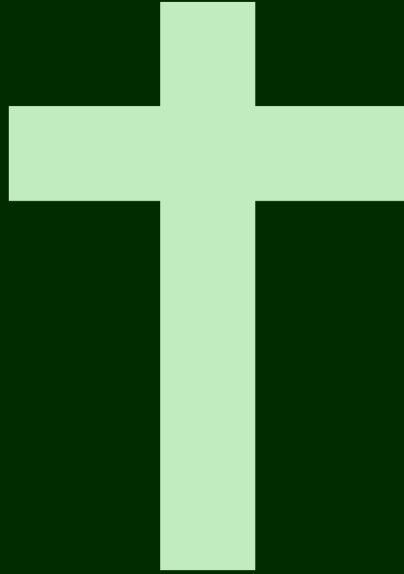

Nkomine Fal
Ritelé

Sola New Testament

Nkomine Fal Ritɛlé
Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1

Contents

Matiyee	1
Mariki	54
Luki	86
Yohani	139
Uléecaa Pitumε Mεwai	177
Rom	226
1 Korenti	249
2 Korenti	270
Kalaati	284
Efεesi	292
Filipu	300
Kolōsi	306
1 Tesaloniki	311
2 Tesaloniki	316
1 Timotee	319
2 Timotee	325
Tiiti	330
Filemōō	333
Epireeyε	335
Yakupu	351
1 Piyεε	357
2 Piyεε	364
1 Yohani	368
2 Yohani	374
3 Yohani	375
Yuuti	376
Yohani Mεyεnε	378

Nsímé Kεcirε ritelé ke Matiyee uu n wói

Lελεε ritelé nti kέmεε ní we

Matiyee yεε ritelé nti wói. Uricuruu yε Usuifi le. Pisuifi kuu ká ri wói. U pεε ulampooyó le un ká Yeesu pipiretiki kefi ne pité pē kecεpe use. U ritelé nti wóile un nfasimé má re uké Pisuifi cereise re Yeesu yεε yé anóo nyē ke Nkómεine Kpure ritelé ari n yikikeε wapisi. U nyísele re Uléεcaa iyóopi yεε Nsímé Kεcire riyíkí. Sinyárū kuú ne pi símisi.

Ifaaci iyē mekériine yε mmé:

1. Icélaa kuu rikúú kecáá ní pa. I nyísele lē kai m pise re Yeesu pipiretiki piké n sónε (5-7).
2. Isé kuu upipiretiki ní pa uú ne pi tum te piké ha nsímé kεcire riyóó (10).
3. Sinyárū sεε Uléεcaa iyóopi mεwee ró ní céreise (13).
4. Kirisi pikó mεfine Uléεcaa icápine kέmεε (18).
5. Ituηε tóρóo kecáá icélaa Yeesu uké kelenε m pεεmε (24-25).

Piké kelenε Yeesu m mári, pi pεε u sélei re Emanuyεeli. Liasei re Uléεcaa ye keróméε wele (1:23). Tinóo nti ke Nsímé Kεcire ke Matiyee uu n wói nnε tεnεse re: Ani n nyu re siyáa nnéi kam nókenékúrí we ketē keké ha ne tene (28:20). Lελεε nyíse re Yeesu ke Uléεcaa u ye ne ritiki uú ne sisoipipi kecεpe n we.

Yeesu Kirisi pikpure anyiri

(Luki 3:23-38)

¹ Yeesu Kirisi yε Tafiti keyase le, Tafiti póon ká Apiraham keyase. Upikpure anyiri yε nnyé:

² Apiraham yεε Isaaki mari, Isaaki póo Yakupu maru, Yakupu póo Yuta ne upimarεcá márei,

³ Yuta póo Peresi ne Sera maru. Piuni yεε Tamaa. Peresi póo Hesiróo maru, Hesiróo póo Aram maru,

⁴ Aram póo Aminatapi maru, Aminatapi póo Nasóo maru, Nasóo póo Salimani maru,

⁵ Salimani póo Poosi maru. Pi yε Poosi uni sée re Rahapi. Poosi póo Opeti maru. Uyē uni yεε Ruuti. Opeti póo Yeseε maru,

⁶ Yeseε póo uyóopi Tafiti maru,

Tafiti póo Salomáa maru. Salomáa uni yε mekεε-me Urii sóonlenle.

⁷ Salomáa póo Ropowam maru, Ropowam póo Apiya maru, Apiya póo Asaa maru,

⁸ Asaa póo Yosafati maru. Yosafati póo Yoram maru. Yoram póo Osiyasi maru,

⁹ Osiyasi póo Yotam maru, Yotam póo Akaasi maru, Akaasi póo Esekiyasi maru,

¹⁰ Esekiyasi póo Manaseε máru, Manaseε póo Amóo maru, Amóo póo Yosiyasi maru,

¹¹ Yosiyasi póo Yekoniya ne upimarεcá márei. Likumúnjé kpe-i kapi Isirayεeli pikó cópii apí ne Papilóoni kuyu sí.

¹² Kapi Isirayεeli pikó n cópii apí ne Papilóoni kuyu sí memáá ke Yekoniya póo pεε Sealitiyeli mari, Sealitiyeli póo Soropapεeli maru,

¹³ Soropapεeli póo Apihuuti maru, Apihuuti póo Eliyakim maru, Eliyakim póo Asóo maru,

¹⁴ Asóo póo Satóki maru, Satóki póo Akim maru, Akim póo Eliwuuti maru,

¹⁵ Eliwuuti póo Eleyasaa maru, Eleyasaa póo Matani maru, Matani póo Yakupu maru,

16 Yakupu pɔɔ Maari ula Yosefi maru. Maari kɛmɛ́ kɛ Yeesu kapi yɛ kɔ n sée rɛ Kirisi uu léemɛ.

17 Lɛ́ nnya, kaí nɛ Apiraham-i n kpísi aí nɛ Tafiti-i pá, li wale ncɔpuri anai kefi nɛ ana. Kaí Tafiti-i n kpísi aí nɛ kumújé kpe-i kapi Isirayeli pikó n cɔpii apí nɛ Papilɔni kuyu sí pá, li wale ncɔpuri anai kefi nɛ ana. Kai kɔ kei n kpísi aí nɛ Kirisi imaretunɛ pá, li wale ncɔpuri anai kefi nɛ ana aɔ.

*Lɛ́ kapi Yeesu Kirisi m mári
(Luki 2:1-7)*

18 Lɛ́ kapi Yeesu Kirisi m mári yɛ nní: Uuni Maari kapí pɛɛ Yosefi feleilɛ́, amá Nfáasɔnɛ nn tíyɛɛ uu fapisi u nɛ Yosefi apí kɔ kahanɛ kulee rimpéne.

19 Uula Yosefi yɛ aseí ute le, úu pɛ́ la uké unósi isei lukɛise kuyu kuké kɔ́, uu pɛ́ n la uké riséé nɛ u lakase.

20 Kuu ní we un likɛcáá músu, Upiima uleecaatumɛ unyine uu keláré-i u kpráfúme uu u maa rɛ: Tafiti kepirɛ́ Yosefi, Maari pikpíké apí kape pɔ́ n cɔjɛ́. Nfáasɔnɛ mɛɛ tíyɛɛ kuu fapisi.

21 U kɛwántisi marunɛ aa kɛ séi rɛ Yeesu. Kɛkɛɛ sɔ́nti kɛkɛ́ kɛmpuri pikó akópe kɛmɛɛ lese.

22 Lɛ́ nnéi ai wai, Upiima rinɔɔ kuu mɛkɛɛ antepu Esayi m máase riké nɛ n li nnya. Lɛ́ɛɛ rɛ:

23 Ukpére yɛɛ úu utisi n nyu yé kɛfa wa, uu kɛwántisi maru apí kɛ séi rɛ Emanuyɛeli, liasei rɛ Uléécaá yɛ keróméé we.

24 Kɛ Yosefi uu n yisi, uu lɛ́ kɛ Upiima uleecaatumɛ uu u n símisi wai, uu Maari kunósi kpísi.

25 Amá u nɛ uyɛ́ apí kulee ripéne uú ha nɛ kɛwántisi maru. Kuu kɛ m mári, Yosefi uu kɛ séi rɛ Yeesu.

2

Pinyuwɛ piima pinyine yɛ Yeesu piyéne ha

1 Yutee keté kɛmɛ́ kapi Petelɛhem-pɔ́ Yeesu mari. Erooti yɛɛ pɛɛ kei kumújé kpe-i uyóopi píima. Pinyuwɛ píima pinyine apí ketunɛleemɛ-mempɔ́ yisi apí Yerusalem tulu.

2 Apí ha pise rɛ: Yei yɛ kɛwá kɛ́ kapi m mári pin tee rɛ kɛkɛɛ sɔ́nti kɛkɛ́ Pisuifi iyɔopi tonɛ? Háí ketunɛleemɛ-pɔ́ kari riwárepi tɛɛ n nyísɛ́lɛ́ tɛ pi kɛwá kɛ́ mari yɛ́. Lɛ́ nnya karí ka rɛ tɔ́kɛ́ kɛ yáási ari wúla.

3 Kɛ uyóopi píima Erooti uu lɛ́ n kɔ́, ai u nɛ Yerusalem pikó nnéi mpócaai tani.

4 Uu pɛpɛɛ yɛ Uléécaá inyóansɛ n wa piwééɛ nnéi nɛ isé picélaa cápine uu pi pise rɛ kelɔ́ kɛye-i kapí uyɛ́ kɛ Uléécaá uu n wéɛ marunɛ.

5 Apí u pɛɛ rɛ: Yutee keteni-i, Petelɛhem-pɔ́ le. Antepu Mísee yɛ mɛkɛɛ-me wɔ́i rɛ:

6 Pɔ́ Petelɛhem kuyu!

Ai pɔɔ Yutee keté kɛcáá ayu kɛcɔpɛ ríyu paalɛ́.

Li we rɛ keróméé kɛ uyóopi píima uu léerine, uyɛɛ yé pinésoi Isirayeli pikó n séni.

7 Kei kɛ Erooti uu pɛɛ pinyuwɛ píima pɛ́ mɛyaa sée uu pi pise rɛ piké u símisi nɛsɔnɛ uké céri kumújé kpe-i kɛ riwárepi tɛ́ ari n léemɛ.

8 Uu pɛɛ limemáá Petelɛhem-pɔ́ pi tum uu pi maa rɛ: ani n nɛme ani ha kɛwá kɛ́ kɛcáá nɛsɔnɛ písei ani kóm. Nɔ́n kɛ n yɛ́, ani pɛɛri ani né símisi néeké ha kɔ́ kɛ yáási kɛ́ riwula.

9 Kɛ Erooti uu lɛ́ pisímé pi m masí, apí yisi apí ncée pɔ́lɔ. Kei kapi pɛɛ ripaí, apí yénu riwárepi tɛ́ kapí pɛɛ ketunɛleemɛ-pɔ́ n yé́ tin pikɛyu sɔ́nɛ pin ti tikilɛ́. Ari kelɔ́ kɛ-i kɛ kɛwá kɛ́ akɛ ní we tulu, ari nyɛɛ.

¹⁰ Kapi kei ri n yé, ai meýíkíyiki pi larisi.

¹¹ Api kényo loni api kewá ne keuni Maari yenu, api ke yáasi apí ne wula. Api pɛɛ pimemá fénne api wuru ne tulaali nmaa-nmaa ne mékpɔ kapi ye n sée re miiri lese api ke hekesi.

¹² Ulééca uu péé masí keláré kémee pi símisi re ápi kape Erooti kémee pɛɛ. Kei kapi pɛɛ ncée féé kpísi apí ne pikuyu pɛɛ.

Pi Yeesu ne Esipiti ketē ha

¹³ Ke pinyuwe pē api n tómpɔ, Upíima uleecaatumɛ unyine uu keláré-i Yosefi kpáfúme uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi aa wuru aa Esipiti ketē loni. Erooti ye lalɛ uké ke kpu. Lē nnya, ani ha kei-pɔ n tū liké ha ne tu kumúnjé kpɛ-i kam yé nó n símisi re ani pɛɛme.

¹⁴ Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne kesinecɔ wuru uú ha Esipiti-pɔ pésu.

¹⁵ Uu kei n we Erooti uú ha ne kpi. Lē ke Upíima uú pɛɛ uantepu m máase liké ne n wa nnya kai lē wa. U pɛɛ re: Ne unéhmáne sée re uké Esipiti keteni-i le.

Pi Petelehem ketē-pɔ siwá sínsápi kō

¹⁶ Ke Erooti uu ní ka uu céru re pinyuwe pɛɛ u kiraasele, kuwói píima kunyine aku u wai. Uu pɛɛ kumúnjé kpē ke pinyuwe pē api u n símisi ne páme uu tíyese api siwántisi nnéi sɛɛ aɲmē até n tu ne sē sínsá Petelehem ne ayu nyee ne kei n kólē kémee kóni.

¹⁷ Lē ke antepu Yerepii uú pɛɛ mɛkɛɛ-me ní ma kai lē wa. U pɛɛ re:

¹⁸ Rama-pɔ kari nní nné kómɛiri. Sicááila ne ikpɔtu ke unyine uu wórii Raseeli yee lē usiwā kecáá tɛni. Uu nkpáni la piké u kpurei. Ne kesɛ, ái nkpáni u tise.

Pi ne Yeesu Isirayeli keteni-i pɛɛme

¹⁹ Upíima uleecaatumɛ unyine uu Esipiti-pɔ Erooti mɛkpɔ-maá keláré-i Yosefi kpáfúme,

²⁰ uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi aá ne Isirayeli ketē pɛɛ. Pɛpɛɛ pɛɛ ní la piké kewá kē kpu ye kpínle.

²¹ Kei ke Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne Isirayeli pɛɛ.

²² Amá ke Yosefi uu n kō te Aricelayuusi yee usáa Erooti iyɔɔpi Yutee ketē kecáá tónɛ, iwame ii u wai uu péé n yulu re úu kei tonɛ. Ulééca uu kɔ keláré-i u símisi uu yisi uu Kalilee ketē-mē tómpɔ,

²³ uú ha kuyu kpē kapi ye n sée re Nasareti-i tonɛ. Lē ke antepuye apí pɛɛ ní ma kai lē tikilē. Pi pɛɛ re: Pi yé kam api kewá kē séi re Nasareti ukó.

3

Yohani Uniwole ye Ulééca Nsimé yóólē (Mariki 1:1-8; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)

¹ Aí weri kumúnjé kunyine-i, Yohani Uniwole uu léeri un Yutee kucesi kóima-i yóólē tɛ:

² Ani mɛfine conse, Ulééca iyɔɔpi ye nyahaimɛle!

³ Yohani nsimé ke antepu Esayi uú pɛɛ maa re:

Usoi rinɔ ye ri tɛɛ kucesi kóima-i n yóólē tɛ:

Ani Upíima ncee nyóɔnse,
ani usiceepi tēiise.

⁴ Kuyooyoo nkpíi ketukanka ke Yohani uú pɛɛ tanaalɛ un kekónɛpampi kehale-i télɛ. Apáani ne meté kuú pɛɛ le.

⁵ Yerusalem pikó ne Yutee ketɛ nnéi pikó ne Yuriteɛ nkoi ketɛ pikó nnéi ye pɛɛ ukemɛɛ sónaapɔle,

⁶ api ye piakóɔpɛ yámne api tíyɛɛ uu Yuriteɛ nkoi kémɛɛ míni pi wole.

⁷ Yohani uu yénu re Pifarisi ne Pisatusee pɛɛ ukemɛɛ n sónaapɔ re uké míni pi wole ápi kusa kulúí we. Uu pɛɛ pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re ani Uléécáa kuwɔi kpɛɛ n nyahaimɛ kaase?

⁸ Ani nómenéwai ne nyíse re nɔ mesei mɛfine consele.

⁹ Ani kape n nyu re kani nní m máikɛɛ re Apiraham yeé núnésáayahá nnya, lee ne nó piyɛ. Amá ne kale ké nó símisi re Uléécáa yé fe uu apare nnyé pansese Apiraham siyase.

¹⁰ Iso ye pinaɔaa máalenle piké ne aléé iníjí sémni. Lɛ nnya, kuléé kúye kunsá apipi sɔne m maru, pi yé ku riké api nna-i sáɔ.

¹¹ Míni nmanɛ ke née nó wole liké nyíse re nɔ mɛfine consele. Amá uyɛɛ né memáá n sánti ye né fele. Am tu ricuruu ké uanéeri u mahá. Uyɛɛ sánti uké Nfaasɔne ne nna nó wole.

¹² U nkpáni yare usoi nkó yeé kulú kápí ne n cácai m múílɛ. U yé kukpépi pééi uu melukepipi risíme-i súúni, uu kɔ acólé ilúké té uké wa uké nna teneciré kémɛɛ a risé.

Yohani ye Yeesu míni wole

(Mariki 1:9-11; Luki 3:21-22)

¹³ Kumúnjé kpɛ-i ke Yohani uu kei ní we un pisoí míni wole ke Yeesu uu Kalilee-pɔ yisi uu Yuriteɛ nkoi mmɛ-i u lɛɛɔ re uké kɔ uyɛ míni wole.

¹⁴ Amá Yohani uu yúlu uu re: Né kaí ne sá re ké kepóméé hapɔ póké né wole, ái pɔɔ yé meníjɛ kenéméé kam.

¹⁵ Yeesu uu pɛɛ u pɛɛ re: A riyá liké pɛɛ lɛ n we kelene. Lɛ kari yé fe arí ne lɛ nnéi ke Uléécáa uu ní la rísɔne wai. Kuu lɛ ní ma, Yohani uu pɛɛ kóm uu míni u wole.

¹⁶ Ke Yohani uu lɛ Yeesu piwóle ní masí, Yeesu uu míni-i léɛɔ. Keyóme ake kei nní wúkule uu Uléécáa Nfaasɔne yenu nn keyómɛɛɔ-pɔ súiri yare rilólá, nn ukécáá tone.

¹⁷ Tinóó rinyine ari pɛɛ keyómɛɛɔ-pɔ leeri re: Nkó yeé Kenépipi lala kecire, ám ye ukécáá kɔ.

4

Setani ye Yeesu peikɛɛ

(Mariki 1:12-13; Luki 4:1-13)

¹ Lɛ memáá, Uléécáa Nfaasɔne nn pɛɛ Yeesu kpísi nrí ne kucəsi kóima loni re Setani uké ha u peikɛɛ.

² Ke Yeesu uu sitúnjé afɛena ne sisine afɛena anóɔ m paasi, nkú nn u wai.

³ Setani yeé m peikɛɛ uú ne u kɔ uu u maa re: Pɔn mesei Uléécáa Kepipi, a apare nnyé rinóɔ maa aké pansɛ akpónó, aa le.

⁴ Yeesu uu u pɛɛ re: Li Nléécáasimé kémɛɛ wólaalɛ te:

Ai iluke nmanɛ yeé ye usoi nfáa he, amá níprá nsímé ní-ye mɛɛ

Uléécáa nnɔ-i n léeme yeé kɔ usoi nfáa hele.

⁵ Setani uu kɔ Yeesu kpísi uú ne Uléécáa kuyu Yerusalem sí, uú ha kei Uléécáa keyɔ kehórɛ-pɔ u tɔsi

⁶ uu re: Pɔn mesei Uléécáa Kepipi, a mɛpócíre keteni-i risáɔ. Li we re li Nléécáasimé kémɛɛ wólaalɛ te:

Uléécáa yé pɔ nnya upileecaatumɛ rinóɔ he

api pɔ́ yéu

kupóna áku kape ne ripare rinyine rinkpóu nnya.

⁷ Yeesu uu kɔ́ u pese re: Li kɔ́ kemée wólaalē te:

Kape Upíima Upóléécaa peikee pɔ́ké uketo yē.

⁸ Setani uu kɔ́ pikpiké u kpá uú ha riyópe maamaa píima rinyine kehóré-pɔ́ tɔ́si uu ketē nké kecáá ayɔ́piyu ne ammule nnéi u nyísente

⁹ uu pee kɔ́ u maa re: Pɔ́n n ηmurei aa wúla aa né yáási, am nní nnéi pɔ́ he.

¹⁰ Yeesu uu u maa re: A kenékúrí yisi, Setani. Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te:

Upíima Upóléécaa mecire kóló kaí pise re usoi uké riwula uké yáási.

¹¹ Kei ke Setani uu pee Yeesu riyá, piléécaatumε api ukékúrí hapɔ́ api pee ukεcáá m páilē.

Yeesu ye upikεi Kalilee keteni-i kóraane

(Mariki 1:14-15; Luki 4:14-15)

¹² Ke Yeesu uu n kɔ́ te Yohani ye kukpaniilee-i we, uu yisi uu Kalilee ketē-mē pele.

¹³ Kuu n hápɔ́, úu Nasareti-i tónε, amá Kaperinawum-mē kuu tómpɔ́. Kei ye kupiyε ritime wele, Sapilɔ́ ne Nεfitalii ketē-pɔ́.

¹⁴ Lē ke antepu Esayi uú pee ní ma liké ne n wa nnya kai lē wa. U pee re:

¹⁵ Nɔ́ Sapilɔ́ ne Nεfitalii sitē pikó,

nɔ́ mínimaa ritime ní we

ne nɔ́ Yuriteε nkoi metéj ní we,

nɔ́ mpuri sane pikó, nɔ́ Kalilee keteni-i ní we,

¹⁶ nɔ́ pee kuɔ́maha-i ní we, ani kɔ́ te

nɔ́ nkpéni metéi píima yenle.

Nkpɔ́ kuhore-i kaní péé we,

metéi ye nkpéni nɔ́ leεpɔ́le.

¹⁷ Kaí ne kei n kpísi ke Yeesu uu pee piyóó lɔ́ te: Ani mefine conse, Uléécaa iyɔ́pi ye nyahaiméle.

Yeesu ye pikpíntomécópii pina sée

(Mariki 1:16-20; Luki 5:1-11)

¹⁸ Yeesu ye pee Kalilee kupiyε ritime sónεle uu Simɔ́ kapi rinyíri n he re Piyεε ne uuwá Antiree yenu. Piketé ye pikpíntomécópii le. Anyεj kapi pee fóm pin ne ikpíntomé cópii.

¹⁹ Uu pee pi maa re: Ani né ritiki ké tíyεε ani ye písoi pee yé né rintíki wéési.

²⁰ Api mεεε ne mεεε anyεj sá api u tiki.

²¹ Kuu kei n yisi, uu kéyu-mē sí uu kɔ́ Sepetee piɔ́mánε pité Yakupu ne uuwá Yohani yenu pi ne piusaa Sepetee pin pikuninɔ́-i we pin pianyεj nyóonsente. Uu pi séi

²² api mεεε ne mεεε kúninɔ́ ne piusaa yá api u tiki.

Yeesu ye céésile un kɔ́ itói pɔ́ise

²³ Yeesu ye pee Kalilee ketē nnéi kóónúlenle un Pisuífi ayomεyáhaalee kémeε céési un kɔ́ Uléécaa iyɔ́pi Nsímé Kεcire yóólē un kɔ́ itói ncɔ́puri ne ncóɔn ncɔ́puri mee písoi m pekesi pɔ́isente.

²⁴ Kei ke urinyiri ari pee Sirii ketē nnéi kecáá rikóónú. Api péé ne pitóikó nnéi ncɔ́puri ne pē nnéi pee piipinε-i ncóɔn nnyine n kómεi u n sónaapɔ́ un pi pɔ́isente. Lεεε nní yare pinírihélaa ne rikpínkpí pikó ne síkankáláká.

²⁵ Asoiwúí píima nyεε Kalilee-pɔ́ ne Ayu Kεfi ketē-pɔ́ ne Yerusalem-pɔ́ ne Yutee-pɔ́ ne Yuriteε nkoi metéj-pɔ́ n léεmeε aa pee u n tikilē.

5

*Istmé ke Yeesu uu upipiretiki riyópe kecáa n simisi
(Luki 6:20-23)*

¹ Ke Yeesu uu lã tisoiwuí n yé, uu yisi uu riyópe yopoi uu ha tone. Upipiretiki api pee kei u leepo,

² uu pee picélaa pi loni. Icélaa iyee nnyí:

Nkñniñe yiktyiki

³ Peee n nyu re ápi Ulééca inipee-i líka tulaalẽ pee pínarekome. Peee Ulééca iyoo pi te.

⁴ Peee n téni pee pínarekome. Ulééca ye sóntile uké pi kpurei.

⁵ Peee m purú pee pínarekome.

Ulééca yé keté kuu ne upiso m mé pi pa.

⁶ Peee n náasi piké mewai wa meké asei n tikilẽ pee pínarekome.

Ulééca yé kam uu pimela pi wai.

⁷ Peee ye picó íwe n té pee pínarekome.

Ulééca yé kam uu kó pẽ íwe téni.

⁸ Peee kefa n kpáilẽ pee pínarekome.

Pi yé kam api Ulééca yénu.

⁹ Peee n wéési re pin yei n we,

liké kei n niñú pee pínarekome.

Ulééca yé kam uu pi séi re usipipi.

¹⁰ Peee asei n tikilẽ, piso pin lã nnya pi wéékuselẽ pee pínarekome.

Peee Ulééca iyoo pi pikó.

¹¹ Nó mpí kapi n lámisi pin nó wéékuselẽ pin né nnya nókenécáa nnóome símaanke, nó pínarekome.

¹² Liké nó n láarú nñ n ne mpónare cuunkee. Nónéhe ye keyóme-ca-pó piyeye ái kumúñé má. Liméca kapi pee antepuye pee péé ní we ani kelené weri wéékuselẽ.

Nnyási ne metéi kecáa icélaa

(Mariki 9:50; Luki 14:34-35)

¹³ Nóo keté kecáa nnyási. Nnyási melo men nkpeni n kpu, yo kapi yé péé ne melo n pese? Li tise piké ketahai-mẽ n fómpe piso piké téleise.

¹⁴ Nóo kó keté metéi. Kuyu kpee riyópe kecáa m mómaalẽ áku yé fe kuké m pékaalẽ.

¹⁵ Uka uu ye káfiraa risé uu kucári ke kipi. Kecáa kuu ye ke ritosi ake mpá úye keyó-i n kpáilẽ.

¹⁶ Liméca kai pise re nómenétéi meké n kpáilẽ piso nné pin me nyáni. Piso piké nómenéwai sone n nyáni pin ne Nounésáa Ulééca ye keyóme-ca-pó ní we ríyu waise.

Isé kecáa icélaa

¹⁷ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Ani kape m músu re Moisi isé ne antepuye icélaa kam pikópe ka. Am ka re ké i kpu, amá ne kale re liké lã li.

¹⁸ Asei kam nní nó simisi, keté ne keyóme ye kpere we, kewóipi ciú-ciú kéka née kesímépi kéka áke isé kéme mèlele má, liké ha ne mpá yo ketó tu.

¹⁹ Lã nnya, úye un isé rinoo rinyine n kesi uu kó picó céési re piké ri kesi, mpá rinoo tẽ tinsá pitiki m páápú, uyee yé masí Ulééca iyoo pi kéme usínsá. Amá

úye un ti m pakare un kə picə n céési re piké limεcə wa, uyee yé masí Ulééca*a* iyəopi kémeε úyukəó.

²⁰ Asei ye nyε re nənsá Ulééca*a* mela n tikilē liké isé picéla*a* ne Pifarisi n fe, áni yé Ulééca*a* iyəopi kémeε ló.

*Kuwó*i* kecá*a* icéla*a**

²¹ Yeesu uu kə pimá*a* pi kpá re: Nə kō te Ulééca*a* ye pirókpure maa re: Kapε usoi kpu. Uye un usoi n kpu, piké liute ne túhaane.

²² Amá né ne nó maa re: Uye un ne uucə n wóosi, piké ne liute túhaane. Uye un uucə m maa re: Pó uníri nkó, piké liute ne pεpεε ye ketúhaane píima-i n túhaane kémeε ha. Uye un uucə m maa re: Pó uníri nkó, li tu re piké liute nna tenεciré iwe kémeε risápə.

²³ Lē nnya, pən Ulééca*a* keyə-i kenýóonse-i linyine ne Ulééca*a* pihεε n ha, pən n léise re upócə ye ne pó wólaalē,

²⁴ li pise re pəké kei ipóhεε iyē tiyá pəké liute lεεpə nəké nsímé nyóonse kelene, aa pεε inyóonse piwai pεle.

²⁵ Pitele pin nó ne unyine kecəpe n we, nən ketahai pitúhaane n sí, a tíyεε nó ne uyē ani ncée kómεine. Insá lē, u yé ne utúhaane-i pó ha, uyē uu pó kpísi uu písóca pa, pē api kukpaniilee pó tani.

²⁶ Asei kam nní pó símisi, pənsá ripówómε nnéi n héele tiké tene cáká-cáká ne ketanká tərə-pə, áa kei mélele má.

*Iwásá kecá*a* icéla*a**

²⁷ Yeesu uu kə pimá*a* pi kpá re: Nə kō te Ulééca*a* ye maa re: Kapε iwásá wa.

²⁸ Amá né ne nó maa re: Utisi úye un ucə unəsi n yē uu káipi, u ukemúhε kémeε iwásá ne unósi uyē piwai masile lē.

²⁹ In te mepónípeε luke-luke mee akópe pó waise, a me lese aa ketaa-pə fóm̄pə. Li kutəsi we usoi uké uipinε likó linyine paa uú ne nfáa yenu ne kuu yé uipinε nnéi mí má apí ne nna tenεciré kémeε u sápa.

³⁰ In te kupónípeε luke-luke kpeε ye akópe pó waise, a ku riké aa ketaa-pə ku fóm̄pə. Li kutəsi we pəké kupónípeε luke-luke paa áa ne nfáa yenu ne kaa yé ipópinε nnéi mí má apí ne nna tenεciré kémeε pó sápa.

*Utisi ne unósi pitúunne kecá*a* icéla*a**

(Matiyee 19:1-12; Mariki 10:1-12; Luki 16:18)

³¹ Yeesu uu kə pimá*a* pi kpá re: Nə kō te pi pεε pirókpure maa re: Uye un unósi n lakase, uké rítelé wa uké unósi rimúise re u u yele.

³² Amá né ne nó maa re: Uye un unósi n lakase linsá iwásá nnya, iwásá kuu lē u tani. Uye un kə unósi ke ucə uu n lákase n kpísi, iwásá ke liute uu lē wa.

*Tinó*o* piyekei kecá*a* icéla*a**

³³ Yeesu uu kə pimá*a* pi kpá re: Nə kō te pi pεε pirókpure maa re: Pən tinó*o* n yekei, a ti ritiki. Pən tinó*o* n yekei re pó Upíima linyine wa, kapε piwai li riyá.

³⁴ Amá né ne nó maa re: Ani kapε ye rinó*o* yekei re nó Ulééca*a* linyine wa. Ani kapε ye wéeri aní ne keyómεca*a* séi. Kai nní kei ye Ulééca*a* riyəopitū nnya.

³⁵ Ani kapε ye kə wéeri aní ne ketē séi, kai nní kei ye Ulééca*a* ritū nnya. Ani kapε ye kə wéeri aní ne Yerusalem séi, kai nní kei ye uyóopi wéése kuyu nnya.

³⁶ Ani kapε ye kə wéeri aní ne nórinyu séi, káni yé nní n fe nəké nípa nnyúpi cirenínε riwárarase née nəké risəmaase nnya.

³⁷ Nən ye m maa re "εεε", liké "εεε"! Nən ye m maa re "eehei", liké "eehei"! Nən lē memá*a* nnyine ncə rinkpáse, Setani nkó ye mmē.

*Mεwai picεei kecá*a* icéla*a**

(Luki 6:29-30)

³⁸ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: Uye un ucɔ menípee n fori, piké liute menípee pifore cɛei. Uye un ucɔ kuní n wehe, piké liute kuní piwéhe cɛei.

³⁹ Amá nɛ́ ne nó maa re: Ani kape ye usoi mewai kópe cɛei. Usoi un kuluke-luke-mɛ́ kɛpɛse pɔ́ n tɔ, a kumíi-mɛ́ pansɛ uké kɔ kei kɛpɛse pɔ́ tɔ.

⁴⁰ Usoi un n la uké ketahai pɔ́ sée uké kɛpótúkanka tene yɔ́sí, aa mɛse kupókpélenku mahani aa u múise.

⁴¹ Usoi un pɔ́ n tí un ilū́ pɔ́ n cɔ́nse re a ne rinā́ tise u sarumpɔ́, aa mɛse i cɔ́ni aá ne tinā́ tɛ́ meté u sarumpɔ́.

⁴² Uye un linyine pɔ́ n we, a u he, úye un kɔ re u yé linyine pɔ́ lɔ́, a u lonse.

Ani nɔ́pinélaara n la

(Luki 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: A upósáne n la aa upóláara ipuri n yulu.

⁴⁴ Amá nɛ́ ne nó maa re: Ani nɔ́pinélaara n la, ani ye pɛpɛe nó n wéékuselɛ́ kɛcáá kɛyóme yáasi.

⁴⁵ Nɔ́n lɛ́ n wai, nɔ́ pɛe mɛsei Nɔ́unésáa Uléécaá ye kɛyómecaa-pɔ́ n we sipipi le. U ye tíyesele ituɲe ii pisoí sɔ́ne ne pikópe leeri, uu kɔ tíyese ikónɛ ii cuuni ai pɛpɛe u m pakarelɛ́ ne pɛpɛe ápi u m pakarelɛ́ yoriye.

⁴⁶ Asei kɛcáa, in te pɛpɛe nó n la nmanɛ kaní la, ihéé íye kani pɛe mɛ́ te Uléécaá uké nó pa? Pilampooyóó nmaa ricuruu pɔ́ ne ye kɔ limɛcɔ́ wale.

⁴⁷ In te nɔ́pinémárecɔ́ nmanɛ kaní ye yáasi, yo kani pɛe wa lisáɲa? Pɛpɛe ápi Uléécaá m pakarelɛ́ ticuruu ye kɔ limɛcɔ́ wale.

⁴⁸ Ani n nyamí ne kɛ́tɔ-pɔ́ yare ke Nɔ́unésáa ye kɛléécaá-pɔ́ n we uu n nyamí ne kɛ́tɔ-pɔ́ mɛcɔ́.

6

Lɛ́ kapi ye píwekɔ́ linyine n he kɛcáá icélaa

¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí, áni kape ye lɛ́ kaí ne n sá re nɔ́ké Uléécaá nnya wa pisoí inipee-i wa re piké nó yé piké pakare nnya. Insá lɛ́, Nɔ́unésáa ye kɛyómecaa-pɔ́ n we úu ihéé íka nó pane.

² Lɛ́ nnya pɔ́n úwekɔ́ linyine n he, kape kuloo pi pɔ́ké riyóó yare ke kɛcáa kɛcáa mewai pikó api ye ayómeyáhaalee-i ne icéé kɛcáa n wai re pisoí piké pi pakare mɛcɔ́. Asei kɛcáa, pi pihéé piyóó masile lɛ́!

³ Amá pɔ́n ye linyine úwekɔ́ n he, kupónípe mii áku kape lɛ́ ke kuluke-luke aku n wa ceri.

⁴ A ye riséé ne he. Upósáa Uléécaá ye mɛpɔ́wai kaá ne riséé n wai n nyáni yé pɛe pɔ́ hééle.

Piyómeyáhaa kɛcáá icélaa

(Luki 11:2-4)

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ́n ye kɛyóme n yáasi, áni kape ye kɛcáa kɛcáa mewai pikó mɛcɔ́ n wai. Pi ye n lalɛ́ piké ayómeyáhaalee-i ne sicépepe-i n nyenu pin ne kɛyóme yáasi re pisoí piké pi yé nnya. Asei ye nye kam nní nó símisi re pi pihéé piyóó masile.

⁶ Amá pɔ́n ye n la pɔ́ké kɛyóme yáasi, a ye kupólee lɔ́ aa hánɛsi aa pɛe Upósáa Uléécaá ke úka úu n nyáni yáasi. Upósáa Uléécaá ye n nyáni lɛ́ kaá ne riséé n wai yé ipóhéé pɔ́ pa.

⁷ Nɔ́n ye kɛyóme n yáasi, áni kape ye méwoo kusíménaapí n wai yare pɛpɛe ápi Uléécaá n nyu mɛcɔ́. Pi ye m músu re pin lɛ́ meyá n símaankeɛ, Uléécaá ye ne pi kɔ́.

⁸ Ani kapε pimεcɔ n wai. Nounésáa Uléécαα ye lē kai nó m pise nyule ani ye kelene li u welu.

⁹ Lē kai m pise re nóké ye keyóme n yáasi ye nní:
Urósáa, pód keyómeαα-pɔ ní we,

¹⁰ PISOI piké céri re tipónyiri ye kóólelenle,
Ipýóopi iké kam,

Meπόla meké ketē kecáa wa yarε keyómeαα-pɔ.

¹¹ A ye mpá keweesi kéye iluke ró he,

¹² A arókope ró sárei yarε ke tó ye kɔ picɔ n sárei
pin akópe ró n wa mecɔ.

¹³ Kapε tíyεse tóké pipeikeε kέmeε loó.

Amá a kuníri anipe-i ró lese.

Li we re pód iyóopi ne rínanε ne
nímule te mpá píyei-pɔ.

Amí.

¹⁴ Nón ye picɔ akópe kapi nó n wa pi n sárei, Nounésáa yeε keyómeαα-pɔ ní we
yé kɔ nóanékó nó sárei.

¹⁵ Amá nansá ye picɔ akópe pi n sárei, Nounésáa páa yé kɔ nóanékó nó sárei.

Anópahaα kecáa icélaα

¹⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nón ye anód m pahaalē, áni kapε ye kecáa kecáa
mεwai pikó mecɔ kéyu n caailē. Pi ye kéyu n cónhelenle re pISOI piké céri re anód
kapi pahaalē. Asei kam nní nó símisi re pi piihéē lē piyóó masile.

¹⁷ Amá pón ye anód m pahaalē, a ye lihí aa ríyu tulaali fóm.

¹⁸ PISOI ápi kapε ne n céri re anód kaa pahaalē nnya. Upósáa Uléécαα ke úka
úu n nyáni nmanε yeε nyáni lē kaá ne riséé n wai. Uyεε yé peε ipóhéé pɔ pa.

Keyómeαα memá

(Luki 12:33-34)

¹⁹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kapε n wéési nóké ketē nté memá yé nóké
curii. Apapi ne ncámé yèè nté me caaile, piyaa pód ihánaα foru api me yáái.

²⁰ Amá keyómeαα-pɔ kaí ne sá re nóké memá yé nóké curii. Apapi ne ncámé
nn ye kei fe nké me caai, piyaa ápi yé kɔ fe piké ihánaα fori piké me yáái.

²¹ Li we re kei ke mepómá ame ní we ke kepómúnjé aké wepɔ.

Metéi kenyárū

(Luki 11:33-36)

²² Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Inípeε yeε ipinε kefiráα. Ipónípeε in n nyamí,
i ye ipinε nnéi n kpáailenle.

²³ Amá ipónípeε in m pódú, ipópinε nnéi yeε ye kunmaha-i n we. Lē nnya, in
te metéi mē kaa m má ye panselē kunmaha, a yē te kunmaha píima-i kaá we.

Uléécαα ne siwóó kecáa icélaα

(Luki 16:13)

²⁴ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Úka úu yé fe uké kumúnjé kuse kέmeε píyosaa
pité n tikilē. Mpá liké íye wa, u yé use ipuri yé uu ucɔ ikó n la, née u yé use ne
kutu n cólē úu ye peε ucɔ n waiselē. Ani yé fe nóké kumúnjé kuse kέmeε Uléécαα
ne siwóó n tikilē.

Ani ne Uléécαα n tálē

(Luki 12:22-31)

²⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Lē nnya kam nó maa re áni kapε lē kani yé n
li ne lē kani yé ní ntí nóké ne nfáα m má ne ilū kani yé nóinépinε n yárii nfasimé
wa. Nfáα nn iluke fee, née ipinε yeε ilū fe?

²⁶ Ani sinúipi ripaí nké. Asi ye lukesi, ási ye kpasi, ási ye líka risíme súú. Amá Nónésáa yee keyómecaa-pò ní we ye si kpíniile! Yare nǒ ñmaa áni pree ríyu má lin sinúipi sê fee?

²⁷ Nǒ úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa aṅmē nǐpá nkáripaí kpáse?

²⁸ Yo nnya kani pree nkpráni ilū kani yé nǒinépíñe n yárii nfasimé wai? Ani meyúí mee ye sicare-i n felesi ripaí nké! Ame pikei píka wai, áme kò ilū íka nyelaanke.

²⁹ Amá ké nǒ símisi re nǐpá ne lē, Uyóopi píima Salomǎo ricuruu ne ummule mmú nnéí, úu pree ilū inyine má yee ní nyamí ai mafele menyine tulu.

³⁰ Nǒ písoi mpí nfatene rín piye. In te Uléécáa ye meyúí mee neni kecare-i ní we pin kò kóso nna me ñmaasine lē sǎnukuse, nǒ kecáa kúu yé pree meníñe ripaíí?

³¹ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa nǎké maa re: Yo kari yé li née yo kari yé ní ntí née yo kari yé tǎ.

³² Pree ápi Uléécáa n nyu pree lē likó mesére wéési. Amá Nónésáa yee keyómecaa-pò ní we ye nyule lē kai nǒ m pise.

³³ Uléécáa iyóopi kani yé mefoí wéési, ani kò lē kuu m pise n wai, u yé kò litóroo nní nnéí mpuri pihee nǒ rikpá.

³⁴ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa re íye kai yé kóso n we. Li we re nǐpá keyáa kéye ne kenkó ye mu.

7

Ai we re tǎké ye picǎ akópe m palē
(Luki 6:37-38, 41-42)

¹ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Ani kape ye picǎ ne túhaane, Uléécáa úu kape ne nǒ n túhaane nnya.

² Lē kani ye picǎ akópe ní pa mecǎ ke Uléécáa uu akópe nǒ pane. Kemúnjé kē kani ye ne picǎ ní musí kapi kò ne nǒ músune.

³ Yo nnya kaa keyúipi kee upóco menipere-i ní we nyáni, áa pree kenawelépi kee mepókó-i ní we nyáni?

⁴ Iye kaa yé fe aa ucǎ maa re: A nyere ké keyúipi mepónípee-i lese, kenawelépi ken kò péé ne mepókó kémeé we?

⁵ A tíye pǎ kecáa kecáa mewai má kpa! Kenawelépi kee mepónípee-i ní we kaa yé mefoí lese aa pree rísone n nyáni áa ne keyúipi kee ucǎ menipere-i ní we lese.

⁶ Ani kape ye Uléécáa likó sipópi pa re síké li. Insá lē, si yé ne nǒ pansé asi nǒ kēheni. Ani kape ye kò nǒinékólé kecire áfǎñ keyu-i risá. Insá lē, a yé i teleise ii caai.

Piwei ne piyóó
(Luki 11:9-13)

⁷ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Ani ye Uléécáa we, u yé nǒ he. Ani ye ukeme piwélaa ha, u yé tíyese ani yénu. Ani ye ihánaa u rikómkóm, u yé nǒ háñne.

⁸ Uye un u n we, u ye u hele. Uye un ukeme linyine n wéési, u ye li yenle. Uye un kò ihánaa u rinkómkóm, u ye u háñnele.

⁹ Nǒ úye kepipi kee yé iluke u we, uu pree ripare kpísi uu ke he?

¹⁰ Née nǒ úye kepipi kee yé nkpríntomé u we, uu pree iwáa kpísi uu ke he?

¹¹ Mpá nǒ pikpáaree mpí nní, nǎ ye fele ani nǒsinépipi lisone he. Nónésáa yee keyómecaa-pò ní we yee yé pree meníñe pree lisone u m pise pihee riyáa?

¹² Lē nnéí kani ní la re písoi piké ye nǒ wa, ani ye limécǎ pi wa. Lē ke isé ne antepuye api pise re nǎké ye wa.

Tínǎo tee m mǎkú-mǎkúlē
(Luki 13:24)

¹³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani ne rinənɔɔ tɛɛ m mókú-mókúlɛ lompɔ. Tinənɔɔ péré-péré ne ncée mɛɛ n laanu pelele ye nkɔ-mɛ simpɔle. PISOI kulúí pɛɛ ye ne kei lompɔ.

¹⁴ Amá rinənɔɔ tɛɛ ye ne nfáa-mɛ ní ha ye mókú-mókúlɛnle. Lincee pɔ́ ne kɔ nkɔrání mɛɛ wéké-wéké. PISOI pɛɛ ye n n yé́ apí kulúí we.

Antepuyɛ nɔɔmɛ kecáá icélaa
(Luki 6:43-44)

¹⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí ne antepuyɛ nɔɔmɛ. Pi ye rikpárále apí n nyísɛlɛ te pi asánpipi le, némpákanɛ pi pisifa-i ákɔpɛ kpááree le.

¹⁶ Pimɛwai kani yéé ne pi ceri yarɛ kapi ye aléepipi ne akuléé ní céri mɛɔ. Apí ye arɛɛɛɛ sínípeleépi kecáá tɔ. Apí ye kɔ afiiki ahíhíi kecáá tɔ.

¹⁷ Kuléé sɔne kpɛɛ ye apipi sɔne mari, kuléé kópe pɔ́ apipi kópe maru.

¹⁸ Limɛɔ ke kuléé sɔne áku ye fe kuké apipi kópe mari, kukópe páa ye kɔ fe kuké apipi sɔne mari.

¹⁹ Pi ye kuléé kpɛɛ áku apipi sɔne m máru rikéle apí nna-i ku sáɔ.

²⁰ Limɛɔ kani yéé antepuyɛ nɔɔmɛ mɛwai ne pi ceri.

Pipiretiki yiktyiki kecáá icélaa
(Luki 13:25-27)

²¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ai pɛ́ nnéi pɛɛ né n sélei re Upíima, Upíima pɛɛ Uléécaá iyɔɔpi kémɛɛ lonine, amá pɛpɛɛ Unésáa yeɛ keyómɛcaá-pɔ́ ní we mɛla n wai nmanɛ pɛɛ Uléécaá iyɔɔpi kémɛɛ lonine.

²² Mɛyá né ha keyáa kɛ ke Uléécaá uu pISOI n túhaanɛne né maa re: Upíima, Upíima, ái tɔ́o rIpónyíri ne Uléécaá nsímé pISOI símisi ari aníri lakasente ari kɔ tIpónyíri ne mɛwaisaŋa kulúí wapísii?

²³ Kei kam yé pɛɛ pi símisi nísɔne re: Am píkaí nó nyu! Nó pikópe kɔ́ mpí. Ani kenékúrí nté rinyɔ́sɔ!

Siyɔ́ sité sinyine kecáá nsmé
(Luki 6:47-49)

²⁴ Yeesu uu pɛɛ ntórɔɔ pi maa re: Uye un nsímé mmú nnéi kutu rincɔ un kɔ n tintiki, u we yarɛ usɔhɔɔ yeɛ keparɛ kecáá ukɛyɔ́ m mɔ́.

²⁵ Ikónɛ ii cuuni, ikóí ii yipu, kuyɔ́ píima kunyine aku kɛyɔ́ ke-i pépu, ái nkɔrání líka ke wa, kake keparɛ kecáá m mɔ́maalɛ́ nnya.

²⁶ Nkó yeɛ nsímé mmú nnéi kutu rincɔ, úu ye pɛɛ n titiki ye we yarɛ uníri yeɛ nnyɛne kecáá ukɛyɔ́ méwoo m mɔ́.

²⁷ Ikónɛ ii cuuni ikóí ii yipu, kuyɔ́ píima kunyine aku kɛyɔ́ ke-i pépu, ake lolu ake foru tɛkɛ-tɛkɛ.

Yeesu nnaŋɛ kuú ne n céési

²⁸ Ke Yeesu uu anɔ́o nyɛ́ nnéi pimáa ní masí, umɛcélaa amɛ pɛɛ pISOI riwúí mɛyá́ nnɔ́o n yipaálɛ.

²⁹ Uyɛ́ úu céési yarɛ isé picélaa mɛɔ. Amá Uléécaá nnaŋɛ ke uyɛ́ uú pɛé ne céési.

8

Yeesu ye uyɔ́ unyine pɔ́ise
(Mariki 1:40-45; Luki 5:12-16)

¹ Ke Yeesu uu riyópe rincépimɛ mɛmáá, asoiwuí píima anyine aa pɛɛ u n tikilɛ.

² Kei ke uyɔ́ unyine uu ukékúrí hápɔ́ uu wúla uu re: Upíima, pɔ́n n la, pɔ́ né wolɛ am funi.

³ Yeesu uu kunípe saapɔ uu u ca uu re: Ne lale a peí. Mese ne mese, keyǎ ake ukecáá lelu uu funi.

⁴ Yeesu uu pee rinóɔ u he re: Kapɛ wa unyine uké kɔ. Amá a uyee Uléecaa inyóɔnse n wai leepɔ uké pɔ musí uké yé te pɔ peí, aa pee limemáá inyóɔnse ke Moisi uú ne nó n tíye wai liké nípá úye nyíse re pɔ peile.

*Yeesu ye Rɔm usóɔca kpéẽ unyine ukéikó pɔise
(Luki 7:1-10; Yohani 4:43-54)*

⁵ Yeesu uu pee limemáá ncée kpísi uu Kaperinawum kuyu lomɔ. Rɔm usóɔca kpéẽ unyine uu ukekúrí nyóɔpɔ uú ne u téni re uké u come.

⁶ U Yeesu maa re: Upíima, unékéikó ye kényɔ-pɔ ne kufón finupɔle lin ána u pahaalẽ, úu nkéhẽ ne kényu mápɔ.

⁷ Yeesu uu u pese re: Ne kɔ, né ha u pɔise.

⁸ Kei ke usóɔca kpéẽ uyẽ uu pee kɔ re: Am tu re pɔké kenéyɔ-i lomɔ, Upíima. Amá pɔ kpére rinóɔ he, unékéikó ye lã peile.

⁹ Li we re né ticuruu ye pinéwéese mále nen pi pakarelẽ. Nen kɔ písóɔca má pee né m pakarelẽ. Nen piunyine m maa re uké méye ha, u ye hale. Nen kɔ ucɔ m maa re uké kam, u ye kale. Nen kɔ unékéikó m maa re uké linyine wa, u ye li wale.

¹⁰ Ke Yeesu uu anóɔ nyẽ n kɔ, ai nnóɔ u yipu, uu pɛpɛe u n tikiilẽ maa re: Asei kam nní nó símisi, ám Isirayeli keteni-i ricuruu úka kémee nfatene píima mmú ncɔ yenaalẽ.

¹¹ Ne la ké nó símisi re písoi meýǎ yé ketunjeleeme ne ketunjelolé-mẽ leeme, pi ne pírsáayaha Apiraham ne Isaaki ne Yakupu api Uléecaa iyóɔpi-i tone api kesé iluke le.

¹² Amá pi yé pẽ kaí pɛé ne n sá re piké Uléecaa iyóɔpi kémee lɔ ketahai kunmaha-mẽ fómpɔ api pee kei m pupukee pin iní takai.

¹³ Kei ke Yeesu uu pee usóɔca kpéẽ uyẽ maa re: A n ñme a kui. Mpófatenɛ nnya, lã kaa m pise yé wa. Ukéikó uu mesei itunje ise iye-i pélu.

*Yeesu ye pitóikó kulúí pɔise
(Mariki 1:29-34; Luki 4:38-41)*

¹⁴ Yeesu uu pee limemáá yisi uu Piyee keyɔ sí, uu kei uyẽ ulóhóni leepɔ un finu uipiɛ in tolú.

¹⁵ Yeesu uu kunípe u ca, kupiɛtoí aku tene, unósi uu yisi uu ukecáá paí.

¹⁶ Kai nnyóɔ n wa, api ne pinírihélaa kulúí Yeesu leepɔ, uu rinóɔ aníri male, aa wuru aa pikeméé lelu, uu kɔ pitóikó nnéi pɔisente.

¹⁷ Lã ke antepu Esayi uú pee ní ma ke mewai mẽ ame ritiki re: Tirónárei kuú yósi uu irótói kpísi uu cɔni.

*Yeesu pitiki kecáá icélaa
(Luki 9:57-62)*

¹⁸ Keyáa kényine ke Yeesu uu Kalilee kupiyɛ ritime we, risoiwuí ari u kálaapɔ. Kei kuu pee upipiretiki maa re u ne pẽ piké ritime ricɔ-mẽ ha.

¹⁹ Kei ke isé ucélaa use uú ne u rikɔ uu u maa re: Ucélaa, nípá yei kaa sí né pɔ ritiki.

²⁰ Yeesu uu u pese re: Sisáná ye sialéeri mále, sinúipi sin siayámé má. Amá né Usoi Kepipi, ám tíka má kam yé ríyu n tampɔ ké wente.

²¹ Kei ke uupiretiki use pɔɔ pee kɔ u maa re: Upíima, a ncée né he ké ha unésáa kulesi ké pee kelenɛ pɔ ritiki.

²² Yeesu uu u pese re: A né ritiki aa pikpɔkpɔ yá piké pipikpɔkpɔ kulaankeɛ.

*Yeesu ye meýɔ píima menyine riséese
(Mariki 4:35-41; Luki 8:22-25)*

²³ Yeesu uu kúninɔi kέmεε lompɔ, upipiretiki api yisi api u λεερɔ.

²⁴ Kapi n tósu, meɣɔ píima menyine ame pipépe kápáá, míni ame kúninɔi yarii. Amá Yeesu pónn pεε lóni.

²⁵ Upipiretiki api ukékúrí nyɔsɔpɔ api u yónse api re: Upíima a ró comε, tɔ kpínine.

²⁶ Yeesu uu pεε pi maa re: Yo nnya kani iwame wai? Nó písoi mpí, nónnéfatene nín piye. Kei kuu pεε yisi uú ne kuyɔ ne míni cési, ai pεε sée léké-léké keu.

²⁷ Ai m̀pá úye nnɔɔ yipu api pεε pimεcɔpεcire n tee re: Usoi úye kecire ye nkó kaí ne kuyɔ ne míni ripéne lín u pakarelé?

Yeesu ye pinríhéláa pité pinyine pɔise
(Mariki 5:1-20; Luki 8:26-39)

²⁸ Ke Yeesu uu kupiye ritime tε-i n yisi uu Kataraa ketē-pɔ ritime ricɔ tulu, pinríhéláa pité pinyine api akpíi kecɔpe leeri api u λεερɔ. Písoi pē tikpákára kapi n wai nnya, úka úu ye pεε kaha uké ncée mmē titiki.

²⁹ Kapí ne Yeesu rinsáne, api pée n cáái re: Uléécaá Kepipi, tó ne mpó ne rí-ye? Pɔ ka re póké íwe ró wa Uléécaá itunje iyε-i kuú ne ró n túhaanene iké kelene tuu?

³⁰ Afɔn anyine ye pεε kei kulúí wele an túkuri, áí meɣá ne ketaa pi we.

³¹ Aníri aa Yeesu suúluse re: Pɔn n la póké písoi mpí-i ró lákase, a tíye tóké ha áfɔn nnyé nyεε nté-pɔ nní kulúí n we kέmεε lompɔ.

³² Yeesu uu a maa re: Ani n tósu! Aa pεε písoi pité pε-i yisi aá ha áfɔn nyε-i lóni. Mεse ne mεse, áfɔn nyē aa wuru aá ne rikúú cépi aá ha ne kupiye-i kpúupɔ aa kpíni.

³³ Pεpεε pεε áfɔn nyē m mé api itóó karií api kuyu sí apí ha lē nnéi lεε n wa ne lεlεε pinríhéláa pē n wa keeni.

³⁴ Kei ke kuyu písoi nnéi api ripehépɔ api Yeesu λεερɔ. Kapi u n yé, api u suúluse re uké piketeni-i le uké tómpɔ.

9

Yeesu ye kékankáláká kenyine pɔise
(Mariki 2:1-12; Luki 5:17-26)

¹ Yeesu uu pεε kúninɔi lóni uu kupiye pitéj kpa, uu ukuyu pele.

² Api pεε kékankáláká kenyine risánáápɔré wai apí ne u λεερɔ. Kuu pinfatene n yé, uu kékankáláká kē maa re: A n kahari unépipi, ne apókópe pɔ sáreile.

³ Kei ke isé picélaa pinyine api pεε pimεcɔpεcire tee re: Utisi nkó ye Uléécaá riyu kopule!

⁴ Yeesu uu pikemúnjé céru uu re: Yo nnya kani lē nósinéfa-i simúnjé kópe wai?

⁵ Anɔɔ nnyé keté kecɔpe, ríye tee fáku ne ricɔ: Ke usoi uu yé kékankáláká mí maa re: Ne apókópe pɔ sárei née kuu yé ke mí maa re: A yisi a sone?

⁶ Ne la nóké céri re né, Usoi Kepipi ye ketē kecáá rínanje mále ké ne písoi akópe pi sárei. Kei kuu pεε kékankáláká kē maa re: A yisi a nyere, a ripósánáápɔré pílesi aá kulu.

⁷ Utisi uu yisi uú kulu.

⁸ Ke písoi kulúí pεε kei n we api lē n yé, ai píri pi wai api pεε Uléécaá m pakarente re u sisoípipi rínanje píima mmē he nnya.

Yeesu ye Matiyee sée re uké u ritiki
(Mariki 2:13-17; Luki 5:27-32)

⁹ Yeesu uu kéyu-mē n tósu uu utisi unyine kapi ye n sée re Matiyee yenu un pilampooyó kekei-i tū. Uu u maa re: A yisi a né ritiki. Matiyee uu yisi uu u tiki.

¹⁰ Yeesu uu pɛɛ lɛ mɛmáá sɪ uú ha Matiyee keyɔ-i n tū un ilukɛ le. Pilampooyɔ́ nɛ pikópekɔ́ picɔ́ apí hapɔ́ api kei u nɛ upipiretiki kekúrí tone.

¹¹ Kɛ Pifarisi api lɛ n yé, api Yeesu pipiretiki maa rɛ: Yo nnya kɛ nóunécélaa nɛ pilampooyɔ́ nɛ pikópekɔ́ picɔ́ apí kelɔ́ kɛɛ tū pin le?

¹² Yeesu uu kóm pin lɛ símisi uu rɛ: Ai písoi pɛɛ isarɛ n láárú nnya kɛ upɔise uú we, amá pitóikó nnya kuú we.

¹³ Ani ha Uléécaá nsímé mmú kuu mɪ ma aseɪ wéési ani kóm. U maa rɛ: Nɛ́, Uléécaá yɛ nó písei rɛ ani íwe n ténaane, ám nó písei rɛ ani yɛ isee nɛ né nyóonse. Yeesu uu kɔ́ pimáa pi kpá rɛ: Ai pɛpɛɛ pimɛcɪrɛ n nyáni rɛ pi písoi le pɛɛ aseɪ n tikilɛ kam píséi ka, amá pikópekɔ́ nnya kam ka.

*Yeesu yɛ anópahaa nstmé wai
(Mariki 2:18-22; Luki 5:33-39)*

¹⁴ Kei kɛ Yohani Uniwole pipiretiki api Yeesu kekúrí hápɔ́ api u píse rɛ: Yo nnya kɛ tó nɛ Pifarisi ari anóo pahaankɛɛ mɛsɛrɛ, amá pɔ́ pipiretiki ápi yɛ pɛɛ paasi?

¹⁵ Yeesu uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Nɔ́ músu rɛ usoi yé písóonne anyá n wai uu upisane séi api pɛé hapɔ́ apí nɛ mpóocaaɪ n tū? Aai, mmɛ́ rín we. Li yé kam api kumúnyé kunyine-i unósikó uyɛ pikɛɔpɛ lese apí nɛ tómpɔ́. Pɛé uyɛ-i kapi yé pɛɛ anóo paasi.

¹⁶ Yeesu uu kɔ́ pimáa pi kpá rɛ: Api yɛ kusánháá fale kepampi kpísi apí nɛ risípii kpure tánɛnɛ. Insá lɛ, kusánháá fale kepampi yé kusánháá kpure nkú m pasalɛ aɪ cɛéri, kupóle aku pɛɛ kufoí feriyɛ.

¹⁷ Uu kɔ́ kpá rɛ: Uka úu yɛ píta pelɛ akónenuɲ kpure-i súũ. Insá lɛ, píta yé kam api pelu, anúɲ aa kpáfú api keteni-i lúlu, anúɲ pɔ́ kɔ́ méwoo wai. Amá akónenuɲ fale kɛmɛɛ kapi yɛ píta fale súũ, ai lɛ n we apí ha nɛ pelu.

*Yeesu yɛ Yairusi ukpére yukusɛ uu kɔ́ unósi unyine pɔise
(Mariki 5:21-43; Luki 8:40-56)*

¹⁸ Yeesu un lɛ we un nɛ Yohani Uniwole pipiretiki símisi, Pisuífi uyukó unyine uú hapɔ́ uu ukeyu-i wúla uu rɛ: Unékpére yɛɛ nfáani nní kpupɔ́ ái kahane n nánai. Amá a kam a ha anípe ukɛcáá rilaa. U yé nfáa wa.

¹⁹ Yeesu uu yisi u nɛ upipiretiki api u tiki.

²⁰ Unósi unyine yɛɛ ménye n foho hái inɲmɛ kɛfi nɛ ité, uú nɛ Yeesu kɔ́, uu uilũ titimɛ kepíre-mɛ ca.

²¹ Ai méwoo kuu lɛ tica. U ukɛfa-i maa rɛ: Nɛn pɛé nmaa uilũ kerí n fe amí ca, nɛ yɛɛ pɛé péi.

²² Yeesu uu pɛɛ kepíre-mɛ pansɛpɔ́ uu u yenu uu u maa rɛ: A n kahari unékpére, mpófatenɛ yɛ pɔ́ péisɛɛ. Unósi uyɛ uu kei nní pélu.

²³ Kɛ Yeesu uú ha úyukó uyɛ keyɔ́ n tuipɔ́, pisunsímaa pɛɛ pimɛcɪrɛ n cápine piké nkpɔ́ wa nɛ risoiwuí nɛ iwóó líkí-líkí kuu léepɔ́ kɛyɔ́ meyípe.

²⁴ Uu pi maa rɛ: Ani nté léepɔ́. Kekpérepí nké áke kpɔ́, kɛ lɔ́nile. Kuu lɛ mɪ ma, api u sɛnnyi.

²⁵ Kapi písoi ketahai-mɛ n léepɔ́, Yeesu uu pɛɛ kulee lompɔ́. Uu kekpérepí kunípe tini, ake yisi ake nyɛrɛ.

²⁶ Nsímé nn kei ketɛ́ kɛ́ nnéi kóónú nn tánɛnɛ.

Yeesu yɛ pinyíyɛ pité pɔise

²⁷ Kɛ Yeesu uu kei n yisi un tósu, pinyíyɛ pité pinyine api u n tikilɛ pin cáái rɛ: A irówe yɛ, Tafiti Kepipi.

²⁸ Kuu kɛyɔ́ n tu, pinyíyɛ pɛ́ api ukékúrí hapɔ́. Kei kuu pɛɛ pi píse rɛ: Nɔ́ nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ né fe am lɛ kani n la waii? Api u pɛsɛ rɛ: ɛɛɛ Upiima, pɔ́ fe.

29 Kei ke Yeesu uu pee piinipere rica uu re: Uléecaa uké lē kaní ne nní kefa n tene nó wa.

30 Kuu lē m ma, piinipere ii wúkule apí n nyáni. Uu pee pi kúrúrúse re: Ani nómenécíre tí nsone, áni kape tíye unyine uké lē kō.

31 Amá kapi yé kei nní n léepo, api piketē kē nnéi ne Yeesu nsímé kóónú api ríyu u waise.

Yeesu ye usoi yee úu ye n símisi paise

32 Pinyíye pē pōon nní fáaupōlē, pinyine apí ne unírihélaa unyine yee úu ye nsímé n fe Yeesu leepo.

33 Ke Yeesu uu yé kuníri kpē n lákasepo, utisi uyē uu nsímé kápáá. Ai riwúfi te-i mǐpá úye nnóo yipu, api pee re: Ari píkai Isirayeli keteni-i mewai mmé meco yenaalē!

34 Amá Pifarisi pōo re: Kunírilā wéése kpee rínanje u he un ne aníri lakase!

Yeesu ye písoi pee n cápínelē twe tē

35 Yeesu ye pee ayu ne siyupi nnéi kóónúlenle un kei Pisufi ayomeyáhaalee kémee céési un kō Uléecaa iyōopi Nsímé Kecire písoi yóólē un kō itói ncōpuri ne ncōn ncōpuri mee písoi m pekese pōisente.

36 Uu asoiwuí yénu an pōonelē lin a feriyelē, an méwoo tóorinkere yare isán yee íi usē m má, ai twe u wai.

37 Uu pee upipiretiki maa re: Kecare kee kúkpaa n tu ye laanule pelele, amá pepere yé ke ní kpasi apí pee kulúí we.

38 Lē nnya, ani Upíima pise re uké pikeikó pee yé ní kpasi pame.

10

Pitume kefi ne pité ke Yeesu uu n wée

(Mariki 3:13-19; Luki 6:12-16)

1 Yeesu uu pee upiretiki kefi ne pité séi uu rínanje pi he piké ye ne aníri lakase api ye kō ne itói ncōpuri ne ncōn ncōpuri mee písoi m pekese pōisente.

2 Pitume kefi ne pité pē anyiri ye nnyé: Ufoi yee Simōo kapi rinyíri n he re Piyee ne uuwā Antiree, ne Yakupu ne uuwā Yohani. Pē keté ye Sepetee pinmánje le,

3 ne Filipu ne Patelemii ne Tomaa ne ulampooyóo Matiyee ne Alifee unmánje Yakupu ne Tatee,

4 ne Simōo yee pee ukuyu pimulé kecáá n tōpu ne Yutasi Isikariyōoti yee Yeesu n tí uu piláarō anipe-i wai.

Pikei ke Yeesu uu ne písoi pē n tum

(Mariki 6:7-13; Luki 9:1-6)

5 Písoi kefi ne pité pē ke Yeesu uu ne pikei tū uu pi céési re: Ani silō se-i ke mpuri sanje pikó api ní we n kaase. Ani kape Samarii pikó ayu kémee ha.

6 Amá Isirayeli pikó pee ní we yare isán yee m pō kémee kani yé ha.

7 Ani icée kémee pi n símisi re: Uléecaa iyōopi ye nyahaimere.

8 Ani pitóikó m pōisente, ani pikpōkpō yukusente, ani tíyese piyó piké panse písoi pee apí mékperinkpe m má, ani aníri lakase. Faalaa kani yé, faalaa ke nóo yé kō picō he.

9 Ani kape nkpráni wura née nwóóweni née mewóópipi kpísi nōké awóólō-i wa nōké ne ripéne.

10 Ani kape kulóo kpísi nōké ne ncée ritiki, áni kape kō ketúkanka kesee kpísi. Ani kape kō anéeri née kuséle rimúlú. Li we re ukéikó yee ye upikei piluke li.

11 Mǐpá kuyu maa-i née keyupi-i kani lompo, ani ye uyee yé ní nmurei uu nóo yósu wéési. Un n nmurei un nóo n yósi, ani ukeméé tone aí ha ne nókenétónyaa tulu.

12 Nɔn ye kɛyɔ kɛye-i n lompo, ani ye kepikɔ yɔasi re: Likɛ nɔ n niɲɔ!

13 Kɛyɔ kɛ pikɔ pin nɔ n yɔsɪ, nkɪnɪnɪe kanɪ ne pi nɪ la nkɛ pikɛcɔɔ n we. Amɔ pinsɔ nɔ n yɔsɪ, nkɪnɪnɪe kanɪ ne pi nɪ la nkɛ nɔkɛnɛmɛe pɛɛpɔ.

14 Pin kɛyɔ kenɪnɪe-i nɛe kuyu kunɪnɪe-i n yɛ re ɔpi nɔ yɔsune nɛe ɔpi kɔ nɔnnɛsɪmɛ kutu cɔnɛ, ani kɛyɔ ke-i nɛe kuyu kpɛ-i lɛɛpɔ ani nɔanɛna nkoɲo pɛi ani pikuwɛɛ-mɛ yaapɔ.

15 Asei kam nnɪ nɔ sɪmisi re keyɔa kɛ ke Ulɛɛcaa uu n sɔnti ukɛ ne pisoɪ n tɪhaane, Sotɔm ne Komɔari pikɔ ke Ulɛɛcaa uu nna n nmaasi iwɛ yɛ ne kuyu kpɛ ikɔ kutɔsi wa.

*Lɛ kapi masi kepire pisoɪ n wɛɛkusɛnɛ
(Mariki 13:9-13; Luki 21:12-17)*

16 Yeesu uu kɔ pimɔa pi kpɔ re: Ani nɪsɔnɛ kɔ te, kam nnɪ nɔ n tum, ani isɔn ye ɔkpe kɛcɔpe nɪ we mɛcɔ n sɔnɛ. Lɛ nnya, ani mɛsɔhɔ m mɔ yaɛ iwɔa, ani alɔlɔ mɛcɔ kɛyɔ m purɔ.

17 Ani nɔmɛnɛcɪre ne pisoɪ tɪ. Li yɛ kam ɔpi ye nɔ tini ɔpi ne sitɪhaane-i sɪ, ɔpi ye kɔ piayomɛyɔhaalee-i isɛi nɔ sɔukɛɛ.

18 Pi yɛ kam ɔpi ye nɛ nnya piyukɔɔ ne piyɔɔpi kɛmɛɛ nɔ sɛi re nɔkɛ kɔ pɛ keyu-i ne mpuri sanɛ pikɔ keyu-i inɛtansei li nnya.

19 Pin ye ketahai nɔ n sɛe, iwamɛ ɪi kapɛ ye nɔ wa re nɪ-ye kani yɛ ha sɪmisi nɛe ɪye kani yɛ ha n sɪmisi. Liitɔnɛ in n tu, Ulɛɛcaa yɛ nɪmaa-maa nɔ he anɪ malɛ.

20 Ai nɔkɛnɛmɛɛ knn lɛerinɛ. Amɔ Nɔunɛsɔa Ulɛɛcaa Nfaasɔnɛ ye nɔkɛnɛmɛɛ sɪmisiɛ.

21 Usoi yɛ umɔrɛcɔ kpɪsi uɔ pa re pikɛ kpu. Usoi uu kɔ ukɛpipi kpɪsi uɔ ne limɛcɔ wai. Siwɔ asi pisɔa ne pɪni kɛcɔa nyɛɛ asi pi kpɪsi ɔsɪ pa re pikɛ kpu.

22 Pisoɪ nnɛi yɛ kam ɔpi nɛ nnya nɔinɛpuri yulu. Amɔ nkɔ ye rinkɔhɔ-kɔhɔ ne kɛtɔ-pɔ, Ulɛɛcaa yɛ uriyu lɔ.

23 In kuyu kɔye-i nɔ n wɛɛkusɛlɛ, ani wuri ani kucɔ tɛɪ. Asei kam nɔ sɪmisi re ɔni Isirayɛli ayu kɔɔnɔnɛ nɔkɛ tɔnɛnɛ Usoi Kepipi kɛkɛ kɛnɛ kam.

24 Upeikɛɛ ɔka ɔu uucɛlaa fe. Limɛcɔ, ukɛikɔ ɔka ɔu ukɛisaa fe.

25 Li nyam te upeikɛɛ ukɛ ucɛlaa ketulɛ tu. Li nyam te ukɛikɔ ukɛ ukɛisaa ketulɛ tu. Nɛe nɔunɛyɔsaa, nɛ kapi pisɛi tɪye re Pelisepulɛ, wɔo pɛɛ nɔ pinɛyɔkɔ?

*Uyɛ kai m pise re usoi ukɛ n wuru
(Luki 12:2-7)*

26 Yeesu uu kɔ pimɔa pi kpɔ re: Ani kapɛ pisoɪ n wuru. Lɛ nnɛi lɛ m pɛkaalɛ ne lɛ nnɛi ke ɔka ɔu n nyu yɛ kam ai mɛtɛi kɛmɛɛ lɛeri nɪpɔ ɔye uu li yɛnu uu kɔ li ceru.

27 Mmɛ kam nnɪ kuɲmaha-i nɔ n sɪmisi, ani ha mɛtɛi kɛmɛɛ n tiyɔɔ. Ani ha kɔ mmɛ kam nnɪ kutu-i nɔ rinwɛi-wɛi, kɛcɔcɔ-i nyɛɛ ani yɔɔ nɪpɔ ɔye ukɛ kɔ.

28 Ani kapɛ pɛpɛɛ ye usoi nɪ kpu ɔpi ye pɛ fe pikɛ ukumɪfiri kpu n wuru. Amɔ Ulɛɛcaa kani yɛ mɛnɪnɛ n wuru re u ye fele uu usoi kopu uu kɔ u ne ukumɪfiri kpɪsi uu nna tɛnɛcɪrɛ kɛmɛɛ waipɔ nnya.

29 Ntɛ pi ye sinɔipi yuke-yuke sitɛ yɔa ɔi ne kɛtankɔ kumɔnɛ sɔ, nɛe yo? Mpɔ ne lɛ, kɛka ɔke ye mɛwoo kpu kɔi Nɔunɛsɔa Ulɛɛcaa mɛla.

30 Ticuruu Ulɛɛcaa ye nɔrinɛyɔ kɛcɔa nnyɔpi kɛɛnle un n-nnɛi nyu.

31 Lɛ nnya, iwamɛ ɪi kapɛ ye nɔ wa. Nɔ Ulɛɛcaa inipɛɛ-i rɪyu mɔle lin sinɔipi yuke-yuke kulɔi fe.

*Yeesu mɛyɔɔ ne umɛyulɛ kɛcɔa nstɪmɛ
(Luki 12:8-9)*

32 Yeesu uu kɔ kpɔ re: Uye un pisoɪ kɛcɔpe n nɪmurei re u unɛkɔ lɛ, nɛ nɛ kɔ Unɛsɔa ye keyɔmɛcɔa-pɔ nɪ we keyu-i nɪmurei re nɛe u te.

³³ Amá úye un kɔ pɔsoi keɔpɔ n kesi re úu unékó, nɛ́ né kɔ Unésáa yee keyómecaa-pɔ́ n we keyu-i kési re ám u nyu.

*Yeesu úu ne nkɔ́nɔne pɔsoi ka, amá atɔpi kuú ne pɔsoi ka
(Luki 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Yeesu uu kɔ kpá re: Ani kape m músu re nɔ́nɔne kam ne ketɛ́ keɔ́a ka. Ai nkɔ́ani nɔ́nɔne, amá atɔpi kam ne ka.

³⁵ Ne kale kɛ́ unmánɛ ne usáa cɛ́nse, am kɔ ukpɛ́re ne úni ne ufasi ne unyáani cɛ́nse.

³⁶ Usoi keyɔ́ cɔ́re pikó nmaa pɛɛ́ iláarɔ́ u wainɛ.

³⁷ Usoi nkó yee usáa nɛ́e úni n la ai tósu lɛ́ kuu né n la úu ne sá re uké unépirɛtiki. Nkó yee kɔ unmánɛ nɛ́e uukpɛ́re n la ai tósu lɛ́ kuu né n la úu ne sá re uké unépirɛtiki.

³⁸ Nkó yee úu n nɔ́murei re uké menéɔ́ ukunapɛ́ékɔ́ riyá * uké pɛɛ́ né ritiki, úu ne sá re uké unépirɛtiki.

³⁹ Nkó yee n la uké unfaa m múlɛ́, yé kam uu ne n fómni. Amá nkó yee nɛ́ nnya unfaa n fóm, yé kam uu n yenu.

*Ihée keɔ́a icélaa
(Mariki 9:41)*

⁴⁰ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nkó yee nó n yɔ́sɔ́, ye kɔ nɛ́ yɔ́sile. Nkó yee né n yɔ́sɔ́, ye kɔ uyee né n tumme yɔ́sile.

⁴¹ Uye un antepu unyine n yɔ́sɔ́ re antepu lo nnya kuu u yɔ́sɔ́, Uléɛ́caa yé ihée kuu yé antepu m pa icɔ́ u hééle. Nkó yee kɔ uyee aseɔ́ ne Uléɛ́caa pikeɔ́ n wai n yɔ́sɔ́ re aseɔ́ ute lo nnya kuu u yɔ́sɔ́, Uléɛ́caa yé ihée kuu yé aseɔ́ ute m pa u hééle.

⁴² Aseɔ́ kam nó símisi re nkó yee pɔsoi mpí ke úka úu nní n waiselɛ́ keɔ́pɔ́e unyine míni riɔ́wuhúse re pi pinépirɛtiki le nnya, Uléɛ́caa yé liihée u pa.

11

*Yohani Uniwolɛ́ pitumɛ
(Luki 7:18-35)*

¹ Ke Yeesu uu upipirɛtiki kefi ne pité pɛ́ uicélaa pípa m masí, uu kei yisi uu ha ketɛ́ kɛ́ ayu kɛ́mɛɛ́ n céési un kɔ Nléɛ́caasimé yóólɛ́.

² Yohani Uniwolɛ́ ye pɛɛ́ likumúnɛ́ kpe-i kukpaniilee-i wepɔ́le. Uu Kirisi pikeɔ́ kuu n wai nkó kóm, uu pɛɛ́ upipirɛtiki yukuse uu ukemɛɛ́ tum

³ te piké ha u pise re uyee usoi uyɛ́ kapi mekɛɛ́-mɛ́ n tee re u sónti nɛ́e unyine ucɔ́ ye kepirɛ́ wemɛle?

⁴ Kei ke Yeesu uu pɛɛ́ pi pɛse re: Ani ha lɛ́ kani n kómɛi nɔ́n kɔ nyáni Yohani símisi,

⁵ lelee re pinyíye ye nyánile, síkankáláká sin sónɛ, piyó́ pin wolɛ́ pin funi, pitusuí pin kómɛi, pikpɔ́kpɔ́ pin yisikeɛ, píwekɔ́ pin kɔ Nsímé Kɛ́cɔ́re ke pɔsoi api pi n yóólɛ́ kómɛi.

⁶ Uye unsá nɛ́ nnya n loó, liute ye únarekome le.

⁷ Ke Yeesu uu lɛ́ pisímé pi m masí api tómpɔ́, uu pɛɛ́ Yohani keɔ́a nsímé pɔsoi pɛɛ́ n cápɔ́nelɛ́ n símisi, uu re: Yo kani kucesi kóima-i piyénɛ ha? Keɔ́pápi ke kuyɔ́ aku n fikiiseɛ?

⁸ Usoi yee melape keɔ́cɔ́re n lapaalɛ́ yee kei we, nɛ́e yo? Amá piyó́opi akpáná-i ke pɛpɛɛ́ melape keɔ́cɔ́re m má apí we.

⁹ Yare yo keɔ́cɔ́re nmaa kani mpí piyénɛ ha? Antepu unyine nɛ́e yo? Amá aseɔ́ keɔ́a uyɛ́ kani nní n yé ne antepu fele.

* **10:38** Kunapɛ́ékɔ́ piya: aseɔ́ re íwe piluke Yeesu meɔ́

¹⁰ Ukecáá kai wólalã te: Unétume ye nkó kam n tumme uké ne kekpeé pò wa uké mpócéé nyóonse.

¹¹ Asei kam nní nó símisi re kaí ne n weme, ápi unyine maraalẽ yee Yohani Uniwole n fe. Mpá ne lã, pepee Uléécaá iyóopi kémee ní we kecópe, uyee n fílẽ ye u fele.

¹² Kaí ne kumúnjé kpe-i ke Yohani uu Uléécaá Nsímé n yóólẽ n kpiime áí ne kumúnjé nkú-i tuiri, pisoí ye Uléécaá iyóopi nnya tɔpule pin náási piké i yẽ, pináñe-nañe pee ye i yẽ.

¹³ Antepuyee nnéi ne isé ye Uléécaá iyóopi nsímé símaarile áí weri áí ne Yohani ikametuñe tulu.

¹⁴ In te nò mesei la nòké nnésímé kó, Yohani yee Elii uyẽ kapí pee n tee re u weme.

¹⁵ Uye un ukóme uu kóm!

¹⁶ Uu kò pimáa pi kpá re: Yo kam yé fe ké ne nfáani pisoí múnjiseñe? Pi nkpáni yare siwá see kéyaála-i n tũ si ne sisicɔ sin ne ipupui séleine, asi ye re:

¹⁷ Tò asũ nó símisile re ani yesi, ani yúlu, ari sikpoyome yom, áni té.

¹⁸ Mesei ke Yohani uú ka, úu ye iluke li, úu ye píta n ntí, ani re aníri kuu héesi.

¹⁹ Usoi Kepipi pò weri ken le ken níru, ani kò re: Piluke ne píta níré ñmane nkó mee uyẽ we. U kò pilampooyó ne pikópekó usane le. Amá li pee umewai kémee nyíselenle re Uléécaá mewéesesòho ye me.

Ayu nyee áa Yeesu nsímé ní ñmurei

(Luki 10:13-15)

²⁰ Lã memáa, Yeesu uu pee ayu nye-i kuu mewaisaña meya n wapisi pikó picé kápáa kápi ne mefine n conse nnya. U ne pi cési re:

²¹ Nó Korasin pikó, íwe kani topori. Nó Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúnjé re mewaisaña kapi nókenémee n wapisi men pee Tiiri ne Sitò kémee n wa, ai nní ní we pin piakópe kepire rito api áfərɔnti tani api pimécire nfúrò káikere liké nyíse re pi conse.

²² Lã nnya kam nó símisi re Tiiri ne Sitò pikó iwe yé ha ketúhaaneyaa ké ne nóinékó kutósi wa.

²³ Nté nó Kaperinawum pikó, nò músu re keléécaá-mẽ kaní taálẽ? Ai nkpáni lã. Amá kukúlāyu-i ke Uléécaá uu ketē-mẽ nó láupole. Ai líka nnya, pin pee mewaisaña mmé kapi nní nókenémee n wapisi mecɔ Sotəm kémee n wapisi, li yé pee nní ní we kuyu kpẽ kun ne we.

²⁴ Lã nnya kam nó símisi re keyáa ké ke Uléécaá uú ne pisoí n túhaanene, Sotəm pikó iwe íi nóinékó ne kutósi wa.

Yeesu ye re pisoí piké ukemee piwénte hapo

(Luki 10:21-22)

²⁵ Yeesu uu pee likumúnjé kpe-i maa re: Sáa, ketē ne keyóme Upiima, ne pò pakare re pò tíyese siwá sínsápi asi nsímé mmẽ kaa pisòhò ne pinyuwe ní pesí aseí kom.

²⁶ Pò la re liké lã wa kai kò mesei lã wa, Sáa.

²⁷ Yeesu uu kò limemáa pi maa re: Unésáa ye mpá yo nnéi né pale. Uka ucò úu né, Ukepipi nyu Unésáa memáa. Uka ucò úu kò Unésáa nyu insá né Ukepipi ne pẽ kam n tíyese api u ceru.

²⁸ Nó mpí nnéi nóo nní ncɔni mule-mule ne n nákaanke lin nó pelaalẽ, ani kenéméé kam ké nó topile ani wénte.

²⁹ Am la ké nó n nyikilẽ lin nó pelaalẽ. Ani ncɔni kamí ne nó ní la ñmurei ani cɔni, ani tíye ké nó n céési. Nó pee yé kani yé ní wénte. Ne kefa láarúle. Menékó áme kò pólú.

³⁰ Ncɔni mmẽ kam nní ne nó ní la re ani cɔ ye fákúle, ñn nkpáni mulú.

12

*Yeesu yee kewénteyaa ute
(Mariki 2:23-28; Luki 6:1-5)*

¹ Lã memáá, Yeesu uu p̄ee kewénteyaa ketúnjé imúí inyine kecaré kémee n tikilẽ un tósu. Nkú nn upipiretiki wai, api p̄ee iwéhe kpéeni api m̄epipi takai.

² Ke Pifarisi api l̄ẽ n ȳẽ, api Yeesu maa r̄e: A ripaí ke pipópiretiki api n wai l̄ẽ ke isé ii m̄ maa r̄e pisoí ápi kap̄e ye kewénteyaa ketúnjé wa.

³ Kei ke Yeesu uu p̄ee pi p̄ese r̄e: Lã nnya, áni l̄ẽ ke Tafiti uu kumúnjé kp̄e-i ke nkú nn u n̄e upikó n wa keenl̄ẽ, née yo?

⁴ Uléecaa keyo-i kuu lompo uu akpónó kapi Uléecaa n yekei kp̄isi u n̄e upikó api le, ái k̄o p̄ee r̄e piunyine ye ncée má uké a li. P̄epe ye Uléecaa inyóonse n wa n̄mane p̄ee ncée má piké a li.

⁵ Née áni isé atelé kémee kéẽ te p̄epe ye Uléecaa inyóonse n wa ye Uléecaa keyo-i pik̄ei waille ái n̄e kewénteyaa p̄ene? Lã nnya akópe kapi l̄ẽ waa?

⁶ Amá ké nó símisi r̄e uyee nté nní n̄ we ye Uléecaa keyo fele.

⁷ N̄on p̄ee Uléecaa ritelé kémee iwóí nnyí aseí meýikíyiki n k̄o te Uléecaa ye maa r̄e: Né, Uléecaa ye nó pís̄ei r̄e ani íwe n ténaane, ám nó pís̄ei r̄e ani ye isee n̄e né nyóonse, áni ȳé p̄ee nkó yeé úu líka n caai akópe pa.

⁸ Lã nnya ke n̄ẽ, Usoi K̄epipi am kewénteyaa ute.

*Utisi uyee kunípe kópe m má
(Mariki 3:1-6; Luki 6:6-11)*

⁹ Yeesu uu kei yisi uu tómpo uú ha pikuyomeyáhaalee loni.

¹⁰ Utisi unyine ye p̄ee kei wele un kunípe kópe má. P̄epe kei n̄ we api p̄ee kewááná n wéesi piké n̄e Yeesu tí. Api Yeesu pís̄e r̄e: Ncée ye we r̄e piké kewénteyaa ketúnjé usoi p̄oisee?

¹¹ Uu pi p̄ese r̄e: Nó úye un nk̄p̄eni isán̄ is̄e m má ii kewénteyaa ketúnjé kuhóre cimé-cimé kunyine-i lóip̄o, úu yé ha kei i les̄e?

¹² Kesoipipi ye k̄o p̄ee isán̄ fele ái nk̄aripi. Lã nnya, irósé ye ncée h̄ele r̄e piké ye kewénteyaa ketúnjé usoi lis̄one wa.

¹³ Yeesu uu p̄ee utisi uȳẽ maa r̄e: A kupónípe ritun̄áme. Uu ku tun̄ápo aku pélu aku kuc̄o mec̄o s̄onesi.

¹⁴ Kai l̄ẽ n wa, Pifarisi api p̄ee léepo ap̄i ha símaane piké yé te íye kapi yé wa piké n̄e Yeesu kpu.

Ukeikó ke Uléecaa uu n w̄e

¹⁵ Ke Yeesu uu n k̄o te pi la piké u kpu, uu kei yisi uú nyósó. Pisoí kulúí api yisi api u tiki, uu pitóikó nn̄éi p̄oisente.

¹⁶ Amá uu p̄ee pi símisi r̄s̄one uu kúrúrúse r̄e ápi kap̄e tíye unyine uké k̄o te l̄ẽ kuu wa.

¹⁷ Lã ke antepu Esayi uu uritelé kémee mí ma liké n̄e n wa nnya. U p̄ee r̄e:

¹⁸ Unékeikó lala ye nkó. Uȳẽ kam w̄e.

Am kusa u la.

Né Nn̄éfaas̄one ukemee wa uké n̄e sit̄e nn̄éi isoipuri aseí kam̄ n̄e i n weme riyóó.

¹⁹ U n̄e úka ápi líka kecáá k̄ehene, úu yé k̄o senkee.

Api yé unn̄é ic̄ee-i n kóm̄ei.

²⁰ Uu yé kek̄p̄api kee pikónó m máál̄ẽ sei.

Uu yé k̄o k̄efiráa kee pinyún̄-nyún̄ m̄ masi kpu.

Lã kuu yé n wai ái w̄eri ái n̄e tulu

kumúnjé kp̄e-i ke aseí aa yé m̄p̄a yo n feriȳe.

²¹ Sit̄e nn̄éi isoipuri ii p̄é n̄e u n tál̄ẽ.

*Yeesu ye pɛpɛ ukɛcáá nkópe n sɪmisi rinóɔ pɛsɛ
(Mariki 3:22-30; Luki 11:14-23)*

²² Kei ke pinyine api pɛé ne unírihélaa unyine ke aníri aa n nyíinse úu kɔ sɪmisi Yeesu lɛpɔ rɛ uké u pɔise. Yeesu uu u pɔise uu pɛe fe uu ye sɪmisi uu ye kɔ yenu.

²³ Ai pɪsoi pɛe n cápinelɛ nnóɔ yipu, pinnéi api ye pɛe rɛ: Néntɛ utisi nkó ye Tafiti Kɛpipi lɛ?

²⁴ Kɛ Pifarisi api lɛ n kɔ, api rɛ: Aníri uyɔɔpi Pɛlisepule yɛe utisi nkó nnaɲɛ he kuú ne aníri lakasente.

²⁵ Amá Yeesu ye pɛe pikemúnɛ nyule. Uu pɛe pi maa rɛ: Kuyɔɔpiyu kunyine pɪsoi pin pimɛɔpɛcɪrɛ n tɔpu, ku ye kpule. Límɛɔ, kuyu kunyine néé kɛyɔ kɛnyine pikó pin pimɛɔpɛcɪrɛ n tɔpu, pi ye kpule.

²⁶ Setani un nkɛpɛni aníri n lakasente, umɛcɪrɛ kuu lɛ ne tɔpu, íye ke ukuyɔɔpiyu aku yé pɛe fe akú ne n we?

²⁷ In tɛ Pɛlisepule yɛe nnaɲɛ né he kamí ne aníri lakasente, wóo pɛe nópinékó pɔ́ nnaɲɛ he kapí ne a lakasente? Ani n nyu rɛ nópinékó cɪrɛ pɛe nó nyísene rɛ áni alari má.

²⁸ Asei kɛcáá, Uléécáa Nfaasɔne nnaɲɛ kamí ne aníri lakasente. Lɛlɛ nyíselɛ tɛ Uléécáa iyɔɔpi ye nókenémɛe pituime masile.

²⁹ Uka úu yé fe uké unáɲɛ-naɲɛ keyɔ-i lompɔ uu ulikó yáái, kumúnɛ kɛɛ-i kúu kahanɛ u n tɪ uké paasi. Amá un n fe un u n tɪ uu paasi, u yé pɛe fe uu kɛyɔ likó nnéi yáái.

³⁰ Nkó yɛe úu kenécáá n kpálɛ ye iláarɔ né wailɛ. Nkó yɛe úu kɔ picápine né n léni ye haresile.

³¹ Lɛ nnya kam nó sɪmisi rɛ Uléécáa yé akópe ne alɛ nnéi mpuri kesoipipi sárei, amá úye un Uléécáa Nfaasɔne n lámaankeɛ, Uléécáa úu yé liute sárei.

³² Uléécáa yé nkó yɛe né Usoi Kɛpipi kɛcáá nkópe n sɪmisi, akópe u sárei, amá Uléécáa úu yé nkó yɛe Nfáasɔne kɛcáá nkópe n sɪmisi, akópe u sárei ne keweesi-pɔ.

*Kuléé ne kuapipi kɛcáá icélaa
(Luki 6:43-45)*

³³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Kuléé kun isare n láárú, kuapipi yèè n nyamlɛ. Kunsá isare n láárú, kuapipi yèè n caailɛnɛ. Mpá kuléé kúye apipi kapi ye ne ku ceri.

³⁴ Nó akpurii nnyé! Iye ke nó pɪsoi kpááree mpí ani yé fe ani nsímé sɔne male? Li we rɛ nsímé mɛe usoi kɛfa-i ní we mɛe ye nnóɔ-i léemɛ.

³⁵ Usoi sɔne yɛe ye nsímé sɔne mɛe ukɛfa sɔne-i ní we sɪmisi, usoi kópe pɔ́o nsímé kópe mɛe ukɛfa kópe-i ní we sɪmisi.

³⁶ Ké nó sɪmisi rɛ keyáa kɛ ke Uléécáa uú ne pɪsoi n túhaanɛnɛ, isímé kópe ke pɪsoi api n símaankeɛ cɪrɛ nnya kapí ne pi túhaanɛnɛ.

³⁷ Li we rɛ mpónóosimé mɛe tíyɛsɛnɛ pɔké alari néé akópe yɛ.

*Pi Yeesu pɪsɛ rɛ uké mɛwaisaɲa wa uu yúlu
(Mariki 8:11-12; Luki 11:29-32)*

³⁸ Lɛ mɛmáa, isé picélaa kɛɔpe pinyine ne Pifarisi pinyine api Yeesu maa rɛ: Tɔ pɛé la rɛ a mɛwaisaɲa menyine wa tóké yɛ.

³⁹ Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Nfáani ketɛ nké pɪsoi ye caailɛnɛ hái. Api la piké Uléécáa nmanɛ ritiki, amá mɛwaisaɲa kapi wéési piké yɛ. Mɛwaisaɲa mɛ ke antepu Yonaasi uu n yé menyinɛɔ kapi yé kɔ yɛ.

⁴⁰ Asei kecáá, lē ke Yonaasi uu mekpintomé maamaa kefa-i sitúné sitaani ne sisine sitaani n wa meco ke Usoi Kepipi pōo kō sōnti keké ketē kémee wa sitúné sitaani ne sisine sitaani.

⁴¹ Keyáa kē ke Ulécaaa uú ne pisoι n túhaanene, Niniifi pikó yé ha yisi api nfáani ketē nké pisoι akópe pa. Li we re kumúné kpe-i ke Yonaasi uú ppe Nlécaasimé rin-yóo api kóm, pi ppe mefine consele. Uyee nté nní ní we ye kō ppe Yonaasi fele.

⁴² Keyáa kē ke Ulécaaa uú ne pisoι n túhaanene, unósiyōopi yee Saapa ketē kecáá n tú yé ha yisi uu nfáani ketē nké pisoι akópe pa. Li we re uyee ppe hái ketē ketō-pō leemele uú weri re uké Salomō mewéesesōhō kō. Uyee nté nní ní we ye kō ppe Salomō fele.

Kuniri ye kuripōhō kpure-i pele
(Luki 11:24-26)

⁴³ Yeesu uu kō kpá re: Kuniri kun usoi kémee n yisi, ku ye hale akú ha kelō kóima kenýine-i n keraai kun kewénte wéési. Káku nní ke n yé nnya,

⁴⁴ aku ppe re: Né kenéyo kē kam n yisime kémee pele. Kun m ppepō, aku kényo ηmane leepō kapi m péeinkee api nyóonsente cáká-cáká.

⁴⁵ Kei kaku ye péé ha kuacō aseí nyee kuricuruu rikpákára ní fe kpíipō áa ne kényo ke-i tone. Lēle ye tíyese ke liute uyē mewee fale ame ye n caailē ame mekpure me-i kuú ppe mekee ní we tōsu. Lē ke nfáani pisoι kópe mpí api sōnti piké ne kétō tene.

Yeesu uni ne upiwā
(Mariki 3:31-35; Luki 8:19-21)

⁴⁶ Yeesu un kei lē we un ne pisoι símisi, uuni ne upiwā pin tuipō, api ketahai-pō nyere, pin la piké rinōo u ma.

⁴⁷ [Unýine uu Yeesu ma re: A ripái, upóni ne pipówá ye ketahai-pō nyenule pin la piké rinōo pó ma.]

⁴⁸ Yeesu uu liute uyē ppe re: Wóo unéni, píye ppe pinéwá?

⁴⁹ Uu ppe upipiretiki-mē kunípe tunápō uu re: Unéni ne pinéwá ye mpí nté!

⁵⁰ Asei kecáá, úye un Unésáa yee keyómecaa-pō ní we mela n wai, uyee unéwá née unéyíi née unéni.

13

Ulukaa kenýarū
(Mariki 4:1-9; Luki 8:4-8)

¹ Yeesu uu keyáa kē kényo-i léeri uu sí uú ha kupiyē ritime tone.

² Pisoι kulúí api ukekúrí cápínepō uu ppe lē nnya kúninōi loni uú tone. Pisoι pē pōo kupiyē ritime tone.

³ Uu sinyárū kpísi uú ne isímé isímé pi símaankēe. Uu re: Utisi unýine yee we, uu keyáa ukecare-i ipuri pifóme leepō.

⁴ Kuu lē n fóm, ipuri inýine ii ricétime lólesi, sinúipi así hapō asi i kpóuli.

⁵ Ico ii keparetē kecáá ke ntaai rín m piye lólesi. Ke ketē áke n címú nnya, ipuri iyē ii mese ne mese lelu.

⁶ Amá ke ntunje nn n ta, meleí fale mē ame iníní kuweeciré nnya tore.

⁷ Ipuri ico ii sínípeleépi kepáápáa lólesi, sínípeleépi asi pelu asi i hila.

⁸ Amá ipuri ico íí ha ketē sōne kecáá lólesi ii lelu ii pelu ii fólu. Mpuri nse nn fólu ipipi píle, ncō ipipi kuwóo ne kefi, ncō ipipi afetaani.

⁹ Ke Yeesu uu lē pimáa pi m masí, uu kō pi kpá re: Uye un ukóme uu kóm.

*Yo nnya ke Yeesu uu ne sinyárū céési?
(Mariki 4:10-12; Luki 8:9-10)*

¹⁰ Kei ke upipiretiki api peé ne u rikɔ api u pise re: Yo nnya kaa sinyárū kpísi pɔn ne písoi símisi?

¹¹ Yeesu uu pi pɛɛ re: Nɔ́ ke Uléécaá uu uiyɔɔpi nsímé mee m pékaalɛ cereise, úu pɛ cereise. Lɛ́ nnya karí ne lɛ́ pi símisi.

¹² Li we yare kapi ye m maa re: Nkó yee linyine m má kapi ye licɔ rikpá ai meyá wai. Amá nkó yee úu líka m má kapi ye likáripikɔ́ lɛ́ kuu m má yɔsí.

¹³ Lɛ́ nnya kam sinyárū kpísi nen ne pi símisi. Li we re pi ye n wiilenle, amá ápi pɛ nyáni, api ye kutu n ɔlɛ́, amá ápi pɛ kɔ kómɛi. Ápi kɔ ase ceri.

¹⁴ Lɛ́ ke antepu Esayi uu pɛɛ mekɛɛ-me m ma yee lɛ́ wai re: Nɔ́ kam ani ye n kómɛi, áni yéé pɛ liasei ceri.

Nɔ́ kam ani ye n nyáni, áni yéé pɛ yé.

¹⁵ Li we re mpuri mmú písoi akin ye takasile.

Pi pimɛcire atu tápisile.

Api inípeɛ wúkesi,

api yúlu re piatu áa kape ye kɔ,

piinipeɛ lí kape ye yé

pimɛsɔhɔ áme kape ye kɔ líka ceri.

Lɛ́ kɛmɛɛ, ápi yé pɛ fe piké pimɛfine conse.

Né Uléécaá, ké ne pi m pɔise.

¹⁶ Amá in nɔ́, nɔ́ pínarekomɛ le re nɔ́inénipeɛ ye nyáni, nɔ́anétu an kómɛi.

¹⁷ Asei kam nní nɔ́ símisi re antepuyɛ ne ase pite Uléécaá inipeɛ-i ye kulúi wele pɛ pɛ́ n la piké lɛ́ kani nní nɔ́ nyáni yé, amá ápi li yé. Pi pɛ kɔ lalɛ piké lɛ́ kani nní ne nɔ́anétu n kómɛi kɔ, amá ápi li kɔ.

*Yeesu ye ulukaa kɛnyárū aseɪ lese uu símisi
(Mariki 4:13-20; Luki 8:11-15)*

¹⁸ Kei ke Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Ani nkɛpɛni ulukaa kɛnyárū kɛ ase kɔ:

¹⁹ Písoi pɛ ye Uléécaá iyɔɔpi nsímé kutu riɛɔ́ ápi yé nkemé kɔ ye we yare ricéetime te-i ke ipuri ii n lólesi. Kuníri yéè kale aku nsímé mmɛ pikemé lese.

²⁰ Picɔ ye kɔ we yare kɛparetɛ ke-i ke ipuri ii n lólesi. Lipite yéè nsímé kutu ricɔle api mese ne mese piakin kɛmɛɛ n yósu ne mpɔ́ɔnare.

²¹ Amá ápi ye tíye nké pikemɛ iníní wa, nín ye pikemɛ tónɛ liké náɲai. Ncɔ́n nn nsímé mmɛ nnya pi n leme néé méwee kópe menyine men pi m pekɛsi, api kei ne kɛwáána yénu api ne Uléécaá kɛpire tɔ.

²² Picɔ ye kɔ we yare ipuri yee sínípeleépi kɛpáápáá n loó. Lipite yéè nsímé kutu ricɔle, amá ketɛ kɛcáá pikɛi ke písoi api ne n kparálɛ ne memá nnáápi mee ye n kírassɛ yéè nsímé mmɛ tihilale nín ye pɛ líka pi yoriye.

²³ Picɔ ye kɔ wele yare ipuri yee kɛfɛnetɛ kɛcáá n loó. Lipite yéè nsímé mmɛ kutu ricɔle api nkemé kóm nn pi léni api pɛ n we yare aléé nyee ye apipi m mári, kunyine píle, kucɔ kuwóó ne kefi, kucɔ afeetaani.

Meyúipuri kópe kɛnyárū

²⁴ Yeesu uu kɔ kɛnyárū kɛcɔ pi kpá re: Uléécaá iyɔɔpi ye we yare usoi nkó nsímé mmú: Utisi unyine yee ukɛcare-i melukɛpipi lukɛsi.

²⁵ Uláarɔ uu kɛsine kɛnyine hapɔ, písoi pin loni uu iluke kɛpáápáá meyúipuri kópe uu yaa, uu tómpɔ.

²⁶ Ke iluke ii n le ii mepéi leeri ii fólu, meyúipuri pɔ́ kɔ leeri.

²⁷ Pikɛikó api weri api ucarate uyɛ maa re: Ai ilukɛpuri kaa kɛpócare-i lukɛsii, Upíima? Kai pɛ íye wa ke meyúipuri kópe amé ne n le?

28 Uu pi pɛsɛ rɛ: Unɛ́laaraɔ unyine yɛɛ lɛ wa. Pikeikó api rɛ: Pɔ la tɔké ha me wɛhɛɛ?

29 Uu rɛ: Eehei. Nɛ wuru rɛ nó meyúipuri kópe pilése n la aní nɛ iluke péne aní wɛhɛ.

30 Lɛ́ nnya, ani liketé riyá liké kesé m pelu aí nɛ kúkpaɔ tulu. Lin kúkpaɔ n tu, né pɛpɛɛ ní kpasi maa rɛ: Ani meyúipuri kópe mefoí lese ani apehe me pahaankɛɛ tɔké me risé, ani pɛɛ kɔ iluke cápɛne ani rinésíme-i súúni.

Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárũ
(Mariki 4:30-32; Luki 13:18-19)

31 Yeesu uu kɔ kenyárũ pi kpá rɛ: Uléɛɔa iyɔɔpi yɛ kɔ we yarɛ mpuri yuke-yuke nnyine kɛ usoi uu n kpísi uu ukɛɔɛ-i lukɛsi.

32 Ipuri kɛɔpɛ mme mee ní-yuke icɔ fe. Amá nn n lɛ, nkuléɛ kpɛɛ yɛ kɛɔɔɛ-i ayéheléɛ kɛɔpɛ kumáa. Ai pɛɛ wai kuléɛ maa kpɛ ilɛsɛ kɛɔáa kɛ sinúipi asi yɛ ayámé wa.

Nkpónótɔ pite kenyárũ
(Luki 13:20-21)

33 Yeesu uu kɔ kenyárũ pi wai rɛ: Uléɛɔa iyɔɔpi yɛ kɔ we yarɛ nkpónótɔ pite kɛ unósi uu ntɔ píima kémeɛ n cóhɔnɛpɔ uu pulu pikpɛɛ api yisi.

Lɛ kɛ Yeesu uu yɛ pɛɛ sinyárũ n kpísi uú nɛ písoi céési
(Mariki 4:33-34)

34 Sinyárũ kɛ Yeesu uu yɛ pɛɛ kpísi uú nɛ písoi pɛɛ n cápɛnelɛ n céési. Sinyárũ ŋmanɛ kuu yɛ pɛɛ kpísi uú nɛ pi céési.

35 Lɛ́ kɛ antepu uú pɛɛ n wói liké nɛ n wa nnya. U pɛɛ rɛ: Sinyárũ kam kpísine ké nɛ n símisi. Né sinyárũ kpísi amí nɛ lɛ nnéi lɛɛ nípá yo kekoraanɛ-me m pékaalɛ yóó.

Yeesu yɛ meyúipuri kópe kenyárũ kɛ aseɛ símisi

36 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ yisi uu písoi pɛɛ n cápɛnelɛ yá uu kɛyɔ sí. Upipiretiki api u lɛɛpɔ api u pise rɛ: A meyúipuri kópe mee kɛɔɔɛ-i n lɛ kenyárũ kɛ aseɛ ró símisi.

37 Uu pi pɛsɛ rɛ: Uyɛɛ ilukɛpuri n lukɛsi yɛɛ nní Usoi Kɛpipi.

38 Kɛɔɔɛ kɛɛ nní keté, nlukepuri sɔnɛ mee nní Uléɛɔa iyɔɔpi pikó, pɛpɛɛ Setani n tíkilɛ pɛɛ nní meyúipuri kópe.

39 Uláaraɔ uyɛɛ meyúipuri kópe n lukɛsi yɛɛ nní Setani. Keté nké metɛnɛ yɛɛ nní kúkpaɔ. Pɛpɛɛ ní kpasine pɛɛ nní piléɛɔaatumɛ.

40 Yarɛ kapi yɛ nní meyúipuri kópe n wéhe api nna sé meɔ kai sónti liké keté metɛnɛ ketúné wa.

41 Né, Usoi Kɛpipi yé pinéléɛɔaatumɛ tũ api pɛ nnéi pɛɛ inéyɔɔpi kémeɛ picɔ akópe n waise nɛ pɛ nnéi pɛɛ mɛwai kópe n wai lese.

42 Api nna píima kémeɛ pi sáɔ. Kei kɛ písoi api yé meyá ténesi pin iní takai.

43 Pɛé uyɛ-i kɛ pɛpɛɛ aseɛ n tíkilɛ pɔɔ yé pɛɛ piusaa Uléɛɔa iyɔɔpi kémeɛ n we pin tɛlu yarɛ itunɛ. Uye un ukóme uu kóm!

Mɛmá kenyárũ

44 Yeesu uu kɔ upipiretiki kenyárũ kɛɔɔ kpá rɛ: Uléɛɔa iyɔɔpi yɛ kɔ we yarɛ nsímé mmú: Mɛmá píima menyine mee kɛɔɔɛ kenyine-i kúlaalɛ. Utisi unyine uu keyáa mɛmá píima mɛ yenu, uu pikúlaa me pɛsɛ, uu kɔ mpónare nɛ ulikó nnéi kpísi uu yáí uú nɛ kɛɔɔɛ kɛ lɔlu.

45 Yeesu uu kɔ kpá rɛ: Uléɛɔa iyɔɔpi yɛ kɔ we yarɛ ukpénsɛ unyine yɛɛ keyáa ikólé kɛcɛɛ wéési.

46 Kuú ha nkólé mee meyíkíyiki ní nyamí n yé, uu sí uú ha ulikó nnéi yáí uú nɛ n lɔlu.

Kunyaeȳ kenyárū

⁴⁷ Uu kə kpá re: Uléécáa iyɔɔpi ye kə we yarɛ kunyaeȳ kunyine ke usoi uu mínimaa-i n fɔ̄ aku ikpíntomé nnyí ncɔpuri paála.

⁴⁸ Kaku n yi, pikpíntomécpíi api ku pasai api ritime leseri api pɛ́ n tū pin ikpíntomé tési, pin isɔne anéré-i wai pin ikópe fónɛɛ.

⁴⁹ Lɛ̄ kai sónti liké ketě metene kumúhɛ-i wa. Piléécáatume ye ha sóntile piké pɛpɛ Uléécáa mɛla n wa ne pɛpɛ ápi Umɛla n wa kóólɛne,

⁵⁰ api pɛpɛ ápi Umɛla n wa nna píima kémɛ sáɔ. Kei ke písoi api yé meyá́ tɛnesi pin iní takai.

Isé ucélaa fale ne ukpure kecáá nsímé

⁵¹ Yeesu uu upipiretiki pise re: Nɔ̄ pɛɛ lɛ̄ nnéi kam nní n símisi aseí konle nní? Api re: Ɛɛɛ, tɔ̄ konle.

⁵² Kei kuu pɛɛ pi maa re: Lɛ̄ nnya, isé ucélaa úye un Uléécáa iyɔɔpi nkó n ɲmurei, u we yarɛ úyɔsaa unyine yeɛ ulikó kémɛ lifále ne likpure ń lese.

Nasarɛti pikó ápi Yeesu ne kefa tɛne

(Mariki 6:1-6; Luki 4:16-30)

⁵³ Ke Yeesu uu lɛ̄ ne sinyárū sɛ̄ picélaa pi m masí, uu kei yisi uu tómpɔ,

⁵⁴ uu kuyu kpɛ-i kuu iwá n li kémɛ sí uú ha kei Pisuiɛi kuyomɛyáhaalee-i n céési. Ai pɛpɛ kei ń we nnéi nnóɔ yipu, api ye pɛɛ re: Yei kecire ke nkó uu mpíi mɛwéésɛsɔhɔ mmé tu? Iye kuu ye ne mɛwaisaɲa mmé wapisi?

⁵⁵ Néntɛ uyɛɛ uséré uyɛ unmánɛ? Ai úni yeɛ Maari? Ai upiwá pɛɛ nní Yakupu ne Yosefi ne Simɔɔ ne Yuutii?

⁵⁶ Ai tó ne upiyéi nnéi tó̄ nte kesé wee? Yei kecire kuu pɛɛ mpíi ńnaɲɛ mmú yé?

⁵⁷ Nní nnéi ai pi tapisi ápi ne Yeesu kefa tɛne. Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Api ye antepu kuyu-i ne ukɛyɔ-i u n waiselɛ̄.

⁵⁸ Pinfatene kucírɛ nnya, Yeesu úu kei mɛwaisaɲa meyá́ wapisi.

14*Yohani Uniwolɛ nkɔ̄*

(Mariki 6:14-29; Luki 9:7-9)

¹ Uyɔɔpi Erooti yeɛ pɛɛ likumúhɛ kpɛ-i Kalilee ketě kecáá paílɛ̄. Uu pɛɛ kóm pin Yeesu nsímé símisi.

² Uu upikeikó maa re: Yohani Uniwolɛ yeɛ n kpu nsímé kapi símisi. U pikpɔkpɔ kémɛ yisile. Lɛ̄ nnya kuu nní ńnaɲɛ yɛ̄ un ne mɛwaisaɲa wapisi.

³ Asei kecáá, Erooti ye pɛɛ tíyɛsɛɛ api Yohani Uniwolɛ tini api paasi api kukpaniilee tani. Umáa Filipu unɔsi kapi ye n sée re Erootiyati nnya kuú pɛ́ lɛ̄ wa.

⁴ Yohani ye pɛɛ Erooti maa re: Aa ncée má pɔkɛ upómáa unɔsi kpísi.

⁵ Lɛ̄ nnya ke Erooti uú pɛ́ la uké Yohani kpu, amá un pɛɛ písoi pɛɛ n cápínɛ̄lɛ̄ wuru. Pɛ̄ ne pɛɛ nyánile re Yohani ye antepu le.

⁶ Api pɛɛ keyáa kenyine Erooti kemarɛyaa anyá n wai, Erootiyati ukpére uu léɛpɔ uu písáne pɛɛ n cápínɛ̄lɛ̄ kecɔpɛ yesu ai Erooti yúkúlú

⁷ uu písoi inipɛɛ iyɛ-i símisi uu wéeri re ukpére uyɛ̄ un yo mpuri n la, un li u m pise, u yé li u pa.

⁸ Kei ke Erootiyati uu ukpére tálaankɛɛ, uyɛ̄ uu pɛɛ Erooti maa re: A nte nní Yohani Uniwolɛ riyu kecáripí tái-tái kémɛ wa aa né pa.

⁹ Ke Erooti uu lɛ̄ n kó, uripɔ̄ ari caai. Amá uawéeri ne pisanɛ isei nnya, uu rinó̄ hɛ re piké lɛ̄ kuu m pise u pa.

¹⁰ Uu unyine tum tɛ piké ha kukpaniilee-i Yohani riyu tɔ̄.

11 Apí ha ríyu tǎlu apí ne weri api ukpére uyē pa, uyē uu ri kpísi uu úni pa.

12 Kei ke Yohani pipiretiki api pēé ha api u kpísi api kúlesi, api limemáá pēé sí apí ha lélé n wa nnéi Yeesu kéeni.

Yeesu ye písoi ákotokú anupū (5.000) kpínii
(Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

13 Ke Yeesu uu nsímé mmē n kǒ, uu yisi uu kúninǎi loni re uké tǔmpǎ uké ha umécire kei ke úka úu ní we n tǔ. Písoi api kóm api ayu nyee ne kei n kǎlē kémee ne ána yisi api lē kupiyē n kanéi apí ha ne u léepǎ.

14 Kuu kúninǎi-i ní suí, uu risoiwuí yénu, tiicǎ ii íwe u wai uu pitóikó pēe n hápǎ pipǎisente loni.

15 Kai nnyóó n wa, upipiretiki api ukékúrí hapǎ api re: Itunje ye nkpéni pitene masile, ári kǎ nté ne kuyu kúka kǎlē. A písoi kulúí mpí riyá piké siyupi-i pilukelale ha piké li.

16 Yeesu uu pi pēse re: Ai tǎlasi re piké tǔmpǎ. Ani nórínécúruu iluke pi he piké li.

17 Apí pēe u maa re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité nmane kari nté má.

18 Yeesu uu pi pēse re: Ani ne nté né kam.

19 Kapí ne n hápǎ, uu pēe písoi riwúí tē maa re piké meyúí kecáá tone. Uu akpónó anupū nyē ne ikpíntomé ité iyē kpísi uu kelééca weríí uu Ulééca pǎne, uu akpónó kpókǎrine uu upipiretiki pa api písoi riwúí hǎóne.

20 Pinnéi apí le api lepu. Upipiretiki api akéri nyee m pǎne cápine ai anéere kefi ne até yipu.

21 Pēpēe iluke iyē n li ye tu pitisi nmane ákotokú anupū (5.000). Apí pinósi ne siwá kéē.

Yeesu ye míni kecáá sǎne
(Mariki 6:45-52; Yohani 6:15-21)

22 Kapi piluke mí masí, Yeesu uu upipiretiki rinóo he re piké kúninǎi lǒ piké ha kupiyē ritime ricǎ-pǎ u fǎsí, uyē uké pēe kei písoi riwúí tē n kpiiselē kelenē.

23 Ke písoi api pikúú mí masí, uu yisi uu riyópe taá re uké kei umécire n we un keyóme yáási. Uu pēe kei lē umécire n we aí ne nnyóó wai.

24 Kúninǎi ye pēe likumúnjé kpe-i míni ritime ne ketaa piwai masile. Ke kuyo aku nní kukeyu-mē m pépuri nnya, ániwalé aa pēe ku n tánjaise.

25 Yeesu uu riweeki kumúnjé míni kecáá n sǎne un ne upipiretiki kémee sí.

26 Kapi lē u n yé un míni kecáá sǎne, piipinje ii kpi ne iwame mepehē, api pēe pimécǎpécire n tee re: Kunírilǎ ye ku. Apí pēe iwame ne m pupukēe.

27 Yeesu uu pēe mēse ne mēse pi maa re: Ani kape pírí tǎne. Néé lo, iwame ii kape nó wa!

28 Piyēe uu u maa re: In te mēsei pǎo lo, a tǎyese ké míni kecáá sǎne ké ne pǎ léepǎ, Upíima!

29 Uu re: A kam!

Piyēe uu kúninǎi-i léepǎ uu míni kecáá sǎne re uké Yeesu léepǎ.

30 Amá kuu n yé te kuyǎ ye páápúle, iwame ii u loni, míni ame pēe u m muuni. Uu cáái re: Upíima, a né yóriye!

31 Yeesu uu mēse ne mēse kunípe saapǎ uu u tini uu u pise re: Mpófatenē rín piye. Yo nnya kaá tirí?

32 Kei ke piketé api pēe kúninǎi kémee lomǎ, kuyǎ aku séé.

33 Yeesu pipiretiki picǎ pēe kúninǎi kémee ní we api pēé ha Yeesu metene wula api re: Pǎ mēsei Ulééca Kēpipi le.

Yeesu ye Kenesarēti ketē kémee pitóikó pǎise
(Mariki 6:53-56)

- ³⁴ Kapi kupiyε pitérη mί masί api Kenesareti ketē tulu,
³⁵ kei pikó api Yeesu ceru, api pitumε mίpá yei yékááσε re piké pisoι sίmisi re u ka. Pisoι api pεε pitóikó nnéi ne u sónaapó.
³⁶ Api u welu re uké ηmurei pitóikó pē piké mίpá ukutukanka ritime ηmane rica. Pē nnéi pεε rińca api pélu cáká-cáká.

15

Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nstmé *(Mariki 7:1-13)*

- ¹ Kei ke Pifarisi ne isé picélaa pinyine api Yerusalem-pó leeme api Yeesu leeri api u pise re:
² Yo nnya ke pipópiretiki api ye inyékii ke pirókpure api n yekei rilóó? Lεεε re ápi ye nale piké kelenε li yare kai mekeε-me n weme?
³ Yeesu uu pi pεσε re: Nó ni, yo nnya ke nóo Uléεcaa isé rilóó ani nópinékpure inyekii n tikilē?
⁴ Uléεcaa ye maa re: A upósáa ne upóni ríyu waise. Uu kó re úye un usáa née úni anóo n wa, li pise re piké liute kpu.
⁵ Amá nó ne ye re: Uye un usáa née úni m maa re u lē kuú péé ní la uké ne u n lē Uléεcaa hele,
⁶ u yé fe uu lē nnya usáa née úni nkpréni pilé yá. Uléεcaa nsímé kani lē fómpo ani pεε nópinékpure inyekii n tikilē.
⁷ Nó kecáá kecáá mewai pikó mpí! Antepu Esayi ye alari mále uké nókenécáa maa re:
⁸ Nnóo-i ηmane ke pisoι mpí api ríyu né waiselē, amá ápi pεε pisifa-i ne né kólē.
⁹ Piiyáhaa ye likpárakóó le.
 Pi rinyale pin sisoipipi inyekii
 kpísi pin céési yare inékó ye nyi.

Lεεε ye usoi mékperinkpe n waise *(Mariki 7:14-23)*

- ¹⁰ Yeesu uu pεε risoiwuí cápine uu pi maa re: Ani kutu né ricó ani kóm rísone:
¹¹ Ai lεεε ye usoi nnóo-i n lompo lεε ye mékperinkpe u waise, amá lεεε ye unnóo-i n léeme lεε ye mékperinkpe u waise.
¹² Kei ke upipiretiki api ukekúrí rinyósópó api u maa re: Pó nyu re lē kaa nní n sίmisi ye Pifarisi meýá ticóη?
¹³ Uu pi pεσε re: Kuléε kúye kun n we, kái Unésáa yeε keyómεcaa-pó ní we yeε ku tamesi, pi ku wehene.
¹⁴ Ani pi riyá kei. Pi nkpráni yare pinyíye pεε pinyíyεcó n tórikεε? Unyíye un unyíyεcó n tóró, pi sóntile piké ha ne piketé kúcorēhore kunyine-i lóipó.
¹⁵ Piyεε uu pεε rinóó yósu uu Yeesu maa re: A kenyárū nké aseí ró sίmisi.
¹⁶ Yeesu uu u pεσε re: Aí ne nó péné áni kahane nkpráni líka n kóo?
¹⁷ Ani kó te lē nnéi lεε ye usoi nnóo-i n lompo yèè kefa-i hale uu wai uu iyaa leepó uu li leserii?
¹⁸ Kefa kémεε ke nsímé nn ye n we, nn pεε nnóo-i tíkime nné ne leeri. Mmε mee ye usoi mékperinkpe waise.
¹⁹ Lē nnya, kefa-i ke simúné kópe asi léeri. Seseε ye tíyεε ke usoi uu ye usoi kpu, uu ucó unósi née ucó ula kuwáncó wai, uu iwásá wai, uu yáái, uu kó ucó ne nsímé kprára, née uu ucó lámaankεε.
²⁰ Lεεε ye usoi mékperinkpe n waise ye lē. Amá usoi unsá n nale yare ke irónyékkii ii mί ma uké kelenε li, ái yé mékperinkpe u waise.

*Kanaa kuyu unasi unyine nfatene
(Mariki 7:24-30)*

²¹ Yeesu uu limemáá kei yisi uu Tiiri ne Sitəo sitē-mē tómpə.

²² Kanaa ketē unasi unyine yee kei n hápə uu yisi uu Yeesu leepə, uu pupei re: Upíima, Tafiti Kepipi, a inéwe yē. Kuníri ye unékpere lémaapəlenle ái nyamí!

²³ Yeesu uu kə lē n sélē léké-léké. Kei ke upipiretiki api ukekúri rinyəsópə api re: A unəsi nkó ne kutu ricə uké tómpə. U wele un pupukee un ne ró tíkilē!

²⁴ Yeesu uu pi pese re Isirayeli pikó pee n we yare isan yee m pə ii ne usé ηmane kémee ke Uléecaa uu né tummee.

²⁵ Kei ke unəsi uyē uu pee yisipə uú ha ukenyale-i wúla uu u maa re: A risuúlu a né lé, Upíima.

²⁶ Yeesu uu u pese re: Ai nyamí te piké siwá iluke kpisi piké sipəpipi risá.

²⁷ Unəsi uyē uu kə kpá re: Mesei ye me, Upíima. Amá mpá ne lē, sipəpipi pite pin n le, si ye lelee keteni-i m póroi n hínile sin le.

²⁸ Yeesu uu pee u pese re: A tíye mpófatenē ye piye kpa! Uléecaa yé tíyese lē kaa n la ai wai. Kei nní uukpére uyē uu mese ne mese pélu.

Yeesu ye pitóikó kulú paise

²⁹ Yeesu uu kei yisi uu Kalilee kupiyē ritime sí. Uu pee rikúú rinyine taá uú tonē.

³⁰ Kei ke pisoí kulú apí ne pipáikó ne pinyíye ne síkankáláká ne pisíméciré ne pitóikó picə picə u kálaapə api uana-i pi laikē, uu pi pəisente.

³¹ Ke pisoí api pisíméciré n yé pin símisi, síkankáláká sin pélaalē, pipáikó pin sónē, pinyíye pin nyáni, ai nnó pi yipu api pee Isirayeli pikó Uleecaa ríyu n waise.

*Yeesu ye pisoí ákotokú ana (4.000) kpínii
(Mariki 8:1-10)*

³² Yeesu uu pee upipiretiki séi uu pi maa re: Pisoí mpí icə ye íwe né wele. Siyáa sitaani ye nsí kapi kenékúri we ápi kə nkpéni líka má piké li. Am kə la ké ne nkú pi kuise. Insá lē, li yé ha ncée pi feriyē.

³³ Upipiretiki api pee u pise re: Yei kari yé kuyú nkú-i iluke meýá tu pisoí píima mpí piké ne n le?

³⁴ Yeesu uu pee pi pise re: Akpónó alé kani má? Api re: Aseei ne sikpíntomépi nkáripí.

³⁵ Kei kuu pee pisoí pee n cápínelē tinóo he re piké keteni-i tonē.

³⁶ Kapi n tónē, uu akpónó aseei nyē ne ikpíntomé iyē kpisi uu Uléecaa pəəneee uu pee a kpókərine uu upipiretiki pa, api pisoí nnéí hóónē.

³⁷ Mpá úye uu le uu lepu. Pipiretiki api akpónó kerí nyee m pəəne kóoi ai anéree aseei yipu.

³⁸ Pəpəe pee n li ye lele pitisi ηmane ákotokú ana (4.000), ápi pinósi ne siwá kéméee kéē.

³⁹ Yeesu uu pee lē memáá pi kuise, uyē uu pee kúninóí loni uú ne Makatani ketē-mē tómpə.

16

*Pifarisi ne Pisatusee ye Yeesu pise re uké mewaisaŋa wa
(Mariki 8:11-13; Luki 12:54-56)*

¹ Ke Yeesu uu kei n tuiپə, Pifarisi ne Pisatusee api ukekúri hapə, pin wéési piké ripine u wa. Api u pise re uké mewaisaŋa menyine wa mee yé n nyíse re Uléecaa-i kuu léeri.

² [Kei kuu pi pese re: Itunje in n lóipə keyóme ken n wəŋne, nə ye maa re keyáa ye neni nyamle.

³ Keyóme ken mmare n sannye lin n hiihilē, nɔ ye kɔ maa re keyáa ye neni caaine. Nɔ ye fele ani keyóme mewee yenu ani measei kom, amá áni ye lē ke Uléécaá uu itunje nnyí-i nókenécɔpe n wai aseí kɔ!]

⁴ Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái, ápi la piké Uléécaá ηmanε ritiki. Amá mewaisaηa kapi wéési piké yé. Mewaisaηa mē ke Yonaasi uu n yé menyinecɔ kapi yé kɔ yé. Yeesu uu pεε pi yá uu tómpɔ.

Pifarisi ne Pisatusee nkpónótɔ pite

(Mariki 8:14-21)

⁵ Ke Yeesu ne upipiretiki api ritime ricɔ-mē n sí, upipiretiki api palei piké akpónó kpisi piké ne ripéne.

⁶ Yeesu uu pεε pi maa re: Ani nómenécíre tí n̄sɔne ne Pifarisi ne Pisatusee nkpónótɔ pite.

⁷ Api pεε pimεcɔpεcire pipísεine kápáá re: Kári akpónó ne rimpéneme nnya kuu lē cési.

⁸ Yeesu uu lē ceru uu pi pise re: Nó písoi mpí nfatene n̄n piye. Yo nnya kani lē símaane re áni akpónó kpisi?

⁹ Iye nnya káni kóm̄ei hái ne nkpéni-me? Ani akpónó anupū nyē kapi písoi ákotokú anupū n h̄ɔne ne anére tɔrɔɔ nyεε m p̄ɔne ani kóói léiseε?

¹⁰ Ani akpónó nyē kapi písoi ákotokú ana n h̄ɔne ne anére tɔrɔɔ nyεε m p̄ɔne ani kóói p̄ɔ kɔ léiseε?

¹¹ Iye kai pεε wa ne nkpéni-me áni kahane n kō te ái akpónó kam tee kam p̄sé ne maa re: Ani nómenécíre tí ne Pifarisi ne Pisatusee nkpónótɔ pite?

¹² Kei ke upipiretiki api pεε kō te ái nkpónótɔ pite kapi ye ne akpónó n̄ wa kuu pεε tee re piké ne pimεcire tí. Amá lē ke Pifarisi ne Pisatusee api n céési kuu re piké ne pimεcire tí.

Piyεε ye yámne re Yeesu ke Uléécaá uu wéε

(Mariki 8:27-30; Luki 9:18-21)

¹³ Ke Yeesu uu Filipu ketē-mē Sesaree kuyu-i n lompɔ, uu upipiretiki pise re: Písoi ye re n̄é, Usoi Kepipi néε úye?

¹⁴ Api u pεε re: Pinyine ye símisi re p̄ɔɔ Yohani Uniwole, picɔ re p̄ɔɔ Elii, picɔ p̄ɔɔ kɔ re Yeremii néε antepuyε kecɔpe use unyine.

¹⁵ Kei kuu pεε pi pise re: N̄ó ní, n̄ó ne mpíí re néε úye?

¹⁶ Simɔɔ Piyεε uu rinɔɔ u yósu re: P̄ɔɔ Kirisi ke Uléécaá uu n wéε. P̄ɔɔ Uléécaá, nfáa ute Kepipi.

¹⁷ Kei ke Yeesu uu pεε rinɔɔ rikpá uu re: Pɔ únarekome le, p̄ɔ Yonaasi un̄máne Simɔɔ! Li we re ái kesoīp̄ipi keε mmú p̄ɔ símisi, amá Unésáa yeε keyómeccaá-pɔ n̄ we lo.

¹⁸ Lē nnya, ké mmú p̄ɔ símisi re p̄ɔɔ Piyεε, liasei re ripare. Tipare tē kecáá kam pinékó cáp̄inene, nkpɔ ηmaa ricuruu n̄n yé n̄naηe n̄ka p̄ikecáá m má.

¹⁹ Né Uléécaá iyɔ̄p̄i rinɔnɔɔ kehánne p̄ɔ rimúíse. P̄ɔn ye linyine ketē nké kecáá n ye, Uléécaá yé kɔ keyómeccaá-pɔ li ye. P̄ɔn ye kɔ ketē nké kecáá yo n ηmurei, Uléécaá p̄ɔ né kɔ keyómeccaá-pɔ li ηmurei.

²⁰ Kei ke Yeesu uu pεε upipiretiki rinɔɔ he re ápi kape úka símisi re uyē ke Uléécaá uu wéε.

Yeesu ye unkpɔ ne umeyise nsímé riyóɔ

(Mariki 8:31-9:1; Luki 9:22-27)

²¹ Kaí ne kei n kp̄isi ke Yeesu uu pεε upipiretiki pisímé kóraane re li pise re uké Yerusalem ha, uké ha meyá Pisuīfi piwéése ne pεpεε ye Uléécaá inyó̄nse n wa piwéése ne isé picélaa an̄ipe-i íwe li, piké u kpu uké pεε keyáa táánū tunjé nkpɔ kémεε yisi.

22 Piyee uu pee u kpisi uu ne iyaa leepo uu ne u cési re: Uléécaá uu yé ηmurei, Upiima! Líka ái pó waine!

23 Kei ke Yeesu uu pansepo uu Piyee maa re: Póké mē pele, Setani! Kape ne né rikó! Pó lala póké né púnaisente ké loó! Kepómúné ye sisoipipi kemúné le, ái Uléécaá kekó.

24 Yeesu uu pee upipiretiki maa re: Uye un n la uké né ritiki, uké umecire pípaí riyá, uu ukunapéékó ya * uu pee né tíki.

25 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lo, u n fómnilé. Amá úye un né nnya unfaa n fóm, u ye kale uu n yenu.

26 Usoi un nkpeni keté nté likó nnéi n yé uu pee nfáa paa, kuláa kúye kuu pee yé? Néé yo kecire ke usoi uu yé fe uu hééle uu ne unfaa yenu?

27 Usoi Kepipi ye ha Keusaa meyoopi kémee sóntile ne pilécaatumé, ake pee mpá úye lé kuu n wa hééle.

28 Asei kam nní nó símisi re: PISOI pee nté nní ní we kémee, pinyine yé né Usoi Kepipi yé kumúné kpe-i kam inéyoopi n lene api kelené kpíni.

17

Yeesu ipiye ye conse

(Mariki 9:2-13; Luki 9:28-36)

1 Siyáa sikpuulú memáá, Yeesu uu Piyee ne Yakupu ne uyé uwā Yohani kpisi apí ne riyópe caca rinyine taá apí ha kei pimecire n we.

2 Kei ke uipiye ii piinipere iye-i conse. Ukeyu aké n télu yare itunye. Uilū ii wárara yare metéi.

3 Moisi ne Elii api pee kráfúme, pi ne Yeesu pin yói.

4 Kei ke Piyee uu pee Yeesu maa re: Upiima, li nyamle re toké nté n we. Pón n la, né sicánjipi sitaani nté kari, pó ke se kpisi, Moisi ke se, Elii ke se.

5 Un kei lé símisi, kuhope pei-peí kunyine akú weri aku pi hila. Tinóo rinyine ari kuhope kpe-i léeri re: Nkó yee Kenépipi lala kee nnépónare nnéi ní te. Ani kutu ke ricó!

6 Ke Yeesu pipiretiki api rinóo té n kó, iwame píima ii pi loni api lolu api keté kéyu tuhu.

7 Yeesu uu péé nyósópó uu ne pi kó uu re: Ani yisi, iwame íi kape nó wa.

8 Kapi inípeere rinsíka, Yeesu mecire kapi yé.

9 Kapi riyópe n cépilé, Yeesu uu rinóo ntí pi he: Ani n séélé, áni kape úka lé kani n yé símisi líké ha ne keyáa ké ke Usoi Kepipi ake yé nkpo kémee n yisi tu.

10 Upipiretiki api pee u pise re: Yo nnya ke isé picélaa api re Elii yee mefoi sónti líké kelené keté ketó tu?

11 Uu pi pese re: Li pise aseí kecáa re Elii uké mefoi peeme uké mpá yo ripóhó-i li yekei.

12 Né ne la ké nó símisi re Elii ye pipere masile pISOI ápi nkpani u ceri, amá apí ne u wai yare kapi ní la. Limécó ke Usoi Kepipi ake kó pianipe-i íwe lene.

13 Kei ke upipiretiki api pee kó te Yohani Uniwolé nsímé kuu pi símisi.

Yeesu ye kewá ké ke kuntri aku m pekési paise

(Mariki 9:14-29; Luki 9:37-43a)

14 Ke Yeesu ne upipiretiki api risoiwuí ne rińkó, utisi unyine uu ukekúrí nyósópó uu uana-i wúla.

15 Uu re: Upiima, a kenéwá nké íwe té! Ke rikpínkpí pólúle ake ye mesére lóirente aké ne míni-i néé nna-i lóipó.

16 Ne ne pipópiretiki ke leepole ápi fe piké ke paise.

* 16:24 10:38

¹⁷ Yeesu uu pɛɛ rɛ: Nɔ nɔfatenɛciré nɛ pikpááree mpuri mmú! Itunɛ ilé kam nɔkɛnɛmɛɛ pitónɛ kpáne? Itunɛ ilé kam yé lɛ nɛ nɔ n kahari? Ani nɛ kɛwá kɛ nté nɛ kam.

¹⁸ Yeesu uu kuníri sɛnkɛɛ aku kɛɲmánɛpi kɛ-i lelu akɛ mɛyéne mɛsɛ kei nní pɛlu.

¹⁹ Kei kɛ upipiretiki api pɛɛ ukékúrí hápɔ api iyaa u pise rɛ: Yo nnya kári fe tɔkɛ kɛɲmánɛpi kɛ aníri pɛsɛ?

²⁰ Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Kɛ nɔnnéfatenɛ nn n fílɛ nnya yɛ ni. Asei kam nɔ símisi rɛ nɔnnéfatenɛ nn pɛɛ mpuri yukɛ-yukɛ sei nnyinɛ n tulaalɛ, nɔ yɛ pɛɛ fe ani riyóɛ ntí maa rɛ: A nté yisi a ha nté-pɔ nyɛɛ, ari mɛsei lɛ wai. Líka ái yé pɛɛ n we kani yé piwai m pɔnɛ.

²¹ [Piyómeyáhaa nɛ pinóɔpaha kɛ usoi uu yé nɛ aníri nnyé mpuri pɛsɛ.]

Yeesu yɛ unkpɔ nɛ umɛyisɛ nsímé kpálɛ

(Mariki 9:30-32; Luki 9:22-27)

²² Kumúnɛ kɛɛ-i kapi Kalilee ketɛ n kóónúlɛ, Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Pi yé Usoi Kɛpipi tí api pisoí anipɛ-i wai

²³ api kɛ kopu, akɛ pɛɛ keyáa táánũ tunɛ nkpɔ kɛmɛɛ yisi. Kuu lɛ mí ma, upipiretiki apɔɔ aa caaí hái.

Uléecaa keyɔ ulampoo pihéle kɛcáa nsímé

²⁴ Kɛ Yeesu nɛ upipiretiki api Kapɛrinawum n tuiɔ, pɛpɛɛ Uléecaa keyɔ kɛmɛɛ lampoo n yósu api Piyɛɛ kékúrí sí apí ha u pise rɛ: Nɔunéwéɛsɛ úu yɛ Uléecaa keyɔ ulampoo hɛɛɛ nɛɛ?

²⁵ Piyɛɛ uu pi pɛsɛ rɛ: U yɛ hɛɛɛɛ. Kuu kɛyɔ-i m pɛɛɔ, Yeesu uu u pise rɛ: Iye kaa músu Simɔɔ? Piyupipi nɛɛ pisáne kai pise rɛ piké ketɛ nté piyɔɔpi lampoo nɛ ítɔhɔ m pasii?

²⁶ Piyɛɛ uu u pɛsɛ rɛ: Pisáne yɛ pi. Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ rɛ: In lɛɛ ni, ái pise rɛ piyupipi piké hɛɛɛ.

²⁷ Amá ári la mɛrɔwai mɛnyinɛ mɛkɛ pi ricóɲ. Lɛ nnya, a ha kupiyɛ kɛmɛɛ kɛhímpi ripɔɔ aa nkpíntomé fói kaa ní tininɛ lesɛri aa nnɔɔ n haasɛ. Pó kɛmɛɛ siwóɔ sɛ kai ró m pise lɛɛɔ, aa si kpísi áa nɛ tó nɛ mpó ulampoo hɛɛɛ.

18

Wóo Uléecaa iyɔɔpi kɛmɛɛ uwéɛsɛ?

(Mariki 9:33-37; Luki 9:46-48)

¹ Likumúnɛ kɛɛ-i, Yeesu pipiretiki api ukékúrí hápɔ api u pise rɛ: Wóo *Uléecaa iyɔɔpi kɛmɛɛ uwéɛsɛ?

² Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ kɛwá sínsápi kɛnyinɛ sɛɛ uu pikɛɔɔɛ kɛ nyɛɛsɛ

³ uu rɛ: Asei kam nní nɔ símisi rɛ nɔnsá mɛfinɛ n conse nɔkɛ siwá sínsápi mɛɔ n we, áni yé Uléecaa iyɔɔpi kɛmɛɛ lompɔ.

⁴ Lɛ nnya, uyɛɛ umɛcire rincépise uú n we yarɛ kɛwá sínsápi nkɛ mɛɔ yɛɛ Uléecaa iyɔɔpi kɛmɛɛ uwéɛsɛ.

⁵ Úyɛ un nɛ nnya kɛwá nkɛ kɛɔ kusáne n yɔsí, tinécúruu ŋmaa kuu lɛ kusáne yɔsí.

Akóɔɛ pikaasɛ kɛcáa nsímé

(Mariki 9:42-48; Luki 17:1-2)

⁶ Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá rɛ: Amá úyɛ un n týɛsɛ un siwá nsí kɛnyinɛ kɛɛ nɛ kɛfa nɛ n tɛnɛɛ akóɔɛ n waisɛ, li kutɔsi we in tɛ pi rináiparɛ mulɛ-mulɛ risáa-i u lesi apí nɛ mínimaa kɛmɛɛ u nyikipɔ.

⁷ Ke ketē nké pikó api pipikó akópe n waise nnya, íwe kapi topori. Likéi lē ái piwée yáne. Amá úye un lē n wa, íwe ke liute u topori.

⁸ In te kupónípe nées kupóna kpee ye akópe pó waise, a ku riké aa ketaa-pó fómni. Li kutōsi we póké unípe nées únakerikó aá ne nfáa yenu ne kaa yé ána nées anípe até m má aá ne nna teneciré kémee loni.

⁹ In te mepónípee mee ye akópe pó waise, a me lese aa ketaa-pó fómni. Li kutōsi we póké menípee mese m má aá ne nfáa yenu ne kaa yé inípee ité m má aá ne íwe píima kémee loni nna teneciré kelō-pó.

*Isán iyee m pə api i heei kenyárū
(Luki 15:3-7)*

¹⁰ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí ne siwá nsí kecəpe kenyine pilómiise. Asei ye nye re *pipileecaatumə ye meséere Unésáa yee keyómecaa-pó ní we lekeepole. [

¹¹ Li we re písoi pree m pəlaalē piwélaa ke Usoi Kepipi aké ka keké piayu lo.]

¹² Iye kani yé? Usoi un isán píle m má, ikemee ise in m pə, úu ye ise íi we píle nnyí riyópe kecáa tíye uú ha ise nnyí yee nní m pə wéesii?

¹³ Un n fe un i n heei, aseí kam nó símisi re ise iyē piheei yee urikiñ niñukusele ai tósu ise íi we píle nnyí yee íi nní m pə.

¹⁴ Lē nnya, Nónunésáa yee keyómecaa-pó ní we úu la re pepere nní ne kefa u n tenelē, úka úu kə pree pi waiselē kecəpe unyine uké pə.

Ucə akópe pisárei

¹⁵ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Upóco un ne pó m púnne, a mepócíre u leepə aa u nyíse lē kuú ne pó m púnne. Un n ηmurei, upóco kaa lē ncée səne-i peseme.

¹⁶ Amá unsá ne kutu pó rincə, aa usoi use nées pité kpísi aá ne u leepə liké wa re písoi pité nées pitaani ye itansei nó li aní ne nónnésímé nyóonse.

¹⁷ Amá un pē kutu píco n yè, aa Uléecaa icápine pikó símisi. Un kə Uléecaa icápine pikó kutu píco n yè, a u kpísi re usoi yee úu Uléecaa n nyu nées *ulampooyó lo.

¹⁸ Asei kam nní nó símisi re nən ye linyine ketē nké kecáa n yè, Uléecaa yé kə keyómecaa-pó li yè. Nən ye kə ketē nké kecáa yo n ηmurei, Uléecaa pś né kə keyómecaa-pó li ηmurei.

¹⁹ Asei kam kə nní nó símisi re písoi pité pin nókenécəpe n kómeyine ketē nté apí ne nípá yo kapi ní la pise, Unésáa yee keyómecaa-pó ní we yé likei lē pi pa.

²⁰ Li we re písoi pité nées pitaani pin tinényíri yei n sée pin ne n tú, ne pikécəpe wele.

Ukeikó yee ucə akópe pisárei ní yè kenyárū

²¹ Kei ke Piyee uu Yeesu keyúrí rinyósópə uu re: Upíima! Unécə un ne né m púnneente, melé kam yé fe am u sárei? Meseei kesē, nées íye? Yeesu uu u pesere re:

²² Am pó maa re meseei ηmane, amá meseei meseei mepehē kuwóo ne afereé.

²³ Lē nnya ke *Uléecaa iyəopi íi we yare nsímé mmú: Uyóopi unyine yee keyáa upikeikó pise re piké awóme kapi ne u m má héelente.

²⁴ Kuu yé piké n kóraane, apí ne uukeikó unyine hapə yee riwóme píima ne u m má.

²⁵ Ke ukeikó uyē úu nní pihéele n fene, uukeisaa uu rinóo he re piké u ne unósi ne siwá ne ulikó nnéi yáa piké ne riwóme héele.

²⁶ Ukeikó uyē uu keteni-i anui kecáa wúla uu ukeisaa keyu-i kpará uu re: A ísuúlu li kelenē Upíima, né linnéi pó héele.

²⁷ Ukeisaa uu íwe u téni uu u yá uu tómpə, uu kə riwóme tē u he.

28 Ke ukeikó uyē uu kei n léepɔ, uu nɛ uukeicɔ unyine sáne yeɛ riwómɛ u n lukaalē yarɛ siwóó nkáripɪ kumúŋé. Uu uwómɛlukɛ uyē kemuũ yéu uu rɛ: A lē kaá né n li né héele.

29 Ukeicɔ uyē uu anui u fine uu u kpurukɛɛ rɛ: A ísuúlu li kelene, né pó héele.

30 Amá uu yúlu, ticuruu uu tíyɛ apɪ kukpaniilee u tani rɛ uké kei n we uu nɛ uriwomɛ héele.

31 Ke pikéikó picɔ apɪ n yé lɛlɛɛ n wai, mpóɔcaai nn pi loni apɪ yisi apɪ ha lē nnéi lɛɛ n wa piukeisaa kɛɛni.

32 Ukeisaa uu pɛɛ tum apɪ ukeikó uyē u séipɔ uu u maa rɛ: Pó ukeikó kpááree nkó! Tipówómɛ nnéi kam pɛɛ pó hɛ rɛ pɔ rikɛcáá ísuúlu né we nnya.

33 Páa ye pɛɛ upókɛicɔ nkó íwɛ té yarɛ ke nɛé íwɛ pó n té mɛcɔɔ?

34 Uukeisaa uu kuwóɪ nɛ tíyɛ apɪ kukpaniilee u tani rɛ uké íwɛ rilélé uu nɛ uriwomɛ nnéi héele.

35 Yeesu uu kɔ kpá rɛ: Nókɛnécɔpɛ úyɛ unsá ye uuɔ nɛ kɛfa kɛsɛ n sárei, limɛcɔ kɛ Unésáa ye keyómɛcaa-pɔ n we uu u wainɛ.

19

Utisi nɛ unósi pitúunne kɛcáá icélaa (Mariki 10:1-12)

1 Ke Yeesu uu lē pisimé m masí, uu Kalilee keteni-i yisi uu Yutee keté kɛɛ Yurítɛɛ nkoi kuwéé-mɛ n we sí.

2 Písoi kulúɪ apɪ kei u tikipɔ uu pitóikó pɔisɛntɛ.

3 Pifarisi pinyine apɪ nɛ u kɔ rɛ piké ripine u wa nnya. Apɪ u pise rɛ: Ncée ye we rɛ utisi yé fe uu mpa yo mpuri nnya unósi yuluu?

4 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Anɪ Uléecaa Nsimé ritelé kémɛɛ nsimé mmú kapi n wóɪ kɛɛnléɪ? Pi wóɪ rɛ: Kékoraanɛ, utisi nɛ unósi kɛ Uléecaa uu wa

5 uu rɛ: Lē nnya kɛ utisi uu usáa nɛ únɪ yisine u nɛ unósi apɪ ha péne apɪ panse ipiŋɛ isɛ.

6 Lē nnya, apɪ nkpeni pité, amá piipiŋɛ ye isɛ lɛ. Lē nnya usoi úu kapɛ lē kɛ Uléecaa uu rimpéne kóólenɛ.

7 Kei kɛ Pifarisi apɪ pɛɛ u pise rɛ: Yo nnya kɛ Moisi uu pɛé maa rɛ utisi yé fe uu pitúunne ritelé unósi walu uu pɛɛ u yulu.

8 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Nóanékín ntake nnya kɛ Moisi uu ncée nó hɛ rɛ anɪ ye fe anɪ nópinénósi lakasɛ. Ai pɛɛ kékoraanɛ-mɛ lē we.

9 Asei kam nní nó símisi: Uye un unósi n lakasɛ, linsá iwásánkaɪ nnya, kuu pɛé ha unósi féé kpísi, iwásánkaɪ kuu lē wa.

10 Kei kɛ upipiretiki apɪ pɛɛ u maa rɛ: In lē kai pise rɛ utisi uké nɛ unósi n we, li kutósi we rɛ usoi úu kapɛ unósi kpísi.

11 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Ai písoi nnéi pɛɛ yé nsimé mmú ŋmurei. Pɛ kɛ Uléecaa uu n tíyɛsɛ rɛ piké ŋmurei mɛcɪrɛ pɛɛ yé ŋmurei.

12 Li we rɛ písoi ye wele pɛɛ apɪ ye pinósi n kpísi rɛ apɪ yé fe nnya. Lē kapɪ nɛ picɔ mari. Písoicɔ mɛwáɪ mɛɛ lē picɔ pansɛsɛ. Picɔ póó Uléecaa iyɔɔpi nnya pinósikpiké yá. Uye un n la uké icélaa nnyí kó uu kóm.

Yeesu ye siwá tinóó sɔnɛ ritikise (Mariki 10:13-16; Luki 18:15-17)

13 Lē memáá písoi pinyine apɪ nɛ siwá sínsápi sinyine Yeesu hapɔ rɛ uké anípe sikɛcáá rilaa uké kɔ sikɛcáá keyómɛ yáási. Amá upipiretiki apɪ nɛ pi cɛsi.

14 Kei kuu pɛɛ pi maa rɛ: Anɪ siwá tiyá siké kenémɛɛ kam. Anɪ kapɛ ncée si tápisi. Likumúŋé rɛ mpɪ pɛɛ simɛcɔ n we pɛɛ yé Uléecaa iyɔɔpi kémɛɛ ló.

15 Kei kuu anípe sikɛcáá rilaa uu pɛɛ limemáá kei yisi uu tómpɔ.

*Uñmáne māmá unyine kecáá nstmé
(Mariki 10:17-31; Luki 18:18-30)*

¹⁶ Keyáa ke uñmáne unyine uú ne Yeesu rikɔ uu u pise re: Sáa, lisone liye kai pise re ké wa ké ne nfáa teneciré n yé?

¹⁷ Uu u pese re: Yo nnya kaa lisone kecáá nkó né písei? Use kóló yee Usone. Uyee Ulééca. Pɔn n la póké nfáa teneciré yé, isé kuu m pásii kaa yé n tikilē.

¹⁸ Uu re: Iyee iye? Yeesu uu re: Iyee re: Kape usoi kpu, kape iwásá wa, kape nnóome itansei nyere, kape yáai.

¹⁹ A ye upósáa ne upóni ríyu waise, aa kɔ upócɔ n la yare kaa ripócúruu ní la.

²⁰ Uñmáne uyē uu u pese re: Ne lē nnéi wale. Yo icɔ kai pise re ké wa?

²¹ Yeesu uu pɛe u maa re: Pɔn n la póké wa liké n nyamí ne kétɔ-pɔ, a n ñme a lē kaa m má yáa, aa siwóó sē píwekɔ hóone, pɔ pɛe memá yé keyómecaa-pɔ. Pɔn lē piwai m masí, aa pɛé weri aa né tíki.

²² Ke uñmáne uyē uu lē n kɔ, uú ne mpóocaaí tómpɔ, ke ukunipe aku nní m mulú nnya.

²³ Kei ke Yeesu uu pɛe upipiretiki maa re: Asei kam nní nó símisi re Ulééca iyɔpi kémee pilonɛ ye ne umámá páápúle.

²⁴ Ké kɔ nó rikpá re: Kuyooyoo kun n la kuké kehímpi kupole-i lomɔ, li yé kutási m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Ulééca iyɔpi kémee n lomɔ.

²⁵ Ke upipiretiki pē api lē n kɔ, ai pi muuni símí api pɛe re: In lē, wóo yé pɛe fe uu píyulale yenu?

²⁶ Yeesu uu pi nyáni n sone uu pɛe re: Lelɛe aí sisoipipi kémee kuwai ní we ye Ulééca kémee kuwai wele.

²⁷ Kei ke Piyee uu pɛe rinóo yási uu re: A ripaí kari lirókó nnéi n tíye tɔn pɔ tikilē. Yo kari likemee yénune?

²⁸ Yeesu uu pi pese re: Asei kam nní nó símisi re kumúnjé kpe-i ke né Usoi Kepipi am n sɔnti ké méyukɔ ketē fale ke Ulééca uu n conse kémee rinéyɔpitú kecáá ní tone, nó kefi ne pité mpí nóo nní né rintíki, nó ne kɔ atú kefi ne até kecáá túntine aní ne Isirayeli ipuri kefi ne ité iyē písoi ketahai túhaane.

²⁹ Pɛpɛe né nnya síyɔ née pimáa ne piwá née piyéi née písáa née píni née pinósi ne sipipi née sicare n tíye, yé lē kapi n tíyente yē mɛpehē píle, api kɔ nfáa teneciré yénu aí likecáa kpá.

³⁰ Pifoí meyã yé pitóroo panse, pitóroo meyã api pifoí.

20

Pikeikó pɛe itunje ikó ikó kekei kémee n hápɔ kenyárú

¹ Yeesu uu kɔ kpá re: Lē nnya, Ulééca iyɔpi ye kɔ we yare nsímé mmú: Ukeisaa unyine yee kemaresine leepɔ re uké pikeikó wéési piké ualéé kapi ye n sée re fiinyi kecare kémee u keisi.

² U ne pē api kómɛine re uké pi hééle nnéi mmē kapi ye keyáa kesɛ ukéikó n hééle. Kei kuu pɛe kecare-i pi tónsepɔ.

³ Kai m pi yare itunje mɛse áme we kefi kumúnjé, uu kɔ leepɔ uu pikeikó picɔ yenu, pē pin kéyaála-i méwoo nyenu.

⁴ Uu pi maa re: Nóké ha kɔ kenécare-i keisi ké nnéi mmē kai m pise nó hééle.

⁵ Api yisi api sí. Uu kɔ itunje kecíre kumúnjé ne nnyóó metaani kumúnjé piléepɔ kpá, uu kɔ pikeikó picɔ kpási.

⁶ Kai nnyóó menupū ní pi, uu kɔ piléepɔ kpá uu pinyine yenu pin kei nyenu, uu pi maa re: Yo nnya kani nté méwoo nyenu itunje ne imelólé?

⁷ Api u pese re: Lelɛe re úka úu pikéi ró kpási. Uu pi maa re: Nóké kɔ n ñme ani ha kenécare-i keisi.

⁸ Kai nnyóó n wa, ucarete uyē uu uyee ulikó kecáá m paílē maa re: A pikéikó pē sée aa pēpēe metórwó ní ka ne pihééle koraane aá ne pifoí kété páalá.

⁹ Pēpēe nnyóó menupū kumúnjé pikéi n kóraane apí weri, mpá úye uu nnéi mmē kapi ye keyáa kesé ukeikó n héele yósu.

¹⁰ Ke pikéikó foí pē apí ní ka, apí m músu re pihéé yé picó ikó rifaau. Amá mpá úye uu nnéi nse mmē kapi ye keyáa kesé ukeikó n héele yósu.

¹¹ Apí kewóóyóó ke-i inmúlaa ne ukeisaa uyē iwóhó loni.

¹² Apí re: Mpí pēe nní pikéi metórwó mmé ní ka ye wale itunje mekóónú mese. Aa pēe tó ne pē nnéi nse héele, in kó ne tóo meýá ntunje ne mpáone kó.

¹³ Ukeisaa uyē uu piuse rinóó yósu re: Am inípepe pó li, unésáne! Ai ró kóméinele re nnéi mmē kapi ye keyáa kesé ukeikó n héele kaa yé yósi?

¹⁴ A lipókó kpísi aa tómpó! Ne lalé ké nó ne uyee pikéi metórwó mmé ní ka nnéi nse hééle.

¹⁵ Yare ám ncée má ké linékó ne menéla wa, née íye? Née pó inípepe wáone re ne kefa láarú nnya?

¹⁶ Kei ke Yeesu uu rikpá re limécó ke pitórwó apí yé pansé pifoí, pifoí apí pitórwó.

Yeesu ye metáánū unkpó ne umeyise nsímé símisi

(Mariki 10:32-34; Luki 18:31-34)

¹⁷ Yeesu ne upipiretiki apí keyáa kényine Yerusalem n tósu, uu upipiretiki kefi ne pité pē iyaa séi uu pi maa re:

¹⁸ Nó nyánii, Yerusalem kari nní símpó piké ha kei Usoi Kepipi tí piké pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa anipe-i wa, pē piké ne u túhaane apí yekei re piké u kpu.

¹⁹ Pi yé pēpēe apí Uléécaá m pakarelē anipe-i u wa, apí méwoo u nyáneí apí iséi u fopii apí kunapéékóó kecáá u karií, uu pēe keyáa táánū tunjé nkpó kémee yisi.

Lē ke Yakupu ne Yohani uni uu Yeesu m pise

(Mariki 10:35-45)

²⁰ Kei ke unási uu upinmáne keté, Yakupu ne Yohani kpísi uú ne Yeesu leepó, uu ukeyu-i wúla uú ne u téní.

²¹ Yeesu uu pēe u pise re: Yo kaá la ké pó wa? Uu rinóó u yósu re: Ne la re a ηmurei re pó tíyese pinéηmáne mpí keté apí masí ipóyóopi kémee tone, ucó kupóluké-luké, ucó kupómíi-mē.

²² Yeesu uu pēe pi pēse re: Ani nyu lē kani kei nní n welu. Nó fe ani ntóosi keporipi kam n níruné níruu? Apí re: Eee, tó fe.

²³ Yeesu uu pi maa re: Nó mesei ntóosi keporipi menécó n ntí. Amá in kunéluké-luké née kunémíi metone nkó mmú, ái née yé tíyese liké ne lē. Pē nnya ke Unésáa uu sitóne sē n nyóonselē kuu si panae.

²⁴ Ke upipiretiki kefi tórwó mpí póo lē n kó, piripóo arí ne pimárecó pité mpí caai.

²⁵ Yeesu uu pinnéi séi uu pi maa re: Nó nyule re pē kapi n kpíilē te ayu piwéése ye pinnanje ne a wéékuselenle, písoi kecire pin pinnanje a nyíselē.

²⁶ Amá ái limécó kai nó kémee we. Uye un n la uké nókenécópe uwéése, uké pansé nóunékeikó.

²⁷ Uye un kó nókenécópe ikpéē n la, liute uké nóunélási.

²⁸ Limécó ke Usoi Kepipi áke ka re piké ke n keisi. Amá ke kale re keké picó keisi keké kó kenfaa kpísi keké piakópe nnya he liké ne písoi meýá ayu ló.

Yeesu ye pinyíye pité paise

(Mariki 10:46-52; Luki 18:35-43)

29 Lẽ memáá, Yeesu ne upipiretiki api Yeriko kuyu tulu. Kapi kei n yisi pin tósu, tisoiwuí píima rinyine ari un n tikilẽ.

30 Kei ke pinyíye pité pinyine pɛɛ ricéetime n tú api kó te Yeesu yee tósu. Api pɛɛ sicááila kápáá re: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówe ripaí!

31 PISOI pɛɛ n cápinelẽ api pi cési re piké riséé, amá api pɛɛ meýá n cáái ηmaa ne nnaɲe re: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówe ripaí!

32 Yeesu uu pɛɛ nyere, uu pi séi uu pi pise re: Yo kaní la ké nó wa?

33 Api u pɛɛ re: Upíima, tó la re a wa irónípeɛ iké wúkule.

34 Yeesu uu piiwe paí uu piinipeɛ ca, mese ne mese, inípeɛ ii wúkule, piketé api pɛɛ u tiki.

21

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

1 Ke Yeesu ne upisencɔ api Yerusalem n nyahaipɔ, api Olifiyee rikúú metene Petifasee kuyu-i lompɔ. Yeesu uu upipiretiki pité tum

2 uu pi maa re: Ani kuyu nkú kpeɛ nní nókenéyu-pɔ ní we kémee hapɔ. Nó mese ne mese keminaayaha kenyine læpɔ, ke ne kekepipi sin toraalẽ. Ani si fénne aní ne né si weri.

3 Uye un ní-ye nó m pise, ani u pɛɛ re: Upíima ye si lalẽ. Liute yé kei nní nó riyá ani tómpɔ.

4 Lẽ ke antepu uú pɛɛ ní ma liké ne n wa nnya kai lẽ wa. U pɛé maa re:

5 Ani Siyɔɔ kuyu pikó maa re:

Ani ripaí, nóunéyɔɔpi yee nní nókenémee weme.

Usoi ninɛ-ninɛ lo,

keminaa kepipi kecáá kuu túnti.

6 Upipiretiki api yisi api tómpɔ, apí ha wai yare kuu pi n forii.

7 Apí ne keminaa ne kekepipi weri api pimelape sikécáá láai api mekecáá u tonse.

8 PISOI kulúí api pisitukanka lese api ncée-i tánɛnte, picɔ api apéi hépiri api tánɛnte re piké ne ríyu u waise.

9 PISOI pɛɛ ukeyu n sónne ne pɛpɛɛ ukepire n tíkilẽ api pɛé n cáái re: Tafiti Kepipi, ani uyee n sónti ne Upíima rinyiri ritaáse! Osanna, ani urinyiri keyómecaa-pɔ ritaáse!

10 Ke Yeesu uu Yerusalem kuyu-i n lompɔ, ai pISOI nnéí lémesi api pɛé m píseine re: Usoi úye kecire ye nkó?

11 PISOI pɛɛ u n tíkilẽ api re: Uyee antepu Yeesu, Kalilee ketɛ-pɔ Nasareti ukó lo.

Yeesu ye Uléecaa keyɔ-i pikpéense lakase

(Mariki 11:15-19; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)

12 Yeesu uu Uléecaa keyɔ kémee lompɔ uu pɛpɛɛ kei n yálisi ne pɛpɛɛ n lééri nnéí lákase. Uu pɛpɛɛ siwóó n cɔhɔne ataapili ne pilólāyáí situmpi láuli.

13 Uu pɛɛ pi maa re: Li wɔlaalẽ te: Pi yé Kenéyɔ sée re keyómeyáhaayɔ. Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore.

14 Ke Yeesu uu kei lẽ ní we, pinyíye ne síkankáláká así hapɔ así ne Uléecaa keyɔ kémee u kɔ uu si pɔisente.

15 Amá ke pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa ne isé picélaa api mewai píima ke Yeesu uu n wapisi n yé ne siwá see Uléecaa keyɔ kémee n cáái re: Osanna, Tafiti Kepipi, ai pi tóosi.

16 Kei kapi pɛɛ u piɛɛ rɛ: Pɔ kɔmɛi lɛ kapi nnɪ n cɔ́aai? Yeesu uu rɛ: Ɛɛɛ. Uu pɛɛ pi piɛɛ rɛ: Lɛ nnya, áni kahanɛ Uléécáa ritelé kɛmɛɛ nsímé mmú n kɛɛ tɛ: Pɔ tíyɛɛ áí nɛ siwá sínsápi nɛ siwá fɛnfɛ́i péné asi pó m pakarɛntɛɛ?

17 Yeesu uu pɛɛ limemáá kei pi yá uu kuyu lelu uú ha Petanii-pɔ finɛ.

Yeesu yɛ kúfikiyee anóɔ wa

(Mariki 11:12-14, 20-24)

18 Kai n weesi, Yeesu uu yisi un Yerusalem tósu, nkú nn u wai.

19 Uu kúfikiyee ricéetímɛ yɛnupɔ, uu sónɛpɔ uú nɛ ku kɔ, amá mɛpéi nmanɛ kuu lɛɛpɔ. Uu pɛɛ kuléé kpɛ́ maa rɛ: Páa nkɛpéni kɔ píkai márunɛ! Kei nní, kúfikiyee kpɛ́ aku kóósi.

20 Kɛ upipirɛtikɪ api lɛ n yé, ai nnóɔ pi yipu api pɛɛ rɛ: Iyɛ kɛ kúfikiyee nkú aku nní mɛsɛ nɛ mɛsɛ kólaapɔ?

21 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Ké aseɪ kɛcáá nó símisi rɛ nɔn Uléécáa nɛ kɛfa n tɛnɛlɛ nɔnsá kɔ n tíru, nó fe ani lɛ kam nní kuléé nkú n wa mɛcɔ wai. Ai kɔ lɛ nmanɛ, ticuruu, nó fe ani riyóɛ ntí maa rɛ: A kei yisi a ha mínimaa-i ripɔɔ, ai kɔ mɛsei lɛ wai.

22 Nɔn Uléécáa nɛ kɛfa n tɛnɛlɛ, nó yɛ lɛ nnéi kani yɛ keyómeyáhaa-i m piɛɛ yɛ.

Yei kɛ Yeesu nnaɛ nn léeri?

(Mariki 11:27-33; Luki 20:1-8)

23 Lɛ memáá, Yeesu uu pɛɛ Uléécáa keyɔ-i lomɔɔ un we un písoi céési, pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnɛ n wa piwééɛ nɛ kuyu piwééɛ apí hapɔ apí nɛ u kɔ apí u piɛɛ rɛ: Nnaɛ n-ye kaá nɛ nní wai? Uyɛ yɛɛ nnaɛ pó hɛ pɔkɛ́ nɛ nní n wai?

24 Yeesu uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Nɛ la kɛ́ nɛ nó piɛɛ. Nɔn tinóɔ né m pɛsɛ, né pɛɛ nó símisi nnaɛ mmɛ́ kamí nɛ lɛ n wai.

25 Nɛ la kɛ́ nó piɛɛ rɛ wóo Yohani tummɛ rɛ uké písoi míni wole? Uléécáa néɛ písoi pɛɛ u tummɛ? Api pɛɛ símaane rɛ: Tɔn nkɛpéni m maa rɛ Uléécáa yɛɛ u tummɛ, u yé ró piɛɛ rɛ: Kai pɛɛ íyɛ wa káni nɛ Yohani nsímé nmanɛ?

26 Tɔn kɔ m maa rɛ písoi pɛɛ u tummɛ, áí yé wa. Tɔ pɛɛ risoiwuí wurulɛ. Li we rɛ písoi nnéi yɛ Yohani nyánile rɛ antepu lo.

27 Api pɛɛ mɛsɛ Yeesu rinóɔ pɛsɛ rɛ: Ari nyu. Uyɛ uu kɔ pi pɛsɛ rɛ: Né ám kɔ nó símisi nnaɛ mmɛ́ kamí nɛ lɛ n wai.

Utisi unyine piɛmáne pité kenyárū

28 Yeesu uu kɔ pipiɛ pi kpá rɛ: N-ye kani kenyárū nké-i yé? Pi rɛ utisi unyine yɛɛ pɛɛ piɛmáne pité má, uu keyáa uɛmáne wééɛ maa rɛ: Unéɛmáne, a neni waasi a ha anéléé nyɛ kapi yɛ n sée rɛ fiinyi kɛcarɛ kɛmɛɛ keisi.

29 Uɛmáne uu u pɛsɛ rɛ: Am sí! Kai rinkpáɛ, uu kemúnjé conse, uu yisi uu waasi.

30 Utisi uyɛ uu kɔ uɛmáne tɔrɔɔ limɛcɔ male. Uyɛ uu rɛ: Ɛɛɛ, nɛ kɔ, Sáa. Amá úu pɛɛ nkɛpáni waasi.

31 Yeesu uu pɛɛ pi piɛɛ rɛ: Nɔ́ mūsu rɛ wóo piketé kɛcɔɛ usáa mɛla wa? Api rɛ ufoi lo. Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Asei kam nní nó símisi rɛ pilampooyó nɛ piwásánkaí yé nɛ kɛkpéé́ nó wa api Uléécáa iyɔɔpi kɛmɛɛ lomɔɔ.

32 Li we rɛ Yohani Uniwole yɛ nókɛnɛmɛ kalɛ uu aseɪ nɛɛ nó nyíɛ, áni nɛ kutu u ricɔ. Amá pilampooyó nɛ piwásánkaí apí unsímé nmanɛ. Ani kɔ lɛ nnéi yénu, amá áni mɛfinɛ conse nɔkɛ́ unsímé nmanɛ.

Pikeikó pɛɛ rikpákára m má kenyárū

(Mariki 12:1-12; Luki 20:9-19)

33 Yeesu uu pimáa pi kpá rɛ: Ani kɔ kenyárū kɛcɔ kutu ricɔ: Ucarɛte unyine yɛɛ we, uu aléé nyɛ kapi yɛ n sée rɛ fiinyi kɛcarɛ tamɛsi, uu mmɛle wai uú nɛ kɛ kóónú. Uu kɔ kɛcarɛ kɛ-i kuhóre túni uu kɛtacerii mɔm kei kapi yé píta n cérii.

Uu kɔ limemáá keméré caca kenyine mɔm uu pɛɛ pikɛikó wéesi re piké kecare kɛ kecáá u m paílɛ uké ncée ha uké kam.

³⁴ Kai aléépipi nyɛ kutúú n tu, uu upilasi yukuse re piké ha upikɛikó pɛ-i ualéépipi u yóɔmɛ.

³⁵ Pikeikó pɛ api pilási mpí cópii. Api use kaii api ucɔ kopu, api utáánū apare tapisi uu kpi.

³⁶ Ucarete uu kɔ pilási picɔ piyukuse kpá, pɛ pin kulúí we ne pifoí. Pikeikó pɛ api kɔ pɛ wai yare lɛ kapí pilási foí n wa mɛcɔ.

³⁷ Uu picérei pɔɔne uu uunmánɛ yukuse uu pikemɛɛ tum, un músu re: Mpá liké íye wa, pi yé unéhnánɛ wuri.

³⁸ Amá ke pikeikó api uunmánɛ uyɛ n yé, api pimɛcɔpɛcɛre n tee re: Nkó yee masí usáa memá nnéí te. Ani kam táké u kpu táké pɛɛ umemá n te.

³⁹ Kuu n tuipɔ, api u tini api kecare ilúké u sá api u kopu.

⁴⁰ Ke Yeesu uu pinyárū m masí, uu pi pise re: Ucarete uyɛ un ha n ka, yo kuu yé pikɛikó pɛ wa?

⁴¹ Api rinóɔ u yósu re: U pikɛikó kpákára pɛ mɛkópe kónine. Pilicɔ áí yé nkpráni íwe u wa. Uu pɛɛ ha pikɛikó féé forii re piké kecare kecáá u m paílɛ, apipi an m pi, api ye u túúni.

⁴² Kei ke Yeesu uu pi pise re: Ani nsímé mmú pikai Ulééca Nsímé ritelé kémɛ kéenlɛ te:

Tipare ke pimóme api n fóm tee panse ricíre-cire tee kenui-i ní wee?

Upíima yee lɛ wa. Mɛwaisaŋa kuu ró n yéneise ye mɛ!

⁴³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Lɛ nnya, nó mpí, nó nní Ulééca iyɔɔpi kémɛ ní we, pi yé ikemɛɛ nó lese api mpuri féé mɛɛ Ulééca mela n wai tonsɛ.

⁴⁴ [Lin úye n fóm un tipare tɛ tinkpɔ, u yé selesi. Lin úye n fóm tin ukécáá n loó, ti yé u nã].

⁴⁵ Ke pɛpɛɛ ye Ulééca inyóɔnse n wa piwéesɛ ne Pifarisi api Yeesu sinyárū sɛ n kɔ, api céru re pɛ kuú ne mánɛ.

⁴⁶ Api pɛɛ icée n wéesi piké ne u tɪ, pin kɔ pɛɛ risoiwuí wuru re pisoí ye u nyáni re u antepu le nnya.

22

Pinósikpiké anyá iluke kenyárū (Luki 14:15-24)

¹ Yeesu uu kɔ kenyárū kecɔ pi kpá re:

² Ulééca iyɔɔpi ye kɔ we yare nsímé mmú: Uyóɔpi unyine yee keyáa uunmánɛ yee unósi n kpísi anyá píima wai.

³ Uu upikɛikó tum te piké ha pisoí séleime piké anyá iluke li. Amá pisoí api isáneséi iyɛ yulu api anyá wéntɛ.

⁴ Uu kɔ pikɛikó picɔ pitumɛ kpá uu pi maa re: Ani písáne sée ani pi símisi re: Anyá iluke ye pipele masile. Anénáala ne inésɛɛ kpɔkɔó kam kɔ. Mpá yo ye kéyu wale. Ani kam ani pinósikpiké anyá iluke li.

⁵ Api nkpráni isáneséi iyɛ kutu ricɔ. Mpá úye uu ulikó-mɛ tómpɔ. Picɔ api sicare waikɛɛ, picɔ api ayáa tónaapɔ

⁶ pitórɔɔ pɔɔ pikɛikó pɛ cópii api isei pi waise api pɛɛ pi kóni.

⁷ Ai uyóɔpi kuwóí wai, uu upisóɔca tum apí ha pisoí pɛ kóni api pikuyu nna nmaasi.

⁸ Uu pɛɛ upikɛikó picɔ maa re: Anyá iluke ye pipele masile, amá písáne ápi pɛɛ ikuluke tulaalɛ.

⁹ Lɛ nnya, ani sicépepɛnɛ-i léepɔ, nɔn píye n yɛ, ani kusáne pi séiri.

10 Upikεikó pē api yisi api icée tóoi api pisoι nnéi kapi n yé sélei, pisone ne pikópe, písane api peε kenýayo yipu.

11 Kei ke uyóopi uu peε lompó re uké písane pē yáasi, uu usoi unyine yenu yeε úu inyánlū n tanaalē.

12 Uu u pise re: Unésane, íye kaa wa aá ne nté lonti áa kó inyánlū tanaalē? Ai utisi muuni uú n séélē.

13 Uyóopi uu peε pikεikó maa re: Ani ána ne anípe u paasi ani ketahai kunmaha-i u sápo. Kei kuu yé n téni un iní takai.

14 Yeesu uu peε re: Li we re pisoι kulúι kapi sée, amá pē kapi pikεcōpe n wée ápi peε kulúι we.

Lampoo kapi ye Róm uyóopi píima n héele
(Mariki 12:13-17; Luki 20:20-26)

15 Kei ke Pifarisi api peε símaane re íye kapi yé ne Yeesu ripine wa piké ne unnōsimé cirε u n tí.

16 Api pipiretiki pinyine ne Erooti pipiretiki pinyine lese api tum te piké ha Yeesu maa re: Upíima, tó nyule re aseí ηmane kaa ye símisi. Pó ye kó Ulééca ncee pisoι céesile ne aseí. Mpá usoi uké íye nsá rnanε m má, áa ye uinipeε n wuru pōn ne símisi.

17 Tó la re a kepómúnε ró símisi toké yé te ncée ye we re toké ye Róm uyóopi lampoo héele née ári kape ye héele?

18 Amá Yeesu pó ne pimesōhó kópe kapi n wai pinyuwe máalenle. Uu peε pi maa re: Nó kecáá kecáá mewai pikó mpí, yo nnya kani né peikeε?

19 Ani ne siwóó sē kani ye ne lampoo n héele kam nké! Api mewóopipi mese ne u hapó.

20 Uu peε pi pise re: Uye riyu ne úye rinyiri tee nní mekecáá we?

21 Api u pesε re: Sesaa lo. Kei ke Yeesu uu kó pi maa re: In lē, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Ulééca likó Ulééca pa.

22 Kuu lē tinóo tē pi m pesε, ai nnóo pi yipu api peε u yá api tómpó.

Pisatusee ne nkpo kémee meyise nsímé
(Mariki 12:18-27; Luki 20:27-40)

23 Keyáa kē cirε ke Pisatusee api Yeesu kémee ha. Pisatusee peε tee re pikpōkpó ápi ye nkpo-i yisi. Api sí apí ha Yeesu leepó, api u pise re: Sáa, Moisi ye maa re:

24 Unósikó úye un n kpu unsá kewá m má, li pise re uuwā yeε yé unósi uyē kukúmannōsi kpísi uu umáa mpuri wai.

25 Too! Amá pinmáne pinyine peε peε kerócōpe nté we. Pi pimárecō pisεei le. Umáa uu unósi kpísi, uu kpi úu kewá yē. Uwá uu peε umáa ukúmannōsi kpísi.

26 Uyē uu kó limεcō kpi, uu ukúmannōsi uyē ne utáánū yá. Ai lē n wai hái ne usééi-sééi kémee-pó.

27 Pē memáá, unósi uyē póo kó kpi.

28 Tó la toké nkpeni pó pise re ke pimárecō pisεei pē api nní pinnéi unósi uyē n kpísi, pi uye unósi ye ha lo, keyáa kē ke pikpōkpó apí ha nkpo kémee n yisine?

29 Kei ke Yeesu uu peε pi pesε re: Lē nnya kani nómenécíre kiraasente. Ani Nléécaasimé aseí kómēi, áni kó Ulééca nnanε nyu.

30 Kumúnε kpe-i ke pikpōkpó apí ha n yisine, pitisi ápi pinósi kpíkesine, pinósi páa kó pila sóonkeεne. Amá pimεfine yé ha n we yare piléécaatumε keyómεcaapó.

31 Ani lē ke Ulééca uu pikpōkpó meyise kecáá nó ní ma api Unsímé Ritelé kémee wólu kéē, née yo? U maa re:

32 Née Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa. Ulééca úu pikpōkpó Uleecaa amá u pinyánnyá Uleecaa le.

³³ Ke pISOI pē nnéi pEE n cápinelē pin kutu u cōlē api lē n kō, uicélaa iyē ii pi loni n̄sōne.

*Isé iyEE Uléécaā isé kecōpe icō n fe
(Mariki 12:28-34; Luki 10:25-28)*

³⁴ Ke Pifarisi api n kō te Yeesu ye Pisatusee feriyE uu séése, api cápine.

³⁵ Pikēcōpe isé ucélaa unyine uu pEE ripine Yeesu wai uu u pise re:

³⁶ Ucélaa, Uléécaā isee nnéi kémEE iye yEE imáa?

³⁷ Yeesu uu re: A Upiima, Upólécaā n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi, ne kepómúnē nnéi.

³⁸ IyEE isé foí, iyEE kō innéi kecōpe imáa.

³⁹ Ilírū yEE ifoí iyē mecō n sá ye nnyí: A upócō n la yare kaa ripócúruu n̄ la.

⁴⁰ Isé nnyí keté yEE isé ne antepuyE icélaa riyíki.

*Uyē ke Uléécaā uu n wée ne Tafiti kecáá nsímé
(Mariki 12:35-37; Luki 20:41-44)*

⁴¹ Ke Pifarisi api lē n cápine, Yeesu uu pEE pi pise re:

⁴² Iye kani uyē ke Uléécaā uu n wée kecáá músu? Uye kepipi ye ke? Api u pese re Tafiti Kepipi ye ke.

⁴³ Yeesu uu pEE pi maa re: In lē, iye kai wa ke Nfáasōne nn Tafiti metéi he uú ne u séi re Upiima? Tafiti ye pEE maa re:

⁴⁴ Upiima ye Unépiima maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótonE-i tone hái ne kumúnē kpe-i kam yé pipóláarō kepónyáE-i n cō.

⁴⁵ In te Tafiti ye mesei u sée re Upiima, iye ke uyē cire uu yé kō pEE Tafiti Kepipi?

⁴⁶ Pifarisi pē ápi fe piké n̄ka Yeesu pESE. Kaí ne kei n kpisi, úka úu ye pEE kaha uké nnyine u pise.

23

*Yeesu ye re pISOI piké pimēcīre ne isé picélaa ne Pifarisi tí
(Mariki 12:38-39; Luki 11:43,46; 20:45-47)*

¹ Lē memáá, Yeesu uu pEE pISOI pEE n cápinelē ne upipiretiki-mē pansepō uu pi maa re:

² Isé picélaa ne Pifarisi kaí pEE we re piké isé ke Moisi uu nó m̄ pa aseí nó símisi.

³ Li ne sá re n̄ké piicélaa rimúlú ani kō i tiki. Amá áni kape ye pimEWai ne yíraane. Li we re pē ne ye picō céesi re piké piicélaa ritiki, amá piricuruu ápi ye pEE i ritiki.

⁴ Pi ye limúE-mule paasile api picō yase, piricuruu ápi ye pEE líka rica.

⁵ Pi n̄pá yo wai re pISOI piké ye pi yē nnya. Lē nnya kapi ye Nléécaasimé silōapi kapi ritii kecáá rim̄mēlú mēpéré rikpáse api kō pISITUKANKA atime nWÉpí mēpéré kpáse ai picō sikó feriyE.

⁶ SitónE foí kapi ye keluke kémEE ne Pisui fi ayomeyáhaalee-i n la.

⁷ Pi la re pISOI piké ipakare ne pi n yáhaankEE sicápine kémEE, piké ye kō pi sée re picélaa.

⁸ Amá n̄ áni kape ye tíye piké ye nó sée re picélaa. Nō nónnénéi pimáreco le. Usoi use kóló yEE kō nóunécélaa.

⁹ Ani kape ye keté kecáá úka sée re nóunesáa. Nóunesáa cireníne kani m má yEE keyómEcaā-pō we.

¹⁰ Ani kape ye tíye piké ye nó sée re úyukō. Nóunéyukō ye use le. UyEE nní uyē ke Uléécaā uu n wée.

¹¹ Nókeneçɔpe uwéese uké pansen núnékéikó.

¹² Uye un umecire rintaáse, li ye u ricepisile. Uye un umecire rincepise, li ye u ritaásele.

*Yeesu ye isé picélaa ne Pifarisi kecáa kecáa mewai kesi
(Mariki 12:40; Luki 11:39-52; 20:45-47)*

¹³ Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le! Nɔ ye pisoni ncée tápisile re ápi kape Uléecaa iyɔɔpi kémee lɔ. Nórínécúruu áni ye lomɔ, áni kɔ pee pepee ní la yáne piké lomɔ.

¹⁴ [Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le! Nɔ pikúmannɔsi anipe-i lɛ kapi m má yóɔi, ani ye kɔ pee keyóme yáasi ai náhai pisoni piké ne nó n yé nnya. Lɛ nnya ke Uléecaa uu íwe iyee íi icɔ m má nó wainɛ.]

¹⁵ Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le! Ketɛ nké nnéi ne mínimaa kani kálɛ te nɔké use unyine yɛ nɔké u pansese núnépiretiki. Nɔn liute piyéne m masí, ani tíyese uu pansen usoi nkó kaí ne n sá re piké íwe teneciré kelɔ kémee íwe lukaise iké nínékó n fe maté.

¹⁶ Iwe kani topori, nó pinyíye mpí, nó nní pisoni n séni! Nɔ ye maa re: Uye un Uléecaa keyɔ n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un wura yee Uléecaa keyɔ-i ní we n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, ncée n̄n we re uké lipiwai riyá.

¹⁷ Nó piníri ne pinyíye mpí! Wura ne Uléecaa keyɔ kee wura uyɛ m pansese Uléecaa likó, yo yee liketé kecɔpe ríyu má ne lico?

¹⁸ Nɔ ye kɔ maa re: Uye un Uléecaa keyɔ kémee kenyóonsehúupi n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un inyóonseese yee kehúupi kecáa ní lálɛ n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, uu ncée má uké lipiwai riyá.

¹⁹ Nó pinyíye mpí! Isee kapi ne n nyóonse api kehúupi kecáa láa ne kehúupi kee i m pansese Uléecaa likó, yo yee liketé kecɔpe ríyu má ne lico?

²⁰ Lɛ nnya, úye un kenyóonsehúupi n sée uú ne wéeri, kelɔ kɛ ne lɛ nnéi lee kei ní we kuu sée uú ne wéeri.

²¹ Uye un Uléecaa keyɔ n sée uú ne wéeri, Uléecaa keyɔ ne Uléecaa yee kekemee ní we kuu sée uú ne wéeri.

²² Uye un keyómecaa n sée uú ne wéeri, Uléecaa riyɔɔpitú ne Uléecaa yee rikécáa ní tũ kuu sée uú ne wéeri.

²³ Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le. Nɔ ye mpá yo hɔnele, aní ne manti ne ayéhepei ncɔpuri péne ani hóne awélé kefi, ani Uléecaa kuwélé kuse pa. Amá áni ye pee isé nnéi kecɔpe ipíima yare nní asei piwélaa ne usoiçɔ piwetu ne asei pitiki nkó ne pikéi wa. Lɛ kaí pee pise re nɔké n tikilɛ nɔn pee kɔ ne litóɔɔ lico nní wai.

²⁴ Nó pinyíye mpí, nó nní pisoni n séni. Nɔ ye kúcerii ne rísɔ lesese, ani pee ísu ne péne ani muuni.

²⁵ Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le. Nɔ we yare mpí pee ye kehee ne kecáripí kepire n̄mane n heere api kemée yá meçɔ. Lɛ kapi ye sikemee n li ne kapi ye ní ntí ye pee liyaa-yaa le kapi n káipinkeɛ.

²⁶ Nó Pifarisi, pinyíye mpí! Ani ye kehee ne kecáripí kémee mefoí heere, kepire yé pee limçɔ s̄nesi.

²⁷ Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nɔ kecáa kecáa mewai pikó le. Nɔ we yare rikpíi mmele kapi míni tomé n túkei ari péé n wariye póipóí r̄sone meçɔ, némpákane asoikɔhɔ ne líkperinkpekɔó lee rikemee yipaalɛ.

²⁸ Limçɔ kaní we. Nɔ pisoni keyu-i nyíselɛ te nɔ isé tikilenle, némpákane kecáa kecáa mewai ne mewai kópe mee n̄sinéfa-i yipaalɛ.

29 Iwe kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nò kecáá kecáá mewai pikó le. Nò ye antepuyee akpíí mónle ani pepere aseí n tíkílē akó sɔnukuse

30 ani peere re: Tɔn peere pirókpure isoi kumúnjé kpe-i n we, ári yé peere ñmurei tóké pi rikpá tóké ne antepuyee kó.

31 Nò peere lē nyísele ani nórínécúruu yámne re nò pepere antepuyee n kó sipirē le.

32 Lē nnya, ani mese nópínékpure mewai kópe ne kéyu mahā ne kété-pò!

33 Nó iwáa kpákárá nnyí! Iye kani yé wa áni yé ne nna teneciré kémee n lompo.

34 Ani kó te né antepuyee ne pisoí peere mewéésesəhə m má ne isé picélaa keciré nó páme. Nó picó kó, ani picó kunapéékó kecáá karií, ani kó nánáyómeyáhaalee-i picó iséí súúkee, ani kó picó nípá kuyu kúye-i n tíkílē nɔn wéékuselē.

35 Lē nnya ke pē nnéí kani n kó ápi kó líka wa nkpo ní ne nó tenene, kai n kpíime usəne Apereí kémee aí ne sí Perekiya unmánne Sakarií kani Ulééca keyo kémee keló sɔne ne kenýónseshúpi kepáápáá ní kpu kémee-pò.

36 Ké aseí nó símisi re nfáani pisoí mpí peere mewai kópe mē akpanii yenne.

*Yeesu ripɔɔ ye caai Yerusalem nnya
(Luki 13:34-35)*

37 Lē memáá, Yeesu uu peere Yerusalem pikó maa re: Nó Yerusalem pikó, nò ye antepuyee kónle ani kó pē ke Ulééca uu nókenémee n tumme apare tapisi ani kóni. Melé kesē kamí peé la ké nó cápíne yare ke kucáyaha aku ye kuamérj metene kusipipi n tā líka aí ye si wa meco ani yúlu?

38 Lē nnya, Ulééca keyo yé menmane n we úka úu yé n we.

39 Ani kó te áni neni piyéne né kpáne liké ha ne tu kumúnjé kpe-i kani yé ha ní maa re: Ulééca uké uyee Upíima rinyiri ne n weme rikpá!

24

*Yeesu re Ulééca keyo yé fori
(Mariki 13:1-2; Luki 21:5-6)*

1 Yeesu uu peere Ulééca keyo-i léeri un tósu. Kei ke upipiretiki api peé ne u riko re piké kememəme u nyíse.

2 Amá Yeesu pɔɔ peere pi peere re: Lē nnéí kani nní n nyáni, aseí kecáá, li sɔnti liké wa ripare ríka ári yé ricó kecáá n tasilē. Linnéí mmú ye sɔntile liké fori téké-téké.

*Lélee n nyíse re ketē ye ketene tu
(Mariki 13:3-13; Luki 21:7-19)*

3 Yeesu uu peere sí uú ha Olifiyee rikúú kecáá tone. Upipiretiki api kei u kálaapo api u píse re: A ró símisi píyei kai lē waine, ne yo kari yé kó ne ceri re mepópeeme mee lē tu re ketē ketó ye kē.

4 Yeesu uu pi peere re: Ani nómenécíre tí nɔne, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā.

5 Pisoí kulúí yé sɔnaame use use, api ye rinényíri ne pisoí meýā kiraasente api ye pi maa re: Néee uyē ke Ulééca uu n wée. Lē kémee kapi yé pisoí kulúí kuyúí tā.

6 Nó kó te atəpi ye nókenékúrí née ketaa-pò wai, amá áni kape nfasimé tóne. Lē kai m píse re liké wa kai lē wai. Amá kété áke kahane n tu.

7 Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri nco ne təpu, keyóəpitē ake keyóəpitē keco ne təpu, nkú nn siló sinyine leeri, ketē ake siló sinyine yeñesi.

8 Lē nnéí ye we yare ke memárenlō ame ye unósi pikéhē n kóraane.

9 Peé uyē-i ke pisoí api yé nó kpísi api nópínélaarə anipe-i wai, api íwe nó wai api nó kóni. Isoipuri nnéí ii kó né nnya nínépuri yulu.

10 Kei kai yé pree pisoι meγā ne kelólé-mē ha, api pē n yámnentene, api pree ipuri n yúinne.

11 Antepuye nōme kulúi yé léeme api pisoι meγā kiraasente.

12 Mewai kópe yé kéyu mahā, pisoι meγā nla nn pree hásu.

13 Amá úye un tinkáhá-káhá ne kētō-pō Uléécaá yé uriyu lo.

14 Uléécaá iyōpi Nsímé Kεcιre mee ketē nnéi kecáá kóónúne isoipuri nnéi iké kō. Lē memáá, mpa yo ketō ake pree tulu.

Iwe píima mekame

(Mariki 13:14-23; Luki 21:20-24)

15 Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Antepu Taniyeli ye pē maa re kumúné kunyine yé kam ani ncaai píima mee ye n cókoi yenu nn kelō sone riyíkí-i tú. Uye un nsímé mmē n keē, uké musí uké liasei kō.

16 Lin lē n wa, pēpē Yutee ketē kémee ní we piké wuri api ayópe taá.

17 Uyee yé ha kulee ipiraa kecáá ní we, uké wuri úu kapē re uké nkpáni kukemee lōmpō uké linyine kpísi uké ne ripéne.

18 Uyee kecarē-i ní we, úu kapē nkpáni re uké wurime uké kēyō-i uketukanka kpísi.

19 Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

20 Ani ne Uléécaá tē te úu kapē tíye itó iyē iké nnyiyē kumúné nēe kewénteyaa ketúné ró leeme.

21 Iwe píima iyē ke sisoipipi asi kumúné kpe-i n lene icō íi píkai léémelē hái ketē kekoraane-me ne neni-me, iicō íi kō píkai léeri.

22 Uléécaá unsá pree síweyaa sē n hasi, úka úu yé pree nfáa yē. Amá pē kuu n wée nnya, u yé siyáa sē hasi.

23 Lē nnya, úye un nó m maa re: Ani ripaí, nté ke Kirisi uú we nēe uyee nkó nté-pō áni kapē ηmurei.

24 Píkirisi nōme ne antepuye nōme ye leerine piké mémare píima lese piké nyíse, piké kō mewaisaηa wapisi hái lin pree kufee n we, pin yé fe ricuruu api pē ke Uléécaá uu n wée kiraase.

25 Ani léise re ne písímé nó li masile.

26 Lē nnya, pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kucesi kóima-i, áni kapē ha. Nēe pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kulee-i pékaalē, áni kapē ηmurei.

27 Yare ke kekónetéhe ake ye nní kelécaá-pō n léeme ake meyéne mese yeéri ketuηleeme-pō aké ne sí ketuηelolé-pō, limεcō ke Usoi Kεpípi ake sónti.

28 Li we yare kapi ye ní maa re: Kei ke isare kópe ii ní we, ke áyemeekú aa ye cápine.

Usoi Kεpípi mekame

(Mariki 13:24-27; Luki 21:25-28)

29 Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Síweyaa sē metómpō ke ituηe íi sōmaane, iwáre ii metéi paa, awárepi aa keyómecaa-pō poroiri, linaηe-naηe lee keyómecaa-pō ní we ai meγā yeηesi.

30 Linyine ai pree keyómecaa-pō nyíse re Usoi Kεpípi ye nyahaimelē. Kei ke ketē nnéi kecáá isoipuri ii yé pree itu lō. Api pree Usoi Kεpípi yenu, ken ahope kecáá weme ne kennane ne kemeyōpi.

31 Api pree rináatōη maa ténse, uu pree upitume ketē awélé nnéi kémee túmei. Api pē kuu n wéekēe ketē nké ne keketo-pō cápine.

Kúfikiyee kecáá icélaa

(Mariki 13:28-31; Luki 21:29-33)

³² Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kúfikiyee kenyárū icélaa kutu ricɔ. Ku ye kun ilése ηmú n wairi, mepéi men n leeri, nɔ ye mɛsɛ nɛ mɛsɛ ceri re kupii ye nyahaimɛɛ.

³³ Limɛɔ kaí we. Nɔn píyɛi lɛ nnéi mmɛ n yɛ lin n wai, ani ceri re Usoi Kεpipi ye nyahaimɛɛ, un tinɔnɔ nɛ kɔlɛ.

³⁴ Asei kam símisi: PISOI kunai nkú áku tósunɛ kelenɛ, nní nnéi liké nɛ ní kam.

³⁵ Ketɛ nɛ keyóme yé tɔsí, amá anénɔɔ áa metóhɛ má.

Uléecaa ηmanɛ yɛɛ nípá yo ketɔ nyu

(Mariki 13:32-37; Luki 17:26-30; 34-36)

³⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Amá in ketɛ metɛnɛ nkɔ, úka úu likɛyaa kɛ néɛ liitunɛ iyɛ nyu, nípá piléecaatumɛ pɛɛ keyómeɛaa ní we néɛ Uléecaa Kεpipi ricuruu. Amá Usáa mɛcírɛ yɛɛ nyu.

³⁷ Kumúnɛ kpe-i kɛ Usoi Kεpipi aké ha m pɛɛri, li ha wainɛ yarɛ kai Nowee nfaa kɛmɛɛ n wa mɛɔ.

³⁸ Nní kaí pɛɛ Nowee nfaa kɛmɛɛ wa: Keyáa kɛ kɛ míni amé pɛɛ ketɛ nnéi rinfe keké kelenɛ n tu, pISOI ye pɛé wele pin le pin níru, pin sónnɛ, pin pisipipi pila nɛ pinósi pasii hái nɛ keyáa kɛ kɛ Nowee uu kutákai kɛmɛɛ n lompɔ.

³⁹ Api nkpáni níka musí, míni amé ha nɛ weri amɛ pinnéi muuni. Limɛɔ kaí ha wainɛ pɛé uye-i kɛ Usoi Kεpipi aké ha m pɛɛri.

⁴⁰ Pitisi pité yé likumúnɛ kpe-i kecarɛ-i n we, ai usɛ kpíipɔ ai ucɔ yá.

⁴¹ Pinósi pité yé n we pin nam, ai usɛ kpíipɔ ai ucɔ yá.

⁴² Lɛ nnya, áni kapɛ lɔpile, li we re áni nyu keyáa kɛ kɛ Nóunépiima uu m pɛɛrinɛ.

⁴³ Ani nsɔnɛ kɔ te úyɔsaa un ye pɛé n nyu itunɛ iyɛ-i kɛ uyaa uu kesinɛ n sónpɔ, u yéɛ pɛɛ n nyánile úu yé tíyɛ uyaa uké kɛyɔ-i lompɔ.

⁴⁴ Lɛ nnya, nókɛ nómenécírɛ mɛsɛrɛ n cápinɛlɛ nɔn nɛ mɛ. Kumúnɛ kpe-i káni nɛ m músu kɛ Usoi Kεpipi akɛ pɛɛri.

Ukɛikɔ sɔnɛ nɛ ukɛikɔ kópe

(Luki 12:41-48)

⁴⁵ Yeesu uu pɛɛ upipiretiki pise re: Wóo ukɛikɔ yɛɛ aseɛ n tíkílɛ un kɔ mɛsɔhɔ má? Uyɛɛ ukɛikɔ uyɛ kɛ úyɔsaa uu ye nɛ kɛyɔ rin-yá re uké kɛ m paílɛ, uu ye upikɛicɔ ilukɛ nsɔnɛ wai yarɛ kai m pise.

⁴⁶ In te úyɔsaa ye ukɛikɔ uyɛ lɛɛmɛ un mɛsɛi upikɛi kecáa we, u únarekomɛ lɛ!

⁴⁷ Ké aseɛ nó símisi ani kóm te úyɔsaa uyɛɛ nɛ ulikɔ nnéi uukɛikɔ yáne re uké likɛcáa m paílɛ.

⁴⁸ Amá in te ukɛikɔ kópe lo, u yé ukɛfa-i maa re: Unéyɔsaa úu mɛkɛɛ sónti.

⁴⁹ Uu pɛɛ upikɛicɔ ipépi loni, u nɛ pítapomɛ api pɛé n le pin níru.

⁵⁰ Keyáa kɛ nɛ itunɛ iyɛ kɛ ukɛikɔ uyɛ úu nɛ m músu kɛmɛɛ kɛ uuyɔsaa uú ha sónti.

⁵¹ Kei kuu yé pɛɛ ukɛikɔ uyɛ lakasɛ uu íwɛ u wai yarɛ kapi ye kecáa kecáa mɛwai pikɔ n wa mɛɔ. Kei kuu yé n tɛni un iní takai.

25

Pikpére kefi pinyinɛ kenyárū

¹ Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá re: Lɛ nnya, Uléecaa iyɔɔpi yé ha n we yarɛ nsímé mmú: Pikpére kefi pinyinɛ pɛɛ keyáa yisi re piké uηmánɛ unyine yɛɛ pinósikpiké ní la mɛrɛ. Api sífiráa kpíkɛsi apí nɛ péne.

² Pikɛɔpɛ pinupū pɛɛ piníri, pinupū picɔ písɔhɔɔ.

³ Kɛ piníri mpí apí pisifiráa n kpísinɛ, apí simɛkpɔ méka mɛɔ iyaa wa piké nɛ ripéne,

- ⁴ amá pisaháo póo pisifiráa me súúkee api kó mecò sinúmipi-i wai apí ne péne.
⁵ Ke uhmáne uyē uú ne pikáme n nánaisē, nnō nn pi yáái api lōpilente.
⁶ Ke kesine ake m pi, kecááila aké lelu re: Uhmáne uyee nní weme! Ani leepò ani u tēpei!
⁷ Pikipere pē nnéi api yisi api pisifiráa pinyóonsente loni.
⁸ Piníri mpí api pēe pisaháo pē maa re: Ani nómenékpò mē tó he, sírófiráa ye lalē siké kpi.
⁹ Pisaháo pē póo re: Eehei! Me ne tó risále, áme tise tóké nó he. Li kutòsi we nóké piyái kémee ha ani kei nómenékó lólu.
¹⁰ Kumúnjé kpe-i kapi pilalē n tósu, uhmáne uyē un tuiri, u ne pinupū pepēe pimēcire n cápinelē pin ne u mé api kesē kulee kpe-i kapi pinósikpiké anyá n wai loni, ihánaa ii hánaapò.
¹¹ Likēpire, pikipere niri mpí póo tuiri api cáái re: Upíima, a ró hánne! Upíima, a ró hánne!
¹² Kei ke uhmáne uyē uu pi maa re: Ne la ké aseí nó símisi re ám nó nyu!
¹³ Yeesu uu pēe kpá re: Lē nnya, nnō rín we. Li we re áni nyu keyáa kéye néē itunē íye-i kam sánti.

*Pikeikó pitaani pinyine kenyárū
(Luki 19:11-27)*

- ¹⁴ Yeesu uu kó upipiretiki pimáa kpá re: Uléecaa iyòopi yé ha n we yare nsímé mmú: Utisi unyine yee pēe ncée pihápe la, uu upikeikó sélei uu umemá pianipe-i wai.
¹⁵ Uu use wura mēwóopipi sipehepi sinupū pa, uu ucò wura mēwóopipi sipehepi sité pa, uu utáánū wura mēwóopipi kepehepi kesē pa. U mpa úye nnahe ne musile uú ne lē kai m pise u pa, uu pēe yá uu tómpò.
¹⁶ Ukeikó uyee wura mēwóopipi sipehepi sinupū ní yosí uu mese ne mese siwóó sē kpísi uú ne kpéense, uu wura mēwóopipi sipehepi sinupū sicò kuláa yenu.
¹⁷ Uyee wura mēwóopipi sipehepi sité ní yosí póo kó limecò wai, uu wura mēwóopipi sipehepi sité sicò kuláa yenu.
¹⁸ Amá uyee wura mēwóopipi kepehepi kesē ní yosí póo ha kuhóre túni uu ukeisaa siwóó sē pésu.
¹⁹ Kai siyáa sité n wa, piukeisaa uu kúiri uu re piké ulikó kéē uké yé.
²⁰ Ukeikó uyee wura mēwóopipi sipehepi sinupū ní yosí uu ukeisaa keyúri nyósòpò ne wura mēwóopipi sipehepi sinupū féé sicò, uu re: Wura mēwóopipi sipehepi sinupū kaá pēe né pa. Aa yēe, Upíima? Wura mēwóopipi sipehepi sinupū sicò ye nsí kam kuláa n yé.
²¹ Uukeisaa uu u maa re: Ne pakare! Pò ukeikó sone ne aseí ute le. Likáripikòó-i kaa nní wa lē kai m pise. Lē nnya, né limáa-maa pò rimúíse. A lomme tóké anyá li.
²² Ukeikó uyee wura mēwóopipi sipehepi sité ní yosí póo kó nyósòpò uu re: Wura mēwóopipi sipehepi sité kaá pēe né pa, Upíima! Aa yēe? Wura mēwóopipi sipehepi sité sicò ye nsí kam kuláa n yé.
²³ Uukeisaa uu u maa re: Ne pakare! Pò ukeikó sone ne aseí ute le. Likáripikòó-i kaa nní wa lē kai m pise. Lē nnya né limáa-maa pò rimúíse. A lomme tóké anyá li.
²⁴ Ai nkpeni yá uyee wura mēwóopipi kepehepi kesē ní yosí. Uyē póo kó nyósòpò uu re: Ne nyule Upíima re mepókó áme kusa pólú. Kεcαre ke-i káa n lukesi kaa ye kpasi. Kei káa n fò kaa ye kpéé.
²⁵ Lē nnya ke iwame ii né wa am ketē kémee sipówóó kúlesi. Aa yēe! Sipówóó see nsí, a yosí!

26 Kei ke ukaisaa uu rinóo u pesere re: Pó ukéikó kópe ne ukánsói le! Kaa lē n nyu re kecarē ke-i kám n lukesi kam ye kpasi. Néē kei kám n fǒ kam ye kpéē.

27 Pó yee pee sinéwóo ne kewóófore piyekei hale, amí peé ha peeri am sinéwóo sē yósu ne sikulaa.

28 Ukaisaa uyē uu pee pikéikó picó maa re: Ani mekee wura mewóópipi kepehepi kē uanipe-i yósi ani nkó yee nní wura mewóópipi sipehepi kefi m má kpá.

29 Li we re nkó yee meyá m má kapi ye pípa rikpá aí ne u fuu, amá nkó yee úu líka m má, pi ye lē kuu m músu re u má ricuruu u yósilē.

30 Amá ukéikó nkó yee úu nní líka n yóriye líkó lēe re ani u tí ani ketahai-mē kunmaha-i u sápa. Kei kuu yé n téni un iní takai.

Usoi Kepipi ye sǒntile keké ne pisoí túhaane

31 Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Keyáa kē ke Usoi Kepipi aké ha kemmule kémee n sǒnti ne pilécaatumē nnéí, keriyukóótū kecáa kaké ha tonene.

32 Ketē nké kecáa isoipuri nnéí yé ha kekeyu-i n cápínelenle, ake pee pisoí ne pipicó kóólene yare ke useesē uu ye isán ne ipoi n kóólene.

33 Uu pee isán ukuluke-luke-mē wai uu ipoi ukumii-mē wai.

34 Kei ke uyóopi uu yé pee pepere ukuluke-luke-mē ní we maa re: Nó mpí ke Unésáa Uléécaá uu nní rinkpá, ani kam ani iyóopi kuu háí ketē kekoraane-mē n yekeilē un ne nó mé yósi.

35 Li we re nkú ye né wale, ani né he am le, nníré nn né wai, ani né he am níru. Ne pee usáne le, ani nǒsinéyo-i kusáne né yósu,

36 ne pee menmane wele, ani ilū né tani, ne pee pǒólúle, ani kenécáa paí. Ne pee kukpaniilee-i wele, ani hapó ani né lóólú.

37 Kei ke pepere nní aseí n tíkílē api yé pee rinóo yósi re: Upíima, keyáa kéye kari pó yé nkú nn pó we, ari pó he aa le, néē nníré nn pó we, ari pó he aa níru?

38 Keyáa kéye kaa usáne, ari siróyo-i kusáne pó yósu? Keyáa kéye kari pó yé pǒn menmane we, ari ilū pó tani?

39 Keyáa kéye kari pó yé pǒn pǒólú néē pǒn kukpaniilee-i we, ari pó lóólú?

40 Uyóopi yé pee rinóo pi pesere re: Asei kecáa, ké nó símisi re lē kani pinémáreco kecǒpe usíná unyine n wa, né kani lē li wa.

41 Kei ke uyóopi uu yé pee pepere ukumii-mē ní we maa re: Ani kenékúrí yisi ani ketaa-pó rinyósó. Uléécaá ye anóo nó wale! Ani ha nna teneciré kémee lompó. Kei ke Uléécaá uu n nyóonse un ne Setani ne upitume mé.

42 Nkú ye né wale, áni né he ké li, nníré nn né wai, áni né he ké n ntí.

43 Ne pee usáne le, áni nǒsinéyo-i kusáne né yósi. Ne pee menmane wele, áni ilū né tā. Ne pee pǒólúle néē ne pee kukpaniilee-i wele, ani hapó náké né rilóólú.

44 Kei ke pē pǒo kó rinóo yósi re: Upíima, keyáa kéye kari pó yé nkú nn pó we néē nníré nn pó we néē pǒn usáne néē pǒn menmane we néē pǒn pǒólú néē pǒn kukpaniilee-i we, ári peé ne kutu pó ricó?

45 Kei ke uyē uu yé kó pi pesere re: Asei kecáa, ké nó símisi re lē kani písíná pē kecǒpe unyine n wa, né kani lē li wa.

46 Api peé ne íwe teneciré kémee pi tómpó, amá pepere nní aseí n tíkílē pǒo pee nfáa teneciré kémee lompó.

26

Pisuiŋi piwéese ye kómeine re piké Yeesu tí (Mariki 14:1-2; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Ke Yeesu uu lē picélaa m masí, uu pee upipiretiki maa re:

2 Nɔ yē te li tise siyáa sité piké ne nkɔ meló anyá li. Kei kapi Usoi Kepipi piláarɔ anipe-i waine, pē piké kunapéékɔ́ kecáá ke kari.

3 Kei ke pɛpɛ ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisufi piwéése api Ulééca usina kapi ye n sée re Kayifu keyɔɔpɛ cápine,

4 api rinó rise wai re piké meya Yeesu tí piké kpu.

5 Api pɛ re: Amá ái kapɛ pɛ anyá kémɛ. Insa lē, piso pɛ n cápinelē yé yisi api nyɛ.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáá tulaali kɔnu
(Mariki 14:3-9; Yohani 12:1-8)

6 Yeesu uu Petanii ketē-mē sí uú ha uyó Simɔ keyɔ-i topile.

7 Kapi n tú pin iluke le, unósi unyine uu kenúmpɛ sɔne kɛnyine kémɛ tulaali néikɔ́ píima unyine múipɔ uú ne sónɛpɔ uú ne Yeesu kɔ. Uu Yeesu riyu kecáá tulaali uyē kɔni.

8 Ke upipiretiki api lē n yé, ái ne pi risá, api pɛ unósi uyē maa re: Yo picaaínke ye nkɛní mpí?

9 Pi yé pɛ fe api tulaali nkó yáí nnéí píima api lisiwó sē píwekɔ́ hóne.

10 Yeesu uu céru re lē kapi símisi, uu pɛ pi maa re: Yo nnya kani lē unósi uyē cónlē? Mɛwai sɔne kuu né wa.

11 Likumúné re mpá píyɛi ke nó ne píwekɔ́ aní we, ái mpá píyɛi ke tó ne nnó arí we.

12 Inépinɛ kuu mɛncire tulaali fɔ́ piké kelene nhóre né tā.

13 Asei kecáá, ké nó símisi re mpá yɛi kapi ketē nnéí kecáá Nsímé Kɛcɛre yóólē, pi yéé unósi nkó mɛwai mmé símisi apí ne u n léiselē.

Yutasi ye lalé uké Yeesu tí
(Mariki 14:10-11; Luki 22:3-6)

14 Kei ke Yeesu pipiretiki kɛfi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyɔti uu pɛ yisi uu pɛpɛ ye Ulééca inyóonse n wa piwéése lɛpɔ

15 uu pi pise re: Nɛn Yeesu nóanénipe-i n wa, yo kani yé né pa? Pē api mɛse ne mɛse kei nní nwóóweni mɛpipi afɛetaani kɛeni api u múise.

16 Kaí ne kei n kpísi, Yutasi uu pɛ icée n wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

Yeesu ne upipiretiki ye nkɔ meló anyá iluke le
(Mariki 14:12-21; Luki 22:7-14, 21-23; Yohani 13:21-30)

17 Anyá nyɛ-i kapi ye akpónó nyɛ áa pite m má n li keyaa foí ke Yeesu pipiretiki api ukékúrí hápɔ, api u pise re: Yei kaá la tóké anyá nyē iluke pó wa?

18 Uu pi pɛse re: Ani kuyu-i kɔ́ keyɔ-i hápɔ ani u maa re: Ucélaa ye re unkpɔ itunɛ ye tula. Kɛpóyɔ-i ke u ne upipiretiki api sánti piké nkɔ meló anyá li!

19 Upipiretiki api mɛsei lē kuu pi m ma wai, api nkɔ meló anyá iluke wai.

20 Kai nnyóó n wa, u ne upipiretiki kɛfi ne pité pē apí tone api iluke n le.

21 Keluke ke-i kuu pi maa re: Asei kecáá, ké nó símisi re nókɛnéɔpɛ unyine yé né tí uu pinélaarɔ anipe-i wai.

22 Kuu lē m ma, upipiretiki apɔ́ aa meyíkíyiki caai api use use u m písei re: Upíima, yarɛ né nées? Ucɔ uu kɔ re: Upíima, yarɛ né nées?

23 Kei kuu pɛ pi pɛse re: Tó ne uyē tóó nní ricáripɛ rise-i n le yɛ sánti uké pinélaarɔ anipe-i né wa.

24 Usoi Kepipi ye ketē nké kecáá tósule yarɛ lē kai Nléécaasímé kémɛ kekɛcáá n wólaalē mɛcɔ. Amá uyɛ piláarɔ anipe-i ke n waine ye íwe toporilɛ. Li kutɔsi we ápi kapɛ pɛ liute m mari.

25 Yutasi yɛ piláarɔ anipe-i u n waine pó pɛ u pise re: Yarɛ nées pɛ lo nées, Upíima? Yeesu uu re: Yarɛ kaa nní m ma.

Yeesu nkpɔ ne umeyise piléise inyeki
(*Mariki 14:22-26; Luki 22:14-20; Karenti Foi, 11:23-25*)

²⁶ Ke Yeesu ne upipiretiki api lɛ n tũ pin iluke le, uu kukpónó kpísi uu kukecáa Uléecaa pɔnɛse uu ku kpókòrine uu pi pa uu re: Inépinje ye nnyí, ani yósi ani li.

²⁷ Uu lɛ memáá keporipi kpísi uu kekecáa Uléecaa pɔnɛse uu pi pa uu re: Ani yósi ani nónnénéí n ntí.

²⁸ Menénye ye mmé mee n kɔonu pisoĩ meyã nnya re Uléecaa uké piakópe pi sárei. Ménye mɛ kaĩ ne ritiki Uléecaa uu ne pisoĩ séi re u ne pɛ piké kóméine.

²⁹ Ké nó símisi re kaĩ ne neni rimpá, ám aléepipi pita mpí piníré kpáne liké ha ne tu keyáa kɛ ke tó ne nnó ari yé ha kɔ píta fale Unésáa iyɔpi kémee rí ntí.

³⁰ Kuu lɛ pisímé pi m masí api pee ipakare siyome n yom pin pakarente, api wai api yisi api Olifiyee rikúú taá.

Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu
(*Mariki 14:27-31; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38*)

³¹ Kei ke Yeesu uu pee upipiretiki maa re: Nó nónnénéí kesine nké né ηmeriye ani wúrunkεε. Li Uléecaa ritelé-i wólalɛ te: Né useesé kpu, kuseelee isee nnéi ii kpíi.

³² Yeesu uu kɔ kpá re: Amá nen píyei nkpɔ kémee piyise m masí, né ha Kalilee ketɛ-pɔ nó m mɛ.

³³ Piyee uu rinóó yósu uu re: Mpá pisoĩ nnéi pin pɔ nnya kelólé n yɛ, né ám ye píkaĩ loó.

³⁴ Yeesu uu u pese re: Asei kecáá, ké pɔ símisi re pɔ kesine nké cire kesi metaani re áa né nyu, icá ii kelene kooi.

³⁵ Kei ke Piyee uu pee u maa re: Mpá lin nkpɔ ye mu, tó ne mpɔ tóké kesé kpu, ám kuηmeriye pɔ we. Pipiretiki nnéi api limεcɔ male.

Yeesu ye Ketisemanee-pɔ keyóme yáasi
(*Mariki 14:32-42; Luki 22:39-46*)

³⁶ Lɛ memáá, Yeesu ne upipiretiki api kelɔ keniyine kapi ye n sée re Ketisemanee kémee tuipɔ. Uu upipiretiki maa re: Ani nté n tũ nééké rinyósó ké ha keyóme yáasi.

³⁷ Uu Piyee ne Sepetee pinmáne keté kpísi uu ne péne. Nfasimé píima ne mpɔcɔai nnyine nn pee u tini.

³⁸ Kei kuu pee pi maa re: Tinépɔó ye caailenle hái lin ne nkpɔ menyíne we. Ani nté n tũ, áni kape lɔpile, tóké kesé n nyáni.

³⁹ Kei kuu nkáripĩ ne ketaa pi wa, uu wúla uu kéyu ketɛ kipi uu Uléecaa yáasi re: Unésáa, pɔ fe aa mpá yo wai, a ne ntóosi keporipi nké ketaa né wa. Mpá ne lɛ, kape menépɔla wa, amá mepókó wa.

⁴⁰ Kuu piyómeyáhaa m masí, uu upipiretiki pɛ kémee peepɔ, uu pi leepɔ pin lɔni. Uu pee Piyee pise re: Lɛ nnya, áni nkpáni fe tó ne nnó tóké kenampi kesé n nyánii?

⁴¹ Ani n tũ nɔn nyáni nɔn keyóme yáasi áni kape ne pipeikee kémee rí loó nnya. Li kesoiipi ripɔó we re keké ye lisɔne wa, amá ke pee rinárii mále.

⁴² Uu kɔ melírũ nkáripĩ ne ketaa pi wai, uu kɔ Uléecaa yáasi re: Unésáa, in te áa yé ηmurei ntóosi keporipi nké keké ne ketaa né wa re ne meníré ke mále, mepɔla meké wa.

⁴³ Uu peeri uu kɔ pi leeri pin lɔni, likumúñé re piinipee ye mulesile.

⁴⁴ Uu kɔ metáánũ piyise kpá uu ne ketaa pi wai, uu ha kɔ mese mɛ ne Uléecaa tɛni

⁴⁵ uu pee kɔ upipiretiki kémee peepɔ uu pi maa re: Nénte nɔ nkpéni lɔnile nɔn wéntelɛ? Itunje ye nkpéni tule re piké Usoi Kepipi tĩ piké pikópekɔó anipe-i wa.

46 Ani yisi tóké u tépei. Uyee né n kpísine uké pikópekóó anipe-i wa ye nyahaiméle.

Yeesu metine

(Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)

47 Ke Yeesu uu lē n we un símisi, upipiretiki kefi ne pité pē kecōpe use kapi ye n sée re Yutasi un tuiṗo ne risoiwuí, atéhe ne apúnípi an muleilē. Pēpē ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisuífi piwéése pēe lē pi tumpo.

48 Yutasi uyee pēe pianipe-i Yeesu n waine ye pēe risoiwuí céesile lē kapi yé ne Yeesu n céri piké tí. Uu pēe pi maa re: Nen ha úye rimpira aní u yáasi, uyee lo. Ani u tí.

49 Kuu n tuiṗo, uú ne Yeesu kémee n sairilē uú ha u maa re: Ne pó yáasi, Sáa! Uu pēe u pira uu u yáasi.

50 Yeesu uu pēe u maa re: Unésáne, a pikéi pē kaa piwai n ka mēkēe wa! Kei ke pēe api pēe cápínepo, api Yeesu tini api múlú.

51 Kei ke Yeesu upiretiki use uu risaapo uu ritéhe kpeéu uu Ulééca usina ukeikó kutu semí.

52 Yeesu uu u maa re: A ripótéhe tē tikukai-i pēsepō. Li we re pēe nnéi pēe ne ritéhe n kóni, titéhe kapi ye kō ne pēe kpu.

53 Aa nyu re nen pēe nté Unésáa m pise re uké né lémmē, u yé pēe nté nní piléécaatumē né pame ai inoṗ kefi ne ité fáauu?

54 Nen nkpéni lē n wa, li yé pēe mmē kapi nní Ulééca ritelé-i n wói re nní kai nní n wai kai pise re liké wa kecáá ritikii?

55 Yeesu uu pēe pisei pēe n cápínelē maa re: Nō atéhe ne apúnípi ne pitíne né ka yare usoi kpááree unyine kani pitíne ka. Mpá keyáa kéye ke tó ne nnó arí pēe Ulééca keyo-i we nen céési, áni né tí.

56 Amá lē ke antepuye api Nléécaasimé kémee n wói liké ne n wa nnya kai lē wa. Kei ke upipiretiki nnéi api pēe u ḡmeriyē api wuru.

Pi ne Yeesu ketúhaane ptima-i ha

(Mariki 14:53-65; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

57 Pēpē Yeesu n tí ye pēe u kpísile apí ne Ulééca usina Kayifu keyo sí. Kei ke isé picélaa ne Pisuífi piwéése apí pēe cápínelē.

58 Piyee uu ketaa-po Yeesu n tikilē uú ne Ulééca usina keyocōpe tulu, uu lompo uu piméré kekúrí tone un ne mé uké yé lē kai yé ne kété n kpu.

59 Pēpē ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne pitúhaane píima nnéi api pisei wéési pēe yé Yeesu ne nsímé rinkpárá piké ne u n kpu nnya.

60 Píseérakóó nōome api cápínepo. Mpá ne lē, apí nka yē piké ne u rikpárá. Kai yé rinkpáse, pitisi pité pinyine apí hapo

61 apí re: Usoi nkó ye maa re u yé fe uu Ulééca keyo foru uu siyáa sitaani ne pimóme ke pēe.

62 Kei ke Ulééca usina uu pēe yisi uu u maa re: Nsímé mmú nnéi ke pisei mpí apí nní kepócaá n símisi kémee, n-ye kaa yé póké pēe?

63 Yeesu uú n séélē léké-léké. Ulééca usina uu pēe u maa re: Ne la re a Ulééca yee n nyáni rinyiri sée aá ne wéeri, in te pó ke Ulééca uu wée. Néé pōo Ulééca Kepipii?

64 Yeesu uu u pēe re: Lē kaa nní ma. Limemáá, né kō nó rikpáse re kaí ne neni n kpísi, nó Usoi Kepipi yē ken Ulééca, nnaṗe nnéi ute kuluke-luke-mē keyukóstone-i tú. Nó kō u yē un keyómēca-po ahoṗe kecáá tú un ne weme.

65 Kei ke Ulééca usina uu pēe uricuruu ilū kuu n tanaalē céerii ai nyíse re li u tóosile háí. Uu pēe re: Ulééca ḡmaa kuu nní lámaanke. Ai nkpáni nkpéni pise

re tóké píseérakóó pinyine wéési. Nórínécúruu ye alé kuu Ulééca n lámaanke konle.

⁶⁶ Lã nnya, íye kani músu? Api u pese re: Li ne sá re piké u kpu.

⁶⁷ Api pee meta kéyu-i pitúkente u loni. Api akpini u tini, picó api sipese u kápáá

⁶⁸ api ye pee re: Pó ke Ulééca uu n wée, a ñmoinu aa ró símisi nké te wóo pí?

Piyee ye kesi re úu Yeesu nyu

(Mariki 14:66-72; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ke Piyee uu kei lã tipoo-i n tũ, unósi keikó unyine uu léepo uu kei u léepo uu u maa re: Ne póo lo! Pó ne kó pee Kalilee ukó Yeesu uyẽ tikilenle.

⁷⁰ Uu pinnéi inipee iye-i késu uu re: Nẽ ám nyu ní-ye kaa símisi.

⁷¹ Uu limemáá yisi uu rinonoo-mẽ sí. Unósi keikó uco póo kó kei piyène u kpá uu pepere kei n cápínelẽ maa re: Nkó pó ne kó pee Nasareti ukó Yeesu uyẽ tikilenle.

⁷² Piyee uu kó pikéne kpá uu wéeri re: Am usoi nkó nyu.

⁷³ Liké ne rinsáse, pepere kei ní we apí nyósópó apí ne u kó api u maa re: Asei kecáá, pò písoi pẽ use le. Mepósímé kéme kei lã nyíselẽ.

⁷⁴ Kei ke Piyee uu kési ñmaa uú ne ketẽ kpéeni uu wéeri re: Ne Ulééca, ám usoi nkó nyu. Mese ne mese, icá ii kooi.

⁷⁵ Piyee uu rinóo tẽ ke Yeesu uú pee u mí ma léise re: Icá iké kelenen n kooi, pò kesi metaani re áa né nyu. Kei ke Piyee uu léepo uú ne mpóocaa téní.

27

Pi ne Yeesu Pilati kéme ha

(Mariki 15:1; Luki 23:1-2; Yohani 18:28-32)

¹ Kai kóso n weesi mmare mare, pepere ye Ulééca inyóonse n wa piwéese nnéi ne Pisuífi piwéese api rinóo rise wai re piké Yeesu kpu.

² Kei kapi pee u paasi apí ne Róm uyóopi Pilati léepo.

Yutasi nkpo kecáá nsímé

(UPM 1:18-19)

³ Yutasi yee Yeesu n kpísi uu piláaró anipe-i wai uu yénu re pi la piké Yeesu kpu. Ai u cón, uu ukefa-i téní uu nwóóweni mepipi afetaani mẽ kpísi uú ne pele uú ha pepere ye Ulééca inyóonse n wa piwéese ne Pisuífi piwéese pẽ pa.

⁴ Uu pi maa re: Ne akópe wale. Ne usoi yee úu líka n caai yáá aní pa apí kópu. Pẽ api u pese re: Mpókó ye mmẽ! Ai ne tó yẽ!

⁵ Uu pee siwóo sã kpísi uu Ulééca keyo-i sá, uu sí uú ha umecire ññme wai.

⁶ Pepere ye Ulééca inyóonse n wa piwéese api siwóo sã híni api re: Kai nní ménye kewóo nnya, ncée ñn irósé kéme we re piké Ulééca keyo kuwóotakai kéme ke waipo.

⁷ Api kóméine api pee ke kpísi apí ne utúhumáme kéme ketẽ lolu re piké ye kei písáne kulesi.

⁸ Lã nnya kaí ne kei n kpíime ne ñeni-mẽ, pi ketẽ kã sélei re: ménye kecare.

⁹ Lã ke antepu Yereimii uú pee Yeesu kecáá mí ma uu Ulééca nsímé ritelé kéme wólu kai wa re:

Pi nwóóweni mepipi afetaani mẽ kpísile. Mẽ ke Isirayeli pikó apí musí re pi yé ukecáá hééle.

¹⁰ Apí ne utúhumáme kéme ketẽ lolu. Lã ke Upíima uu re ké pi símisi.

Pilati ye Yeesu nsímé píseise

(Mariki 15:2-5; Luki 23:3-5, Yohani 18:33-38)

11 Kapi uyɔɔpi Pilati kɛmɛɛ nɛ Yeesu pitúhaane ní ha, uyɔɔpi uyɛ uu u pise rɛ: Pó Pisuiɛ uyɔɔpii? Yeesu uu rinóo u yósu rɛ: Mmɛ̄ kaa nní ma.

12 Amá kɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnse n wa piwééɛɛ nɛ Pisuiɛ piwééɛɛ apí nɛ nsímé u rinkpárá, úu ríka pi pɛɛɛ.

13 Kei kɛ Pilati uu pɛɛ u pise rɛ: Aa mmɛ̄ kapi nní nɛ pó n kparai kómɛi, nées?

14 Uu kɔ lɛ n séełɛ̄ úu ríka pɛɛɛ. Ai pɛɛ Pilati pírí wai.

Pi túhaane ai tone rɛ piké Yeesu kpu

(Mariki 15:6-15; Luki 23:13-25; Yohani 18:39-19:16)

15 Mprá nkɔ melóo anyá áye, Pilati yèè ukpaniikó uyɛ kɛ risoiwuí ari ní la uké lese akpanii kɛmɛɛ léɛɛɛ.

16 Utisi unyine kapi mprá yei n nyu yɛ pɛɛ anyá kumúnjé kpe-i akpanii kɛmɛɛ weɛ. Pi yɛ u sée rɛ Yeesu Parapasi.

17 Pilati uu pɛɛ pisei pɛɛ n cápinelɛ̄ pise rɛ: Yeesu Parapasi nɛ Yeesu kapi n sélei rɛ Kirisi kɛɔpɛ, úye kaní la kɛ akpanii kɛmɛɛ lese?

18 U pɛɛ nyule nmaa nsonɛ rɛ nɛfapɔɛ nnya kapi Yeesu uanipe-i wa.

19 Pilati un kei lɛ ketúhaane ke-i we, liké nɛ rinsáɛɛ, uunɔsi uu pisei tumpɔ rɛ piké u maa rɛ: Usɔi nkó úu ncaai ríka wa. A unsímé kɛmɛɛ apónípe mahã. Nɛ kɛsine nké uyɛ nnya keláré kópe kɛnyine kɛmɛɛ íwe lile hái.

20 Pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnse n wa piwééɛɛ nɛ Pisuiɛ piwééɛɛ pin likumúnjé kpe-i pisei pitálaankɛɛ masí rɛ piké Pilati símisi rɛ uké Parapasi akpanii kɛmɛɛ lese uu Yeesu pó kopu.

21 Uyɔɔpi uu pipise pi kpá rɛ: Piketé kɛɔpɛ, úye kaní la kɛ lese? Api u pɛɛ rɛ Parapasi lo.

22 Ké íye Yeesu kapi n sélei rɛ Kirisi pó wa? Api pinnéi u pɛɛ rɛ: A kunapéékóo kɛcáá u karií!

23 Kei kuu kɔ pipise pi rikpá rɛ: Ncaai ní-ye kuu mpíi wa? Api pɛɛ sicááila nákiíse nmaa rɛ: A kunapéékóo kɛcáá u karií!

24 Kɛ Pilati uu n yé te mprá un nɛ n símisi, ái nkɔpáni líka yoriyɛɛ, iwóo in meníjɛ meyá cálɛ̄, uu míni kpisi uu pisei nnéi inipeɛ-i anípe nale uu rɛ: Ai nɛɛ ncée hɛ rɛ piké usɔi nkó yɛɛ úu ncaai ríka n wa kpu. Nónnékó yɛ mmɛ̄!

25 Pisei pɛɛ n cápinelɛ̄ nnéi api u pɛɛ rɛ: ɛɛ! Tó nɛ sirówá tóké unkpɔ ncɔni n te!

26 Kei kɛ Pilati uu pɛɛ akpanii kɛmɛɛ Parapasi pi lese, uu tíyɛɛ api Yeesu isíi súúkeɛ, uu pi u pa rɛ piké ha kunapéékóo kɛcáá karií.

Pisóóca yɛ Yeesu kɛcáá nyáni

(Mariki 15:16-20; Yohani 19:2-3)

27 Uyɔɔpi pisóóca apí Yeesu kpisi apí nɛ kei kapi yɛ n túhaane lomɔ, pisóóca nnéi apí kei u kálaapɔ.

28 Api ilū u mahani apí kukpélenku wéé u tani.

29 Api pɛɛ sinípeleépi rikɔn parii apí u kipise, apí kɔ kɛnaapi kunípe luke-luke-mɛ̄ u múíse. Api pɛɛ ukɛyu-i wúla apí sɛnnyi apí rɛ: Tó pó yáasi, Pisuiɛ uyɔɔpi!

30 Api pɛɛ meta u n túkente. Api yɛ kɔ kɛnaapi kɛ kpisi apí nɛ ríyu kɛcáá u pepu.

31 Kapi nnyei u m masí, apí kukpélenku u mahani apí uilū pitane u pɛɛ apí nɛ kunapéékóo kɛcáá pikarií u tómpɔ.

Pi Yeesu kunapéékóo kɛcáá karií

(Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)

32 Kapi kuyu-i n léeri pin nɛ Yeesu pikarií tósu, apí nɛ Sirɛni keté utisi unyine sáne. Pi yɛ u sée rɛ Simɔ. Api nínanɛ nɛ Yeesu kunapéékóo u cɔnɛ.

³³ Api pɛé ha ne kelɔ kenyinɛ tulu. Pi ye kei sée re Kɔlikɔta. Liasei re: Kúyu Kɔnoo kelɔ.

³⁴ Api píta ne pite tule-tule pinyinɛ cɔhɔne api u pa re uké n ntí. Uu lélé uu yúlu re úu nírunɛ.

³⁵ Api u kpísi apí ha kunapéékɔ́ kecáá karií, api panjai apí ne pimecɔpɛcire uilũ hɔnɛntɛ. [...]

³⁶ Api pɛɛ kei n tũ pin u mé.

³⁷ Api kekprɛnkprɛlépi kenyinɛ kecáá wɔlu lɛ nnya kapi u ní kpu api kunapéékɔ́-i uriyu kecáá karií. Pi wɔi re: Nkó yɛɛ Yeesu, Pisuífi uyɔɔpi.

³⁸ Api pɛɛ kɔ limɛmáá písoi kpááree pité pinyinɛ kesé karií, ucɔ ukuluke-luke-mɛ ucɔ ukumii-mɛ apí ne u kɔ.

³⁹ Picéetɔné api u lámaankɛɛ api ríyu m pɔuli.

⁴⁰ Api ye u maa re: Pɔ́ó ye Uléécáa keyɔ́ n forii aa siyáa sitaani ne pimómɛ ke pɛsɛ, pɔn mɛsei Uléécáa Kɛpipi, a nkprɛni ripóyu lɔ aa kunapéékɔ́ kecáá súiri!

⁴¹ Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóhɛnɛ n wa piwééɛ ne isé picélaa ne Pisuífi piwééɛ pɔ́o kɔ limɛcɔ kecáá u nyáni api ye ne maa re:

⁴² U picɔ yoriyɛntɛlɛ amá úu pɛɛ fe uké uricuruu yoriyɛ! Néntɛ Isirayɛli Uyɔɔpi lo! Uké kɔ kunapéékɔ́ kecáá súimɛ tóké pɛé ne kefa u tɛnɛ.

⁴³ Uléécáa kuú ne ritá uu ye ne maa re: Ne Uléécáa Kɛpipi lɛ. Lɛ nnya, in tɛ Uléécáa ye ukécáá kpálɛ, uké nkprɛni u yoriyɛ tóké yé nké!

⁴⁴ Háí aí ne písoi kpááree pɛ keté kapi kesé n karií péné api kɔ lɛ u lámisi.

Yeesu nkprɔ

(Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)

⁴⁵ Itunɛ kecíre kumúnɛ háí ne ketúnɛ metaani kumúnɛ ke kuɛmaha aku keté nnéi kecáá cɔ.

⁴⁶ Kai ketúnɛ metaani kumúnɛ ní tu, Yeesu uu kecááila píima kenyinɛ súúni re Elii, Elii lama sapatani? Lɛlɛɛ re: Unéléécáa, Unéléécáa, yo nnya kaa né ñmɛriyɛ?

⁴⁷ Písoi pɛɛ kei n cápínɛlɛ kecɔpɛ, pinyinɛ api lɛ kom api re: Elii kuu nní sélei.

⁴⁸ Mɛsɛ ne mɛsɛ, pikɛcɔpɛ unyinɛ uu wuru uú ha sinéɛ kpísi uu píta nyɛpɛ-nyɛpɛ pinyinɛ fe uú ne kenapi kenyinɛ kecáá tuhu uu u pa re uké n ntí.

⁴⁹ Picɔ api pɛɛ re: Ani riyá tóké yé tɛ Elii yé kam uu u yoriyɛ néɛ.

⁵⁰ Yeesu uu meyá pipupɛi kpá uu pɛɛ kpi.

⁵¹ Likumúnɛ kpɛ-i ke kusánjáá kapí ne Uléécáa keyɔ́ kɛmɛɛ n kénɛlɛ aku ricéérinɛ meté háí kecáá ne metene-pɔ. Keté akɛ yéñesi, aparɛcaɛɛaa aa foresi,

⁵² akpíí meyá aa wúkulentɛ, Uléécáa písoi kulúí pɛɛ n kpí apí yisikɛɛ.

⁵³ Api akpíí kɛmɛɛ lénti. Kɛ Yeesu uu ní ka uu nkprɔ kɛmɛɛ yisi, apí Uléécáa kuyu lomprɔ, písoi meyá apí pi yɛnu.

⁵⁴ Kɛ Rɔm usóóca kpéé ne písóóca picɔ pɛɛ kei ní we pin kesé Yeesu mé apí n yé lɛ ke keté akɛ n yéñesi ne licɔ licɔ lɛɛ n wapisi, iwamɛ ii meyíkíyiki ñmaa pi loni apí re: Usoi nkó ye pɛɛ mɛsei Uléécáa Kɛpipi lɛ.

⁵⁵ Pinósi ye pɛɛ kulúí wele, pin ketaa-pɔ nyɛnu pin nyáni. Pimeyá pɛɛ háí Kalilee-pɔ u ritikimɛ pin u lɛní.

⁵⁶ Pikɛcɔpɛ pinyinɛ pɛɛ nní Makitala kuyu ukó Maari ne Yakupu ne Yosefi uni Maari ne Sepetee pinmáne uni.

Yeesu mekulaa

(Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)

⁵⁷ Kai nnyóó n wa, utisi mámara uyɛ kapi ye n sée re Yosefi un Arimatee kuyu ukó, uú hapɔ. Uyɛ ne kɔ pɛɛ Yeesu upirɛtiki lɛ.

⁵⁸ Uu Pilati kɛmɛɛ sɓ uú ha u pise re uké Yeesu u pa. Kei ke Pilati uu ñmurei uu ncée hɛ re piké ha Yeesu u pa.

⁵⁹ Yosefi uu Yeesu kpísi uu kesáñáápi tomé kecire-i wai

⁶⁰ uú ha ne nhóre fale kuu kuparepoo-i n wa kémee u finse, uu pree mepare píima menyine pímiise uu rinə̀nə̀ fi, uu pree yá uu tómpə.

⁶¹ Likumúñé kpe-i, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari ucə uyē pón kei rikpíí keyúrí tũ.

Tikpíí piméré

⁶² Ke keyáa kee ye ne kewénteyaa n tise ake n tu, peree ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne Pifarisi api yisi api Pilati keyə sí,

⁶³ api u maa re: Urósáa, tə léise re ke unóome nkó uú pree nfáa m má, u péé maa re u yé unkpə memáa keyáa táánũ tuné yisi.

⁶⁴ Lē nnya, a ncée he re pisoí piké ha siyáa sitaani urikpíí nsone m mé, upipiretiki ápi kape ne u n yáai piké lese, piké péé ne pisoí n kiraase re: u nkpə kémee yisile nnya. Lin lē n wa, nnóome mmē né pree caai ai nfoí feriyé.

⁶⁵ Pilati uu pi pese re: Piméré ye mpí! Ani ne pi ha piké ha rikpíí m mé yare kani ní la.

⁶⁶ Kei kapi yisi apí ha músu, api yénu lē kapi yé pimérékei pē n wa. Api mepare mee rinə̀nə̀ n filē nsone karií api pree piméré tónsente re piké m mé.

28

Yeesu ye nkpə kémee yisi

(Mariki 16:1-10; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)

¹ Keyáa kee ne kewénteyaa rintiki ketúné, Maari Makitala ukó ne Maari ucə api yisi re piké ha rikpíí rilóólú.

² Kei nní, keté ake yénesi, Upiima uleecaatumé unyine uu keyómecaa-pə súiri uu mepare mee rikpíí rinə̀nə̀ n filē pímiise uu rikecáa tone.

³ U pree télule yare kekónetéhe, uilū in wariye pói-pói.

⁴ Liiwame píima inyine ii piméré tini, api péé n terii nfáa nré ne pári yare pi kpule.

⁵ Uléecaatumé uyē uu pree pinósi pē maa re: Iwame íi kape nó n we. Ne yē te Yeesu uyē kapi kunapéékəó kecáa n karií kani wéési.

⁶ Uu nté we. U nkpə kémee yisile yare kuu m ma. Ani kam ani kei kapi pree u n finse yē,

⁷ ani mekee sí aní ha upipiretiki símisi re u nkpə kémee yisile. U yé Kalilee-pə pi m mé. Kei kani yé ha u yē. Mmē kam m má ké nó n símisi ye mmē.

⁸ Api pree rikpíí kekúrí yisi, iwame ne mpónare píima nn pi we apí ha mekee nsímé mmē upipiretiki símisi.

⁹ Liké ne rinsáse, Yeesu uú ne pinósi pē sáne uu pi maa re: Ne nó yáasi. Api ukekúrí hapə, api wúla api uana tini apí ne ríyu u waise.

¹⁰ Yeesu uu pree pi maa re. Iwame íi kape nó n we. Ani ha pinémárecə maa re piké Kalilee ha. Kei kapi yé ha né yé.

Piméré ye lē kapi n yé stmisi

¹¹ Kumúné kpe-i ke pinósi pē api ncée ní we pin tósu, rikpíí piméré pinyine api yisi api kuyu pele, apí ha peree ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese lē nnéí lee n wa keenkee.

¹² Pē ne piwéese apí tone api kóméine, api siwóó píima sinyine piméré pē he

¹³ api kə pi tálaanke re piké maa re: Tə kesine ləpillele, upipiretiki apí weri api u yáai apí ne tómpə.

¹⁴ Piwéese pē api kə pi kpá re: Uyóopi píima un lē n kə, tó u símisi uu kóm áni yé ncón ríka yē.

¹⁵ Piméré pē api mesei siwóó sē yósu api lē kapi pi n céesi wai. Lē nnya ke nsímé mmē nń we ne neni-me nn ne Pisuífi kémee kóónúlē.

Yeesu ye umecire upipiretiki nyise

(Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁶ Yeesu pipiretiki kefi ne use api yisi api Kalilee-pò riyópe te-i ke Yeesu uú pee ní maa re piké ha sí.

¹⁷ Kapi u n yé, api u yáasi api ukeyu-i wúla. Amá picò pin ne we pin céreise.

¹⁸ Yeesu uú ne pi kò uu pi maa re: Uléécaa ye keyómecaa-pò ne ketē nté nípá yo kecáá nnaŋe né hele.

¹⁹ Lē nnya, ani isoipuri nnéi kémee ha, ani tíyese pisoí piké kenépire ritiki. Ani Sáa Uléécaa ne Kepipi ne Nfáasone rinyiri ne míni pi wole.

²⁰ Ani kò pi céesi re piké isé iyē nnéi kam nó n karií ritiki. Ani n nyu re siyáa nnéi kam nó kenékúrí we ketē keké ha ne tene.

Nsímé Kεcirε ritelé ke Mariki uu n wói

Lελεε ritelé nti kémεε ní we

Pisoí meýā ye músu re Mariki yeε ritelé nti wói. U kə peε Pəəli ne Piyεε ukεicə le (UPM 12:25). Pē kuu n̄səne písei uú ne Nsímé mmú wólu. Tə kə yē te u Yeesu ró nyísele yare Ulééca Kεpipi (1:1). Méwəle ketə-pə, Rəm usóoca wéése pəo háa re "Usoi nkó ye mesei Ulééca Kεpipi le" (15:39). Ai re ríyu kuú la uké yé nnya kuu píri pikεi pē wapisi, amá u kalε uké keisi uké kə unfaa kpísi uké he uké pisoι ayu lə (10:45). Lē nnya ke Mariki uu Yeesu isoi ne unsē tó nyíse yare unkpə isəəlí. Uayu metεηni, kai n kpísi Kalilee ketē hái ne Yutee-pə ye nyíselē te Yerusalem-pə kuú ha n kpine kaí ne u sí.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Yohani Uniwolε ye Yeesu nsímé riyóó uu kə míni u wolε (1:1-11).
2. Kunírílā ye kucəsi kóima-i Yeesu peikεε (1:12-13).
3. Yeesu ye sinyárū ne símisi un kə Kálilee-pə mewaisaηa wapisi (1:14-8:26).
4. Yeesu ye unkpə ne umeyise nsímé símisi, un kə upipiretiki símisi lē kuu íwe n lenε. Uu kə pi maε re piricuruu piké pinfaa kpísi piké Yeesu mecə he (8:27-10:52).
5. Yeesu ye Yerusalem kuyu-i lompə Pisui fi piwéése api pitele u wai (11-13).
6. Yeesu ye íwe meýá lele. Pisui fi piwéése ye u tinle re piké u kpu. Pi kunapéékóó kecáá u kariile api kə nhóre nnyine kémεε u wai (14-15). Yeesu uu nkpə kémεε yisi uu umεcire upipiretiki nyíse (16).

Yohani Uniwolε ye Ulééca Nsímé yóólē

(Matiyee 3:1-12; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)

¹ Nté kai wólaalē lē ke Yeesu Kirisi, Ulééca Kεpipi Nsímé Kεcirε nn n kóri.

² Li antepu Esayi ritelé-i wólaalē te:

Né unétumε kepókpréε waise
uké ncée pó nyóonse.

³ Usoi rinəo ye ri teε kucəsi kóima-i n yóólē te:

Ani Upiima ncee nyóonse,
ani usiceepi tēiise.

⁴ Lē kai wa Yohani uu kucəsi kóima-i pisoι míni wolε, un pi símisi re: Ani mefine conse, ani tíyεε ké míni nó wolε, Ulééca uu nđanékópe nó sárei.

⁵ Yutee ketē pikó nnéi ne Yerusalem pikó nnéi api ukeméé n sónaapə pin piakópe yámmen te, Yohani uu Yuriteε nkoi kémεε míni pi wolε.

⁶ Kuyooyoo nkpíi ketukanka ke Yohani uú peε tanaalē un kekónεpampi kehale-i tēlē. Apáani ne metē kuú peε le

⁷ un yóólē te: Uyεε né memáá n sánti ye rinaηe né fele. Inésoi íi tu re ké ripe ké ukunéeri nηme fénnε.

⁸ Míni ke née ne nó wóle, amá Nfáasəne ke uyē uu yé ne nó wolε.

Yohani ye Yeesu míni wolε

(Matiyee 3:13-17; Luki 3:21-22)

⁹ Yeesu uu peε Kalilee kuyu kunyine kapi ye n sée re Nasareti leeri, Yohani uu Yuriteε nkoi kémεε míni u wolε.

¹⁰ Ke Yeesu uu mese ne mese míni-i n léeme, uu keyómε yenu ken wúkulelē, Nfáasəne nn ukεcáá súiri yare tilóólā.

¹¹ Uu rinəo keyómεca-pə komti re: Pəo Kenépipi lala kecirε. Ne pó wéele.

Setani ye Yeesu peikεε

¹² Mese ne mese Nfaasone nri ne kucesi kóima-pɔ Yeesu sí.

¹³ Uu kei n we hái ne siyáa afeena. Kei ke Setani uu u peikee. Icarasee kepáápáá kuu ye n we, piléecaatumε pin ukεcáá paílē.

Yeesu ye pikpíntomécpíi pina sée

(Matiyee 4:18-22; Luki 5:1-11)

¹⁴ Kapi Yohani kukpaniilee n tā memáá, Yeesu uu Kalilee sí uu Uléecaa Nsímé Kεcire n yóólē

¹⁵ un símisi re itunε ye tule, Uléecaa iyɔɔpi ye nyahaimεε, ani mefine conse ani Nsímé Kεcire ηmurei.

¹⁶ Ke Yeesu uu Kalilee kupiyε mecáa n tíkílē, uu Simɔɔ ne uuwā Antiree yenu pin anyeη fóm pin ne ikpíntomé cpíi. Pi pεε pikpíntomécpíi le.

¹⁷ Yeesu uu pεε pi maá re: Ani né ritiki, né tíyεε ani písoi pεε yé né rintíki wéési.

¹⁸ Api mese ne mese pianyeη sá api u tiki.

¹⁹ Ke Yeesu uu nsé n nɔ́lē, uú ha Sepetee sipipi Yakupu ne uuwā Yohani yenu pin pianyeη nyóɔnse.

²⁰ Yeesu uu mese ne mese pi séi, api piusaa Sepetee ne pikεikó kúninɔi-i tíyεε api u tiki.

Untrihélaa unyine nsímé

(Luki 4:31-37)

²¹ Yeesu ne upipiretiki api Kaperinawum sí. Yeesu uu mese ne mese kewénteyaa ketúhē Pisuífi kuyomεyáhaalee loni uu písoi picélaa kápáá.

²² Pírí ke umecélaa amε keyáa kē písoi pē nnéi pεε kutu u n cólē we, likumúhē re umecélaa ne isé picélaa mecélaa áme sá. Amá uyē ne pεε písoi céésile ne n-yóɔpinaje.

²³ Kumúhē kpe-i, usoi unyine ke aníri aa m pekεsi uu Pisuífi kuyomεyáhaalee-i lompɔ, uu pupεi re:

²⁴ N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Pɔ kale re póké ró náa? Ne pó nyule re Uléecaa ye pó wéεε uu iyaa yekei.

²⁵ Yeesu uu kuníri kpē semni uu rinóɔ ku he re: A kei riséé, aa usoi uye-i lelu.

²⁶ Kuníri kpē aku usoi uyē lémesi aku ukεmεé lelu kun pupukεε.

²⁷ Ai pinnéi nnóɔ yipu apí m píseine re: Yoo nní? Icélaa fale inyine ye nyi ne innaje! Mpá aníri kuu rinóɔ he, áa ye ti rilóɔ.

²⁸ Mese ne mese Yeesu nsímé nn Kalilee ketē nnéi kóónú.

Yeesu ye pitóikó kulúí pɔise

(Matiyee 8:14-17; Luki 4:38-41)

²⁹ Api Pisuífi kuyomεyáhaalee-i léeri apí ne Simɔɔ ne Antiree keyɔ n tósu, Yakupu ne Yohani pin tíkílē.

³⁰ Api Simɔɔ ulóhóni lεεpɔ un finu ne kupinεtoi. Ke Yeesu uu n tuiɔpɔ, api unósi uyē nsímé u wai.

³¹ Yeesu uú nyɔsɔpɔ, uu ukunipe tini uu u yukuse. Kupinεtoi aku mese ne mese tene, uu yisi uu pikecáá paí.

³² Metunelolé-maá, písoi apí ne pitóikó ncɔpuri ne pinírihéláa Yeesu lεεpɔ.

³³ Kuyu pikó nnéi api keyɔ kē tipoo yipu.

³⁴ Yeesu uu písoi meyā itói ncɔpuri pɔisente, uu kɔ aníri meyā lakase. Uu tíyεε aníri aké rinóɔ male, ke aricuruu aa u nyu nnya.

Yeesu ye Kalilee kuyu kóónulē

³⁵ Kai n weesi, Yeesu uú ne kesine tɔrɔɔ keyɔ lelu. Uu iyaa sí uú ha kei umεcire keyóme n yáasi.

³⁶ Simɔɔ ne upicɔ api pεε piwélaa u loni.

³⁷ Kapi u n yé api u maa re: PISOI NNÉI PEE PÓ WÉÉSI.

³⁸ Amá Yeesu uu pi maa re: Táké kelō féé ha, ayu acō-i, li pise re ké kō kei Nléécaasimé símisi, likumúnjé re lēlēe ne né ka.

³⁹ Lē kai wa Yeesu uu Kalilee ketē nnéi kóónú un Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléécaasimé símisi un aníri lakase.

*Yeesu ye uyó unyine paise
(Matiyee 8:1-4; Luki 5:12-16)*

⁴⁰ Uyó unyine uu Yeesu lēpō uu ukēyu-i wúla uú ne u téni re: Pōn n la, pó né wolē am funi.

⁴¹ Uicō ii Yeesu íwe wai hái, Yeesu uu pēe kunípe saapō uu u ca, uu lē memáá u maa re: Ne la re a péi.

⁴² Mēse ne mēse, utisi uyē keyó akē tēne uu funi.

⁴³ Yeesu uu lē memáá u cési uu u lakase

⁴⁴ un u kúrúrúselē te: A ísōne kutu ricō, kape wa unyine uké mēwai mē kō.

Amá a ha uyēe ye Ulééca inyóōnse n wa mēpócíre nyíse uké yé lē kaa rí we. Lē memáá, aa inyóōnse ke Moisi isé ii m pise wai pōké ne mǐpá úye nyíse re pō péi.

⁴⁵ Amá utisi uyē uu sí uu lē nnéi kai n wa mǐpá yei kēénkēe. Lē nnya, Yeesu úu ye fe uké umēcírē riwúí-i pinyíse rikpá, amá iyaa kuú le, kei ke úka úu rí we. PISOI PIN MǐPÁ MÉYE LÉENTI PIN UKEMEE SÓNAAPÓ.

2

*Yeesu ye kékankáláká kenyine paise
(Matiyee 9:1-8; Luki 5:17-26)*

¹ Kai siyáa rinkóónú, Yeesu uu Kaperinawum-i pēeri. PISOI API KÓM TE KÉYO-I KUÚ WE.

² Api cāpinēpō māmí, kēnacōpe áke nkpáni ripoo ricuruu-i we. Yeesu un Nsímé Kēcírē pí céési.

³ Pinyine apí ne kékankáláká u weri ke pISOI PINA API N TOPORI.

⁴ Amá api pōōne piké Yeesu ke nyíse, ke pISOI API KULÚI RÍ TǒSÍ NNYA. API KULEE KPÉ-I KE Yeesu uu rí we piriyē, api kupóle kpē kumúnjé ke Yeesu uu n nyēnu kékankáláká kē cēpisepō ne kerisánjápōré.

⁵ Ke Yeesu uu pinfatēne n yé, uu kékankáláká maa re: Kēnépipi, ne apókōpe pó sárei.

⁶ Isé picélaa pinyine pēe kei n tú api pisifa-i túhaane re:

⁷ Yo nnya ŋmaa ke usoi nkó uu nní lē símisi? Ulééca kuu lámisi. Wóo yé mpíí fe uké akópe sárei, Ulééca memáá?

⁸ Yeesu uu pinfasimé cērupō uu pi maa re: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

⁹ Ké kékankáláká mǐ maa re: Ne apókōpe pó sárei ye póólú nēe ké ke mǐ maa re: A yisi aa ripósánjápōré pílesi, aa sōne ye yé m póólú?

¹⁰ Ne la ké nó céreise re UsOI Kēpipi ye ketē kecáá rínanje mále keké ne pISOI akópe pí sárei.

¹¹ Uu pēe kékankáláká rinóō pimáa kpá re: Nēe pó ma, a yisi aa ripósánjápōré pílesi aá kulu.

¹² Utisi uyē uu mǐpá úye inipēe-i yisi uu mēse ne mēse urisánjápōré sákaa uu kulu. Ai pISOI MAAMÁACI WAI API Ulééca ríyu waise pin máikēe re: Ari pí kai mēwai mmé mēcō yēnaalē.

*Yeesu ye Left sée re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Luki 5:27-32)*

¹³ Ke Yeesu uu Kalilee kupiyε ritime-mē m pele, pisoι kulúi api ukemeé n sónaapɔ un pi céési.

¹⁴ Kuu n tósu, uu Alifee uηmánε Lefi yenu un lampoo keyóó-i tú. Yeesu uu u maa re: A né ritiki. Lefi uu yisi uu u tiki.

¹⁵ Ke Yeesu uu Lefi keyɔ-i iluke n le, u ne pilampooyó meyã ne pikópekóó ne upipiretiki pεε kesé li. Pisoι meyã pεε ye u n tikilē.

¹⁶ Ke isé picélaa pεε Pifarisi kulamaasinεlee-i n we api Yeesu n yé un ne pisoι pē mpuri iluke le, api upipiretiki maa re: Yo nnya ke Yeesu ne pilampooyóó ne pikópekóó api kesé le?

¹⁷ Yeesu uu pinsímé kóm uu rinóó pi yósu re: Ai pisoι pεε isare n láárú nnya ke upáise uú we, amá pitóikó nnya kuú we. Ai pisoι pεε aseι n tíkilē piséi kamá ka, amá pikópekóó nnya kamá ka.

Yeesu ye anóópahaa nsímé wai
(Matiyee 9:14-17; Luki 5:33-39)

¹⁸ Keyáa kenyine ke Yohani Uniwole pipiretiki ne Pifarisi api anó pahaalē, pisoι api péé ha Yeesu pise re: Yo nnya ke Yohani Uniwole pipiretiki ne Pifarisi api ye anó paasi, pó pikó ápi ye pεε a paasi?

¹⁹ Yeesu uu rinóó pi yósu re: Nɔ músu re usoi yé pisóonne anyã n wai upisane api pεε anó m pahaalē? Aaí, mmē n n we. Kumúnjé kpē nnéi ke unósikó uu anyã n wai, ápi anó paasine.

²⁰ Amá keyáa ye weme kapi yé unósikó pikεcɔpe n lese. Keyáa kē ken n tu, pi yé anó paasi.

²¹ Uka úu ye kusánjáa fale kepampi ne kusánjáa kpure tápisi. Li ye kukpure injme túúnle ai kupóle pérése.

²² Uka úu ye kɔ píta pelē kukónenuj kpure-i súū, lin lē n wa, píta pē ne ye anúj tikpáfúsele, ai wai píta ne lianúj ye méwoo wa. Amá kunúj fale-i kapi ye píta pelē súū.

Yeesu yε kewénteyaa ute
(Matiyee 12:1-8; Luki 6:1-5)

²³ Kewénteyaa ketúnjé kenyine ke Yeesu ne upipiretiki api imúí inyine kecare-i sónε. Upipiretiki api pεε ricéetime mepipi n kpéeni pin ne tósu.

²⁴ Pifarisi api pεε Yeesu maa re: A ripaí mme-i ke pipópiretiki api n we. Yo nnya ke pipópiretiki api lē ke irósé ii kewénteyaa ketúnjé n yúlu wai?

²⁵ Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ani lē ke Tafiti uu n wa keyáa kē ke nkú nn u ne upikó m pkesi píkai kéénleε?

²⁶ U Ulééca keyɔ lonle, uu akpónó kapi Ulééca n yekei takai. Apiyataa yεε ye kumúnjé kpe-i Ulééca usina. Irósé kémeε, pεpεε ye Ulééca inyóonse n wa ηmane pεε ncée má re piké akpónó nyē takai. Mpá ne lē, Tafiti ne upikó ye a takaille.

²⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ai kewénteyaa nnya kapi usoi wa, amá usoi nsone nnya kapi kewénteyaa wa.

²⁸ Lē nnya ke né Usoi Kepipi am kewénteyaa ute.

3

Utisi uyεε kunípe kópe m má
(Matiyee 12:9-14; Luki 6:6-11)

¹ Lē memáa, Yeesu uu kuyómeyáhaalee-i pεeri. Utisi unyine ye pεε kei wele un kunípe kópe má.

² Pεpεε keyáa kē kei n we, api kutu n calē te Yeesu yé kewénteyaa ketúnjé utisi uyē páiseε? Likumúnjé re kewáána kapi ye n wéési piké ne Yeesu n tí.

³ Yeesu uu unípekópεkáo uyē maa re: A yisi, a nyere mpá úye uké pó yé.

⁴ Yeesu uu pεe pεpεe nní n nyáneí pise re: Iye kai irósé kέmεe pise? Li pise re tóké lisone wa kewénteyaa née likópe kai pise re tóké wa má? Li pise re tóké usoi nfaa ló née li pise re tóké u kpu? Amá ápi ηmurei piké Yeesu rinóo yósi.

⁵ Yeesu uu pinnéí nyáneí, piico ii kuwói u wai hái. Uripáo ari caai, atu kapi m má nnya. Yeesu uu lē memáá u utisi uyē maa re: A kupónípe né ritunáme. Kuu yé kunípe riitunápó, kunípe aku pélu.

⁶ Pifarisi api kuyómeyáhaalee-i léeri, pi ne pεpεe Erooti kemúnjé ní tíkile api mεse ne mεse cápine piké yé te íye kapi yé wa piké ne Yeesu kpu.

Pisoi kulúí ye Yeesu-i sónaapó

⁷ Lē memáá, Yeesu uu kei pi yá, u ne upipiretiki api Kalilee kupiye ritime sí. Kalilee pikó meyā pεe pεe u tiki.

⁸ Yutee ne Yerusalem ne Itumee ne Yuritee metéj ne Tiiri ne Sitáo sitē pikó meyā pεe pεe kó ukemεe sónaapó. Uliwaiwai kapi n kó yee ne pi sónaapó.

⁹ Yeesu uu pεe upipiretiki maa re piké kúninói kunyine u nyónse, pisoi ápi kape u nyikii nnya.

¹⁰ Ai líka, kuu pisoi m póisente meyā nnya ke pitóikó tóroo api yónepó, mpá úye un náasi uké u rica.

¹¹ Mpá kumúnjé kúye-i ke aníri aa u yé, a ye u riwulale, an pupukεe re: Pó Ulééca Kεpipi le.

¹² Yeesu uu rinóo a he ne rnanje re: Ani kape tíyese unyine uké céri re née úye.

Yeesu ye pitume kefi ne pité wée (Matiyee 10:1-4; Luki 6:12-16)

¹³ Yeesu uu lē memáá riyópe taá uu pisoi pē kuu ní la séi api u tiki.

¹⁴ Uu pisoi kefi ne pité wée. U pi wéele re u ne pē piké n we uké ye kó pi tú piké ne Nléécaasimé rikóónú.

¹⁵ Uu kó rnanje pi he piké ye ne aníri lakase.

¹⁶ Pisoi kefi ne pité pē kuu n lése pεe Simáo ke Yeesu uu rinyíri n he re Piyee,

¹⁷ ne Sepetee sipipi Yakupu ne uuwā Yohani ke Yeesu uu rinyíri n he re Pówanerekese. Tinyíri tē aseí re ikóne pisenkeε.

¹⁸ Ne Antiree ne Filipu ne Patelemii ne Matiyee ne Tomaa, ne Alifee kεpipi Yakupu, ne Tatee ne Simáo yee pεe ukuyu pimúlé kecáá n tópu,

¹⁹ ne Yutasi Isikariyóoti yee Yeesu n tí uu piláaró anipe-i wai.

Yeesu pikó ye piwélaa u ha

²⁰ Lē memáá, Yeesu uu kέyó-i pεeri. Pisoi api kó pikálaa u kpa, u ne upipiretiki ápi pεe kέyu yé piké iluke li.

²¹ Ke Yeesu pikó api lē n kó, api piwélaa u sí piké ne u kui pin músu re li yé u m pansεle.

Yeesu ye pεpεe ukεcáá nkópe n símisi rinóo pεse (Matiyee 12:22-32; Luki 11:14-23; 12:10)

²² Ulééca isé picélaa pεe Yerusalem n léeri apí m máikεe re Pelisepule kuu héesi. Api kó re aníri uyóopi nnanje kuu ye ne aníri lakase.

²³ Yeesu uu pεe pi séi uu kenýarú pi maa re: Iye ke Setani uu ye Setani lakase má?

²⁴ Kuyópiyu kuse pisoi pin n tópu, kuyópiyu kpeε kpine.

²⁵ Lē cirε kέyó kεse pisoi pin n tópu, kέyó kεε kpine.

²⁶ In lεe ni, Setani un ne uricuruu n tópu, pihóonene pin ukuyópiyu-i n we, unnanje rín nójne. Amá méwoo knn waine.

27 Uye un n la uké unáñe-nañe keyo-i lõ uké ulikó yósi, u ye unáñe-nañe uyẽ ñme paasile. Umepahaa maá kuu yé fe uu lèlee ukayo-i ñ we nnéi yósu.

28 Asei kam nó símisi, akópe nnéi ne alé ye kusárei wele.

29 Amá úye un Nfáasone n lámaankee, akópe nyẽ áa kusárei we, ateneçiré ye nyé. Meséere kaa yé u m póriilẽ.

30 Kapi Yeesu m maa re u aníri héesile nnya kuu mmú pi rihaa.

Yeesu uni ne upiwã

(Matiyee 12:46-50; Luki 8:19-21)

31 Yeesu uni ne upiwã api peé hapo, api ketahai nyere, api usoi tumpo re piké u séeme.

32 Aí ne sá písoi kulúi pin Yeesu kálaalẽ. Api pee u maa re: A nyere nké, upóni ne pipówá ye pó wéési.

33 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Wóo unéni? Píye pee pinéwá?

34 Uu pee lã memáa písoi pee nní u n kálaalẽ wérii uu re: Unéni ne pinéwá ye mpí.

35 Uye un Uléecaa mela n wai, uyee unéwã née unéyíi née unéni.

4

Ulukaa kenyárũ

(Matiyee 13:1-9; Luki 8:4-8)

1 Ke Yeesu uu icélaa Kalilee kupiye ritime-i n kpálẽ, písoi kulúi api u kálisi ai tósu uu mese ha kúninai kecáa tone. Míni kecáa ke kúninai kpẽ aku tósilẽ, písoi pin meritime nyenu.

2 Sinyárũ kuú ne icélaa meya pi céesi. Uu icélaa iyẽ kémee pi maa re:

3 Ani kutu ricó ani kóm! Utisi unyine yee ilukepuri pifóme leeme.

4 Kuu n fóm, ilukepuri icó ii ricétime-i lólu, sinúipi asi i le.

5 Ico ii kepare kecáa kei ke ntaai rín m piye lólu. Ke keté áke n címú nnya, ipuri iyẽ ii mese ne mese lelu.

6 Ntuñe nn tapu. Ke iníñi íi m papisi nnya, melel amé kóosi.

7 Ico ii sinípelepi kepáapáa lóipó. Sinípelepi sã asi melel hila, áme pee apipi toresi.

8 Amá ipuri icó ii keté sone ne sá, ii lelu ii papisi ii kó apipi toresi, iwéhe ico afetaani, icó kuwóo ne kefi, icó píle.

9 Yeesu uu pi maa re: Uye un ukóme uké kó.

Yo nnya ke Yeesu uu ne sinyárũ céesi?

(Matiyee 13:10-17; Luki 8:9-10)

10 Ke Yeesu uu lã memáa iyaa n léepo, pepee ne u n kólẽ ne upipiretiki kefi ne pité api u pise re uké sinyárũ sã aseí pi símisi.

11 Yeesu uu rinóo pi pese re: Nó ne Uléecaa iyoo pi nsímé mee m pékaalẽ picere masile, amá picó ye mpá yo kómeile yare sinyárũ.

12 Pi ye n wiilenle, amá ápi kó pee nyáni.

Pi ye kutu n colenle, amá ápi kó pee kómei.

Lèlee re ápi ye ñmurei piké piisoí conse,

Uléecaa uké piakópe pi sárei.

Yeesu ye ulukaa kenyárũ aseí lese uu símisi

(Matiyee 13:18-23; Luki 8:11-15)

13 Yeesu uu pee pi maa re: Ani kenyárũ kã kóo? Nõnsá ke n kó, íye kani yé peé ne sitóróo nsí nnéi kó má?

14 Kei ke Yeesu uu pɛɛ kenýárū kē aseí pi lese re: Li nkpráni yare nléécaasimé ke utisi uyē uu fóm.

15 PISOI PICŌ ISOI YE RICÉETIMÉ TĒ MECŌ WELÉ. Pin nléécaasimé n kō, Setani uu mese ne mese nléécaasimé kapi pikemee n fō kpóupō.

16 Kεparētē kee we yare pepɛɛ nléécaasimé n kō api mese ne mese piakij kémee n yósu ne mpóonare.

17 Amá ápi ye tíyese nké pikemee iníní wa. Nn ye pikemee náñai. Ncón ñ-ye née íwe íye in n ka nléécaasimé nnya, nfatene nñ ne pi kpi mese ne mese.

18 PISOI PICŌ YE WE YARE KETĒ KEE SINÍPELEÉPI M MÁ. Pi ye nléécaasimé kónle,

19 amá ketē kecáá likó nfasimé ne lálala lee ró n kírassente ne memá ai nléécaasimé híla, ñn ye pɛɛ kerómee líka yoriye.

20 PISOI PICŌ PIN WE YARE KETĒ SONE. Pi ye nléécaasimé kónle api n yósu nn pikemee pelu nn linyine yoriye. Nléécaasimé nn picō kémee nkáripí wai, nn picō kémee ne kumúné wai, nn picō kémee meýá wai.

Kéfiráa kenýárū

(Luki 8:16-18)

21 Yeesu uu lē memáá pi pise re: Unyine yeé kéfiráa riséle uu kucári ke kipi née uu ukefine metene ke pésu má? Nénté kelō caca kapi ye ke ritōsi ake pɛɛ mǵá úye n kpáiiilē?

22 Lē nnéí lee pɛɛ m pékaalē ai kúyene wai, lē ke mǵá úye úu pɛɛ kúyene ní we ai metéí kémee léeri.

23 Úye un ukóme uké kō.

24 Yeesu uu pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí ne lē nnéí kani n kóméi. Kulū kpē kani ye ne ní musí ke Uléécaá uú ne nó músune. Ticuruu u yé kusá nó rikpá.

25 Likumúné re uyee m má kapi ye pípa rikpá amá úye unsá m má, mǵá nkáripí ñ-ye kuu má, pi n yósune.

Ilukɛpuri yeé ne iricuruu n le kenýárū

26 Yeesu uu pimáa kpá re: Uléécaá iyōpi ye kō we yare usoi unyine yeé ilukɛpuri ukecare-i n fō.

27 Lē memáá, mǵá un kesine née ketúné n lōni née un n nyáni, ilukɛpuri ye lelule in pelu úu nyu lelee i m peise.

28 Ketē ticuruu kee iluke peise. Kuhére kpee ye mefoí pi, lē memáá ripipi ari tóresi, ari metórō pelu.

29 Tin m pi, usoi uu ritéhe múlú. Kúkpa kpee lē tu.

Mpuri yuke-yuke nnyine kenýárū

(Matiyee 13:31-32, 34; Luki 13:18-19)

30 Yo kari yé kō ne Uléécaá iyōpi múnēisene? Kenýárū kéye kari yé ne linsímé wa má?

31 Uléécaá iyōpi ye we yare mpuri yuke-yuke nnyine. Kelukaa-i, mme mee ye ketē nnéí kecáá ipuri kecōpe nsínásá.

32 Amá melukaa-maá, n ye lele nn papisi nn wai kuléé kpee kecare-i acō mpiye n fe. Nkuléé yeé ilése kecire wale, sinúipi asi ikécáá ayámé wapisi.

33 Sinyárū nsí sicō ke Yeesu uu ye ne mǵá úye céesi. Pepɛɛ kutu u n cólē mekomé kuu ye ripáí uú ne céesi.

34 Úu ye píkaí símisi kúu kenýárū n wa, amá lin u ne upipiretiki ñmané rin-yá, mǵá yo aseí kuu ye pi lese.

Yeesu ye meýo píima menyine riséese

(Matiyee 8:23-27; Luki 8:22-25)

35 Keyáa kē cire nnyóó, Yeesu uu upipiretiki maa re: Tóké míni kuwélé kucō-mē ha.

³⁶ Api risoiwuí yá, upipiretiki api kúninɔi kpe-i kuu pɛɛ n tũ ne n tɛ́ɲlɛ̃. Aninɔi aɔ an kɔ pikɛyúrí we.

³⁷ Kei ke meɣɔ píima menyine amɛ pipépe kori ániwalé aa kúninɔi-i n léeripɔ míni amɛ pɛɛ ku n yipu.

³⁸ Kumúnjé kpe-i, Yeesu un kúninɔi kémɛɛ kɛpíre-pɔ we, un loni, tíyu tin tíyulaa kɛcáá lálɛ̃. Upipiretiki api pɛɛ u yónse api u maa re: Sáa, pɔ séélenle tɔké kpíi?

³⁹ Yeesu uu yáka-yaka uu kuyɔ cési uu míni maa re: Séé, a niñesi. Kuyɔ aku kéu ai níñesi.

⁴⁰ Yeesu uu lɛ̃ memáá upipiretiki pise re: Yo nnya ke iwamɛ ii nó wa? Nɔn ne nfatɛne máa?

⁴¹ Amá ai iwamɛ píima pi wai apí m máikɛne re: Usoi úye kɛcire ye nkó kái ne kuyɔ ne míni ripéne lin u pakarelɛ̃?

5

Yeesu ye untrihélaa pɔise

(Matiyee 8:28-34; Luki 8:26-39)

¹ Lɛ̃ memáá, api Kalilee kupiyɛ tɛ́ɲ api Kerasaa ketɛ̃ loni.

² Ke Yeesu uu kúninɔi-i rincúlame, uú ne usoi unyine yeɛ akpíi-mɛ n léeri sáne. Kunírílá kunyine kpeɛ ye utisi uyɛ m pekɛsi.

³ Akpíi-i kuu ye n sói. Usoi uyɛ úu kupahaa we. Mpá akpanii, ápi ye fe piké u paasi.

⁴ Mɛpɛhɛ kulúí kapi ye uana ne nweni hɔpi api uanipe ne akpanii paasi, amá u ye ipɛhe iyɛ nnéi túúnle. Uka nnaɲɛ rín pɛɛ tulaalɛ̃ nké ne utisi uyɛ tĩ.

⁵ Kɛtúnjé ne kesine kuu ye akpíi-i ne akúú kɛcáá n kɔnii un pupukɛɛ, un umɛcire itói wai ne aparɛ.

⁶ Uu Yeesu ketaa-pɔ yɛnu uu pɛɛ wurupɔ uú ha ukɛyu-i wúla

⁷ uu pupɛi re: Uléécaa yeɛ mɔpá yo kɛcáá n tũ Kɛpipi Yeesu, tó ne mpɔ́ ne rí-ye? Ne ne pɔ tɛ́nile, ne Uléécaa rinyiri, kape íwe né wa.

⁸ Yeesu ye kunírílá kpɛ̃ tinɔ́ hɛ re kuké utisi uyɛ kémɛɛ le. Lɛ̃ nnya kaku lɛ̃ máikɛɛ.

⁹ Yeesu uu kɔ ku pise re: Iye kapi ye pɔ́ séé? Aku rinɔ́ u yósu re: Pi ye né séé re kulúí, likumúnjé re tɔ kulúí welɛ.

¹⁰ Akú ne Yeesu tɛ́ni re úu kape a lakase aké kuyu ketɔ rilɔ́.

¹¹ Kúfɔɲlee píima kunyine ye pɛɛ kei rikúúésaa-i túkurile.

¹² Anírí aa pɛé ne Yeesu tɛ́ni re: A ncée ró hɛ tɔké áfɔɲ nnyé lɔ.

¹³ Yeesu uu ncée hɛ. Anírí aa utisi uye-i léeri aa áfɔɲ loni. Kúfɔɲlee kpeɛ tu yarɛ áfɔɲ ákotokú até (2.000). Áfɔɲ nyɛ nnéi aa wuru áá ne rikúú cépi áá ha ne mínimaa-i kpúupɔ.

¹⁴ Písoi pɛɛ pɛɛ a n séni api wuru apí ha ne nsímé kuyu ne siyupi kóónú. Písoi api sɪ́ piké leleɛ n wa yɛ̃.

¹⁵ Api Yeesu-i sɪ́ api utisi uyeɛ pɛɛ anírí kulúí n héesi yɛnu un tũ ne ukɛyu cáká-cáká un kɔ lapaalɛ̃ n̄sɔne, ai iwamɛ pi wai.

¹⁶ Pɛ̃ nnéi inipɛɛ-i kai lɛ̃ n wapisi api lɛ̃ ke anírí áá ne utisi uye-i rí le kɛɛnkɛɛ ne lɛ̃ kai áfɔɲ n wa.

¹⁷ Api pɛɛ Yeesu suúluse re uké pikɛteni-i le.

¹⁸ Ke Yeesu uu kúninɔi-i n loni, utisi uyɛ uu u suúluse re u yé u ritiki.

¹⁹ Yeesu úu ncée u hɛ, amá u rinɔ́ u hɛ re: A kui aa pipókó leɛpɔ. Aa lɛ̃ ke Upíima uu íwe pɔ́ n tɛ̃ uu pɔ́ wai pi kɛɛnkɛɛ.

²⁰ Utisi uu mɛsei pɛle uú ha ne nsímé mmɛ̃ kóónú kuwélé kpe-mɛ̃ kapi ye n séé re Ayu Kɛfi ketɛ̃. Pɛ̃ nnéi pɛɛ ye n kɔ́, nnɔ́ kai ye pi yi.

*Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kò unósi unyine pàise
(Matiyee 9:18-26; Luki 8:40-56)*

²¹ Lẽ memáá, Yeesu uú nẹ kúninṓi míni ritime ricṓ tẹ́j. PISOI kulúí apí kò kei lẹ́ u n kálaalẹ́.

²² Kei kẹ́ Pisuífi kuyomeyáhaalee uwéése unyine kapi ye n sée re Yairusi uu Yeesu yě uu uana metene wula.

²³ Uú nẹ́ Yeesu meyansei téní, uu re: Kenékpérepí ye kekṓ tulẹ́, a kam, aa anípe kekécáá láa líké kẹ́ yoriye ákẹ́ kape kpu.

²⁴ Yeesu uú nẹ́ nsé u péne. PISOI kulúí pin u nyíkii pin nẹ́ u tikilẹ́.

²⁵ Kumúnjẹ́ kpe-i, unósi unyine kẹ́ ménye amẹ́ n foho háí inmẹ́ kẹ́fi nẹ́ ité-me un kei we.

²⁶ Pipáise meyá kuu rika ai u pelu, usiwóó nnéí asi kò itóí iyẹ-i tene, úu kò pẹ́ peí. Amá itóí in nákíselẹ́.

²⁷ Kuu nní Yeesu nsímé n kómaalẹ́, uu pẹ́ riwúí tẹ́-i lompṓ uu kẹ́pire-mẹ́ Yeesu ilū ca.

²⁸ Likumúnjẹ́ re u ukefa-i písímé masí re: Mpá Yeesu ilū nmanẹ́ kam fe amá ca, né peí.

²⁹ Kuu lẹ́ tíńca, ménye mẹ́ pẹ́ n foho amẹ́ mese nẹ́ mese nyere, uu pélu.

³⁰ Yeesu uu cérupṓ re unnanjẹ́ ye píkẹ́i yisilẹ́. Uu riwúí tẹ́ kẹ́cṓpe pansẹ́ uu písẹ́ re: Wóo inélū tíca?

³¹ Upípíretíkí apí rinṓo u yósu re: Pṓ nyánile re pISOI ye pṓ nyíkii, aa kò pẹ́ m písẹ́i re wóo pṓ ricaa?

³² Yeesu uu uilúkẹ́ paí ukẹ́ uyẹ́ u rińca yě.

³³ Unósi uyě uu pitérii kápáá nẹ́ iwamẹ́ mepẹ́hẹ́. U lẹ́lẹ́ n wa nyulẹ́. Uu lẹ́ nnya Yeesu ana metene wula uu aseí nnéí u símisi.

³⁴ Amá Yeesu pṓo u maa re: Unékpére, mpófatenẹ́ ye pṓ yóriyelẹ́. A n nme nẹ́ nkínjinjẹ́ ipótóí ikẹ́ tene.

³⁵ Uu kahanẹ́ nkpráni nsímé n tene kẹ́ pISOI pẹ́ Pisuífi kuyomeyáhaalee uwéése uyě keyṓ-i n léeri apí maa re: Kẹ́pṓwá ye nkṓ masilẹ́. Yo nnya kaa nkpráni Ucélaa méwoo cónlẹ́?

³⁶ Amá Yeesu úu nkpráni pianṓo nyě kutu ricṓ, uu kuyómeyáhaalee uwéése maa re: Kẹ́pṓwu ákẹ́ kape tṓ, mpókó yẹ́ re a nẹ́ kefa tene.

³⁷ Lẽ memáá, úu úka ncée hẹ́ re ukẹ́ u sarū, insá Piyẹ́ nẹ́ Yakupu nẹ́ Yakupu uwā Yohani.

³⁸ Kapi kuyómeyáhaalee uwéése uyě keyṓ n tuipṓ, iwṓo kẹ́ Yeesu uu kṓ. PISOI ye pẹ́ ikṓtu wóriile pin pupukẹ́.

³⁹ Uu lompṓ uu pí maa re: Yo nnya kani iwṓo líkirelẹ́ nṓn kò téní? Kekpérepí kẹ́ ákẹ́ kpu amá kẹ́ lónile.

⁴⁰ Apí pẹ́ Yeesu n sennyi. Yeesu uu pẹ́ lẹ́ memáá pí leseri. U nẹ́ kẹ́wá kẹ́ usaa nẹ́ keuni nẹ́ upípíretíkí pitaani pẹ́ kuú pẹ́ n tési apí kei kẹ́ kẹ́wá kẹ́ akẹ́ ní we lompṓ.

⁴¹ Uu kẹ́wá kunipe tini uu kẹ́ maa re: Talita kum, li aseí re kekpérepí, a yisi, néé rinṓo pṓ hẹ́.

⁴² Kekpérepí ake mese nẹ́ mese yisi ake nsé kápáá. Anmẹ́ kẹ́fi nẹ́ atẹ́ kake ye m má. Kapi mewai mẹ́ lẹ́ n yě, ai nípa úye nnṓo yipu.

⁴³ Yeesu uu lẹ́ memáá pí kúrúrúse re apí kape tíyese unyine ukẹ́ céri. Uu kò pímaá pí kpá re pikẹ́ kekpérepí kẹ́ iluke hẹ́.

6

*Nasarẹti pikó apí Yeesu nẹ́ kefa tene
(Matiyee 13:53-58; Luki 4:16-30)*

¹ Kε Yeesu uu kelō ke-i n yisi uu kuyu kpe-i kuu iwá n li kémεε s1, upipiretiki api u tiki.

² Kε kewénteyaa ketúnjé ake n tu, uu Pisuifi kuyomeyáhaalee-i lompō uu pisoι n céési. Nsímé nn nnóo pisoι píima pē nnéi pεε kutu u n cólē yipu. Apí m píseine rε: Yei ke nní ye nnéi ai mpíi u léenti má? Mewéesesəhə méye mpuri kai nkó nní he má? Iye kuú ne mewaisaŋa mmé mpuri wapisi má?

³ In ne Maari kepipi uséréε? Néntε upiwā pεε Yakupu ne Yosee ne Yuuti ne Simōo? Ai upiyei pεε nní kerócəpe wee? Nní nnéi ai pí tapisi ápi ne Yeesu kefa tεne.

⁴ Yeesu uu pεε rinóo pi pεse rε: Antepu kuyu cire-i kapi ye u lómiise. Umpuri pikó ne upiyókó pεε ápi ye u waise.

⁵ Yeesu úu lē memáá fe uké mewaisaŋa piwai rikpá, insá pitóikó pinyine kecáá kuu anípe rinláa uu pi paise.

⁶ Ai Yeesu píri wai kápi ne kefa u n tεne.

Yeesu ye pitume kefi ne pité túmει
(Matiyee 10:5-15; Luki 9:1-6)

Lē memáá, Yeesu uu ayu acə nyεε ne kei n cólē kémεε s1 uu apisoi nléécaasimé céési.

⁷ Uu pεε upipiretiki kefi ne pité séi uu pi tum pité pité, uu rínanje pi he rε piké aníri n lakase.

⁸ Uu rinóo pi he rε: Ani kape kunaapi memáá líka rimúlú yare iluke née kulóo née kewóo rε ncée kani ne s1.

⁹ Amá uu rε: Ani anéeri metane mese mese tánti, amá áni kape sitúkanka sité sité tánti.

¹⁰ Uu pimáa pi kpá rε: Nən kényə kéye-i n topile, ani kei n tū hái ne kumúnjé kpe-i kani kuyu kpe n yisine.

¹¹ Pisoι pin yei kusáne piyóo nó n ye née kutu kápi nó ricə, nən n tósu, ani nóanένα nkoŋo péi. Liké pí nyíse rε pí Uléécaə nsímé pipakare ye.

¹² Pipiretiki pē api ncée pəlo api pisoι nléécaasimé n símisi pin tee rε piké pimεfine conse.

¹³ Aníri meyə kapi lákase, api pitóikó meyə kecáá mékpə kəoni itóí ii tenente.

Yohani Uniwolε nkpə
(Matiyee 14:1-12; Luki 9:7-9)

¹⁴ Lē kai wa Yeesu rinyiri ari nípá yei kóónú, uyóopi Erooti uú ne Yeesu nné kóm. Pisoι api pεε n símaankεε rε: Yohani Uniwolε ye pikpəkpə kémεε yisile, lē nnya kuu nní rínanje má un mewaisaŋa wapisi.

¹⁵ Picə pin máikεε rε Elii lo. Picə ṕ te mekεε antepuyε kecəpe use unyine lo.

¹⁶ Amá ke Erooti uu lē n kó, uu rε: Yohani uyē tiyu kam n tíyεε api tólu yeε yisi.

¹⁷ Likumúnjé rε Erooti ricuruu yeε rinóo he api Yohani paasi api kukpaniilee-i sápo. Ai líka nnya ke Erooti uu lē wa. Erooti ye pεε uumaa Filipu unəsi Erootiyati yəsile.

¹⁸ Kai lē n wa, Yohani uu pεε u maa rε ái ne risá rε uké uumaa unəsi yəsí.

¹⁹ Erootiyati uu lē nnya Yohani ukεfa-i wai uu ncée wéési uké ne u kpu. Amá úu fe.

²⁰ Kε Erooti uú pεε Yohani m pakarelē un kə nyu rε u aseí tikilenle, uisoι in kə kecire we nnya, Erooti úu ye pεε Yohani kecáá kó, un unsímé kutu n cólē n ye u ricónje, nípá ne lē u kə pεε mpikome lalε.

²¹ Amá keyáa səne ake Erootiyati leeri. Kε Erooti uu ukεmareyaa anyá n wai, uu lē nnya sóoni uu ukuyu pinanje-nanje ne písóca piwéése ne Kalilee keté pisoι kecire sélei.

22 Kei ke Erootiyati ukpére uu kenýánkale-i lompɔ uu yésu ai Erooti ne upisane nnéi larisi. Uyóopi Erooti uu ukpére uyē maa re: A lelee ripóó pɔ́ n we né we, ké pɔ́ li he.

23 Ai wai uú ha ne wéeri re: Pɔn yo né n we, né pɔ́ li he, mpa in kenéyóopité kuwélé, né pɔ́ li he.

24 Ke ukpére uyē uu kekále-i n léepɔ, uú ha úni pise re: Yo kam yé pise? Uyē uu u pese re: A Yohani Uniwole riyu pise.

25 Uu məkεεκεε uyóopi-mē pele uu u maa re: Ne la re a nfáani Yohani Uniwole riyu kecáripí-i né ritási.

26 Uyóopi ripóó ari caai, amá uawéeri ne pisáne isei nnya, ái kúyule we.

27 Uu mese ne mese uuméré use yukuse re uké ne Yohani riyu u kam. Uméré uú ha uriyu talu kukpaniilee-i.

28 Uu riyu kəpelente kecáá tósi uú ha ukpére uyē ti múise, ukpére pɔ́ úni ri pa.

29 Ke Yohani pipiretiki api lē n kó, apí weri api u kpísi apí ha kulesi.

Yeesu ye písoi ákotokú anupū (5.000) kpínii

(Matiyee 14:13-21; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

30 Yeesu pitume api Yeesu keyúrí cápine, api lē ne lē kapi n wapisi ne lē kapi písoi n céesi u keenkεε.

31 Písoi pee Yeesu-i n sónaapɔ ne pepεε ukεmεε n léeri ye kulúí tásile. U ne upipiretiki ápi ye pee nkpáni kéyu yē piké iluke li. Lē nnya ke Yeesu uu pipiretiki maa re: Táké iyaa le, kei ke písoi ápi n we aní ha nkáripí wéntε.

32 Api kúninɔi loni piké kei ke úka úu n we ha.

33 Písoi meyā api pimétónjé yénu api kɔ pi ceru. Ayu nyεε ne pi n kólē nnéi písoi api ntóó wai api kei kapi n sí pi fósu.

34 Ke Yeesu uu kúninɔi-i n léeme, uu písoi kulúí yenu ai íwe u wai re pi pee we yare isεε yeé íi usé m má nnya. Uu mese picélaa pi loni ai nánjai hái.

35 Ke itunje ii n tene, upipiretiki apí ne u kɔ api uu maa re: Líka ái kelɔ nké-i we. Lē memáá, itunje ye kɔ tenεε.

36 A pi maa re piké ha siyupi ne ayu nyεε ne ró n kólē kémeε liluke-luke léeri.

37 Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ani nórínécúruu liluke-luke pi he. Api u pise re: Tɔ nkpéni sínle táké nwóóweni mepipi píle píle meté ne akpónó lɔ ari pi pa piké li néε?

38 Yeesu uu pi pise re: Akpónó alé kani má? Ani ha ripái. Api píseine api limemáá Yeesu rinóó yósu re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité.

39 Uu pee rinóó pi he re piké meyúí péni kecáá awúí awúí pi tonse

40 api anái anái túnti, aɔ písoi píle píle, aɔ kuwóó kuwóó.

41 Uu akpónó anupū ne ikpíntomé ité iyē kpísi, uu keyóme weríí, uu iluke iyē kecáá Ulééca pɔnεε. Uu lē memáá akpónó kpókɔrine uu upipiretiki pa re piké písoi hɔnε. Uu kɔ ikpíntomé ité iyē pinnéí hóónε.

42 Api pinnéí le api lεpu.

43 Upipiretiki apí akpónó ne ikpíntomé keri cápínente ai anére kefi ne até yipu.

44 Pεpεε iluke iyē n li kémeε pitisi ye lele ákotokú anupū (5.000).

Yeesu ye m̀ni kecáá sónε

(Matiyee 14:22-33; Yohani 6:15-21)

45 Yeesu uu lē memáá mese ne mese upipiretiki rinóó he re piké kúninɔi lɔ piké ha rikóitime ricɔ-pɔ u m mé, Petisayita kuyu kuwéé-mē, uyē uké pee kumúnjé kpe-i písoi n kúúnse.

46 Kuu písoi rin-yá, uu riyópe taá uké keyóme yáási.

⁴⁷ Kai nnyóó ní wa, kúninǎi kun mínimaa kecǎpe we. Yeesu pǎon umecire ketē mmé we.

⁴⁸ Uu yénu re kúninǎi pitikíí ye íwe pi waille, likumúnǎé re mǎ kapi n sí ke kuyǎ pǎima kunyine aku pépuri. Tiweeki kumúnǎé, uu pikuwélé-mǎ n sǎnepǎ míni kecáá, un la uké pi rifaau.

⁴⁹ Kapi u n yé un míni kecáá sǎne, api músu re kǎpirii-pirii kenyine ye ke, api pipupukée loni.

⁵⁰ Pinnéi pǎe meýíkíyiki u yé ai pi tútúúise. Yeesu uu pǎe rinǎo pi maa re: Iwame íi kape nó wa, né nǎma lo.

⁵¹ Uu limemáá kúninǎi-i pi leepǎ, kuyǎ aku kéu. Ai píri pi wai hái

⁵² likumúnǎé re piakih ntake nnya, ápi pǎe akpǎnǎ mewaisanǎ mǎ kǎ.

*Yeesu ye Kenesareti ketē kémee pitóikó pǎise
(Matiyee 14:34-36)*

⁵³ Metéǎ-maá api Kenesareti ketē tulu, api rikóitime pikuninǎi karii.

⁵⁴ Kapi kúninǎi-i n léeme, písoi api mese ne mese Yeesu ceru.

⁵⁵ Api ketē kǎ nnéi kǎónú, apí ye pin n kǎ te u yei we, api kei nnéi ne asǎnjáápǎré kémee pitóikó u n sǎnaapǎ.

⁵⁶ Pi ye kǎyaála-i pitóikó nǎnjaisela siyupi ne ayu ne awosoo nyé-i kuu n sǎne apí ne u n téni re uké tíyese pitóikó piké nǎpá uketukanka nnǎo rica. U ye pǎe nnéi pǎe u rinǎa pǎisentele.

7

*Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nsmé
(Matiyee 15:1-9)*

¹ *Pifarisi ne *isé picélaa pinyine pǎe *Yerusalem n léeri api Yeesu kewúipi wai.

² Api upipiretiki pinyine yenu pin iluke le ne anípe kperinkpekǎó, ápi pianipe nale yare kai piinyekii kémee m pise.

³ Ke Pifarisi ne *Pisuifi picǎ nnéi api meýánsei pikpure inyekii m múílǎ nnya, pinsá nǎsone n nale, ápi ye li.

⁴ Pin kǎ kuyáa n leeme, pi ye piinyekii menale mǎ nalele api kelene le. Pi ne pimǎkpurewai meýǎ yare nní piheehere ne sicáripí ne apóri piheere múílenle.

⁵ Pifarisi ne isé picélaa api pǎe u pise re: Yo nnya ke pipǎpiretiki ápi pirǎkpure inyekii tikilǎ pin ne anípe kperinkpekǎó iluke le?

⁶ Yeesu uu rinǎo pi pǎese re: Asei ke *antepu *Esayi uu mekke-me nónnésímé yémme. Nǎ kecáá kecáá mewai pikó le yare ke Esayi uu n wói re Ulééca ye maa re:

Nnǎo-i nǎmane ke písoi mpí api ríyu né waiselǎ, amá ápi pǎe pisifa-i ne né kólǎ.

⁷ Piiyáhaa ye likpárakǎó le.

Pi rinyale pin sisoipipi inyekii kpísi pin céési yare inékó ye nyi.

⁸ Ulééca isé kani kǎpire rito ani sisoipipi inyekii m múílǎ.

⁹ Uú nǎǎ te: Ani rinǎmǎópú ani Ulééca isé kǎpire tǎ aní ne nóinényékii picélaa kǎyu mahani.

¹⁰ Ticuruu *Moisi ye mekke-me maa re: A upǎsáa ne upǎni ríyu waise. Uu kǎ re úye un usáa née úní anǎo n wa, li pise re piké liute kpu.

¹¹ Amá nó ne ye re: Usoi un usáa née úní m maa re: Lǎ kuu pǎé ní la uké ne u lé Ulééca hele,

¹² áni ye liute riyá uké linyine licǎ piwai usáa née úní rikpá.

¹³ Méwee mǎ ye tíyesele ani Ulééca Nsmé cǎkǎi ne nóinényékii isé kani n yekeilǎ. Mewai mǎ mecǎ kani n wapisi ye kǎ piyele.

*Lεεε γε usoi μέκπεrinkπε n waise
(Matiyee 15:10-20)*

¹⁴ Yeesu uu limemáá písoi picápine kpá uu re: Ani nónnénéí kutu né ricó ani kóm.

¹⁵ Litahaikó líka ái we lee yé lin usoi kέmee n ló, ai Uléécaá inipee-i méκπεrinkπε u waise, amá lelee usoi kέmee n léenti lee γε Uléécaá inipee-i méκπεrinkπε u waise. [

¹⁶ Uye un ukóme uké kó.]

¹⁷ Ke Yeesu uu písoi pē kecōpe n yisi, u ne upiretiki api kέyo loni api kenyárū kē aseí u píse.

¹⁸ Uu rinóo pi पेसे re: Nó ticuruu áni kó mesóho máa? Lē nnya, áni nyu re lē nnéí lee usoi kέmee n léeripó ái yé fe liké Uléécaá inipee-i méκπεrinkπε u waisee?

¹⁹ Likumúné re ái urikin kέmee kai léeripó, amá kuloi-i le, uu kó péé cukú. Yeesu memaa mee nyíselē te iluke nnéí γε kuluke wele.

²⁰ Uu pimáa pi kpá re lelee usoi kέmee n léenti lee γε méκπεrinkπε u waise.

²¹ Liriyíkí re usoi kefa-i ke simúné kópe nfasimé ne iwásá ne piyaa ne pisoikó

²² ne ucó unósi néε ucó ula kuwáncó piwai ne memá nnáápí ne rikpákára ne piyaaluke ne nturi ne inípee caa-caa ne picó alē ne rikókari ne píyuwélaa ai léenti.

²³ Nní nnéí, usoi kefa-i ke nní nnéí ai léenti, lelee γε kó méκπεrinkπε u waise.

*Kanaa kuyu unósi unyine nfatene
(Matiyee 15:21-28)*

²⁴ Ke Yeesu uu kei n yisi, uu Tiiri kuyu kuwélé-mē sí. Uu kέyo kenyine-i tone. Uu la unyine uké u γε. Amá mpá ne lē, úu fe uké umecire pesí.

²⁵ Unósi unyine kewá kee kuníri n héesi uu kóm pin Yeesu nsímé wai. Uu péé ha Yeesu keyu-i wúla.

²⁶ Unósi uyee usáne le, úu *Usuifi. Sirii keteni-i kapi u mari. U Fenisii ukó le. Uú ne Yeesu téni re uké uukpére kuníri lakase.

²⁷ Yeesu uu पेे u maa re: Ai nyamé te piké siwá iluke kpísi piké sipōpipi risá.

²⁸ Unósi uu rinóo u पेसे re: Mesei γε me Sáa, amá siwá sin piluke m masí, sipōpipi γε lē ke siwá asi keteni-i m póroise híneile asi le.

²⁹ Yeesu uu पेे u maa re: Tipónóo ntí nnya, a n ηme, kuníri γε upókpeरे kέmee léepole.

³⁰ Kuu kέyo n kúí, uu kewá leepó ken ne keripóo finu, kuníri kun tómpo.

Yeesu γε utusuí γεε úu nsane n símisi pōise

³¹ Yeesu uu limemáá Tiiri ketē yisi uu Sitóo kuyu cōpu, uu kuwélé kpē kapi γε n sée re Ayu Kefi ketē-mē walá uu Kalilee kupiyε-mē पेε.

³² Api péé ne utusuí γεε úu nsímé n fe nsane Yeesu weri. Apí ne u téni re uké anípe ukεcáá rilaa.

³³ Yeesu uú ne iyaa u lelu, uú ne písoi ketaa wai uu usinipepi atu-i u tampo uu rilémpi kecáa meta u teí.

³⁴ Uu lē memáa nfáa tóori uu re: Efaata, liasei re: A tápile.

³⁵ Mese ne mese uatu aa tápile, tilémpi ari fénne, uu nsímé loni nsane.

³⁶ Yeesu uu lē memáa rinóo pi he re ápi kape tíyεε unyine uké kó. Amá mpá Yeesu memale méye ke pē api nsímé piyóó ηmóópulé.

³⁷ Pírí píma kai meýánsei pi wa apí m máikεε re: Lē nnéí kuu n wa, asaa lo, mpá pitusuí, u γε pi komεisele, uu pē alempi nyee m pahaalē símaase.

8

*Yeesu ye písoi ákotokú ana (4.000) kpínii**(Matiyee 15:32-39)*

¹ Písoi kulúí api kò kumúnjé kpe-i picápine kpá rísone api kò líka má piké li. Yeesu uu upipiretiki séi uu pi maa re:

² Písoi mpí icò ye íwe né wele. Siyáa sitaani ye nsí kapi né tíkilē ápi kò líka má piké li.

³ Pimeyā ye ketaa leerile. Lē nnya, nen nkpeni ne nkũ mmú pi m maa re piké kúí, pi yé ha nsé pòone.

⁴ Kei ke upipiretiki api rinóo u yósí re: Yei kari yé písoi píima mpí nnéí iluke yē kelō kóima nké-i?

⁵ Yeesu uu pi pise re: Akpónó alé kani má? Api rinóo yósu re: Aseei.

⁶ Uu limemáa písoi pē tinóo he re piké keteni-i tone, uu akpónó aseei nyē yósu, uu akecáa Uléecaa pòonese uu pēe a kpókòrine uu upipiretiki a pa piké hóonente, api písoi a hòone.

⁷ Pi kò pēe ikpíntomé inyine mále. Yeesu uu kò iyē kecáa Uléecaa pòonese uu re piké kò iyē hòone.

⁸ Api le api lepu, api iluke pòone-pòone kóóí anéere aseei.

⁹ Písoi pēe tu yare ákotokú ana (4.000). Kapi m masí, Yeesu uu pēe re piké kúí.

¹⁰ U ne upipiretiki api mese ne mese kúninói loni api Talimanuta ketē sí.

*Pifarisi ye Yeesu pise re uké mewaisaŋa wa**(Matiyee 16:1-4)*

¹¹ Pifarisi api Yeesu leepò apí ne íkenene u kápáa api pēe ripine u wai re uké nyíse re Uléecaa kémee ke unnaŋe nn léeri.

¹² Yeesu uu meyá nfáa tóori, uu ukefa-i maa re yo nnya ke nfáani písoi mpí api mewaisaŋa piyéne la? Asei kam nó símisi, nfáani písoi mpí apí mewaisaŋa méka yenune.

¹³ Uu lē memáa kei pi yá uu kúninói loni uu rikóitime ricò sí.

*Pifarisi ne Erooti nkpónótò pite**(Matiyee 16:5-12)*

¹⁴ Upipiretiki ye pēe akpónó kecáa paleile. Kuse ŋmane kapi múlē kúninói-i.

¹⁵ Yeesu uu rinóo pi he re: Ani nómenécíre tí rísone ne Pifarisi ne Erooti nkpónótò pite.

¹⁶ Pipiretiki ye pimecòpecire símisi re ápi akpónó má.

¹⁷ Ke Yeesu uu lē n céri, uu pi pise re: Yo nnya kani máíkee re áni akpónó má? Ai kahane nó rikpáii néé áni kahane n ceri? Nóanétu ye takasilēe?

¹⁸ Nò inípee mále, áni kò pēe nyáni, nò atu mále áni kò pēe kómēi. Ani léisee?

¹⁹ Kumúnjé kpe-i kam akpónó n kpókòrine am písoi ákotokú anupũ (5.000) hòone, anéere alé kani iluke təròo yípũ aní ne tómpò? Api u maa re anéere kefi ne até.

²⁰ Yeesu uu kò pi pise re: Kam akpónó aseei písoi ákotokú ana (4.000) n kpókòrine ní, anéere alé kani iluke təròo yi? Api re: Aseei.

²¹ Uu pēe pi maa re: Ai kahane nó n hemnee?

Yeesu ye Petisayita-pò unyíye paise

²² Ke Yeesu ne upipiretiki api Petisayita n tu, písoi apí ne unyíye unyine u leepò apí ne u tēni re uké u rica.

²³ Yeesu uu unyíye kunípe tini uu u təròo uú ne kuyu ilúkē sí uu pēe meta inípee-i u wai, uu anípe ukecáa láa uu u pise re: Pò linyine nyánii?

²⁴ Unyíye uú weríí uu re: Ne písoi nyánile, amá pi pēé wele yare aléé, pin sòne.

²⁵ Yeesu uu uinipɛɛ píca kpá, ke unyíye uu n nyánɛi tíkí-tíkí, uu pélu uu nípá yo n nyáni cáí-cái.

²⁶ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ uké kúí, amá úu kape kuyu lɔ.

*Piyɛɛ yɛ yámne rɛ Yeesu ke Uléécaá uu wéɛ
(Matiyee 16:13-20; Luki 9:18-21)*

²⁷ Yeesu nɛ upipiretiki api Sesaree Filipu siyupi kɛmɛɛ sí. Uu ncéɛ kɛmɛɛ pi pise rɛ: PISOI yɛ máikɛɛ rɛ néɛ úye?

²⁸ Pi máikɛɛ rɛ pɔɔ Yohani yɛɛ míni pISOI ní wolɛ, picɔ rɛ pɔɔ Elii, picɔ rɛ pɔ antepuyɛ kɛɔpɛ unyine lɛ.

²⁹ Yeesu uu pi pise rɛ: Nɔ́ ní? Nɔ́ mpíí máikɛɛ rɛ néɛ wóo? Piyɛɛ uu rinɔɔ u yósu rɛ pɔ́ kɛ Uléécaá uu mɛkɛɛ-mɛ wéɛ.

³⁰ Yeesu uu pi nyi rɛ ápi kape linka úka símisi.

*Yeesu yɛ unkpɔ́ nɛ umeyise nsímé riyóó
(Matiyee 16:21-28; Luki 9:22-27)*

³¹ Uu mɛncire picélaa pi kuru rɛ li pise rɛ Usoi Kɛpipi kɛkɛ meyansei íwe li. Pisuifi piwéɛɛ nɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécaá inyóonɛ n wa piwéɛɛ nɛ isé picélaa piké kɛ ηmeriyɛ. Li kɔ pise rɛ piké kɛ kpu akɛ kɔ keyáa táánū tuné yisi.

³² U símisile nɔ́nɛ kpáii. Kei kɛ Piyɛɛ uu iyaa u sée uu rɛ áí lɛ kuu yé pɛɛ wa.

³³ Yeesu uu ηmɛelú uu upipiretiki paí uu nɛ Piyɛɛ cési rɛ: Setani, a nɛ ketaa né wa, likumúnɛ rɛ sipómúnɛ ási Uléécaá sikó, amá sisoipipi sikó yɛ si.

³⁴ Yeesu uu pɛɛ lɛ memáá pISOI nɛ upipiretiki séi uu pi maa rɛ: Uaye un n la uké né ritiki, uké umɛcire pípaí riyá, uu ukunapéékɔ́ ya * uu pɛɛ né tiki.

³⁵ Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lɔ, u n fómnilɛ, amá úye un unfaa n fóm né nɛ Nsímé Kɛcire nnya, liute yɛɛ yé unfaa lɔ.

³⁶ Usoi kulaa yɛ kúye in tɛ u ketɛ nté memá nnéi yé uu pɛɛ kpi.

³⁷ Linyine yɛ we ke usoi uu yé n héélɛ uké nɛ unfaa n lɔɔ?

³⁸ Úye un neni inései nɛ nnésímé isei n wa, piwásánkaí nɛ pikópekɔ́ mpí kɛɔpɛ, Usoi Kɛpipi yé kɔ uisei wa, kɛn píyei m pɛeri nɛ keusaa meyoopi nɛ piléécaatumɛ.

9

¹ Uu pimáa pi kpá rɛ: Asei kam nó símisi, pinyine yɛ nté wele pɛɛ yé Uléécaá iyɔopi n yé in nɛ innanɛ wemɛ api kelenɛ kpíni.

*Yeesu ipihɛ yɛ conse
(Matiyee 17:1-13; Luki 9:28-36)*

² Siyáa sikpuulū memáá, Yeesu uu Piyɛɛ nɛ Yakupu nɛ Yohani kpísi apí nɛ riyópe cáca rinyine taá apí ha kei pimɛcire n we. Uipihɛ ii conse piinipɛɛ-i.

³ Uilū íí n tɛlu, ii wárara pɔ́í-pɔ́í, ntómé mmɛ rín nɔ́ má ketɛ nké nɛ kenkinii.

⁴ Kei kɛ Elii nɛ Moisi api pɛɛ rikpáfúmɛ, pi nɛ Yeesu pin yóí.

⁵ Piyɛɛ uu pɛɛ Yeesu maa rɛ: Sáa, li nyamle rɛ tókɛ pɛɛ nté n we. Tɔ́ la rɛ tókɛ sicánjípi sitaani karií, pɔ́ kɛɛ, Moisi kɛɛ, Elii kɛɛ.

⁶ Piyɛɛ úu nkpáni nyu mmɛ kuu yé pɛɛ m male, likumúnɛ rɛ iwamɛ yɛ u nɛ Yeesu pipiretiki tɔ́rɔ́ wale háí.

⁷ Kuhopɛ kunyine akú weri aku pi hila. Tinɔ́o rinyine ari kuhopɛ kpɛ-i léeri rɛ: Nkó yɛɛ Kɛnépipi lala, ani kutu kɛ ricɔ.

⁸ Mɛɛ nɛ mɛɛ api piilúkɛ nnéi páii, amá ápi úka yɛ, Yeesu yɛɛ pikekúrí ní we memáá.

* **8:34** Mat. 10:38

⁹ Kapi riyópe n cépilē, Yeesu uu rinóo pi he re ápi kape tíyese unyine uké lē kapi n yé kō hái ne keyáa kē ke Usoi Kepipi ake yé pikpəkpə-i n yisi.

¹⁰ Api nsímé mmē nyi, amá api pimécəpəcire m píseine re yoo pikpəkpə kέmεε meyiše?

¹¹ Lē memáá, upipiretiki api u pise re: Yo nnya ke isé picélaa api máikεε re Elii yeε peerine liké kelene ketē ketə tu?

¹² Uu pi pese re: Mesei ye me re Elii ye peerine kelene uké npá yo nyóonse. Yo nnya kai mpíi wólaalē te Usoi Kepipi ye íwe lenε meyá api kεipuri yulu?

¹³ Amá ne la ké nó símisi re Elii ye pipεεme masile písoi apí ne u wai lē kapi ní la yare kai ukεcáá n wólaamelē.

*Yeesu ye kewá kē ke kuníri aku m pekési pəise
(Matiyee 17:14-21; Luki 9:37-43a)*

¹⁴ Kapi pipiretiki tərəə n nyahaipə, api písoi kulúí yenu pin kewúipi pi wailē, isé picélaa pin ne pi keηene.

¹⁵ Ke písoi api mese ne mese Yeesu n yé, ai pi kaikai, api peε n wúrunkεεpo piké u yáási.

¹⁶ Yeesu uu upipiretiki pise re: Yoo mpíi nó ne pē keηenesε?

¹⁷ Utisi unyine uu peε riwúí te-i rinóo yóori re: Sáa, kepóméε karí ne kenépipi ka. Kuníri kpeε ke n lō ye nsímé ke pəoneselenε.

¹⁸ Mpá yei kai ke yisi, ku ye ketē ke tale ake atalalaá léeri, ken aní takai, ipiηε ii nánu. Amí ne pipópiretiki téni re piké kuníri kpē lakase, amá ápi fe.

¹⁹ Yeesu uu rinóo pi yósu re: Nó nfatεnciré pikó mpuri mmú, ituηε ilé kam nókenémεε pitóne kpáne? Ituηε ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá né kam.

²⁰ Apí ne ke u hapə. Ke kewá ake Yeesu n yé, kuníri aku kei nní ke lémesi, ake keteni-i lólu aké m pímiise ken atalalaá léeri.

²¹ Yeesu uu keusaa pise re: Píyei-me kai ye nní ke wa? Uu rinóo yósu re: Háí uiwā-me le.

²² Mεpehē kulúí ke kuníri kpē aku ye nna ne míni-i ke risápə keké ne n kpu nnya. Amá in te pó fe aa linyine wai, a kam aa ró come. A irówe ripái.

²³ Yeesu uu rinóo u pese re: In te pó fe née? Uye un ne ukεfa Uléécαα n tene, úu líka pəonene.

²⁴ Mεεε ne mese, kewá kē usaa u pupεi re: Né ne kεfa tεnele! Amá a kam a né come, nnéfatεne rín piye.

²⁵ Ke Yeesu uu risoiwúí n yé tin u kálaari, uu kuníri semni re: Pó kuníri kpē, póo ye atusuí usoi n waise aa nsímé u pəonese, a kewá ke-i le, kape pí kai kekεmεε peεpə, née rinóo pó he.

²⁶ Akú lelu kun pupukεε, kun kə kewá nanεiselē. Kewá aké n we yare ke kpule, písoi meyā api waise re ke kpule.

²⁷ Amá Yeesu uu kekunipe múlú uu ke yukuse, ake yisi ake nyere.

²⁸ Ke Yeesu uu lē memáá kέyə n lō, upipiretiki api pimpehencire u pise re: Yo nnya kári fe tóké kuníri nkú lákase?

²⁹ Uu pi maa re: Keyóme mecire ke usoi uu yé yáási uú ne kuníri nkú mpuri lakase.

*Yeesu ye unkpə ne umeyiše nsímé kpálē
(Matiyee 17:22-23; Luki 9:43b-45)*

³⁰ Api kei yisi api Kalilee ketē tήj. Yeesu úu peé la piké kei kuu ní we ceri.

³¹ Likumúnjé re u ye pɛɛ upipiretiki céésile uu ye pi maa re: Pi Usoi Kepipi tinine api písoi anipɛ-i ke wai piké ke kpu. Kemekpɔ-maá, ke yé keyáa táánũ tunjé nkpɔ kémɛɛ yisi.

³² Amá Yeesu pipiretiki ápi meyu mē kō. Iwame íi kɔ ηmurei piké pise.

Wóo pipiretiki keɔpɛ uwéésɛ?
(Matiyee 18:1-5; Luki 9:46-48)

³³ Api Kaperinawum tulu. Kapi kényɔ n tu, Yeesu uu pi pise re: Yoo pɛɛ ncée kémɛɛ nó kénɛnɛsɛ?

³⁴ Amá api sée keu. Ai líka nnya, pi pɛɛ ncée kémɛɛ kénɛnɛ re úye yɛɛ pikɛɔpɛ uwéésɛ?

³⁵ Yeesu uu pɛé tone, uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Uye un n la uké ufoí, li pise re uké nónnénéí utɔrɔɔ uu nónnénéí ukéikó.

³⁶ Uu kewá kenyine kpísi uu pikɛɔpɛ nyeresɛ, uu ke kpísi uu pékérí uu pɛɛ pi maa re:

³⁷ Uye un siwá nsí keɔpɛ kéye kusáne n yɔsí né nnya, tinécúruu kuu kusáne yɔsí, úye un kɔ kusáne né n yɔsí, ái rinécúruu kuú yɔsí, amá uyɛɛ né n tumme kuú yɔsí.

Uye un keróɔá n kpálɛ, uyɛ úu uróláarɔ
(Luki 9:49-50)

³⁸ Yohani uu u maa re: Sáa, tɔ unyine yenle un aníri lakase ne ripónyíri nnaɛ úu kɔ pɛɛ ró tíkilɛ. Kúu ró n tíkilɛ nnya, arí ne u yulu.

³⁹ Amá Yeesu uu rinóɔ yósu re: Ani kape ne u yè, likumúnjé re úka úu we yɛɛ ye rinényíri ne mewaisaɛa n wa uu kei nní cire nnékópe símisi.

⁴⁰ Uye un kerópire n we uyɛ úu uróláarɔ.

⁴¹ Kani né Kirisi pikó nnya, úye un kɔ rinényíri nnya míni nírɛ-nírɛ nó n he, asei kam nó símisi, liute úu uihéé paane.

Akópe pikaase keɔáa nsímé
(Matiyee 18:6-9; Luki 17:1-2)

⁴² Amá úye un siwá sɛɛ ne nní kefa né n tɛne kenyine akópe n waise, li kutɔsi we piké rináipare mule-mule rɛɛme wa api ripóɔ u lesi api mínimaa-i u sáɔɔ.

⁴³ In tɛ kupónípe kpɛɛ akópe pɔ waise, a ku riké. Li kutɔsi we a nfáa yɛ ne kunípe kerí ne kaa yé anípe keté m má aá ne nna kpɔciré kelɔ loni, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

⁴⁴ [Kei ke apapi nyɛɛ ye ipiɛ n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kɔ n kpu.]

⁴⁵ In tɛ kupóna kpɛɛ akópe pɔ waise, a ku riké, li kutɔsi we a kúna kuse m má aá ne nfáa yɛnu ne kaa yé ána keté m má apí ne nna kpɔciré kelɔ kémɛɛ pɔ sáɔɔ, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

⁴⁶ [Kei ke apapi nyɛɛ ye ipiɛ n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kɔ n kpu.]

⁴⁷ In tɛ mepónípeɛ meɛ akópe pɔ waise, a me lese aa ketaa-pɔ fómni. Li kutɔsi we pɔké Ulééɔaa iyɔɔpi kémɛɛ lɔ ne menípeɛ meɛɛ ne kaa yé inípeɛ ité m má api pɛɛ nna kpɔciré kelɔ kémɛɛ pɔ sáɔɔ, kei ke nna rín ye píkaí n kpu.

⁴⁸ Kei ke apapi nyɛɛ ye ipiɛ n li áa ye n kpí, kei ke nna rín ye kɔ n kpu.

⁴⁹ Likumúnjé re: Písoi nnéi keɔáa kapi nna kɔɔnune yare kapi ye nní iluke keɔáa nnyási n fulei.

⁵⁰ Nnyási ye linyine keɔciré le, amá mmelɔ men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse? Ani nnyási meɔ n láárú, nkíɛnɛnɛ nké kɔ nókenéɔpɛ n we.

10

Utisi ne unósi pitúunne keɔáa icélaa
(Matiyee 19:1-12; Luki 16:18)

¹ Yeesu uu ncée pɔɔ uu Yutee ketē loni uu kɔ Yuritee rikoitime ricɔ kuwélémē sí. PISOI kULÚI API kɔ pikálaa u kpá uu kɔ pē picélaa loni yare kuu ye n céesi.

² Pifarisi pinyine API NE U kɔ piké NE ripine U N wa nnya, API U pise RE IN TE ncée ye we RE utisi uké uunɔsi ye.

³ UU rinɔɔ pi pɛɛ RE: Iye KE MOISI UU NÓ pise RE ANI wa?

⁴ API rinɔɔ yósu RE: MOISI ye utisi ncée hɛɛ RE U yé fe uu pitúunne ritelé unósi wɔlu uu pɛɛ U yulu.

⁵ Yeesu uu pɛɛ pi maa RE: Nɔ́anékín ntake nnya KE MOISI UU isé nnyí NÓ wói.

⁶ Amá nípá yo mewai kekoraane, Ulééca ye utisi NE unósi wale.

⁷ Lē nnya KE utisi uu usáa NE úni yisine uu unósi kpísi API péne,

⁸ U NE uyē API pansɛ ipiŋɛ isɛ. Kai nní lē N wa, ápi nkpéni píté, amá piipiŋɛ ye isɛ le.

⁹ Lē nnya usoi úu kape lē KE Ulééca uu rimpéne kóólɛne.

¹⁰ Kapi kényɔ ní ha, Yeesu pipiretiki API kɔ nsímé mmē kecáa pipise U kpá.

¹¹ UU pɛɛ pi maa RE: Uye un uunɔsi N yé un uféé N kpísi, U NE unósi foí púnnele, iwásánkaí kuu lē wa.

¹² Unósi un uula N yé un uféé N sɔɔ, iwásánkaí kuu lē wa.

Yeesu ye siwá tinɔɔ sɔne ritikise

(Matiyee 19:13-15; Luki 18:15-17)

¹³ PISOI API NE Yeesu siwá lɛɛɔ RE uké si rica. Amá upipiretiki API NE pi cési.

¹⁴ KE Yeesu uu lē N yé, ái NE U risá, uu pi maa RE: ANI riyá siwá síké kenéméé kam, áni kape si tápisi, likumúnjé RE mpí pɛɛ simɛɔ ní we pɛɛ yé Ulééca iyɔɔpi kémmɛ lɔ.

¹⁵ Asei kam NÓ símisi, úye unsá Ulééca iyɔɔpi N ηmurei yare KE KEWá ake ye N ηmurei, úu uiyɔɔpi kémmɛ lonine.

¹⁶ UU pɛɛ lē memáa si sakaa uu anípe si laa uú NE rinɔɔ sɔne si tikise.

Uhmáne mamá unyine kecáa nsímé

(Matiyee 19:16-30; Luki 18:18-30)

¹⁷ KE Yeesu uu ncée m pólɔlɛ, utisi unyine uu U tulu NE ntóɔ, uú ha ukɛyu-i wúla uu pɛɛ U pise RE: SÁa sɔne, íye kam wainɛ ké NE nfáa tenɛciré yé?

¹⁸ Yeesu uu U maa RE: YO nnya kaa né sée RE Usɔne? Uka úu usɔne, insá Ulééca mɛcire.

¹⁹ Mpá líké íye wa, pɔ Ulééca isé nyule RE: Kape usoi kpu, kape iwásá wa, kape yáai, kape nnóɔmɛ itansei nyere, kape unyine ncaai níka wa, a upósáa NE upóni ríyu waise.

²⁰ UU rinɔɔ U yósu RE: SÁa, hái inéwá-mɛ kam lē múílɛ.

²¹ Yeesu uu U nyánei NE níla, uu pɛɛ U maa RE: Likei lise lɛɛ pɔ párílɛ, a N ηme a lē nnéi kaa m má yáa, aa siwóɔ sē píwekɔɔ hóɔne, pɔ pɛɛ memá yé keyómɛca-pɔ. Pɔn lē piwai m masí, aa pɛé weri aa né tíki.

²² KE utisi uyē uu anɔɔ nyē N kɔ, KE ukunipe aku nní mí mulú nnya, ukɛyu ake cɔhɔne uú NE mpócaai tɔmpɔ.

²³ Yeesu uu upipiretiki pɛɛ U N kálaalɛ nyánei, uu pi maa RE: Ulééca iyɔɔpi kémmɛ pilone ye NE pimámá páápú kpa!

²⁴ ANÓɔ nnyé aa Yeesu pipiretiki píri wai. Amá Yeesu uu pimáa pi kpá RE: Sinépipi, a tíye Ulééca iyɔɔpi kémmɛ pilone ye pólú kpa!

²⁵ Kuyoooyo kun N la kúkɛ kehímpi kupole-i lomɔ, li yé kutɔsi m purú NE ke umámá uu yé ní la uké Ulééca iyɔɔpi kémmɛ N lomɔ.

²⁶ AI kɔ mɛyánsei píri Yeesu pipiretiki kpá, API pɛé m píseine RE: IN lɛɛ ni, wóo ye pɛɛ píyulale yé?

²⁷ Yeesu uu pi nyáni uu rɛ: Usoi kɛmɛɛ, lɛ ái kuwai we, amá ái Uléécáa kɛmɛɛ. Likumúnjé rɛ nǐpá yo yɛ kuwai wele Uléécáa kɛmɛɛ.

²⁸ Piyɛɛ uu pɛɛ u maa rɛ: A ripáí kari lirókó nnéi n tíyɛ tɔn pó tikilɛ.

²⁹ Yeesu uu rinóó yósu rɛ: Asei kam nó símisi, úka úu we yɛɛ yé nɛ́ nɛ Nsímé kɛcirɛ nnya, kényɔ nɛ pimáa nɛ piwá, nɛ piyéi nɛ pínì nɛ pisáa nɛ siwá nɛ sicarɛ n tíyɛ

³⁰ úu yé pɛɛ neni mewee mmé-i síyɔ nɛ pimáa nɛ piwá nɛ piyéi nɛ pínì nɛ siwá nɛ sicarɛ mɛpɛhɛ píle n yé. Uu yé kɔ Yeesu pitiki iwɛ paa. U yé kɔ aɲmɛ nyɛɛ n wémɛ kɛmɛɛ nfáa tɛnɛciré yé.

³¹ Pifoí mɛyá yé pitórɔɔ pansɛ, pitórɔɔ mɛyá api pifoí.

Yeesu yɛ metáánũ unkpɔ nɛ umɛyisɛ nsímé símisi

(Matiyee 20:17-19; Luki 18:31-34)

³² Ncée kɛmɛɛ kapí pɛé we pin Yerusalem-mɛ sí. Yeesu un pikɛkpeɛ sónɛ, upipirɛtiki pin kɛwuú piralɛ, iwamɛ in pɛpɛɛ pi n tíkílɛ we. Yeesu uu kɔ upipirɛtiki kɛfi nɛ pité kpísi uu leleɛ u n lɛerine pi símisi

³³ uu rɛ: Nɔ nyánii, Yerusalem kari nní símpɔ piké ha kei Usoi Kɛpipi tí piké pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnɛ n wa piwééɛ nɛ isé picélaa anipɛ-i wa, pɛ́ piké nɛ u túhaanɛ api yekei rɛ piké u kpu. Pi yé pɛpɛɛ ápi Uléécáa m pakarelɛ́ anipɛ-i u wa.

³⁴ Pi yé méwoo u nyáni api ukɛcáa meta tuke, api iséi u fopii api pɛɛ u kopu. Amá siyáa sitaani memáa, u yé nkpɔ kɛmɛɛ yisi.

Lɛ kɛ Yakupu nɛ Yohani api Yeesu m pise

(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Sepetee sipipi keté, Yakupu nɛ Yohani api nɛ Yeesu kɔ api u maa rɛ: Sáa, tɔ la rɛ a lɛ́ kari pó n welunɛ ró wa.

³⁶ Uu pi maa rɛ: Yo kani mpíi la rɛ ké nó wa?

³⁷ Api u maa rɛ: Pɔn píyɛi ipóyóopi kɛmɛɛ n tonɛ, tɔ la rɛ a tíyɛɛ usɛ uké kupólukɛ-lukɛ-mɛ́ n tũ, ucɔ kupómii-mɛ́.

³⁸ Yeesu uu pi maa rɛ: Ani nyu lɛ́ kani nní n welu. Nó fe ani ntóosi kɛporipi kam n nírunɛ níruu? Néɛ nó fe ani íwɛ takai yarɛ kam i n takainɛ?

³⁹ Api rinóó yósu rɛ: Tó li fe. Yeesu uu rinóó pi pɛɛ rɛ: Mɛsei yɛ mɛ rɛ nó ntóosi kɛporipi kam n nírunɛ n ntí, tɛ íwɛ kam n takainɛ kani takainɛ.

⁴⁰ Amá in kunélukɛ-lukɛ néɛ kunémii-mɛ́ metonɛ nkó mmú ái néɛ yé tíyɛɛ liké nɛ lɛ́. Pɛ́ nnya kɛ sitónɛ sɛ́ asi n nyóɔnselɛ́ kuu si panɛ.

⁴¹ Kɛ Yeesu pipirɛtiki kɛfi tɔrɔɔ api lɛ́ n kɔ, piapɔɔ áa nɛ Yakupu nɛ Yohani caai.

⁴² Yeesu uu pɛɛ pi séi uu pi maa rɛ: Nɔ nyulɛ rɛ pɛ́ kapí n kpíilɛ tɛ ayu piwééɛ yɛ pinnanɛ nɛ a wéékusɛlɛnɛ, písoi kɛcirɛ pin pinnanɛ a nyísɛlɛ́.

⁴³ Amá ái li mɛcɔ kai nó kɛmɛɛ we. Uayɛ un n la uké nókenécɔpɛ uwééɛɛ, uké pansɛ nóunékeikó.

⁴⁴ Uyɛ un kɔ nókenécɔpɛ ikpéɛ n la, uké nónnénéi ulasi.

⁴⁵ Limɛcɔ kɛ Usoi Kɛpipi ákɛ ka rɛ piké kɛ keisi, amá kɛ kalɛ rɛ kɛkɛ picɔ keisi, ákɛ kɔ kenfaa nɛ riwómɛ hééle mɛyá mɛké nɛ píyulalɛ ní yé nnya.

Yeesu yɛ unyíyɛ kapí yɛ n sée rɛ Patimee pɔisɛ

(Matiyee 20:29-34; Luki 18:35-43)

⁴⁶ Api Yeriko tuipɔ. Kumúnjé kpɛ-i kɛ Yeesu nɛ upipirɛtiki nɛ risoiwuí api kuyu ní lelu, unyíyɛ unyine yɛɛ n wélei kapí yɛ n sée rɛ Patimee, Timee unɲmáne un ticéetimɛ tũ.

⁴⁷ Uu kóm tɛ Nasarɛti ukó Yeesu yɛɛ tósu, uu sicááila kápáa rɛ: Tafiti kɛpipi, Yeesu, a inéwɛ ripáí!

⁴⁸ Meyá amē ne u cési re uké riséé, amá uu meýá cásē re: Tafiti kepipi, a inéwe ripái!

⁴⁹ Yeesu uu nyere uu re: Ani u séeme. Api unyíye séipō, pin u máikēē re: A n kahari, a yisi, u pó séile.

⁵⁰ Unyíye uu uketukanka sá uu wákasi uu Yeesu-mē sí,

⁵¹ Yeesu uu u pise re: Yo kaá la ké pó wa? Unyíye uu re: Unésáa, ne la re inénípeē iké ye yē.

⁵² Yeesu uu u maa re: A n ηme, mpófatenē ye pó yóriye. Mese ne mese inípeē ii wúkule uu Yeesu tiki.

11

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

¹ Kumúnjé kpe-i kapi Yerusalem n nyahaipe pin Petifasee ne Petanii ayu keyúrí we, aléé nyē kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kuwélé-mē, Yeesu uu upipiretiki pité tum

² un pi tee re: Ani kuyu kpeē nní nókenéyu ní wepō kēmēē ha. Nōn píyei n tuipe, nó keminaapipi kenyine leepō ken toraalē. Usōi úka úu ke tonelē. Ani ke fénne aní ne né ke weri.

³ Uye un nó m maa re: Yo nnya kani lē wai? Ani rinóo u yósu re: Upíima yee ke la. U yé mese ne mese nó riyá aní ne nté ke weri.

⁴ Api sí api keminaapipi leepō ncée-i ken ketahai toraalē tinōnōo rinyine keyúrí, api ke toriye.

⁵ Pēpeē kei ní we pinyine api pi maa re: Yo kani kei wai? Yo nnya kani keminaapipi kē toriye?

⁶ Api rinóo yósu yare ke Yeesu uú pēē ní ma. Api pi tíye api tósu.

⁷ Apí ne keminaapipi kē Yeesu sí api kekecáá piilū laai, Yeesu uu ke tone.

⁸ PISOI meýá api piilū tánjente ncée kecáá, picō api apéi kapi sicare-i n kpási tánjente.

⁹ PISOI pēē Yeesu keyu n sōne ne pēpeē ukepire n tíkilē pin pupukēē re: Osanna! Ani Uléécaā uyēē n sōnti ne Upíima rinyiri ritaáse.

¹⁰ Uléécaā uké rinóo sōne uyēē n sōnti uké urósáa Tafiti meco iyópi ní tone ritikise, Osanna! Ani urinyiri keyómecaa-pō ritaáse.

¹¹ Yeesu uu Yerusalem kuyu tulu, uu Uléécaā keyō sí. Ke ituje ii n tene nnya, uu nípá yo pinyáni másu, u ne upipiretiki kefi ne pité api Petanii tómpō.

Yeesu ye kúfikiyee anóo wa

(Matiyee 21:18-19)

¹² Kai n weesi, Yeesu ne upipiretiki api Petanii kuyu n leeri nkú nn Yeesu wai.

¹³ Uu ketaa-pō kúfikiyee yenu ne mēpéi. Uu re u yé ha apipi wéési. Amá kuu n tuipe, mēpéi ηmane kuu leepō, likumúnjé re ituje iye-i ke aléé nyē aa ye m pi íi kahanē n tu.

¹⁴ Yeesu uu pēē ku maa re: Úka úu kape píakai ripópipi piluke rikpá. Upipiretiki api anóo nyē kom.

Yeesu ye Uléécaā keyō-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-17; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)

¹⁵ Api lē memáá Yerusalem tulu, Yeesu uu Uléécaā keyō loni. Uu pēpeē Uléécaā keyō-i n yálisi ne pēpeē n léeri pilákase kápáá, uu pēpeē siwóo n cōhōne ataapili ne pilólāyái situmpi láuli.

¹⁶ Uu tíyēse unyine uké ne ilū inyine Uléécaā keyō-mē titiki.

17 Uu pi céési re: Li wɔlaalɛ te: Pi yé kenéyɔ sée re sitɛ nnéi písoi keyómeyáhaayɔ. Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore.

18 Pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése ne isé picélaa api uanɔɔ nyɛ kom, api ncée wéési piké ne u kpu. Amá pin u wuru re uicélaa ye pɛe písoi nnéi pírí wá nnya.

19 Kai nnyóó n wa, Yeesu ne upipiretiki api kuyu lelu.

Yeesu ne kúfikiyee kóima
(Matiyee 21:20-22)

20 Kai n weesi pin tósu, Yeesu pipiretiki api kúfikiyee kpɛ yenu kaku n kóosi ne iníjǐ-pɔ.

21 Piyee uu lelee n wa léise, uu Yeesu maa re: Sáa, a ripaí, kulée kaa anó n wa ye kóosile.

22 Yeesu uu upipiretiki rinóó yósu re: Ani ne Uléécaá kefa tenɛ.

23 Asei kam nó símisi: Uye un tikúú ntí m maa re: A kei yisi a ha mínimaa-i ripɔlɔ, unsá ukéfa-i n tíru, amá un n waise re lɛ kuu nní mí ma ye waine, li yé mɛsei wa.

24 Lɛ nnya kam nó tee re: Ani ye waise re nɔ lɛ nnéi kani keyómeyáhaa-i n welu piyéne masile, Uléécaá yé kɔ nó li yenɛise.

25 Nɔn kɔ píyeyi n nyenu nɔn keyóme n yáási, nɔn ne unyine nnyine m má, ani u sárei, Nóunésáa yee keyómecaa-pɔ ní we uké kɔ ne nórínécúruu akópe nó n sárei nnya.

26 [Amá nɔnsá ye akópe n sárei, Nóunésáa yee keyómecaa-pɔ ní we úu kɔ nórínécúruu akópe nó sáreine.]

Yei ke Yeesu nnaɛ nn léeri?
(Matiyee 21:23-27; Luki 20:1-8)

27 Api kɔ Yerusalem pihápe kpá, kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu Uléécaá keyɔ-i n kɔɔnii, pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisui fi piwéése api u leepɔ.

28 Api u maa re: Nnaɛ n ye kaá ne nní wai? Uye yee nnaɛ pɔ he pɔké ne nní n wai?

29 Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ké nse nó pise. Nɔn tinóó né m pɛse, né pɛe nó símisi nnaɛ mmɛ kam ne lɛ n wai.

30 Uléécaá née písoi pɛe Yohani tumme re uké písoi míni wole? Ani rinóó né pɛse.

31 Api pɛe pimɛɔpɛcɪre n keɛne re: Tɔn m maa re: Uléécaá, u yé maa re: Kai pɛe íye wa káni ne Yohani nsímé ηmurei?

32 Tɔn m maa re: Písoi, áí yé wa. Pi pɛe kuyu pikó wurule, likumúnjé re pinnéi ye pɛe Yohani kpíilenle yare antepu kecɪre.

33 Api Yeesu rinóó yósu re: Ari nyu, Yeesu pɔɔ pi maa re: Né ám kɔ nó símisine nnaɛ mmɛ kam ne lɛ n wai.

12

Pikeikó pɛe rikpákára m má kenyárú
(Matiyee 21:33-46; Luki 20:9-19)

1 Yeesu uu pɛe lɛ memáá sinyárú pi loni, uu re: Utisi unyine yee we, uu alée nyɛ kapi ye n sée re fiinyi kecare tamesi. Uu mmele wai uú ne ke kóónú. Uu kɔ kecare ke-i kuhóre túni uu kétacerii mɔm kei kapi yé píta n cérii. Uu kɔ limemáá rikúsi cáca rinyine mɔm uu pɛe pikeikó wéési re piké kecare kɛ kecáá u m paílɛ uké ncée ha uké kam.

2 Kai aléepipi nyɛ kutúú n tu, uu ulási unyine upikeikó pɛ kéme tumpɔ re piké aléepipi anyine u yóme.

³ Api u tini api káii, api menípe ηmanε u lakase.

⁴ Uu kə ulási ucə pikemεε tumpə, api uyē tíyu kecáa káii api u lámisi.

⁵ Uu utumε táánū tum, api uyē kopu. Uu lē memáa pitumε meyā túmειpə, api picə kaiinkεε api kə picə kóni.

⁶ Ucarete uyē unηmánε lala mεcire kaí pεε u pəəne. Uu pεε metórəə uyē tumpə un tee rε: Pi yé unēηmánε wuri.

⁷ Amá pikεikó pē api símaanε rε: Nkó yεε masí usáa ikulanlū nnéi te. Ani kam təké u kpu ari pεε uikulanlū iyē n te.

⁸ Kuu n tuipə api u tini, api kópu api kecare ilúké u sá.

⁹ Iye ke ucarete uu wainε? U werinε uké pikεikó pē kə uu aléε nyē picə pa.

¹⁰ Ani Uléεcaa Nsímé ritelé kémεε kéénlē te:

Tiparε ke pimómε api n fóm tee panse ticíre-cire tee kenui-i ní wee?

¹¹ Upíima yεε lē wa. Mεwaisaηa kuu ró n yéneise ye mē.

¹² Pisuifi piwéεε api céru rε pē ke Yeesu kenyárū aké ne mánε. Api pεε lē kapi yé ne u n tí wéési, amá risoiwuí ari iwamε pi wai. Api u tíye api tósu.

Lampoo kapi ye Rəm uyəəpi pítima n héεle

(Matiyee 22:15-22; Luki 20:20-26)

¹³ Api Yeesu kémεε Pifarisi pinyinε ne pεpεε Erooti kepire ní we tumpə rε piké ripinε u wa apí ne uanəolempi cire u tini.

¹⁴ Apí weri api Yeesu pise rε: Sáa, tə yē te pəə aseí ute áa kə úka kewuú túúni. Likumúné rε ái pisoí mεwee kaá ne músu pəə ne símisi. Pə ye kə Uléεcaa ncee pisoí céesile ne aseí. Ncéε ye we rε təké ye Sesaa lampoo hééleε? Li pise rε təké ye hééle néε ári kape ye hééle?

¹⁵ Yeesu yεε pikεcáa kecáa mεwai n nyu uu rinəə pi yósu rε: Yo nnya kani ripinε né wai? Ani ne mεwóəpipi menyinε né kam ké me yē.

¹⁶ Apí ne menyinε u hapə. Yeesu uu pεε pi pise rε: Uye riyu ne úye rinyiri yεε kewóə nké kecáa we? Api rinəə yósu rε Sesaa lo.

¹⁷ Uu pεε pi maa rε: Ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléεcaa likó Uléεcaa pa. Urinəə meyóə amε meyá nnəə pi yipu.

Pisatusee ne nkəə kémεε meyise nsímé

(Matiyee 22:23-33; Luki 20:27-40)

¹⁸ Pisatusee pεε n tee rε pikpəkpə ápi ye nkəə-i yisi, api Yeesu kémεε sí api u pise rε:

¹⁹ Sáa, lē ke Moisi uu isé ní wói ye nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíye úu ne kewá, uuwā yεε yé unósi uyē kukúmannəsi kpísi uu umáa mpuri wai.

²⁰ Pimáreεə pisεei pinyinε pεε pée we. Ufoí uu unósi kpísi uu kpi úu ne kewá.

²¹ Ulírū uu ukúmannəsi kpísi, uu kpi úu ne kewá. Lē mεcə kai kə utáánū titiki.

²² Pikεsεei kē, úka úu kewá ne u mari. Pē memáa unósi uyē pəə kə kpi.

²³ Pikpəkpə keyisεyaa ketúné, pikεcəpe úye yεε yé unósi n te, likumúné rε pikεsεei kapi kunósi u kpíkεsi.

²⁴ Yeesu uu pi maa rε: Lē nnya kani nómenécíre kúraasente: Ani Nléεcaasimé aseí kómēi, áni kə Uléεcaa nnaηe nyu.

²⁵ Mεsεisei kē ke pisoí api pikpəkpə kémεε n yisinε, pitisi ápi pinósi kpíkεsinε, pinósi pəə ápi kə pila sónkεεne, amá pimεfine yé n we yarε piléεcaatumε keyómεcaa-pə.

²⁶ Yo nnya kani tee rε pikpəkpə ápi yé yisi? Ani kelə ke-i kai Moisi ritelé-i n wólalē te Uléεcaa ye kuhíhí kpee ní torε kémεε we un ne Moisi símisi keenlēε? Li kei wólalē te, Uléεcaa ye Moisi maa rε: Néε Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa.

27 Uléécáa úu pikpákpá Uleecáa, amá u pinyánnyá Uleecáa le. Nónnépúnne ye piyele.

*Isé iyee Uléécáa isé kecápe icó n fe
(Matiyee 22:34-40; Luki 10:25-28)*

28 Uléécáa isé ucélaa unyine yee pree Pisatusee ne Yeesu ikeneene n kó, uu yénu re Yeesu ye rinóo pi yósile nsonne, uu ne u kó, uu u pise re: Isé nnéi kémeé íye yee imáa?

29 Yeesu uu rinóo yósu re: Isé maa ye nnyí: Isirayeli, a kutu ricó, Upíima, Uróléécáa, Upíima ye ucíreníne le.

30 A Upíima, Upóléécáa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi ne kepómúné nnéi ne mpónahe nnéi kó.

31 Ilírū ye nnyí: A upóco n la yare kaa ripócuruu ní la mecó. Isé íka íi we yee nnyí n fe.

32 Isé ucélaa uyē uu u maa re: Li nyamle, sáa. Asei ye nye kaá maa re Uléécáa ye ucíreníne le úu kó ucó má.

33 Mpa úye uké u n la ne kefa nnéi, ne mesóhó nnéi ne nínahé nnéi kó. Mpa úye uké kó uucó n la yare kuu uricuruu ní la. Lē ne isee kapi ye ne Uléécáa n nyóonse api tóroise múkú-múkú ne inyóonse icó nnéi tósile.

34 Ke Yeesu uu n yé te mesóhó kuú ne rinóo yósi, uu u maa re: Pó mepócíre nsonne cápínele. Aa ne Uléécáa kuyópiyu ketaa we. Uka úu pree ikari piwai rikpá uké nnyine u pise.

*Uyē ke Uléécáa uu n wée ne Tafiti kecáá nsímé
(Matiyee 22:41-46; Luki 20:41-44)*

35 Yeesu ye Uléécáa keyó-i céésile uu pi pise re: Iye ke isé picélaa api yé fe api maa re uyē ke Uléécáa uu n wée ye Tafiti kepipi le.

36 Nfáasone ye Tafiti ricuruu maase re:

Upíima ye Unépiima maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótoné-i toné,

háí ne kumúné kpe-i kam yé pipóláaró kepónyále-i n có.

37 Tafiti ricuruu yee u sée re "Upíima". Iye kuu yé pree ne Tafiti kepipi?

*Yeesu ye re písoi piké pimécíre ne isé picélaa tí
(Matiyee 23:1-36; Luki 20:45-47)*

Písoi kulúí ye pree kutu u cōlenle lin pi láarú.

38 Uicélaa kémeé kuu pi símisi re: Ani ne isé picélaa ne nómenécíre tí. Piké ne atúkanka caa-caa n kōnii ne písoi piké pi n yáhaanke ayáa kémeé yee ripóo pi we.

39 Ayómeyáhaalee sitone foí ne keluke kémeé sitone foí yee pilikáipi-káipi.

40 Pi ye lē ke pikúmannósi api m má nnéi yóoile api ye pree keyóme yáási mecáa yare pi písoi sone le. Uléécáa yé ne pi túhaane uu íwe pi wai áí kumúné má.

*Ukúmannósi ihēe
(Luki 21:1-4)*

41 Yeesu uu lē memáá Uléécáa keyó-i, kei kapi ye ihēe n sariipó keyurí toné. Uu lē ke písoi api siwóo n sariipó m pállē. Pimámá meyā api meyá hekesi.

42 Ukúmannósi unyine póo kó weri uu sitanká sité sápa.

43 Yeesu uu pree upípiretiki séi uu pi maa re: Asei kam nó símisi, ukúmannósi wékóo nkó ye hele ai mpá úye tósu.

44 Likumúné re mpí nnéi, lē kápi ne líka n wai kapi he, amá uyē pó, ulikó kecíre, lē kuu m má nnéi uké ne iluke n lo kuu he.

13

*Yeesu re Uléecaa keyo yé fori
(Matiyee 24:1-2; Luki 21:5-6)*

¹ Ke Yeesu uu Uléecaa keyo-i n léeri, upiretiki use uu u maa re: Sáa, a ripaí, keyo kecire ne apare sone-sone, née yo?

² Yeesu uu rinóo u yósu re: Pó keyo píima nké nyánii? Li sónti liké wa ripare ríka ári yé ricó kecáa n tósilē. Linnéi mmú ye sóntile liké fori téké-téké.

*Lelee n nyise re ketē ye ketene tu
(Matiyee 24:3-14; Luki 21:7-19)*

³ Uu Olifiyee rikúú kecáa tone Uléecaa keyo keyu-mē. Piyee ne Yakupu ne Yohani ne Antiree mecire ne uyē pin we, api u pise re:

⁴ A ró símisi kumúnjé kpe-i ke lē ai ní werine. Yo yee ró nyisene re lē nnéi yé tene?

⁵ Yeesu uu pree pi maa re: Ani nómenécire tí nsone, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā.

⁶ PISOI MEYÁ YÉ SÓNAAME USE USE NE RINÉNYÍRI, NÍPÁ ÚYE UU YE MAA RE NÉ KE ULÉECAA UU WÉE. Lē kémee kapi yé pISOI KULÚÍ KUYÚÍ TÁ.

⁷ Nón píyei n kó te atopi ye nnyáa ne ketaa-pó weme, áni kape nfasimé tóne, likumúnjé re lelee sónti. Amá kété áke kahanē n tu.

⁸ Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncó ne tópu, keyóopitē áke keyóopitē kecó ne tópu, ketē yéé siló siló yenesi, nkú yé kó wa. Limpóle yé n we yare ke memárenlō ame ye unósi pikéhē n kóraane.

⁹ Ani nómenécire tí. Pi yé ne sitúhaane nó ha, apí ne sipópi nó káii ayómeyáhaalee-i. Pi yé né nnya kuyu piwéese kémee ne pitúhaane kémee nó sone. Nó kó pikeyu-i inétansei lí.

¹⁰ Li pise re piké Nsímé Kεcire isoipuri nnéi riyóó kelene.

¹¹ Pin nó n tí apí ne ketúhaane nó sí, áni kape píri tóne kelene ne mmē kani yé m maa, amá ani mme mee kumúnjé kpe-i nó n ka maa, likumúnjé re ái nóó símisi, amá Nfáasone ye mu.

¹² Usoi yé umáa née uwá tí uu tíyese api u kopu. Pisáa yé kó limεcó pisipipi wa. Siwá yé pisáa ne píni kecáa nyere asi tíyese api pi kóni.

¹³ Tinényíri nnya, nípá úye ye nóinépurí yulune, amá úye un tinkáhá-káhá hái ne kété-pó, Uléecaa yé u yoriye.

*Iwe píima mekame
(Matiyee 24:15-28; Luki 21:20-24)*

¹⁴ Kumúnjé kunyine yé kam ani ncaai píima mee ye n cókoi yenu, kei kái ne n sá re nké n we. Úye un nsímé mmē n keē, uké musí uké liasei kó. Lin lē n wa, pεpεe Yutee ketē kémee ní we piké wuri api ayópe taá.

¹⁵ Úye un keyó ipiraa kecáa n we, úu kape keyó-i ricεpime re uké linyine kpísi.

¹⁶ Úye un kó kecare-i n we, úu kape kepire pele re uké ha uketukanka kpísi.

¹⁷ Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

¹⁸ Ani keyóme yáási, ái kape nnyiye kumúnjé ka.

¹⁹ Likumúnjé re siyáa see íwe píima síkó le. Ke Uléecaa uú ne ketē n wa, apí íwe iyē icó yenaalē, iicó íi kó píkaí léeri.

²⁰ Uléecaa unsá pree siyáa sē n hasi, úka úu yé pree nfáa yē. Pē kuu n tési uú n te nnya kuu si hasi.

²¹ Úye un pree nó m maa re: Ukirisi ke Uléecaa uu n wée ye nté née nté-pó wele, áni kape waise.

²² Likumúnjé re pikirisi nōme ne antepuye nōme ye leerine. Pi yéé mewaisaŋa ne mewai píima wapisi piké ne nípá pē ke Uléecaa uú n te pōise.

²³ Ani kapε lɔpile, m̄pá yo kam nní mɛncire nó símisi.

Usoi Kεpipi mεkame
(Matiyee 24:29-31; Luki 21:25-28)

²⁴ Amá siyáa s̄é kέmεε, íwε píima iyē mεmáá ke itunε íí s̄omaane, iwáρε ii metéi paa.

²⁵ Awáρεπι aa keyómεcaa-pɔ poroiri, linánε-nanε lee keyómεcaa-pɔ ní we ai mεyá yεnεsi.

²⁶ Pi yé pεε Usoi Kεpipi yē ken ahopε kecáá wεmε ne kennanε ne kemεyɔopi.

²⁷ U yé pεε upitumε pεε ketē ne keyómε-pɔ ní we awélé nnéi túmει api pē kuu n wéεkεε ketē nké ne kekεtɔ-pɔ cápine.

Kúfikiyee kecáá icélaa
(Matiyee 24:32-35; Luki 21:29-33)

²⁸ Ani kúfikiyee kenýárū icélaa kutu ricɔ. Ku ye kun ilése ηmú n wairi, mεpéi mεn n leeri, nɔ ye mεse ne mεse ceri re kupii ye nyahaimεε.

²⁹ Limεcɔ kaí we, nɔn píyεi likei nní mεwai n yē, ani ceri re Usoi Kεpipi ye nyahaimεε un tinɔnɔ ne kólē.

³⁰ Asei kam nó símisi: PISOI kunai nkú áku tósune kelenε nní nnéi liké ne ní kam.

³¹ Ketē ne keyómε yé tásí, amá anénɔɔ áa metóné má.

Uléεcaa mεcire yεε ketē ketεne itunε nyu
(Matiyee 24:36-44)

³² Amá in ketē metεne nkó, úka úu likεyaa kē née liitunε iyē nyu, m̄pá piléεcaatumε pεε keyómεcaa-pɔ ní we née Uléεcaa Kεpipi ricuruu. Amá Usáa mεcire yεε nyu.

³³ Ani nómenécire tí, áni kapε ripɔɔ fóm, (ani ye keyómε yáási), likumúné re áni nyu píyεi ke liitunε ii yé kam.

³⁴ Li yé n we yarε usoi yεε ncée ní ha uu ukeyɔ tíyε, uu upikeikó rínanε hε, uu m̄pá úyε pikei u múise, uu rinɔnɔɔ uméré rinɔɔ hε re úu kapε ripɔɔ fóm.

³⁵ Lē nnya, áni kapε ripɔɔ fóm, likumúné re áni nyu píyεi ke úyɔsaa uu pεeri, nnyɔɔ née kesine pele née mεcánkooi née mmarε.

³⁶ Ai kapε wa re u mεkáikai ka uu nó lεeri nnɔ kέmεε.

³⁷ Lē kam nní nó n símisi, m̄pá úyε kam ne máne, áni kapε ripɔɔ fóm.

14

Pisuiɔi piwéεse ye kómεine re piké Yeesu tí
(Matiyee 26:1-5; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Li riyále siyáa sité Isirayεeli pikó piké ne nkɔɔ melɔɔ ne akpónɔ nyεε áa pite m má anyá li. Pεpεε ye Uléεcaa inyɔnse n wa piwéεse ne isé picélaa api ncée n wéési kapi yé ne Yeesu n tí ne mεsɔhɔ piké u kpu.

² Api símaane re: Ai kapε anyá kumúné-i re pisoi yé yisi api pitele wai nnya.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáá tulaali kəonu
(Matiyee 26:6-13; Yohani 12:1-8)

³ Kε Yeesu uu Petanii kuyu-i uyɔ Simɔɔ keyɔ kέmεε ní we un iluke le, unósi unyine uu lomɔɔ. Unósi uyē un kenúm̄pi sone keε tulaali pape-pape yεε nnéi píima m má múilē. Uu kenúm̄pi kē foru uu tulaali Yeesu riyu kecáá kəoni.

⁴ Mεwai mē ámε ne picɔ risá, api pεε pimεcɔpεcire m máikεε re: Linsone ye ní-ye kuu nní tulaali nkó n caai?

⁵ Tó pεε fe ari u yái ne nnéi píima ari siwóó sē píwεkóó he. Apí ne unósi uyē wóósi.

⁶ Amá Yeesu uu pi maa re: Ani u riyá. Yo nnya kani u cónlê? Mewai sone kuu né wa.

⁷ Likumúnjé re mpa píyei ke nó ne píwεkóó aní we, nó fe ani lisone pi wai pεé uye-i kani ní la, amá né, ái mpa píyei kam yé ne nó n we.

⁸ Lē ke unósi nkó uu n fenε kuu wa. Inépinε kuu mεncire tulaali fō piké kelene nhóre i tā.

⁹ Asei kecáá, ké nó símisi re mpa yei kapi ketē nnéi kecáá Nsímé Kεcire yóólē, pi yéé unósi nkó mewai mmé símisi apí ne u n léiselē.

*Yutasi ye wéésile piké Yeesu tí
(Matiyee 26:14-16; Luki 22:3-6)*

¹⁰ Yeesu pipiretiki kefi ne pité kεcōpe use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyóoti uú ha pεpεe ye Uléécaá inyóonse n wa píwéése lεεpō re uké Yeesu tí uké pi rimúise.

¹¹ Nkínjinε kapi ne kutu u ricō api rinóo yekei re pi yé siwóó u he. Yutasi uu icée sone wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

*Yeesu ne upipiretiki ye nkpō melóó anyá iluke le
(Matiyee 26:17-25; Luki 22:7-14; 21-33; Yohani 13:21-30)*

¹² Kenyáyaá foí kē kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li, keyáa kē kapi ye kō nkpō melóó anyá isan n kō, Yeesu pipiretiki api u pise re: Yei kaá la tóké ha anyá iluke pó wa?

¹³ Uu upipiretiki pité tum uu pi maa re: Ani kuyu-i ha, utisi unyine yee kecáripí ne míni n topori yé ne nó risáne, ani u ritiki.

¹⁴ Un yei n lō ani úyote maa re: Urósáa ye pise re yei ye kulee kpe-i ke u ne upipiretiki api nkpō melóó anyá iluke n lenε?

¹⁵ U yé kényō kecáá kulee maa kunyine kapi rísone n nyóonse nó nyíse. Ilū kapi ye ne anyá n li nnéi ye kukεmεé wele. Kei kani yé anyá iluke wa.

¹⁶ Yeesu pipiretiki api tósu api kuyu tulu, api mpa yo lεεpō yare ke Yeesu uú pεe pi m ma, api nkpō melóó anyá iluke wai.

¹⁷ Kai nnyóó n wa, Yeesu ne upipiretiki kefi ne pité apí weri.

¹⁸ Kumúnjé kpe-i kapi iluke n le, Yeesu uú maa re: Asei kam nó símisi, nókenécōpe unyine yee ne iluke né n le yé né yáá.

¹⁹ Píapō aa caai api pεe use use u m písei re: Yare né nées?

²⁰ Uu rinóo pi yósu re: Nó kefi ne pité pē use lo, tó ne uyē tōo ricáripí rise-i n le.

²¹ Usoi Kεpipi ye tósule yare lē kai kekecáá n wólaamelē. Amá usoi nkó yee yé Usoi Kεpipi n yáá, íwe ke liute uu topori. Li kutōsi we ápi kape pεe liute m mari.

*Yeesu nkpō ne umeyise piléise inyekii
(Matiyee 26:26-30; Luki 22:14-20; Kεrenti Foí, 11:23-25)*

²² Kapi n le, Yeesu uu kukpónó kpísi, uu kukεcáá Uléécaá pōonεε uu limεmáá ku kpókóri uu pi ku pa uu re: Ani yósi, inépinε ye nnyí.

²³ Uu lē memáá kεpóripi kpísi uu kekecáá Uléécaá pōonεε. Uu pi ke pa api pinnéi níru.

²⁴ Uu pi maa re: Menénye ye mmé, ménye memεε pisoí meyā nnya kōonu, Uléécaá uú ne pi séi re u ne pē piké kómεine.

²⁵ Asei kam nó símisi, ám píkaí aléepipi pita mpí piníré kpáne hái ne keyáa kē kam yé pífále ní ntí Uléécaá iyōopi kémεε.

²⁶ Kuu lē písímé pi m masí, api pεe ipakare siyome n yom pin pakarente api wai api Olifiyee rikúú sí.

*Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu
(Matiyee 26:31-35; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38)*

²⁷ Yeesu uu pi maa re: Nó nónnénéí kepire né ritò, likumúnjé re li Nléécaasimé ritelé-i wólaalé te:

Né useesé kpu,
isán pòo kpíi.

²⁸ Amá nen píyeyi nkpò kémee piyise m masí, né ha Kalilee ketè-pò nó m mē.

²⁹ Piyee uu u maa re: Mhá pinnéi pin kepire pò rintò, ái ne né.

³⁰ Yeesu uu u maa re: Asei kam pò símisi, neni kesine nké cire icá iké kelene meté n kooi, pò kési nnóo metaani re áa né nyu.

³¹ Amá Piyee uu n kenaaalé te: Mhá lin nkpò ye mu, tó ne mpò toké kesé kpu, ám kunmeriye pò we. Pinnéi api kò nse mmē m máikēe.

*Yeesu ye Ketisemanee-pò keyóme yáasi
(Matiyee 26:36-46; Luki 22:39-46)*

³² Yeesu ne upipiretiki api lé memáa kelò kenyine kapi ye n sée re Ketisemanee sí. Uu upipiretiki maa re: Ani nté n tū, néeké ha keyóme n yáhaapò.

³³ Uú ne Piyee ne Yakupu ne Yohani péne. Kei ke iwame ne mpòocaaí yíkíyiki nn u tí.

³⁴ Uu pi maa re: Tinépòo ye caailenle hái lin ne nkpò menyíne we. Ani nté tone áni kape lópilē.

³⁵ Uu lé memáa keyu-mē nyòsópò nkáripí, uu wúla uu Uléécaa yáasi re lin íye n we, a tíyese nípòle itunje iyē íi kape ka.

³⁶ Uu keyóme yáasi re: Unésáa, pò fe aa mhá yo wai, a ne ntóosi keporipi nké ketaa né wa. Mhá ne lé, kape menépòola wa, amá a mepókó wa.

³⁷ Uu lé memáa upipiretiki-mē pēle, uu pi læpò pin lóni. Uu Piyee maa re: Simòo, pò lónilē? Áa nkpáni fe pòké n nyáni kenampí kesee?

³⁸ Ani n tū nən nyáni nən keyóme yáasi, áni kape ne pipeikēe kémee ní loó nnya. Li kesoipipi ripòo we re keké ye lisone wa, amá ke pēe rinárei mále.

³⁹ Uú ne ketaa piwai pi kpá, uú ha keyóme yáasi, uu umewele foí mē meco welu.

⁴⁰ Uu pēeri uu kò pi læri pin lóni, likumúnjé re piinipēe ye mulēsile. Api ceri mmē kapi yé rinóo u n yòsí.

⁴¹ Uu metáánū pēeri uu pi maa re: Nénte nò nkpéni lónilē nən wéntelē? Li lé tule, itunje ye tule, læe nní, pi Usoi Kepipi pikópékóo anipe-i wale.

⁴² Ani yisi toké tósí, uyee né n yáine ye nyahaimēle.

*Yeesu metine
(Matiyee 26:47-56; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)*

⁴³ Yeesu úu kahane nsímé n tenē ke upipiretiki kefi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi ne risoiwuí api mēse ne mēse rikpáfúme, pin atéhe ne apúnípi muléilē. Pēpēe ye Uléécaa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisuífi piwéése ye pi tumpò.

⁴⁴ Yutasi ye pēe pianipe-i Yeesu n wainē, ye pēe risoiwuí mesəhə mē kuú ne u ní tinine céesile. Ú pēe pi céesi re: Nen ha úye rimpira am u yáasi, uyee lo, ani u tí, ani u múlú nísone aní ne tósu.

⁴⁵ Kuu n tuijò uú ne mēse ne mēse Yeesu kò, uu re: Sáa! Uu pēe u pira uu u yáasi.

⁴⁶ Písoi pēe api Yeesu kecáa kunípe wai api u tini.

⁴⁷ Kei ke Yeesu upiretiki use uu risaapò uu uritéhe kpeéu, uu Uléécaa usina ukeikó kutu semí.

48 Yeesu uu rinóo yósu uu pi maa re: Yo nnya kani pitíne né ka ne atéhe ne apúnípi yare usoi kpááree?

49 Mπά keyáa kéye kam ye nóκενέσπε n we, nen Uléécaá keyo-i céési, áni né tí. Amá lē kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaamelē liké ne n wa nnya kai lē wai.

50 Yeesu pipiretiki nnéi api u ημεριye api wuru.

51 Unmánε unyine yèè पेε Yeesu n tikilenle un kusánáá ημανε yariilē. Api re piké u tí,

52 uu kusánáá tópiri uu μεημανε wuru.

Pi ne Yeesu ketúhaane píma-i ha

(Matiyee 26:57-68; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

53 Apí ne Yeesu Uléécaá usina kémεε sí. Kei ke पेपेε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne Pisufi piwéése ne isé picélaa api pinnéi cápínelē.

54 Piyee uu ketaa-pó Yeesu n tikilē hái ne Uléécaá usina keyocope-pó. U ne piméré api kei kesé n tú un nna wéni.

55 पेपेε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne pitúhaane píma nnéi api písoi wéési पेε yé Yeesu ne nsímé rinkpára. Pitúhaane pē ápi nkópe ríka yē kapi yé ne u n kpu.

56 Likumúné re meýá μεε ne nsímé u kparai, amá mmē kapi n símisi rín ncée nse ritiki.

57 Picó api ye yisi apí ne u wáána re:

58 Tó kō un tee re: Né né Uléécaá keyo nké ke usoi kunipe aku n wa fori, am siyáa sitaani kecópe kefée móm ke usoi kunipe áku yé n wa.

59 Mπά ne kei ricurru, pinsímé rín ncée nse ritiki.

60 Uléécaá usina uu icápíne iyē kecópe yisi uu Yeesu píse re: Aa rinóo ríka yósunεε? Mpókópe ní-ye ke písoi mpí api nní símisi?

61 Yeesu uu séé, úu rinóo ríka yósí. Uléécaá usina uu pipise u kpá re: Póo uyē ke Uléécaá uu n wée? Uléécaá yeε ipakare n te Kepipii?

62 Yeesu uu rinóo yósu re: Néε lo. Nó Usói Kepipi yē ken Uléécaá, rínanε nnéi ute kuluke-luke-mē kényukótonε-i tú. Nó kó keyómεcaá-pó ahope kémεε u yē un ne weme.

63 Kei ke Uléécaá usina uu पेε uricuruu ilū kuu n tanaalē céérii ai nyíse re li u tóósile hái uu re: Píseérakóó píye picó kari nképéni wéési?

64 Nō konle kuu Uléécaá kecáá anóo kópe n símisi. Iye kani músu? Pinnéi apí maa re li ne sá re piké u kpu.

65 Picó api ukεcáá meta pitúkente loni, api ukeyu paasi api akpini pinéi u kápáá pin u tee re: A uyεε lē pó n wai ηmáinu! Piméré api u tini apí ne sípεε u tépei.

Piyee ye kesi re úu Yeesu nyu

(Matiyee 26:69-75; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

66 Kumúné kpe-i ke Piyee uu metene ripoo-i ní we, unósi unyine yeε Uléécaá usina n keisi uú weri.

67 Uu Piyee yenu un nna wéni, uu ukeyu-i nyáni u u maa re: Pó ne kó पेε Nasareti ukó Yeesu uyē tikilenle.

68 Uu késu re: Am nyu, ám mmē kaa ní la póké símisi kóméi. Uu पेε kei yisi uu kupookpaná-i sí.

69 Unósi uyē uu piyéne u kpá uu पेपेε kei ní we maa re: U písoi pē use le.

70 Piyee uu kó pikéne kpá. Kai nkáripí rinkpáse, पेपेε kei ní we api pimáa u kpá re: Mesei ye me, pó písoi pē use le. Likumúné re pó Kalilee ukó le.

71 Uu késu ηmaa uú ne keté kpeeni uu wéeri re: Ne Uléécaá, ám usói nkó nyu.

⁷² Ică ii mēse ne mēse melírū kooi, Piyee uu léise re Yeesu ye u maa re: Ică iké kelene meté n kooi, pó kési metaani re áa né nyu. Kei kuu pēe mēse ne mēse itu ripe.

15

Pi ne Yeesu Pilati kémee ha
(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

¹ Piwéese nnéi api mmare mare cápine: pepēe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne Pisui fi piwéese ne isé picélaa ne pitúhaane piima nnéi. Kei kapi pēe Yeesu paasi apí ne u tósu api Pilati anipe-i u wai.

² Pilati uu u pise re: Póo Pisui fi uyóopii? Yeesu uu rinóo u yósu re: Mmē kaa nní ma.

³ Pepēe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese apí ne nsímé meyã u kparai.

⁴ Pilati uu kó pipise u kpá re: Aa rinóo yósunee? A ripaí mmē ne mmē kapi kepócaá n símisi.

⁵ Yeesu úu rinóo ríka piyóó rikpá. Ai Pilati píri wai.

Pi túhaane ai tone re piké Yeesu kpu
(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

⁶ Mpa nkpó melóo anyá áye, Pilati yee pēe ukpaniikó uyē ke písoi api n wēe akpanii tōle.

⁷ Utisi unyine kapi ye n sée re Parapasi ye kukpaniilee-i wele ne pinyine pēe apí pēe uyóopi kecáá n kpálē. Pitele pinyine-i kapi pēe usoi kpu.

⁸ Tisoiwuí ari Pilati-mē tómpó, api lē kuu ye nípá anyá áye pi n wa pise.

⁹ Pilati uu pi pise re: Nó la ké Pisui fi uyóopi akpanii nó tóo?

¹⁰ Likumúnjé re Pilati ye ceri re nfaṣe nnya ke pepēe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese api uanipe-i Yeesu wa.

¹¹ Amá pepēe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese api písoi Pilati-i teriipó piké u ricóh uké ne Parapasi akpanii tó.

¹² Pilati uu pipise pi kpá re: Iye kani mpíi la nmaa ké uyē kani nní n sélei re Pisui fi uyóopi wa?

¹³ Api pipupeí kpá re: A kunapéékóo kecáá u karií.

¹⁴ Pilati uu pi maa re: Ncaai ní-ye kuu mpíi wa? Api meyá pipupeí kpá re: A kunapéékóo kecáá u karií.

¹⁵ Pilati uu risoiwuí meṣola tiki uu Parapasi akpanii tólu. Kapi Yeesu ne iséi pikáii ní masí, api písoi anipe-i u wai re piké ha kunapéékóo kecáá u karií.

Pisóoca ye Yeesu kecáá nyáni
(Matiyee 27:27-31; Yohani 19:2-3)

¹⁶ Pisóoca apí ne kényóore, kei kapi ye n túhaane u sí api pisóoca tóroo nnéi séi.

¹⁷ Api kuyóopikpelenku wēé u tani api sínípeleépi ne riyóopiké parii api u kipise.

¹⁸ Api pēe lē memáá u yáhaankēe re: Tó pó yáasi, Pisui fi uyóopi.

¹⁹ Api ríyu kecáá ne kenaapi u pepu api meta ukécáá tūke, api ukeyu-i n̄sone wula api u yáasi.

²⁰ Kapi kecáá pinyáni u ní masí, api kuyóopikpelenku wēé kpē u lapile api uilū pitane u pēse apí ne kunapéékóo kecáá pikarií u tómpó.

Pi Yeesu kunapéékóo kecáá karií
(Matiyee 27:32-44; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)

²¹ Api ucéetóhē unyine yee sicare-mē n léeri n̄nanje Yeesu kunapéékóo cōnse. Pi ye utisi uyē sée re Símoó, Sirēni kuyu ukó lo. Uyee Alekisantiri ne Rufuusi usaa.

²² Apí ne kelǒ kē kapi ye n sée re Kòlikata Yeesu sí. Kòlikata aseí re Kúyu Kojoo kelǒ.

²³ Apí píta kápí ne pite kapi ye n sée re miiri n cóhòne u pa re uké n ntí, amá úu n ntí.

²⁴ Apí kunapéékóó kecáá u karií apí uilū hòone. Pi panáile nípa úye uú ne uikpíkékpiké céru.

²⁵ Itunje in mese áme we kefi kumúnjé pepu kapi u karií kunapéékóó kecáá.

²⁶ Apí lē nnya kápí Yeesu ní kpu wòlu re: Pisuífi uyòopi.

²⁷ U ne písoi kpááree pité pinyine kapi kesé karií, ucò ukuluke-luke-mē, ucò ukumii-mē.

²⁸ [Lē kai Nléécaasimé kémee rintiki ye lē: Piwaikópekóó kunai-i kapi u wa.]

²⁹ Picéetònjé apí u lámaankee pin tíyu pòuli pin máikēe re: Yéee! Póo ye Uléécaá keyò n fori aa siyáa sitaani ne pimóme ke pese,

³⁰ a ripócúruu yoriye aa kunapéékóó kecáá súiri.

³¹ Pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ricuruu ne isé picélaa apí kecáá u nyánei pin pimécòpécire tee re: U picò yóriyentele amá úu pēe fe uké uricuruu yoriye.

³² Ukirisi, Isirayēeli uyòopi uké nkpréni kunapéékóó kecáá súime tóké yé arí ne kēfa tēne. U ne pē kapi kesé n karií pòò kò u lámaankee.

Yeesu nkprò

(Matiyee 27:45-56; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)

³³ Itunje kecíre kumúnjé, kuñmaha aku ketē nnéi còni hái ne itunje metaani kumúnjé-pò.

³⁴ Ketúnjé metaani kumúnjé kpe-i, Yeesu uu kecááila píima kenyine súúni re: Eloi, Eloi, lama sapatani? Lelēe re Uléécaá, Uléécaá, yo nnya kaa né ñmeriyē?

³⁵ Písoi pēe kei n cápínelē kecòpe pinyine apí lē kom apí re: Ani ripáí, Elii kuu nní sélei.

³⁶ Kei ke pikécòpe unyine uu wuri uú ha píta nyēpe-nyēpe pinyine-i sinéē fe uu kenapí tuhu uu u pa re uké n ntí un tee re: Tóké yé nké, in te Elii yé kam uu u súiseri.

³⁷ Amá Yeesu uu meyá kepupēila semí uu pēe kpi.

³⁸ Kusánjáá kápí ne Uléécaá keyò kémee n kénelē akú cēérine meté, kecáá ne metene-pò.

³⁹ Ke Ròm usóóca kpéē yēe pēe Yeesu keyu-i n nyenu uu unkpò mmē n yé uu re: Usoi nkó ye pēe mesei Uléécaá Kepipi lē.

⁴⁰ Pinósi pinyine ye kò pēe wele pin ketaa nyánei. Pinósi pē kecòpe ke Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu Sínsá ne Yosee uni ne Salomee apí pēe we.

⁴¹ Ke Yeesu uú pēe Kalilee-pò ní we, pinósi pē pēe ye pēe u n tikilē pin u keisi. Pinósi picò ye kò pēe u tikilenle apí ne Yerusalem sí.

Yeesu mekulaa

(Matiyee 27:57-61; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Nnyóó nn pitule masí ke Yosefi, Arimatee kuyu ukó uú ka. Yosefi ye pēe pitúhaane pē kémee usoi kecire lē. Uyē ticuruu ye kò pēe Uléécaá iyòopi mekame ménle. Keyáa kē aí ne sá anyá isòólú keyaa ye ke, liké ne kóso weesi kewénteyaa. Lē nnya ke Yosefi uu ikari wa uu Pilati kémee sí uú ha u pise re uké Yeesu u pa.

⁴⁴ Ai Pilati pírí wai kuú ne n kò te Yeesu ye nkprò masí. Uu Ròm usóóca kpéē séi uu u pise re in te li nánai ke Yeesu uú ne n kpu.

⁴⁵ Ke Ròm usóóca kpéē uu písímaa u ní masí lē kai ní we, Pilati uu ncée he re piké Yeesu kpísi piké Yosefi pa.

⁴⁶ Uyē uu kusánjáá lólu uu kunapéékóó kécáá Yeesu súiseri uu kusánjáá u pílesi uú ha rikpíi kapi kuparecaṅaa-i n wa kémee u yekei, uu pee lē memáá mepare píima menyine pímiise uu rinonoo fi.

⁴⁷ Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yosee uni api kei kapi u n waipó n nyánei.

16

Yeesu ye nkpó kémee yisi

(Matiyee 28:1-8; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)

¹ Ke kewénteyaa ketúnjé ake ní tásí, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu uni ne Salomee api tulaali lólu piké ha Yeesu yakasi.

² Kewénteyaa ukóso, api mekeekée metunjeleeme rikpíi sí.

³ Api pimécopécire píseine re: Wóo yé ha ripare tee rikpíi rinonoo n filē tó pímiise?

⁴ Kapi yé inípee rinsíka, api yénu re li meparecaṅaa mē pímiisele.

⁵ Api rikpíi-i lompó api kenmánepi kenyine yenu ken kuluke-luke-mē tū ken ketúkanka tomé tanaalē, iwame ii pí wai.

⁶ Ake pi maa re: Iwame íi kape nó wa, nté Yeesu Nasareti kuyu ukó uyē kapi kunapéékóó kécáá n karií kani wéési? U nkpó kémee yisile, úu nté we. Ani nyánii, kelō nké-i kapi u finse.

⁷ Amá ani ha Piyee ne upipiretiki təróo maa re u yé ha Kalilee-pó pi m mé, kei kapi yé ha u yē yarē kuu pi n símaalē.

⁸ Api rikpíi-i léeri api ntóó sé pin terii ne iwame, amá api úka ríka ma ne iwame mepéhē.

Yeesu ye umécire Makitala kuyu ukó Maari nyíse

(Matiyee 28:9-10; Yohani 20:11-18)

⁹ [Ke Yeesu uu kewénteyaa ukóso mmare nkpó kémee n yisi, u tíyesele Maari Makitala uu mefoí u yenu. Maari Makitala uyē kémee kuú pee aníri aseelakase.

¹⁰ Maari Makitala uú ha nsímé mmē pepere pee Yeesu rintíki símisi. Pē pin kumúnjé kpe-i nkpó tū pin kó ténesi.

¹¹ Kapi n kó te Yeesu ye nfáa mále, te Maari Makitala ye u yē, ápi ne kefa tene.

Yeesu ye umécire upipiretiki pité nyíse

(Luki 24:13-35)

¹² Lē memáá, Yeesu uu méwee féé macó kpísi uu tíyese upipiretiki pité pinyine pee kecare-mē n sí api u yenu.

¹³ Pē ticurruu apí weri api picó nsímé mmē símisi, picó pē api kó ne kefa tene.

Yeesu ye umécire upipiretiki kefi ne use nyíse

(Matiyee 28:16-20; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁴ Yeesu uu metóróo umécire upipiretiki kefi ne use nyíse kumúnjé kpe-i kapi iluke n le. Uú ne pinfatene kucírē ne pinkintake pi cési, kápi pepere pee nkpó kémee meyise-maá u n yé ne kefa u tene nnya.

¹⁵ Uu pee lē memáá pi maa re: Ani ketē nnéi rikóónú ani pisoí nnéi Nsímé Kécire símisi.

¹⁶ Uléécaá yé nkó yee ne kefa u n tene uu kó míni wole yoriye. Amá u yé ne nkó yee úu ne kefa u n tene túhaane aí ne u kpi.

¹⁷ Mewaisaṅa ke pepere ne kefa Uléécaá n tene api yé ní wapisi ye mmé: Pi yé rinényíri ne aníri lakase, api meyu féé símisi.

¹⁸ Pin iwáa n cópii, íi yé líka pi wa. Mpá pin kó linírē-niré lee yé n kpu n ntí, aí yé nkpáni líka pi wai. Pi yé pitóikó kécáá anípe rilaa, pitóikó pē api pélu.

¹⁹ Ke Upiima uu pisímé pi ní masí, ai keyómecaa-mě u kpiípa uú ha Uléecaa kuluke-luke-mě káyukótone-i tone.

²⁰ Upipiretiki api sí api ha nípa yei Nléecaaasimé símisi. Upiima uu pikai pi n léni, uu tíye mewaisaŋa kapi n wapisi ame pinsímé aseí n nyíse.]

Nsímé Kεcιre ritelé ke Luki uu n wói

Lελεε ritelé nti kémee ní we

Nsímé Kεcιre ritelé ne Uléεcaa Pitume Mεwai ritelé ke Luki uu wói. Pē inipεε-i ke Yeesu uu umεwai n wapisi ke Luki uu písei nsone uu kelene ritelé nti uusane Teofili wolu re uké Yeesu icélaa aseí kō nsone (Luki 1:1-4). Luki ye pεε Ukireki le. U kō pεε upōise píima unyine le yeε pεε Pōli n sárikeε. Luki ye Yeesu nyísele yare Usói Kεpipi. Yeesu ye pansεle kesoipipi uú ne sisoipipi íwe tēni. U pεε pisoí ipiηe ne píamíri pōisentele. Tíyu 24 kémee ke isímé tōrō yeε ní mulú ii wólaalē, iyē ke pεpεε Yeesu mεwai n yé api Luki rintéηse. Iyεε nní Yeesu meyise nkpo kémee ne umεkpáfúme upipiretiki ne pinósi ne pipiretiki pico pεε pεε unkpō n tēni keyu-i. Uu lē ne lē ke átélé aa ukecáa ní símisi pi pérése uu pεε pi tum te piké ha mpa úye símisi re uyεε Uyulale.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Luki ye símisile lē ke Yeesu uu sisoipipi kémee n lompo (1:1-4:13). Umεmare ne ukeleeme nkó mee kei we.
2. Upíima ye ketē kecáa unfaa nnéi kémee sisoipipi wéésile. Luki ye símisile lē kuú ne pinárei ne píwekōó ne pitóikó kutu riñcō (4:14-19:27). Sinyárū kulúí kuu kpísi uú ne sisoipipi li céési: Uηmáne yeε m pō kenýárū (15), Samarii ketē usói unyine yeε kusói n nyu kecáa nsímé (10:25-37).
3. Unkpō kunapéékōó kecáa ne umeyise nkpo kémee ke Upíima uú ne sisoipipi yoriye (19:28-24).

Luki ye Teofili ritelé wói

¹ Umáreco Teofili, pisoí meýā ye mεwai mee kerócōpe n wapisi nkó piwóle peenle.

² Pi mεwai mē nsímé tó ritósele yare lē ke pεpεε kékoraane-me n yé pin neni ne Uléεcaa nsímé kóónúlē api ró n n kéenkeε.

³ Lē nnya ke rinécúruu am nsone písei ké lē nnéi leε kékoraane-me n wa ceri, ai né sonesi re ké linkó pō umáreco Teofili wói kélé-kélé.

⁴ Ne wólule nōké ne n céri re icélaa kaa n kō ye nsímései le.

Uléεcaatumε ye símisi re pi yé Yohani Uniwole mari

⁵ Kumúηé kpe-i ke Erooti uú pεε Yutee ketē uyōpi ke Uléεcaa unyóonse unyine kapi ye n sée re Sakarii uú péé we. U pεε Apiya piléékōó kunai ukó use le. Uunōsi ye pεε pεpεε ye Uléεcaa inyóonse n wa uwéése Arō kεpire ukó le. Pi ye u sée re Elisapeti.

⁶ Piketé ye pεε Uléεcaa inipεε-i kecíre sónεle pin kō Upíima isé ne uicélaa nnéi múílē nsone.

⁷ Amá ápi pεε kewá má, Elisapeti ye pεε unyapi le. Lē memáá, u ne ula keté ye pεε kpurunule.

⁸ Keyáa kenyine kai Sakarii kunai menyóonse tu, uu pεε keyáa kē Uléεcaa keyu-i upinyóonsekei n wai.

⁹ Lē kai pεpεε ye Uléεcaa inyóonse n wa inyekii-i m pise kapi ritiki apí ne Sakarii wée re uké Uléεcaa kunyóonselee lō uké tulaali ηmaasi.

¹⁰ Kumúηé kpe-i kapi tulaali n ηmaalē, pisoí riwúí ye pεε cápínelenle pin ketahai mmé keyóme yáási.

¹¹ Upíima uleεcaatumε unyine uu mese ne mese Sakarii keyu-i kpáfúme, uu kehúú ke-i kapi tulaali n ηmaalē kuwélé luke-luke-mē nyere.

¹² Ke Sakarii uu u n yé, uú túí-túí, iwame ii u tini.

13 Amá Upíima uléécaatumε uu u maa re: Sakarii, iwame íi kape pó wa. Ulééca yε ipówele konle. Upónósi Elisapeti yé kewántisi pó mári aa rinyíri ke he re Yohani.

14 Meyíkíyiki kake ripópóo larukusene. PISOI meýā apō yé kō larisi ne kepimare.

15 Likumúnjé re u yé kam uu Upíima inipeε-i wai usoi píima unyine. Fεé ne píta pomε-pomε píka ápi unnō-i lonine. Nfáasone yé meýā u n yipaalenle kumúnjé kpe-i kapi u n cuunsene.

16 U yé Isirayeli pikó meýā pi-Uleecaa, Upíima-mē peseme.

17 U yé masí Uléécaaa keyu-i n sónεε ne mewéesesohō ne rínanε ke Elii uú pεε m má, uu písáa ne pisiwā nfasimé péne, uu tíyεε pεpεε aseí pite mewéesesohō n háikuse api pεpεε me n tíkílē kemúnjé ηmurei. U lē nnéi waine uké ne nsoipuri mee Upíima mekame m mé n yé nnya.

18 Amá Sakarii uu uléécaatumε maa re: Iye kam yé ne ceri re aseí ye nye? Likumúnjé re ne kpurunule, unénósi ricuruu ye kō kpurunule.

19 Uléécaatumε uu rinóo u pεε re: Néε Kapiriyeli, Uléécaaa keyu-i kamí we nen upikei wai. U né tummεε re ké ifaaci kecire nnyí pó símisi.

20 Amá áa ne nsímé kapi n yekei re nké kumúnjé kunyine-i wa ne kefa tene. Lē nnya kai yé ripólémpi paasi áa yé fe pōké rinóo male hái ne kē ke mewai mē nnéi ame n waine.

21 Kumúnjé kpē nnéi kémεε, pISOI pεε n cápinelē pin ketahai Sakarii mé ye pεε píri túnle re pi kunyónselee-i meýā nánai nnya.

22 Amá kuu n léeme, úu fe uké rinóo pi male. PISOI api céru re Uléécaaa ye linyine u yeneisele kunyónselee-i. Anípe kuú ne pi símisi, tilémpi tin pahadē.

23 Ke Sakarii uu kumúnjé kpē kai m pise re uké Uléécaaa pikei wa ketō n tu, uu ukeyō pεε.

24 Kai rinkpáse, uunōsi Elisapeti uu fapisi, uu umεcire kέyō-i pésu hái ne iwáre inupū kumúnjé, un tee re:

25 Lē ke Upíima uu né n wa ye nní: Li nkpéni ripóo u wa re uké leleε pεε pISOI kecōpe inései n tεε né lese.

Uléécaatumε ye símisi re pi yé Yeesu mari

26 Iwáre kpúúlū kémεε, Uléécaaa uu uléécaatumε Kapiriyeli Kalilee keté kuyu kunyine kapi ye n sée re Nasareti kémεε tum.

27 Ukpére unyine yeε úu utisi n nyu kapi pεε Yosefi yeileilē. Pi ye u sée re Maari. Ukemé ke Uléécaaa uu u tū. Yosefi ye pεε uyóopi Tafiti kepire ukó le.

28 Uléécaatumε uyē uu Maari keyō-i lompo, uu u maa re: Ne pó yáasi, Uléécaaa ye ípεeléε pó nyísele un kepópire we.

29 Anóo nyē aa Maari túi-túise, un umεcire písei re: Iyáhaa íye mpuri ye nnyí?

30 Uléécaatumε uu pεε u maa re: Maari, iwame íi kape pó wa, Uléécaaa ye uipεeléε pó nyísele.

31 Pō kómēi, pō fapisine aa kewántisi maru, aa ke séi re Yeesu.

32 Ke yé isoi wa api ye ke séi re Uléécaaa yeε mpa yo kecáá ní tū Kepipi. Upíima Uléécaaa yé tíyεε ake usáayaha Tafiti iyóopi tone.

33 Ke yé Yakupu kepire pikó kémεε iyóopi teneciré li. Keiyóopi íi kétō máne.

34 Maari uu uléécaatumε maa re: Iye kai yé lē wa, ám utisi nyu?

35 Uléécaatumε uu rinóo u pεε re: Uléécaaa Nfaasone ye kepócaá súirine, Uléécaaa yeε mpa yo kecáá ní tū uu unnyéré pó yárii. Lē nnya kewá kē ne Uléécaaa kekó le. Pi yé ke sée re Uléécaaa Kepipi.

36 Upómáreco Elisapeti kapi pεε n sélei re unyapi ricuruu ye ne riwéese kewántisi kefa mále. Uiwáre kpúúlū kémεε kuu nní we.

37 Likumúnĕ rĕ Uléécāa úu líka kupōone we.

38 Kei ke Maari uu pĕe u pĕse rĕ: Ne Upíima ukéikó le. Liké wa yarĕ kaa nní mǎ ma. Uléécaatumĕ uu pĕe u yá uu tómpō.

Maari ye Elisapeti pilóólú ha

39 Lisiyaa se-i, Maari uu mekekeke Yuta ketĕ kee akúú mǎ má kuyu kunyine ncee pōlo.

40 Uu Sakarii keyō-i lompō uu Elisapeti yáási.

41 Kumúnĕ kpe-i ke Elisapeti uu Maari iyáhaa n kō, kewá ake ukefa-i lémesi, Nfáasone nn Elisapeti yipu

42 uu pupĕi rĕ: Uléécāa ye lisone pō wale ai tōsu pinósi tōrōo nnéí. Uléécāa rinōo sone ye kewá kĕ kaa m mārune kecáá wele.

43 Néé úye Unépiima uni uké ne pilóólú né ní kam?

44 Kumúnĕ kpe-i kam ipóyáhaa n kō, kewá ye kenéfa-i lémesile ne mpōonare.

45 Pō únarekome le, kaá ne kefa n tene rĕ Upíima ye lĕ kuu mǎ ma api pō símisi waine nnya.

Maari keyome

46 Maari uu pĕe rĕ:

Ne la ké Upíima rinyiri ritaáse,

47 tinéppō arí ne Uléécāa, Unéyulale larisi.

48 Likumúnĕ rĕ u né uukeikó nee ám líka n tulaalĕ íwe ténle.

Kaí ne neni rimpá, nsoipuri nnéí yé né maa rĕ únarekome.

49 Uléécāa rínanĕ nnéí ute ye likĕi sone kecire né wale.

Urinyiri nsone ye ne mmpehĕ le.

50 Uyee ye háí kaí ne n wéme pepĕe u n wuru anai íwe té.

51 Uu mewai nanĕ-nanĕ wapisi ne unnanĕ, uu unnanĕ nyíse pepĕe akókōri m má api kpíi.

52 Uu piyóopi iyóopi-i lese, uu pepĕe ápi líka n tulaalĕ taáse.

53 Uu pepĕe nkú n tŭ ne lisone lepeise, uu pimámá lákase menípe nmanĕ.

54 Uu upikeikó Isirayeli pikó picome weri.

55 Uu palei rĕ uké Apiraham ne ukĕpire pikó íwe té

háí ne nǐpá píyei-pō yarĕ kuú pĕe pírókpure mǎ ma.

56 Maari ne Elisapeti apí tone háí ne iware itaani kumúnĕ, uu lĕ memáá ukeyo pĕle.

Yohani Uniwole kemare nsimé

57 Ke Elisapeti kemare ake n tu, uu kewántisi maru.

58 Elisapeti piperecō ne upimarecō api kóm te Upíima ye íwe u té, ai Elisapeti mecō pi larisi.

59 Keyáa páha-paha tunĕ, apí ne kewá weri piké ke riké, api músu rĕ piké usáa rinyiri ke he rĕ Sakarii.

60 Amá úni uu rĕ: Aai, pi ye ke sée rĕ Yohani.

61 Api u maa rĕ: Iye lĕ má, úka úu kepóyō-i rinyiri tĕ ticō má.

62 Api pĕé ne anípe usáa pise rĕ íye kuú la piké ye kewá kĕ sée.

63 Sakarii uu pise rĕ piké kukpáncúkú u pa. Kapi ku u mǎ pa, uu kukecáá wólu rĕ: Kerinyiri tee Yohani. Ai pinnéí nnōo yipu.

64 Mese ne mese, Sakarii rilempi ari fénne, uu símisi uu Uléécāa rinyiri taáse lin cālĕ.

⁶⁵ Ai pɛɛ upipɛɛɛɔ nnéi iwame wai. Yutee ketē keɛ akúú m má nnéi kɛmɛɛ, pɛsoi apɛ mɛwai mɛ nsímé ne n túntilɛ.

⁶⁶ Pɛ nnéi pɛɛ ifaaci iyɛ n kɔ apɛ ikɛcáá m músu pin pimɛɔpɛcɛɛɛ píceine rɛ: Iye kɛ kɛwá kɛ aké masí ne tenɛnɛ? Asei kɛcáá, Upíima yɛ pɛɛ kɛkɛpɛɛ wele.

Sakaríi yɛ Uléécáa pakarɛ

⁶⁷ Nfáasɔnɛ nn kɛwá usaa Sakaríi yipu, uu Uléécáa rinyiri ne písímé loni rɛ:

⁶⁸ Upíima, Isirayɛɛli pikó Uleecáa rinyiri tiké n taálɛ kuu ne upikó kutu rínɔ uu piriyyu lolu.

⁶⁹ U uyóriyyɛ yɛɛ nínanɛ m má ró hɛɛ uukɛikó Tafiti keyɔ kɛmɛɛ.

⁷⁰ U pɛɛ hái mɛkɛɛ-mɛ nsímé mmɛ antepuyɛ kuu n wéɛ símaasɛɛ.

⁷¹ U rinóo yekei rɛ u yé piróláarɔ ne pɛpɛɛ irópuri n yúlu anipɛ-i ró nméherɛɛɛɛ.

⁷² Uléécáa yɛ nfanarɛ pirósáayaha nyíɛɛɛ, úu uricuruu rinóo kuu u ne pɛ kɛɔpɛ n yekei palei.

⁷³ Likumúnɛ rɛ Uléécáa yɛ urósáayaha Apiraham wéeri rɛ

⁷⁴ u yé piróláarɔ anipɛ-i ró lesɛ, uu tíyɛɛ ári yé ne iwame u n yáási.

⁷⁵ Ai tíyɛɛ arí n kpáiiɛ tɔn kɛcɛɛ sónɛ uinipɛɛ-i hái ne ntófáa siyaa ketɔ-pɔ.

⁷⁶ Pó kɛnɛwá, pi yé pó sɛɛ rɛ Uléécáa yɛɛ nɛpá yo kɛcáá ní tú antepu.

Likumúnɛ rɛ póo yé Upíima kɛkpeɛ wa aa ncɛɛ u nyóɔnsɛ,

⁷⁷ aa upikó cɛɛɛɛ rɛ u yé piriyyu lo uu piakópɛ pi sári.

⁷⁸ Uléécáa nfanarɛ toi-toi nnya, u ne umetɛí sóntilɛ amɛ ró kpáii yarɛ ntunɛ

⁷⁹ uké pɛpɛɛ kuɛmahá-i ne pɛpɛɛ nkɔ kuhorɛ-i ní we rikpáiiɛ, uu aróna nkínɛɛ nɛɛ tikisɛ.

⁸⁰ Kɛwá kɛn papisi, kɛmɛsɔhɔ mɛn kɔ papisi. Uu acɛsi kóima-i n finu hái ne kɛyáa kɛ kuu upikɛi Isirayɛɛli pikó kɛɔpɛ n kóraanɛ.

2

Lɛ kapi Yeesu Kirisi m mári

(Matiyee 1:18-25)

¹ Ketē nnéi uyɔɔpi Okusiti uu kumúnɛ kpɛ-i rinóo hɛ rɛ piké ketē nnéi pɛsoi kɛɛ.

² Pikéɛ pɛpɛɛ pifoi. Pi wale kumúnɛ kpɛ-i kɛ Kiriniisi uú pɛɛ Sirii ketē kɛcáá iyɔɔpi n le.

³ Mpá úyɛ uu ukuyu pikéɛ sí.

⁴ Yosefi uu Kalilee ketē kɛmɛɛ Nasarɛti kuyu-i yisi uu Yutee keteni-i Tafiti kuyu kapi yɛ n sɛɛ rɛ Pɛtɛlɛhɛm sí. Kuyu kpɛ-i kapi uyɔɔpi Tafiti mari. Yosefi ricuruu yɛ Tafiti keyɔ ne ukɛpɛɛ ukó le.

⁵ Uu kei pikéɛ sí, u ne uunɔsi felei-felei Maari yɛɛ kɛfa m má.

⁶ Pin Pɛtɛlɛhɛm-i we, ukɛmarɛyaa akɛ tulu

⁷ uu ukɛwá foi máru ketisi, uu asánjáá kɛ yaríi uu kuhɔpi kɛcáá kɛ finɛ, kapi picéetɔnɛ kulee-i ketónɛ m paa nnya.

Uléécáatumɛ unyine yɛ Pɛtɛlɛhɛm-pɔ rikpáfúme

⁸ Kelō kesē ke-i ke piēsēsē pinyine apí pēe kesine we pin sicarē-i piisēē kecáá paílē.

⁹ Upíima uleecaatumē uu pikeyu-i kpáfúme, Upíima meyoopi amé n tēlu men kekále pi wailē. Iwamē ii pi wai meýánsei.

¹⁰ Uléécaatumē uu pēe pi maa rē: Iwamē ii kapē nó wa. Nsímé sōne mee yé Isirayeli pikó nnéi ripōō meýá n nínjukuse kamí ne nó ka.

¹¹ Neni keyaa nké kapi Tafiti kuyu-i Nóunéyulale mari, uyē ke Uléécaa uu n wéē, Upíima.

¹² Lē kani yé ne u n céri ye nní: Nó kewá fenfēi lēepō kapi kusánjáá ní pílesi api kuhōpi kecáá finse.

¹³ Mēse ne mēse, piléécaatumē picō api ufoi nkó kecáá kpápō api kulúí wai, api pēe Uléécaa meyoopi n yom te

¹⁴ Uléécaa yeē keyómēcaa-pō ipakare te. Nkíniniye nké pē kuu ketē kecáá ní la kecōpe n we.

Pisēsēsē ye Petelehem sí

¹⁵ Ke piléécaatumē api pi rin-yá api keyómēcaa-mē pele, piēsēsē api pēe símaane rē: Tóké Petelehem ha. Li pise rē toké lelee n wa ke Upíima uu ró n céreise yē.

¹⁶ Api kei mekekeke sí apí ha Maari ne Yosefi lēepō, kewá ken kuhōpi kémēē finu.

¹⁷ Kapi ke n yē, api lē ke uléécaatumē uu kewá kē nsímé n símisi keenkēē.

¹⁸ Lē ke piēsēsē api n símisi ai pē nnéi pēe kutu pi n cólē píri wai.

¹⁹ Maari uu mmē nnéi ukēfa-i múlú un nkēcáá músu nsōne.

²⁰ Pisēsēsē api lē memáá nkúlecee pōlō. Api Uléécaa rinyiri taáse api umeyoopi n yom te u tíyese api kóm api kō yenu nnya. Linnéi ye wa yare lē ke uléécaatumē uu pi n símisi.

Pi Yeesu rinyiri he

²¹ Siyáa sisēēi memáá, kewá kekéyaa ake tulu, api rinyiri ke he rē Yeesu. Tinyiri tē ke uléécaatumē uu pi céesi Maari uu kelenē fapisi.

Pi Yeesu Uléécaa keyō-i nyíse

²² Lē memáá, itunje ii tulu rē piké inyékii wa piké ne pimēcire hēere yare kai Moisi isé kémēē m pise, Maari ne Yosefi api pēé ne kewá Yerusalem kuyu sí te piké Upíima ke nyíse.

²³ Likumúnjé rē li Upíima isé kémēē wólaalē te: Upíima yeē kewántisi foí te.

²⁴ Api kō inyóonse ke isé ise iyē ii m pise wai: Sikpéékpeepi sité nēē alólā sínsá até kapi yé ne wa.

²⁵ Utisi unyine kapi ye n sēe rē Simeyōō ye pēe Yerusalem-i wele. Utisi uyē ye pēe usoi sōne le un Uléécaa riwure má un uyē kaí pēe m pise rē uké Isirayeli yoriye mé. Nfáasōne ye pēe ukeméé wele.

²⁶ Uléécaa uú ne Nfáasōne tiki uú ne u símisi rē u yé uyē ke Upíima uu n wéē uu tumti ne uinipee yē uu kelenē kpi.

²⁷ Nfáasōne nn tíyese Simeyōō uu Uléécaa keyō sí. Ke Yeesu pikó apí ne u n hápō piké inyékii iyē ke isé ii m pise wa,

²⁸ Simeyōō uu u kpísi, uu Uléécaa pakare uu rē:

²⁹ Upíima, tipónōō kaa n yekei ye nkpéni lile.

Pó fe aa nkpéni né upókēikó tíye am nkíniniye-i kpi.

³⁰ Likumúnjé rē ne ne inénípeē pipóyulale yenle.

³¹ Pō Uyóriye kpíimele aa isoipuri nnéi keyu-i wai.

³² Uyēē metéi mee yé n tíyese ketē nnéi ayu aa pó céru.

Uyee yé tíyese mpópuri Isirayeli rinyiri arí taá.

Lē ke Simeyōo uu Yeesu kecáá n s̄misi

³³ Yeesu usaa ne uuni api píri wai ne lē ke Simeyōo uu Yeesu kecáá n s̄misi.

³⁴ Simeyōo uu anóo s̄one pi tikise, uu Yeesu uni Maari maa re: Uléecaa ye kewá nké wée re keké tíyese pisoí meyā piké loó, pimeyā piké kō Isirayeli-i yisi. Kεεε Uléecaa linyíse-nyíse lēe yé pisoí ne Uléecaa kecōpe m pásaisene.

³⁵ U yé lē ke pisoí meyā api riséé ne pisifa-i m músu yámne. Amá p̄́ keuni, p̄́ ntóosi kō yare ketéhe kapi p̄́ tuhu.

Antepu Aani kecáá nkó

³⁶ Unósi unyine kapi ye n s̄ee re Aani ye kō peé wele. U antepu le. Fanuwēeli ukpére lo Asee kumare-i. U pee kpurunule n̄s̄one. Anm̄ aseí ke u ne uula pee n s̄ōnne unnahe kémee api wa.

³⁷ Lē memáá, uu ikúmann̄si tone uú ha ne anm̄ kuwóo ne afetaani ne ana tulu. Uu ye píkaí Uléecaa keyō riyá, amá ketúnjé ne kesine kuu ye Uléecaa pikéi n wai un anóo paasi un welu.

³⁸ Uu kumúnjé kpe-i Uléecaa keyō-i hapō uu Uléecaa pipakare loni. Uu p̄́ nnéí pee pee m mé te Uléecaa uké Yerusalem riyu lō kewá kē nsímé s̄misi.

Nasareti kémee mepeme

³⁹ Ke Yeesu pikó api lē ke Upíima isé ii m pise re piké wa piwai m̄ masí, apí ne Kalilee u pele, pikuyu Nasareti kémee.

⁴⁰ Kewá aké m papisi ken kō n̄nahe kpálē. Mewéeses̄oh̄ píima kuú pee má, Uléecaa ipelée in kō ukecáá we.

Yeesu ye anm̄ kefi ne até má uú ne Uléecaa keyō kémee lompo

⁴¹ Mpá kunm̄ kúye-i, Yeesu usaa ne uuni yèè pee nkpo melóo anyá hale Yerusalem-pō.

⁴² Kumúnjé kpe-i, Yeesu ye pee anm̄ kefi ne até mále. Usáa ne úni apí ne u péne api anyá s̄í yare kapi ye n̄ ha.

⁴³ Ke anyá aa n tene, usáa ne úni api pele, amá Yeesu uu Yerusalem-i m̄s̄uni, upikó apí kō nkpr̄ani c̄eri.

⁴⁴ Apí músu re Yeesu yé pipisencō pinyine rintikile, api s̄one yare keyáa kese kumúnjé, api pee lē memáá pipimarecō ne pipisane kémee piwélaa u s̄í.

⁴⁵ Amá apí u yē, api Yerusalem-m̄ pele pin piwélaa u n̄ojl̄ē.

⁴⁶ Apí keyáa táánū tunjé Uléecaa keyō-i u yenu un isé picélaa kecōpe tū un kutu pi c̄olē un kō nsímé pi písei.

⁴⁷ Píri ke Yeesu mes̄oh̄ ne uanōo meyóoi ai p̄́ nnéí pee kutu u n c̄olē wa.

⁴⁸ Ke usáa ne úni api u n yé, ai píri pi wai, úni uu u maa re: Kenéwá, yo nnya kaa lē wa? Tó ne upósáa ye pee p̄́ wéésile kerówuun ken túúni.

⁴⁹ Uu rinóo pi yósu re: Yo nnya kani né wéési? Ani nyu re li pise re ké unésáa pikéi waa?

⁵⁰ Amá apí lē kuu pi m̄ ma aseí kō.

⁵¹ Yeesu uu pi tiki apí Nasareti pele. U pee usáa ne úni pakarelenle. Uni uu kō mewai m̄ nnéí ukéfa-i n wailē.

⁵² Yeesu uú m pelu, umes̄oh̄ men kpálē un kō isoi s̄one le, Uléecaa ne sisoipipi inipee-i, Uléecaa ipelée in kō ukecáá we.

3

*Yohani Uniwolē ye Uléecaa Nstm̄é yóólē
(Matiyee 3:1-12; Mariki 1:1-8; Yohani 1:19-28)*

1-2 Kumúnjé kunyine-i, Uléécaá uu Sakarii unmánε Yohani kucesi kóima-i rinóo maa. Róm uyóopi píima kapi ye n sée re Tipεε ye pεε likumúnjé kpe-i iyóopi kέmεε aηmē kefi ne anupū piwai masile. Pónsi Pilati yeε pεε Yutee ketē kecáá paílē, Erooti pón Kalilee kekó kecáá paílē. Uumaa Filipu yeε pεε Itumee ne Tarakoni sitē kecáá paílē, Lisaniya un Apíteeni ketē kecáá paílē. Likumúnjé kpe-i ke Aani ne Kayifu apí pεε pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése.

3 Yohani uu Yuriteε ayu pikóónú loni un yóólē te: Ani mεfine conse, ani tíyεse piké míni nó wole Uléécaá uké nóanékópe nó sárii.

4 Ai wai yarε lē ke antepu Esayi uú pεε uritelé kέmεε n wói re: Usoi rinóo ye ri tεε kucesi kóima-i n yóólē te:

Ani Upíima ncee nyóonse,
ani uíceε tēiise iké kecire wa.

5 Ahóre-hore nnéi ye sírunε,
akúú ne sikúúpi nnéi asi foru,
icée sikóónú nnéi asi tēii,
icée ahore-hore nnéi aa síru.

6 Mπά úye uu pεε yénu re Uléécaá ye usoi riyu lóle.

7 Asoiwuí aa Yohani kέmεε n sónaapó uké míni pi wole. Uu pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re nó fe ani Uléécaá ketahai keε n tu kaase má?

8 Ani ye mεwai mεε n nyíselē te nó mεfine conse wa. Ani kape nómenécíre m máikεε re: Apiraham yeε urósáyaha. Uléécaá yé fe uu waise apare nnyé nní aa pansε Apiraham sipirē.

9 Isó isóolu ye pile iké aléé sémni hái inínj-pó. Pi kuléé nkú kpeε áku apipi sone m márei kέne api nna-i sápo.

10 Asoiwuí aa pεε u pise re: In lεε ni, íye kai nkpréni pise re tóké wa?

11 Uu rinóo pi yósu re: Úye un sitúkanka sité m má, li pise re uké uyεε úu m má kεse hε, úye un kó ilukε m má, li pise re uké uucó yeε úu m má hε.

12 Pilampooyó ricuruu api símpó piké míni pi wole, api Yohani pise re: Urócélaa, íye kai pise re tóké wa?

13 Uu rinóo pi yósu re: Ani kape ye lē ke isé ii rinké re písoi piké ye hééle kecáá rilaase.

14 Pisóóca pá ticuruu api u pise re: Tó ní, íye kai pise re tóké wa? Uu pi maa re: Ani kape ye úka siwóó yósi ne rínanε néε aní ne nsímé liute wááná, amá ani ne nóinéhéé ripá.

15 Kuyu nnéi yeε pεε tálē te lipíima linyine ye wainε. Mπά úye uu peé m músu re néε Yohani yeε uyē ke Uléécaá uu n wéε.

16 Yohani uu pεε pi maa re: Míni ke néε ne nó wóle, amá unyine yeε rínanε né n fe ye sónti. Inésoi íi tu re ké uanééri nηme fénnε. Nfáasone ne nna kuu yé ne nó wole.

17 U ukunipe-i kuhóolo kapi ye ne n cácai múílenle uké ne mεpipi ne acólé kóólenε. U mεpipi risímε-i súúnine uu ayúí pó nna mεε rín ye píkai n kpu kέmεε toroise.

18 Yohani ye pεε písoi itisi kpáriisele un ne Nsímé Kecire pi símisi.

19 Erooti ye pεε umárecó cire unási Erootiyati kpísile uu kó mεwai kópe mεcó meyā wapisi. Lē nnéi nnya ke Yohani uú peé ne u cési.

20 Erooti uu kó mεwai kópe mεcó kpá uu Yohani kukpaniilee wai.

*Yohani ye Yeesu míni wole
(Matiyee 3:13-17; Mariki 1:9-11)*

21 Kapi písoi nnéi míni piwóle m masí, api kó Yeesu ricuruu wole. Kumúnjé kpe-i kuu keyóme n yáási, ai keyóme hánne.

²² Nfáasone nn ukεcáá súiri yare rilólǎ, pin ti nyáni ne inípeε. Tinóo ari keyómεcaα-pō maari re: Póo Kenépipi lala kecire. Am ye kepócaá kō.

*Yeesu Kirisi pikpure anyiri
(Matiyee 1:1-17)*

²³ Anmē afεetaani kumúnē ke Yeesu uu má uu ne upikεi koru. Yare kapí pεε m músu, u pεε Yosefi kepipi le. Yosefi un Elii kepipi,

²⁴ Elii un Matati kepipi, Matati un Lefi kepipi, Lefi un Melisi kepipi, Melisi un Yanayi kepipi, Yanayi un Yosefi kepipi,

²⁵ Yosefi un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Amosi kepipi, Amosi un Nahum kepipi, Nahum un Esili kepipi, Esili un Nakai kepipi,

²⁶ Nakai un Maati kepipi, Maati un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Simeyi kepipi, Simeyi un Yosee kepipi, Yosee un Yota kepipi,

²⁷ Yota un Yowanaa kepipi, Yowanaa un Resa kepipi, Resa un Soropapεeli kepipi, Soropapεeli un Salatiyεeli kepipi, Salatiyεeli un Neri kepipi,

²⁸ Neri un Melisi kepipi, Melisi un Ati kepipi, Ati un Kosam kepipi, Kosam un Elimatam kepipi, Elimatam un Eri kepipi,

²⁹ Eri un Yosuwee kepipi, Yosuwee un Eliyεεε kepipi, Eliyεεε un Sorim kepipi, Sorim un Matata kepipi, Matata un Lefi kepipi,

³⁰ Lefi un Simeyóo kepipi, Simeyóo un Yuta kepipi, Yuta un Yosefi kepipi Yosefi un Yonam kepipi, Yonam un Eliyakim kepipi,

³¹ Eliyakim un Meleya kepipi, Meleya un Mena kepipi, Mena un Matata kepipi, Matata un Nataa kepipi, Nataa un Tafiti kepipi,

³² Tafiti un Sese kepipi, Sese un Opεti kepipi, Opεti un Poosi kepipi, Poosi un Sala kepipi, Sala un Nasóo kepipi,

³³ Nasóo un Aminatapi kepipi, Aminatapi un Atimεε kepipi, Atimεε un Esiróm kepipi, Esiróm un Faresi kepipi, Faresi un Yuta kepipi

³⁴ Yuta un Yakupu kepipi, Yakupu un Isaaki kepipi, Isaaki un Apiraham kepipi, Apiraham un Tera kepipi, Tera un Nahóo kepipi

³⁵ Nahóo un Seruki kepipi, Seruki un Rakau kepipi, Rakau un Falεki kepipi, Falεki un Epεε kepipi, Epεε un Sala kepipi,

³⁶ Sala un Kenam kepipi, Kenam un Aripakisaati kepipi, Aripakisaati un Sem kepipi, Sem un Nowee kepipi, Nowee un Lemεki kepipi,

³⁷ Lemεki un Matusalem kepipi, Matusalem un Enōki kepipi, Enōki un Yereti kepipi, Yereti un Malaleyεeli kepipi, Malaleyεeli un Kenaa kepipi,

³⁸ Kenaa un Enóosi kepipi, Enóosi un Sεeti kepipi, Sεeti un Atam kepipi, Atam un Uléεcaα kepipi.

4

*Setani ye Yeesu peikεε
(Matiyee 4:1-11; Mariki 1:12-13)*

¹ Yeesu uu Yuriteε nkoi-mē n leeri Nfáasone nn u yipaalē. Nfáasone nn u kpísi nń ne kucesi kóima-mē sí.

² Setani uu ha kei u peikεε siyáa afεena. Uu siyáa sē kémεε líka li. Lē memáá nkú nn u wai.

³ Setani uu pεε u maa re: Pōn Uléεcaα Kepipi, a rinóo ripare ntí he riké ripóló kukpónó.

⁴ Yeesu uu rinóo ku yósu re: Li rítelé-i wólaalē te: Ai iluke ηmane yeε ye usoi nfáa he.

⁵ Setani uu ne kelō cáca u sí, uu meyéne mese ketē nnéi ayóopiyyu u nyísente

⁶ uu u maa re: Né ayóopiyyu nnyé nnanje ne ammule pó he. Anénipe-i kapí lē nnéi wa, né fe amí uyē kam ní la he.

⁷ Pɔn né rinwula aa né yáási, lɛ nnéí yé lipókó wa.

⁸ Yeesu uu rinóó ku yósu rɛ: Li rítelé-i wólaalɛ tɛ: Upíima mɛcirɛ kóló kaí nɛ sá rɛ usoi uké riwula uké yáási.

⁹ Kuníri aku lɛ memáá u kpáú nɛ Yerusalem-pɔ, akú ha Uléécaá keyɔ kecáá u tɔsi, aku u maa rɛ: Pɔn Uléécaá Kepipi, a kecáá nké-i mɛpócírɛ risápɔ.

¹⁰ Likumúnɛ rɛ li rítelé-i wólaalɛ tɛ:
Uléécaá yé upitumɛ rinóó hɛ

¹¹ Api pó yéu

kupóna áku kapɛ nɛ riparɛ rinyinɛ rinkpóu nnya.

¹² Yeesu uu rinóó u yósu rɛ: Li rítelé-i wólaalɛ tɛ:
Kapɛ Upíima Upóléécaá peikɛɛ póké ukɛtɔ yɛ.

¹³ Kɛ Setani uu méwɛɛ mpɛhɛ mpɛhɛ nɛ Yeesu m peikɛɛ, uu lɛ memáá nɛ kɛtaá u wai un nɛ kɛpɔlɛ kɛcɔ mɛ.

*Yeesu yɛ upikɛi Kalilee keteni-i kóraane
(Matiyee 4:12-17; Mariki 1:14-15)*

¹⁴ Yeesu uu Kalilee ketɛ pɛlɛ. Nfáasɔnɛ nnanɛ nn ukɛcáá wɛ. Urinyiri ari ketɛ kɛ nnéí kóónú.

¹⁵ Uu ayómeyáhaalee-i n céési, mǎpá úyɛ un ríyɛ u waisɛ.

*Nasarɛti pikó yɛ Yeesu yɛ
(Matiyee 13:53-68; Mariki 6:1-6)*

¹⁶ Yeesu uu Nasarɛti-i kapí pɛɛ u rimmúlú uú ha nɛ papisi pɛlɛ. Uu kɛwéntɛyaa tunɛ kuyómeyáhaalee-i loni yarɛ kuu yɛ n lɔ mɛcɔ. Uu yisi rɛ uké Nléécaasimé kɛɛ.

¹⁷ Api antepu Esayi ritelɛ u múisɛ. Uu ripínne uu yénu kei kai n wólaalɛ tɛ:

¹⁸ Upíima Nfaasɔnɛ yɛ kɛnɛmɛɛ wɛlɛ.

U né wéelɛ rɛ [kɛ pɛpɛɛ nɛ

mpóɔcaai n tú ncón pi lesɛ] kɛ kɔ píwɛkɔó Nsímé Kɛcirɛ riyóó, kɛ pikpaniikó símisi rɛ pi yé akpanii kɛmɛɛ pi lesɛ, am kɔ pinyíyɛ símisi rɛ pi yé kam api yɛ yenu.

Am pɛ kapí íwɛ n wai ñméhɛrɛɛɛɛ

¹⁹ tɛ kɛ kuɛmɛ kpɛ kɛ Upíima uu uipɛlɛɛ n nyísɛnɛ nkó símisi.

²⁰ Yeesu uu lɛ memáá rítelɛ pílesi uu ukɛikó ri múisɛ uú tonɛ. Pisoí pɛ nnéí pɛɛ kuyómeyáhaalee-i ñ wɛ api inípɛɛ u wii.

²¹ Uu pɛɛ pi maa rɛ: Nléécaasimé mmú kani nní n kɔ, nɛni kɛ rinóó tɛ ari li.

²² Anóó nyɛ kɛ Yeesu uu m máikɛɛ aa mǎpá úyɛ loni, ai píri pi wai kuú nɛ nsímé sɔnɛ mmú n símisi, api yɛ pɛɛ maa rɛ: In nɛ Yosefi Kepipii?

²³ Yeesu uu pi maa rɛ: Nɛ nyu rɛ nó kɛnyárú kɛɛ n tee rɛ “Upɔisɛ, a mɛpócírɛ pɔisɛ” né malɛ. Nó kɔ né maa rɛ: Tɔ konlɛ lɛ nɛ lɛ kaa Kapɛrinawum-pɔ n wapisi. A kɔ limɛcɔ kupóyɛ-i wapisi.

²⁴ Uu lɛ memáá kpá rɛ: Asei kam nó símisinɛ: Api yɛ antepu úka kusáɛ yɔsí ukuyɛ cirɛ-i.

²⁵ Asei kam nó símisi, pikúmannɔsi yɛ pɛɛ Elii kumúnɛ piyɛlɛ Isirayɛli-i, kɛ nkpeí nn n wa aɛmɛ ataani nɛ kuwélé kumúnɛ, nkú píima nn kuyɛ nnéí loni.

²⁶ Uléécaá úu pikúmannɔsi pɛ unyinɛ kɛmɛɛ Elii tú, insá uyɛɛ Sitɔ ketɛ kɛmɛɛ Sarɛpita-pɔ ñ wɛ.

²⁷ Piyó yɛ kɔ pɛɛ kulúí wɛlɛ Isirayɛli-i antepu Elisee kumúnɛ, mǎpá nɛ lɛ, piuka úu wolɛ uké fú, insá Sirii ukó Naama mɛcirɛ.

²⁸ Kɛ pɛ nnéí pɛɛ kuyómeyáhaalee-i ñ wɛ api lɛ n kɔ, kuwói aku pi wai.

²⁹ Api yisi api u tɔrɔi apí nɛ kuyɛ lelu, apí nɛ rikúú tɛ kecáá kɛ pikuyɛ aku m mómaalɛ taá rɛ piké ha kei-pɔ u riláumɛ.

30 Amá uu nnánnári wai uu pikεπάάπάά tiki uu tómpo.

Unirihélaa unyine nsímé
(Mariki 1:21-28)

31 Yeesu uu pεε Kalilee ketē kémεε Kaperinawum-po sí. Uu kewénteγaa ketúnjé písoi Nléécaasimé céési.

32 Umecélaa ye pεε píri pi welε, liriγíkí rε u céésile ne rínanje.

33 Kuyómeyáhaalee kémεε, unirihélaa unyine un we. Uu pipupukεε kápáá.

34 Ah! N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Po kale rε poké ró náá? Ne pó nyule rε Uléécaá ye pó wéεε uu iyaa yekei.

35 Yeesu uú ne ku cési uu ku maa rε: A riséé aa usoi uyε kéméé lelu. Kuníri aku písoi kecōpe ketē u tapu aku pεε ukeméé lelu áku líka u wa.

36 Ai pinnéi nnóo yipu api pimεcōpεcire m máikεεne rε: kpí! Nsímé rí-ye mpuri ye mmú? Usói nkó ye aníri rinóo hele ne rínanje aá lelu.

37 Api Yeesu rinyiri ne ketē kē nnéi kóónú.

Yeesu ye pitóikó kulúí pōise
(Matiyee 8:14-17; Mariki 1:29-34)

38 Yeesu uu Pisuífi kuyómeyáhaalee-i léeri uu Simoó keyo sí, Simoó ulóhóni ipinje in meγá tolu lin u pekεsi. Apí ne Yeesu téni rε uké u pōise.

39 Uu ukεcáá pε, uu kupinjetoi rinóo he ne kuwóí, kupinjetoi aku u kpáii, uu mεse ne mεse yísi uu pikecáá paí.

40 Itunje melólé-maá, pē nnéi pεε itói ncōpuri pitoikó m má apí ne Yeesu pi lepo. Uu mpa úye kecáá anípe laa uu pi péise.

41 Aníri aa kō písoi meγā kéméé lelu an pupukεε rε: Póo Uléécaá Kepipi. Amá Yeesu uú ne a cési uu nsímé ne a yulu, aníri ricuruu ye nyu rε Yeesu ke Uléécaá uu wéε.

Yeesu ye Pisuífi ayómeyáhaalee-i Nléécaasimé yóólē
(Mariki 1:35-39)

42 Kai n weesi, Yeesu uu kuyu lelu uu kei ke úka úu rí we sí. Tisoiwuí ari piwélaa u loni. Kapi u n lepo, apí n la yare uké pikekúrí n we, úu kapε pi riyá.

43 Amá Yeesu uu pi maa rε: Li pise rε ké Uléécaá iyōopi Nsímé Kεcire ayu acó símisi. Lē nnya ke Uléécaá uu né tummε.

44 Uu Kalilee Pisuífi ayómeyáhaalee-i Nléécaasimé n símisi.

5

Yeesu ye pipirētiki foi séi
(Matiyee 4:18-22; Mariki 1:16-20)

1 Keyáa kenynine ke Yeesu uu Kenesareti kupiyε ritime nyenu, písoi pin u kálaapo rε piké Nléécaasimé kutu rico.

2 Uu áninói até kuritime yenu, pikpíntomécōpii pin akemεε léemε api pianyεrj n hεεε.

3 Yeesu uu kúninói kuse-i loni aí ne sá Simoó kukó. Uu u maa rε uké ne nkáripí ritime ketaa wa. Yeesu uu kúninói kémεε tone uu risoiwuí icélaa koru.

4 Kuu nsímé m masí, uu Simoó maa rε: A ne kúninói kecímé-cimé-mē ha, nó ne pipósencō ani pεε nóanényεrj fóm ani ikpíntomé cōpii.

5 Simoó uu rinóo u yósu rε: Sáa, kesine nké nnéi kari keisi ári kō pεε líka yē. Amá kai nní póo rε ké anyεrj fō, né fō.

6 Api anyεrj fóm api ikpíntomé paála íi kumúnjé má, anyεrj ticuruu aá n céérii.

7 Api pipisencō pεε kúninói kucō-i rí we séiri rε piké pi lé. Pē apí hapō api áninói keté ikpíntomé yipu, áninói ricuruu an la aké mirii.

⁸ Ke Simṵo Piyee uu lē n yē, uu Yeesu keyu-i wūla uu re: Upíima, a ne ketaa né wa, ne ukópekṵó lē!

⁹ Iwame ye Simṵo ne pē ticuruu pēe ukekúrí ní we wale, ikpíntomé píima iyē kapi keyáa kē n cópii nnya.

¹⁰ Lē cirē kai kṵ Simṵo pisencṵ Yakupu ne Yohani ne Sepetee sipipi wa. Amá Yeesu uu Simṵo maa re: Iwame ii kape pṵ wa. Kaí ne neni rimpá, né tíyese aa pīsoi pēe yé né rintíki wéési.

¹¹ Api pēe pianinṵi ne ketē-mē sí, api mṵpá yo yá api Yeesu tiki.

*Yeesu ye uyṵ unyine pṵise
(Matiyee 8:1-4; Mariki 1:40-45)*

¹² Ke Yeesu uu kuyu kunyine-i ní we, utisi unyine yeē keyṵ m pṵólú uú hapṵ. Kuu Yeesu n yē, uu keteni-i pa uu kēyu ketē tuhu uú ne u tēni re: Upíima, pṵn n la, pṵ né wole am funi.

¹³ Yeesu uu kunípe saapṵ uu u ca uu re: Ne lalē, a peí! Keyṵ ake mēse ne mēse tēnē.

¹⁴ Yeesu uu rinṵo u he re: Kape úka nsímé mmú símisi. Amá a ha mepócíre uyee ye Uléécaā inyṵonse n wa nyíse uké yē lē kaa ní we, aa limemáá ihēe he aá ne mepócíre nyṵonse yare kai Moisi isé kémēe m pise, mṵpá úye uké yē te pṵ peí.

¹⁵ Yeesu rinyiri ari pēe kumúnjé kpe-i kuyu n kṵónúlē hái, asoiwúí aa ye u kálisi aké unsímé kutu ricṵ uké kṵ ne aitoi a pṵise.

¹⁶ Amá Yeesu uu ye kei ke pīsoi ápi ní we sí uú ha keyóme yáási.

*Yeesu ye kékankáláká kenyine pṵise
(Matiyee 9:1-8; Mariki 2:1-12)*

¹⁷ Keyáa kenyine ke Yeesu uú we un pīsoi céési. Pifarisi ne pepēe isé n nyu pin ukekúrí tū. Kalilee ne Yutee sitē ayu-i ne Yerusalem kapi léenti. Upíima nnañe ye pēe Yeesu kecáá wele, un ne pīsoi pṵisente.

¹⁸ Pīsoi pinyine apí hapṵ pin kékankáláká risánjápṵré wailē. Api wéési lē kapi yé ne kēyṵ ke-i n lomṵṵ piké Yeesu keyu-i ke yekei.

¹⁹ Amá ápi ceri mē kapi yé ne ke n lomṵṵ, ke pīsoi api kulúí n tṵsí nnya. Apí ne itúhaa kecáá ke taá, api itúhaa péré, apí ne risánjápṵré tē pīsoi pēe n cápínelē kecṵpe Yeesu keyu-i cépiseṵṵ.

²⁰ Ke Yeesu uu pinfatene n yē, uu utóikṵ maa re: Ne apókṵpe pṵ sárei.

²¹ Isé picélaa ne Pifarisi api kemúnjé loni, pin tee re: Usóí úye kecíre ye nkó un Uléécaā lámisi? Wṵo yé fe uké akṵpe sárei? Uléécaā mecíre ye yé fe.

²² Yeesu uu pinfasimé cérupṵ uu pi maa re: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

²³ Anṵo nnyé keté kecṵpe, ríye tee fákú ne ricṵ. Ke usóí uu yé kékankáláká ní maa re: Ne apókṵpe pṵ sárei née kuu yé ke ní maa re: A yisi a sṵne?

²⁴ Ne la pṵké céri re Usóí Kepipi ye ketē kecáá rínañe mále keké ne pīsoi akṵpe pi sárei. Uu pēe kékankáláká rinṵo he re: A yisi a ripṵsánjápṵré pílesi aá kulu.

²⁵ Mēse ne mēse, usóí uu mṵpá úye keyu-i yisi uu risánjápṵré tē kémēe kapi pēe u n finselē sakaa, uu nkúlecee pṵlo un Uléécaā rinyiri taáselē.

²⁶ Ai mṵpá úye nnṵo yipu. Api Uléécaā rinyiri taáse, iwame ii pi súúni pin tee re: Tṵ neni mēwai kecíre yē!

*Yeesu ye Lefi sée re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Mariki 2:13-17)*

²⁷ Lē memáá, Yeesu uu léeri, uu ulampooyṵó unyine kapi ye n sée re Lefi yenu un lampoo keyṵó-i tū. Yeesu uu u maa re: A né ritiki.

²⁸ Lefi uu yisi uu linnéí yá uu u tiki.

²⁹ Lefi uu limemáá iluke kecire ukeyo-i u wai. Pilampooyó meyã ne pisoι pico pin kesé keluke ke-i we.

³⁰ Ai ne Pifarisi ne isé picélaa risá, api Yeesu pipiretiki maa re: Yo nnya ke nó ne pilampooyó ne pikópekó ani kesé le?

³¹ Yeesu uu rinó pi yósu re: Pisoι peε isare n láárú ápi upoise pise, amá pitóikó peε upoise pise.

³² Am ka re ké pisoι peε aseι n tíkilē sée, amá pikópekó nnya kam ka re piké pimεfine conse.

*Yeesu ye anópahaa nsímé wai
(Matiyee 9:14-17; Mariki 2:18-22)*

³³ Pisoι pinyine api Yeesu maa re: Yo nnya ke Yohani pipiretiki ne Pifarisi api ye anó paasi api ye kó keyóme yáasi mpá píyei. Amá p̄ pipiretiki pin le pin kó níru?

³⁴ Yeesu uu rinó pi yósu re: Nó músu re usoi yé unósi kpísi un we, upisane api peε anó paasi? Aai, mmē ín we.

³⁵ Li yé kam api kumúnjé kunyine-i unósikó uyē pikεcøpe lese apí ne tómpø. Peé uyε-i kapi yé peε anó paasi.

³⁶ Yeesu uu kenýárū pimáa pi kpá re: Uka úu ye kusánjáa fale kepampi ne kusánjáa kpure tápisi. Lin lē n wa, kusánjáa fale kuu lē ticeéri, kepámpi kē kuu n lése áke kó kukpυre kémεε waine.

³⁷ Uka úu ye píta pelē kukónenuj kpυre-i súū. Lin lē n wa, píta pē ne ye anúj tikpáfúsele, ai wai píta ne lianúj ye méwoo wa.

³⁸ Amá anúj fale-i kapi ye píta pelē súū.

³⁹ Uka úu ye kó píta fale káipi un pipelē piníré m masí. Pi ye re pipelē peε pikεcire.

6

*Yeesu yεε kewénteyaa ute
(Matiyee 12:1-8; Mariki 2:23-28)*

¹ Kewénteyaa tunjé kenyine ke Yeesu uu kecare kémεε sone un tósu. Upipiretiki api mepipi n kpéeni pin pianipe-i tekεise pin takai.

² Pifarisi pinyine api pi maa re: Yo nnya kani lē ke isé ii m maa re pisoι ápi kape ye kewénteyaa ketúnjé wa wai?

³ Kei ke Yeesu uu peε pi pese re: Lē nnya áni lē ke Tafiti uu kumúnjé kpe-i ke nkú nn u ne upikó n wa kenlē, née yo?

⁴ U Uléécaá keyo-i lonle uu akpónó kapi Uléécaá n yekei kpísi uu le, uu kó upikó pa, lin kó ne irósé-i wólaalē te pepeε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ηmane peε yé fe api a le.

⁵ Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Né, Usoi Kepipi, née kewénteyaa ute.

*Utisi uyεε kunípe kópe m má
(Matiyee 12:9-14; Mariki 3:1-6)*

⁶ Kewénteyaa ketúnjé keco kenyine, Yeesu uu kuyómeýáhaalee kunyine-i loni un pisoι céési. Uu kei utisi unyine leepo ne kunípe luke-luke kópe.

⁷ Isé picélaa ne Pifarisi api Yeesu kutu n colē piké yé in te u yé kewénteyaa ketúnjé usoi pøise, likumúnjé re pi peε kewáána wéésile piké ne akópe u n lapaase.

⁸ Amá Yeesu ye peε pinfasimé cérile. Uu unípekópekó maa re: A yisi a nyere mpá úye uké pó yé. Utisi uu yisi uu nyere.

⁹ Yeesu uu peε pi maa re: Ne nó pise re íye kai irósé kémεε pise? Li pise re také kewénteyaa ketúnjé lisone née likópe wa? Te také usoi nfaa lo née také u kpu?

¹⁰ Uu pinnéi nyánei uu pɛɛ limemáá usoi uyě maa rɛ: A kupónípe ritunámɛ. Uu kunípe tunápɔ, kunípe aku pélu.

¹¹ Amá ai mpí pɔ́ tóosi api pimɛɔpɛɔirɛ n kɛɛɛnɛ pin lɛ kapi yé nɛ Yeesu n wa taikɛɛ.

Yeesu ye pitumɛ kefi nɛ pité wée
(Matiyee 10:1-4; Mariki 3:13-19)

¹² Yeesu uu likumúnɛ́ kɛ-i kekúupi taá rɛ uké keyómɛ yáási. Kesinɛ nnéi kuu kei tonɛ un Uléɛɔaa yáási.

¹³ Kai n weesi, uu upipiretiki séi, uu pikeɔpɛ kefi nɛ pité wée uu pi séi rɛ pitumɛ.

¹⁴ Pɛpɛɛ Simɔɔ kuu rinyíri n hɛ rɛ Piyɛɛ nɛ uyě uwã Antiree nɛ Yakupu nɛ Yohaní nɛ Filipu nɛ Patelemii

¹⁵ nɛ Matiyee nɛ Tomaa, nɛ Alifee kɛpipi Yakupu nɛ Simɔɔ yɛ ukuyu n la

¹⁶ nɛ Yakupu kɛpipi Yutasi Isikariyɔti yɛɛ n ka uu kɛpirɛ Yeesu yái.

Yeesu ye céésilɛ un kɔ itói pɔise
(Matiyee 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷ Yeesu nɛ upipiretiki api kekúupi ɔɛpimɛ api kutɛ mmé weri, kei kɛ upipiretiki meyã api n we. Yutee ketɛ nnéi pisoɔ meyã pin kɔ kei we, nɛ Yerusalem pikɔ́ nɛ Tiiri nɛ Sitɔɔ menimaa ritimɛ ayu pikɔ́.

¹⁸ Pi ɔápinɛmɛle piké Yeesu icélaa kutu ricɔ, api kɔ piitoi pi pɔise. Pɛ kɛ aníri aa m pɛkɛsi api pélu.

¹⁹ Mpá úye uu náási uké u rica, liriýíkí rɛ u pɛɛ rínanɛ nnyinɛ mále un nɛ pinnéi pɔisɛntɛ.

Nnare nɛ piwɛluke

²⁰ Yeesu uu upipiretiki inípeɛ wii uu rɛ: Nɔ́ mpí nɔ́ nní íwɛ m má, nɔ́ pínarekomɛ lɛ.

Nɔ́ Uléɛɔaa iyɔɔpi tɛ.

²¹ Nɔ́ mpí nɔ́ nní nkú n tũ, nɔ́ pínarekomɛ lɛ, nɔ́ keyáa lɛpunɛ.

Nɔ́ mpí nɔ́ nní n téní, nɔ́ keyáa sɛnnyinɛ.

²² In tɛ pisoɔ yɛ nóinépurɔ yulu, api nó lákasɛ, pin lámisi pin kɔ nónnékɔpɛ símisi rɛ nɔ́ Usoi Kɛpipi nɛ kɛfa tɛnɛ nnya, nɔ́ pínarekomɛ lɛ.

²³ Tikpákárá tɛ tico kɛ pipisaa apí pɛɛ antepuyɛ wa. In tɛ lɛlɛɛ nó lɛmɛ, nórinéɔ́ riké n láárú, ani nɛ mpóɔnare ɔ, nóinéheɛ yɛ keyómɛɔaa-pɔ piyɛlɛ ái kumúnɛ́ má.

²⁴ Amá nó mpí nɔ́ nní nɔ́ má, íwɛ kani topori, nɔ́ nónnénare pilukɛ masilɛ.

²⁵ Nɔ́ mpí nɔ́ neni nní n lɛpaalɛ, íwɛ kani topori, nkú yɛ sóntilɛ nké nó wa.

Nɔ́ mpí nɔ́ neni nní n sɛnnyi, íwɛ kani topori, nɔ́ mpóɔɔai-i loninɛ ani ténisi.

²⁶ In tɛ mpá úye yɛ nónnésɔnɛ símisi, íwɛ kani topori, likumúnɛ́ rɛ lɛ kɛ pipisaa apí pɛɛ antepuyɛ nɔ́mɛ wai.

Ani nópinélaarɔ n la
(Matiyee 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Nɔ́ nní kutu né n ɔ́lɛ, nɛ nó símisilɛ rɛ ani nópinélaarɔ n la, ani pɛpɛɛ nó n yúlu lisɔnɛ n wai,

²⁸ ani pɛpɛ awéeri nó n wai anó sɔne ritikise, ani pɛpɛ íwe nó n wai kecáa n welu.

²⁹ In te usoi ye kumóri kuse-i kepese pó tɔ, a kutóɔ u rituná, usoi un kupókɛlenku pó n yɔsíé, a tíyese uké kɔ kepótúkanka tene kpísi.

³⁰ Mprávé ye yee linyine pó we a li u he, úye un kɔ lipókó linyine pó n yɔsí, kape li u korí.

³¹ Lẽ kani ní la picɔ piké nó wa, ani ye limɛɔ pi wa.

³² In te pɛpɛ nó ní la ñmanɛ kaní la, ihéé íye icɔ kani pɛe mé. Pikópekɔó ricuruu ye pɛpɛ pi ní la lalɛ.

³³ In te pɛpɛe lisɔne nó n wai ñmanɛ kani ye lisɔne wa, ihéé íye icɔ kani pɛe mé? Pikópekɔó yèè kɔ lɛ walɛ.

³⁴ In te nɔ tálɛ te pɛ kani n lonse yé nó héele, ihéé íye icɔ kani pɛe mé? Pikópekɔó ricuruu yèè pikópekɔó lonsele pin tálɛ te pi yé lɛ kapi n lonse ritísí linyine pi héélɛ.

³⁵ Amá nɔóké nɔpinélaara n la, ani lisɔne pi n wai. Ani kape ye n tálɛ te pi yé nó héele ani kelenɛ pi lonse. Nó ihéé kecirɛ yè ani póló Uléecaa ye mprávé yo kecáa n tũ sipipi, likumúnjé re u pɛpɛ ápi rícere m má ne pisoí kɔkárá lalɛ.

³⁶ Ani ye nómenécɔpɛcirɛ íwe ténaane yare ke Nónésáa uu ye íwe nó n tẽ meɔ.

*Ai we re táké ye picɔ akópe m palɛ
(Matiyee 7:1-5)*

³⁷ Ani kape ye picɔ akópe m palɛ, Uléecaa úu kape kɔ ne nɔ akópe m pálɛ nnya. Ani kape ye picɔ ne túhaane, Uléecaa úu kape ne nɔ n túhaane nnya. Ani ye picɔ akópe pi sárɛi, Uléecaa uu nɔanékó nó sárɛi.

³⁸ Ani ye picɔ he, Uléecaa uu nó he. Pi nó músune ai yipu aí wure api tíɲa-tíɲa api nó kópɔ. Kemúnjé kɛ kani ye ne picɔ mí musí kapi kɔ ne nɔ músune. Ai líka nnya, Uléecaa ye músune ai yipu uu tíɲa-tíɲa uu tírii uu nó kópɔ. Kulũ kpɛ kani ye ne picɔ mí musí kucɔ ke Uléecaa uu kɔ ne nɔ músune.

³⁹ Yeesu uu kɔ kenýárũ kɔpá re: Unyíye úu yé fe uké unyíyɛɔ tɔrɔi. Lin lɛ n wa, pinnéi ye ha kuhóre-i lóipɔne.

⁴⁰ Uyee pikɛi m peikee úu ye uyee pi u m peikeese n fe. Amá uyee pi m peikee un pikɛi n ceri nɔne, u ne uyee pi u m peikeese yé n sá.

⁴¹ Yo nnya kaa keyúipi kee upómáreɔo menipɛe-i ní we nyáni áa pɛe kenawélépi kee mepókó-i ní we nyáni?

⁴² Iye kaa yé fe aa upómáreɔo maa re: Unémáreɔo, a riyá ké keyúipi kee mepónipɛe-i ní we lese, páa pɛe kenawélépi kee mepónipɛe-i ní we lese kelenɛ. A tíye pɔ kecáa kecáa mewai má kpa! Kenawélépi kee mepónipɛe-i ní we kaa yé mefoí lese aa pɛe nɔne n nyáni áa ne keyúipi kee ucɔ menipɛe-i ní we lese.

*Kuléé ne kuapipi kecáa icélaa
(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Kuléé kɛe isare n láarú áku ye apipi kópe mari, kuléé toikó áku ye kɔ apipi sɔne mari.

⁴⁴ Pi ye mprávé kuléé kúye ne kuapipi cerilɛ. Api ye sinípeleépi kecáa afiiki tɔ, ápi ye kɔ ahíhí kecáa arɛese tɔ.

⁴⁵ Lisɔne ke usoi sɔne uu ye ukɛfa-i léseme, usoi kópe pɔó líkópe ukɛfa-i léseri, likumúnjé re lelee usoi kɛfa-i n yipaalɛ ke nnóo nn ye símisi.

*Stýo sité sinyine kecáa nsímé
(Matiyee 7:24-27)*

⁴⁶ Yo nnya kani né sélei re Upíima, Upíima áni pɛe lɛ kam nó n céesi wai?

⁴⁷ Ani tíye ké nó nyíse lɛ ke uyee nnésímé kutu n cólɛ un ne n keisi uú ne menyíne ní we.

⁴⁸ Liute ye we yare usoi yee kényo m móm uu túni ai cimisi uu kepare tulu, uu kekecáá rikúí tósi. Ke ikóí ii n yi ii waa, míni ame ke fe, amá áme kə fe meké ke ritiŋa-tiŋa, likumúŋé re ke məmaalenle n̄səne.

⁴⁹ Amá uyee nnésímé kutu n cólē úu péé ne n keisi ye we yare usoi yee kényo m móm uu ntaai pure-pure kecáá ke tósi, rikúí ári we. Ke ikóí meni ame ke riñfe, mese ne mese kake tōhō ake foru téké-téké.

7

Yeesu ye Rəm usóca kpéē unyine ukeikó paise (Matiyee 8:5-13)

¹ Ke Yeesu uu písoi pree u n kálaalē ifaaci piwai ní masí, uu yisi uu Kaperinawum tómpo.

² Rəm usóca kpéē unyine ye pree ukeikó unyine mále, úu ye uukeikó uyē kecáá kō. Ukeikó uyē un pólú, ticuruu un kekpə nyahai.

³ Ke usóca kpéē uyē uu n kō pin Yeesu nsímé símisi, uu Pisuífi piwéése tum te piké ha u séeme uké uukeikó paise.

⁴ Api Yeesu kémee tuipə apí ne meýā u téní re: Usoi uyee ne sá re pəké u lē.

⁵ U ntópuri lalē n̄səne. Uyee kə kuróyómeyáhaalee mō.

⁶ Yeesu uu pree pi tikipə. Kuu kényo n nyahaipə, usóca kpéē uu upisane tumpo re piké u maa re: Upíima, kape mepócíre ricón. Am ne sá re pəké kenéyo lō.

⁷ Ne rinécúruu yenle re ám tu re ké kepómee hapə. Amá a rinóo he unékeikó uké peí.

⁸ Né ticuruu ye piwéése mále nen pi pakarelē, nen kə písóca má pree né m pakarelē, nen piunyine m maa re uké méye ha, u ye hale. Nen kə ucə m maa re uké kam, u ye kale. Nen kə unékeikó m maa re uké linyine wa, u ye li wale.

⁹ Ke Yeesu uu anóo nyē n kō, usóca kpéē uyē isoi ii u sonesi. Uu panse uu písoi kulúí pree u n tikiłē maa re: Ne nó maa re n̄pá Isirayeli kémee, ám pí kai n̄fatene mmú ncə yenaalē.

¹⁰ Pē kuu n tū api kényo-i pəepə api ukeikó uyē ləepə un isare láárú.

Yeesu ye ukúmannəsi unyine kewā nfaa pəsemə

¹¹ Kai kóso n weesi, Yeesu uu kuyu kunyine kapi ye n sée re Naini sí. Upiiretiki ne risoiwú tin u tikiłē.

¹² Kumúŋé kpe-i kuu kuyu kepoo n nyahaipə, uu yénu pin ne kesoikópe pikúlaa tósu. Ukúmannəsi unyine kewā cirenínje kapi lē ne tósu. Kuyu pikó kulúí pin ne unósi uyē tū.

¹³ Ke Yeesu uu u n yé, íwe ii u wai uu u maa re: Kape té!

¹⁴ Yeesu uú nyósópə uu asoikópemule ca, pəpəe n topori api nyere, Yeesu uu re: Keŋmánepi, ne rinóo pō he, a yisi!

¹⁵ Kesoikópe ake cāŋaráa ake nsímé kápáa. Yeesu uu keuni ke pa.

¹⁶ Iwame ii pinnéi loni api Ulécaā rinyiri taáse pin tee re: Antepu píima ye kerócəpe rikpáfúmēle. Ulécaā ye kale uké umpuri come!

¹⁷ Nsímé mmē nnéi ne keməkə sitē kémee kóónú re lē ke Yeesu uu wa.

Yohani Uniwolə pitumə (Matiyee 11:2-19)

¹⁸ Yohani pipiretiki api lē nnéi u símisi. Yohani uu pikecəpe pité séi,

¹⁹ uu Upíima kémee pi tum te piké ha u pise re: Póo usoi uyē kapi mekəe-me n tee re u sōnti nēe unyine ucə ye kepire wemēle?

²⁰ Kapi Yeesu kémee n tuiɔ, api u maa re: Yohani Uniwole yee ró tumme re tóké pò pise re: Póo usoi uyě kapi mekee-me n tee re u sánti née unyine ucò ye kepire wemele?

²¹ Kumúnjé kpě kémee, Yeesu un pisei meya itói paise, un aníri pi pései un pinyíye meya inipee wúkulente.

²² Uu pree Yohani pitume maa re: Ani mpò ani ha lě kani n yě ani kò kom Yohani keenkee: Lelée re pinyíye ye nyánile, síkankáláká sin sóné, piyó pin wole pin funi, pitusuí pin kóméi, pikpòkpò pin yisikee, piwékóó pin kò Nsímé Keciye ke pisei api pi n yóólě kóméi.

²³ Uye unsá ně nnya n loó, liute ye únarekome le.

²⁴ Ke Yohani pitume api pitónjé ní masí, Yeesu uu Yohani nsímé pisei pree n cápinelě n símisi re: Yo kani kucesi kóima-i piyéne ha? Kekpápi ke kuyò aku n fikiisee, née yo?

²⁵ Yare yo kani pree piyéne ha? Usoi yee melape keciye n lapaalě yee kei we, née yo? Amá siyóopiyo-i ke pepee ilú néikóó n tánti pin isoi le apí we.

²⁶ Yare yo keciye nmaa kani pree piyéne ha? Antepu unyine, née yo? Amá aseí kecáá uyě kani nní ní yě ne antepu fele.

²⁷ Likumúnjé re Yohani nsímé kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalě te:

Unétume ye nkó kam n tumme

uké ne kekpeé pò wa

uké mpócee nyónse.

²⁸ Yeesu uu pimáa kpá re: Ne nó símisile re ápi unyine maraalě yee Yohani n fe, mpá ne lě, pepee Uléécaá iyóopi kémee ní we kecòpe uyee n fíilě ye u fele.

²⁹ Kuyu nnéi ne pilampooyóó pree Yohani nsímé kutu riñcò api tíyese uu míni pi wole. Pi cerile re Uléécaá yee aseí ute.

³⁰ Ke Pifarisi ne pepee Uléécaá isé n nyu api ní yè re Yohani úu kape míni pi wole, li nyísele re lě ke Uléécaá uú ne pi ní la kapi kepire ritò.

³¹ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Uye kam yé ne nfáani pisei múñeisené? Uye kapi ne menyíne we?

³² Pi nkpáni yare siwá see kéyaála-i n tú, si ne sisicò sin séleine asi ye re:

Tò asú símisile, ani yúlu áni yesi,

ari sikpoyome yom, áni té.

³³ Likumúnjé re Yohani Uniwole ye kale úu ye iluke li, úu ye kò píta n ntí, ani re u unírihélaa le.

³⁴ Usoi Kepipi pòo weri ken le ken níru, ani kò re: Ani usoi nkó nyánii, piluke ne píta nkó nmaan mee uyě we. Ticuruu u kò pilampooyóó ne piwaikópekwó picò usane le.

³⁵ Amá pepee u n nmurei ye nyíselenle re Uléécaá mewéesesəhə ye me.

Yeesu ye Ufarisi Siməo keyə-i we

³⁶ Ufarisi unyine uu Yeesu séi re piké kesé iluke li. Yeesu uu usoi uyě keyə sí uú tone uu le.

³⁷ Kuyu kpě unəsi unyine yee mefine kópe m má un we. Kuu n kó te Yeesu ye Ufarisi uyě keyə-i we un iluke le, uú ne kenúmpí ne tulaali meyipé sí

³⁸ uu Yeesu kepire nyere, uana-mě. Uú n téni uu Yeesu ana ménini fəlu, uu limemáa ne unnyúpi a tinnente, uu a pira uu tulaali akécáa kəoni.

³⁹ Ke Ufarisi uyee Yeesu kusáne n wai uu lě n yě, uu ukéfa-i n tee re: Usoi nkó un pree mesei antepu, u yé pree unəsi nkó yee nní u n cárii ceri re wóo lo, u yé kò pree céri isoi iye mpuri kuu le. Unəsi lo yee mefine kópe m má.

⁴⁰ Yeesu uu pree Ufarisi rinóo yósu re: Siməo, ne nnyine mále ké pò male. Siməo uu rinóo pese re: Sáa, a male.

41 Yeesu uu re: PISOI pité pEE NE UWÓOLONSE RIWÓME MÁ. USE UN NE RIWÓME U MÁ NWOÓWENI SIWÓO PÍLE PÍLE MENUPŪ, UCŌ PŌN NE RIWÓME U MÁ NWOÓWENI MEPIPI KUWÓO.

42 Píketé kē úka úu kŏ pEE fENE UKÉ URIWOME HÉELE. UWÓOLONSE UU PIKETÉ SÁREI. PIKETÉ KĒ KECŌPE ÚYE YEE YÉ MEYÁNSEI UWÓOLONSE UYĒ N LA?

43 Simŏo uu rinŏo u yŏsu re: NE MŪSU RE UYĒ TIWOME TEE M PIYE YEE YÉ MEYÁ U N LA. YEE SU UU RE: PŌ ALARI MÁLE.

44 UU LĒ MEMÁÁ UNŌSI UYĒ-MĒ PANSEPŌ, UU SIMŌO MAA RE: PŌ UNŌSI NKŌ YĒE? NE KEPŌYŌ-I LOMMELE ÁA MÍNI NÉ HE RE KÉ ANÉNA RIKÉ, AMÁ UYĒ NE ANÉNA U MENINI FOILE UÚ NE UNNYŪPI A TINNENTE.

45 AA NÉ RIPIRA RE KUSÁNE KAA NÉ YŌSU, AMÁ KAMÍ NE N LOMME KUU NNÍ NÉ YÁHAANKĒE UÚ NE ANÉNA TINI.

46 AA MÉKPŌ RINÉYU KECÁÁ KŌONU *, AMÁ UYĒ NE TULAALI ANÉNA KECÁÁ KŌONULE.

47 LĒ NNYA KAM PŌ TEE RE: NLA PÍIMA KUU NÉ HÍ NYÍSE YE NYÍSELE RE PI UAKŌPE NNÍ U SÁREI. AMÁ UYĒ KAPI NKÁRIPi N SÁREILE, NKÁRIPi KUU YE UNLA NYÍSE.

48 Yeesu uu pEE UNŌSI UYĒ MAA RE: NE APŌKŌPE PŌ SÁREI.

49 U NE PEPEE KESĒ N LE API PISIFA-I N SÍMISI RE: USOI ÚYE MPURI LO YEE AKŌPE N SÁRIKĒE?

50 Yeesu uu pEE UNŌSI UYĒ MAA RE: MPŌFATENE YE PŌ YŌRIYELE, A N ņME NE NKĪņIņIJE.

8

Pinŏsi pEE pEE Yeesu n tikilĒ

1 LĒ MEMÁÁ KE Yeesu uu ayu maa NE AYU SÍNSÁ RIKŌNŪ UN ULÉECAA IYŌAPI NSÍMÉ KECIRE YŌÓLĒ. UPiRETIKI KEFI NE PITÉ

2 NE PINŌSI PĒ KUU ANÍRI M PÉSEI NE PĒ KUU M PŌISENTE PIN U TIKILĒ. MAARI KAPI N SÉLEI RE MAKITALA UKŌ KAPI ANÍRI ASEI M PESE NE

3 CUSA YEE EROOTI KEYŌ KECÁÁ M PÁLĒ UNŌSI YOHANA NE SUSAAI NE PINŌSI MEYĀ PEE PEE PÍLIKŌ NE Yeesu NE UPiPiRETIKI N LĒNI.

Ulukaa kENYÁRŪ

(Matiyee 13:1-9; Mariki 4:1-9)

4 AYU KULŪI KÉMEE KE PISOI API YE PEE LÉEPŌ API Yeesu LEEPŌ. KE PISOI API N CÁPINE, UU KENYÁRŪ MAA RE:

5 UTISI UNYINE YEE ILUKĒPURI PIFŌME LEEPŌ, ICŌ II RICÉETIME LŌLU API IKECÁÁ CŌPISI SINŪIPi ASI I LE.

6 ILUKĒPURI ICŌ II KEPAPE KECÁÁ LŌLU. KII N LE, II KŌŌSI, KE RņNIJE RņN HÍ WE NNYA.

7 ICŌ II SINÍPELEPI KÉMEE LŌIPŌ II LĒLU, SINÍPELEPI ASI MESE NE MESE I HILA.

8 AMÁ ILUKĒPURI ICŌ ÍÍ NE KĒTĒ SŌNE SÁ, II LĒLU II PAPI SI II MÁRU RņSŌNE. Yeesu UU PIMÁA KPÁ RE: ANI KUTU RICŌ RņSŌNE, ÚYE UN UKŌME UU KŌM.

Yo nnya ke Yeesu uú ne sinyárŪ céesi?

(Matiyee 13:10-17; Mariki 4:10-12)

9 Yeesu piPiRETIKI API KENYÁRŪ KĒ ASEI U PISE.

10 UU RINŌO PI YŌSU RE: NŌ KE ULÉECAA UU UIYŌAPI NSÍMÉ MEE M PÉKAALĒ CEREISE, ÚU PĒ CEREISE. AMÁ PICŌ YE NÍPÁ YO KŌMEILE YARE SINYÁRŪ LIKÉ WA RE PI RņSŌNE PÁLĒ AMÁ ÁPI KŌ PEE RņSŌNE NYÁNI, PIN RņSŌNE KUTU CŌLĒ ÁPI KŌ PEE RņSŌNE KŌMEI.

Yeesu ye ulukaa kENYÁRŪ aseI lese uu sÍMISI

(Matiyee 13:18-23; Mariki 4:13-20)

11 KENYÁRŪ KĒ ASEI YE NNYÉ: ILUKĒPURI YEE NLÉECAASIMÉ.

* 7:46 Mékpŏ pikŏonu ríyu kecáá: Kusáne piyŏŏ ye pi Pisuífi kÉMEE. Tíyu piwaise ye pi.

12 PISOI pinyine isoi ye ricéetime tẽ mecɔ wewe. Pi ye konle, amá kuníri akú weri aku nsímé mmẽ pisifa-i lese ápi kape ne kefa n tene liké pi n yóriye nnya.

13 Picɔ ye keparecaa kẽ mecɔ wewe: Pi ye Nléécaasimé kónle api n yósu ne mpóonare, amá ápi ye n tíye nké pikemee iníní wa, ápi ye kefa tene liké nánai. Ncón nn n ka, api nfatene yálalapɔ.

14 Ilukepuri iyee sinípeleépi-i ní loó ye we yare pɛpɛ ye n kɔ, amá api tíyese nfasimé ne mɛmá ne ketẽ kecáá lilala ai n hila ápi ye pɛ rikáhákáhá ne kɛtɔ-pɔ.

15 Ilukepuri iyee ketẽ sɔne-i ní loó ye we yare pɛpɛ Nléécaasimé kutu riñcɔ api pisifa-i n múlú, api n n tikilẽ ne kefa kese api ñmóópú nn kulaa pi wai.

Kéfiráa kenyárũ
(Mariki 4:21-25)

16 Yeesu uu re: Uka úu ye kɛfiráa risé uu kucári ke kipi née uu kɛfine metene ke pɛsu. Amá kelɔ cáca kapi ye ke ritasi liké ne n wa re pɛ nnéi pɛe kɛyɔ-i n lompo ye metéi yé.

17 Lẽ nnéi lee pɛe m pékaalẽ ai kúyene wai, lẽ ke nípá úye úu pɛe kúyene ní we ai metéi kɛmɛ léeri.

18 Ani nómenécire tí ne lẽ kani ye nsímé n kɔ. Likumújé re uyee m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripí mmẽ kuu m má kapi u yósune.

Yeesu uni ne upiwã
(Matiyee 12:46-50; Mariki 3:31-35)

19 Yeesu uni ne upiwã apí weri api u leeri, amá ápi fe piké ukemee tuiɔ, ke pISOI api kulúí ní tásí nnya.

20 Api pimɛkame Yeesu símisi re: Upóni ne pipówá ye ketahai nyenu pin la piké pó yé.

21 Amá Yeesu uu pinnéi maa re: Unéni ne pinéwá pɛe nní pɛpɛe Uléécaa Nsímé kutu n cólẽ pin lẽ knn pi m pise tikilẽ.

Yeesu ye meyo píma menyine riséese
(Matiyee 8:23-27; Mariki 4:35-41)

22 Keyáa kenyine ke Yeesu ne upipiretiki api kúninɔi lɔ uu pi maa re: Tóké kupiye kuwélé kucɔ-mẽ ha. Api mẽ téj.

23 Kumújé kpe-i kapi n téj, Yeesu uu lɔpile. Kuyɔ píma kunyine aku pipépe kápáá. Míni amɛ kúninɔi yipu lin ne nkɔ pi wéési.

24 Pipiretiki api Yeesu leɔpɔ api u yónse api u maa re: Sáa, Sáa, tɔ kpínine! Yeesu uu yisi, uu kuyɔ ne ániwalé cési ne kuwói, ai níjesi, ai séé léké-léké.

25 Yeesu uu upipiretiki maa re: Yei ye nónnéfatene? Amá iwame ii pi wai, aséké uu kɔ nnó pi yipu api pimɛcɔpɛcɛre m máikɛene re: Usoi úye mpuri ye nkó, aí ne kuyɔ ne míni péne lin u pakarelẽ un tinó n he.

Yeesu ye unirihélaa pɔise
(Matiyee 8:28-34; Mariki 5:1-20)

26 Api Kerasaa pikó ketẽ kee kupiye metéj mecɔ ní we ken Kalilee ketẽ lorólẽ loni.

27 Ke Yeesu uu kúninɔi-i rincúlame, kuyu kpẽ utisi unyine uu u tɛpei. Háí mɛkɛe-mɛ kúu ye ilũ tã, aníri an u pɛkesi. Úu pɛe kɛyɔ má, amá akpíí kɛmɛ kuú pɛe sói.

28 Kuu Yeesu n yé, uu pupɛi, uu uanui kecáá wúla uu meyá maa re: Tó ne mpó ne ní-ye, Uléécaa yee nípá yo kecáá ní tú Kɛpipi Yeesu? Ne ne pó ténile re kape íwe né wa.

²⁹ Ai líka nnya kuu lē male, Yeesu ye rinóo he re aníri aké ukeméé le. Li ye lin ne u n yisi, pi ye ána ne anípe akpanii u paasile, amá uu a túúni, aníri aa kucesi kóima-mē u kpáú.

³⁰ Yeesu uu u pise re: Iye kapi ye pó sée? Uu rinóo yósu re: Pi ye né sée re “kulúí”, likumúnjé re aníri ye ukemee kulúí wela.

³¹ Aníri nyē aá ne Yeesu téni re úu kape nkpó kuhore-mē a riláupó.

³² Kúfɔŋlee píima kunyine kun tikúú kecáá we kun tükuri. Aníri aá ne Yeesu téni re uké tíyese aké áfɔŋ nyē-i ló. Yeesu uu ncée a he.

³³ Aníri aa pree usoi uye-i lelu aa áfɔŋ loni. Afɔŋ aa kekuúcaa-pó ntóó sé aá ha míni-i sée.

³⁴ Ke pisei pree áfɔŋ n kpáúlē api lē n yē, api wuru apí ha ne nsímé mmē kuyu maa-i ne siyupi nné-i kóónú.

³⁵ Pisei api léeri piké lelee n wa yē. Api Yeesu kémee tuiṗó api leṗó utisi uyē un péi, un Yeesu ana keyúrí tú un lapaalē, ne ukeyu cáká-cáká. Iwame ii pi wai.

³⁶ Pē nnéi inipere-i kai lē n wapisi api lē ke aníri aá ne utisi uye-i ní le keenkee.

³⁷ Kerasaa ketē pikó nnéi api Yeesu maa re uké pikuyu-i le, ke iwame ii pi n wa nnya. Yeesu uu kúninai yopoi uké tómpó.

³⁸ Utisi uyē ke aníri aa n tíye uú ne Yeesu téni re uké ncée u he uké u ritiki, amá Yeesu uu u lakase uu u maa re:

³⁹ A kupóyu pele aa lē ke Uléecaa uu pó ní wa keenkee. Utisi uyē uu sí uú ha kuyu nnéi kémee lē ke Yeesu uu u n wa símaankee.

Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kó unósi unyine paise

(Matiyee 9:18-26; Mariki 5:21-43)

⁴⁰ Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kupiye ritime ríca-mē n léeme un pēri, pisei pree pree n cápinelē api u tēpei. Pi nnéi ye pree u ménle.

⁴¹ Utisi unyine kapi ye n sée re Yairusi uu pée weri. U pree ukuyu Pisui fi kuyomeyáhaalee uwéése le. Uu Yeesu ana metene wula uú ne u téni re uké ukeyo-i ha re

⁴² ukewá kpérepí cirenínje kee m má yare aŋmē kefi ne até ye lala keké kpu.

Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kei n sí, pisei pin awélé nnéi u nyikii pin ne u tikilē.

⁴³ Kumúnjé kpe-i, unósi unyine ke ménye ame n léenti hái inmē kefi ne ité-me un kei we. [Pípóise píima nnéi kuu rika uu umemá nnéi caai], amá úka úu fe uké u paise.

⁴⁴ Uu Yeesu kēpire-mē nyósópó uu uketukanka ritime ca. Kuu lē tíŋca, ménye mee n foho ame mese ne mese nyere.

⁴⁵ Yeesu uu pise re: Wóo né ríca? Api pinnéi kēŋesi re apí u ríca. Piyee uu re: Sáa, pisei ye pó kálaalenle awélé nnéi.

⁴⁶ Yeesu uú maa re: Usói ye né rícale. Liriyíkí re ne ceri re rínanje nnyine ye kenéméé lele.

⁴⁷ Unósi uu yénu re li u yámnle. Uu Yeesu-i sí un terii uu uana metene wula. Uu nṗá úye keyu-i lē nnya kuu Yeesu ríŋca ne lē kuu mese ne mese ní péi símisi.

⁴⁸ Yeesu uu u maa re: Unékpére, mpófatenē mee pó yóriye. A n nje ne nkínjine.

⁴⁹ Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu lē n símisi, utume un Yairusi keyó leeri uu Yairusi maa re: Upókpére ye kpule, kape nkpáni urósáa pēkesi.

⁵⁰ Yeesu uu kóm, uu kuyómeyáhaalee uwéése Yairusi maa re: Képówuú áke kape tó, mpókó yee re a ne kefa tenē. Upókpére ye pélune.

⁵¹ Kapi kēyó n tuiṗó, úu úka ncée he re u ne uyē piké lompó, insá Piyee ne Yohani ne Yakupu ne kewá kē usaa ne keuni.

⁵² Mpá úye un téni kewá kē nnya. Yeesu uu pée maa re: Ani kape tē, áke kpu, ke lonile.

⁵³ Api u n sɛnnyi, likumúnjé rɛ pi nyu rɛ kekpérepɛ yɛ kpulɛ.

⁵⁴ Yeesu uu kekunipɛ tini, uu meyá pupɛi rɛ: Kɛwá, a yisi!

⁵⁵ Kɛwá nfaa nn pɛeri, akɛ mɛsɛ nɛ mɛsɛ yisi. Yeesu uu rinóo hɛ rɛ piké ilukɛ kɛ hɛ.

⁵⁶ Ai kɛwá pikó nnóo yipu, amá Yeesu uu rinóo pi hɛ rɛ ápi kapɛ lɛlɛɛ n wa úka sɛmisi.

9

*Yeesu yɛ pitumɛ kefi nɛ pité wée
(Matiyee 10:5-15; Mariki 6:7-13)*

¹ Yeesu uu upitumɛ kefi nɛ pité cápɛnɛ uu rɛnɛnɛ pi hɛ rɛ piké aníri n fe api kɔ itói m pɔisɛntɛ.

² Uu pɛɛ pi tum tɛ piké ha Uléécɛa iyɔɔpi nsímé sɛmisi api pitóikó pɔisɛntɛ.

³ Uu pi maa rɛ: Anɛ kapɛ linyinɛ rimúlú yarɛ kunaapi néɛ kulóo néɛ ilukɛ néɛ kɛwóo nɔkɛ nɛ ncée ha. Anɛ kapɛ sitúkanka sité sité rimúlú.

⁴ Nɔn kɛyɔ kɛye-i n topilɛ, anɛ kei n tũ hái nɛ nɔkɛnétɔnjé tunjé.

⁵ Pin yɛi kusánɛ piyóó nɔ n yè, anɛ pikuyu lɛ, anɛ nɔanéna nkoŋo péi liké nyíse rɛ pi Uléécɛa pipakare yɛlɛ.

⁶ Upitumɛ api tósu, api ayu nnéi kɛmɛɛ sónɛ api Nsímé Kɛcɛrɛ sɛmisi pin nɔpá yɛi pitóikó pɔisɛntɛ.

*Erooti yɛ píri tũ
(Matiyee 14:1-12; Mariki 6:14-29)*

⁷ Uyóɔpi Erooti uu lɛ nnéi lɛɛ n wai nsímé kóm. Uu ceri lɛ kuu yé m musí, likumúnjé rɛ pinyinɛ yɛ pɛɛ tee rɛ: Yohani Uniwolɛ yɛɛ pikpɔkpɔ-i yisi.

⁸ Picɔ pin tee rɛ: Elii yɛɛ leemɛ. Picɔ pin kɔ tee rɛ: Pɛɛ mɛkɛɛ antepu unyine yɛɛ nkpɔ-i yisi.

⁹ Amá Erooti uu rɛ: Nɛ tíyɛsɛlɛ api Yohani ríyɛ tɔlu. Usoi úyɛ mpuri nsímé kam pɛɛ nní kómɛi má? Uú n wéési uké Yeesu yɛ.

*Yeesu yɛ písoi ákotokú anupũ (5.000) kpínii
(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Yohani 6:1-14)*

¹⁰ Pitumɛ api pɛeri api lɛ nɛ lɛ kapi n wapisi Yeesu kɛɛnkɛɛ. Uú nɛ pimɛcɛrɛ iyaa lelu kuyɛ kpɛ kapi yɛ n sée rɛ Pétisayíta kekúrí.

¹¹ Amá písoi pɛɛ n cápɛnɛlɛ api kóm api u tiki. Yeesu uu Uléécɛa iyɔɔpi nsímé pi sɛmisi uu kɔ pɛpɛɛ m póólú pɔisɛntɛ.

¹² Kɛ itunɛ ii n tɛnɛ, upitumɛ kefi nɛ pité apí nɛ u kɔ api u maa rɛ: A písoi maa rɛ piké ha ayu nɛ siyupi sɛɛ nɛ nní ró n kólɛ kɛmɛɛ ilukɛ nɛ sifinɛ wéési, likumúnjé rɛ kucɛsi kɛcɔpɛ kari nté wɛ.

¹³ Amá Yeesu uu pi maa rɛ: Anɛ nórɛnécúruu lilukɛ-lukɛ pi hɛ. Api rinóo yósu rɛ: Akpónó anupũ nɛ ikpíntomé ité nmanɛ kari nté má. Néɛ pɔ la rɛ tɔkɛ ha písoi mpí nnéi ilukɛ lɔ?

¹⁴ Písoi ákotokú anupũ (5.000) pɛɛ pɛɛ kei wɛ. Yeesu uu upitumɛ maa rɛ: Anɛ pi tonsɛntɛ písoi kuwóó kuwóó anai.

¹⁵ Pitumɛ api lɛ kuu pi n forii wai, api písoi tonsɛntɛ.

¹⁶ Yeesu uu akpónó anupũ nɛ ikpíntomé ité kpísi, uu keyóme werí, uu ilukɛ iyɛ kɛcáá Uléécɛa pɔɔnɛsɛ. Uu kpókɔrinɛ uu upitumɛ pa rɛ piké písoi pɛɛ n cápɛnɛlɛ hɔɔnɛ.

¹⁷ Pinnéi api lɛ api lɛpu. Upitumɛ api akéri nyɛɛ m pɔɔnɛ cápɛnɛ ai anéré kefi nɛ até yipu.

*Piyɛɛ yɛ yámnɛ rɛ Yeesu kɛ Uléécɛa uu wée
(Matiyee 16:13-19; Mariki 8:27-29)*

18 Keyáa kenyine ke Yeesu uu umεcire keyóme yáasi, upipiretiki api u λεερῶ, uu pi pise re: PISOI ye máikεε re née úye?

19 Api rinῶῶ yósu re: Pinyine ye tee re pῶ Yohani Uniwolε λε, picῶ re pῶ Elii λε, picῶ pin kῶ tee re pῶ pεε mεkεε antepu unyine λε yeε nkpῶ kέmεε n yisi.

20 Yeesu uu pi pise re: Nῶ ní, nῶ mpíi re née úye? Piyεε uu rinῶῶ yósu re: Pῶῶ uyē ke Uléεcaa uu n wée.

*Yeesu ye unkpῶ ne umeyise nsímé riyóῶ
(Matiyee 16:20-28; Mariki 8:30-9:1)*

21 Yeesu uu pi nyi re ápi kapε úka nsímé mmē símisi.

22 Uu pimáa kpá re: Li pise re nē Usoi Kepipi kέ meyansei íwe li. Pisuifi piwéεse ne pεpεε ye Uléεcaa inyῶῶnse n wa piwéεse ne isé picélaa yé ke kesi. Li kῶ pise re piké ke kpu akε keyáa táanū tuné yisi.

23 Uu pεε pinnéi maa re: Úye un n la uké né ritiki, uké umεcire pípaí riyá uu nῆpá keyáa kέye ukunapéékῶῶ n yalē, uu pεε né tíki.

24 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lῶ, u n fómnilε. Amá úye un nē nnya unfaa n fóm, liute yeε yé unfaa lῶ.

25 Usoi kulaa ye kúye in te u ketē nté likῶ nnéi yé, uu pεε kpi née uu umεcire ásáláú tani.

26 Úye un neni inései ne nnésímé isei n wai, Usoi Kepipi yé kῶ uisei wa ken píyeyi kemeyῶpi ne keusaa ne piléεcaatumε ke Uléεcaa uu n wée meyῶpi-i m pεeri.

27 Asei kam nó símisi, pinyine ye nté wele pεε yé Uléεcaa meyῶpi n yé api kelene kpíni.

*Yeesu ipiηε ye conse
(Matiyee 17:1-8; Mariki 9:2-8)*

28 Ke Yeesu uu lē pisímé ní masí, ai wai yarε siyáa sipaha kumúnjé, uu Yohani ne Yakupu kpísi uú ne rikúú taá piké keyóme yáasi.

29 Kuu keyóme n yáasi, ukεyu akε méwee conse, uilū ii wárara pói-pói.

30-31 Mεεε ne mεεε, pISOI pité pinyine api Uléεcaa meyῶpi-i léeri, pi ne Yeesu pin yói. Pikei kai m pise re uké wa ne unkpῶ Yerusalem-pῶ ifaaci kapi lē wai. Pεpεε Moisi ne Elii.

32 Piyεε ne upicῶ pin ne nnῶ ketaa tu, amá api yáka-yaka api Yeesu meyῶpi ne pISOI pité pεε ukékúrí ní nyenu yenu.

33 Ke pISOI pē api Yeesu rin-yá, Piyεε uu u maa re: Sáa, li nyamle re táké nté n we. Tῶ la re táké sicánjipi sitaani karií, pῶ kεεε, Moisi kεεε, Elii kεεε. Uu nkpáni nyu mmē kuu n símisi.

34 Kumúnjé kpε-i kuu lē n símisi, kuhopε kunyine akú weri aku pi hila. Ke pipiretiki api ní yé kuhopε kun lē pi hilalē, iwamε ii pi loni.

35 Tinῶῶ rinyine ari kuhopε kpε-i léeri re: Nkó yeε Kenépipi kam n wée, ani kutu ke ricῶ!

36 Kapi rinῶῶ tē lē n kómeyi Yeesu ηmanε kapi pεε nyáni. Pipiretiki api séé, ápi kumúnjé kpε-i úka lē kapi n yé símisi.

*Yeesu ye kεwá kē ke kuntri aku m pekεsi paise
(Matiyee 17:14-18; Mariki 9:14-27)*

37 Kai kóso n weesi, api rikúú cépime, risoiwuí píima rinyine ari Yeesu tépεipo.

38 Útisi unyine uu riwuí tē kecῶpe sicááila kápáa re: Sáa, ne ne pó téni re a kenéwá kecáa ripaí, kenécíreníηε ye ke.

³⁹ Kuníri kunyine kpɛ ye ke yisi, ake mese ne mese pipupukɛɛ loni, aku ke krapamnise meyá, aku atalalaá ke wóise. Aku ye mese ne mese ke riyá, ku ye íwe ke wale kelenɛ.

⁴⁰ Amí ne pipópiretiki téni re piké kuníri kpɛ lakase, amá ápi fe.

⁴¹ Yeesu uu pɛɛ re: Nó nfatɛnciré ne pikpááree mpuri mmú! Itunɛ ilé kam nókenémɛɛ pitóne kpáne? Itunɛ ilé kam yé lɛ ne nó n kahari? Ani ne kewá kɛ nté né kam.

⁴² Ke kewá ake n nyahaipɔ, kuníri aku ke pepire aku ke lémesi meyá. Amá Yeesu uu ne kuníri cési hái, uu kewá pɔise uu keusaa múise.

⁴³ Uléécáa nnaɛ píima nn mɔpá úye píri wai.

Yeesu ye unkpɔ nsímé kpálɛ

(Matiyee 17:22-23; Mariki 9:30-32)

Yeesu mewai mɛ men kɔ lɛ mɔpá úye píri we, uu upipiretiki maa re:

⁴⁴ Ani nkpéni aseí nyɛ kam ní la ké nó símisi rimúlú nsɔne. Pi yé Usoi Kepipi pisoí anipɛ-i wa piké ke kpu.

⁴⁵ Amá ápi nsímé mmɛ kɔ. Pi pi m pesile re ápi kape n kɔ, iwame íi kɔ nmurei piké ne Yeesu m pise.

Wóo pipiretiki kecɔpe uwéése?

(Matiyee 18:1-5; Mariki 9:33-37)

⁴⁶ Pipiretiki ápi pimɛɔpɛcire keyáa kenyine n kenɛne piké céri re úye yeɛ pikɛɔpe uwéése.

⁴⁷ Yeesu uu pinfasimé céru. Uu pɛɛ kewá kenyine kpísi uu ukékúrí nyereɛɛ.

⁴⁸ Uu pi maa re: Úye un né nnya kewá nké kusáne n yɔsí, tinécúruu kuu kusáne yɔsí. Úye un kɔ kusáne né n yɔsí, uyɛɛ né n tumme kuu kɔ kusáne yɔsí. Likumúnɛ re úye un nókenécɔpe usínsá, uyɛɛ uwéése.

Úye un kerócáa n kpálɛ, uyɛ úu uróláarɔ

(Mariki 9:38-40)

⁴⁹ Yohani uu rinóo yósu re: Sáa, tɔ unyine yenle yeɛ aníri n lákase ne ripónyíri nnaɛ arí n la tóké ne u yè, kúu kerócɔpe ní we tɔn ne pɔ tíkílɛ nnya.

⁵⁰ Amá Yeesu uu rinóo u pɛɛ re: Aní kape ne u yè, liryíki re úye un nókenécáa n kpálɛ, uyɛ úu nóunéláarɔ.

Samarii kuyu kunyine ye Yeesu piyóo yè

⁵¹ Ke kumúnɛ kpɛ ke Yeesu uu keyómɛ-mɛ ní taáne aku n tu, Yeesu uu hó re uké Yerusalem ha.

⁵² Uu pisoí pinyine kekpeé tónse, ápi Samarii kuyu kunyine sí te piké lɛ ne lɛ kai u m pise u wéési uké kelenɛ tuipɔ.

⁵³ Amá kuyu kpɛ pikó ápi nmurei piké kusáne u yɔsí, kuu Yerusalem-mɛ n símpɔ nnya.

⁵⁴ Ke upipiretiki Yakupu ne Yohani ápi lɛ n yé ápi u maa re: Upíima, pɔ lalɛ re tóké nna rinóo he nké pikécáa cuunu nké pi toree?

⁵⁵ Yeesu uu pikuwélé-mɛ pansɛpɔ uu ne pi cési [uu pɛɛ pi maa re: Ani nyu kemúnɛ kekɛɛ nókenémɛɛ ní we. Usoi Kepipi áke ka re keké pisoí fóm, amá ke kalɛ re keké piayu lɔ].

⁵⁶ Ápi pɛɛ yisi ápi kuyu féé-mɛ sí.

Yeesu pitiki kecáa icélaa

(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷ Pin ncée-i we ke utisi unyine uu Yeesu maa re: Ne pɔ tíkine kei kaa n símpɔne nnéi.

⁵⁸ Yeesu uu u maa re: Sisáná ye sialéeri mále, sinúipi sin siayámé má, amá né, Usoi Kepipi ám tíka má kam yé ríyu n tampō ké wénte.

⁵⁹ Uu usoi ucō maa re: A né ritiki. Amá usoi uu re: Sáa, a ncée né he ké ha unésáa kulési ké pēe kelenē pó ritiki.

⁶⁰ Yeesu uu rinóo u pēse re: A tíye pikpōkpō piké pikpōkpō kulési, póoké ha Uléecaa iyōopi nsímé símisi.

⁶¹ Usoi ucō uu u maa re: Ne pó tikiñe Upiima, amá a ncée né he ké ha menétónē pinékkó símisi.

⁶² Yeesu uu pēe u pēse re: Uyēe ne ináa n kólōi un pēe kepīre ημέeni úu ne sá re uké Uléecaa iyōopi kēmēe ukéikó.

10

Yeesu ye pipiretiki kuwóo ne afēeré ne pité tum

¹ Lē memáá, Upiima uu pisoι kuwóo ne afēeré wēe uu pité pité pi tum ayu ne silō nnéi kēmēe kai m pise re uricuruu uké kō sōne.

² Uu pi maa re: Iluke kapi n kpasine ye piyēe, amá pikéikó pēe yé i n kpassi ápi piyē. Ani ne ucarete tē uké pēpēe yé i n kpassi rikpá.

³ Ani ncée kpási! Ne nó tumle re ani isán ye ákpe kecōpe n we mecō n sōne.

⁴ Ani kapē siwóo nēe kulóo nēe anéeri rimúlú, áni kapē ncée-i nyere re nōké unyine yáási.

⁵ Nōké kelenē kēyō kenyine-i n lompō, ani ye maa re: Nkínñine nké kēyō nké-i n we.

⁶ In te nkínñine ukó unyine ye kēyō ke-i we, nónnékínñine yé u ritiki. Insá lē, nókenēmēe ke nónnékínñine nn pelenē.

⁷ Ani kēyō ke-i tone, ani lē kapi kei nó n he le ani níru, likumúnē re ukéikó ye uihéé mále. Ani kapē síyō n tōrii.

⁸ Nōn kuyu kúye-i n lompō pin kusáne nó n yósu, pin yo nó m pa, ani li.

⁹ Ani pitóikó m pōisente, ani kuyu pikó maa re: Uléecaa iyōopi ye nō nyahaimēe.

¹⁰ Amá nōn kuyu kúye-i n lompō pin piyóo nó n yē, ani icée-i léepō aní maa re:

¹¹ Tō nókunéyu nkoño mee aróna rimímēelú nókenécáá ripéi. Mpá ne lē, ani ceri re Uléecaa iyōopi ye ne nó rikole.

¹² Asei kam nní nó símisi re keyáa kē ke Uléecaa uu n sánti uké ne pisoι n túhaane, Sotōm pikó ke Uléecaa uu nna n ηmaasi iwe yé ne kuyu kpē ikó kutōsi wa.

Ayu nyēe áa ye Yeesu nsímé n ηmurei (Matiyee 11:20-24)

¹³ Nō Korasin pikó, íwe kani topori. Nō Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúnē re mēwaisaηa kapi nókenēmēe n wapisi men pēe Tiiri ne Sitōo kēmēe n wa, ai nní n we pin piakōpe kepīre rito api áfōrōnti tani api pimēcire nfúrō kōikēe liké nyíse re pi conse.

¹⁴ Lē nnya ke Tiiri ne Sitōo pikó iwe ii yé ha ketúhaane kēmēe ne nóinékó kutōsi wa.

¹⁵ Nté nō Kaperinawum pikó, nō músu re keléecaa-mē kaní taálē? Ai nkpáni lē. Amá kukúlāyu-i ke Uléecaa uu ketē-mē nó láupole.

¹⁶ Uu upipiretiki pimáa kpá re: Uye un kutu nó n cōlē, né kuu kutu cōlē, úye un nó n yulu né kuu yúlu. Uye un kō né n yulu, uyēe né n tumme kuu yúlu.

Pisoι kuwóo ne afēeré ne pité mēpēeme

¹⁷ Pisoι kuwóo ne afēeré pē kapi n tū api pēeri ne mpōonare, api re: Sáa, aníri ricuruu ye ró pakarele, tōn tinóo a n he ne ripónyíri.

¹⁸ Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ne pɛe Setani yenle un keyómecaa-pɔ lóiri yare kekóneséipi.

¹⁹ Ani kutu ricɔ! Née rnanɛ nó he re nɔké iwáa ne inã kecáá sɔne ani uláaro nnanɛ nnéi tékéé líka ái yé kɔ nó wa.

²⁰ Amá ái kape nó n láárú re aníri ye nó wuru nnya. Lelɛe yé nó n láárú lee re Uléecaa ye nóanényíri uritelé kémee wói.

Yeesu ripɔɔ ye larisi

(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Kumúnjé kpe-i, Nfáasɔne nn Yeesu rikij niɲukuse uú maa re: Sáa, ketɛ ne keyóme Upiima, ne pɔ pakare re pɔ tíyese siwá sínsápi asi nsímé mmɛ kaa pisɔhɔo ne pinyuwe mí pesí aseí kom. Pɔo mpófanare kémee la re liké lɛ wa nnya kai kɔ mɛsei lɛ wa, Sáa.

²² Unésáa ye mpá yo nnéi né pale. Uka ucɔ úu né nyu Unésáa memáá. Uka ucɔ úu kɔ Unésáa nyu insá né Ukeripi ne pɛ kam n tíyese api u ceru.

²³ Yeesu uu lɛ memáá upipiretiki-mɛ pansɛpɔ uu pi maa re: Pɛpɛe lɛ kani nní n nyáni n nyáni ye pínarekomɛ le.

²⁴ Asei kecáá, antepuyɛ ne piyóopi meyã ye káipile piké lɛ kani n yé yɛ, amá ápi li yɛ, ápi káipi re piké lɛ kani nní n kɔ kɔ, amá ápi li kɔ.

Samaríi ketɛ usoi unyine yeɛ kusoi n nyu kecáá nsímé

²⁵ Isé ucélaa unyine uu rinóo maa un la uké Yeesu ripine wa, uu u pise re: Sáa, íye kai pise re ké wa ké ne nfáa tenɛciré n yé?

²⁶ Yeesu uu rinóo u yósu re: Iye kai irósé kémee wólaalɛ? Kaa ye isé ritelé n kéɛ, íye kaa ye mpíi i kɔ.

²⁷ Usoi uyɛ uu rinóo yósu re: A Upiima Upóléecaa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi, ne mpónanɛ nnéi ne kepómúnjé nnéi, aa kɔ upócɔ n la yare kaa ripócúruu ní la.

²⁸ Yeesu uu pɛe u maa re: Pɔ rísɔne rinóo né pesɛle. A lɛ titiki, pɔ nfáa yɛ.

²⁹ Amá isé ucélaa uu alari n wéési uu lɛ nnya Yeesu pise re: Wóo unésoicɔ?

³⁰ Yeesu uu rinóo u pɛse re: Utisi unyine yeɛ keyáa Yerusalem leeri un Yeriko-mɛ ɛɛpilɛ, piyaa api u tini api uilú yósu api u kpafui api itói u wai, api keteni-i u lalɛi heihei ápi tómpɔ.

³¹ Ái ne sá uyɛe ye Uléecaa inyóɔnɛ n wa unyine un ncée mmɛ tikilɛ. Kuu utisi uyɛ n yé, uu kénjéé uu fáau.

³² Lefi ukó unyine uu kɔ limɛɔ kelɔ ke-i tuiɔpɔ, uu utisi uyɛ yenu, uyɛ uu kɔ kénjéé uu fáau.

³³ Amá Samaríi ukó unyine yeɛ ncée mmɛ n tíkimele uu utóikó uyɛ kelɔ tuiɔpɔ. Kuu u n yé, ai meyíkíyiki íwe u wai.

³⁴ Uú nyɔsópɔ uu mékpɔ ne fɛé uitoi kecáá káikee, uu i pahaankeɛ. Uu lɛ memáá ukemínaa kecáá u tonɛ uú ne picéetɔnjé keyɔ kenynine-i u sí uú ha kei ukécaá pái.

³⁵ Kai n weesi, uu mɛwóopipi meté lese uu uyɛe picéetɔnjé keyɔ kecáá ní páilɛ pa uu u maa re: A usoi nkó kecáá ripái, nen ha píyei nté m pɛeme, né riwóme tɛe n tise pɔ héle.

³⁶ Yeesu uu pimáa kpá re: PISOI pitaani mpí kecɔpɛ úye ye uyɛ ke piyaa api nní itói n wa usoiɔ?

³⁷ Isé ucélaa uu rinóo yósu re: Uyɛe kusoi u n wa yeɛ uusoicɔ. Yeesu uu pɛe u maa re: A n nme, aa ye limɛɔ wai.

Yeesu ye Marita ne Maari keyɔ ha

³⁸⁻³⁹ Ke Yeesu ne upipiretiki api pinsé ní nɔjlɛ, ápi kuyu kunyine tulu, unósi unyine kapi ye n sée re Marita un kei we, uu ukeyɔ-i kusáne pi yósu. Marita

ye pɛɛ uwá unyine mále api ye u séi re Maari. U pɛɛ kei wele. Uu Upiima ana metene tone un uicélaa kutu cólɛ.

⁴⁰ Marita pón nɛ pisóó kényu mahani. Uu yisi uu re: Upiima, ái pó cónlɛ ke unéwá uú nɛ menécíre pihúúkei n nyánɛii? A u maa re uké né lé.

⁴¹ Upiima uu u maa re: Marita, Marita, pɔ mɛpócíre nípá yo kɛmɛɛ picón tɔsile nɛ pinákaankɛɛ.

⁴² Amá likɛi lise kai usoi pise. Likei kɛcire ke Maari uu wée, úka úu yé fe uké li u yási.

11

Yeesu ye piyómeyáhaa upipiretiki céési (Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Keyáa kɛnyine ke Yeesu uu kelɔ kɛnyine keyóme yáási. Kuu ní masí, upipiretiki unyine uu u pise re: Upiima, a piyómeyáhaa ró céési yare ke Yohani uu upipiretiki n céesi mɛɔ.

² Yeesu uu pi maa re: Nɔn ye keyóme n yáásine, ani ye maa re: Sáa, tipónyíri tiké n kóólɛlɛ.

Ipóyóopi iké lomɛɛ.

³ A nípá keyáa kénye iluke ró he.

⁴ A arókópe ró sárei,

Yare ke tó ye kɔ picɔ n sárei pin akópe ró n wa mɛɔ.

Kape tíyese táké pipeikɛɛ kɛmɛɛ loó.

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nó unyine un nkpréni usáne m má uu kɛsine u lɛɛpɔ uu u maa re: Unésáne, a akpónó ataani né lonse.

⁶ Unésáne unyine yɛɛ ncée leeri uu kɛnyɔ-i weri, ám kɔ pɛɛ líka má ké u pa.

⁷ In n la uusanɛ uyɛ yé hái kényɔ kɛmɛɛ-pɔ rinó u yóome re: Kape né ricón! Nɛ rinɔnɔ hánɛsile am ká, tó nɛ sinéwá ye lonle, ám fɛnɛ ké yisi ké akpónó pó pa.

⁸ Asei kam nó símisine re in n la úu yé yisi uké a u pa re u uusanɛ nnya, amá u yé yisi uu lé nnéi kai u m pise u pa re uusanɛ ye picón u nɔlɛ nnya.

⁹ Né nɛ nó tee re: Ani ye we, pi yé nó he, ani ye wéési, nó yé, ani ye rikómkómí, pi yé rinɔnɔ nó hánne.

¹⁰ Likumúnjé re usoi uyɛɛ n we kapi ye he, uyɛɛ n wéési yɛɛ ye yé, uyɛɛ rinkómkómí kapi ye hánne.

¹¹ Néɛ usáa úye kɛwá kɛɛ yé nkpríntomé u we, uu pɛɛ iwáa ke pa?

¹² Néɛ úye yɛɛ yé ukɛwá iná he, kɛn tipele u n we?

¹³ Mpá nó pikpááree mpí, nɔ ye fele ani nɔsinépipi lisɔne he. Nó pɛɛ re urósáa yɛɛ keyómɛɛɔa-pɔ ní we yɛɛ yé pɛɛ meníjɛ pɛɛɛ Nfáasɔne u m pise pihɛɛ riyáá?

Yeesu ye pɛɛɛ ukɛcáa nkópe n stmisi rinó pɛɛɛ (Matiyee 12:22-30; Mariki 3:22-27)

¹⁴ Keyáa kɛnyine ke Yeesu uú we un kuníri kunyine kpɛɛ utisi unyine nsímé ní pɔnɛselɛ lakase. Kaku ní le, utisi uyɛ uu nsímé loni ai pisoɔ pɛɛ n cápinelɛ meyíkíyiki nnó yipu.

¹⁵ Amá pikɛɔpe pinyine apí maa re: Aníri uyɔopi Pɛlisepule nnaɛ kuu ye nɛ aníri lakase!

¹⁶ Amá picɔ pón la piké ripine u wa, api pɛɛ u pise re uké mɛwaisaɛɛa menyine wa uké nɛ nyíse re Uléɛɔa kɛmɛɛ kuu léeri.

¹⁷ Amá Yeesu pó nɛ pɛɛ pikemúnjé nyule. Uu pɛɛ pi maa re: Kuyóopiye kunyine pisoɔ pin pimɛɔpɛcire n tɔpu, ku ye kpule, kusiyɔ asi kɛsɛ kɛsɛ lólesi.

¹⁸ Lé nnya in tɛ Setani ye nɛ umɛcire tɔpu, íye ke ukuyóopiye aku yé pɛɛ fe akú nɛ n we? Nɔ maa re Pɛlisepule nnaɛ kamí nɛ aníri lakase nnya kam lé ma.

¹⁹ In te Pelisepule yee rínanje né he kamí ne aníri lakasente, wóo pree nópinékó pṵ rínanje he kapí ne a lakasente? Ani n nyu re nópinékó cire pree nó nyísene re áni alari má.

²⁰ Asei kecáá, Ulééca nnanje kamí ne aníri lakasente. Lelée nyíselē te Ulééca iyṵopi ye nókenémee pituime masile.

²¹ Usoi nanje-nanje un itṵpilū m má un ne ukeryṵ m mē, úka úu yé fe uké ulikó linyine yáái.

²² Amá unyine un rínanje u n feriyē, liute yèè uitṵpilū iyē kuú pēé ne n tálē yṵsile uu umemá mē kpísi uu hṵónente.

²³ Nkó yee úu kenécáá n kpálē ye iláarṵ né wailē, nkó yee úu picápine né n lēni ye haresile.

*Kuniri ye kuripṵhṵ kpure-i pele
(Matiyee 12:43-45)*

²⁴ Kuniri kun usoi kéméé n le, kelṵ kóima kenyine-i kaku ye ha n keraai kun kewénte wéési. Kunsá kewénte n yē, ku ye kukefa-i maa re: Ne kenéyṵ kpure kam n tíyeme-i pelene.

²⁵ Kun m pēepṵ, aku kényṵ lēepṵ ken pééilē ken kṵ nyṵṵnselē cáká-cáká.

²⁶ Kei kaku ye pēé ha kuacṵ aseii nyee kuricuru rikpákárá ní fe kpíipṵ áa ne kényṵ ke-i tone. Lelée ye tíyese ke liute uyē mewee fale ame ye n caailē ame mekpure me-i kuú pēe ní we tṵsu.

Mpṵṵnare kecire

²⁷ Ke Yeesu uu lē pisímé ní masí, unṵsi unyine uu riwúí kecṵpe maari re: Unṵsi uyē kefa-i kaa n tṵne uu kṵ pṵ nyense ye únarekome le.

²⁸ Yeesu uu rinṵṵ u yṵsu re: Pēpēe ye Nléécaasimé kutu riñcṵ api lē knn m pise tiki pēe meníje pínarekome.

*Pi Yeesu pise re uké mewaisaṵa wa uu yúlu
(Matiyee 12:38-42)*

²⁹ Kumúñjé kpe-i ke asoiwuí aa Yeesu n kálaalē, Yeesu uu maa re: Nfáani ketē nké pisei ye caailenle hái. Pi mewaisaṵa kṵrule. Mewaisaṵa mē ke antepu Yonaasi uu n yé menyinecṵ kapi yé kṵ yē.

³⁰ Yare ke Yonaasi uu Niniifi pikó mewaisaṵa n nyíse, limecṵ ke Usoi Kepipi ake yé nfáani ketē nké pisei me nyíse.

³¹ Keyáa kē ke Ulééca uu ne pisei n túhaanene, unṵsiyṵopi yee Saapa ketē kecáá n tū yé ha yisi, uu nfáani ketē nké pisei akṵpe pa. Li we re uyee pēe hái ketē ketṵ-pṵ leemele uu weri re uké Salomṵṵ mewéésesṵhṵ kṵ. Uyee kṵ nté nní ní we ye kṵ pēe Salomṵṵ fele!

³² Niniifi pikó yé ha keyáa kē yisi, api nfáani ketē nké pisei akṵpe pa. Li we re kumúñjé kpe-i ke Yonaasi uu pēe Nléécaasimé rin-yṵṵ api kóm, pi pēe mēfine consele. Uyee nté nní ní we ye kṵ pēe Yonaasi fele.

*Metéi kenyárū
(Matiyee 5:15; 6:22-23)*

³³ Yeesu uu kṵ re: Úka úu ye kṵfiráa risé uu ke pṵsu néee uu kucári ke kipi, amá kelṵ cáká kuu ye ke ritṵsi re pēpēe n lomṵṵ piké metéi yé nnya.

³⁴ Ipṵnípēe ye ipṵpiñje kṵfiráa le. Ipṵnípēe in n nyáni ríṵone, ipṵpiñje nnéi kai ye n kpáiiilē, amá ipṵnípēe insá ríṵone n nyáni, kuñmaha-i ke ipṵpiñje ii yé n we.

³⁵ Lē nnya a mēpṵcíre tí, metéi mēe kepómee ní we áme kapē ne riñmaha rimpólṵ nnya.

³⁶ Ipṵpiñje nnéi in metéi m má ke ikelṵ kéka áke kuñmaha-i we, innéi yé metéi-i m pṵlṵlenle yare lē ke kṵfiráa ake ye ne kemetéi nnéi pṵ n kpáiiilē.

*Yeesu ye ne Pifarisi ne isé picélaa cési
(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)*

³⁷ Ke Yeesu uu ní we un símisi, Ufarisi unyine uu ukéyo-i u séi re piké kesé iluke li. Yeesu uu lompo uu piluke kápáá.

³⁸ Ai Ufarisi uyē pírí wai ke Yeesu uu ne n le úu kə pēe anípe nake kelenē yare ke piinyekii ii m píse.

³⁹ Upíima uu pēe u maa re: Lē ke nŏ Pifarisi ani ní we ye lē. Kepóripi ne ricáripi kepire kani ye hēere, amá nŏsinéfa kémēe, piyaa ne mēwai kŏpe nfasimé mee yipaalē.

⁴⁰ Nŏ piníri lē. In ne Uléécaā yeē kepire n wa cirē yeē kə keméē waa?

⁴¹ Lē nnya, ani lelēe nŏsinéporipi ne nŏanécaripi-i ní we píwekŏó hēkesi, li yé pēe mpá yo nŏ sŏnukuse.

⁴² Nŏ Pifarisi, íwe kani topori! Nŏ ye iyéhe yare manti ne ruu ne ayéhepei ncŏpuri ripénēle ani hŏŏne awélé kefi, ani kuwélé kuse Uléécaā pa. Amá áni pēe Uléécaā aseī ne unla waiselē. Lē kai kə pēe m píse re ani n wai nŏn kə pēe ne litŏrŏo kecáá léiselē.

⁴³ Nŏ Pifarisi, íwe kani topori. Síyukŏŏtone kani ye ayŏmeyáhaalee-i n la. Nŏ kə la piké ye kéyaála-i nŏ n yáhaankeē.

⁴⁴ Íwe kani topori! Nŏ we yare ihŏre iyē kecáá kapi n sŏne ápi kə pēe ikēcáá nyu.

⁴⁵ Isé ucélaa use uu u maa re: Sáa, pŏn lē n símisi, tŏ kaa kə lē lámisi.

⁴⁶ Yeesu uu rinŏo yŏsu re: Nŏ isé picélaa, íwe ke nŏo kə topori! Ncŏni mule-mule kani ye picŏ cŏnse, áni ye kə pēe mpá fíi ne nŏkenénípepi rica.

⁴⁷ Íwe kani topori! Akpíi sŏne kani ye antepuye ke nŏpinésáayaha api n kŏ mómti.

⁴⁸ Nŏmenéwai mee nyíselenle re lē ke nŏpinésáayaha api n wa ye ne nŏ risále, likumúnjé re pi antepuye kŏnle, nŏo piakpíi mómti.

⁴⁹ Lē nnya ke Uléécaā uu pēe ne umewéesesŏhŏ maa re: Né Uléécaā, né antepuye ne pitume pi pa, api pikēcŏpe picŏ kŏni api picŏ íwe wai.

⁵⁰ Kai nní lē, nfáani ketē nké písoi pēe yé antepuye pēe hái ketē kekoraane-me n kpí nkpŏ nnya akpanii yē.

⁵¹ Kai n kpíime Apēeli nkpŏ-me hái ne Sakarii kapi kenýŏnsehuúpi ne Uléécaā keyŏ kepáápáá ní kpu nkpŏ-pŏ. Asei kam nŏ símisi, nfáani ketē nké písoi mpí kapi antepuye pē nkpŏ riwome kŏrunē.

⁵² Íwe kani topori, nŏ isé picélaa! Nŏ rinŏnŏo tē kapi ye ne rintíki apí ne Uléécaā céru kehánne leselē, nŏ áni kə pēe fene nŏké lompo, ani kə pēe pēpēe pilompo ní la ncēe tápisi.

⁵³ Ke Yeesu uu kelŏ ke-i n yisi, isé picélaa ne Pifarisi apí ne u wŏŏsi, api isímé mpehē mpehē kecáá u m píseise.

⁵⁴ Api apine u n wapisi re uké nkŏpe nnyine male.

12

*Yeesu ye kecáá kecáá mēwai kesi
(Matiyee 10:26-27)*

¹ Kumúnjé kpe-i, písoi api cápine kulúí, ai tulu ricuruu pin ána cŏpaane. Yeesu uu pēe mēfoí upipiretiki maa re: Ani nŏmenécíre tí ne Pifarisi nkpŏnŏto pite. Lēlēe re pi kecáá kecáá mēwai ye mē.

² Lē nnéí lēe m pékaalē ne lē nnéí ke úka úu n nyu yé kam ai metéí kémēe léeri, mpá úye uu li yēnu uu kə li ceru.

³ Lẽ nnya, lẽ kani yé meyaá ní male, metéí-i kapi yé li kō. Lẽ nnéí kani yé alee kémeé picō atu-i rinwéíwéí, alee ne itúhaa kecáá kapi yé keyáa li riyóó.

Uyē kai m pise re usoi uké n wuru
(Matiyee 10:28-31)

⁴ Ne nń pinésáne símisi re: Ani kape pεpeε ye usoi ní kpu, amá ápi ye pεε fe piké linyine licō wa n wuru.

⁵ Ké nń céési uyē kai m pise re nóké n wuru. Uléécaá yeε ye n fe uu usoi kopu, uu limemáá nna teneciré kémeé u sápo kai pise re nóké n wuru. Eεε, ne nó maa re uyē kai pise re nóké n wuru.

⁶ In ne sítanká sité kapi ye ne sinúipi yuke-yuke sinupū lǎo? Mpa ne lē, Uléécaá úu ye kéka kecáá palei.

⁷ Pi nónnényúpi nnéí ricuruu keεnlε. Iwame íi kape ye nó wa. Nǎ Uléécaá inipεε-i ríyu mále lin sinúipi yuke-yuke kulúí fe.

Yeesu meyóó ne umeyule kecáá nstímé
(Matiyee 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ne nó maa re: Uye un písoi kecōpe n ηmurei re u unékó le, né Usói Kepipi ricuruu yé Uléécaá pileecaatumε-i ηmurei re née u te.

⁹ Amá úye un písoi keyu-i n kesi re úu né nyu, né Usói Kepipi ricuruu yé Uléécaá pileecaatumε-i kési re ám liute nyu.

¹⁰ Uye un Usói Kepipi ricuruu kecáá nkópe n símisi, pi yé akópe nyē liute sárei, amá úye un Nfáasone n lámisi, liute akópe áa kusárei we.

¹¹ Pin píyei nó n tǎrai re pi ne ayómeyáhaalee-i née piyóopi-i née kuyu piwéése-i pitúhaane nó sí, áni kape píri tǎne ne mmē kani yé ha m male nóké ne ketahai ní le.

¹² Nfáasone mee yé kumúnjé kpe-i mmē kai m pise re nóké male nó céési.

Umámá niri kenyárū

¹³ Unyine uu riwúí kecōpe Yeesu maari re: Sáa, a unémáreco maa re tó ne uyē tóké ikúlanlū ke urósáa uú ne ró n tíye hǎone.

¹⁴ Yeesu uu rinóo u yósu re: Unésáne, wóo né tí te ké nónnésímé n túhaane née ké ye ikúlanlū nó hǎone?

¹⁵ Uu pεε lē memáá pinnéí maa re: Ani nómenécíre tí ne memá nnáápí. Mpa usoi un íye nsá m má, ái umemá mee unfaa tese.

¹⁶ Uu pεε kenyárū pi wai re: Umámá unyine yeε pεε sitē má sin iluke u wai.

¹⁷ Uu músu uu nfasimé wai re: Iye kam waine? Kewai áke ne né we kei kam yé inéluke nnéí n súúkeε.

¹⁸ Uu lē memáá umecire maa re: Ne anésíme foresine am amáa mómti, am kei menélukεpipi ne linékó tǎrǎo nnéí súúkeε.

¹⁹ Am pεε limemáá menécíre maa re: Ne meyíkíyiki nkpréni iluke yeε yé aηmē kulúí né n wa mále. Lẽ nnya né n wéntelē nen le nen níru nen mpóonare-i we.

²⁰ Amá Uléécaá uu u maa re: Pó uniri nkó! Kesine nké cire ke mpófáa nn kété waine. Lin lē n wa, wóo yé pεε lē kaa nní mεpócíre n yikikeε n te?

²¹ Yeesu uu kpá re: Limεco kai we ne uyεε nní memá umecire n cápine, amá úu pεε Uléécaá kémeé líka má.

Ani ne Uléécaá n tálē
(Matiyee 6:24-34)

²² Yeesu uu pεε upipiretiki maa re: Lẽ nnya kam nó maa re áni kape ye lē kani yé n li nóké ne nfáa m má ne ilū kani yé nónnépiηe kecáá ní yárii nfasimé wa.

²³ Likumúnjé re nfáa ye iluke fele, ipiηe in ilū fe.

24 Ani ákpaáj-kpaáj tipaí, áa ye lukesi áa ye kɔ kpasi, áa kelukeyekei má áa kɔ risíme má, amá Uléécáa ye a kpíniile. Nɔ ne meyansei sinúipi ríyu mále.

25 Nó úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa aɲmē nípá nkáripí kprésé?

26 In te áni líka kuwai we likéi sínsá lē kémee, yo nnya kani pree litórɔɔ nní kémee nfasimé wai?

27 Ani sicare see ye n felesi ripaí nké. Mefele mē áme ye pikéi píka wa áme ye kɔ líka yóɔ, amá ké nó símisi re nípá ne lē, uyóɔpi Salomɔɔ ricuruu ne umemá nnéi úu pree ilū inyine má yee n nyarí ai mēfele menyine tulu.

28 Nó písoi mpí nfatene rín piye. In te Uléécáa ye meyúí mee neni kecare-i n we pin kɔ kóso nna me ηmaasine lē sɔnukuse, nó kecáá kúu yé meníɲe ripaíí?

29 Ani kapé nómenécíre nfasimé tā te yo kani yé li nées yo kani yé n ntí. Lē áí kapé nfasimé nó n we.

30 Pɛpɛe ápi Uléécáa m pakarelē pree lē likó mesére wéesi. Amá Nónunésáa yee keyómecaa-pɔ n we ye nyule lelee nó m párlē.

31 Uléécáa iyóɔpi kani yé meníɲe wéesi, uu pree litórɔɔ nní nnéi mpuri nó he.

*Keyómecaa memá
(Matiyee 6:19-21)*

32 Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá re: Ani kulúí we, amá iwame íi kapé nó wa. Li we re Nónunésáa ye la re ani uiyóɔpi kémee lomɔɔ.

33 Ani nólinékó yálisi ani lisiwóó píwekɔɔ hóɔnente. Ani awóólɔɔ kpaciré muléi, ani nómenécíre memá cápíne keyómecaa-pɔ, kei káme píkaí m pɔlune. Piyaa ápi píkaí me cane, apapi áa kɔ me caaine.

34 Likumúné re kei ke nómenémá ame n we, kei ke nónnéfasimé nn ye n we.

Pikeikó pree ápi ye n lɔpile

35 Ani nómenécíre n cápínelē nɔn ne we, ani nóanétampála sihale n télē, ani nósínéfíráa n sélē.

36 Ani pikeikó pree piuyɔsaa m mé mecɔ n we. Pinósikpiké anyá kuu léérine uké rinɔnɔɔ rikómíkmí nɔké mese ne mese u hánne uké lomɔɔ.

37 Pínarekome ye pi, pikeikó pē ke ukeisaa uu yé n leeme pin ne nyáni. Asei kam nó símisi, u umecíre nyóɔnsene uu pi tonse, uu iluke pi wai re piké li.

38 Un kesinecɔ ne likepire n ka uu pi leeri pin nyáni, pínarekome ye pi.

39 Ani nsane ceri re in te kényɔ usaa ye pree nyu itunje iye-i ke uyaa uu n sónti, u yé pree n nyánile úu yé tíye uyaa uké kulee fori uké lomɔɔ.

40 Nóké nómenécíre mesére n cápínelē nɔn ne mé. Kumúné kpe-i káni ne m músu ke Usoi Kepipi ake pɛeri.

*Ukeikó sɔne ne ukeikó kópe
(Matiyee 24:45-51)*

41 Piyee uu pree u maa re: Upíima, yare tó ηmane nnya kaa kenýárū nké wa nées ne písoi tɔrɔɔ nnéi?

42 Upíima uu rinóɔ yósu re: Wóo we yare ukeikó yee aseí n tíkílē un kɔ mewéesesəhɔ má? Uyee ukeikó uyē ke úyɔsaa uu yé ne kényɔ rin-yá re uké ke m pállē, uu ye upikeicɔ iluke pa kumúné kpe-i kai m píse.

43 In te úyɔsaa ye ukeikó uyē leeme un mesei upikei kecáá we, u únarekome le.

44 Asei kam nó símisi: Úyɔsaa ye ulikó nnéi u múisene re uké likecáá m pállē.

45 Amá ukeikó uyē un umecíre m maa re: Unéyɔsaa mekame ye nánáile. Un upikeicɔ pikpáfíi rínkápáá, un le un pom,

46 keyáa ké ne itunje iyē kúu ne m músu kémee ke úyɔsaa uú ha sónti. Kei kuu yé pree ukeikó uyē lakase uu íwe u wai yare kapi ye pɛpɛe ápi aseí n tíkílē n wa mecɔ.

⁴⁷ Ukeikó nkó yee uuyɔsaa mepɔla n nyu, amá úu kɔ pɛɛ píkai umɛcɪrɛ cápinɛnɛ uké nɛ n we, úu kɔ pɛɛ uuyɔsaa mɛla wainɛ, pi yé liute mɛyá fapii.

⁴⁸ Ukeikó nkó yee úu úyɔsaa lilala n nyu uu pɛɛ ncaai mɛɛ nɛ ipépi n sá wai, pi yé liute fí fápii. Pin úye mɛyá m pa, mɛyá kapi liute pisɛnɛ, pin úye mɛyá timmúise, mɛyá kapi liute kórune.

*Yeesu nnya pɪsoi yɛ kɛriinɛnɛ
(Matiyee 10:34-36)*

⁴⁹ Yeesu uu pimáa kpá rɛ: Nɛ kalɛ kɛ ketɛ kɛcáa nna risé. Li nkpáni yarɛ nké pɛɛ pisé málɛ.

⁵⁰ Li kɔ pɪsɛ rɛ kɛ míni wolɛ. Lɛlɛɛ íwɛ iyɛ kam n lenɛ. Mɛyíkíyiki kam la rɛ liitunɛ iyɛ iké pɛɛ pitulɛ m málɛ.

⁵¹ Nɔ músu rɛ nkínɪnɪnɛ kam nɛ keteni-i kaa? Nɛ nó maa rɛ “aáí”, amá pikériine kam nɛ nó ka.

⁵² Káí nɛ nɛni rimpá, kɛyɔ kɛɛ pɪsoi pinupū m má yé rikɛnɛ, kuwélé kuse pitaani, kuwélé kucɔ pité, pin nɛ tɔpu.

⁵³ Usáa yé nɛ ukɛpipi tɔ, kɛpipi pɔɔ kɔ nɛ usáa tɔpu, úni uú nɛ uukpɛrɛ tɔpu, ukpɛrɛ pɔɔ nɛ úni tɔpu, unyáani uú nɛ ufɔsi tɔpu, ufɔsi pɔɔ nɛ unyáani tɔpu.

*Ani yɛ mɛconsɛntɛ asɛi kɔ
(Matiyee 16:2-3)*

⁵⁴ Yeesu uu kɔ pɪsoi pɛɛ n cápinɛlɛ pimáa kpá rɛ: Kani yɛ ahopɛ n yé an ketunɛlolé-mɛ leerɪ, nɔ yɛ mɛsɛ nɛ mɛsɛ maa rɛ: “Íkónɛ yɛ cuuninɛ”. Lɛ kai yɛ kɔ mɛsɛi wa.

⁵⁵ Nɔn kɔ n yɛ tɛ kuyɔ yɛ itunɛ kumii-mɛ pepuri, nɔ yɛ maa rɛ: “Kutói yɛ wainɛ”. Lɛ kai yɛ kɔ mɛsɛi wa.

⁵⁶ Nó kɛcáa kɛcáa mɛwai pikó mpí! Nɔ yɛ fele ani ketɛ nɛ keyóme mɛconsɛntɛ ceru. Yo nnya káni pɛɛ kumúnɛ nkú-i kari nní rí we asɛi kómɛi má?

*Usoi nɛ uucécɔ pikómɛinɛ
(Matiyee 5:25-26)*

⁵⁷ Yo nnya káni yɛ pɛɛ nórínécúruu lɛlɛɛ asɛi m má céri.

⁵⁸ Usoi un tiyóɔpipoo pɔ n sée, nɔn nsé timpɛnɛ rɛ ketúhaanɛ kani sí, li pɪsɛ rɛ póké riɪmáɔpú ani kómɛinɛ ncée kɛcɔpɛ, upócécɔ úu kapɛ nɛ utúhaanɛ-i pɔ n ha, utúhaanɛ uké pisáɔca pɔ rimúise, pisáɔca póké kukpaniilee-i pɔ rinsáɔpɔ nnya.

⁵⁹ Asei kam pɔ símisi, pɔn kukpaniilee n lɔ, áa leerinɛ káa riwómɛ nnéi n héelɛ hái nɛ kɛtanká tɔrɔɔ-pɔ.

13

Li pɪsɛ rɛ nɔkɛ mɛfinɛ consɛ

¹ Pɪsoi pinyinɛ api kumúnɛ kpɛ-i Yeesu lɛɛpɔ, api u símisi lɛ kɛ uyóɔpi Pilati uu rináɔ n hɛ rɛ piké Kalilee pikó pɛɛ rí we pin Uléecaa inyóɔnsɛ wai kɔ.

² Yeesu uu pi maa rɛ: Nɔ músu rɛ kɛ pɪsoi pɛ api pikópekɔ píima api Kalilee pikó tɔrɔɔ tɔsu nnya kapi lɛ pi kɔɔ?

³ Nɛ nó maa rɛ “aáí”, amá nɔnsá mɛfinɛ n consɛ, nɔ nónnénéi kpíninɛ pimɛcɔ.

⁴ Pɪsoi pité ápi we afɛɛrɛ pɛ kɛcáa kɛ Silowee kulee cáca aku rí loó aku kóni ní? Nɔ músu rɛ piakópɛ nyɛɛ Yerusalem kuyu pikó tɔrɔɔ akó tɔsɪi?

⁵ Nɛ nó maa rɛ “aáí”, amá nɔnsá mɛfinɛ n consɛ, nɔ nónnénéi kpíninɛ pimɛcɔ.

Kúfikiyɛɛ kpɛɛ áku yɛ apipi m mári nsímé

⁶ Yeesu uu lã mãmáá kenyárũ nké pi maa re: Utisi unyine yee p̄ee kúfikiyee kunyine tamaalẽ uafikiyee kecare kémee. Uu keyáa sí uké kukecáa apipi túúnu, amá úu líka yẽ.

⁷ Uu p̄ee uléetamaa maa re: A ripaí, aḡmẽ ataani ye nnyé kam sónaari re ké ye kúfikiyee nkú kecáa apipi túúnu ám ye kó líka yẽ. A ku riké. Yo nnya kaku yé méwoo ketẽ né n caai?

⁸ Uléetamaa uu u maa re: Sáa, a nḡḡoni kuḡmẽ nkú pikaḡne ku rikpá, né tũ am ku kóónúse, am p̄ee ntaai mee m̄f̄ene m má súúni.

⁹ Lin lã n wa, in n la ku yé kelaane mari, insá lã n wa, aa ku ké.

Yeesu ye kewénteeyaa unósi toikó unyine p̄oise

¹⁰ Kewénteeyaa ketúnjé kenyine ke Yeesu uu Pisufi kuyomeyáhaalee kunyine-i céési.

¹¹ Unósi toikó unyine un kei we. Li wale aḡmẽ até áa we af̄eré ke kuníri kunyine akú ne u n lō kun u kparáselẽ un kec̄ire pinyere p̄oonelẽ.

¹² Ke Yeesu uu unósi uyẽ n yé, uu u séi uu u maa re: Uléecaa ye p̄ó p̄oisele.

¹³ Uu anípe ukecáa láa, unósi uu mese ne mese kec̄ire nyere uu Uléecaa p̄itaáse kápáa.

¹⁴ Amá ái ne kuyomeyáhaalee uwéese risá, kai n wa re Yeesu ye kewénteeyaa ketúnjé usoi p̄oise nnya. Uu p̄ee rinóo yósu, uu risoiwuí maa re: Siyáa sikpuulũ kari má, se-i kai pise re tóké keisi. Lã nnya, ani ye siyáa se-i kam piké nó p̄oise, ái kape p̄ee kewénteeyaa ketúnjé.

¹⁵ Up̄iima uu p̄ee rinóo u yósu re: Nō kecáa kecáa m̄ewai pikó le. Mpá nó úye yèè kewénteeyaa ketúnjé kuseele-i uinaa née ukeminaa toriyele uú ne kéniniré sí, née ái lã?

¹⁶ Unósi nkó yee nní Apiraham kepire ukó ke Setani uu n tóraalẽ hái aḡmẽ até áa we af̄eré-me, ái pise re piké kewénteeyaa ketúnjé u toriyee?

¹⁷ Yeesu rinóo meyóó m̄e ame upilaarō isei wai hái, amá risoiwuí nnéi ripō arí ne um̄ewai píima kuu n wapisi nnéi larisi.

*Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárũ
(Matiyee 13:31-32; Mariki 4:31-32)*

¹⁸ Yeesu uú maa re: Yo ke Uléecaa iyōopi íí ne menyine we? Yo kam yé fe ké ne i mún̄eisen̄e?

¹⁹ I we yare mpuri yuke-yuke nnyine ke usoi uu ukecare-i n lukesi nn l̄elu, nn kuléé wai, sinúipi asi kuilese kecáa ayámé wapisi.

*Nkpónótó pite kenyárũ
(Matiyee 13:33)*

²⁰ Yeesu uu pimáa kpá re: Yo kam yé fe ké ne Uléecaa iyōopi mún̄eisen̄e?

²¹ Uléecaa iyōopi ye kó we yare nkpónótó pite ke unósi uu ntó píima * kémee n cōh̄anepō uu pulu pikp̄ee api yisi.

*Tin̄n̄n̄o t̄ee m mókú-mókúl̄ẽ
(Matiyee 7:13-14; 21-23)*

²² Yeesu uu ayu maa ne asínsá n t̄ej̄ni un céési un ne Yerusalem-m̄e sí.

²³ Unyine uu u pise re: Sáa, mesei ye me re pisoí nkáripí ke Uléecaa uu yé yóriyee? Yeesu uu rinóo pi yósu re:

²⁴ Ani rin̄m̄óp̄ú aní ne rin̄n̄n̄o t̄ee m mókú-mókúl̄ẽ loni, aseí kam nó símisi. Meyá yé náási re meké lom̄pō, amá áme kó fene.

* **13:21** Ntō píima: Sikiloo af̄eré ne sinupũ kumún̄jé ntó ye mu.

25 *Uyote un piyei n yisi uu rinonoo ka, no ketahai nyere, ani rinonoo n kommente non maikere re: Saa, a ro hanne! Uu rinoo no yosu re: Am nyu re no yei pikole.*

26 *Ani pere u maa re: Kesē kari li ari nīru, arōyu icee kēmeē kaa tōoi pon cēesi.*

27 *Uu pimāa no kpā re: Am nyu re no yei pikole. Ani ne ketāa nē wa, no pē nnēi noo nnī likōpe n wai.*

28 *Kei kani ye tēnesi, ani anī takai kumūnē kpe-i kani ye Apiraham ne Isaaki ne Yakupu ne antepuye nnēi n yē Uléēcaā iyōopi-i, ai pere n we re ketahai kapi no fōmpone.*

29 *Pisoi ye ketunjeleeme-mē ne ketunjelolē-mē ne itunje kumii-mē ne itunje kuluke-luke-mē leeme api weri api Uléēcaā iyōopi kēmeē tone api iluke le.*

30 *Ai pere wai re pere neni nnī pitōrōo pinyine ye ha pifoī, pere neni nnī pifoī apī ha pitōrōo.*

Yeesu ripōo ye caai Yerusalem nnya (Matiye 23:37-39)

31 *Kumūnē kpe-i, Pifarisi pinyine apī ne Yeesu ko api u maa re: A ntē yisi aa kelō féé sī. Erooti ye lalē uké tīyese piké pō kpu.*

32 *Yeesu uu rinoo pi yosu re: Ani n ηme ani ha kesānā mpuri mmē maa re ne neni ne koso anīri lakasentele nen pisoi pōisente ké pere keyāa tāānū tunjē pikēi mpī tenese.*

33 *Li pise re ké neni keyāa ne koso ne likeweeki nnécēe rinōj, likumūnē re ai ne sā re antepu uké kelō féé kpu kái Yerusalem-i.*

34 *Nō Yerusalem pikō, no antepuye kōnle ani ko pē ke Uléēcaā uu nōkenēmeē n tumme apare tapisi ani kōni. Melé kesē kamī pēé la ké no cāpine ké rimúlú líka ai kape no wa, naké n we yare ke kucāyaha aku ye kuamérj matene kusipipi n tā líka ai ye si wa mecō, ani yūlu.*

35 *Lē nnya kai ye nōkenéyo riyá keké menmane n nyenu. Ani kō te ani neni piyēne né kpāne liké ha ne tu kumūnē kpe-i kani ye ha mī maa re: Uléēcaā uké uyēe Upīima rinyiri ne n weme rikpā!*

14

Yeesu ye utóikó unyine pōise

1 *Kewénteyāa ketúnjē kenyine, Yeesu uu Pifarisi uwéése unyine keyō sī te uké iluke li. Pere keyāa kē kei nī we api nōone u m pailē.*

2 *Utisi unyine yee mepílé itoi m pólú un ukeyu-i nyenu.*

3 *Yeesu uu nsímé kpisi uu isé pinyuwe ne Pifarisi pise re: Irósé ye ncēe he nēe íi he re piké usoi kewénteyāa ketúnjē pōise?*

4 *Amá apī ηmurei piké rinoo yōsí. Yeesu uu pere utóikó kpisi uu u pōise uu u yāpō.*

5 *Uu pere pi maa re: In te nōkenécōpe unyine kewā nēe uinaa yee kelúkanka-i lóipō, liute úu ye mese ne mese ke pōneme mpā lin kewénteyāa ketúnjēe?*

6 *Apī rinoo piyōó u pōne.*

Kusáne piséi ne usáne ketone piwée

7 *Yeesu uu yēnu lē ke pisáne kapi n sēe api sitōne n wéekēe. Uu pere pinnēi kenyārū nké maa re:*

8 *Usoi un pisōnne piluke pō n sēe, kape ha ketōne kecire kēmeē tōne. In n la, pi ye úyukōó unyine yee pō n fe n sēe.*

9 *Ai wai re uyēe nnī nōkenété n sēe uú weri uu re: A ketōne kē ne uyē tiyá. Isei kaa ye ha pēé ne ketōne tōrōo-i tone.*

¹⁰ Amá li nyamle re usoi un kusáne pó n sée, a ha ketóne tərə-i tone, liké wa re kumúnjé kpe-i ke uyee nní pó n sée uu ní ka, uké pó maa re: Unésáne, a kéyu-mě kam ketóne kecire kémee. Lin lē n wa, pó pee pipósáneco keyu-i ríyu yē.

¹¹ Lē nnya úye un umecire rintaáse, li ye u ricepisela. Uye un umecire rincépise, li ye u ritaásele.

¹² Yeesu uu pee uyee kusáne u n sée maa re: Pən písoi piluke n séine, kape ye pipósáne ne kupómáre pikó ne pipóperēco pee m má sée. Pē né fe api kə pō kusáne séi. Lin lē n wa, pi lē kaa pi m pa pó pesela.

¹³ Amá pən anyá iluke n wai, a ye píwekəó ne pinárei ne síkankáláká ne pinyíye sélei.

¹⁴ Pó pee mpóonare yē, likumúnjé re pē ápi fene piké pó li pese. Ulééca yee yé pó li pese kumúnjé kpe-i ke pē nnéi pee umela n wapisi api nkpə kémee n yisine.

*Pinósikpiké anyá iluke kenyárū
(Matiyee 22:1-10)*

¹⁵ Anó nyē mekome-maá, pē ne pē pee pee kesé iluke n le use uu Yeesu maa re: Uyee yé ha Ulééca iyəpi-i iluke n li ye únarekome le.

¹⁶ Yeesu uu pee kenyárū nké u wai re: Utisi unyine yee keyáa iluke kecire sóonkee uu písoi kulúí séi.

¹⁷ Kai piluke kumúnjé n tu, uu uukeikó tum te uké ha pē kuu n sélei maa re: Ani kam, nípá yo ye nképni pipele masile.

¹⁸ Amá pinnéi mmē, nípá úye uu uncónjé pinyíse koru. Ufoi uu ukeikó maa re: Ne kecare ləle, li kə pee pise re ké ha ke yē. Lē nnya, a u maa re úu kape wósi.

¹⁹ Uco uu u maa re: Ne ináa lame-lame kefi ləle, ne la ké ne pikéi i peenu. Lē nnya, a u maa re úu kape wósi.

²⁰ Uco uu kə u maa re: Nfáani kam unósi kpisi, lē nnya kám fene ké ha.

²¹ Ukeikó uu uuyəsa kémee pele uú ha anó nyē u símisi. Ai úyəsa kuwói wai uu uukeikó maa re: A mekee ayáa-i ne icéé kémee ha, aa píwekəó ne pinárei ne pinyíye ne síkankáláká séleiri.

²² Kai rinkpáse, ukeikó uu pēeri uu úyəsa maa re: Ne lē kaa m pise piwai masile, amá sitóne ye kə pənele.

²³ Uyəsa uu pee ukeikó maa re: A sicareyupi siceepi ritiki aa pē kaa ncée-i n yéntine ne kéyu mahani piké kam, kenéyo kéké ne n yi nnya.

²⁴ Ne nó símisile re pē nnéi kamí pee nní n sélei, úka úu inéluke lené.

*Lē kai m pise re usoi uké n wa uké ne Yeesu upiretiki
(Matiyee 10:37-38)*

²⁵ Asoiwuí píima an Yeesu tikilē pin nsé pénelē, Yeesu uu pansepə uu pi maa re:

²⁶ Uye un kenémee n ka, li pise re uké né n la ai tósu uusaa ne uuni ne uunəsi ne usiwā ne upiwā ne upimaa ne upiyei ne uricuruu isoi. Insá lē úu fene uké unépiretiki.

²⁷ Nkó yee úu n ηmurei uké menéco ukunapéékəó cō uké ne né ritiki, úu ne sá re uké unépiretiki.

²⁸ In te nókenécəpe unyine ye la uké kulee cáca mś, liute yèè tonele uu músu, uu yénu re alé ke pikéi pē api wa, ai tíyese uu céru, in te usiwóó ye piyie un yé fe uu pikéi pē ketə tulu.

²⁹ Insá lē, un tikúí n yekei kúu pee kulee cáca pimóme tenese, pē nnéi pee yé lē n yé yé u sényi.

³⁰ Pi yé maa re: Usoi nkó ye pimóme koraa ne amá úu fe uké tenese.

³¹ Lẽ cire ye ni, uyóopi úye un n la uké ha ne ucó tó, u ye tonle uu músu kelené, in te u yé ne upisoí ákotokú kefi (10.000) fe uú ha ne uulaaró yee pisoí ákotokú afээрé (20.000) m má tópu.

³² Unsá n fene, u ye uuyóopicó-i pitumé tunle úu kahane u n nyahaimé, uu u pise re piké kóméine piké atópi riyá.

³³ Yeesu uu pimáa kpá re: Kai nní lě, nó úka úu fene uké unépiretikí, liute unsá lě kuu m má nnéí n ηmeriye.

Nnyási mmē melō mee n kpu
(Matiyee 5:13; Mariki 9:50)

³⁴ Nnyási ye likéi kecire le. Amá mmelō men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse?

³⁵ Nn pree keté nées mēfēne kémee linyine yoriyene. Pi ye ketahai n fómpole. Uye un ukómé, uu kóm.

15

Isán iyee m pə api i heei kenyárū
(Matiyee 18:12-14)

¹ Pilampooyóó nnéí ne pikópekóó apí ne Yeesu kó re piké kutu u rico.

² Ai Pifarisi ne isé picélaa cón pin máikée re: Usoi nkó ye kusáne pikópekóó séele pin kesé le!

³ Yeesu uu pree kenyárū nké pi maa re:

⁴ In te nókenécópe unyine ye isán píle má, ise ii péé ne u pòlu, liute úu ye ise íi we píle nnyí tíye uú ha ise nnyí yee nní m pə piwélaa sí hái uú ha ne i yenuu?

⁵ Un kó i n yě, li ye u larisile uu i kpísi uú ya

⁶ uú ne kulu, uu pree upisane ne upiperécó sélei uu pi maa re: Ani anyá né lě, ne inésán iyee pree m pə heeile.

⁷ Lě cire ye ni, ne nó maa re ukópekóó use mēfine mēconse ye anyá píima le keyómecaa-pə ai tósu písone use úu we píle kái m pise re piké mēfine conse.

Kewóó kee m pə api ke heei kenyárū

⁸ Nées in te unósi unyine ye nwóóweni mēpipi kefi má, mēse amē péé ne u pòlu, unósi uyě úu ye kēfiráa risé uu kέyó pééí, uu nśone ke pereí uú ha ne mēpipi mēse mē yenuu?

⁹ Un píyei mē n yě, u ye upisane ne upiperécó séleile uu pi maa re: Ani anyá né lě. Ne kewóó kee ne né m pə heeile.

¹⁰ Lě cire ye ni, ne nó maa re ukópekóó use mēfine mēconse ye anyá píima le pilécaatumé kémee.

Kewá kee m pə api ke heei kenyárū

¹¹ Yeesu uu pimáa kpá re: Utisi unyine yee pree piηmáne pité má.

¹² Usínsá uu u maa re: Unésáa, a lě kamí masí mēpókpo-maá mēpómá kémee n yénune né pa. Usáa uu pree umemá piketé hóóne.

¹³ Kai siyáa rinkóónú, uηmáne sínsá uu ulikó nnéí cápínente uú ne kuyu taa-taa kunyine sí, uú ha kei mēfine kópe-i loni ai wai re u umemá caainkee.

¹⁴ Kuu usiwóó nnéí piluke m masí, nkú píima nnyine nn kuyu kpě loni, m pá yo aí piparí u koru.

¹⁵ Uu péé ha kuyu kpě utisi unyine kémee pikéi loni. Uyě uu usicare-mē u yekei re uké uafón kecáa m páilě.

¹⁶ Li ye pree ripóó u wa re m pá áfōηpomé kuu yě uké li, amá úka úu ye kó a u pa.

¹⁷ Uu pree nfasimé loni, uu umecire maa re: Unésáa pikéikó nnéí yěè lile api pəonente, néen ne nté nkú kpine.

18 Ne unésáa-i pelene, aní ha u maa re: Unésáa, ne ne Uléécaá púnnele am kò ne pò púnne.

19 Am tu re pòké né kpísi yare kepópipi. A né rimúlú yare upókeikó.

20 Uu yisi uké usáa-i pele.

Uu kahané nkpáni kényò ne rinkò, usáa uu ketaa-pò u yenu, ai íwe u wai, uu wurupò uú ha u pira.

21 Kewá ake pree u maa re: Unésáa, ne ne Uléécaá púnnele am kò ne pò púnne. Am tu re pòké né kpísi yare kepópipi.

22 Amá usáa uu upikeikó maa re: Ani mekeeke ne kukpélenku kecire kam ani ku u tani, ani ukenípepi kepalé tani, ani anéeri u tani.

23 Ani ne rináala kpòkòó kam, ani ri kopu tàké ne iluke kecire wa tàké li ne mpòonare.

24 Ai líka nnya, unéhmáne nkó ye pree kpule, uu neni nfáa yenu, u pree pòle, am nkpéni u heei. Api anyá kóru ne mpòonare.

25 Kumújé kpe-i, utisi uyé uhmáne foí un sicare-mě wepò. Kuu kényò n nyahaipe, uu inyánlū ne nnyáa nné kóm

26 uu ukeikó use séi uu u pise re yo nnya kai lē wai.

27 Ukeikó uu rinóó u yósu re: Upówá yee peme. Ke upósáa uu ukepipi n yé ne nsarenare nnya, uu pree rináala kpòkòó kopu.

28 Uhmáne foí uu pree wóósi uu kényò pilone yulu. Usáa uu léépò uké kényò u tampò.

29 Amá uhmáne uu usáa rinóó yósu re: A kutu ricò, ahmē ye kulúi wale kam pò n keisi, ám kò pí kai pò háikuse. Mpa ne lē, áa pí kai mpa ripoila né he re tó ne pinésáne tàké ne anyá li.

30 Amá ke upóhmáne nkó uu m peme, upóhmáne yee mepómá nné ní caai ne piwásánkai pitóoi, uyé kaa rináala kpòkòó kpu.

31 Usáa uu u maa re: Kenéwá, tó ne mpò tóó mpa píyei we, pòó lē kam m má nnéi te.

32 Amá li pise re tàké anyá kecire wa ne mpòonare re upówá nkó ye pree kpule, uu nkpéni nfáa yenu, u pree pòle, am nkpéni u heei.

16

Ukeikó kópe yee ukéisaa memá kecáá m pállē

1 Yeesu uu kò upipiretiki maa re: Umámá unyine yee pree ukeikó má, uu uanipe-i umemá wai. Písoi api u símisi re ukeikó uyee umemá caainkeele.

2 Ukéisaa uu u séi uu u maa re: N-ye kam nní kóméi pin kepócaá símisi? A né símisi lē kaa pipókei n keisi. Aa nkpéni linéko kecáá pípaí kpáne.

3 Ukeikó uu ukefa-i kopu re: Unékeisaa ye pinékei-i né lesene. Iye kam waine? Am tikòhò má re né fe am lum. Isei yé kò né n we re ké wélei.

4 Too, né céri lē kam yé ní wa, mpa nensá keyáa n keisi, písoi piké ne pisiyò-i kenécáá m pállē.

5 Uu pē ne pē pree uukeisaa ne riwóme m má sélei use use. Uu ufoí maa re: Alé kaá ne unéyòsaa riwóme má?

6 Uyé uu u pesé re: Mékpò sòne apòri píle. Ukeikó uyé uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a mekeeke tone aa wólu re kuwóó ye ku.

7 Uu lē memáá ucò pise re: Pò ní, alé ke ripówóme arí le? Uyé uu rinóó yósu re: Melukepipi áfòrònti píle. Ukeikó uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a wòi re áfòrònti kuwóó ne afèetaani.

⁸ Ukeikó kópe uyē uyɔsaa uu u pakare umesəhə píima mē nnya. Likumúnjé re ketē nté písoi ye piwóówélaa ncee kémee mesəhə ne pipicə sónle ai tósu pepere metéi kémee ní we.

⁹ Yeesu uu kpá re: Nē ne nó maa re: Ani kewóó kópe kpísi aní ne písáne wéési. Ken n ka ken ne nó n ηméherere, Uléécaá uké síyɔ sere ási píkaí n fortune kémee nó yási.

¹⁰ Uyee likei sínsá kémee aseí m má ye kə limáa kémee a mále uyee úu likei sínsá kémee aseí m má úu kə limáa kémee a má.

¹¹ Nənsá memá kópe pimúlé kémee aseí m má, wóo yé pree meýíkíyiki nó rimúise?

¹² Pənsá kə ucə líkó pimúlé kémee aseí m má, wóo yé pree pđ líkó pđ rimúise?

¹³ Ukeikó úu fene uké pikéisaa pité m má. U unyine yulunee uu ucə n la. U yé unyine n tikilē ne kefa kesee un ucə ipuri yulu. Aní yé fe nəké Uléécaá ne siwóó n tikilē kumúnjé kuse.

*Isímé icə ke Yeesu uu Pifarisi n símaankée
(Matiyee 11:12-13)*

¹⁴ Pifarisi api isímé iyē nnéi kóm. Kapi siwóó ní la nnya, api Yeesu sényi.

¹⁵ Yeesu uu pí maa re: Nə písói le pree ye sisoipipi inipere-i n wai yare písói səne, amá Uléécaá ye nósínéfa nyule. Lē ke sisoipipi asi ye n waise yare limáa-maa ye Uléécaá inipere-i líkópe le.

¹⁶ Moisi isé ne antepuyee atelé kapí pree n céesi ye kətə wale Yohani Uniwole kumúnjé-i. Háí kumúnjé kpe-i-me ke Uléécaá iyəopi Nsímé Kεcire nn pikóónú kóri, mípá úye un náási uké Uléécaá iyəopi-i lə.

¹⁷ Ketē ne keyóme metene yé wəlesi ai tósu ke Uléécaá isé kewəipi ake yé n tási.

¹⁸ Úye un uunəsi n lakase uu uféé kpísi, liute ye iwásá wale, uyee kə unəsi ke ula uu n ləkase n kpísi ye kə iwásá wale.

Umámá ne Lasaa nsímé

¹⁹ Lē memáá, Yeesu uu kenyárū nké pí wai re: Utisi māmá unyine yee pree we. Ilū kecire yee nnéi m má kuu ye tā. Nnare kémee kuú pree félē un kə iluke səne le.

²⁰ Utisi wəkóó unyine kapi ye n sée re Lasaa ke sitóipi asi ipiŋe nnéi ní mómáalē un umámá keyə rinəŋə keyúrí finu.

²¹ Ai ye ripóó u wai re uké umámá iluke poroi-poroi hí uké li. Lē memáá, sipəpi sín sənaapə sín uitoi lání.

²² Úwəkóó uu keyáa kpi, piléécaatumee api u sakaa apí ne kelə səne kē kémee ke Apiraham uu ní we sí. Umámá ricuruu uu kə keyáa kpi, api u kulesi.

²³ Umámá uu meýá íwe n le pikúlā kuyu-i, uu inípee síka uu ketaa-pə Apiraham yenupə, Lasaa un ukekúrí we.

²⁴ Uu pree pupéi re: Sáa Apiraham, a íwe né tē aa Lasaa tumti re uké ne ukenipepi míni rita uké rinélémpi niŋukuse. Ne meýánsei íwe lele nna mmú kémee.

²⁵ Amá Apiraham uú maa re: Kenéwá, a léise re pə pree meýánsei ínare kóméile pree uyee-i kaá pree keteni-i ní we. Kumúnjé kpe-i ke Lasaa pđ pree íwe píima takai. Nkpéni kai urikiŋ niŋukuse, pđon íwe takai.

²⁶ Lē memáá, kuhóre-hore píima ye tó ne nnó kénelenle. Kai nní lē, pepere ní lane re piké tó mmé yisi piké nó-mē ha ápi fene. Uka úu kə fene uké kei kaa nní ní we yísime uké tó mmé kam.

²⁷ Umámá uú maa re: In lē, ne ne pđ ténile re a Lasaa unésáa keyə-i tumpə.

²⁸ Ne kei piwá pinupū mále. Uké ha rísonne pí símisi áí kape wa re pē ticuruu ye íwe kelə nké-i ka.

²⁹ Apiraham uu rinóó yósu re: Pipówá ye Moisi ne antepuyee atelé mále. Piké a keë piké kó.

³⁰ Umámá uu re: Lẽ ñmane ái tu, Sáa Apiraham. Amá in te unyine ye pikúlã kuyu-i yisi uú ha pi leepo, pi yé pee mefine conse.

³¹ Pinsá n la piké Moisi ne antepuyee atelé kéë piké kó, nípá ukpòkpò unyine uké pikpòkpò kèmeé yisi, ápi pakarene.

17

Akópe piwai ne pisárei

(Matiyee 18:6-7, 21-22; Mariki 9:42)

¹ Yeesu uu upipiretiki maa re: Mewai mee yé n týese písoi piké ne akópe n wa yé meséere n wele. Amá úye un n týese unyine uú ne akópe kèmeé loni, íwe kuu topori.

² Li kutosi we piké rináipare mule-mule ññme wa api ripóó u lesi api mínimaa-i u sápo ne kuu yé siwá sē kenyyine akópe n waise.

³ Ani ñsone nómenécíre tí!

Upómárecò un ne pó m púnne, a ñsone ne u símisi. Un n ceri re u caaile, a uakópe u sárei.

⁴ Mpa un ne pó m púnente mepehē mesēei keyáa kesē kèmeé, uu ye nípá mepúnne méye ne pó téni re u caaile, a uakópe u sárei.

Nfatene

⁵ Pitume api Upíima maa re: A nfatene tó rikpáse.

⁶ Upíima uu rinóó yósu re: Nñn pee nfatene m má nké m piye yare riléepipi sínsápi rinyine, nó pee fe ani kuléé nkú maa re: “A wehe aá ha mínimaa-i nyere” aku nórinénóó tiki.

Lẽ kai m pise re ukéikó uké wa

⁷ Tóké waise re nó unyine ye ukéikó má un u cákaripò née un uisee sémpo. Un píyei u n yemme un kecare n leeri, liute yé ukéikó uyē maa re a mekeeke kam a iluke lii?

⁸ Aaí, ái yé lē wa. Amá u meníñe u maane re: A iluke né wa aa ilū conse aa né i yekei ké li, pó pee lē memáá fe aa ipókó le.

⁹ U yé fe uu uukeikó yáási re ne upikei kuú ne pikéi pē kaí pee m pise re uké wa n waa?

¹⁰ Lẽ cire ye ni ne nó ticuruu. Nñn píyei lē kai m pise re nóké wa n wa, ani ye maa re: Tó ne pikeikó le, ái pise re piké ró pòñese. Lẽ kai m pise re tóké wa kari wa.

Yeesu ye piyó kefi paise

¹¹ Ke Yeesu uu Yerusalem-mē n sí, uu Samarii ne Kalilee ayu kepáápáá n tikilē.

¹² Uu kuyu kunyyine-i lompò, piyó kefi pinyine api u tépeipò api ketaa-pò nyere

¹³ apí m pupukee re: Yeesu, Sáa, a íwe ró té!

¹⁴ Yeesu uu pi yenu uu re: Ani ha nómenécíre pepere ye Uléécaá inyóñse n wa nyíse. Kapi kei-pò n sí, api pelu.

¹⁵ Ke piuse uu n céri re u peile, uu uana kepire pele un Uléécaá meyoopi yom lin cále.

¹⁶ Uu Yeesu ana metene wulapò uu kéyu ketē kam, uu u yáási re ne upikei. Utisi uyee pee Samarii ukó le.

¹⁷ Yeesu uu pi maa re: Nénte pikefi kam paise? Yei ye pee use úu we kefi tórò mpí?

¹⁸ Piuka úu nfasimé wa re uké peeme uké Uléécaá ríyu waise re ne upikei, insá usáne nkó mecire.

19 Yeesu uu lã memáá u maa re a yisi, a n ñme, mpófatenε ye pó yóriyεle.

Uléécaá iyóopi mekame nsmé
(Matiyee 24:23-28, 37-41)

20 Pifarisi api Yeesu pise re: Píyei ke Uléécaá iyóopi ii sónti? Uu rinóo pi yósu re: Uléécaá iyóopi ii we re nó fe ani imekame yenu.

21 Ai re pi yé nó maa re: Ani ripaí, nté kií we née nté-pó le. Ani ceri re Uléécaá iyóopi ye nókenécópe wele.

22 Uu pεε pipiretiki maa re: Keyáa ye sóntile kani yé ní la re nóké mpa keyáa kesε Usoi Kepipi yě, amá áni yé kó ke yě.

23 Pi yé nó maa re: Nté nní kuú we née nté-pó kuú we, amá áni kapε kei ha, áni kapε kó mē wurupó.

24 Yare ke kekóneséipi ake ye nní meyéne mese rin-yéeri keyóme ketó ne kétó, ai kpáii mecó ke Usoi Kepipi ake sónti.

25 Amá li pise re keké meyá íwe li, nfáani pisoι mpí piké ke ñmeriyε.

26 Lελεε pεε Nowee kumúnjé n wa licó leε Usoi Kepipi kumúnjé waine.

27 Pisoι ye pεε lele pin níru pin sóonne pin pila ne pinósi pasiine háι ne keyáa kē ke Nowee uu kutákai kémeε n lompó, ikónε maa íí ne weri, míni ame pisoι kpísi.

28 Li yé ha n we yare Lóti kumúnjé: Pisoι ye pεε lele pin níru, pin léeri pin kó yálishi, pin aléé támaankεε pin kó mómti.

29 Amá keyáa kē ke Lóti uu Sotóm-i ní le ke nna ne linyine yare nfúrō toi ai keyómεcaá-pó leeme ai pisoι kóni.

30 Mese mē kaí ha keyáa kē ke Usoi Kepipi aké ha n léerine piké ke yě waine.

31 Uye un keyáa kē ukulee ipiraa kecáá n we, úu kapε re uké metene ricεpi uké uilū iyεε kei ní we kpísi née, úye un sicare-mē n we, úu kapε re uké kényó pele.

32 Ani Lóti unósi nkó kecáá léise.

33 Uye un n la uké nfáa mesére m má, u yé n fóm. Amá úye un unfaa n fóm, u yé n yě.

34 Ne nó símisi re kesine kē, pisoι pité yé kuhá kuse kecáá n finu, aí use kpíipó ai ucó yá.

35 Pinósi pité yé n we pin nam ai use kpíipó ai ucó yá.

36 [Pitisi pité yé likumúnjé kpe-i kecare-i n we, ai use kpíipó ai ucó yá.]

37 Pipiretiki api u pise re: Upíima, yei kaí ha lã waine má? Uu rinóo yósu re: Kei ke isare kópe ii ní we ke áyemeekú aa ye cápine.

18

Ukúmannəsi ne utúhaane kenyárū

1 Yeesu uu lã memáá kenyárū nké pi wai uké ne pi céési re piké ye mpa píyei Uléécaá yáási, aí kapε ye píkaí siká pi wa.

2 Uu re: Kuyu kunyine-i ke utúhaane unyine uú pεε we. Uu Uléécaá wuru úu kó úka pakarelē.

3 Ukúmannəsi unyine un kó kuyu kpe-i we. Uu mesére u n leεkeεpó re uké u ne uucécó ketahai rikéne. Mpa píyei kuu ye u leεpó uu u maa re: A tó ne unécécó ketahai rikéne.

4 Ai nánjai háι, amá utúhaane úu ne kutu u cólē, uu pεε keyáa umεcire maa re mesei ye me re ám Uléécaá wuru ám kó úka pakarelē.

5 Amá ke ukúmannəsi uu nní picóñ né n tónjε nnya, li pise re ké lã alari u pa, insá lē, u yé písónaame n nórjlenle uú ha ne kunónkū né finse.

6 Upíima uu lã memáá kpá re: Ani lã ke utúhaane kópe uyě uu ní ma kutu ricó!

⁷ Uléécaá yee úu yé pee upikó alari pa pin ne u n téni ketúnjé ne kesinεε? U yé nánhaise uké ne pi n léε?

⁸ Ne nó maa re u yé mekeεεεε alari pi pa. Amá Usoi Kepipi ken píyei m peeεε, ke yé pee keté kecáá písoi leεεε pee nfatεεε m máa?

Ufarisi ne ulampooyóó kenyárũ

⁹ Yeesu uu kenyárũ pepee nní pimεcire n waiselē yare písoi sone pin pico kósεlē maa re:

¹⁰ Písoi pité pinyine pee Uléécaá keyo-i lompō re piké keyóme yáási, use ye Ufarisi le, ucō ulampooyóó.

¹¹ Ufarisi uu nyere uu ukefa-i re: Uléécaá, ne pó yáasi kám ne písoi tōrōo menyíne ní we nnya, pee piyaa ne piwaikópekóó ne piwásánkaí le. Ne pó yáasi kám ne ní we yare ulampooyóó nkó.

¹² Siyáa sisεei kέmεε, sité kam ye anóo paasi, lē nnéi kam ye n yé kam ye hōone awélé kefi am kuse pó pa.

¹³ Ulampooyóó uyē póo ketaa-pō nyere, úu nkpráni keyóme-mē inípee písika peenu, amá kewuu kuu ripira uu re: A né ukópekóó íwe té.

¹⁴ Yeesu uu kpá re: Ne nó maa re usoi nkó uké kelenε n kúí, Uléécaá ye uakópe u sárεile, amá ái lē Ufarisi wa. Likumúnjé re úye un umεcire rintaáse, li ye u ricepisele, úye un umεcire rincεpise, li ye u ritaásele.

*Yeesu ye siwá sínsápi rinóo sone ritikise
(Matiyee 19:13-15; Mariki 10:13-16)*

¹⁵ Písoi apí ne siwá fenfēi ricuruu Yeesu hapō re uké si rica. Pipiretiki api pi yenu, apí ne pi cési.

¹⁶ Amá Yeesu uu tíyεse apí ne siwá u hapō, uu re: Ani riyá siwá síké kenémεε kam, áni kape si tápisi. Likumúnjé re mpí pee simεcō ní we pee yé Uléécaá iyōopi kέmεε lō.

¹⁷ Asei kam nó símisi, úye unsá Uléécaá iyōopi n ηmurei yare ke kewá ake ye n ηmurei, úu ikεmεε lonine.

*Uhmáne mamá unyine kecáá nsímé
(Matiyee 19:16-30; Mariki 10:17-31)*

¹⁸ Pisuifi uwéése unyine uu Yeesu pise re: Sáa sone, íye kam waine ké ne nfáa tenεcisé yé?

¹⁹ Yeesu uu u maa re: Yo nnya kaa né sée re Usone? Uka úu usone insá Uléécaá mεcire.

²⁰ Mpá líké íye wa, pō Uléécaá isé nyule re: Kape iwásá wa, kape usoi kpu, kape yáai, kape nnóome itansei nyere, a upósáa ne upóni ríyu waise?

²¹ Utisi uu rinóo yósu re: Háí inéwá-mε kam lē múílē.

²² Ke Yeesu uu lē pikóme mí masí, uu u maa re: Líkai lise lee pó párilē. A lē nnéi kaa m má yáá, aa siwóó sē píwekóó hōone, pó pee keyómeεcaá-pō memá yé. Pōn lē piwai m masí, aa peé weri aa né tíki.

²³ Amá ke utisi uu anóo nyē n kō, uripōo ari meyansei caai, ái líka nnya, u pee umámá píima le.

²⁴ Ke Yeesu uu n yé te uripōo ye caai, uu re: A tíyε Uléécaá iyōopi kέmεε pilone ye ne pimámá páápú kpa!

²⁵ Kuyoooyo kun n la kúkε kehímpi kupole-i lompō, li yé kutōsi m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Uléécaá iyōopi kέmεε n lompō.

²⁶ Pepee pee kutu u n cólē api re: In lee ni, wóo ye pee píyulale yé?

²⁷ Yeesu uu rinóo pi yósu re: Lεlee ái sisoipipi kέmεε kuwai ní we ye Uléécaá kέmεε kuwai wele.

28 Piyee uu pee re: Lee nní, lē karí pee m má kari tíye ari pó tiki.

29 Yeesu uu pi maa re: Asei kam nó símisi. Uye un Ulééca a iyōopi nnya ukēyō, née uunōsi ne upiwā ne upimaa ne upimarēcō, ne usiwā tin-yá,

30 liute yé neni mēwee mmé-i lē mēpehē kulúí yē uu kō aḡmē nyee n weme kēmee nfáa teneciré yénu.

*Yeesu ye metáanū unkpō ne umeyise nsímé símisi
(Matiyee 20:17-19; Mariki 10:32-34)*

31 Yeesu uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Tō Yerusalem sinle. Kei ke lē nnéi ke antepuyee api Usoi Kepipi kecáá ní wói aí ha wainē.

32 Pi yé pēpee ápi Ulééca n wuru anipe-i ke wa api kecáá ke nyáni, api ke lámisi, api kekecáá meta tuke

33 api nséi ke fapii api pee ke kopu, amá keyáa táanū tuné ake nkpō kēmee yisi.

34 Amá Yeesu pipiretiki ápi nsímé mmē aseí kō. Li anōō nyē aseí pi pesile ápi nkpáni céri lē nsímé ke Yeesu uu n símisi.

*Yeesu ye unyíye unyine pōise
(Matiyee 20:29-34; Mariki 10:46-52)*

35 Ke Yeesu uu Yeriko n nyahaipō, unyíye unyine un ticéetime tū un wélei.

36 Uu kóm tisoiwuí tin sónepō, uu pise re yoo ní?

37 Api u símisi re Nasareti ukó Yeesu yee kei tósu.

38 Uu pee pupēi re: Tafiti Kepipi Yeesu, a inéwe ripaí!

39 Pēpee pee kekpeé n sōne apí ne u cési re uké riséé, amá uu meýá cāse re: Tafiti Kepipi, a inéwe ripaí!

40 Yeesu uu nyere, uu rinōō he re piké ne u u kam. Ke unyíye uu ukekúrí ní hápō, Yeesu uu u pise re:

41 Yo kaá la ké pó wa? Uu rinōō yósu re: Sáa, ne la re inénípee iké ye yē.

42 Yeesu uu u maa re: Ipónípee iké wúkule! Mpófatene ye pó yóriyēle.

43 Mese ne mese, inípee ii wúkule, uu Yeesu tiki un Ulééca meýōopi yom. Tisoiwuí nnéi ari lē yenu, pē ticuruu api kō Ulééca meýōopi piyóme kápáá.

19

Yeesu ne Sasee kecáá nkó

1 Yeesu uu Yeriko-i lompō uu uncee n tósu.

2 Utisi unyine kapi ye n sée re Sasee un kuyu kpe-i we. U pee pilampooyōó uwéése le un kō umámá.

3 Uu náási uké uyē kapi ye n sée re Yeesu yē, amá úu fe. PISOI ye pee riwúí cāpinelenle, uyē úu kō pee mecáa we.

4 Uu pee kēyu-mē wuru uú ha kuléé kunyine kapi ye n sée re Sikomōō yopoi uké Yeesu yee kei n tikiye yē.

5 Ke Yeesu uu kelō ke-i n tu, uu uinípee síka uu Sasee maa re: A mekekeke súime Sasee, li pise re ké neni kepóyo-i tone.

6 Sasee uu mekekeke súiri uú ha kusáne u yósu ne mpónare.

7 Ai pē nnéi pee lē n yé píri wai, api péé n tee re: Ukópekōó keyō ke usoi nkó uu nní lō.

8 Sasee un Upíima keyúrí nyenu uu re: A kutu ricō, Sáa né menémá rikéne am kuwélé píwekōó pa. Nen kō úye menípee n li am usiwóó yósu, né liute si hééle mēpehē mena.

9 Yeesu uu u maa re: Píyulale ye neni keyaa nké kēyō nké-i lommēle, ái líka nnya, Sasee ricuruu ye kō Apiraham kepire ukó le.

10 Likumúné re Usoi Kepipi ye kale keké pēpee m pōlaalē tiyu lō.

*Wura mewóópipi kenyárū
(Matiyee 25:14-30)*

¹¹ PISOI PEE Yeesu kutu riñcɔ ye pɛé musí re kuu nní ne Yerusalem tiñkɔ nnya, Uléécɔa ye lɛ tuimele uké iyóòpi n le pin u nyáni. Lɛ nnya kuu kenyárū pi maa re:

¹² Kéyɔ kecire usoi unyine ye kuyu taa-taa kunyine-i ha re piké iyóòpi u tɛ uké pɛ limemáá pɛeme.

¹³ Uké kelenɛ ní tɔsí, uu upikéikó kefi pinyine séi uu mɔ́pá úye wura kewóó múise uu pi maa re: Ani siwóó nsí ne kpééense hái ne menépeeme.

¹⁴ Amá ukuyu pISOI API uipuri yulu, API pitume yukuse piké ukɛpire ritikipɔ piké re: Ari la re usoi nkó uké uróyóòpi.

¹⁵ API iyóòpi u tini uu ukuyu pɛle. Uu pɛe pikeikó pɛ kuú pɛe siwóó m muleise séi re uké yé kuláa kpɛ kapi n yé.

¹⁶ Ufoi uú hapɔ uú maa re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó kefi.

¹⁷ Uyóòpi uu u maa re: Li nyamle, ukeikó sɔne. Kaa nní likei sínsá pimulé ní céri rɔne nnya, né ayu kefi pɔ pa aa akɛcáa m pailɛ.

¹⁸ Ukeikó lírū uú hapɔ uu re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó sinupū.

¹⁹ Uyóòpi uú uyɛ maa re: Né pɔ́ ayu anupū pa aa akɛcáa m pailɛ.

²⁰ Ukeikó ucɔ uú hapɔ uu re: Sáa, upɔwura kewóó ye nké. Kenírípi-i kam ke paasi am pɛsu.

²¹ Ipówame ye né wale, kam mɛpókó n nyu re áa ye nká usoi wa nnya. Lɛ káa n yekei kaa ye kpísi, lɛ káa n lukesi kaa ye kpasi.

²² Uyóòpi uu u maa re: Pɔ́ ukeikó kópe nkó, apónóo cire kamí ne ketahai pɔ pɛpirene. Pɔ nyu re ám ye usoi nká wa, tɛ ne ye lɛ kám n yekei kpísile, am lɛ kám n lukesi kpasi.

²³ Yo nnya káa pɛe siwóó keyekei-i yekei? Né pɛe fe am menépeeme mmé-i si yósu ne kuláa.

²⁴ Uu pɛe pɛpɛe kei ní we maa re: Ani wura kewóó kɛ yɔsí ani uyɛe mewóópipi kefi m má múise.

²⁵ API u maa re: Uyɛ ne mewóópipi kefi mále.

²⁶ Asei kam nó símisi, uyɛe m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripI kuu m má kapi u yósunɛ.

²⁷ Amá pinélaarɔ pɛe ápi ne iyóòpi né n la pɔ́ nkó ye mmú: Ani ne nté pi kam ani kenéyu-i pi kóni.

*Yeesu ye Yerusalem kuyu loni
(Matiyee 21:1-11; Mariki 11:1-11; Yohani 12:12-19)*

²⁸ Ke Yeesu uu lɛ písímé ní masí, uu risoiwuí kekpeɛ wai un Yerusalem simpɔ.

²⁹ Kumúnjé kpe-i kuu Pɛtifasee ne Petanii ayu kuwélé-mɛ tikúú tɛ kapi ye n sée re Olifiyee rikúú keyúrí ní we, uu upipiretiki pité tum

³⁰ un pi tee re: Ani kuyupi kpeɛ nní keróyu ní wɛpɔ kémɛɛ ha. Nɔn kei n tuiɔpɔ, nó keminaapipi kenyine lɛɛpɔ ken toraalɛ. UsOI úka úu ke tonelɛ. Ani ke fénne aní ne né ke weri.

³¹ Uye un nó m pise re yo nnya kani ke fénne, ani liute maa re Upiima yeɛ ke la.

³² Pitume API sɪ API ha lɛɛpɔ yare lɛ ke Yeesu uu pi n símisi.

³³ Kumúnjé kpe-i kapi keminaapipi n fénne, kɛpIte API pi maa re: Yo nnya kani keminaapipi kɛ toriyɛ?

³⁴ API rinóo yósu re: Upiima yeɛ ke la.

³⁵ API keminaapipi kɛ ne sɪ, API kekɛcáa piilū laai API Yeesu kekɛcáa tónɛ.

³⁶ Kapi kényu-mě n sí, pisoí api piilū ncée kecáá n tánjente.

³⁷ Kapi Yerusalem n nyahaipɔ pin ncée mme Olifiyee rikúú n cépilē tikilē pipiretiki kulúí pɛɛ u n t́kilē, apí Uléécáa meyoopi n yom lin cálē, mewaisanja mē nnéí kapi n yénti nnya.

³⁸ Pi pɛɛ máikɛɛ rɛ:

Uléécáa uké Uyóopi uyɛɛ nɛ Upíima rinyiri n sónti rikpá.

Nkínjine nké keyómecáa-pɔ n we,

Uléécáa rinyiri tiké kei-pɔ n taálē.

³⁹ Pifarisi pinyine pɛɛ risoiwuí tɛ-i n we api Yeesu maa rɛ: A pipópiretiki rinóo hɛ rɛ piké riséé.

⁴⁰ Yeesu uu rinóo pi yósu rɛ ńpá pin tinséé, apare yé ricáái.

Yeesu ye Yerusalem nnya t́ni

⁴¹ Kɛ Yeesu uu Yerusalem kuyu n nyahaipɔ, uu ku yenu, uu kpē nnya t́ni

⁴² un tee rɛ: Yerusalem, pɔn pɛɛ nɛni keyáa nké n ceri lɛlɛɛ yé nɛ nkínjine pɔ n kam! Amá li nkpéni pékaalenlɛ, áa yé fe pɔké li yē.

⁴³ Siyáa sɛ-i kɛ pipóláarɔ api itɔpilū kecire nɛ kekáapi pɔ n waine ye sóntile, api awélé nnéí pɔ n cónlē.

⁴⁴ Pi yé nó nɛ pipókó nnéí ná kpátá-kpátá, ápi ripópare ríka pɔ yáne tiké rico kecáá n tɔsilē. Káa kumúnjé kpɛ-i kɛ Uléécáa uu picome pɔ n ka n ceri nnya kai lē pɔ waine.

Yeesu ye Uléécáa keyɔ-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-17; Mariki 11:15-19; Yohani 2:13-22)

⁴⁵ Yeesu uu Uléécáa keyɔ loni uu pikpéense pilákase kápáá

⁴⁶ un pi tee rɛ:

Li wɔlaalē tɛ: Pi yé kenéyɔ sée rɛ keyómeyáhaayɔ.

Amá nó nɛ kɛ ripólósele piyaaluke kuhore!

⁴⁷ Ḿpá keyáa ḱeye kɛ Yeesu uu ye Uléécáa keyɔ-i n céési. Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóonse n wa piwéése nɛ isé picélaa nɛ kuyu pisoí kecire apí n wéési piké Yeesu kpu.

⁴⁸ Amá ápi ceri lē kapi yé n wa liké nɛ lē, likumúnjé rɛ kuyu nnéí ye pɛɛ kutu u cɔlenlɛ ńsɔnɛ.

20

Yei kɛ Yeesu nnanjɛ nn léeri?

(Matiyee 21:23-27; Mariki 11:27-33)

¹ Kɛ Yeesu uu keyáa kɛnyine Uléécáa keyɔ-i n céési un Nsímé Kecire símisi, pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóonse n wa piwéése nɛ isé picélaa nɛ kuyu piwéése apí kpáfúpɔ

² apí u pise rɛ: A ró símisi, ńnanjɛ ń-ye kaá nɛ nní wai? Wóo ncée pɔ hɛ rɛ a lē wa?

³ Yeesu uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Nɛ la ḱé nɛ nó pise. Aní né símisi:

⁴ Nɛ la ḱé nó pise rɛ Uléécáa née pisoí pɛɛ Yohani tumme rɛ uké pisoí ḿni wole?

⁵ Apí pimɛɔpɛcire n kɛjɛnɛ rɛ: Tɔn nkpéni m maa rɛ Uléécáa yɛɛ u tumme, u yé ró pise rɛ: Kai pɛɛ íye wa kári nɛ Yohani nsímé njmurei?

⁶ Amá tɔn kɔ m maa rɛ: Pisoí pɛɛ u tumme, kuyu nnéí pikó ye apare ró tóókɛnɛ apí ró kóni, likumúnjé rɛ pi nɛ kɛfa tenɛle rɛ Yohani ye antepu lɛ.

⁷ Apí pɛɛ rinóo u yósu rɛ: Ari nyu uyɛɛ píníwolɛ u n tumme.

⁸ Yeesu uu rinóo pi pɛsɛ rɛ: Né ám nó símisine ńnanjɛ mmē kamí nɛ lē n wai.

Pikeikó pɛɛ rikpákárá m má kɛnyárū
(*Matiyee 21:33-46; Mariki 12:1-12*)

⁹ Yeesu uu lɛ mɛmáá kɛnyárū nké písoi maa rɛ: Utisi unyine yɛɛ we, uu aléé nyɛ kapi yɛ n sée rɛ fiinyi kɛcarɛ tamesi uu pikeikó wéesi rɛ piké kɛkɛcáá m paílɛ, uu pɛɛ ncée taa-taa sí uké ha náɲaipɔ.

¹⁰ Kai aléépipi nyɛ kutúū n tu, uu ukéikó unyine pɛpɛɛ aléé nyɛ kɛcarɛ kɛcáá m paílɛ kɛmɛɛ tum tɛ uké ha aléépipi anyine u yóɔmɛ. Amá api u kaii api menípe ɲmanɛ u lakasɛ.

¹¹ Ucarɛte uu kɔ ukéikó féé tumpɔ, amá pɛpɛɛ aléé nyɛ kɛcáá m paílɛ api kɔ uyɛ ticuruu kaii api u lámisi api menípe ɲmanɛ u lakasɛ.

¹² Uu kɔ ukéikó táánū pitumɛ kpá, api uyɛ pɔ́ itói wai api lákasɛ.

¹³ Ucarɛte uu pɛɛ rɛ: Iye kam nkɛpɛni wainɛ? Né unɛɲmánɛ lala tū. In n la, pi yé u wuri.

¹⁴ Amá kɛ pɛpɛɛ aléé nyɛ kɛcáá m paílɛ api u n yé, api símaane rɛ: Nkó yɛɛ yé masí usáa ikulanlū nnéi n tɛ. Ani kam tɔkɛ u kpu ari pɛɛ ikulanlū iyɛ n té.

¹⁵ Api kɛcarɛ kɛ ilúkɛ u lesɛpɔ, api u kopu.

Iye kɛ ucarɛte uu wainɛ?

¹⁶ U sɔntilɛ uké pi kɔ, uu písoi féé kɛcarɛ múisɛ. Kɛ písoi api anɔɔ nyɛ n kɔ, api rɛ: Asei kɛcáá, ái lɛ wainɛ.

¹⁷ Amá Yeesu uu pi nyáni uu rɛ: In lɛɛ ni, lɛ kapi nní Nléécáasimé ritelé kɛmɛɛ n wói aseɛ rɛ íyɛ? Ái pi wói rɛ:

Tiparɛ kɛ pimómɛ api n fóm

tɛɛ panse ricíɛ-cirɛ

tɛɛ kɛnui-i ní wee?

¹⁸ Lin úyɛ n fóm un tiparɛ tɛ tinkpɔu, u yé selesi. Lin úyɛ n fóm tin ukɛcáá n loó, ti yé u ná.

Lampoo kapi yɛ Rɔm uyɔɔpi pɛɛma n héelɛ
(*Matiyee 22:15-22; Mariki 12:13-17*)

¹⁹ Pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnɛ n wa piwééɛ nɛ isé picélaa api kumúnjé kpɛ-i n wéesi piké Yeesu tɛ, amá pin pɛɛ kuyu pikó wuru. Pi ceri rɛ pɛ kɛ Yeesu kɛnyárū aké nɛ mánɛ.

²⁰ Api pɛɛ Yeesu pimúnɲaa loni. Api lɛ nnya písoi pinyine ukɛmɛɛ tumpɔ, apí n wai yarɛ písoi pɛɛ aseɛ n wéesi. Li pɛɛ lɛ wailɛ piké nɛ n fe piké u n tɛ piké uyɔɔpi yɛɛ ɲnaɲɛ m má uké nɛ u n túhaane anipɛ-i u n wa nnya.

²¹ Api pɛɛ u pisɛ rɛ: Sáa, tɔ yɛ tɛ lɛ kaa n símisi pɔn céesi yɛ aseɛ lɛ, áa nkɛpáni usoi úka kɛwuu túúni. Pɔ yɛ Uléécáa nceɛ písoi céesilɛ nɛ aseɛ.

²² Lɛ nnya, a ró símisi in tɛ irósé yɛ ncée hɛ rɛ piké Sesaa lampoo héelɛ nées ápi kapɛ héelɛ?

²³ Amá Yeesu uu pimɛsɔhɔ ceru, uu pi maa rɛ:

²⁴ Ani kɛwó kɛnyine né nyísɛ nké. Uye ríyɛ nɛ úyɛ rinyiri tɛɛ kɛkɛcáá wɛ? Api rinɔɔ yósu rɛ Sesaa lo.

²⁵ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: In lɛ, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléécáa likó Uléécáa pa.

²⁶ Api fe piké u tɛ, mmɛ kuu nní kuyu pikó keyu-i n símisi nnya. Amá umeyóó mɛ amɛ nnɔɔ pi yipu api séé.

Pisatusee nɛ nkɔ kɛmɛɛ mɛyisɛ nsímé
(*Matiyee 22:23-33; Mariki 12:18-27*)

²⁷ Pisatusee pinyine api Yeesu kɛmɛɛ hapɔ. Pɛpɛɛ múlɛ tɛ pikɔkpɔ ápi nkɔ-i yisine.

28 Api nní Yeesu pise re: Sáa, lē ke Moisi uu isé n wói ye nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíye úu ne kewá, uuwā yee yé unósi uyē kukúmannōsi kpísi uu umáa mpuri wai.

29 Amá pimárecō piseei pinyine pee péé we. Ufoí uu unósi kpísi, uu kpi úu ne kewá.

30 Ulírū uu ukúmannōsi kpísi,

31 utáánū pōo kō pikpíké u kpá, uyē uu kō kpi. Pikeseei kē api lē kukúmannōsi u kpíkési api kpíni úka úu kō péé ne kewá u mari.

32 Unósi pōo kō metórōo kpi.

33 Keyáa kē ke pikpōkpō api nkpō kémee n yisine, pitisi pē keseei kecōpe úye yee yé ha uula? Liriyíki re pinnéi pee kunósi u kpíkési!

34 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ketē nté pitisi ye pinósi kpíkésile, pinósi pōon kō pila sōnke.

35 Amá pitisi ne pinósi pee ne n sá re piké pikpōkpō kémee yisi piké ha ketē fale-i n we ápi pinósi kpíkésine, ápi kō pila sōnkeene.

36 Api píkaí kpinε, pilécaatumε kapí ne menyíne we. Pi Uléecaa sipipi le, liriyíki re pi kpule api kō nkpō kémee yisi.

37 Moisi ye pee pikpōkpō meyise nkpō kémee nkó pisímé masile uritelé te-i kuu kuhíhíi kpee n tore nsímé n símisi. U péé maa re: Upíima ye Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa le.

38 Yeesu uu kpá re: Uléecaa úu pikpōkpō Uleecaa, amá u pinyánnyá Uleecaa le. Liriyíki re uyē nnya ke pinnéi api nyáni.

39 Isé picélaa pinyine api rinóo yósu apí maa re: Sáa, pō símisile lin nyamí.

40 Lē memáá, ápi níka ncō pipise u peenu.

Uyē ke Uléecaa uu n wéε ne Tafiti kecáá nsímé

(Matiyee 22:41-46; Mariki 12:35-37)

41 Yeesu uu pi maa re íye ke usoi uu yé fe uú maa re uyē ke Uléecaa uu n wéε ye Tafiti kepipi le.

42 Likumúnjé re Tafiti ye siyóme ritelé-i rihaa re:

Upíima ye Unépiíma maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótonε-i tonε

43 hái ne kumúnjé kpe-i kam yé pipóláarō kepónyále-i n cō.

44 Tafiti yèè u sée re Upíima. Iye ke uyē cire uu yé kō pee Tafiti Kepipi?

Yeesu ye re písoi piké pimécire ne isé picélaa tí

(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)

45 Ke risoiwuí nnéi ari kutu n cólē, Yeesu uu upipiretiki maa re:

46 Ani isé picélaa ne nómenécire tí. Piké ne atúkanka caa-caa n kōonii ne písoi piké ayáa kémee pi n yáhaankeε yee ripóo pi we. Ayómeyáhaalee sitonε foí ne keluke kémee sitonε foí kapí la.

47 Pi ye lē ke pikúmannōsi api m má nnéi yóoile api ye pee keyóme yáási mecáa yarε pi písoi sōne le. Uléecaa yé ne pi túhaane uu íwe pi wai ái kumúnjé má.

21

Ukúmannōsi ihεε

(Mariki 12:41-44)

1 Yeesu uu inípee síka, uú yénu pin kei kapi ye ihεε Uléecaa keyō-i n wa piihεε sariipō.

2 Uu kō ukúmannōsi wekōó unyine yénu un sítanká sité sápolē.

3 Uu péé maa re: Asei kam nó símisi, unósi nkó ye hele ai písoi picō mpí tósu.

⁴ Likumúnjé rɛ lɛ kápi nɛ líka n wai kɛ mpí nnéi api kei risápɔ, amá ulikó kɛcirɛ, lɛ kuu m má nnéi uké nɛ ilukɛ n lɔ kɛ uyɛ uu waiɔ.

*Yeesu rɛ Uléécaá keyɔ yé fori
(Matiyee 24:1-2; Mariki 13:1-2)*

⁵ PISOI pinyinɛ api Uléécaá keyɔ nsímé n símisi pin tee rɛ kɛ nyamlɛ hái, nɛ kɛapare kɛcirɛ nɛ ilū kapi Uléécaá n hekɛsi. Amá Yeesu uuú maa rɛ:

⁶ Siyáa yɛ sóntilɛ kɛ apare nyɛɛ nní ní tósiinelɛ tika ári m mɛsuninɛ. Lɛ kani nní n nyáni yɛ sóntilɛ liké fori téké-téké.

*Lɛlɛ n nyíɛ rɛ ketɛ yɛ ketɛnɛ tu
(Matiyee 24:3-14; Mariki 13:3-13)*

⁷ Api pɛɛ u pise rɛ: Sáa, píyɛi kɛ lɛ nnéi aí ha sónti? Yo yɛɛ yé kumúnjé kpɛ-i kɛ lɛ nnéi aí ha n sónti ró nyíɛ?

⁸ Yeesu uu rinóɔ yósu rɛ: Ani nómenécirɛ tí rísɔnɛ, áni kapɛ tíyɛ unyine uké kuyúí nó tã. Likumúnjé rɛ pISOI mɛyá yé sónaamɛ nɛ rinényíri pin tee rɛ: “Néɛ uyɛ kɛ Uléécaá uu n wéɛ”. Likumúnjé yɛ kɔ nyahaimɛɛ, amá áni kapɛ pi ritiki.

⁹ Nɔn píyɛi atɔpi nɛ pitele nné n kɔ, nósinéwuu ási kapɛ tɔ. Li pise rɛ lɛ nnéi liké kam kelenɛ, amá ketɛ ketɔ ákɛ kahane n tu.

¹⁰ Uu pɛɛ lɛ memáá kpá rɛ: Nsoipuri nnyinɛ yé yisi nn nsoipuri ncɔ nɛ tɔpu, keyóɔpitɛ ákɛ keyóɔpitɛ kɛcɔ nɛ tɔpu.

¹¹ Ketɛ yé yénjɛsi aí nyamí, itói yɛɛ n tɛɲni nɛ nkú nn siló siló leeri, mɛwai mɛwai mɛɛ iwamɛ ní wɛ yé kɔ wapisi, nɛ linyíɛ-nyíɛ lɛɛ keyómɛcaá-pɔ n léeri yé kɔ wapisi.

¹² Amá liké kelenɛ lɛ n wa, pi yé nó cópii api íwɛ nó wai piyómeyáhaa nnya, api ayómeyáhaalee-i nɛ piyóɔpi nɛ kuyu piwéɛɛ kɛmɛɛ nɛ nó túhaane api né nnya kukpaniilee nó wai.

¹³ Lɛlɛ yé kɛpole nó hɛ nɔké nɛ anéseéra n lesɛ.

¹⁴ Lɛ nnya, ani m múlɛ rísɔnɛ. Ani kapɛ mmɛ kani yé ní male nɔké nɛ nsímé kɛmɛɛ ní le kɛcáá m músu.

¹⁵ Né rinécúruu anóɔ nyɛ kai m pise rɛ nɔké male nɛ mɛwéɛɛsɔhɔ nó hɛ, ai tíyɛɛ nóunélaarɔ úka úu yé fɛ uké nónnékó rikóɛ.

¹⁶ Nópinésáa nɛ nópinéni nɛ nópinéwá nɛ nópinémáa nɛ nópinémáɛcɔ nɛ nópinésáne yé nópinélaarɔ anipɛ-i nó wa api nómenéyá kóni.

¹⁷ Tinényíri nnya, nɔpá úyɛ yɛ nóinɛpuri yulunɛ.

¹⁸ Amá nɔpá nónnényúpi nɛ rín pɔlunɛ.

¹⁹ Ani n nɔmóɔpúlɛ, lɛlɛ yé tíyɛɛ aní nɛ nónnéfáa lɔlu.

*Iwɛ píima mɛkame
(Matiyee 24:15-21; Mariki 13:14-19)*

²⁰ Nɔn ha píyɛi n yɛ atɔpilee an Yerusalem kekáipi wailɛ, ani ceri rɛ umɛforɛ yɛ nnyáã wale.

²¹ Pɛɛ uyɛ-i, pɛpɛɛ Yutee-i ní wɛ yé ha wúrumpɔ, api akúú-mɛ taá, pɛpɛɛ Yerusalem kuyu kɛcɔpɛ ní wɛ, api ketaa sí, pɛpɛɛ sicarɛ-mɛ ní wɛ ápi fenɛ piké kuyu-mɛ kuimɛ.

²² Likumúnjé rɛ siyáa sɛ kɛmɛɛ kɛ Uléécaá uu sISOIPIPI mɛwai kóɛ si cɛɛinɛ. Sikemé kɛ lɛ nnéi lɛɛ átɛlé-i n wólalɛ ai wainɛ.

²³ Iwɛ kɛ pifani nɛ pimáreni apí ha siyáa sɛ-i topori. Mpóɔcaai píima yɛ ha kuyu kpɛ-i wenɛ, Uléécaá yé kuyu kpɛ pikó ukuwɔi nyíɛ.

²⁴ Pi yé nɛ atéhe caacaa pi kɔ, api sitɛ nnéi kɛmɛɛ ilási pi cópii, piyómeyáhaaciré api Yerusalem cɔpisi hái nɛ siyáa sɛ ketɔ-pɔ.

*Usoi Kepipi mekame**(Matiyee 24:29-31; Mariki 13:24-27)*

²⁵ Li yé itunje ne iwáre ne awárepi-i linyine nyíse. Mpóocaaí yé ketē kecáá písoi nnéí lō, mínimaa iwóo píima ii nfasimé pi tani.

²⁶ Písoi yé ne iwame kpí pin lēēē ketē kecáá n sǒnti nfasimé wai, likumúnjé re li yé keyómecaa-pó linaŋe-naŋe lémesi.

²⁷ Pi yé pēē Usoi Kepipi yē ken kuhope kecáá weme ne kennanje ne kemeyóopi.

²⁸ Mēwai mē men ha piwai n koraanene, ani kecíre nyere ani áyu síka, likumúnjé re nókenénjméherēē ye lē tule.

*Kúfikiyee kecáá icélaa**(Matiyee 24:32-35; Mariki 13:28-31)*

²⁹ Yeesu uu lē memáá kenyárū nké pi wai re: Ani kúfikiyee nkú ne aléécó nnéí ripáí.

³⁰ Nǎn píyei n yē apéi fale an n toraalē, nǎ ye nórínécúruu cerile re kupii ye nyahailē.

³¹ Lē cire ye ni, nǎn ha píyei n yē mēwai mē men n wapisi, ani ceri re Uléécaá iyóopi ye nyahailē.

³² Asei kam símisi: Písoi kunai nkú áku tósune kelene nní nnéí liké ne ní kam.

³³ Ketē ne keyóme yé tǒsí, amá anénóó áa metóhē má.

Li pise re mpá úye uké n nyáni

³⁴ Ani nómenécíre tí, áni kape tíyese nónnéfasimé nké meyansei anyá ne pítaniré-mē pele. Ani kape kǎ meyansei ketē kecáá likó nfasimé n wai. Insá lē, ketúhaaneyaa yé nó rikaikái

³⁵ yarē ripine. Likumúnjé re ketē nté písoi nnéí ke keyáa kē ake leerine.

³⁶ Ani kape lópilē, ani ye mpá píyei Uléécaá we nǎké ne rínanje n yé, aní ne lē nnéí lē n wapisine kémēē ηméherēē ani kǎ ha ne Usoi Kepipi keyu-i nyere.

³⁷ Ketúnjé ke Yeesu uu ye pēē Uléécaá keyó-i céesi, amá lin kesine n wa, uu ha kekúupi kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kecáá n we.

³⁸ Kuyu pikó nnéí api ye mmare mare Uléécaá keyó-i weri piké kutu u ríco.

22*Pisuiŋi piwéése ye kómēine re piké Yeesu tí**(Matiyee 26:1-5; Mariki 14:1-2; Yohani 11:45-53)*

¹ Ke anyá nyē-i kapi ye akpónó nyēē áa pite m má n li aa n nyahaimē,

² pēpēē ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa api ncée n wéési kapi yé ne Yeesu ní kpu, amá pin pēē kuyu pikó wuru.

*Yutasi ye wéésile piké Yeesu tí**(Matiyee 26:14-16; Mariki 14:10-11)*

³ Setani uu Yutasi kapi ye n sée re Isikariyóoti loni. U pēē pipiretiki kefi ne pité pē use le.

⁴ Yutasi ne pēpēē ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne kuyómeyáhaalee piméré piwéése api lē kuu yé Yeesu n tí uké pianipe-i n wa kecáá kómēine.

⁵ Ai pi larisi rísonē api rinóo yekei re pi yé siwóó u hééle.

⁶ Yutasi uu ηmurēi uu icée sone n wéési uké ne Yeesu pi rimúise risoiwuí ári kape n nyu.

*Yeesu ye tíyese api nkpo meló anyá iluke wai**(Matiyee 26:17-25; Mariki 14:12-21; Yohani 13:21-30)*

⁷ Keyáa kē kapi ye akpónó nyēē áa pite m má n li, keyáa kē kapi ye kǎ nkpo meló anyá isan n kǎ ake tulu.

⁸ Yeesu uu pɛɛ Piyɛɛ nɛ Yohani tum uu rɛ: Ani ha nkpɔ mɛlɔɔ anyá ilukɛ ró wa tɔkɛ li.

⁹ Api u pise rɛ: Yei kaá la tɔkɛ ha liilukɛ wa?

¹⁰ Uu rinɔɔ pi yósu rɛ: Ani kutu ricɔ: Nɔn ha píyɛi kuyu n lomɔnɛ, utisi unyine yɛɛ kecórípi nɛ míni n topori yé nɛ nó risánɛ. Ani u ritiki hái nɛ kényɔ kɛ-i kuú ha n loninɛ.

¹¹ Ani úyɔtɛ maa rɛ: Urósáa yɛ pɔ pise rɛ yei yɛ kulee kpɛ-i kɛ u nɛ upipiretiki api nkpɔ mɛlɔɔ anyá ilukɛ n lenɛ?

¹² U yé kényɔ kecáa kulee maa kunyine kapi n nyóɔnɛ nó nyíse. Kei kani yé anyá ilukɛ wa.

¹³ Api símpɔ api mɔpá yɔ lɛɛɔ yarɛ kɛ Yeesu uú pɛɛ pi mɔ ma, api nkpɔ mɛlɔɔ anyá ilukɛ wai.

Yeesu nkpɔ nɛ umɛyisɛ piléise inyɛkii

(Matiyɛe 26:26-30; Mariki 14:22-26; Kɔrɛnti Foí 11:23-25)

¹⁴ Kɛ itunɛ ii n tu, Yeesu nɛ upitumɛ apí tonɛ rɛ pikɛ li.

¹⁵ Uu pi maa rɛ: Li pɛɛ mɛyánsei ripɔɔ né wa rɛ tɔkɛ kesé nkpɔ mɛlɔɔ anyá ilukɛ nnyí li kɛ kelenɛ íwɛ li!

¹⁶ Asei kam nó símisi rɛ ám pilukɛ i kpánɛ hái nɛ kumúnɛ kpɛ-i kɛ Uléécáa uu yé uiyɔɔpi kémɛɛ ró i n wa ari pɛɛ iasei nnéi kóm.

¹⁷ Uu pɛɛ kepóripɛ nɛ píta kpísi uu Uléécáa pɔnɛsɛ uu rɛ ani yɔsí ani hɔnɛ.

¹⁸ Asei kam nó símisi rɛ ám píkaɛ aléepipi pita mpí pinírɛ kpánɛ hái nɛ keyáa kɛ kam yé Uléécáa iyɔɔpi kémɛɛ pi ní ntí.

¹⁹ Uu kukpónɔ kpísi, kuu Uléécáa m pɔnɛsɛ memáa, uu ku kpɔkóri uu pi ku pa uu rɛ: Inépinɛ yɛ nnyí kam nó nnya m pálɛ. Ani yɛ lɛ wa aní nɛ kenécáa léise.

²⁰ Ilukɛ mɛlukɛ-máa, uu kɔ kétaporipi pi pa uu rɛ: Menényɛ yɛ mmé, ménɛɛ mɛɛ nó nnya n kɔnɛ Uléécáa uú nɛ nó séi rɛ nó nɛ uyɛ ani kómɛinɛ.

²¹ Amá ani ripaí, uyɛɛ né n yáinɛ yɛ nté wɛɛ, tó nɛ uyɛ tɔn kesé le.

²² Mɛsɛi yɛ mɛ rɛ Usoi Kepipi yɛ tósule yarɛ kai kekɛcáa n wólaamɛlɛ. Amá usoi nkó yɛɛ yé Usoi Kepipi n yáa, íwɛ kɛ liute uu topori.

²³ Api pɛɛ pimɛɔpɛcírɛ pipíseinɛ koru rɛ pikɛɔpɛ úyɛ yɛɛ yé mɛwai mɛ wa.

Wóo Uléécáa iyɔɔpi kémɛɛ uwéésɛ?

²⁴ Pipiretiki api íkɛnɛ kápáa rɛ pikɛ yé tɛ pikɛɔpɛ úyɛ yɛɛ yé uwéésɛ.

²⁵ Yeesu uu pi maa rɛ: Sitɛ piyɔɔpi yɛ sikɛcáa túnlɛ, pɛpɛɛ sikɛcáa iyɔɔpi n le yɛɛ tíyɛɛ api pi n sélei rɛ “lisɔnɛ piwai.”

²⁶ Amá ái kapɛ lɛ nókɛnɛmɛé n wɛ. Nókɛnɛɔpɛ úyukɔɔ kai pise rɛ uké usírísá. Li pise rɛ úyukɔɔ uké n wɛ yarɛ ukɛikó.

²⁷ Ukɛikó yɛɛ ilukɛ n wai nɛ uyɛ kuu ilukɛ n wai kɛɔpɛ úyɛ yɛɛ úyukɔɔ? Ái uyɛ kuu i n waii? Too, né nɛ nókɛnɛɔpɛ wɛ yarɛ ukɛikó uyɛɛ ilukɛ n wai.

²⁸ Nɔ né ritikilɛ nɛ aseɛ, nɔn kahari tó nɛ nnó tɔn nɛ itunɛ iyɛ-i kai né mɔ peikɛɛ kémɛɛ wɛ.

²⁹ Lɛ nnya kam Uléécáa iyɔɔpi nó panɛ yarɛ kɛ Unésáa uu né i mɔ pa mɛɔ.

³⁰ Tó nɛ nnó yé inéyɔɔpi-i kesé tonɛ ari le ari kɔ níru, ani sinéyɔɔpitonɛ-i tonɛ ani Isirayɛɛli amare kɛfi nɛ atɛ nyɛ túhaanɛ.

Yeesu yɛ símisi rɛ Piyɛɛ yé kési rɛ úu u nyu

(Matiyɛe 26:31-35; Mariki 14:27-31; Yohani 13:36-38)

³¹ Simɔɔ, Simɔɔ, a kutu ricɔ, Setani yɛ ncée wɛ rɛ uké pɔ pánai yarɛ kapi yɛ asírɛ m pánai api acólɛ lése.

³² Amá nɛ nɛ Uléécáa pɔ tɛ tɛ ái kapɛ wa rɛ mpófatenɛ yɛ nɛ pɔ kpɛ. Amá pɔn píyɛi kɛnɛmɛɛ m pɛɛmɛ, a pipómáɛɔ itisi rikpáse.

³³ Piyee uu u maa re: Upiima, ne ηmurei re nipa in kukpaniilee ye ku ke po ritiki, nee nipa nkpo ye mu take kesē kpu.

³⁴ Yeesu uu re: Piyee, ne po maa re ica ike kelenē n kooi, po mephe metaani kesi re aa ne nyu.

Siwos ne kuloo ne ritapithe pimule nsmē

³⁵ Yeesu uu pee pi maa re: Kam no n tu, ani kewoo ne kuloo ne aneeri rimmulu, linyine ye no riparile? Api re: Lika ai to ripari.

³⁶ Uu pee pi maa re: Ama uye un nkpeni kewoo m ma, li pise re uke ke rimulu, uye un ko kuloo m ma, li pise re uke ku kpisi. Uye unsa ko titapithe m ma, li pise re uke uilu yaa uu ne rise lolu.

³⁷ Likumune re rinoo te kai kenecaa ritelē-i n wolaale te: Pi piwaikopekoo kecpe u yekei ye wale. Lelee kenecaa n wolaamelē ye tule.

³⁸ Pipiretiki api u maa re: Upiima, atapithe ate ye nnye. Uu rinoo pi yosu re: Li wale.

*Yeesu ye Olifiyee rikuu kecaa keyome yaasi
(Matiyee 26:36-46; Mariki 14:32-42)*

³⁹ Yeesu uu yisi uu Olifiyee rikuu kecaa si yare kuu ye pee kei n sone meo. Upipiretiki api u tiki.

⁴⁰ Kapi kelō ke n tuipo, uu pi maa re: Ani ye keyome yaasi ani kape ne pipeikee kemee ni loo nnya.

⁴¹ Uu le memaa ne ketaa pi wai, tina tee pikēcpe ni we ye tu yare kunipe ripare mefome kumune, uu ha wula uu keyome yaasi re:

⁴² Saa, in te po ηmurei, a tiyese ntosi keporipi nke keke ne ketaa ne wa. Mpa ne le, ai kape menela mee ye wa, ama like mepoko.

⁴³ Uleecatumē uu pee keyomecaa-po kpafume re uke itisi u he.

⁴⁴ Mpoocai pima nn Yeesu tini, uu ne piyomeyaha keyu m mahanle, urikaha ari polo yare menyē, tin coloi.

⁴⁵ Kuu piyomeyaha ni masi, uu upipiretiki-me pele uu pi lepō pin lōni ne mpoocai.

⁴⁶ Uu pi maa re: Yo nnya kani lōni? Ani yisi ani keyome yaasi ai kape wa re no pipeikee-i loipo.

*Yeesu metine
(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Yohani 18:3-11)*

⁴⁷ Un kei le simisi risoiwu ari tuipo, upipiretiki kefi ne pitē pe use kapi ye n see re Yutasi un pikyu we. Uu ne Yeesu ko uu u pira.

⁴⁸ Ama Yeesu uu u maa re: Po Usōi Kepipi ripira aa ne pilara anipe-i ke wai, nee yo?

⁴⁹ Ke Yeesu pisencō api n ye lelee n waine, api u pise re: Upiima, take athe kpisii?

⁵⁰ Piuse uu Uleecaa usina ukēiko kutu luke-luke sem.

⁵¹ Ama Yeesu uu re: Ani kape le tikpa, li wale. Uu usoi uye kutu ca uu u poise.

⁵² Yeesu uu le memaa pepē ye Uleecaa inyōnse n wa piweese ne pimere uwese ne kuyu piweese pee pitine u n hapo maa re: Li pise re nake pitine ne kam non athe ne apunipi muleile yare usoi kpaaree?

⁵³ Siyaa nnei ke to ne nno ari ye kesē Uleecaa keyo-i n we, ani kei nee wesi nake ne ne ti. Ama itunē nnyi ye no ne kumaha uyōpi iko le.

Piyee ye kesi re uu Yeesu nyu

(Matiyee 26:57-58, 69-75; Mariki 14:53-54, 66-72; Yohani 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Api Yeesu tini api ne Uleecaa usina keyo si, Piyee un ketaa-po pi tikile.

⁵⁵ Api keyocpe nna wenesi api tone, Piyee uu pepē nna n weni kecpe tone.

⁵⁶ Unósi keikó unyine uu u yenu un nna kekúrí tǔ, uu u nyáni tínmí uu re: Usoi nkó ricurru ye pɛɛ Yeesu tikilenle.

⁵⁷ Piyee uu késu, uu unósi uyě maa re: Am u nyu, unósi.

⁵⁸ Kai rinkpáse, unyine ucɔ uu u yenu uu re: Pɔ písoi pɛ use le! Amá Piyee uu rinóó yósu re: Am pikɛcɔpɛ we.

⁵⁹ Liké ne mese pipépe rinkpá, unyine ucɔ uu kɔ hí-yupape ne pimáa kpá re: Asei kecáa, usoi nkó ye pɛɛ u tikilenle, likumúnjé re u Kalilee ukó le.

⁶⁰ Amá Piyee uu rinóó yósu re: Am nyu lɛ kaa hí la pɔké male. Kumúnjé kpe-i kuu nní n símisi, icá ii kooi.

⁶¹ Upíima uu péé ημεελύ uu Piyee weríí. Piyee uu léise re Upíima ye u maa re: Icó iké kelenɛ n kooi, pó kesi metaani re áa né nyu.

⁶² Kei ke Piyee uu léepɔ uú ne mpóɔcaai téní.

Pi Yeesu lámisi api u kaii

(Matiyee 26:67-68; Mariki 14:65)

⁶³ Písoi pɛɛ pɛɛ Yeesu m mé api kecáa u nyáni api u kaii.

⁶⁴ Api kényu u pi, api u maa re: Wóo pó káii, a ηmɔinu.

⁶⁵ Api kɔ alé u kpá meyá.

Pi ne Yeesu ketúhaane píima-i ha

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Yohani 18:19-24)

⁶⁶ Kai n weesi, Pisui fi piwéese ne pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne isé picélaa api cápine. Api ne Yeesu piketúhaane píima-i sí.

⁶⁷ Api u píse re: Póo uyě ke Uléecaa uu n wéɛ? A ró símisi. Uu rinóó yósu re: Nen nó m maa re lee ni, áni ηmureine.

⁶⁸ Nen kɔ nnyine nó m píse, áni rinóó né yósune.

⁶⁹ Amá kaí ne nkpéni rimpá, nó Usoi Kɛpipi yě ken Uléecaa, rínanje nnéi ute kuluke-luke-mé kényukótone-i tǔ.

⁷⁰ Pinnéi api pɛɛ re: Lɛ nnya, pɔ Uléecaa Kɛpipi lee? Uu rinóó yósu re: Lɛ kani nní ma, ne Uléecaa Kɛpipi le.

⁷¹ Api pɛɛ re: Píseérakó píye picɔ kari nkpéni wéési? Tirócurru ye uanɔlempi konle!

23

Pi ne Yeesu Pilati kémɛ ha

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Yohani 18:28-38)

¹ Písoi nnéi pɛɛ n cápinelɛ api yisi apí ne Yeesu Pilati kémɛ sí.

² Api kei ne nsímé u wáaná pin tee re: Tɔ usoi nkó leɛpɔle un kuróyu pikó tálisi re piké ncée kópe ritiki. U pi símaankɛɛ re ápi kape lampoo Rɔm uyɔɔpi Sesaa héɛle, un kɔ tee re uyě ke Uléecaa uu wéɛ, uyóɔpi.

³ Pilati uu u píse re: Póo Pisui fi uyɔɔpii? Yeesu uu rinóó u yósu re: Mmɛ kaa nní ma.

⁴ Pilati uu pɛɛ pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne risoiwuí maa re: Am ncaai híka nyáni mee yé usoi nkó akpanii n tǎ.

⁵ Amá api pimáikɛɛ n kpálɛ ne rínanje re: Usoi nkó ye kuyu pikó piháikuse tálaankɛɛ, Kalilee-pɔ kuu kóri uu Yutee ketě nnéi cɔpu uú ne nté tuiiri.

Pi ne Yeesu Erooti kémɛ ha

⁶ Ke Pilati uu anó nyě n kɔ, uu píse re: Usoi nkó ye Kalilee ukó lee?

⁷ Kuu n céri re Erooti ye Kalilee ketě-pɔ Yeesu uyɔɔpi, uu Yeesu u pááipɔ, liriýíkí re Erooti ricurru ye siyáa sɛ kumúnjé-i Yerusalem-i wele.

⁸ Kε Erooti uu Yeesu n yé, ai u larisi, liriýíkí re u pεε μεκεε-με Yeesu nné kómειle lin tipóo u we re uké u yé. U pεε tálē te Yeesu yé uinipεε-i mεwaisaηa menyine wa.

⁹ Uu u písεise ai nánai, amá Yeesu úu rinóo ríka u yósi.

¹⁰ Pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa pin kei we pin ne Yeesu isímé piwaanai kéyu mahani.

¹¹ Erooti ne upisóoca api kecáá u nyáni api u n sénnyi yare kesoi kpárápi. Api ketúkanka kecire u tani api Pilati-mē u pεεpó.

¹² Erooti ne Pilati ye pεε piláaro le, amá api keyáa kē kusáne tone.

Pi túhaane ai tone re piké Yeesu kpu

(Matiyee 27:15-26; Mariki 15:6-15; Yohani 18:39-19:16)

¹³ Pilati uu pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne kuyu piyukóo ne kuyu pikó cápine,

¹⁴ uu pi maa re: Nó ne usoi nkó né kale non tee re u pisoι tálisi re piké ncée kópe ritiki. Too, nókenéyu-i kam u písεi am kó ncaai kani re u wai ríka yé.

¹⁵ Erooti úu kó uncaai ríka yé, liriýíkí re u ró u pεsemεle. Kai nní lē, usoi nkó úu ncaai ríka má mee yé ní tíyεse piké u ní kpu.

¹⁶ Lē nnya né tíyεse api kuyíyaa u fapii am lē memáá u tíyε.

¹⁷ [Li pεε tílasi le re Pilati uké ukpaniikó use pi riyá nípá nkpó melóo anyá áye.]

¹⁸ Api pinnéi pipupukεε kpá re: A usoi nkó ró kpu aa Parapasi yá!

¹⁹ Piháikuse mεwai menyine ke Parapasi póo pεε kuyu-i tammε uu kó usoi kopu. Lē nnya kapí pεε uyē kukpaniilee tā.

²⁰ Kε Pilati uu nní ní la uké Yeesu ηméherεεse nnya, uu risoiwuí ne pisímé kpá.

²¹ Amá api pupεi re: A kunapéékóo kecáá u karií, a kunapéékóo kecáá u karií.

²² Pilati uu metáánū pimáa pi kpá re: Ncaai ní-ye kuu mpíi wa? Am ncaai ríka ukecáá yé mee yé ní tíyεse piké ne u ní kpu. Lē nnya né tíyεse piké ne kuyíyaa u kaii am pεε u yápó.

²³ Amá api pipupukεε nóη te piké Yeesu kunapéékóo kecáá karií. Ai Pilati feriyε.

²⁴ Pilati uu hó re uké lē kapi u m pise pi wa.

²⁵ Uu usoi uyē kapi n tee re uké riyá yá, uu Yeesu pi múise re piké ne u li lē kapi ní la. Uyē kuu nní rin-yá ye pεε piháikuse mεwai menyine kuyu-i tammεle uu kó usoi kopu. Lē nnya kapí pεε uyē kukpaniilee tā.

Pi Yeesu kunapéékóo kecáá karií

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Yohani 19:17-27)

²⁶ Kapí ne Yeesu n tósu, apí ne Sirεeni kuyu ukó unyine kapi ye n sée re Simóo sáne un sicare-mē leeri. Apí u tini apí Yeesu kunapéékóo u cónse re uké ne u n tikilē.

²⁷ PISOI kulúí ne pinósi pin u tikilē. Pinósi pin siwuu piralē pin ne ukecáá ténι pin kó ne u tikilē.

²⁸ Yeesu uu pinósi kuwélé-mē pansεpó uu re: Yerusalem pinósi, áni kapε né nnya n ténisi. Amá ani nórinécúruu ne nósinéwá nnya ténisi.

²⁹ Likumúné re siyáa ye sóntile, se-i kapi yé ní maa re: Pinósi nyapi pεε ápi píkai m máraalē ápi kó píkai n nyenselē ye pínarekomε le.

³⁰ PISOI yé pεε akúú pimáikeε ló te: Ani kerócaá loó, apí sikúúpi máikeε re: Ani tó yárii.

³¹ Likumúné re pin née ní we yare kuna ηmú nní n wa, íye kapi yé pεε nóo nní ní we yare kuna kóima pó wa?

³² Apí kó ne piwaikópekóo pité pinyine n tósu piké ha pi ne Yeesu kesé kpu.

³³ Kapi kelɔ kē kapi ye n sée re Kúyu Konḡo n tu, api kei Yeesu kunapéékóó kecáá karií, api kɔ piwaikópekóó pité pē karikεε anapéékóó kecáá, use ukulukε-lukε, ucɔ ukumii-mē.

³⁴ Yeesu uu pεε re: Sáa, a piakópe pi sárei, likumúnjé re ápi nyu lē kapi n wai. Api paḡai apí ne pimεcɔpεcire uilū hɔnente.

³⁵ Piyukó pin kei nyenu pin nyáni. Pisui fi piwéése api kecáá u nyáni pin tee re: U picɔ yoriyentele, uké uricuruu yoriye, in te u Kirisi le, uyē ke Uléécáa uu n wéε.

³⁶ Pisóóca ricuruu api kecáá u nyáni apí ne u kɔ api píta nyεpe-nyεpe pinyine u tunjá

³⁷ api re: Pɔn Pisui fi uyɔɔpi, a ripóóúruu yoriye.

³⁸ Api pεε uriyu kecáá wólu re: Nkó yeε Pisui fi uyɔɔpi.

³⁹ Uwaikópekóó use kapi kunapéékóó kecáá ní kariilē uu u lámisi un tee re: Nénte póó uyē ke Uléécáa uu n wéε? A ripóóúruu yoriye aa kɔ tó yoriye!

⁴⁰ Amá ucɔ nkó uú ne u cési re: Pɔn ne Uléécáa wuruu? Póó nní uakpanii acɔ kémεε ní we.

⁴¹ Tó akpanii piwai ye ne risále, likumúnjé re merówai kópe kulaa kari nní le, amá uyē úu ncaai níka wa.

⁴² Uu limemáá kpá re: Yeesu a kenécáá léise pɔn píyei ipóyóopi pilukε n wεmε.

⁴³ Yeesu uu rinóó u yósu re: Asei kam pó símisi, neni keyaa nké, tó ne mpó ne pi Uléécáa iyɔɔpi kémεε.

Yeesu nkɔ

(Matiye 27:45-46; Mariki 15:33-41; Yohani 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Itunje kecíre kumúnjé, kunmaha aku ketē nnéi kecáá cɔni hái ne itunje metaani kumúnjé-pɔ. Kusánjáá kapí ne Uléécáa keyɔ n kénelē aku kecɔpe ceérine.

⁴⁶ Yeesu uu meyá pupai re: Sáa, ne nnéfáa apónípe-i wa. Kuu anóó nyē pimáa ní masí, uu kpi.

⁴⁷ Rɔm usóóca wéése uu lē nnéi lεε n wapisi yenu, uu Uléécáa ríyu waise uu re: Asei kecáá, usoi nkó ye pεε aseí ute le.

⁴⁸ Pē nnéi pεε pεε ní ka awúí awúí piké nyáni, api leleε n wa yenu, mpa úye uu pεε pele un mpóócaai ne kewuu piralē.

⁴⁹ Yeesu pisanε nnéi ne pinósi pεε pεε u n sárumme hái Kalilee-pɔ, api iyaa-pɔ nyεre api leleε n wai n nyáni.

Yeesu mekulaa

(Matiye 27:57-61; Mariki 15:42-47; Yohani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Pisui fi kuyu Arimatee kémεε ke utisi unyine uú péé we. Pi ye u sée re Yosefi. U pεε ketúhaane píima uwéése use le, amá lē ke upiwééseɔ api rinhó api wai ái ne u risá. Utisi uyē ne pεε aseí ute le un kɔ Uléécáa iyɔɔpi mekame mé.

⁵² Uu Pilati kémεε sí uú ha u pise re uké Yeesu u pa.

⁵³ Uu limemáá kunapéékóó kecáá Yeesu súiseri, uu kusánjáá u pílesi uu nhóre kapi kuparecaḡaa-i n wa kémεε u finse. Api nhóre mme-i úka kulaalē.

⁵⁴ Keyáa keε ne risále kewénteyaa usé, kewénteyaa ken ne koraanene.

⁵⁵ Pinósi pεε pεε Yeesu n sárumme hái Kalilee-me ne Yosefi api rikpíi-i símpo piké yé lē kapi Yeesu n finse.

⁵⁶ Api pεε kényɔ pele apí ha mékpɔ ne tulaali ncɔpuri wai piké Yeesu níḡesi. Amá api kewénteyaa ketúnjé wénte yare ke isé ii m pise api kelene símpo.

24

Yeesu ye nkɔ kémεε yisi

(Matiye 28:1-10; Mariki 16:1-8; Yohani 20:1-10)

¹ Kewénteyaa ukóso kemaresine, pinósi api mékpɔ ne tulaali kapi n wa múlú apí ne rikpíi símpɔ.

² Api lɛɛpɔ lin tipare tɛɛ pɛɛ rikpíi n filɛ pímiise ai iyaa yekei.

³ Api lompɔ amá ápi Upiima Yeesu lɛɛpɔ.

⁴ Api ceri íye kapi yé wa. Kumúnjé kpɛ-i ke písoi pité pinyine api rikpáfúme pin ilú yɛɛ n tɛlu tanaalɛ.

⁵ Ke iwamɛ ii pi n wa api kparai, písoi pɛ api pi maa rɛ: Yo nnya kani pikpɔkpɔ kecɔpɛ uyɛɛ n nyáni wéési?

⁶ [Uu nté we, u nkpɔ kémɛɛ yisile un nfáa má]. Ani léise lɛ kuu nó ní ma pɛé uyɛ-i kuú pɛɛ Kalilee-pɔ ní we.

⁷ Li pise rɛ piké pikópɛkɔ́ anipɛ-i Usoi Kepipi wa, api kunapéékɔ́ kecáá ke karií Uléécáa uké keyáa táánũ tunjé nkpɔ kémɛɛ ke yukuse.

⁸ Api pɛɛ Yeesu anɔɔ léise.

⁹ Api rikpíi-i yisi api lɛ nnéi pipiretiki kefi ne use ne picɔ nnéi kéénkɛɛ.

¹⁰ Maari Makitala ukó ne Yohana ne Yakupu uni Maari ye pɛɛ pi. Pi ne pinósi picɔ pɛɛ pɛɛ kesé ní we api nsímé pitumɛ keeni.

¹¹ Amá pitumɛ api pinósi nsímé mmɛ yenu rɛ nnírisimé ye mu, ápi pɛɛ pakare.

¹² Kumúnjé kpɛ-i, Piyɛɛ uu yisi uu rikpíi-mɛ wurupɔ, uú kparápɔ uu asáñáá ñmanɛ yenu an cúlɛ. Uu pɛɛ ukɛyɔ pɛɛ. Lɛ nnéi lɛɛ nní n wapisi lin nnóɔ u yipaalɛ.

*Lɛɛɛ Emayusi ncee kecáá ní wa
(Mariki 16:12-13)*

¹³ Keyáa kɛ cire, pipiretiki pité api keyupi kɛnyine kapi ye n sée rɛ Emayusi n símpɔ. Itunje nwɔi mekóónú meté kapi ye kei ne Yerusalem sónɛ.

¹⁴ Lɛ nnéi lɛɛ pɛɛ n wapisi nsímé kápí pɛɛ símisi.

¹⁵ Kumúnjé kpɛ-i kapi lɛ n símisi pin kɛɛnɛ, Yeesu ricuruu uú ne pi kɔ api kesé n sónɛ,

¹⁶ pin u nyáni amá linyine lin pi hilalɛ ápi pɛɛ u ceri.

¹⁷ Yeesu uu pi pise rɛ: Yo yɛɛ nó kɛɛnɛɛ nɔn ne sónɛ? Api nyɛɛ ne mpɔ́ɔcaai.

¹⁸ Pikɛɔpɛ unyine kapi ye n sée rɛ Keleopasi uu u maa rɛ: Yarɛ pɔ́ mecire yɛɛ Yerusalem kuyu-i we áa nyu lɛɛɛ siyáa tɔ́ɔɔ nsí kémɛɛ kuyu kpɛ-i n waii?

¹⁹ Yeesu uu pi pise rɛ: Yarɛ mɛwai méye mpuri ye mɛ? Api rinóɔ u yósu rɛ: Lɛɛɛ Nasareti ukó Yeesu n lɛɛmɛ má. Antepu lo yɛɛ rínanɛ m má. U Uléécáa ne písoi keyu-i unnanɛ nyísele uliwaiwai ne uanɔ́lempi kémɛɛ.

²⁰ Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóónse n wa piwéése ne kuróyu piyukɔ́ api u tini api nsímé u cɔnse ai wai rɛ piké u kpu. Api kunapéékɔ́ kecáá u karií.

²¹ Tɔ́ pɛɛ tálɛ tɛ uyɛɛ yé Isirayɛli riyu lɔ. Amá keyáa táánũ ye nké ke mɛwai mɛ amé ne n wapisi.

²² Asei kecáá, keróɔpɛ, pinósi pinyine ye tíyɛɛ ai pírí ró wai. Kemaresine kapi rikpíi-i ha.

²³ Amá ápi u lɛɛpɔ. Api pɛɛri api ró símisi rɛ pilécaatumɛ pinyine ye pikɛyu-i rikpáfúmele api pi maa rɛ u nyánile.

²⁴ Piróséncɔ pinyine api rikpíi-i símpɔ api lɛɛpɔ yarɛ lɛ ke pinósi api ró ní kéɛ. Amá ápi pɛɛ uricuruu yé.

²⁵ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Nó piníri mpí, a tíyɛ nó atu má áni la nɔ́ké mmɛ ke antepuyɛ api nó n símisi ne kefa tɛnɛ.

²⁶ Ai pɛɛ pise rɛ uyɛ ke Uléécáa uu n wéɛ uké lɛ íwe li uu kelene umɛyɔ́pi-i lonii?

²⁷ Uu pɛɛ limɛmáá mmɛ nnéi kai uriyu kecáá átelé-i n wólaalɛ pi kpáiiise, Moisi ritelé kuú ne kori uú ne antepuyɛ akó tɛnɛɛ.

28 Kapi kuyu kpe-i kapi n simpɔ n nyahai, Yeesu uu wai yare u lalɛ uké ketaa-taa ha.

29 Amá api u nyeresɛ pin tee rɛ: A kerókúrí tonɛ, li nnyóó wale kesinɛ ake nyahai. Uu kɛyɔ pi tiki apí ha kesé tonɛ.

30 Apí tonɛ rɛ piké ilukɛ li, uu kukpónó kpísi uu Uléécáa pɔɔnesɛ uu pɛɛ ku kpɔkórɛne uu pi ku pa.

31 Piinipɛɛ ii pɛɛ wúkule api u ceru, amá uu pikɛyu kɛ-i mílu.

32 Api pimɛɔpɛcirɛ m máikɛɛnɛ rɛ: Pó tɛ piyo kɛ nsímé kuú pɛɛ ncée-i n símisi nɛ Nléécaasimé asei kuú pɛɛ ró n símisi nn tɔ lɔ ηmaa.

33 Api mɛsɛ nɛ mɛsɛ yisi api Yerusalem simpɔ. Api pipirɛtiki kɛfi nɛ usɛ nɛ pipisencɔ lɛɛpɔ pin cápɛnɛlɛ,

34 pin tee rɛ: Mɛsei yɛ mɛ, Upíima yɛ nkpɔ kémɛɛ yisilɛ uu tíyɛsɛ Simɔɔ uu u yɛnu!

35 Pɛ ticuruu api lɛlɛ ncée-i n wa pi kɛɛnkɛɛ nɛ lɛ kai n wa apí nɛ Yeesu ceru kumúnɛ kpe-i kuú pɛɛ kukpónó riñkpɔkórɛne.

Yeesu yɛ umɛcirɛ upipirɛtiki nyíɛ

(Matiyɛ 28:16-20; Mariki 16:14-18; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

36 Api kahanɛ nkpáni nsímé n tɛnɛ, Yeesu ricuruu uu pikɛɔpɛ kpáfúmɛ uu pi maa rɛ: Nóanékín aké n ninjá.

37 Pikɛwuu akɛ tálu, iwamɛ píima ii pi tini, likumúnɛ rɛ li pi wa yare kuníri kunyinɛ kapi nyáni.

38 Amá Yeesu uu pi maa rɛ: Yo nnya kai nó ricónɛ? Yo nnya kani nósínɛfa-i tíru?

39 Ani anéníɛ nɛ anéna ripaí. Mɛsei néɛ lo. Ani né rica ani yénu. Kuníri áku ipinɛsare néɛ akɔhɔ má, yare kani nní lɛ nnéi kɛnécáá n nyáni.

40 [Uu anóó nyɛ male uu uanipɛ nɛ uana pi nyíɛ.]

41 Mpóɔnarɛ nɛ píri píima yɛɛ pi n we nnya, ápi nkpáni fe piké nsímé mmɛ pakarɛ. Uu pi pise rɛ: Nɔ nté lilukɛ-lukɛ linyinɛ málɛɛ?

42 Api nkpíntomé ηmáá-ηmáá kerɛ u pa.

43 Uu n kpísi uu takai piinipɛɛ-i.

44 Uu pɛɛ pi maa rɛ: Mmɛ kaní pɛɛ nó n símisi kumúnɛ kpe-i karí pɛɛ kesé n we yɛ mmú. Li pise rɛ lɛ nnéi kai kɛnécáá n wólalɛ Moisi isé kémɛɛ nɛ antepuyɛ atelé kémɛɛ nɛ siyómɛ atelé kémɛɛ liké wa.

45 Uu pɛɛ mɛsɔhɔ pi tápilɛ piké nɛ Nléécaasimé asei n kɔ nnya.

46 Uu pi maa rɛ: Lɛ kai n wólalɛ yɛ nní: Li pise rɛ uyɛ kɛ Uléécáa uu n wéɛ uké íwɛ li, uu pɛɛ keyáa táánũ tunɛ pikpɔkpɔ kémɛɛ yisi.

47 Li kɔ pise rɛ piké urinyiri nɛ sitɛ nnéi kémɛɛ písoi riyóó rɛ piké mɛfinɛ conse Uléécáa uké piakópɛ pi sárɛi. Amá Yerusalem kuyu kapi yé nɛ koraaɛ.

48 Nóó lɛ piseérakóó.

49 [Iyɛɛ nnyí], ihɛɛ iyɛ kɛ Unésáa uu rinhó rɛ u yé nó hɛ. Néɛ rinécúruu nó i pamɛnɛ. Amá li pise rɛ nɔké kuyu-i n tũ hái nɛ kumúnɛ kpe-i kɛ keyómɛɛɛ nɛ nnaɛ nn yé nókɛnécáá n súimɛ.

Yeesu yɛ keyómɛ taálɛ

(Mariki 16:19-20; UPM 1:9-11)

50 Yeesu uu limemáá nɛ kuyu iyaa pi simpɔ, Petanii kekúrí, uu aníɛ síka uu rinóó sɔnɛ pi tikisɛ.

51 Kumúnɛ kpe-i kuu rinóó sónɛ pi n tíkiselɛ, uú nɛ pi tɔlu, ai keyómɛ-mɛ u sakaapɔ.

52 Pɛ api Uléécáa yáasi api pɛɛ Yerusalem pɛlɛ nɛ mpóɔnarɛ píima.

53 Api yɛ pɛɛ mɛsɛrɛ Uléécáa keyɔ-i n cápɛnɛlɛ pin Uléécáa pakarɛntɛ.

Nsímé Kεcιrε ritelé kε Yohani uu n wói

Lελεε ritelé ntí kέmεε ní we Yohani yεε Nsímé mmú wói. U Yeesu upiretiki ne uusanε le. Efεesi kuyu-pα, pεε mεkεε Asii keteni-i kuu Nsímé Kεcιrε ritelé ntí wói.

Ifaaci iyε mεkériine yε mmé:

1. Yohani yε sίmisile uú ne nyίse rε Yeesu Kirisi yεε Uléεcaa rinαα. Uléεcaa rinαα tē arí weri ari kerócαpe n we (1:1-18).
2. Yohani yε nyίse rε Yeesu yε Uléεcaa Kεpipi le. Yeesu yε kα uicélaa kέmεε nyίse rε uyεε iluke yεε yε nfáa n he ne useεsē yεε yε pisoι ne Sáa Uléεcaa kέmεε ní ha, ne metéi mεε ketē nnéi n kpáiiłē. Lē kε Yeesu uú ne nřpá úye nyίse rε uyεε úye (1:19–12).
3. Yeesu yε umεcιrε cápinε uké kpu uu kα upipiretiki icélaa tαrαα pa (13–21).

Tinóα tεε yε metéi ne nfáa n he

¹ Uléεcaa uké kelene nřpá yo n wa, Tinóα yε pεε wele. Tinóα ne Uléεcaa pεε pεé we. Tinóα yε pεε Uléεcaa le.

² Ti ne Uléεcaa pεε pεé we Uléεcaa uu kelene nřpá yo wai.

³ Tē kε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne nřpá yo wai. Líka ái we kε Uléεcaa uu n wa kái pεε tē kuú ne ritiki.

⁴ Tetεε nfáa riyíkí mεε pisoι metéi n wai.

⁵ Metéi amε kuηmaha-i léeri, amá kuηmaha áku fe kuké mε yaríi.

⁶ Uléεcaa uu keyáa utisi unyine tum. Pi yε u sée rε Yohani.

⁷ U kale rε uké metéi mē pisoι nyίse, nřpá úye uké ne kefa mε tene.

⁸ Ai uricuruu ηmaa yεε metéi, amá u kale rε uké metéi mē nsímé pisoι sίmisi.

⁹ Metéi mē mεcιrε ηmane mεε metéi yíkíyiki. Mε ketē kecáá kale rε mεké pisoι nnéi n kpáiiłē.

¹⁰ Tinóα yε ketē kecáá kale. Tē kε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne kε wai, amá kari ní ka, ketē pikó ápi ri ceri.

¹¹ Tinóα yε tipikó kέmεε kale, amá tipikó ápi ri yásí.

¹² Amá pē nnéi pεε ri ní yásí apí ne kefa ri tene kari rnanε he rε piké panse Uléεcaa sipipi.

¹³ Ai mesoimare kapi pi mari nnya, ái kα lē kε pisoι api ní la piké yε pisiwā mari nnya kapi fe api lē panse. Api panse Uléεcaa sipipi yare kε sisoipipi asi yε m mári née yare kε sisoipipi asi ní la mεcα. Amá Uléεcaa yεε umεla kέmεε nfáa fale pi he.

¹⁴ Tinóα yε pansεle kesoiipipi tin kerócαpe tū. Ti ípεelée mále tin kα nsímései má risonε. Tα umεyαopi yenle. Mεyóopi kε Kεpipi cirenίne ake Sáa Uléεcaa kέmεε n yé.

¹⁵ Yohani yε ukecáá aseéra lesεle uu cáai re: Nkó nsímé kamí maa rε: Uyεε kenépire n wεmε yε né fele. Uyε ne pεé wele api kelene né maru.

¹⁶ U ípεelée ró nyίsele uu lē nnéi kuu m má ró he faalaa, líka ái tó riparí.

¹⁷ Asei kecáá, Moisi kε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne isé ró pa. Amá Yeesu Kirisi kuú ne ritiki uú ne ípεelée ró nyίse uu kα nsímései ró sίmisi.

¹⁸ Uka úu Uléεcaa yénaalē. Insá Ukepipi cirenίne kεε ukεmεé ní we, ken kα Uléεcaa, kεε ró u nyίse.

*Aseéra kε Yohani Uniwole uu Yeesu kecáá ní lése
(Matiyεe 3:1-12; Mariki 1:1-8; Luki 3:1-8)*

19 Yohani aseéra kuu n lése ye nnyé: Pée uyε-i ke Pisui fi piwéesε pεε Yerusalem-i ní we api pεpεε ye Uléécαα inyóonse n wa ne Lefi mpuri pikó n tū te piké ha u pise re uyεε úye?

20 Yohani úu kesi, u pinnéi keyu-i aseéra lese re: Ai né Yohani ke Uléécαα uu wée.

21 Kei kapi kó pipise u rikpá re: Pó mpíi úye kecire le? Pó Elii née? Uu re: Eehei. Api kó pipise u kpá re: Pó antepu uyε, née yo? Uu re: Eehei.

22 Api kó pipise u kpá re: Pó pεε nkpéni úye ηmaa? A ró símisi také ha pεpεε ró n tumme símisi. Pó ripóúruu ηmaa mpíi re póo úye kecire?

23 Kei ke Yohani uu pεε pi pεse re: Néε nní uyε nsímé ke antepu Esayi uú pεε n tee re:

Unyine ye kucesi kóima-i yóólē te ani Upíima ncee ritéiise.

24 Pē kapi pεε Yohani kémεε n tū ye pεε Pifarisi le.

25 Pē api pεε u pise re: In te ái pó ke Uléécαα uu wée, ái kó póo Elii, áa kó antepu uyε, yo nnya kaa pεε pisoι míni wole?

26 Yohani uu pεε pi pεse re: Míni ke née pisoι wole. Amá unyine ye nókenécōpe nké-i wele káni n nyu.

27 U kenépire wemele un né fe. Inésoi íi tu re ké ukunéeri ηημε fénnε.

28 Petanii keyupi keε Yuriteε metéη ketuηeleeme kuwée-mē ní we kémεε ke lē nnéi ai lē wai. Kei ke Yohani uu ye pεε Yuriteε nkoi kémεε pisoι míni wole.

Yeesu ye Uléécαα Risaηpipi le

29 Kai kóso n weesi, Yohani uu Yeesu yenu un ukekúri wépo, uu re: Ani ripái, Uléécαα Risaηpipi ye ye pisoι nnéi akópe n lése ye ntí.

30 Uyε kam pεε tee re: Unyine ye kenépire wemele un né fe. Uyε ne pée wele api kelenε né maru.

31 Ne pεε lē símisile ám nyu úye kecire lo. Amá ne nkpéni kale nen Isirayeli pikó míni wole piké ne u n céri nnya.

32 Yohani uu kó kpá re: Ne Uléécαα Nfaasone yenle nn keyómεcαα-pó súiri yare tilólā arí ne ukεcáá tone.

33 Am pεε kahanε n ceri re uyεε úye kecire, amá Uléécαα ye né n tumme re ké pisoι míni wole ye né maa re: Pó Uléécαα Nfaasone yē nn súiri nn unyine kecáá tone. Uyεε sónti uké Uléécαα Nfaasone pisoι he piké nkεmεé m pólólē.

34 Yohani uu kó kpá re: Ne nkpéni li yenle. Lē nnya kam aseéra lese re uyεε Uléécαα Kepipi.

Yeesu pipiretiki foi kecáá nsímé

35 Kai kóso n weesi, Yohani ne upipiretiki pité pinyine api keló ke-i n we.

36 Yohani uu Yeesu yenu un tósu uu re: Ani ripái, Uléécαα Risaηpipi ye ntí.

37 Ke Yohani pipiretiki pité pē api lē n kó, api yisi api Yeesu tiki.

38 Yeesu uú ημεελú uu yénu re pi u tikilenle, uu pi pise re: Yo kani wéési? Pē api kó uyε pise re: Yei kaá we, Raapi? Raapi aseí nyεε Ucélaa.

39 Uu pεε pi maa re: Ani kam ani yē. Api yisi api u tiki apí ha yenu kei kuu n sói. Api keyáa kē ukekúri kei tone. Inyóótuηε kefí ne mekpυulū kumúné-i kai lē wai.

40 Pipiretiki pité pεε pεε Yohani nsímé n kó api yisi api Yeesu tiki, use yeε Simōo Piyεε uwā Antiree.

41 Antiree uu mefoi umáa Simōo piwélaa sí kelenε. Uú ne u sáne uu u maa re: Tó Umésii yenle. Mesii aseí nyεε uyε ke Uléécαα uu n wée.

42 Uu pεε umáa kpísi uú ne Yeesu leepó, Yeesu uú ha u nyáneí tímmí uu re: Póo Yonaasi uηmánε Simōo. Piké ye nkpéni pó sée re Sefaasi. Liasei re Ripare.

Yeesu ye Filipu ne Natanayeli sée

⁴³ Kai kóso n weesi, Yeesu uu hó rε u yé Kalilee ketē-pō ha. Kuu n tósu, uu né Filipu sáne uu u maa rε: A yisi a né ritiki.

⁴⁴ Filipu ye Petisayita keyupi ukó le Antiree ne Piyee meco.

⁴⁵ Filipu pōo kō ne Natanayeli sáne uu u maa rε: Tō uyē nsímé mee Moisi isé ritelé-i n wólaalē, antepuyε api kō n símisi yenle. Uyee Yosefi unmánε, Nasareti ukó Yeesu.

⁴⁶ Natanayeli uu u maa rε: Lisone linyine yé fe ai Nasareti-pō leerii? Filipu uu u pεse rε: A kam a ne ipónipee yē.

⁴⁷ Yeesu uu Natanayeli yenu un ukekúrí sónεpō uu rε: Isirayeli ukó yíkíyiki ηmaa ye nkó. Uu piyaaluke má.

⁴⁸ Kei ke Natanayeli uu pεe Yeesu pise rε: Yei kaa né nyu? Yeesu uu u pεse rε: Háí kaá pεe kúfikiyee riyíkí n tū, ne pεe pō nyule Filipu uu kelene pō séí.

⁴⁹ Natanayeli uu pεe Yeesu maa rε: Ucélaa, pō Ulééca Kεpipi le. Pōo Isirayeli uyōpi!

⁵⁰ Yeesu uu u pεse rε: Nénte kam pō m maa rε háí kaá pεe kúfikiyee riyíkí n tū kam pō yé nnya kaá ne kefa né tene? Pō kam aa lē litóné-tōhé yénu.

⁵¹ Asei kecáá, ké nó símisi rε nó kam ani keyómεca yénu ken wúkulelē, pilécaatumε pin né Usoi Kεpipi kecáá tóoi pin ne keyómεca táái pin kō ne súlaari!

2

Pinósikpiké anyá nstmé Kanaa kuyu-pō

¹ Siyáa sitaani memáá, api pinósikpiké anyá Kalilee ketē-pō Kanaa kuyu-i n wai. Yeesu uni un anyá nye-i we.

² Pi Yeesu ne upipiretiki pō kō kei kusáne séele.

³ Píta api weri api kumúhé kunyine-i tene. Uni uu pεe u maa rε: Píta ye ne pi tenele.

⁴ Yeesu uu u pεse rε: Unósi! Ne nyule, áí pōo yé né símisi lē kam yé n wa. Inétuεe íi kahane n tu.

⁵ Kei ke úni uu pεe upikeikó pεe kei n we maa rε: Ani lē nnéi kuu nó m pise ne wa.

⁶ Mεpéré apōri akpuulū anyine ye pεe wele. Kei ke Pisuifi api ye míni wa apí ne pimεcire nyōonse. Mpa kupóri kúye yé fe aku ánicari até née ataani * yósu.

⁷ Yeesu uu upikeikó maa rε: Ani míni lū, ani apóri nnyé yípū. Pē api mesei lúni ai a yípuni aí wure.

⁸ Yeesu uu pεe pi maa rε: Ani nkpéni kpehē aní ha uyee anyá iluke kecáá m paílē pa. Pē api kpeheni apí ha u pa.

⁹ Kapi u m pa, uu lélé míni men pansε píta. Uu nyu kei ke píta pē api n léeri. Amá pikeikó pεe n kpehē apí ne hapō pōon n nyu kei kapi n léeri. Kei ke uyee anyá iluke kecáá m paílē uu pεe unósikó uyē sée,

¹⁰ uu u maa rε: Píta lari-lari ke pisoí api ye ne piníré kóraane. Pin n le, api pεe pikópe leseri. Amá píta lari-lari ke pōo yekei aí ne nkpéni tulu!

¹¹ Lē ke Yeesu uu Kalilee keteni-i Kanaa-pō mewaisaηa piwai kori. Lē kuú ne ummule nyíse upipiretiki api pεé ne kefa u tene.

¹² Lē memáá, Yeesu ne úni ne upimarecō ne upipiretiki api yisi api Kaperinawum tómpō apí ha kei siyáa sinyine wai, apí nánai.

*Yeesu ye Ulééca keyō-i pikpéense lakase
(Matiyee 21:12-13; Mariki 11:15-17; Luki 19:45-46)*

* 2:6 Kupóri kpe yé fe aku aliitiri píle née píle ne kefi ne ataani yósu.

¹³ Ke Pisufi nkpɔ melɔ́ anyá aa nnyáã n wa, Yeesu uu pɛɛ yisi uu Yerusalem tɔmpɔ.

¹⁴ Uu kei Uléécáa keyɔ kɛmɛɛ pikpɛɛnsɛ lɛɛpɔ pin ináa nɛ isáŋ nɛ alólá yáí, picɔ pɔ́ɔn túntilɛ pin nɛ siwóó foru.

¹⁵ Kei kuu ìŋmɛ kpísi uú nɛ nséi wai uú nɛ pi nɛ piisanŋ nɛ piinaa Uléécáa keyɔ kɛmɛɛ lákase apí lelu. Uu piwóófore ataaɓili láuli, siwóó asi yékáá.

¹⁶ Uu pɛɛ pilólāyáí pɔ́ maa rɛ: Ké nté nó paa nfáani, áni kape Unésáa keyɔ kuyáa pansese.

¹⁷ Kei ke upipiretiki apí pɛɛ nsímé mmú mɛɛ Nléécáasimé ritelé kɛmɛɛ n wólalɛ léise rɛ:

Hai Uléécáa! Lɛ kam nní kɛpɔ́yɔ ní la ye né torelɛ yarɛ nna.

¹⁸ Kei ke Pisufi piwéése apí pɛɛ u pise rɛ: Mɛwaisaŋa méye kaa yé fe aa wai áa nɛ ró nyíse rɛ pɔ́ ncée mále póké lɛ wa?

¹⁹ Yeesu uu pi pɛɛ rɛ: Ani Uléécáa keyɔ nké fori ké siyáa sitaani nɛ pimóme kɛ pɛɛ.

²⁰ Apí u pise rɛ: Aŋmɛ afɛɛna nɛ akpuulū kapí nɛ kɛyɔ nké mó. Kɛ ke pɔ́o músu rɛ pɔ́ fe aa siyáa sitaani nɛ mɔmm?

²¹ Némɔ́pákanɛ umɛcirɛ kuú pɛé nɛ lɛ máne kuú nɛ Uléécáa keyɔ nkó símisi.

²² Ke Uléécáa uu Yeesu nkpɔ kɛmɛɛ n yukuse, upipiretiki apí pɛɛ léise rɛ u pɛɛ anó nyɛ male. Apí pɛɛ Nléécáasimé nɛ anó nyɛ kɛ uricuruu uu ní ma nɛ kefa tɛnɛ.

Yeesu ye písoi kemúnjé nyule

²³ Nkpɔ melɔ́ anyá kumúnjé, Yeesu un Yerusalem-i we. Písoi apí mɛwaisaŋa kuu n wapisi yénti apí pɛé nɛ kefa u tɛnɛ.

²⁴ Amá kɛ Yeesu pɔ́o pikemúnjé nnéi n nyu nnya, úu nɛ ripóo pi larisi.

²⁵ Ai we rɛ piké písoi kecáá nsímé u símisi. Uricuruu ye lɛlɛ sisoipipi sifa-i ní we nyule.

3

Mmɛ kɛ Yeesu nɛ Nikotɛm apí n símisi

¹ Utisi unyine yɛɛ pɛé we, apí ye u séi rɛ Nikotɛm. U pɛɛ Pifarisi kunai kɛmɛɛ wele un kɔ Pisufi uwéése use unyine.

² Uu kesinɛ kenyinɛ Yeesu-i sí uú ha u maa rɛ: Ucélaa, tɔ nyule rɛ Uléécáa yɛɛ pɔ́o tumme rɛ a ró céési. Uléécáa unsá usoi kɛpire n we, úu yé fe uké mɛwaisaŋa mmé kaa nní n wai mɛcɔ n wai.

³ Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Ké pɔ́o símisi aseí kecáá rɛ pinsá úye pimáre rinkpá, úu Uléécáa iyɔɔpi yɛnune.

⁴ Kei kɛ Nikotɛm uu pɛɛ u pise rɛ: Iye kapi yé kɔ fe apí usoi yɛɛ pikpurū ní masí pimáre kpá? Yarɛ u yé fe uu kɔ úni kefa-i pɛɛpɔ apí kɔ pimáre u kpá néé?

⁵ Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Ké pɔ́o símisi aseí kecáá rɛ pinsá míni nɛ Uléécáa Nfaa kecáá rintiki piké nɛ usoi pimáre rikpá, úu Uléécáa iyɔɔpi yɛnune.

⁶ Lɛ kɛ kesoiɓipi ake m mári ye lisoikó lɛ. Lɛ kɛ Uléécáa Nfaa nn nfáa n he ye Nfáasɔnɛ likó lɛ.

⁷ Ai kape píri pɔ́o wa rɛ nɛ maa rɛ li pise rɛ piké pimáre nó rikpá nnya.

⁸ Kuyɔ kun yei n la, kei kaku ye m pepu, aa kunné n kómɛi, amá áa pɛɛ nyu méye kaku léeri, méye kaku sí. Limɛcɔ kɛ uyɛ kɛ Uléécáa Nfaa nn nfáa n he pɔ́o kɔ we.

⁹ Kei kɛ Nikotɛm uu kɔ pipise u rikpá rɛ: Iye kai yé fe ai lɛ wai?

¹⁰ Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Pɔ́o Isirayeli keté kɛmɛɛ ucélaa wéése lɛ. Yo nnya káa pɛɛ liasei kómɛi?

11 Kei ke Yeesu uu pɛɛ u maa re: Ké pɔ́ símisi aseí kecáá re lɛ́ kari n nyu nkó kari símisi. Lɛ́ kari n yé kecáá kari aseéra lese. Amá nɔ́ áni la nɔ́ké aróseéra nyɛ́ ηmurei.

12 Ne ye nen lelee ketɛ́ nté n wai nsímé nɔ́ n símisi, áni ye ηmurei. Iye kani yé pɛɛ fe ani ηmurei in te ne lelee keyómecaa-pɔ́ n wai nsímé nɔ́ símisi?

13 Uka úu píkai keyómecaa hápaalɛ́, insá Usoi Kεpipi kee keyómecaa-pɔ́ n léeri mɛcire.

14 Moisi ye pɛɛ nweni ηmɔ́hɔ́ ne iwáa wale uu kucesi kóima-i kuna kecáá kólɔ́. Limɛcɔ́ kapi sónti piké Usoi Kεpipi kuna kecáá rikɔ́lɔ́.

15 Uye un pɛé ne kefa u n tene, liute uké ne nfáa tenɛciré n yé nnya.

16 Li we re Uléecaa ye písoi meyíkíyiki lalɛ́ hái úú ne Ukepipi Cireníηe pame re úye un ne kefa ke n tene, liute úu kape pɔ́, amá uké nfáa tenɛciré yé.

17 Asei kecáá, Uléecaa úu Ukepipi ketɛ́ kecáá tumme re keké ne písoi túhaane liké ne pi kpu. Amá u ke tummele re keké piriyu lɔ́.

18 Uye un ne kefa ke n tene, Uléecaa úu yé uyɛ́ ne túhaane liké ne u kpu, amá úye unsá ne kefa ke n tene, Uléecaa ye ne uyɛ́ pitúhaane masile re úu Uléecaa Kεpipi Cireníηe rinyiri ne kefa tene nnya.

19 Lelee n tíyese ke Uléecaa úú ne písoi n túhaanene yee re metéi ye ketɛ́ kecáá léemɛle, ke písoi api mewai kópe n wai nnya, api metéi yúlu api pɛɛ kunmaha meyá n la.

20 Li we re nkó yee mewai kópe n wai ye metéi kóhɔ́le, úu ye ne me rikɔ́, un wuru re ái kape umewai kópe yámmɛ.

21 Amá nkó yee nsímései n tíkílɛ́ yèè metéi kémɛɛ léepɔ́le liké nyíse re Uléecaa kémɛɛ ke umewai nnéi amɛ léeri.

Yeesu ne Yohani

22 Lɛ́ memáá, Yeesu uu yisi u ne upipiretiki api Yutee ketɛ́-mɛ́ tómpɔ́. U ne pɛ́ api kei siyáa sinyine wai un písoi míni wole.

23 Yohani pɔ́ ne kɔ́ pɛɛ Enɔ́ kuyu-i wele uu ye písoi míni wole. Ai kei ne Salim kuyu ketaa we. Míni ye pɛɛ kei meyá wele. Písoi pin pɛɛ meséere ukemɛɛ sónaapɔ́ un míni pi wole.

24 Api pɛɛ kahane likumúηé kpe-i u n tí piké kpanii.

25 Yohani pipiretiki pinyine ne Usuifi unyine api pɛɛ keyáa inyékii kapi ye ne usoi n nyóonse kecáá nsímé pásaine.

26 Apí ne Yohani leepɔ́ api u maa re: Ucélaa, pɔ́ nɔ́ ne utisi uyɛ́ nɔ́ pɛɛ Yuritee nkoi metéη-mɛ́ ní we, aa ukécáá aseéra lese léisee? Uyee nní we un míni písoi wole, pinnéi pin ukemɛɛ sónaapɔ́!

27 Yohani uu pi pɛɛ re: Uléecaa un rínanηe pɔ́ n he re a ne linyine wa mɛcire kaa ye fe aa li wai.

28 Nórínécúruu yé fe ani aseéra kenécáá lese re ne pɛé maa re: Ai née Kirisi ke Uléecaa uu n wée. Amá Uléecaa ye né tummele re ké ne uyɛ́ kuu n wée kekpeé waimɛ.

29 Nkó yee unósi n kpísi yee unósikó. Amá unósikó uyɛ́ usane pɔ́ ne ye ukekúrí n wele un unósikó metɛ́ kómɛi lin u láarú. Limɛcɔ́ ηmaa kai nní meyíkíyiki né láarú, uyɛ́ ke Uléecaa uu n wée nnya.

30 Li ne sá re uyɛ́ tinyiri tiké n taálɛ́, tinékó tiké n cepilɛ́.

Uyee keyómecaa-pɔ́ n léeri kecáá nkó

31 Nkó yee keyómecaa-pɔ́ n léeri ye mɔ́pá úye fele. Nkó yee ketɛ́ nté ní we ye ketɛ́ nté ukó le. Ketɛ́ nté líkó nsímé kuu ye n símisi. Nkó yee keyómecaa-pɔ́ n léeri ye mɔ́pá úye fele.

³² Lẽ kuu n yé uu kɔ kom aseéra kuu lése, amá úka úu kɔ pɛɛ lɛ kuu ní ma ηmurei.

³³ Uyɛɛ lɛ kuu ní ma n ηmurei ye male uu wéeri re Uléécaɔ ye asei lɛ.

³⁴ Li we re Uléécaɔ nsímé kuu ní ma ke uutume uu ye símisi. Lɛ nnya ke Uléécaɔ uu ye uyɛ kuu n tũ Nfáasɔne he ái kumúnjé má.

³⁵ Sáa Uléécaɔ ye Ukepipi lalɛ uu nɔpá yo keanipe-i wai.

³⁶ Nkó ye Uléécaɔ Kepipi ne kefa n tenɛ ye nfáa tenɛciré mále. Nkó ye kenkó n késu úu ye nfáa mmɛ yé. Amá Uléécaɔ ye ne u wólaalenle.

4

Yeesu ne Samarii kuyu unɔsi unyine ye we pin stmisi

¹ Pifarisi api kóm te Yeesu ye pipiretiki meýá yenle un kɔ písoi meýá míni wole ai tósu Yohani pikó.

² Asei kecáá, Yeesu ricuruu úu pɛɛ úka míni wole. Upipiretiki pɛɛ ye pɛɛ písoi wole.

³ Kɛ Yeesu uu n kɔ te lɛ ke písoi api símaankɛɛ, uu Yutee keteni-i yisi uu Kalilee ketɛ-mɛ pɛle.

⁴ Uncee ye pɛɛ kɔ Samarii ketɛ-mɛ cɔle ní ne kei lompɔ.

⁵ Uu pɛɛ Samarii keyupi kenynine kapi ye n sée re Sisaa tulu. Ai kei ne kecare kɛ ke Yakupu uú pɛɛ uunmánɛ Yosefi n he ketaa we.

⁶ Kei ke Yakupu kelukanka aké pɛé we. Ketúnjé kefi ne meté kumúnjé ke Yeesu uu kei tuiɔ, nsé nn u pelaalɛ, uu pɛɛ kelúkanka kɛ kekúrí tone.

⁷ Samarii ketɛ unɔsi unyine uu pínilũ hapɔ. Yeesu uu pɛɛ u maa re: A míni né he ké n ntí.

⁸ Upipiretiki pɔ́ ne pɛɛ likumúnjé kpe-i liluke-luke piwélaa hale kuyu-pɔ.

⁹ Samarii ketɛ unɔsi uyɛ uu pɛɛ Yeesu maa re: Iye ke pɔ́ Usuifi, aa yé fe aa né Samarii ukó maa re ké míni pɔ́ he pɔ́ké n ntí? Pisuifi ne Samarii pikó ápi ye pɛɛ rikɔne.

¹⁰ Yeesu uu u pɛɛ re: Pɔ́n pɛɛ lɛ ke Uléécaɔ uu ye n he n nyu, pɔ́n kɔ pɛɛ uyɛɛ nní pɔ́ m pise re a míni u he n nyu, pɔ́o ye pɛɛ u pise re uké míni pɔ́ he, uu pɛɛ míni mee ye nfáa n he pɔ́ he.

¹¹ Unósi uyɛ uu u maa re: Upíima, kelúkanka nké áke kusa címú, áa kɔ líka má pɔ́ké ne lú. Iye kaa yé pɛɛ fe áa ne míni mee ye nfáa n he yenu?

¹² Urósáayaha Yakupu ye kelúkanka nké ne ró tíye. U ne usipipi ne uasɛlee ye pɛɛ míni mɛ n ntíle. Yarɛ pɔ́ músu re pɔ́ Yakupu fele née?

¹³ Yeesu uu u pɛɛ re: Nnírɛ yé usoi nkó ye míni mmé ní ntí piwai rikpá.

¹⁴ Amá nnírɛ rín píkai nkó ke née míni n he uu me níru piwai kpáne. Míni mɛ kam u n hɛne ye ukemɛ pansene rínihɔi mee ye nfáa tenɛciré n he.

¹⁵ Kei ke unósi uyɛ uu pɛɛ u maa re: Upíima, a meɔ́ni mɛ né he nníre rín kape ye kɔ piwai né rikpá. Pɛé uyɛ-i, ái pɛɛ pise re ké ye kɔ nté pínilũ pɛeme.

¹⁶ Yeesu uu pɛɛ u maa re: A n ηme a ha upóla séeme áa weri.

¹⁷ Unósi uyɛ uu u pɛɛ re: Am ula má. Yeesu uu pɛɛ u maa re: Pɔ́ alari mále pɔ́ké re áa ula má.

¹⁸ Pila pinupũ kaa pisóɔ masí. Nó ne utisi uyɛɛ kɔ nkɔpéni ní we úu kɔ upóla. Pɔ́ asei mále.

¹⁹ Unósi uu pɛɛ u pɛɛ re: Upíima, ne yɛ te pɔ́ antepu lɛ.

²⁰ Tiyópe ntí kecáá ke t́ pisaayaha apí pɛɛ Uléécaɔ yáasi. Amá ń Pisuifi ani re Yerusalem-i kai pise re piké ye Uléécaɔ yáasi.

²¹ Yeesu uu pɛɛ u maa re: A kɔ te nú unósi, li itunɛ inyine-i sóntile, ái pɛɛ pise re riyópe ntí-i née Yerusalem-pɔ́ kani yéé Sáa Uléécaɔ yáasi.

22 Nǒ Samarii pikó, áni Ulééca uyi kani n yáasi nyu. Tǒ Pisui fi ye Ulééca uyi kari n yáasi nyule. Tǒ Pisui fi kémee ke píyulale api léeri.

23 Amá li itunje inyine-i sóntile, ticuruu li pikáme masile. Pɛpɛɛ Sáa Ulééca n yáasi yéé ne piisoi nnéi u yáasi ne aseí. Pɛpɛɛ lɛ u n yáasi kuu wéési.

24 Ulééca ye Nfáasone le. Lɛ nnya, li pise re pɛpɛɛ u n yáasi piké ye ne piisoi nnéi ritiki apí ne u yáasi ne aseí.

25 Unósi uyi uu pɛɛ Yeesu maa re: Ne nyule re uyi ke Ulééca uu n wéé ye wemɛle. Uyi kapi ye sée re Kirisi. Un piyei n ka, u yé linnéi tó riyóó.

26 Yeesu uu pɛɛ u maa re: Néé ne nní pó n símisi, néé liute uyi.

27 Yeesu pipiretiki api likumúnjé kpe-i tuiɔ, ai nnóɔ pi yipu re pi u yi un ne unósi unyine símisi nnya. Amá piuka úu kaha uké u pise re: Yo kaa ukemee wéési néé yo nnya kaá ne u símisi?

28 Unósi uyi uu pɛɛ ukenintúhu kei yá uu kuyu pele uú ha pisei símisi re:

29 Ani kam ani usoi unyine yi ye menéwai nnéi kam n wapisi né n kéénkɛɛ. In n la, ái nkpeni uyi ke Ulééca uu wéé?

30 Api pɛɛ kuyu-i léenti api símpɔ apí ha Yeesu lɛɛɔ.

31 Upipiretiki api pɛɛ likumúnjé kpe-i u kpukeise re: Ucélaa, a kam a li.

32 Kei kuu pɛɛ pi pɛse re: Iluke inyine káni n nyu kam meluke má.

33 Kei ke upipiretiki api pɛɛ pimɛɔpɛcire pipíseine ló te: Néé unyine ye ne iluke u kale uu le?

34 Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Inéluke ye re ké uye né n tumme mela n wai, ké kɔ pikei pɛ kuu né n forii n wai ne kétɔ-pɔ.

35 Nórínécúruu nóɔ ye maa re: Li tise iwáre ina liké ne kúkpaa tu. Ké nó símisi re ani nsone ripaí ani yénu re iluke ye sicare-i pipele masile re piké i kpasi.

36 Ticuruu ukpáa ye wele un uihéé yósu, un kɔ iluke kuu n kpási cápínente re iké nfáa teneciré yé. Kei ke ulukaa ne ukpáa apɔ aa ye pɛɛ kesé n láárú.

37 Lɛ kémee, meyu mmé ye aseí le re: Uɔ ye ye lukesi, uɔ uú kpasi!

38 Ne nó tunle re ani ha kecare ke-i káni pikei píka n wa kémee kpasi. Píɔ pɛɛ kei keisi, nó nkpeni weri ani pipikei kulaa n le.

39 Samarii pikó meya ye ne Yeesu kefa tenele re unósi uye maa re: Lɛ nnéi kam n wa kuu né símisi.

40 Lɛ nnya kapi Yeesu-i hápɔ api u pise re uké pikekúrí ketóne rikpá. Uu nmurei uu pikekúrí tone siyáa sité.

41 Ke Yeesu uu uricuruu ne unnɔ nsímé pi n símisi nnya, pisei kulúi píima píɔ api kɔ ne kefa u tene.

42 Api ye pɛɛ unósi uyi maa re: Ai nsímé mmé kaa ró n símisi nmané nnya karí ne kefa Yeesu tene. Amá tɔ uricuruu konle un símisi, ari céru re u mesei pisei nnéi Uyulale le. Lɛ nnya karí ne kefa u tene.

Yeesu ye uyóɔpi usóɔca wéése unyine unmáné pɔise

43 Ke Yeesu uu siyáa sité sé kei n tóne, uu yisi uu Kalilee keté-mé tómpɔ.

44 Yeesu ricuruu ye pɛé maa re: Api ye antepu úka uketé cire-i n waiselɛ.

45 Amá kuu Kalilee keteni-i n tuiɔ, kei pikó ye kusáne u yósilé nsone, ke pɛ nmaa apí pɛɛ Yerusalem-pɔ nkɔ meló anyá ní ha api lɛ nnéi kuu n wa yenu nnya.

46 Yeesu uu pɛɛ Kalilee keté-pɔ Kanaa kuyu-i pele. Kei kuú pɛɛ wa míni amé panse píta. Uyóɔpi usóɔca wéése unyine ye pɛɛ Kaperinawum-pɔ we, unmáné un pólú.

47 Kuu n kó te Yeesu ye Yutee keté-pɔ yisi uu Kalilee keteni-i hápɔ, uu ukemee sí uú ha u welu re uké Kaperinawum hápɔ uké unmáné ye ne nkɔ n náasi pɔise.

⁴⁸ Yeesu uu pɛɛ u piɛɛ rɛ: Nɔnsá mɛwaisaŋa nɛ mɛwai píima n yɛ́, áni yé fe nɔké nɛ kefa né tɛnɛ, née yo.

⁴⁹ Uyóopi usóóca uyɛ́ uu Yeesu pɛɛ rɛ: Upíima, a kenéyo ha unéŋmáne uké kelenɛ kpu.

⁵⁰ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A n ŋme a kui, upóŋmáne ye nfáa mále. Uu Yeesu nsímé mmɛ́ ŋmurei, uu yisi uú kulu.

⁵¹ Kuu nkúleece n kpísi, upikeikó apí nɛ u sáne api u maa rɛ: Upóŋmáne ye nfáa mále.

⁵² Uu pi piɛɛ rɛ: Ituŋɛ íye kumúŋɛ́ kɛ uipiŋɛ́ ii kutəsi piwai koraane? Api rɛ: Sé ketúŋɛ́, mɛsɛ kumúŋɛ́ kɛ kupiŋɛtoi aku ukɛcáá le.

⁵³ Usáa uyɛ́ uu pɛɛ léisɛ rɛ ituŋɛ́ iyɛ-i ŋmaa kɛ Yeesu uu sé u maa rɛ: Upóŋmáne ye nfáa mále. Lɛ́ nnya kɛ u nɛ ukɛyo pikó nnéi api Yeesu nɛ kefa tɛnɛ.

⁵⁴ Kɛ Yeesu uu Yutee ketê-pɔ́ n léeme uu Kalilee keteni-i pɛɛri, mɛwaisaŋa lírú mɛcɔ́ kuu n wa ye mɛ́.

5

Yeesu ye kékankáláká kɛnyinɛ pɔise

¹ Lɛ́ mɛmáá, Pisuiŋi anyá anyinɛ ye pɛɛ kumúŋɛ́ kɛɛ-i Yerusalem-i wele. Yeesu uu yisi uu sí.

² Kúnipɔ́rɛ kɛnyinɛ ye kuyu kɛɛ-i Isáŋ Tinɔnɔ́o kekúrí wele. Pi ye kupóɛ kɛɛ Epiree mɛyu kɛmɛɛ sée rɛ Petesita. Akúsi sipole sinupú́ kakú má.

³ Pitóikó kulúí, pinyíye nɛ síkankáláká nɛ [pipáikó́o ye pɛɛ imɛle iyɛ́ mɛtɛnɛ fɛntilɛnle pin mɛ́ tɛ míni mɛké lémesi.

⁴ Uléecatumɛ unyinɛ yɛɛ pɛɛ kɛyáa kɛyáa súimɛle uu míni pɔkɔ́i. Utóikó úye un mɛpókɔ́i-máa mɛfoi míni mɛ-i n lompɔ́, mɛpá itói íye kuu póólú, u ye peile].

⁵ Utisi unyinɛ ye pɛɛ kei wele. Kuú nɛ m póólúmɛ, li wale inɛ́ ité íi we afɛɛna.

⁶ Kɛ Yeesu uu u n yé un kei finu, uu kɔ́ kom tɛ kuú nɛ m póólúmɛ ái kusa nánjai, uu u piɛɛ rɛ: Pɔ́ la pɔké peii?

⁷ Utóikó uyɛ́ uu u pɛɛ rɛ: Upíima, ám úka má rɛ míni mɛn n lémesi uké mɛkɛmɛɛ né tampɔ́. Nɛ ye náasile, ké n tuipɔ́, unyinɛ un né fɔ́sí.

⁸ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A yisi a ripósánjáápɔ́rɛ kpísi aa sónɛ.

⁹ Utisi uyɛ́ uu mɛsɛ nɛ mɛsɛ pélu, uu urisánjáápɔ́rɛ kpísi uu nsé kápáá. Kɛwéntɛyaa tuné ká pɛɛ lɛ́ wai.

¹⁰ Pisuiŋi piwééɛ́ api utisi uyɛɛ́ nní m pɛ́i maa rɛ: Nɛni ye kɛwéntɛyaa le. Lɛ́ nnya irósé kɛmɛɛ, ncéé n n we rɛ pɔké ripósánjáápɔ́rɛ cɔ́.

¹¹ Uu pi pɛɛ rɛ: Utisi uyɛɛ́ né m pɔise ye né maa rɛ: A ripósánjáápɔ́rɛ kpísi aa sónɛ.

¹² Api u piɛɛ rɛ: Wóo liute uyɛɛ́ pɔ́ m maa rɛ: A ripósánjáápɔ́rɛ kpísi aa sónɛ?

¹³ Uu pi pɛɛ rɛ úu nkpáni u nyu. Uu mɛsei fe uké u ceri. Yeesu ye pɛɛ písoi riwúí tɛ kei n we kɛmɛɛ lompɔ́le uú nɛ tómpɔ́.

¹⁴ Lɛ́ mɛmáá, Yeesu uu yisi uu Uléecaa kɛyo sí u nɛ utisi uyɛɛ́ m pɛ́i apí ha sáne. Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: Kaa nní m pɛ́i, kape kɔ́ akóɛ piwai rikpáɛ, lɛ́ lífee-fee ái kape nɛ pɔ́ n wa nnya.

¹⁵ Utisi uyɛ́ uu pɛɛ sí uú ha Pisuiŋi piwééɛ́ símisi rɛ Yeesu yɛɛ́ u pɔise.

¹⁶ Lɛ́ nnya kɛ Pisuiŋi piwééɛ́ api Yeesu pitele wa rɛ yo nnya kuu kɛwéntɛyaa tuné lɛ́ wa.

¹⁷ Kei kɛ Yeesu uu pi pɛɛ rɛ: Unésáa Uléecaa ye nɛ pikei kɛcáá wele néen kɔ́ pikei kɛcáá we.

¹⁸ Anóo nyɛ́ nnya, Pisuiŋi piwééɛ́ api pɛɛ mɛyá piwélaa nɛ ŋmóópú rɛ piké Yeesu kpu. Ái rɛ kuu kɛwéntɛyaa kɛcáá isé rinlóó ŋmanɛ nnya, amá kuu kɔ́ m maa rɛ Uléecaa ye uusaa le, lin pɛɛ nyíselɛ́ tɛ u nɛ uyɛ́ nɛ sále nnya.

Ulééca Kεpipi nnaŋe

¹⁹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Asei kam nní nó símisi re n̄é Ulééca Kεpipi, ám nnénaŋe cire ne fene ké linyine wa. L̄e ke Unésáa Ulééca uu ye n wa am yénu ŋmaŋe kam ye fe am wai. L̄e nnéi ke Unésáa uu n wai ké n̄ee kɔ wai.

²⁰ Sáa Ulééca ye Ukepipi lale, uu pee l̄e nnéi kuu ye n wa ke nyísente. U kɔ mewai mee mmé n fe pinyíse ke kpáŋe liké pee nnóó nó yi.

²¹ Yare ke Unésáa uu ye pikpɔkpɔ n yukuse uu nfáa pi he meɔ ke Ukepipi ake ye ken piye n la, ake p̄e nfáa he.

²² Limεɔ, Sáa Ulééca úu ye ne úka túhaane. Amá Ukepipi kuu r̄naŋe he re keké ne pisoι nnéi túhaane,

²³ pisoι nnéi piké ne Ulééca Kεpipi r̄iyu n waise yare kapi Ulééca r̄iyu n waise meɔ nnya. Nkó yee úu Ulééca Kεpipi r̄iyu n waise, úu kɔ Ulééca yee ke n tumme r̄iyu waise.

²⁴ Asei kam nní nó símisi re nkó yee ye nnésímé kutu rincɔ uú ne uyee né n tumme kefa tene ye nfáa teneciré yénu. Api ne metúhaane u má. U nkpɔ kémee piléle masile uu nfáa teneciré yénu.

²⁵ Asei kam nní nó símisi re kumún̄é kunyine ye sóntile, ticuruu ku pikáme masile. Pee uyee-i ke pikpɔkpɔ api yé Ulééca Kεpipi met̄e n kɔ. Pee n kɔ api nfáa yenu.

²⁶ Ulééca yee nfáa te. Limεɔ kuu Ukepipi r̄naŋe he re keké nfáa n te.

²⁷ Ne Usoi Kεpipi le nnya kuu ncée né he re ké ne sisoipipi túhaane.

²⁸ Ai kape nkpáni píri nó wa. Kumún̄é kunyine ye sóntile, pee n kúlaankeel̄e piké menét̄e kɔ,

²⁹ api pee nkpɔ kémee yisi. Pee piisoι kémee lisone n wa api nfáa teneciré yénu. Api pee piisoι kémee akópe n wa p̄ó ne túhaane aí ne pi kpi.

³⁰ Am yé fe ké nnénaŋe cire ne linyine wa. L̄e ke Ulééca uu né r̄i símisi kam ye ne ripái aní ne túhaane. Menétúhaane ye aseí mále re ám wéési ké menéla wa nnya, amá uyee né n tumme mekó kam wéési ké wa.

Yeesu piseérakɔ

³¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: In te n̄é ŋmaŋe n̄ee kenécáa aseéra lese, nnóome ye mu.

³² Amá ne úseérakɔ mále yee aseéra kenécáa n lése. Ne kɔ nyule re aseí kuu símisi.

³³ Nɔ pisoι Yohani kémee tunle re piké kenécáa nkó kɔ, uu kɔ aseí lese uu símisi.

³⁴ N̄é ám písei re unyine uké kenécáa aseéra lese. Amá ne la re liké nórinéyu lo nnya kam Yohani aseéra kuu kenécáa n lése símisi.

³⁵ Yohani p̄ó ne we yare kéfiráa kapi rinsé, kemetéi ame nó kpáii. L̄e nnya kani kemetéi m̄e nnya ituŋe inyine-i mpóonaŋe ȳe nkárip̄i.

³⁶ Amá aseéra ŋmaa ye kenécáa wele, an Yohani akó kuu kenécáa n lése fe. L̄ele nní pikéi ke Unésáa uu né n forii nen wai. Piricuruu ŋmaa pee aseéra kenécáa lese re Sáa Ulééca yee né tumme.

³⁷ Unésáa uyee né n tumme ye uricuruu kenécáa aseéra lesele. Ani ketume umet̄e komaal̄e, ani kɔ ukeyu yenaal̄e.

³⁸ Ani kɔ unsímé r̄sone múl̄e. Li we re aní né ke Sáa Ulééca uu n tumme ne kefa tenel̄e.

³⁹ Nɔ ye Nléécaasimé kémee pereile non músu re nó nkemee nfáa teneciré yé. Ani kɔ te mm̄e cire mee kenécáa aseéra lese.

⁴⁰ Ani kɔ pé la n̄ké kenémee kam n̄ké nfáa mm̄e ȳe.

⁴¹ Ai pisoι ipakare kam wéési.

⁴² Ne nó nyule. Ani nósinéfa-i Ulééca la.

⁴³ Unésáa rinyiri kamí ne ka, amá ani piyóó né yúlu. Amá unyine un nté ne urinyiri n ka, nó uyē yósi.

⁴⁴ Nɔ ye n lalɛ nɔkɛ nɔmɛnɛcɔpɛcɪrɛ m pakarentɛnɛ. Ani la Uléécaá nmanɛ ukɛ nó m pakarentɛ. Lɛ nnya káni yé fe nɔkɛ nɛ kɛfa né tɛnɛ.

⁴⁵ Ani kapɛ m músu rɛ néɛ ha Unésáa Uléécaá kɛmɛɛ tíyɛsɛnɛ nɔkɛ akóɛ yɛ. Amá Moisi uyē kaní nɛ rɪpóó n láárú yɛɛ ha tíyɛsɛnɛ nɔkɛ akóɛ yɛ.

⁴⁶ Kɛnécáá nsímé kɛ Moisi uu wói. Nɔn pɛɛ mɛyíkíyiki Moisi nsímé n nɪmurei, nó pɛɛ kɔ nnékó nɪmurei.

⁴⁷ Amá in tɛ áni mmɛ kɛ Moisi uu n wói nɪmurei, íyɛ kani yé pɛɛ nnékó nɪmurei?

6

Yeesu ye písoi ákotokú anupū (5.000) kpínii

(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17)

¹ Lɛ mɛmáá, Yeesu uu Kalilee kupiyɛ kapi yɛ kɔ n sée rɛ Tiperiyaati mɛnimaa tɛɪ́ uu ritíɛ rɪcɔ-mɛ sí.

² Písoi kulúi píima pinyinɛ yɛ pɛɛ u tikilɛnɛ, kapi n yé tɛ u mɛwaisaɲa wapisi un pitóikó pɔisɛntɛ nnya.

³ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ riyóɛ ritaá u nɛ upipirɛtiki apí ha tonɛ.

⁴ Pisuiɪi nkpɔ mɛlód anyá yɛ pɛé uyɛ-i nyahaimɛɛ.

⁵ Yeesu uu wɛrɪ́ uu yénu rɛ písoi kulúi píima yɛ ukɛmɛɛ sónaapɔ, uu pɛɛ Filipu maa rɛ: Yei kari yé ilukɛ yɛɛ yé písoi mpí nnéi melukɛ n tu lɔ?

⁶ Sikóri kuú nɛ lɛ ma uké pɛé uké yé tɛ íyɛ kɛ Filipu uu yé u pɛsɛ. Uricuruu yɛ pɛɛ nyulɛ lɛ kuu n wainɛ.

⁷ Filipu uu u pɛsɛ rɛ: Mpá tɔkɛ n wóóweni mɛpipi píle píle mɛtɛ nɛ ilukɛ lɔ ái nkpáni mpá úyɛ nkáripɪ nkáripɪ mɛlukɛ tulunɛ.

⁸ Uupirɛtiki ucɔ, Simɔ Piyɛɛ uwá kapi yɛ n sée rɛ Antirɛe póó pɛɛ u maa rɛ:

⁹ Kɛwá nmanɛpi kɛnyinɛ yɛ nké nté kɛn akpónó anupū nɛ ikpíntómé ité múílɛ. Yarɛ yo kɛ lɛ ai yé nkpáni písoi kulúi píima nkú wa?

¹⁰ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ rɛ: Ani písoi pɛ maa rɛ piké tonɛ. Mɛyúí áɛ pɛɛ kusa kɛlɔ kɛ-i piyɛ. Api pɛɛ túnti, ái lɛlu písoi ákotokú anupū kumúnjé (5.000).

¹¹ Kei kuu akpónó kpísi uu akɛcáá Uléécaá pɔɔnɛsɛ uu pɛɛ pɛpɛɛ kei n wɛ a hɔɔnɛ. Uu kɔ limɛcɔ ikpíntómé wai, ai pinnéi mɛlukɛ tulu.

¹² Kapi pinnéi n li api lɛpu, Yeesu uu pɛɛ upipirɛtiki maa rɛ: Ani akéri tɔrɔɔ kóó, líka ái kapɛ pɔ.

¹³ Api akpónó anupū nyɛ kapi n li atɔrɔɔ kóó ai anɛrɛ kɛfi nɛ atɛ yipu.

¹⁴ Kɛ písoi pɛ api mɛwaisaɲa kɛ Yeesu uu n wapisi n yé, api pɛé n símaankɛɛ rɛ: Mɛsɛi, usoi nkó yɛɛ antepu kapi n tɛɛ rɛ u kɛtɛ kɛcáá sónti.

¹⁵ Yeesu póó cɛru rɛ pi sóntilɛ piké u tɪ piké nɪnaɲɛ iyóopi u tonɛ. Uu lɛ nnya riyóɛ pítaá pɛɛ uú ha umɛcɪrɛ n tū.

Yeesu ye míni kɛcáá sóne

(Matiyee 14:22-33; Mariki 6:45-52)

¹⁶ Kai nnyóó n wa, Yeesu pipirɛtiki api cɛpi apí ha kupiyɛ ritimɛ n wɛ.

¹⁷ Api kúninɔi loni api kupiyɛ n tɛɪ́lɛ pin Kaperinawum kuwéé-mɛ sí. Kɛsinɛ yɛ pɛɛ likumúnjé kpɛ-i piwai masilɛ, Yeesu uu kɔ pɛɛ kahane pikékúrí n hapɔ.

¹⁸ Kei kɛ mɛyɔ píima mɛnyinɛ amɛ pipéɛ lɔ, míni amɛ pɛé n tɔɔnkɛɛ.

¹⁹ Kapi kúninɔi rintíkí yarɛ kilomɛtiri pinupū kumúnjé, api Yeesu yɛnu un míni kɛcáá sóne un nɛ pikékúrí wéɔ, iwamɛ ii pi wai.

²⁰ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Néɛ lo, iwamɛ íi kapɛ nó wa!

²¹ Api pɛé n la piké kúninɔi kɛmɛɛ u kpísi. Amá kúninɔi aku kei nní mɛsɛ nɛ mɛsɛ kei kapi n sí tulu.

Tisoiwut ye Yeesu wéesi

22 Kai kóso n weesi, písoi riwúí tē kupiyē ritimē tē-i m mēsū ari yénu rē kúninōi kuse kpēē yē kei n we, Yeesu úu kō ku lō u nē upipirētiki piké nē kesé tómpō. Upipirētiki ḡmanē pēē pēē tómpō.

23 Amá áninōi aco yē pēē Tiperiyaati ketē-mē leemēle aa kei kē Upiima uú pēē akpónó kecáá Uléécaā m pōnēsē api pēē a le tuipō.

24 Kē písoi riwúí tē ari n yé tē Yeesu nē upipirētiki ápi kei we, api pēē piricuruu áninōi nyē loni apí nē Kaperinawum-pō Yeesu piwélaa sí.

Yeesu yē ilukē yēē yē nfáa n hē

25 Api kupiyē ritimē ricō-mēmpō Yeesu lēpō api u pise rē: Píyēi kaa nté tuimē, Ucélaa?

26 Yeesu uu pi pēsē rē: Asei kecáá, kē nó símisi rē ái rē kani mēwaisaḡa kam n wapisi n yé nnya kani né wéesi, amá kani akpónó ní li ani lēpu nnya kani né wéesi.

27 Ani kapē ilukē yēē yē n fóni nnya n náási, amá ani ilukē yēē íi yē píkai n fóni íi yē kō pēē nfáa teneciré hē nnya n náási. Usoi Kepipi kēē yé ilukē iyē nó hē, li we rē Sáa Uléécaā yē unwōi ukecáá wale.

28 Api u pise rē: Iye kari yé wa tóké nē pikei pē kē Uléécaā uu ní la piwai n fe?

29 Yeesu uu pi pēsē rē: Uléécaā pikei kuu nó m pise yē mpí rē ani nē uyē kuu n tumme kefa tēne.

30 Api u maa rē: Mēwaisaḡa méyē kaa yé wa tóké yé tóké pēé nē kefa pō tēne? Mēwai méyē kaa wainē?

31 Pirósáayaha yē ilécaalukē kucesi kóima-i lile yare kai Nléécaasimé kēmē n wólaalē tē:

Ilukē yēē keyómēcaā-pō n léeri kuu pi hē rē piké li.

32 Yeesu uu pi pēsē rē: Asei kecáá, kē nó símisi ani kóm tē ái Moisi yēē ilécaalukē nó hē, amá Unésáa yēē ilukē yēē meyikiyiki keyómēcaā-pō n léeri nó hē.

33 Ilukē kē Uléécaā uu yē n hē yēē nní uyēē keyómēcaā-pō n léeri uu yē písoi nfáa hē.

34 Api u maa rē: Upiima, a mesére ilukē iyē tó n hē.

35 Kei kē Yeesu uu pēē pi símisi rē: Néē nní lē ilukē iyēē yē nfáa n hē. Nkū rín píkai nkó yēē kenémēē ní ka wainē. Nnírē rín kō píkai nkó yēē nē kefa né n tēne wainē.

36 Amá nē nó símisile: Nō né yénle, mpa nē lē, áni nē kefa tēne.

37 Pē nní kē Unésáa uu né m pa yē kenémēē sóntile, ám pikecōpe úka mpuri méyule má.

38 Li we rē ám keyómēcaā-pō súimē rē kē menéla wa, amá uyēē né n tumme mēla kam piwai ka.

39 Uyēē né n tumme mēla yē kō pēē mmé rē ám kapē pē kuu né m pa kecōpe úka fóm, amá u la rē kē ha keyáa tōrō ketúné nkpō kēmēē pi yukusē.

40 Unésáa yē la rē nkó yēē Ukepipi n yé uú nē kefa kē tēne uké nfáa teneciré m má. Nē kō pēē liute keyáa tōrō ketúné nkpō kēmēē yukusē.

41 Pisuífi api Yeesu nē ḡmúlaankēē rē u maa rē: Néē nní lē ilukē iyēē keyómēcaā-pō n léeri nnya.

42 Api pēē m píseine rē: Ai Yosefi unḡmanē Yeesuu? Tō usáa nē úni nyule. Iye kuu yé pēē maa rē: Keyómēcaā-pō kuu léeri?

43 Kei kē Yeesu uu pēē pi maa rē: Ani lē nómenécōpēcire pinḡmúlaankēē tíyē.

44 Úka úu yé fe uké kenémēē kam, insá Sáa yēē né n tumme yēē nē kenémēē u ka. Né kō mpa úyē yēē kenémēē ní ka keyáa tōrō ketúné nkpō kēmēē yukusē.

45 Li antepuyē atélé-i wólaalē tē:

Uléécáa yé pinnéí céési. Nkó yee Sáa kutu rińcɔ uu uicélaa kom, yee yé kenémee kam.

46 Lẽ ái nyíse re unyine ye Sáa yenaalẽ. Amá uyee Uléécáa kémee n léeri mecire yee u yenaalẽ.

47 Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm te nkó yee ne kefa né n tene ye nfáa teneciré mále.

48 Née iluke iyee ye nfáa n he.

49 Nópínésáyaha ye pee kucesi kóima-i maani lile, nípá ne lã, api kɔ pee kpíni.

50 Iluke iyee keyómecaa-pɔ n léeri ye nnyí nté. Nkó yee i n li úu pikai kpine.

51 Née iluke iyee keyómecaa-pɔ n léeme ii ye pisoi nfáa he. Mprá úye yee iluke iyẽ li, nfáa teneciré kuu yé yé. Inépinje yee iluke iyẽ kam u n hene. Ne i hele re ketẽ nnéi pisoi piké nfáa yẽ nnya.

52 Kuu lã mí ma, Pisui fi api picéńaankee loni pin pimécɔpecire píseine re: Iye nnya ke nkó uu yé maa re u yé uipinje ró he ari le?

53 Kei ke Yeesu uu pee pi maa re: Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm te nɔnsá Usoi Kepipi ipinje n li, nɔnsá kɔ kemenye n ntí, áni nfáa má.

54 Usoi nkó yee inépinje n li uu kɔ menénye níru ye nfáa teneciré yénle. Ne ha keyáa tɔrɔ ketúnjé nkɔ kémee u yukusene.

55 Li we re inépinje ye iluke yíkíyiki le, menénye pɔɔn kɔ liníré-niré yíkíyiki.

56 Usoi nkó yee inépinje n li uu kɔ menénye níru ye kenémee wele néen kɔ ukemee we.

57 Sáa yee né n tumme yee nfáa ute. Uyẽ nnya kam nfáa má. Limécɔ, úye un inépinje n li, u né nnya nfáa yenune.

58 Iluke iyee keyómecaa-pɔ n léeri ye iyẽ. Ii iyẽ ke nópínésáyaha api pee n li, nípá ne lã, api kɔ pee kpíni mecɔ we. Amá nkó yee nnyí n li ye mesére nfáa máne.

59 Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu pee Kaperinawum-pɔ Pisui fi kuyomeyáhaalee-i pisoi n céési kuu anɔ nyẽ ma.

Tinɔo tee ye usoi nfáa teneciré n yéneise

60 Ke upipiretiki api anɔ nyẽ n kɔ, pimeyã api re: Nsímé mmú ye nípape tɔsile. Wóo yé mmú kutu n cɔlẽ?

61 Yeesu uu céru re upipiretiki ye nsímé mmẽ kecáá nmulaaakele. Uu pee pi maa re: Li nó ricónje meyã, née yo?

62 In lã, nɔn píye Usoi Kepipi n yẽ ken kei kaké pee ní we pítaá m pele ní, íye kai yé pee nó wa?

63 Uléécáa Nfaasone mee ye nfáa he. Kesoipipi áke yé líka fe. Amá anɔ nnyé kam nní nó mí ma ye Nfaasone akó le nyee ye nfáa n he.

64 Amá pinyine ápi nókenécɔpe ne kefa né tene. Ai líka nnya kuu lã male. U hái mekee-me pepee ápi n nɔmureine ne uyee n sónti uké piláarɔ anipe-i u n wa nyule.

65 Uu kɔ pimáa pi kpá re: Lẽ nnya kam nó maa re úka úu we yee yé n fe uu kenémee weri insá Unésáa yee ncée u he.

66 Kaí ne kei n kpísi, upipiretiki meyã api kepire u tɔ ápi ye pee pitiki u rikpá.

67 Uu pee upipiretiki kefi ne pité pẽ pise re: Nɔ ní, nó áni la nɔké tɔmpɔɔ?

68 Simɔ Piyee uu u pese re: Upíima, úye ucɔ kémee kari yé nkɔpáni ha? Kepóméé ke nsímé mee ye nfáa teneciré n he ní we.

69 Tɔ ne kefa pɔ tenele ari yénu re pɔ ke Uléécáa uu wée uu tumti.

70 Yeesu uu pee pi maa re: Ai née nó kefi ne pité mpí wéee? Mprá ne lã, use ye nókenécɔpe kuníri le!

71 Simɔ Isikariyɔti unmánne Yutasi nsímé kuu lã símisi. U kefi ne pité pẽ use le. Mprá ne lã, uyee sónti uké piláarɔ anipe-i u wa.

7

Yeesu pimarɛɔ ʔpi nɛ kɛfa u tɛnɛ

¹ Lɛ mɛmáá, Yeesu uu Kalilee ketɛ kóónú. Uu pɛé ha uké Yutee kekó rikóónú rɛ Pisuiɛ piwééɛɛ yɛ wééɛɛ piké u kpu nnya.

² Pisuiɛ anyá nyɛ kɛmɛɛ kapi yɛ sicáŋípi kɛmɛɛ n sói yɛ kɔ pɛɛ nyahaimɛɛ.

³ Upimarɛɔ ʔpi pɛɛ u maa rɛ: A nté yisi aa Yutee ketɛ-pɔ sí, pipópirɛtikɛ póóké kɔ pikɛi kaa n wai yɛ!

⁴ Úka úu yɛ umɛwai m pékesi un kɔ pɛé la kuyu kuké u ceri. Lɛ nnya, a tíyɛ ketɛ nnéi písoi piké mɛpówai mmé yɛ.

⁵ Asei kɛcáá, upimarɛɔ ricuruu páa pɛɛ kɔ nɛ kɛfa u tɛnɛlɛ.

⁶ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Inétunɛ íi kahanɛ n tu. Amá in nóó, mǐpá itunɛ íyɛ yɛ nɛ nó sáɛ.

⁷ Ketɛ nté písoi ʔpi nóinɛpuri yulu, amá pi nɛ ípuri yululɛ rɛ nɛ wɛ nɛn pi símisi rɛ pimɛwai ámɛ nyamí nnya.

⁸ Nóóké n ɛmɛ ani ha anyá li. Nɛ́ ám kei simpɔ kɛɛnɛ. Inétunɛ íi kahanɛ n tu.

⁹ Kuu lɛ písímé pi mǐ masí, uu Kalilee ketɛni-i mɛsuni.

Yeesu yɛ anyá kumúnɛ Yerusalem-pɔ Uléɛcaa keyɔ-i céɛsi

¹⁰ Kɛ Yeesu pimarɛɔ ʔpi anyá nyɛ ní ha, uricuruu póó kɔ yisi uu sí, úu tíyɛ piké u n nyáni, uu pɛɛ n wɛ yarɛ u pékesilɛ.

¹¹ Pisuiɛ piwééɛɛ yɛ pɛɛ anyá nyɛ-i u wélaankɛɛɛ ʔpi yɛ pɛɛ rɛ: Yei kuú wɛ?

¹² Písoi pɛɛ n cápɛnɛlɛ yɛ pɛɛ unsímé ɛmúlaankɛɛnɛɛɛ. Pinyinɛ ʔpi yɛ rɛ: Usoi sɔnɛ lo. Píɔ ʔpi rɛ: Eɛhei, písoi kuu kíraaɛntɛ.

¹³ Amá úka úu pɛɛ unsímé símisi líkɛ n cálɛ. Pisuiɛ piwééɛɛ kapi pɛɛ lɛ wuru.

¹⁴ Anyá siyaa sin kɛɔpɛ pitulɛ masí kɛ Yeesu uu Uléɛcaa keyɔ ha uú ha n céɛsi.

¹⁵ Ai Pisuiɛ píri wai ʔpi yɛ pɛɛ rɛ: Usoi nkó úu icélaa íka yɔsí, íyɛ kai pɛɛ wa kuú nɛ nní nɛnɛ Nléɛcaasímé nyu?

¹⁶ Yeesu uu pi pɛɛ rɛ: Icélaa nnyí kam nní písoi m pálɛ íi kɛnɛmɛɛ léeri, amá Uléɛcaa yɛɛ né n tummɛ kɛmɛɛ kii léeri.

¹⁷ Uyɛ un n la uké Uléɛcaa mɛla wa, u yɛ céri rɛ Uléɛcaa kɛmɛɛ kɛ icélaa nnyí ii léeri nɛɛ nnénóosímé cirɛ yɛ mu.

¹⁸ Nkó yɛɛ unnóosímé cirɛ n símisi yɛ lalɛ piké ríyɛ u waisɛ. Amá nkó yɛɛ ní la piké uyɛɛ u n tummɛ ríyɛ waisɛ yɛ aseɛ málɛ. Nnóomɛ níka nɛ ukɛmɛé wɛ.

¹⁹ Nté Moisi yɛ isé nó pa má? Nó úka úu kɔ pɛɛ isé iyɛ tikilɛ. Yo nnya kani pɛé la nɔkɛ né kpu?

²⁰ Písoi pɛɛ n cápɛnɛlɛ ʔpi u pɛɛ rɛ: Pɔ kuníri héesilɛ. Wóo la uké pó kpu?

²¹ Yeesu uu pi pɛɛ rɛ: Mɛwai mɛɛ kam wa ai nónnɛnɛí píri wai.

²² Moisi yɛɛ isé nó pa rɛ ani yɛ siwántisi kérii, ái kɔ pɛɛ uyɛɛ nɛ li kori, hái nópinékpurɛ fói-mɛ kai léeri. Ani kɔ ɛmurei, hái ricuruu ani yɛ kɛwéntɛyaa tunɛ usoi kɛ.

²³ In tɛ nɔ yɛ ɛmurei ani kɛwéntɛyaa tunɛ kɛwántisi kɛ, ái kɔ pɛɛ Moisi isé kani rilóó, yo nnya kani pɛé nɛ né wólaalɛ tɛ nɛ kesoipipi nɛ keriyu kɛwéntɛyaa tunɛ pɔisɛ?

²⁴ Ani kapɛ yɛ usoi keyu ripáí aní nɛ u túhaanɛ, amá ani yɛ aseɛ kɛmúnɛ ritiki aní nɛ túhaanɛ.

Písoi yɛ pimɛcirɛ písɛi rɛ Yeesu kɛ Uléɛcaa uu wéɛɛ?

²⁵ Yerusalem pikó pinyinɛ ʔpi rɛ: Ai utisi nkó kapi wééɛɛ piké kpuu?

²⁶ Uyɛɛ nkó un nɛ uripɔó símisi lin cálɛ, úka úu kɔ ríka u ma! Yarɛ piróyóopi yɛ cerilɛ rɛ mɛsei uyɛ kɛ Uléɛcaa uu n wéɛ nɛɛ?

27 Tɔ nkó pɔ́ keleeme nyule. Amá uyẽ ke Uléécaá uu n wée un píyei n ka, úka úu yé céri méye kuu léeri.

28 Yeesu ye pee Uléécaá keyɔ-i wele un likumúnjé kpe-i céési. Uu pupɛi rɛ: Mɛsei kani né nyu nɔn kɔ kenéleeme nyu, née yo? Mɔ́ ná nɛ lɛ, ái menéla kecáá kamí nɛ ka. Amá uyee né n tumme ye aseí mále. Ani uyẽ nyu.

29 Née nɛ u nyule. Ukeméé kam léeri. Uyee né tumme.

30 Ke Yeesu uu lɛ mí ma nnya, api péé n la piké u tí. Amá úka úu kaha uké u rica, ke uitɔŋɛ íi pee kahane nní n tu nnya.

31 Písoi meyá api riwúí tɛ kecɔpe nɛ kefa u tene apí maa rɛ: Uyẽ ke Uléécaá uu n wée un píyei n ka, yare u yé mewaisaŋa wapisi áí tósu lɛ ke utisi nkó uu nní n wapisii?

Pi Uléécaá keyɔ piméré pinyine tú te piké ha Yeesu tí

32 Pifarisi api lɛ ke písoi api riwúí kémee Yeesu kecáá n weiresentene kom. Pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése nɛ Pifarisi api pee Uléécaá keyɔ piméré pinyine tum te piké ha Yeesu tí.

33 Yeesu uu pee rɛ: Nkárípi ke tó nɛ nnɔ́ ari ketóne kpáne am pee limemáá uyee né n tumme kémee pɛle.

34 Nó kam ani né wéési, amá áni yé pee né yé. Li we rɛ áni yé fe nɔké kei kam yé ha n we ha.

35 Pisuiɛi api pee pimɛɔpɛcɛrɛ m píseine rɛ: Yei kuu sí kári yé fe tɔké u yé? Née Pisuiɛi pee Pikireki keté kecáá n yekaalɛ kémee kuu sí uké ha Pikireki n céési?

36 Te íye kuu nní maa rɛ: Nó kam ani né wéési, amá áni yé pee né yé. Li we rɛ áni yé fe nɔké kei kam yé ha n we hapɔ?

Míni mee áme ye pikai n hási

37 Anyá keyaa tɔrɔɔ kee sinnéi kecɔpe keyáa píima. Kɛ ke Yeesu uu písoi keyu-i nyere uu pupɛi rɛ: Nnírɛ nn úye n we, uké kenémee kam uké míni n ntí.

38 Míni mee ye nfáa n he yé nkó ye nɛ kefa né n tene kémee n leerile men wólu yare únihai, yare kai Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalɛ mɛɔ.

39 Uléécaá Nfaasone ke pɛpɛe nɛ kefa u n tene api yé n yɔsí nkó ke Yeesu uu lɛ símisi. Api pee kahane likumúnjé kpe-i Nfaasone n yɔsí, ke Uléécaá úu pee kahane Yeesu ríyu n waise nnya.

Písoi ye anɔ́ akó akó Yeesu kecáá símaanke

40 Ke písoi pee n cápínelɛ kecɔpe pinyine api anɔ́ nyɛ n kɔ, api rɛ: Mɛsei usoi nkó yee antepu uyee pee n sónti.

41 Picɔ́ pɔ́ rɛ: Uyẽ ke Uléécaá uu wée. Kei ke picɔ́ pɔ́ kɔ rɛ: Uyẽ ke Uléécaá uu n wée yé fe uu pee Kalilee-pɔ́ leerii?

42 Ntɛ́ li Nléécaasimé ritelé kémee wólaalɛ te: Uyẽ ke Uléécaá uu n wée ye Tafiti kepirɛ le? Pɛtelehem kuyu-i ke Tafiti uú pee n we kapi u marune.

43 Lɛ nnya ke písoi api Yeesu kecáá anɔ́ akó akó símaanke.

44 Pinyine ye pee pikɛɔpe lalɛ piké u tí, amá úka úu pee kaha uké u rica.

Pisuiɛi piwéése ye Yeesu kesi

45 Uléécaá keyɔ piméré api yisi api pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése nɛ Pifarisi kémee pɛle. Pɛpɛe ye Uléécaá inyóɔnse n wa piwéése nɛ Pifarisi api píse rɛ: Yo nnya káni u tí nɔké nɛ kam?

46 Api píse rɛ: Nɛ keweesi, usoi úka úu símaalɛ yare usoi nkó mɛɔ.

47 Kei ke Pifarisi api pee píse rɛ: Yare nó nɛ kɔ tíyɛle uu kɔ nó feriyee?

48 Yare píróyóopi nɛ tó Pifarisi kecɔpe use unyine ye nɛ kefa u tenɛle née?

49 Amá risoiwuí ntí tee nní u n tíkilē ári isé nyu. Uléécaá ye lē nnya anóo ri wale.

50 Pifarisi kecəpe use kapi ye n sée re Nikotem ye pee kei wele. U pinyine-i Yeesu kémee hápaalenle. Uyee pi maa re:

51 Irósé íi ncée he re piké usoi akópe pa ápi kahané unkó n kō, née ápi kahané n ceri lē kuu n wa.

52 Kei kapi pee u pise re: Nénte pǒ ne kō nkpeni Kalilee ukó le, née yo. A nsone Nléécaasimé ritelē kēē aa kóm te antepu úka úu pikai Kalilee-pō leemelē.

53 [Lē memáá, mpá úye uu yisi uú kulu.]

8

Lē ke Yeesu uu unósi unyine yee iwásá n wa mí ma

1 Ke pisei api n kúú, Yeesu pǒo yisi uu Olifiyee rikúú taá.

2 Uu kemaresine yisi uu Uléécaá keyə-i pele, pisei api u kálaapo. Uu pee tone uu pi n céesi.

3 Kei ke isé picélaa ne Pifarisi apí ne unósi unyine hapə re pi u torile un iwásá wai. Api riwúí kecəpe u nyereese,

4 api Yeesu maa re: Ucélaa, pi unósi nkó tóri le un iwásá wai.

5 Moisi ye isé ró pa re tóké ye lipinəsi pē apare tapisi tóké kpu. N-ye ke pǒo yé?

6 Tinóo kapi lē wéesi nnya kapi lē u pise piké ne nnyine n yé piké ne pitele u n wa nnya. Amá Yeesu uú pe, uu kenípepi ne ntaai kémee piwóle kápáa.

7 Kapi ní we pin pipíseise ne kéyu u mahani nnya, Yeesu uu yisi uu kecíre nyere uu pi maa re: Uyee úu nókenécəpe nké-i akópe n wailē uké mefoí ripare u tóori.

8 Uu kō pípe kpá uu ntaai kémee piwóle nǒj.

9 Kapi anóo nyē n kō, piwéese api pinnéi kpíi use use. Piwéese kaí ne kori aí ne siwá páála, ai pee nkpeni unósi uyē mecire kecəpe yá, u ne Yeesu pin we.

10 Yeesu uu pee yisi uu nyere uu u pise re: Unósi, yei kapi we? Úka úu akópe pǒo paa?

11 Uu u pese re: Úka úu we, Upiima. Yeesu uu u maa re: Né ám kō akópe pǒo pane. A n nme aa tómpo. Amá kape kō akópe piwai rikpá.]

Yeesu yee pisei nnéi metéi

12 Yeesu uu kō pisei pee n cápinelē pimáa kpá re: Né ne pisei nnéi metéi le. Nkó yee né n tíkilē úu pikai kunmaha kémee sónene, amá metéi mee ye nfáa n he kuu yé m má.

13 Kei ke Pifarisi api pee u maa re: Pǒo ripócuruu kepócaá aseéra lese. In lē, aí nsímesei kaa símisi.

14 Yeesu uu pi pese re: Mpá kam tinécúruu kenécáa nsímé n símisi, nsímesei ye mu. Li we re ne nyule kei kam n léeri ne kei kam n sí. Amá nǒo áni nyu kei kam n léeri ne kei kam n sí.

15 Sisoipipi metúhaane mecə ke nǒo túhaane. Né ám úka ne túhaane.

16 Amá in te ne ne unyine túhaane, aseí kam tíkilē nen ne u túhaane. Li we re aí menécíre née ne u túhaane, tó ne Unésáa yee né n tumme ye pi.

17 Li nǒinésé kémee wólaalē te pisei pité pin linyine kecáa nse n símisi, nsímesei ye mu.

18 Né ne rinécúruu kecáa aseéra lesele, Unésáa yee né n tumme un kō kenécáa aseéra lese.

19 Api pee u pise re: Yeí ke Upósáa uú we? Yeesu uu pi pese re: Ani né nyu áni kō Unésáa nyu. Nǒn pee né n nyu, nó kō pee Unésáa pǒo kō n nyu.

20 Yeesu ye anóo nnyé male un Uléécaá keyo kémee awóótakai keyúrí we un Nléécaasimé céési. Ke uitunje íi pree kahane n tu nnya, úka úu u tí.

Ani yé fe nǎké kei kam n símpo ha

21 Yeesu uu ko pimáa pi kpá re: Ne tósule. Nó kam ani né wéési áni yé né yé, aní ne nóanékópe kpíni. Ani yé fe nǎké kei kam n símpo ha.

22 Pisui fi api pree pimécire m píseine re: Kuu nní m maa re ári yé fe tǎké kei kuu n símpo ha, yare u lala uké umécire kpu née?

23 Yeesu uu pi maa re: Nǎ ne metene nté pikó le, néen kecáá-po ukó. Nǎ ne keté nté pikó le, né ám keté nté ukó.

24 Lǎ nnya kam nó maa re nǎnsá n ηmurei re née nǎpá píyei uwee, no ne nóanékópe kpínine.

25 Kei kapi pree u pise re: Póo mpíi úye kecire? Yeesu uu pi pese re: Te íye kam mpíi mekke-me nó símaari?

26 Ne nókenécáá nsímé mále meyá ké símisi ké ko ne nó túhaane. Amá mmē kam uyee né n tumme kémee n kó ηmane kam písoi símisi. Asei ke uyē uu símisi.

27 Amá ápi nkpáni céri re Usáa nsímé kuu símisi.

28 Yeesu uu pree pi maa re: Nǎn píyei Usoi Kepipi rintaáse, nó pree céri re née nǎpá píyei uwee. Nó ko ceri re ám linékó cire líka wai, amá lǎ ke Sáa uu né n céesi kam símisi.

29 Tó ne uyee né n tumme tóo kesé we. Lǎ kuu ní la ηmane kam ye wa. Lǎ nnya, úu né riyá ké menécire n we.

30 Ke Yeesu uu lǎ n símisi, písoi meyá api ne kefa u tene.

Písoi pree pimécire n te ne pilási

31 Kei ke Yeesu uu pree Pisui fi pree ne kefa u n tene maa re: Nǎn nnésímé n tikilē, nǎ pinépiretiki yíkíyiki le.

32 Nó pree nsímesei ceri, nsímesei mmē nn tíyese ani nómenécire n te.

33 Api u pese re: Tó Apiraham siyase le, ári ko píkaí unyine ilasi tonelē. Yo nnya kaa pree re: Nó kam ani nómenécire n te?

34 Yeesu uu pi pese re: Asei kecáá, ké nó símisi re usoi nkó yee akópe n wai ye akópe ulasi le.

35 Ulási úu ye mesére keyo ke-i kapi u m múlē n we. Uyopipi yee ye mesére keyo-i n we.

36 Lǎ nnya, Kepipi ken ilási kémee nó n lese, nǎ meyíkíyiki nómenécire tele.

37 Ne nyule re nǎ Apiraham siyase le. Amá nǎ ko péé la nǎké né kpu re áni nnésímé ηmurei nnya.

38 Lǎ ke née Unésáa kémee n yé nkó ke née símisi. Lǎ ke nóo ko nóunésáa kémee n kó ke nóo ko wa.

39 Api u pese re: Apiraham ye urósáa le. Yeesu uu pi maa re: In te nǎ Apiraham sipipi le, ani Apiraham mewai n wai.

40 Menéwai nnéi yee re ké nsímesei kam Uléécaá kémee n kó nó ritérjse. Amá nǎpá ne lǎ, nǎ ko pree wéésile nǎké né kpu. Apiraham úu pree lǎ wai!

41 Amá nóunésáa sei mewai meco ké nóo wai. Kei kapi pree Yeesu pese re: Ari siwásánkaipipi. Usáa use kóló kari má. Uyee nní Uléécaá.

42 Yeesu uu pi maa re: Uléécaá un pree mesei Nóunésáa, nǎ yee pree né n la re ukemee kam léeri nen ko uyē nnya nté we. Ai menéla kémee kamí ka. Uyee né tumme.

43 Yo nnya káni lǎ kam nó n símisi aseí kóméi? Káni yé n fe nǎké nnénóosimé kutu riñco nnya ye ni.

44 Kuníri kpεε núnésáa. Núnésáa mela kani kɔ la nɔké n wai. Háí mεκεε-me kuu usoikɔ. Úu ye aseí ritiki. Li we re aseí áa ukeméé we. U ye un nnóome n wai kaí ne u sá. U unóome le. Uyεε kɔ nnóome nnéí riyíkí.

45 Kai nní lē ní we nnya káni ye nsímései ke née n símisi ηmurei.

46 Nó úye yeé yé fe uu né nyíse re ne akópe wa? In te nsímései kam símisi, yo nnya káni péé ne kefa né tene?

47 Usoi nkó yeé Uléécaá ukó, yèè Uléécaá nsímé kutu ricɔle. Ke nɔ́ áni nní upikó nnya káni Uléécaá Nsímé kutu cɔlē.

Yeesu ne Apiraham kecáá nsímé

48 Pisuífi api péε Yeesu pése re: Ai tɔ mesei alari mále tɔké maa re pɔ Samarii ukó le aa kɔ aníri héésii?

49 Uu pi pése re: Am aníri héési, amá Unésáa kam tíyu waise, nɔ́on péε tinékó kópu!

50 Am wéési ké rinécúruu ríyu waise. Unyine yeé wéési uké ríyu né waise. Uyεε kɔ utúhaane.

51 Asei kecáá, ké nó símisi re nkó yeé nnésímé rimmúlú úu píkaí kpine.

52 Kei ke Pisuífi api péε u maa re: Tɔ nkpéni meyíkíyiki yénle re pɔ aníri héésile. Apiraham ye kpule, antepuye pɔ́o kɔ kpíni. Pɔ́o péε nkpéni re nkó yeé mpósímé rintiki úu píkaí kpine!

53 Yare pɔ́ ne urósáa Apiraham yeé n kpu fele née? Antepuye pɔ́ ne kɔ kpínle. Yare pɔ́o péε úye?

54 Yeesu uu péε pi pése re: In te née rinécúruu ríyu waise, ám yé ríyu yē. Amá Unésáa uyē kani mí maa re uyεε Núnéléécaá yeé ríyu né waise.

55 Ani kɔ péε u nyu. Amá né ne u nyule. Nen m maa re ám u nyu, ne lē wale nómenécɔ unóome. Amá né ne u nyule nen kɔ unsímé tikiilē.

56 Núnésáa Apiraham ye péé ne mpɔ́onare cuunkεεle re u yé kam uu kenékámeyaa yenu. Uu kɔ mesei ke yenu, urikiη ari níηesi háí.

57 Kei ke Pisuífi api péε u píse re: Páa kahane nkpáni iηmē kuwóó n tu, pɔn péε tee re pɔ Apiraham yenaalē, née yo?

58 Yeesu uu pi maa re: Asei kecáá, ké nó símisi re Apiraham uké kelenε ní we, né ne péé wele.

59 Kei kapi péε apare kpísi re piké u tapisi. Amá uu ne pi pɔlu uu Uléécaá keyɔ-i léepɔ uu tómpɔ.

9

Yeesu ye utisi unyine kapi m mári unyíye pɔise

1 Ke Yeesu uu ncée-i ní we un tósu, uu utisi unyine kapi m mári unyíye yenu.

2 Upipiretiki api u píse re: Ucélaa, wóo kecirε yeé akópe wa nnya kapi ne utisi nkó mári unyíye? Uricurru akópe nnya née pepεε u m mári akópe nnya?

3 Yeesu uu pi pése re: Ai uakópe nnya, áí kɔ pepεε u m mári akópe nnya. Lē kai yé n wa Uléécaá nnaηe nké ne ukεcáá ní we lín nyáni nnya kuu unyíye.

4 Ke ituηe ii nní ní we, li píse re tɔké uyεε né n tumme pikεi wa. Kesine ye waine, úka úu yé péε fe uké keisi.

5 Kumúnjé nkú-i kam nní ketē kecáá ní we, née ketē kecáá metéí.

6 Kuu anóo nyē pimáa mí masí, uu keteni-i meta tuke uu ne sipérépi wai, uu unyíye uyē inipεε pórii,

7 uu péε u maa re: A n ηme a ha Silowee kupɔre-pɔ lihí. Silowee aseí re Utume. Uu mesei yisi uu sí uu ha líhu. Kuú ha m péεme, uu péé n nyáni.

8 Upiperecɔ ne pepεε n nyu re u péε wéleile, api péé m píseine re: Ai nkó yeé péε tú un wéleii?

⁹ Picɔ api ye re: Uyee lo. Picɔ api re aai, menyine kapi wene. Uricuruu uu pee re: Ne nmaa lo.

¹⁰ Api pee u pise re: Iye kai wa ke iponipee ii ne nkpenni nyani?

¹¹ Uu pi pese re: Utisi uyē kapi ye n see re Yeesu yee siperepi wa, uu inipee ne prii uu pee ne maa re: “A n nme a ha Silowee kupore-po lihi.” Am si am ha lihu, am pee n nyani.

¹² Api u pise re: Yei ke utisi uyē uu we? Uu pi pese re: Am nyu.

Pifarisi ye unyie yee m pei nsime pisei

¹³ Api pee utisi uyee pee mekee n nyinle ne Pifarisi keme si.

¹⁴ Keyaa ke ke Yeesu uu siperepi n wa uu ne inipee u wukule ye pee kewentyaa le.

¹⁵ Pifarisi po ko pipisei u kra re iye kai wa kuu ne nkpenni nyani? Uu pi maa re: Siperepi kuu inipee ne prii, am si am ha lihu, am pee nkpenni n nyani.

¹⁶ Le nnya ke pikewape pinyine api maa re: Utisi uyee mewai mme n wa uu ye fe uke Uleeca-i n leeri. Kuu nni kewentyaa ise rintiki nnya. Picɔ api re: Iye ke ukopeko uu ye fe uu mewaisa mme mewai? Kei kapi pee adoko akoko ne rikene.

¹⁷ Pifarisi api ko unyie uyē pipise kra re: Iye ke po utisi uyee inipee po m paise keca muu? Uu re: Antepu lo.

¹⁸ Mpa ne le, Pisui fi piweese api pee la pike ko te u pee unyie le kuu ko nkpenni nyani. Api pee upiko sei

¹⁹ api pi pise re: Nounemane uyē kani n tee re no u marile unyie ye mesei nkoo? Iye kai wa kuu ko ne nkpenni nyani?

²⁰ Upiko api pi pese re: To u nyule re u keropipi. To ko u marile unyie.

²¹ Ama ari nyu le kai n wa kuu ne nkpenni n nyani, ari ko nyu woo u paise. Ani u pise, uu kewaa, u ye fe uu uriyu keca nkosi.

²² Pisui fi piweese kapi wuru nnya kapi le ma. Li we re Pisui fi piweese ye pee komeinele re uye un m maa re Yeesu ke Uleeca uu wee, pike liute kuyomeyahaalee-i lese.

²³ Le nnya ke upiko api maa re: Uu kewaa, ani uricuruu pise!

²⁴ Pifarisi api ko uyē kapi m mari unyie pipise kra api u maa re: A aseisi nkoo like Uleeca rinyiri ritaase. In too, to nyule nmaa re utisi uyee ukopeko le.

²⁵ Uu pee pi pese re: Un ukopeko, ne am nyu. Ama likei lise kam nyu re ne pee unyie le nen ko pee nkpenni nyani.

²⁶ Api pee u pise re: Yo kuu po wa? Iye kuu ne inipee po wukule?

²⁷ Uu pi pese re: Ne pisime no masile ani kutu ne ricoo. Yo nnya kani la ke ko pisime rikra noko ko? Ne no ne ko lala noko pansa upiretiki?

²⁸ Kei kapi ale u rikapaa api re: Po uyē upiretiki. Ama to ne Moisi pipiretiki le.

²⁹ To nyule re Uleeca ye ne Moisi simisile. Ama ari nyu ricuruu meye ke nko po leeri.

³⁰ Unyie yee m pei uu pi maa re: Lela piri ne ni we ye re ani nyu meye kuu leeri, uu ko pee tiyese inipee ii n nyani.

³¹ To nyule re Uleeca uu ye ukopeko ne kutu ricoo, ama nko ye riyu u n waiselē un umela wai kuu ye kutu ricoo.

³² Kai ne n weme, ari pikai komaale te unyie ye tiyese usoi kapi m mari unyie uu ye konyu.

³³ Utisi nko unsa pee Uleeca keme n leeri, uu ye pee fe uke linyine wa.

³⁴ Api u pese re: Hai kapi ne po m mari kaa akope keme polle. Po ye pee nkpenni to cee si, nee yo? Api pee kuyomeyahaalee-i u lese.

Pifarisi rinyiye

³⁵ Yeesu uu kóm te pi utisi uyē lese. Uú ne utisi uyē sáne uu u pise re: Pɔ Usoi Kεpipi ne kefa tenelēe?

³⁶ Uu Yeesu pεse re: Uyee úye, Upíima? A né símisi ké ne kefa u tene.

³⁷ Yeesu uu u pεse re: Uyē kaa nní nyáni, uyee nní ne pó símisi.

³⁸ Kei kuu pεe re: Ne ne kefa pó tenele, Upíima. Uu pεe Yeesu kenyalε-i wúla uu ríyu u waise.

³⁹ Yeesu uu pεe re: Ne ketē kecáá kale ké ne pisei túhaane, pεpεe n nyíinlε piké n nyáni, pεpεe n nyáni póké nyíinu.

⁴⁰ Pifarisi pinyine ye pεe ukékúrí wele. Kapi anóo nyē n kó, api u pise re: Yare tó ne kɔ pinyíye le, née íye?

⁴¹ Yeesu uu pi pεse re: Nɔn pεe pinyíye, áni yé pεe akópe m má. Amá nɔ ye maa re nɔ nyánile nnya ke nɔanékópe aa nókεnécáá we.

10*Useesé ne isán kenýárū*

¹ Yeesu uu re: Asei kecáá, ké nó símisi re usoi nkó ye úu rinɔnɔ-mē ne kusánlee-i n lompɔ, amá uu pεe kuwélé féé ne lompɔ ye uyaa ne usoi kpááree le.

² Amá nkó ye ne rinɔnɔ n lompɔ ye useesé.

³ Tinɔnɔ uméré yèè useesé tinɔnɔ hánnεle, isán ii umetē kom, uyē uu pεe nírpa uisan íye rinyiri séi uú ne i leepɔ.

⁴ Un uikó nní pilésepɔ m masí, uu pεe ikεkpeē wai. Kii nní umetē n nyu nnya, ii pεe u n tikilē.

⁵ Íi ye píakai usoi nkó kii n nyu ritiki. Amá ketaa-pɔ kii ye u kaase, kii nní pisáne metē n nyu nnya.

⁶ Yeesu uu kenýárū nké pisei pεe kutu u n cólē wai, amá ápi ceri lē kuu rí la uké male.

Yeesu ye useesé sɔne

⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Asei kecáá, ké nó símisi re née kusánlee rinɔnɔ.

⁸ Pē nní pεe rí ka apí ne né tise ye piyaa ne pisei kpááree le, amá isán íi ne kutu pi ricɔ.

⁹ Née rinɔnɔ. Uyee né mmé rintíki uú ne lompɔ ríyu kai yé lɔ. U yéé lompɔle uu lééri uu kɔ liluke-luke m má.

¹⁰ Piyaa ne pikópe ne picaaínkεe ηmane nnya ke uyaa uu ye ka. Amá né ne kale re isán iké nfáa yē nké ne i m pom.

¹¹ Née useesé sɔne. Useesé sɔne yèè fele uu uisee nkɔ yósu uu kpi.

¹² Usáne kapi n kpísi un keisi úu useesé yíkíyiki, ái kɔ uyee useete. U ye kúkpe yenle kun wεme, uu isán yá uu wuru. Kúkpe pó pεe isán lakasente aku yékááse.

¹³ Kai nní siwóó ηmane nnya kuu keisi, úu isán kecáá nfasimé ríka wai.

¹⁴ Née useesé sɔne. Ne inésán nyule, iyē in kɔ né nyu

¹⁵ yare ke Unésáa uu né n nyu néen kɔ Unésáa uyē nyu mεcɔ. Né fe am inésán nkɔ yósu am kpi.

¹⁶ Ne kɔ isán icɔ mále ye íi kusánlee nkú-i rí we. Li pise re ké kɔ iyē wélaame. I yé menétē kó, ai wai kusánlee kuse ne useesé use.

¹⁷ Sáa ye né lalε re ne ηmurei re ké kpu ké pεe kɔ nfáa piyéne rikpá nnya.

¹⁸ Úka úu nfáa né yósu. Née rinécúruu ηmurei re ké kpu. Ne rínanε mále nen yé kpu am kɔ limemáa nfáa yenu. Lē ke Unésáa uu né n forii re ké wa ye lē.

¹⁹ Nsímé mmē nnya, Pisuifi api kɔ Yeesu kecáá anóo akó akó n símaankεe.

²⁰ Pimeyā api re: U aníri héesile, u isəhɔ torile. Yo nnya kani kutu u cólē?

21 Picɔ api re: Un pɛɛ aníri n héesi, úu yé pɛɛ nní n símisi. Kuníri yé fe aku unyíye inipeɛ wúkuleɛ?

Pisuiɸi ye Yeesu kesi

22 Nnyiyɛ kumúnjé-i kapi keyáa kenyine Yerusalem-i Uléécáa keyɔ inyóonse anyá wai.

23 Yeesu un we un Uléécáa keyɔ-i Salomɔɔ imɛɛ apolɛ metene nyérei.

24 Pisuiɸi api pɛɛ kekále u wai api u pise re: Ne keyo-pɔ kaa yé lɛ tó n séélɛ tɔn táikɛɛ? In te pɔɔ uyɛ ke Uléécáa uu n wéɛ, a ró símisi kekéripi cáká-cáká.

25 Yeesu uu pi pɛɛ re: Ne lɛ pisímé nó masile ani yúlu. Mɛwai kam ne Unésáa nnaɲɛ n wapisi ye nyísele re aseí kam símisi.

26 Amá ke nó áni nní inésáɲ nnya, áni ɲmurei.

27 Inésáɲ yèè menétɛ konle. Né ne kɔ i nyule, ii ye kɔ né tíki.

28 Nfáa teneciré kam i he, ii píkaí kpine, úka úu yé kɔ fe uké anénipe-i i yɔsí.

29 Unésáa yeɛ né i m pa ye mpa úye fele. Uka úu yé fe uké Unésáa anipe-i i yɔsí.

30 Tɔ ne Sáa tó ye usoi use le.

31 Kei ke Pisuiɸi api kɔ apare pikpíkɛ rikpá re piké u tapisi.

32 Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Ne mɛwai sɔne meɲã mee Sáa kémɛɛ n léeri nó nyísele. Mɛkɛɔpe méye nnya kaní la nɔké apare né tapisi?

33 Api u pɛɛ re: Ai mɛwai sɔne méka nnya karí la tɔké apare pɔ tapisi tɔké kpu, amá kaa Uléécáa n lámaankɛɛ nnya ye ni. Pó kesoiɸipi, aa meɲóciɛ n nyáni re pɔ Uléécáa le.

34 Yeesu uu pi pɛɛ re: Ai nóinésé kémɛɛ wólaalɛ te Uléécáa ye maa re: Nɔ keyómɛɛɔa sipipi lɛɛ?

35 Tɔ nyule re ápi yé fe piké lɛ ke Nléécaasimé ritelé ari m ma tinne. Isé ritelé ye pɛ ke Uléécáa uu pɛɛ ne n símisi séɛ re keyómɛɛɔa sipipi.

36 Sáa yeɛ né wéɛ uu ketɛ kecáá né tumti. Yo nnya kam yé maa re ne Uléécáa Kepipi le ani pɛɛ re Uléécáa kam lámaankɛɛ?

37 In te áí Unésáa mɛwai kam wai, áni kape ne kefa né tene.

38 Amá in te mɛ kam wai, mpa nɔnsá n la nɔké ne kefa né tene, ani kɔ mɛ kerí ne kefa tene, ani pɛɛ kekéripi ceru re Unésáa ye kenémɛɛ wele, néen kɔ Unésáa kémɛɛ we.

39 Api kɔ n náasi piké u tí, amá uu ne pi ɲméherɛɛ.

40 Kei ke Yeesu uu kɔ yisi uu Yuriteɛ nkoi pitɛɲ pɛle, uu ha kei ke Yohani uu pɛɛ mɛkɛɛ pisoí míni n wóle tone.

41 Pisoí kulúí pin kei ukemɛɛ sónaapɔ api ye re: Yohani úu mɛwaisaɲa méka wa. Amá mmɛ nnéí kuu utisi nkó kecáá m ma ye aseí ritikile.

42 Kei ke pisoí meɲã api pɛɛ ne Yeesu kefa tene.

11

Lasaa nkɔ kecáá nsimé

1 Utisi unyine yeɛ pɛɛ we un pɔólú, api ye u séi re Lasaa. Maari ne umáa Marita kuyu Petanii-pɔ kuú pɛɛ we.

2 Maari uyɛɛ Uɸiima ana tulaali kɔnu uu ne unnyúpi tinne. Uyeyi Lasaa yeɛ pɛɛ pɔólú.

3 Lasaa piyeyi pɛ keté api Yeesu kémɛɛ tum apí ha u maa re: Uɸiima, usoi uyɛ kaa nní ɲ la ye pɔólúle.

4 Ke Yeesu uu nsimé mmɛ n kɔ, uu re: Ai nkɔ itoi kuu pɔólú, amá Uléécáa uké ne ríyu n yé nnya kuu pɔólú. Kei kai yé kɔ ne Uléécáa Kepipi ríyu waise.

5 Yeesu ye pɛɛ Marita ne uwá Maari ne Lasaa lale.

⁶ Kuu pikóme mí masí re Lasaa ye pólú memáá, uu kei kuú pɛɛ ní we siyáa sité ketónɛ kpá.

⁷ Uu pɛɛ upipiretiki maa re: Tóké Yutee keté-mě pɛɛ.

⁸ Upipiretiki api u pɛɛ re: Ucélaa, áí kahanɛ n nánai ke Pisuifi apí pɛɛ kei-pɔ la piké aparɛ pɔ tapisi piké kpu. Kei kaa kɔ la póké pɛɛ néɛ?

⁹ Yeesu uu pi pɛɛ re: Kai ye nní n weesi, itunɛ ye leemɛɛ néɛ íi ye leemɛɛ? Uye un nɛ metunɛtɛí n sónɛ, úu ye rikpɔu. Li we re u ye keté nké kecáá metéí n nyánile.

¹⁰ Amá úye un kesinɛ n sónɛ, u ye rikpɔule re metéí áme ukeméé we nnya.

¹¹ Ke Yeesu uu lɛ pimáa mí masí, uu kɔ kpá re: Urósánɛ Lasaa ye lɔnile. Nɛ sinle ké ha u yónɛ.

¹² Upipiretiki api u maa re: Upíima, in tɛ u lɔnile, u yé peí.

¹³ Lasaa nkɔ nsímé ke Yeesu uu lɛ tee. Upipiretiki pón mūsu re nnɔni yíkíyiki nsímé kuu símisi.

¹⁴ Yeesu uu pɛɛ pi luru re: Lasaa ye kpule.

¹⁵ Nń nnya kai né láárú re ám pɛɛ likumúnɛ kpɛ-i kei we. Li lɛ wale re nóké nɛ kefa né n tɛnɛ nnya. Tóké nkɔpɛni ukemɛɛ tómpɔ.

¹⁶ Kei ke Tomaa kapi rinyíri n he re Usika uu pɛɛ pipiretiki tɔrɔɔ maa re: Ani mpɔ tóké kɔ ha, tó nɛ uyɛ tóké ha kesé kpu.

Yeesu ye ye nkɔ-i yukuse, uyɛ kɔ nfáa

¹⁷ Ke Yeesu uu n tuiɔ, uu kóm tɛ Lasaa ye nhóre kémɛɛ siyáa sina piwai masile.

¹⁸ Petanii ye nɛ Yerusalem kɔlɛnɛ yarɛ kilomɛtiri pitaani kumúnɛ.

¹⁹ Pisuifi meýá ye pɛɛ Marita nɛ Maari piyáhaa kale piké piuyei nkɔ pi riyákasɛ.

²⁰ Ke Marita uu n kɔ tɛ Yeesu ye nnyáá waimɛ, uu yisi uu u tɛpɛi, Maari pɔ kɛyɔ-i tonɛ.

²¹ Marita uu Yeesu maa re: Upíima, pɔn pɛɛ nté n we, unéyíi úu ye pɛɛ kpu.

²² Amá nɛ nyulɛ re mɔpá nkɔpɛni, Uléécaá yé lɛ nnéi kaa u m pisɛnɛ pɔ pa.

²³ Yeesu uu u maa re: Upóyíi ye nkɔ kémɛɛ yisinɛ.

²⁴ Marita uu re: Nɛ nyulɛ re u yé kam uu keyáa tɔrɔɔ ketúnɛ ke pikɔkpɔ api n yisinɛ yisi.

²⁵ Yeesu uu u maa re: Néɛ ye pikɔkpɔ yukuse, néɛ kɔ nfáa. Usoi nkó ye nɛ kefa né n tɛnɛ ye nfáa wainɛ, mɔpá un píyɛi n kpu.

²⁶ Nkó ye nfáa m má un pɛé nɛ kefa né tɛnɛlɛ úu pikai kpínɛ. Pɔ lɛ nmurɛii?

²⁷ Marita uu u pɛɛ re: Eɛɛ Upíima, nɛ nɛ kefa tɛnɛ re pɔ ke Uléécaá uu wéɛ. Pɔ Uléécaá Kepipi kɛɛ keté kecáá mékamɛ m má.

Yeesu ye tɛ

²⁸ Ke Marita uu lɛ pimáa mí masí, uu yisi uu tómpɔ, uú ha uwá Maari séi uu u wéi-wéi re: Ucélaa ye kale, u pɔ séile.

²⁹ Ke Maari uu lɛ n kɔ, uu mɛɛ nɛ mɛɛ yisi uu Yeesu tɛpɛi.

³⁰ Yeesu úu pɛɛ kahanɛ kuyu kpɛ-i n lomɔ. Kei ke Marita uú pɛé nɛ u rinsánɛ cirɛ kuú pɛé kɔ nɛ lɛ we.

³¹ Pisuifi pɛɛ pɛɛ Maari keyɔ-i ní we pin nkɔ u yáási, api yénu re u riwakasile uu léɛpɔ. Api yisi api u tiki. Pi pɛɛ lɛ músulɛ re rikpíi-i kuu sí uké ha tɛ.

³² Ke Maari uu kei ke Yeesu uu ní we n tuiɔ, uu uana metɛnɛ lólu uu u maa re: Upíima, pɔn pɛɛ nté n we, unéyíi úu ye pɛɛ kpu.

³³ Ke Yeesu uu n yé tɛ Maari ye tɛnile, Pisuifi pɛɛ u rintíkípɔ pón kɔ tɛni, ai u lémesí uripɔ ari caai hái,

³⁴ uu pɛɛ pi pisɛ re: Yei kani u wa? Api u pɛɛ re: A kam a yɛ, Upíima.

³⁵ Yeesu uu ténì.

³⁶ Pisuiḡi apì pɛɛ rɛ: A tíyɛ u pɛɛ u la kpa!

³⁷ Píkɛɔpɛ pinyinɛ pɔɔ rɛ: Uyɛɛ unyíyɛ inipɛɛ n wúkule úu yé pɛɛ fe uu wai usoi nkó úu yɛ kpúu?

Yeesu yɛ Lasaa nfaa pɛsɛmɛ

³⁸ Ai Yeesu pilémaa kpá, uripɔɔ ari caai háì uu yisi uu rikpíí-i tómpɔ. Kuparɛpoo kunyine yɛ ku kapi nnóɔ-i mɛparɛ riñfi.

³⁹ Yeesu uu pi maa rɛ: Anì kɛparɛ lesɛ. Ukpɔkpɔ uyɛi, Marita uu Yeesu maa rɛ: U nkɛpéni pikpáhái masí, Upíima. Kuú nɛ n kpu, li siyáa sina piwai masilɛ.

⁴⁰ Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Am pɔ maa rɛ pɔn nɛ kɛfa n tɛnɛ, pɔ yé tɛ Uléécáa yɛ ríyú málɛɛ?

⁴¹ Kei kapi pɛɛ kɛparɛ wúkule, Yeesu uu keléécáa weríí uu rɛ: Sáa, nɛ pɔ pɔnɛsɛ rɛ pɔ nɛ kutu né ricɔ nnya.

⁴² Né nɛ nyulɛ rɛ mɛsére kaá nɛ kutu né cólɛ. Amá písoi riwúí píima ntí tɛɛ nní nɛ n kálaalɛ nnya kam lɛ ma rɛ piké fe piké nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ pɔɔ né tummɛ nnya.

⁴³ Kuu lɛ pimáa mí masí, uu cáái ai cá rɛ: Lasaa, a leemɛ!

⁴⁴ Usoi uu kei nní yisi uu léeri, uana nɛ uanipɛ an sisánjáapampi pílaankɛɛlɛ, ukɛyú kɛn kusánjáa yáriilɛ. Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Anì u fénnɛntɛ anì u yá uké tómpɔ.

Pisuiḡi piwéésɛ yɛ rinóɔ risɛ wa piké Yeesu tí

⁴⁵ Pisuiḡi mɛyá pɛɛ Maari keyɔ-i n hápɔ apì lɛ kɛ Yeesu uu n wa yɛnu, apì nɛ kɛfa u tɛnɛ.

⁴⁶ Amá picɔ pɔɔ sí, apì ha lɛ kɛ Yeesu uu n wa Pifarisi kɛɛnkɛɛ.

⁴⁷ Kei kɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnsɛ n wa piwéésɛ nɛ Pifarisi apì pitúhaane píima cápínɛ apì rɛ: Iyɛ kari wainɛ? Usoi nkó yɛ mɛwaisaŋa wapisilɛ háì!

⁴⁸ Tɔn n tíyɛ un lɛ n wai, písoi nnéí yé nɛ kɛfa u tɛnɛ, Rɔm pikó apì pɛé weri apì Uléécáa keyɔ foru apì nɛ kuróyú pɛnɛ.

⁴⁹ Pisuiḡi piwéésɛ pɛ usɛ kapi yɛ sɛɛ rɛ Kayifu. Uyɛɛ pɛɛ kuŋmɛ kpɛ Uléécáa isina tí. Uyɛ uu pɛɛ pi maa rɛ: Anì níka kómɛi!

⁵⁰ Anì yɛ tɛ li nɛ kutɔsi nó wɛ rɛ usoi usɛ uké nónnɛnɛí nkɔ kpu, kuyú nnéí áku kapɛ nɛ méwoo rinséé nnyaa?

⁵¹ Ai rɛ ukémúnjé cɛɛ kuú nɛ lɛ ma. Kai nní uyɛɛ pɛɛ likumúnjé kpɛ-i Uléécáa usina nnya kuú nɛ Uléécáa rinyiri símisi rɛ Yeesu yɛɛ Pisuiḡi kɛcáa kpínɛ.

⁵² Ai kɔ Pisuiḡi kɛcáa ŋmanɛ nnya kuu kpínɛ, amá li píse rɛ uké kpu uké nɛ Uléécáa sipipi sɛɛ ketɛ nnéí kɛcáa n yɛkaalɛ cápínɛ síkɛ panse písoi píse.

⁵³ Kai nɛ keyáa kɛ n kpísi, Pisuiḡi piwéésɛ apì rinóɔ risɛ wai rɛ piké Yeesu kpu.

⁵⁴ Lɛ nnya, Yeesu úu yɛ pɛɛ Pisuiḡi kɛɔpɛ pinyérei rikpá piké u n nyáni. Uu pɛɛ yisi uu ketɛ kɛnyinɛ kɛɛ nɛ kucɛsi kóima n kólɛ-mɛ tɛj, u nɛ upipirɛtiki apì ha kei-pɔ n wɛ. Pi yɛ kei sɛɛ rɛ Efirayim.

⁵⁵ Isirayɛɛli pikó nkɔ mɛlɔ anyá yɛ pɛɛ nyahaimɛɛ. Lɛ nnya kɛ kei pikó mɛyá apì yisi apì Yerusalem sí tɛ piké ha inyóɔnsɛ inyɛkii wa anyá aké kɛlɛnɛ tu.

⁵⁶ Apì Yeesu wélaankɛɛ, apì pɛɛ Uléécáa keyɔ-i n wɛ pin pɛɛ pimɛɔpɛcɛɛ rɛ: N-yɛ kani músu? Yáɛ u yé kam néɛ úu yé kam?

⁵⁷ Pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóɔnsɛ n wa piwéésɛ nɛ Pifarisi yɛ pɛɛ rinóɔ piheɛ masilɛ rɛ: Uyɛ un ukelɔ n nyu, uké símisi piké fe piké u tí.

12

*Maari yɛ Yeesu ana kɛcáa tulaali kənu
(Matiyɛ 26:6-13; Mariki 14:3-9)*

¹ Lin tiselē siyáa sikpuulū piké kelene nkpò melóó anyá li, Yeesu uu yisi uu Petanii tómpò. Kei ke Lasaa kuú pɛɛ pikpòkpò kɛmɛɛ n yukuse uú we.

² Api kusáne u wai, Marita un iluke hɔɔnente, Lasaa pòɔn pɛpɛɛ iluke keluke-i Yeesu kekúrí ní tū kecɔpɛ we.

³ Maari uu pɛɛ tulaali papɛ-papɛ yɛɛ nnéí píima m má kenúmpí kpisi, uu Yeesu ana kecáá kɔɔni uu pɛɛ unnyúpi ne Yeesu ana tinne. Tulaali kukpáhá aku kɛyɔ yipu.

⁴ Yeesu pipirɛtiki kecɔpɛ use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyɔɔti yɛɛ ní ka uu Yeesu piláarɔ anipɛ-i wai, uu pɛɛ re:

⁵ Yo nnya kápi tulaali papɛ-papɛ nkó yáá ne nnéí píima piké siwóó píwekóó hɛ?

⁶ Ai re píwekóó nfasimé kuu wai nnya kuu lɛ ma. U pɛɛ uyaa lɛ. Kuu nní kuwóólɔ m múílɛ nnya, u ye pɛɛ lɛ kapi kɛmɛɛ n waipɔ yáailɛ.

⁷ Yeesu uu u maa re: A unósi nkó riyá séeé! U lɛ wale un ne keyáa kɛ kapi nhóre-i né n tanine músu.

⁸ Mesére ke píwekóó api yé nókenékúrí n we, amá né ám mesére nókenékúrí wene.

Pi rinóó rise wa re piké Lasaa kpu

⁹ Pisui fi kulúí ye pɛɛ kó te Yeesu ye Petanii-i we. Api sɪ kulúí, áí uyɛ ñmane nnya, amá piké kɔ ne Lasaa kuu pikpòkpò kɛmɛɛ n yukuse n yé nnya.

¹⁰ Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóɔnse n wa piwéése api símisi áí tone re piké kɔ Lasaa pó kɔ kpu

¹¹ re Pisui fi meyá ye pɛɛ pi yálenle pin uyɛ nnya Yeesu ne kefa tene.

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40)

¹² Kai kóso n weesi, písoi kulúí píima pɛɛ nkpò melóó anyá pinyáni n hápɔ, api kóm te Yeesu ye Yerusalem-i sónɛpɔ.

¹³ Api pinnéí atɛnɛpai kpasi api síka apí ne u tɛpɛi, pin cáái re: Osanna! Ani uyɛɛ n sánti ne Upíima rinyiri ritaáse. Uyɛɛ Isirayɛeli pikó uyɔɔpi.

¹⁴ Yeesu uu keminaapipi kenýine yɛnu, uu kekɛcáá tone yare kai n wólaalɛ te:

¹⁵ Nó Siyɔɔ kuyu pikó, iwame íi kape nó wa.

Ani ripái, nóunéyɔɔpi yɛɛ nní keminaayaha kepipi kecáá tū un ne weme.

¹⁶ Upipirɛtiki ápi pɛɛ lelɛɛ n wai aseí kó kelene. Amá ke Uléécáa uu Yeesu ríyu n waise kapi pɛɛ léise re lɛ ke písoi apí nní u n wa kaí pɛɛ mekɛɛ-me ukɛcáá wólaalɛ.

¹⁷ Pɛ nnéí pɛɛ pɛɛ Yeesu kekúrí ní we kumúnjé kpɛ-i kuú pɛɛ Lasaa nhóre-i n sée uu léseri uu kɔ pikpòkpò kɛmɛɛ u yukuse, apí lɛ kapi n yé písoi keenkɛɛ.

¹⁸ Lɛ nnya ke písoi riwúí ari pitɛpɛi u ha. Písoi ye pɛɛ kónle re u mewaisanɔa mɛ wale.

¹⁹ Pifarisi apí pɛɛ símaane re: Nɔ nyáni re méwoo kani wai. Písoi nnéí pɛɛ nní u tikilɛ.

Pikireki pinyine ye la piké Yeesu yɛ

²⁰ Pikireki pinyine pó ne kɔ pɛɛ anyá kumúnjé kpɛ-i pɛpɛɛ Yerusalem ní ha piké ha Uléécáa yáási kecɔpɛ wele.

²¹ Api Kalilee ketɛ-pɔ Petisayita ukó Filipu kekúrí nyɔsópɔ apí u maa re: Urósáa, tɔ pɛé la re tóké Yeesu yɛ.

²² Filipu uu sɪ uú ha lɛ Antiree símisi, pikɛtɛ apí ha ne Yeesu símisi.

²³ Yeesu uu pi pɛse re: Li nkpéni itunɛ tule re Usoi Kepipi keké ríyu yɛ.

²⁴ Asei kecáá, ké nó símisi re tilukepipi tinsá n loó tiké kpu, timecire kari ye n we. Amá tin n kpu, ti ye apipi kulúí marile.

²⁵ Nkó yee unfaa ní la yé kam uu n fómni. Amá nkó yee úu ketě nté unfaa n kpísi uké waise linyine, úu n fómnine, amá nfáa teneciré kuu yénune.

²⁶ Uye un n la uké pikéi né wa, uké né n tikilě. Kei kam ní we ke unékeikó póo kó sónti uké n we. Uye un pikéi né n wai, Sáa yé ríyu u waise.

Yeesu ye unkpò nsímé stmisi

²⁷ Lě memáá, Yeesu uu pree re: Tiné póo ye nkpéni caailenle. Né nkpéni re íye? Te Sáa, kape tíye ké ntóosí itunje nnyí kémee lompo née? Lě nnya kam kó pée ka.

²⁸ Sáa, a ripónyíri ritaáse! Kei ke metě menyine ame keyómecaa-pò leeme ame re: Ne pítaáse ri masile, né kó pítaáse rikpáne.

²⁹ Písoi pree kei n cápinelě api lě kom api re: Ikóne yee nmurei. Písoi api re: Uléecatumé unyine yee ne u símisi!

³⁰ Kei ke Yeesu uu pree pi maa re: Ai né nnya ke metě mmé ame léeme, amá nń nnya ye ni.

³¹ Nkpéni ke itunje ii tu re piké ne ketě nké písoi túhaane. Nkpéni ke itunje ii tu re piké ketě uyòopi lakase.

³² Amá kumúnjé kpe-i kapi keléecaa né n síkane, né né tíyese písoi nnéi api kenémee weri.

³³ Nkpò mmě kuu n sónti uké ní kpu nsímé kuu lě pi símisi.

³⁴ Písoi pree n cápinelě api u pese re: Tò irósé ritelě-i kéenle re meséere ke uyě ke Uléecaa uu n wée uu yé nfáa m má. Yo nnya ke póo pree re: Li pise re piké Usoi Kepipi keléecaa risíka? Wóo pree nkpéni Usoi Kepipi kě?

³⁵ Yeesu uu pi pese re: Metéi ye kó ne nókenécòpe wele. Amá áme pree nánjaine. Ani nkpéni ke metéi ame nní ní we n sone, kuḡmaha áku kape ne nó rinkáikai nnya. Nkó yee kuḡmaha-i n sone úu nyu méye kuu sí.

³⁶ Lě nnya, kani nkpéni nní metéi m má, ani ne kefa me tene nóké ne m panse metéi sipipi nnya.

Ke Yeesu uu lě pimáa ní masí, uu tómpò uú ne ketaa pi wai uú ha pésu.

Pisui fi ápi Yeesu ne kefa tene

³⁷ Mpá kuu mewaisaḡa kulúí pikeyu-i n wapisi, ápi nmurei piké ne kefa u tene.

³⁸ Lě ke antepu Esayi uú pree mekkee ní ma kai lě wa re:

Upíima, wóo ntósímé kari n símisi nmurei?

Uye ke Upíima uu unnaḡe kuú ne n keisi nyíse?

³⁹ Lelée n tíyese kápi yé ne n fe piké ne kefa n tene yee lě ke Esayi uu kó ní maa re:

⁴⁰ Uléecaa ye pi nyiinsela re ápi kape ne n nyáni nnya.

U pimesòhò yariile re ápi kape ne líka ase n kó nnya.

Insá lě, pi yé ukeméé ha uu pi paise.

⁴¹ Ke Esayi uu Upíima meyoopi n yé nnya kuu fe uu lě male.

⁴² Mpá ne lě, Pisui fi piwéése kecòpe, meyá ye pée ne kefa Yeesu tenele. Amá Pifarisi nnya, ápi ye pree písoi kecòpe lě ma re pi yé kuyómeyáhaalee-i pi lakase nnya.

⁴³ Pi pée lala písoi piké ye ríyu pi waise ai tósu ke Uléecaa uu yé ríyu pi n waise.

Yeesu ye unsímé ne ketahai rikéne

⁴⁴ Lě memáá, Yeesu uu pree cáái re: Nkó yee ne kefa né n tene úu ne nń nmane kefa tene. Asei kecáá, uyee né n tumme kuu kó ne kefa tene.

⁴⁵ Nkó yee né n nyáni ye uyee né n tumme nyánile.

⁴⁶ Né ne metéi le. Ne ketě kecáá kale re uyee ne kefa né n tene úu kape kuḡmaha-i n we.

47 Uye un nnésímé n kō unsá n tintiki, ái nées ne u túhaanene. Am ketē kecáá ka re ké ne písoi túhaane, amá ne ka re ké piriyu lo.

48 Nkó yee né n yé, úu kō nnésímé pakarelē ye utúhaane mále. Nsímé mmē kam nní n símisi mee ha ne keyáa tərōō ketúnjé u túhaanene.

49 Ai kenémúnjé cire kamí ne símisi. Amá, Sáa yee né n tumme yee uricuruu lē kam yé n símisi ne lē kecáá kam yé n céési né forii.

50 Ne kō nyu re lē kuu n forii yèè nfáa teneciré hele. Lē nnya, ne ye lē kam n símisi símisile yare ke Unésáa uu né n forii.

13

Yeesu ye upipiretiki ana heere

1 Lin ne weesine piké ne nkpō melóó anyá li, Yeesu un nyu re uitunje ye tule re uké ketē nké kecáá yisi uké Usáa-i pele, uu pee upisoí pee ketē kecáá n we un pi la, meyánsei píla kpá ne kētō-pō.

2 Kai nnyóó n wa, u ne upipiretiki pin tū pin iluke le. Kuníri pōon Simōo Isikariyōoti uñmáne Yutasi kefa-i piwai masí re uké u tí uké upilaarō pa.

3 Yeesu ricuruu ye pee nyule re Sáa Uléécaá kémee kuu léeri, ukeméé kuu kō pele, un kō nyu re Sáa Uléécaá ye nípá yo uanipe-i wale.

4 Uu pee keluke-i yisi uu ukutukanka cícaá mahani uu kúpōpōú kpísi uu kehale-i té

5 uu pee limemáá kucári maa kunyine-i míni súúni, uu upipiretiki ana piheere loni, uu kō ne kúpōpōú kuu kehale-i rinté pitinnente loni.

6 Uu Simōo Piyee tulu, uyē uu u maa re: Pó Upíima, ái pōo yé pee meníne né ána heere!

7 Yeesu uu pee u pese re: Aa lē kam nní n wai aseí kómee kelenē. Amá pō kam aa kepire kom.

8 Piyee uu u maa re: Ai we kpáráa re pōké né ána heere. Yeesu uu u pese re: Nensá kō pō n heere, tō ne mpó ári yé fe táké linyine ripéne.

9 Kei ke Simōo Piyee uu pee u maa re: In lee ni, ái ána ηmane kaa yé né heere, Upíima, ne anípe ne ríyu kaa yé ne ripéne!

10 Usoi nkó yee piwóle m masí úu ye kō n wéési uké piwóle rikpá. [Insá ána kuu yé heere.] U uipinje nnéi wólele uu funi. Nó ne piwóle masile ani funi, amá ái pee nónnénéí.

11 Yeesu ye pee uyee piláarō anipe-i u n wainē pinyuwe máálenle. Lē nnya kuú maa re: Amá ái pee nónnénéí kani wóle ani funi.

12 Kuu upipiretiki ana piheere m masí uu kō ukutukanka cícaá pitane pese, uu keluke-i ketóne pele, uu pi pise re: Nō lē kam nní nó n wa aseí konle nníí?

13 Nō né sélei re Ucélaa ne Upíima. Nō alari mále. Ne mesei lē le.

14 Née nní Nōunépiima ne Nōunécélaa. Néen ána nó n heere, li pise re nóóké ye kō nómenécōpecire ána heerentene.

15 Ne lē nó nyísele nóóké ye kō ne n wapaane yare kam nó n wa mecō nnya.

16 Asei kecáá, ké nó símisi re ukeikó úu ye ukéisa n fe. Utumē úka úu ye uyee u n tū n fe.

17 Nō nkpeni lē nnéi nyule. Nō kpéere likecáá sōne, nó nkíninje yē.

18 Ai nónnénéí kamí ne máne. Ne pē kam n wée nyule. Amá li pise re lelee Nléécaasimé ritelé-i n wólaalē liké wa. Lēlee re: Tó ne uyē tōo ricáripí rise-i iluke n le ye ne né panse.

19 Ne nkpeni nsímé mmú nó símisile nké kelenē kam. Nn píyei n ka, ani pee ηmurei re née nípá píyei uwee.

20 Asei kecáá, ké nó símisi re uyee unétumē n yōsí ye né yōsile. Uyee kō né n yōsí ye uyee né n tumme yōsile.

*Yeesu ye s̄imisi re Yutasi yé piláarə anipe-i u wa
(Matiyee 26:20-25; Mariki 14:17-21; Luki 22:21-23)*

²¹ Ke Yeesu uu anɔ́ nyē pimáa m̄ masí, uripɔ́ ari caai uu re: Asei kecáá, ké nó s̄imisi re nókenécɔ́pe unyine yé pinélarə anipe-i né wa.

²² Kei ke upipiretiki api pɛe síyu-i pinyáneine lɔ́ pin píseine re úye kuú ne mánɛ?

²³ Likumúnjé kpe-i, Yeesu pipiretiki kecɔ́pe use kuú pɛe meyá ní la un ukecáá finu.

²⁴ Simɔ́ Piyee uu ukuwée-mē paírɔ́ uu u píse re úye kuú ne mánɛ.

²⁵ Kei ke uyē uu pɛe Yeesu kecáá finɛɔ́ uu u píse re: Upíima, úye kaá ne mánɛ?

²⁶ Yeesu uu u pɛse re: Né kekpónópi iyéhe rita. Uyē kam ke m̄ pane, uyee lo. Uu pɛe kekpónópi iyéhe ta uu Simɔ́ Isikariyɔ́ti unmánɛ Yutasi ke pa.

²⁷ Ke Yutasi uu kekpónópi kē lē ní yɔ́sí, Setani uu u loni. Yeesu uu pɛe u maa re: A ha mekee lē kaa mewai m̄ má wa.

²⁸ Pē nnéi pɛe keluke ke-i ní we kecɔ́pe úka úu kɔ́ yo nnya kuu lē u ma.

²⁹ Yutasi yee pɛe pikuwóólɔ́ múlīlē. Lē nnya ke pimeyá api musí re Yeesu ye u písele re uké ha lē kai anyá kémee pi m̄ píse lɔ́. Picɔ́ pɔ́ músu re née u u maa re uké linyine kp̄isi uké píwekɔ́ pa.

³⁰ Yutasi uu kekpónópi kp̄isi uu mese ne mese leepɔ́. Likumúnjé kpe-i, lin kesine wa.

Isé fale kecáá nstímé

³¹ Ke Yutasi uu piléɛɔ́ m̄ masí, Yeesu uu re: Li nkpéni Usoi Kepipi ríyu waise, ai kɔ́ kē nnya Ulééca pɔ́ kɔ́ ríyu waise.

³² Lin uyē nnya Ulééca ríyu n waise, Ulééca ricuruu yé kɔ́ uyē ríyu waise. Ai kɔ́ nánaine uké ne lē n wa.

³³ Sinépipi, nkárip̄i kam kɔ́ nókenémee pitónɛ kpáne. Nó kam ani né wéési. Yare kam Pisui fi pimáa m̄ masí re: Ani yé fe nɔ́ké kei kam n s̄i ha, limɛɔ́ kam kɔ́ nkpéni n̄ maane.

³⁴ Isé fale kam nó pálē te: Ani n lakaane. Nɔ́kéké kɔ́ n lakaane yare ke née nó ní la mɛɔ́.

³⁵ Nɔ́n n lakaane ke nípa úye uu yé yé te nɔ́ pinépiretiki lē.

Yeesu ye s̄imisi re Piyee yé u kési re úu u nyu

³⁶ Simɔ́ Piyee uu pɛe u píse re: Yei kaa s̄i, Upíima? Yeesu uu u pɛse re: Aa yé nkpáni fe pɔ́ké kei kam n s̄i ha, amá pɔ́ kam aa kepire né tíkipɔ́.

³⁷ Kei ke Piyee uu kɔ́ u píse re: Yo nnya kám yé fe ké nkpéni pɔ́ ritiki, Upíima? Te in nkpɔ́ ye mu, né mpókpɔ́ kpu!

³⁸ Yeesu uu u pɛse re: In te nkpɔ́ ye mu, pɔ́ nnékpɔ́ kpu, née yo? Asei kecáá, ké pɔ́ s̄imisi re icá iké kelenɛ n kooi, pɔ́ kési metaani re áa né nyu.

14

Yeesu yee ncée kapi ye ne Saa Ulééca-i ní ha

¹ Yeesu uu kɔ́ upipiretiki pimáa kpá re: Nórinéɔ́ ári kape n caailē. Ani Ulééca ne kefa tene ani kɔ́ né ne kefa tene.

² Sitónɛ ye Unésáa keyɔ́-i kulúí welē. Ne sinle ké ha ketónɛ nó nyóɔ́nse. Insá pɛe lē, am̄ yé pɛe nó s̄imisi re ne sinle ké ha ketónɛ nó nyóɔ́nse.

³ Nen n ha ketónɛ pinyóɔ́nse nó m̄ masí, ne pɛerile ké nó kp̄isi ké ne ripéne, nɔ́kéké kɔ́ ne kei kam ní we n we nnya.

⁴ Nɔ́ kɔ́ kei kam n s̄i ncee nyule.

⁵ Tomaa uu pɛe u maa re: Upíima, ári nyu kei kaa n s̄i, íye kari yé wa tɔ́ké ne lincee n nyu?

⁶ Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Née ncée, née nsímései, née nfáa. Uka úu we yee yé Sáa Uléécaa-i ní ha kái né kuú ne ritiki.

⁷ Nɔn pɛɛ né n nyu, nó pɛɛ kɔ Unésáa n nyu. Káí ne neni n kpísi, nɔ u nyule ani kɔ u yenu.

⁸ Filipu pɔ́o pɛɛ rɛ: Upíima, pɔ́ kpére Sáa ró nyíse, lɛɛ ne ró piye.

⁹ Yeesu uu u maa rɛ: Filipu, háí áí neni-me ke tó ne nnó arí we, áa kɔ pɛɛ né nyuu? Nkó yee né n yé ye Unésáa yenle. Iye kai wa kaa pɛé ne maa rɛ ké Sáa nó nyíse?

¹⁰ Áa ne kefa tene rɛ tó ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we uyé un kɔ kenémee we née yo? Nsímé mmú kam nní kɔ n símisi rín kenémee léeri. Amá Sáa yee kenémee ní we yee umɛwai wai.

¹¹ Ani ne kefa tene rɛ ne Unésáa kémee wele, Unésáa pɔ́on kɔ kenémee we. Mpá nɔnsá ne lē kefa n tenene, ani ne lē kam n wai nnya kefa né tene.

¹² Asei kecáá, ké nó símisi rɛ nkó yee ne kefa né n tene pɔ́ né kɔ menéwai meco wa. Ticuruu u yé menékó metóné-tóné wa rɛ Unésáa kémee kam tósu nnya.

¹³ Lē nnéi kani yé ne rinényíri m pise, ne li waine Sáa uké ne Kepipi nnya ríyu yé.

¹⁴ Nɔn ye yo mpuri ne rinényíri m pise, né nó li pa.

Tinóo meyekei rɛ Uléécaa yé Nfáasɔne pame

¹⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Nɔn né n la, nó ye inésé ritiki.

¹⁶ Né né pɛɛ Sáa we rɛ uké Ucome nó pa uké mesére nókenémee n we.

¹⁷ Uyee nní nsímései Nfáasɔne. Ketē nké pisoí ápi yé fe piké n yási. Ápi n nyáni, ápi kɔ n nyu. Amá nó ne n nyule rɛ n nókenékúrí we. Nó ne mmē né ripéne ní ne nókenémee n we nnya.

¹⁸ Am nómenécíre yáne yare sikúmampipi. Ne nókenémee pɛerile.

¹⁹ Li tise nkáripí, ketē nké pisoí ápi yé pɛɛ piyéne né rikpá. Amá nó né né yé te ne nfáa mále nnya. Nó ne kɔ sántile nɔké nfáa m má nnya.

²⁰ Likeyaa kē kani yé céri rɛ tó ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we, nóon kenémee we, néen kɔ nókenémee we.

²¹ Nkó yee inésé mí múílē un i tikilē yee né la. Unésáa yé kɔ uyee né n la n la. Né né kɔ u n la am kɔ menécíre u nyíse.

²² Yuuti, áí Yutasi Isikariyɔ́ti, uu u maa rɛ: Upíima, íye kaa yé mepócíre ró nyíse áa yé pɛɛ ketē nké pisoí mepócíre nyíse?

²³ Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Uye un né n la, u yé nnésímé rimúlú. Unésáa yé u n la. Tó ne Unésáa ari ukekúrí sí, ari ha ukeméé n we.

²⁴ Nkó yee úu né ní la úu ye nnésímé rimúlú. Nsímé mmú kam nní nó n símisi rín kɔ pɛɛ kenémee léeri, amá Sáa yee né n tumme kémee le.

²⁵ Kumúnjé nkú-i ke tó ne nnó ari nkpéni nní ní we kémee kam lē nó símisi.

²⁶ Nóunécome yee nní Nfáasɔne ke Sáa Uléécaa uú ne rinényíri m pámene. Mmɛ mee nípa yo nó céésine nn kɔ lē nnéi kam nó n símisi nó léise.

²⁷ Ne nkpéni nkínjine ne nó riyá. Nnékínjine kam nó n he. Ái sisoipipi mehee meco kam nó he. Nórinépɔ́o ári kape caai, iwame íi kape kɔ nó n we.

²⁸ Yare kam nó mí maa rɛ: Né nó riyá am ha kɔ nókenémee pɛeri. Nɔn né n la, kam nní Unésáa kémee n sí, li yé pɛɛ nó n láárúle rɛ ne ukemee sí nnya. Unésáa ye né fele.

²⁹ Ne nsímé mmú nnéi nó símisile nké kelenɛ kam te nn píyei n ka, nɔké ne kefa n tene nnya.

³⁰ Am nkpéni ne meyá pisímé nó kpáne. Ketē nké uyɔ́pi ye wemele. Uu rínanje níka kenécáá má.

³¹ Amá ketē nké písoi piké ne n céri re ne Sáa lalé nnya kam ye lē kuu ye né m ma wa. Ani nté yisi tóké ncée kpísi.

15

Yeesu yee fiinyi kulée

¹ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Nē ne fiinyi kulée riyíkí le, Unésáa yee kuute.

² U ye mpa nlése ní-ye mee kenécáa n tóraalē nín ye pee mári rikéle uu kó iyee m máru héru, ii pee meýá pimáre kpá.

³ Icélaa nnyí kam nní nó m pa ye pihéré nó masile ani pee nkpáni cáká-cáká.

⁴ Tóké m pénelē nōn kenémee we yare ke nēe nókenémee ní we meco. Nlése nnsá ne kulée n toraalē, nín ye fe nké mmecire n we nní ne apipi maru. Limeco ke nō áni yé fe nōké linyine yoriye nōnsá ne né m pénelē.

⁵ Nēe kulée riyíkí, nōo ilése. Nkó yee ne né m pénelē un ne we yare ke nēe ukemee ní we meco yee ye linyine yoriye. Insá nē, áni yé fe nōké apipi toresi.

⁶ Uye unsá ne né m pénelē uké ne n we, pi ye ketahai-mempō u fómpole yare nlése, uu kóosi api pee ilése kóima iyē cápíne api nna sé íi tore.

⁷ Nōn ne né m pénelē nōn ne kenémee n we, nnésímé nn kō nókenémee n we, ani ye lē kani ní la pise, pi yé nó li pa.

⁸ Nōn apipi meýá n toresi, nō lē nyísele re nō pinépiretiki le. Unésáa uu pee ríyu yenu.

⁹ Ne nó lalé yare ke Sáa uu né ní la meco. Ani ríla mmē kémee n we.

¹⁰ Nōn inésé m múlē, nnéla kémee kani lē we yare kam Unésáa isé rimmúlú am pee unla kémee n we meco.

¹¹ Ne lē nó símisile nōké ne menécō mpōonare m má, nōnnépōonare nké kō n we ne nketō-pō nnya.

¹² Isé iyē kam nó m pālē yee re: Ani n lakaane yare kam nó ní la meco.

¹³ Lelée n fe ke usoi uu ye ne n nyíse re u ríla píima mále yee re: Usoi uké unfaa cire kpísi uké upisane riyu kecáa he.

¹⁴ Nōn ye lē kam nó m pise n wa, nō pinésáne le.

¹⁵ Am nkpéni píséi nó kpáne re pikéikó. Ukeikó úu ye n nyu lē ke ukeisaa uu n wai. Lē nnéi ke Unésáa uu né n nyíse kam nó céesi. Lē nnya kam nó sée re pinésáne.

¹⁶ Ai nōo né wée, nēe nó wée am nó tum te ani n nme ani ha pikéi wa liké yóriye mpa píyei-pō. Lē kémee, Unésáa yé pee lē nnéi kani yé ne rinényíri u m pise nó pa.

¹⁷ Lē nnya, lē kam nó m pise yee re ani n lakaane.

Ketē nké pikó ye Yeesu ne upipiretiki ipuri yulu

¹⁸ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Ketē nké pikó pin nōinépuri n yulu, ani ceri re inépuri kapi mefoi yé kelenē.

¹⁹ Nōn pee ketē nké pikó, pi yé pee nōinépuri n la re nō pipikó nnya. Amá káni nní ketē nké pikó, am kō nó wée, nó ne pē áni pee líka pénelē nnya, ápi pee nōinépuri la.

²⁰ Ani rinóo tē kam nó m ma léise re: “Ukeikó úu ye ukeisaa n fe. Pin né n wéekuselē, ani n nyu re pi kō nō wéekusene, pin ye nnésímé rimmúlú, pi yé kō nō nkó rimúlú.”

²¹ Amá nē nnya kapi lē nnéi nó waine, kápi nní uyee né n tumme n nyu nnya.

²² Nensá péé n ka, nensá pee kō pi n símisi, ápi yé pee akópe m má. Api nkpéni ríka má piké ne piakópe yarii.

²³ Nkó yee inépuri n yúlu ye kō Unésáa ipuri yulule.

²⁴ Nensá pɛɛ pikɛɔpɛ mɛwai n wɔpisi ke úka mpuri úu n wailɛ, ápi yé pɛɛ akóɔpɛ m má. Amá pi nkɔpɛni mɛ yɛnlɛ ápi kɔ pɛɛ tó nɛ Unésáa ipuri yulu.

²⁵ Lɛlɛɛ piisɛ kɛmɛɛ n wólaalɛ likɛ nɛ n wa nnya kai lɛ wai. Lɛlɛɛ rɛ: Méwoo kapi inɛpuri yulu.

²⁶ Ucomɛ yɛɛ n sónti yɛɛ nní nsímɛsei Nfaasɔnɛ kamí nɛ Sáa rinyiri nókenémɛɛ n tumtinɛ. Sáa kɛmɛɛ kuu léeri uké kenécáa aseéra lesɛ.

²⁷ Nɔ́ nɛ kenécáa aseéra lesɛ rɛ tó nɛ nnɔ́ tóo hái kékoraanɛ-mɛ we nnya.

16

¹ Nɛ lɛ nó símisilɛ rɛ áni kapɛ nɛ Uléécáa nceɛ kɛmɛɛ ní loó nnya.

² Pi yé kam ápi ayómeyáhaaleɛ kɛmɛɛ nó lákasɛ. Ticuruu li kumúnjɛ kunyine-i sónti ke usoi uu yé un nó n kpu, uú m músu rɛ Uléécáa kuu lɛ inyóɔnɛ wai.

³ Kápi píkai Unésáa néɛ né n nyu nnya kapi lɛ wainɛ.

⁴ Nɛ lɛ nó símisilɛ rɛ lin n ka lin lɛ n wai, nɔkɛ nɛ n léisɛ rɛ nɛ nó símisi nnya. Tó nɛ nnɔ́ tóo pɛɛ we nnya kám hái kékoraanɛ-mɛ nó símisi.

Nfaasɔnɛ pikɛi

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kɔpá rɛ: Uyɛɛ né n tummɛ kɛmɛɛ kam nkɔpɛni nní tósu, nó úka úu kɔ né pisɛnɛ rɛ: Méyɛ kaa sí?

⁶ Kam lɛ nó n símisi nnya ke nóanɛpóo aa lɛ mɛyá caai.

⁷ Mpá nɛ lɛ, né nsímɛsei nó símisi: Nɛn n tómpɔ, li yé nó rilaa ai tósu. Li we rɛ nensá n tómpɔ, ucomɛ úu pɛɛ nókenémɛɛ sónti. Amá nɛn n tómpɔ, né nó u tummɛ.

⁸ Un píyɛi n ka, u yé ketɛ nké písoi akóɔpɛ pi nyíɛ. U yé kɔ lɛ kapi yɛ n séɛ rɛ aseɛ nɛ lɛ ke Uléécáa uu yé nɛ usoi n túhaanɛ pi símisi.

⁹ Píakóɔpɛ yɛ nnyé rɛ ápi nɛ kefa né tenɛlɛ.

¹⁰ Aseɛ nyɛɛ rɛ Unésáa-i kam sí, áni kɔ piyéne né kɔpáne.

¹¹ U yé lɛ ke Uléécáa uu yɛ nɛ usoi n túhaanɛ pi símisi. Lɛlɛɛ rɛ u nɛ ketɛ nké uyóɔpi pitúhaanɛ masilɛ.

¹² Nɛ nsímɛ mɛyá mále ké nó símisi. Amá nkemɛɛ pikomɛ yé nkɔpɛni nɛ nó pɔlesi.

¹³ Nsímɛsei Nfaasɔnɛ mmɛ nn píyɛi n ka, n yé tíyɛɛɛ ani nsímɛsei nnéi kóm. Ai nnnanɛ cire knn nɛ símisinɛ, amá lɛ nnéi knn n kó knn nó símisinɛ, nn kɔ lɛlɛɛ masí kepirɛ n wainɛ nó símisi.

¹⁴ N sóntilɛ nké ríyu né waisɛ. Li we rɛ mmɛ kam n símisi knn sónti nké nó ritéjɛ.

¹⁵ Lɛ nnéi ke Unésáa uu m má yɛ linékó lɛ. Lɛ nnya kamí maa rɛ mmɛ kam n símisi ke nsímɛsei Nfaasɔnɛ mmɛ nn sónti nké nó ritéjɛ.

Mpóɔcaai yé kam nn pansɛ mpóɔnarɛ

¹⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kɔpá rɛ: Li tise nkáripɛi, áni yé kɔ piyéne né rikpá, ai kɔ nkáripɛi kɔpáɛ, ani kɔ piyéne né kɔpá.

¹⁷ Kei ke upíɔpɛtiki keɔpɛ piyine ápi pɛɛ pípíɛinɛ lɔ tɛ: Nsímɛ mmú kuu nní ní símisi aseɛ rɛ íyɛ? U rɛ: Li tise nkáripɛi, áni yé kɔ piyéne né rikpá, ai kɔ nkáripɛi kɔpáɛ, ani kɔ pɛɛ piyéne né kɔpá. Li we rɛ Unésáa-i kam sí.

¹⁸ Lɛ kuu nní m maa rɛ “li tise nkáripɛi” aseɛ rɛ íyɛ? Ari nyu lɛ kuu n símisi.

¹⁹ Yeesu un nyu rɛ pi lalɛ piké nsímɛ u píɛɛ, uu pɛɛ pi maa rɛ: Nɔ nómenɛɔpɛcɛrɛ píɛɛinɛ rɛ nɛ maa rɛ “li tise nkáripɛi, áni yé kɔ piyéne né rikpá, ai kɔ nkáripɛi kɔpáɛ, ani kɔ pɛɛ piyéne né kɔpá, néɛ yó?”

²⁰ Aseɛ kecáa, ké nó símisi rɛ nó kam ani yɛ tɛni nóanɛpóo aa kɔ caai, amá ketɛ nké pikó pin nkíɔnɛ kɛmɛɛ we. Nó kam ani mpóɔcaai kɛmɛɛ n we, amá nónnɛpóɔcaai yé kam nn pansɛ mpóɔnarɛ.

21 Unósi yèè un kémare-i n we, uripəə yèè n caailenle re itunje ye tu re uké íwe píima li nnya. Amá un pimáre m masí, uu uiwe palei. Li ye u n láárúle re u kewá mari nnya.

22 Limεcə ke nń apəə aa kə nkpeni caailē. Amá ne sńnti ké kə piyéne nó rikpá, nóanékíñ aké ppe níñesi, úka úu yé kə fe uké mpóonare mmē nó lese.

23 Ani likeyaa kē ríka pipise kə né kpáne. Asei kecáá, ké nó símisi re Sáa yé lē nnéi kani yé rinényiri ne u n we nó pa.

24 Háí ne neni-me áni kahane rinényiri ne linyine n we. Lē nnya, ani ye we uké nó he nónnépóonare nké n we ne nketə-pə.

Yeesu ye ketē kecáá rínanje nnéi feriyé

25 Yeesu uu kə upipiretiki pimáa kpá re: Sinyárū kamí ne nsímé nnéi nó símisi. Kumúnjé kunyine yé kam ám yé ppe lē nó n símisi, amá am ye ppe Sáa kecáá nsímé nó símisi kpáii.

26 Nó ha likeyaa kē tinényiri ne linyine Sáa we. Am maa re né nń nnya u risuúluse.

27 Kani né rí la nnya, Sáa ricurru ye kə nń lalé, ani kə ne kefa tene re Ulééca kémee kam léeri nnya.

28 Sáa kémee kam léeri kamí ne ketē kecáá ka. Ne nkpeni lē ketē nté yisile ké Sáa kémee ppe.

29 Kei ke upipiretiki api ppe u maa re: Pə nkpeni ró símisile lin kpáiiilē, áa nkpeni ne sinyárū tó símisi.

30 Tə nkpeni cérile re pə mpá yo nyule, ái nkpani we piké nnyine pó pise. Lē nnya karí ne kefa tene re Ulééca kémee kaa léeri.

31 Yeesu uu pi ppe re: Nə nkpeni ne kefa tenele, née yo?

32 Kumúnjé kunyine yé kam, ticurru ku pikáme masile, kani yé mekó mekó rinkpii ani menécíre yá. Amá ám menécíre we, Sáa ye kenékúrí wele.

33 Ne lē nnéi nó símisile re ani ne tó ne nnń kupéneεcə kémee nkíññe-i n we nnya. Nə sńntile nəké ketē nké kecáá íwe píima ne m pansente, amá ani n kahari, ne ketē kecáá rínanje nnéi piferiyé masile.

17

Yeesu ye upipiretiki kecáá keyóme yáasi

1 Ke Yeesu uu lē pisímé ní masí, uu ppe kelééca-mē weríi uu re: Itunje ye tule, Sáa. A Kepópipi ríyu waise, kē keké kə pó tíyu waise.

2 Pə sisoipipi nnéi kecáá rínanje ke hele re keké pē nnéi kaa keanipe-i n wa nfáa teneciré he.

3 Nfáa teneciré mee piké pó céri re mepócíre póo Ulééca sei, piké kə Yeesu Kirisi kaa n tumme ceri.

4 Ne ketē kecáá ríyu pó waisele am kə pikei kaa né rí forii wai.

5 Lē nnya Sáa, a nkpeni kepóyu-i ríyu tē kamí ppe kepómee m má aa kelene ketē nké wai né waise.

6 Ne tíyesele písoi pē kaa ketē kecáá n lése aa anénipe-i wai api pó céru. Póo ppe pi te, aa pi kpísi aa anénipe-i wai pin mpósímé múilē.

7 Pi nkpeni cérile re kepómee ke lē nnéi kaa né ní pa ai léeri.

8 Nsímé mmē kaa né ní pa kam pi símisi api ηmurei api kə meyíkíyiki céru re kepóméé kam léeri, api kə ne kefa tene re póo né tumme.

9 Pē kecáá kam pó yáasi. Ai ketē nké pikó kecáá kam yáasi, amá pē kaa anénipe-i n wa kecáá kam pó yáasi re póo pē te nnya.

10 Póo lē nnéi kam m má te. Néε kə lē nnéi ke póo m má te. Lelεε kə nyíselē te pə pikemee ríyu né waisele.

11 Am kɔ nkpeni ketē kecáá we, amá pē ne kɔ ne kekecáá wele. Kepóméé ke nées tósu. Sáa Uléécaá, Uléécaá yee úu akópe m má, a pi rimúlú piké rinóó rise m má yare ke tó ne mpó ari m má meco.

12 Ke tó ne pē arí pee ní we, tipónyíri kamí pēé ne pē kaa né rimmúise kecáá paílē. Ne pee pikecáá ripaile nsone, piuka úu pɔ, insá uyē kai n waimε re uké pɔ yare kai Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalē mεcire.

13 Ncée-i kam nní lē we nen kepómee tósu. Kumúyé nkú-i kam nní ketē kecáá ní we kelenε nnya kam lē pi símisi re mpónare kam m má nké pi wa ne nketo-pɔ.

14 Né ne mpósímé pi céesile ketē nté pikó api piipuri yulu re ápi ketē nté pikó, yare ke né ám kɔ ketē nté ukó nnya.

15 Am pó welu re a ketē nké kecáá pi yukuse, amá ne pó welu re a pikecáá ripaí ukpáaree Setani úu kape pi rica.

16 Api ketē nté pikó, yare ke né ám kɔ ketē nté ukó meco.

17 A nsímései kpísi aá ne pi pansese pipókó ne kété-pɔ. Mpósímé mee aseí.

18 Yare kaa ketē nté pisoí kémee né n tú meco ke nées kɔ ketē nté pisoí kémee pi tú.

19 Ne pē nnya menécíre kpísile am pó pa re nsímései nké tíyese pē póóké kɔ pimεcire kpísi piké pansese pipókó.

20 Ai kɔ pē nmanε nnya kam pó welu, amá pē kapi n sánti piké nsímé rin-yóó piké ne kefa né tene nnya kam pó welu.

21 Ne pó welu re a tíyese piké rinóó rise wa. Yare ke pó Sáa, aa kenémee ní we néen kɔ kepómee we, pē piké kɔ m pénelē pin ne keróméé we ketē nté pikó piké ne n céri re póó né tumme nnya.

22 Meyóopi mē kaa né ní he kam pi he piké ne rinóó rise m má yare ke tó ne mpó ari m má meco.

23 Ne ne pi pénelenle nen ne pikeméé we, pón kɔ ne né pénelē pɔn ne kenéméé we. Lē kéméé kapi yé fe api rinóó rise m má ne kété-pɔ, ketē nté pisoí api kɔ ne ceru re póó né tumme, pɔn kɔ pi la yare kaa né ní la meco.

24 Sáa, ne la re pē kaa né rimmúise piké ha kei kam ní wene n we, piké ne meyóopi mē kaa né n he n yé nnya. Póó né me he re pɔ né lalε aa kelenε ketē wai nnya.

25 Sáa aseí ute, ketē nké pikó ápi pó nyu. Amá né ne pó nyule, mpí póó kɔ ceru re póó né tumme.

26 Ne tíyesele api ripónyíri ceru, nen kɔ we nen wai re piké picére ti rikpá, níla mmē kaa né ní la nké ne pikeméé n we ké kɔ ne pi m pénelē nen ne pikeméé we nnya.

18

Yeesu metine

(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53)

1 Ke Yeesu uu lē pisímé ní masí, u ne upipiretiki api yisi api Seturɔo kefanaa metéj-mē sí apí ha keléecare kenyine kee kei ní we kémee lompɔ.

2 Yutasi yee Yeesu n yáá ye kei nyule. Yeesu ne upipiretiki yèè pee kei mesére cápínele.

3 Kei ke Yutasi uu yisi uu pisóoca kpísi uu kɔ Uléécaá keyɔ piméré ke pepe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api n tumpɔ ne péne, pin iyúipuke ne sífiráa ne itápilū muleilē.

4 Yeesu ye pee lelee u n waine pinyuwe máálenle, uu pēé ne nyósɔpɔ uu pi pise re: Uye kani wéési?

5 Api u pese re: Nasareti ukó Yeesu. Uu pee pi pese re: Née lo! Yutasi yee u n yáá ye pee kei wele lin ne lē wai.

⁶ Kumúnjé kpɛ-i ke Yeesu uu pɛɛ pi m maa rɛ: Née lo, pi ipírɛ pírɛ ne sónɛle apí ha ne lólu.

⁷ Yeesu uu kɔ pipise pi kpá rɛ: Uye kani wéesi? Api rɛ: Nasarɛti ukó Yeesu.

⁸ Yeesu uu pɛɛ pi pɛɛ rɛ: Nté ne nó maa rɛ née lo. In te né kani mɛsei wéesi, ani picɔ riyá piké tómpɔ.

⁹ Lɛ kuú pɛɛ mɛkɛɛ m ma liké ne n wa nnya kuu lɛ ma. U pɛɛ maa rɛ: Pɛ kaa né rimmúise, úka uu ne né pɔ.

¹⁰ Simɔɔ Piyɛɛ ye pɛɛ ritéhe caacaa múilenle. Uu ri mahani uu Uléécaaa usina ukeikó use kutu luke-luke sem. Pi ye ukeikó uyɛ sée rɛ Malikuusi.

¹¹ Kei ke Yeesu uu pɛɛ Piyɛɛ maa rɛ: A ripótéhe kukai kémɛɛ pɛɛpɔ. Iwe iyɛ ke Unésáa uu wa rɛ ké li. Am kape pɛɛ i li, née íye?

Pi Yeesu ne Ana kémɛɛ ha

¹² Pisóɔca pɛ ne piukpeenwai ne Pisui fi piméré api pɛɛ Yeesu tini api paasi

¹³ apí ne Ana keyɔ u sí kelenɛ. Ana ye pɛɛ Kayifu ye kumúnjé kpɛ-i isína n tú ulóhó lɛ.

¹⁴ Kayifu ye pɛɛ Pisui fi piwéesɛ mɛsɔhɔ rikpá rɛ: Li kutɔsi we rɛ usoi use uké kuyu nnéi nkpɔ kpu.

Piyɛɛ ye kesi rɛ uu Yeesu upiretiki

(Matiyee 26:69-70; Mariki 14:66-68; Luki 22:55-57)

¹⁵ Pi pɛɛ lɛ ne Yeesu tósule, Simɔɔ Piyɛɛ ne uupiretikicɔ unyine pin Yeesu tikilɛ. Usína ye pɛɛ upiretiki ucɔ uyɛ nyule. Lɛ nnya kuu fe u ne Yeesu api kucɔ usína keyɔ-i lomɔ.

¹⁶ Amá ketahai ke Piyɛɛ pɔɔ nyere uu ne ripoo kɔ. Kei ke uupiretikicɔ uyɛ ke usína uu nní n nyu uu pɛɛ léeme uu ne unósikɛikó uyɛ ripoo-i m mé símisi uu pɛɛ Piyɛɛ tampɔ.

¹⁷ Unósi uyɛ uu pɛɛ Piyɛɛ pise rɛ: Nté pɔ ne kɔ utisi uyɛ upiretiki lɛ? Piyɛɛ uu rɛ: Aaí, ám utisi uyɛ upiretiki.

¹⁸ Nnyiyɛ ye pɛɛ likumúnjé kpɛ-i wele. Pikeikó ne piméré api pɛɛ nkalena wai api kekále wai pin pɛɛ wéni. Piyɛɛ pɔɔ kɔ pikemé hapɔ uu n tú un nna wéni.

Usína ye Yeesu nsímé píseise

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Luki 22:66-71)

¹⁹ Usína uu Yeesu upipiretiki ne uicélaa kecáa píseise.

²⁰ Yeesu uu u pɛɛ rɛ: Mpá úye keyu-i kam símisi am kɔ mɛsére Pisui fi ayomɛyáhaalee-i ne Uléécaaa keyɔ-i ke Pisui fi nnéi api ye n cápine céesi. Am ketumɛ nka mɛyaa ma.

²¹ Yo nnya kaa pɛɛ né píseise? Pɛpɛɛ n kɔ nen símisi kaa yé pise rɛ yo kecáa kam pi símisi. Pɛ ne nyule nsonɛ lɛ ke née m ma.

²² Ke piméré pɛ use uu lɛ n kɔ, uu Yeesu kepɛɛ tɔlu uu u pise rɛ: Lɛ kaa yé pɛɛ usína rinóɔ pɛɛɛ?

²³ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: In te ám nsonɛ símisi, a né símisi kei kam m púnne. Amá in te ne nsonɛ símisile, yo nnya kaa pɛɛ né pi?

²⁴ Ana uu pɛɛ u kpísi un lɛ pahaalɛ uu ne usína Kayifu u papɔ.

Piyɛɛ ye kɔ pikéne rikpá rɛ uu Yeesu nyu

(Matiyee 26:71-75; Mariki 14:69-71; Luki 22:58-62)

²⁵ Simɔɔ Piyɛɛ ye pɛɛ likumúnjé kpɛ-i wele un nna wéni. Api u pise rɛ: Nté pɔ ne kɔ utisi uyɛ upiretiki lɛ? Uu késu uu rɛ: Aaí, ám utisi uyɛ upiretiki.

²⁶ Usína ukeikó use ye pɛɛ utisi uyɛ ke Piyɛɛ uu kutu rinsem umarecɔ lɛ. Uu pɛɛ Piyɛɛ pise rɛ: Ai nó ne uyɛ kam aléé kecare-pɔ yéɛ?

²⁷ Piyɛɛ uu kɔ Yeesu pikéne kpá. Mɛɛ ne mɛɛ, icá ii kooi.

*Pi Pilati kémee ne Yeesu túhaane
(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Luki 23:1-5)*

²⁸ Api mmare mare Kayifu keyo-i Yeesu kpisi api ne riyóoripoo sí. Amá Pisui fi piwéese api pree lompò re áí kape mékperinkpe pi waise, ápi yé pree fe piké nkpo meló anyá li nnya.

²⁹ Lẽ nnya ke Pilati uu léepò uu pi léepò, uu pi pise re: N-ye kani ne usoi nkó túhaane?

³⁰ Api u pese re: Usoi nkó unsá pree mewai kópe n wai, ári yé pree apónipe-i u wa.

³¹ Kei ke Pilati uu pree pi maa re: In lã, ani u kpisi aní ne nórínécúruu u túhaane yare kai nínésé kémee m pise. Pisui fi api u pese re: Ari ncée má tóké unyine kpu.

³² Tinóo tẽ ke Yeesu uu pree m ma uu ne nkpo mmẽ kuu n kpine kecáá símisi kai lã titiki.

³³ Pilati uu riyóoripoo-i lompò uu Yeesu pise re: Póo Pisui fi Uyóorpii?

³⁴ Yeesu uu re: Póo ripóóúruu lã pise née unyine yee nnésímé pó símisi?

³⁵ Pilati uu re: Pò nyu re né ne Usui fi lee? Mpópuri pikó ne peree ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese pree anénipe-i pó wa. Yo kaa mpíí wa?

³⁶ Yeesu uu re: Kenéyóoritẽ áke ketẽ nté kekó. Nen pree ketẽ nté iyóopi n le, pinékeikó yé pree kenécáá atopi wa re ápi kape Pisui fi anipe-i né wa nnya. Amá inéyóopi li nkpani ketẽ nté ikó.

³⁷ Kei ke Pilati uu pree u pise re: Lẽ nnya, pò uyóopi lee? Yeesu uu re: Lẽ kaa nní ma. Ne uyóopi le. Pi né márile am ketẽ kecáá weri re ké nsímései kecáá símisi. Nkó yee nsímései m má yèè kutu né ricole.

³⁸ Pilati uu u pise re: Yo kapi ye see re nsímései?

Ke Pilati uu lã Yeesu pipise m masí, uu yisi uu piléepò kpá uu Pisui fi léepò, uu pi maa re: Né ám yẽ yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

³⁹ Amá li nókenémee inyékii le re ké ye mpa nkpo meló anyá áye kémee ukpaniikó use unyine akpanii tó. Nò la re ké Pisui fi Uyóopi akpanii nó tó?

⁴⁰ Api pree picáái kpá re: Aaí, áí uyẽ, a Parapasi akpanii ró tó. Parapasi ye pree kò usoi kpááree le.

19

¹ Kei ke Pilati uu pree ncée he re piké Yeesu tí piké iséi u súúkee.

² Pisóóca api inípe ne riyóoripokoh yóóni api u kipise, api kò kukpélenku wée nyaii kpisi api u tani.

³ Api pree ukekúrí nyósópò api ye pree re: Tò pó yáasi, Pisui fi uyóopi! Api ne sipese u tólu.

⁴ Pilati uu kò piléepò kpá, uu pisei pree n cápínelẽ maa re: Uyee nkó karí ne ketahai nó léeme nóké céri re ám yẽ yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

⁵ Yeesu uu pree léepò un tiyóoripokoh kapi ne inípe n yóó kipilẽ un kò kukpélenku wée nyaii tanaalẽ. Pilati uu pree pi maa re: Usoi uyee nkó!

⁶ Ke peree ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ne piméré api u n yé api cáái re: A kunapéékóó kecáá u karií! A kunapéékóó kecáá u karií! Kei ke Pilati uu pree pi maa re: Ani nórínécúruu u kpisi aní ha karií. Né ám yẽ yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

⁷ Pisui fi api u pese re: Tò isé inyine mále yee m pise re uké kpu re u umecire waise Uléécaá Kepipi nnya.

⁸ Ke Pilati uu anó nyẽ n kó, iwame ii meyá pilone u kpá.

⁹ Uu riyóoripoo-i lompò uu Yeesu pise re: Pò yei ukó le? Amá Yeesu úu rinóo u yosí.

¹⁰ Pilati uu pɛɛ u maa rɛ: Aa la pəkɛ rinɔɔ nɛ yɔsɪ, nɛɛ yo? Aa nyu rɛ nɛ fe am tɪyɛsɛ api pɔ yá nɛɛ am tɪyɛsɛ api kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá pɔ kariii?

¹¹ Yeesu uu pɛɛ u pɛsɛ rɛ: Aa rɪnanɛ nka kenɛ́cáá má, insá mmɛ kɛ Ulé́cáa uu pɔ m pa rɛ a kenɛ́cáá m má. Lɛ nnya kɛ uyɛɛ apɔ́nɪpɛ-i nɛ n wa akóɛ aa apókó fe.

¹² Kaí nɛ kumúnɛ́ kɛɛ-i n kpísi, Pilati uu pɛ́ɛ n wé́esi uké Yeesu riyáɔ. Amá Pisuiɪi api sicááila loni rɛ: Pɔn u rin-yáɔ, áa pɛɛ Rɔm uyɔɔpi usanɛ! Úsoi nkó yɛɛ umɛcɪrɛ n nyáni rɛ uyɔɔpi yɛ Rɔm uyɔɔpi ulaarɔ lɛ.

¹³ Kɛ Pilati uu anɔɔ nyɛ n kɔ́, uú nɛ Yeesu ketahai leepɔ, uu pɛ́ɛ ha kei kapi yɛ n sée rɛ aséhéwɛ́ɛpi kelɔ riyɔ́ɔpitú kɛcáá tonɛ. Pi yɛ kelɔ kɛ Mé-epiree kɛmɛɛ sée rɛ Kapata.

¹⁴ Liké nɛ n weesi piké nkɔ́ melóɔ anyá n li, itunɛ kɛcɪrɛ kumúnɛ́ kaí pɛɛ lɛ we. Pilati uu Pisuiɪi maa rɛ: Núnɛ́yɔɔpi yɛ nkó!

¹⁵ Amá api pɛɛ sicááila loni rɛ: A kpu! A kpu! A kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá u kariii! Pilati uu pi pi sɛ rɛ: Ké núnɛ́yɔɔpi kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá kariii? Pɛɛɛ yɛ Ulé́cáa inyóɔnse n wa piwé́ɛsɛ api u pɛsɛ rɛ: Rɔm uyɔɔpi memáá, ári uyɔɔpi úka ucɔ má.

¹⁶ Uu pɛɛ Yeesu kpísi uu pianipɛ-i wai rɛ piké ha u kariii.

Pi Yeesu kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá kariii

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43)

Api pɛɛ Yeesu kpísi apí nɛ tɔmpɔ.

¹⁷ Yeesu uu uricuruu kunapɛ́ékɔ́ kpɛ́ kɛcáá kapi u n kariine cɔni uú nɛ kuyuu i léepɔ, uú nɛ kelɔ kɛ́ kapi yɛ n sée rɛ Kúyu Konɔo sí. Pi yɛ kei nɛ Mé-epiree sée rɛ Kɔ́likɔta.

¹⁸ Kei kapi u nɛ pɪsoi pité pinyine anapɛ́ékɔ́ kɛcáá kariii, ucɔ uilúkɛ isɛ, ucɔ icɔ, Yeesu kunapɛ́ékɔ́ aku pɛɛ kɛcɔpɛ n we.

¹⁹ Pilati uu kɔ́ tɪyɛsɛ api kekɔ́pɛ́nkɔ́pɛ́lɛpi kɛcáá wólú api kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá kariii. Pi kekɛcáá wói rɛ: Nasareti ukó Yeesu, Pisuiɪi uyɔɔpi.

²⁰ Pisuiɪi mɛyá api iwói iyɛ kɛɛni, kaí nɛ kei kuyuu n kólɛ nnya. Mé-epiree nɛ Mélateɛ nɛ Mékireki kapí nɛ wói.

²¹ Pisuiɪi pɛɛɛ yɛ Ulé́cáa inyóɔnse n wa piwé́ɛsɛ api Pilati maa rɛ: Pi wói rɛ Pisuiɪi Uyɔɔpi, amá a wói rɛ u maa rɛ: Nɛ Pisuiɪi Uyɔɔpi lɛ.

²² Pilati uu pi pɛsɛ rɛ: Lɛ kam n wói kam wói.

²³ Kɛ pisóɔca api Yeesu kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá pikariii m masí, api uilú kpísi api hóɔnɛ api afiri ana wai, mɪpá usóɔca úyɛ uu rifiri rise kpísi. Api kɔ́ ukukɔ́pɛ́lɛnku wéé nyaii kɛɛ áku nnyelaa m má kpísi. Mɛsamɛ kapi ku yóɔ kɛcáá nɛ mɛtenepɔ.

²⁴ Api pɛɛ pimɛcɔpɛcɪrɛ n tee rɛ: Ari kapɛ ku ricééri. Amá tɔkɛ panai arí nɛ yɛnu uyɛɛ yé ku n kpísi. Li lɛ wale liké nɛ lɛlɛɛ Nlé́cáasimé ritelɛ kɛmɛɛ n wólalɛ́ kɛcáá rintiki nnya. Li wólalɛ́ tɛ:

Pi inélú hɔɔnɛ api panai apí nɛ uyɛɛ yé kunékpɛ́lɛnku wéé nyaii n kpísi yɛnu. Lɛ kɛ pisóɔca api n wa yɛ lɛ.

²⁵ Kunapɛ́ékɔ́ kpɛ́ kɛcáá kɛ Yeesu uú pɛɛ n kariilɛ́ kekúrí kɛ úni nɛ úni uwá nɛ Kulopaasi unɔsi Maari nɛ Makitala kuyuu ukó Maari apí pɛɛ nyɛnu.

²⁶ Yeesu uu úni yɛnu, uupirɛtiki uyɛ́ kuú pɛɛ n la pɔɔn úni kekúrí nyɛnu. Yeesu uu úni maa rɛ: Unósi, upóɔnmáne yɛ nɛni nkó.

²⁷ Uu kɔ́ uupirɛtiki uyɛ́ maa rɛ: Upóni yɛ nɛni nkó. Kaí nɛ kei n kpísi, uyɛ́ uu pɛɛ Yeesu uni kpísi uu ukɛyɔ-i yekei.

Yeesu nkɔ́

(Matiyee 27:45-56; Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49)

²⁸ Ke Yeesu uu n yé te u lē nnéi kuu piwai ní ka piwai masile, uu re: Nniré ye né wele. Liké ne lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalē kecáá rintíki nnya kuu lē ma.

²⁹ Kulū kunyine ye pē kei kekúrí ne píta nyere-nyere meyiye yisunule. Pisóoca api kuyúí kpē kapi ye n sée re isōpi kekpápi kpísi, api sinéē sinyine píta nyere-nyere pē fe api kekecáá tuhu apí ne Yeesu nnō kuwéé-mē sí.

³⁰ Yeesu uu píta nyere-nyere pē sōmú uu pē re: Mpá yo ye piwai masile. Kuu lē mí ma, uu pē kpará, nfáa nn tene.

Usóoca use ye Yeesu ilúké ne kupááj luri

³¹ Likeweesi kee kewénteயaa ketúnjé. Kewénteயaa kē ne kō pē keyáa píima le. Sisoikópe ási kape ne kewénteயaa kē ketúnjé kunapéékó kecáá ní kólólē nnya, api Pilati pise re uké tíyese piké apái si selesi api pē si súisente.

³² Pisóoca api pē hapō api pisoí pité pē ne Yeesu kapi kesē u karií ufoí apái selu, api kō ulírū akó selu.

³³ Api Yeesu-i tuipō. Kapi n yé te u pikpō masile nnya, apí pē apái u sei.

³⁴ Amá pisóoca pē use uu ilúké-i kupááj u tuhu uu luru, mēse ne mēse, ménye ne míni ame léeri.

³⁵ Uyee mewai mē n yé ye maa re aseí ye nye. Lē kuu mí ma ye kō aseí le. Uyee nyule re aseí kuu símisi. U símisile re nóké kō ne kefa tene.

³⁶ Li lē wale liké ne lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalē tintíki nnya. Lelee re:

Api ukukōhō kúka selune.

³⁷ Li kō rikelō kecō-i wólaalē te:

Pi yé kam api ye uyē kapi ilúké n luri kuwéé-mē n nyáni.

Yeesu mekulaa

(Matiyee 27:57-61; Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56)

³⁸ Lē memáá, Arimatee kuyu ukó kapi ye n sée re Yosefi uu Pilati ncée welu re uké Yeesu kpísi uké ha kulesi. Pilati uu ηmurei. Pisui fi iwame ye pē Yosefi uyē wele, úu pē lē nnya nyíselē te u Yeesu upiretiki le. Uyee ha uu Yeesu kpísi uú ne tómpō.

³⁹ Nikotem yee kesine kenyine Yeesu kémee ní ha, pōo kō tulaaliye pē kapi ye n sée re miiri ne aloweesi mecóhane sikiloo afetaani kumúnjé ne hapō.

⁴⁰ Piketé api Yeesu kpísi api sisánáápampi pílesi, api tulaaliye pē u fom yare kapi ye pē Pisui fi inyekii kémee usoi n kulesi mecō.

⁴¹ Kei kapi Yeesu kunapéékó kecáá n karií kekúrí ke keléecare kenyine aké pē we. Nhóre fale nnyine kémee kápi úka n wailē ye pē keléecare ke-i wele.

⁴² Likeweesi kee Pisui fi kewénteயaa. Nhóre nn kō ne kei kólē. Api lē nnya kei Yeesu waipō.

20

Nhóre ye meηmane we

(Matiyee 28:1-8; Mariki 16:1-8; Luki 24:1-12)

¹ Kewénteயaa ukóso, Makitala kuyu ukó Maari uu kemaresine yisi, lin hiihiilē uu nhóre-i sí, uu yenu re pi ripare kapi nhóre riñfi lelele.

² Uu itóó wai uú ne Simō Piyee ne uupiretikicō uyē ke Yeesu uú pē meýá ní la leepō, uu pi maa re: Pi Upíima nhóre kémee lésele, ári nyu yei kapi u wa.

³ Kei ke Piyee ne uupiretikicō uyē api yisi api nhóre-i sí.

⁴ Api piketé itóó wai, amá ucō uyē uu Piyee faau uú ha nhóre-i mefoí tulu.

⁵ Uú fo uu lóólúpō, uu sisánáápampi yenu sin keteni-i laanu, amá úu pē lompo.

6 Simɔɔ Piyee yee u n tikiilē pɔɔ kɔ tuiɔɔ. Uyē uu nhóre-i lompɔ uu sisánjápampi sē keteni-i yénu.

7 Uu kɔ kusánjáp kɔpē kapí pɛe Yeesu ríyu m paasi yenu kun pílaalē kun kumɛcírɛ kelɔ iyaa yisunu, sisánjápampi ási kei we.

8 Kei ke uupirɛtiki ucɔ uyee pɛe mɛfoi nhóre-i n tuiɔɔ pɔɔ kɔ lompɔ, uu yénu uu pɛé ne kefa tene.

9 Asei kecáá, hái ne kumúnjé kɔpɛ-i, ápi pɛe kahane lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wɔlaalē aseí n kɔ te li pise re Yeesu uké pikɔkɔpɔ kémee yisi.

10 Lē memáá, pipirɛtiki pɛ keté api yisi apí kulu.

*Yeesu ye umɛcírɛ Makitala kuyu ukó Maari nyíse
(Matiyee 28:9-10; Mariki 16:9-11)*

11 Maari pɔɔ pɛe ketahai-pɔ nhóre kekúrí tone uu n téní. Kuu lē ní we un téní, úú fo uu nhóre kémee lóólúpɔ.

12 Uu pilécaatumɛ pité pinyine yenu pin ilū tomé tanaalē pin ne kei kapí pɛe Yeesu n finse tū, ucɔ ríyu-mē, ucɔ ána-mē.

13 Api u pise re: Yo nnya kaa téní, unósi? Uu pi pɛse re: Pi Unépiima kɔpísile apí ne tómpɔ, ám pɛe nyu yei kapi u wa.

14 Kuu lē mí ma, uu pɛe kepírɛ-mē weríí uu Yeesu yenu un nyenu, úú kɔ ceri re uyee lo.

15 Kei ke Yeesu uu pɛe u pise re: Yo nnya kaa téní, unósi? Uye kaa wéési? Uu pɛe músu re uyee kelécarɛ kecáá mí páilē lo. Lē nnya kuu u pɛse re: Urósáa, in te pɔɔ u kɔpísi áa ne tómpɔ, a né símisi kei kaa u n wa ké ha u kɔpísi.

16 Kei ke Yeesu uu pɛe u sée re: Maari! Uu pɛe ukuwéé-mē pansɛpɔ úú ne Mé-epiree u pɛse re: Rapuni. Liasei re Ucélaa.

17 Yeesu uu u maa re: Kapɛ né rica, ám kahane Unésáa kémee rintaá. Amá a ha pinémárecɔ símisi re Unésáa yee kɔ nní Nónunésáa ne Unéléécaá un kɔ Nónunéléécaá kémee kamí taálē.

18 Kei ke Makitala kuyu ukó Maari uu pɛé ha pipirɛtiki símisi re u Upíima yenle. Uu pɛe lē ke Upíima uu u n símisi pí símisi.

*Yeesu ye umɛcírɛ upipirɛtiki nyíse
(Matiyee 28:16-20; Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49)*

19 Kewénteyaa kē ukóso, Yeesu pipirɛtiki pin nnyóó mmē kényɔ kényine-i cápínélē. Pisuífi iwamɛ ye pɛe pi welɛ. Api lē nnya hánaankɛe api pɛe kémee n we. Kei ke Yeesu uu pɛe pikɛcɔpɛ leemɛ uu pi maa re: Nónékínj aké n ninjú!

20 Kuu lē pí mí ma, uu pɛe uanipɛ ne uilúké pí nyíse. Upipirɛtiki rikinj ari nínjesi re pí Upíima yē nnya.

21 Kei ke Yeesu uu kɔ pimáa pí rikpá re: Nónékínj aké n ninjú! Yarɛ ke Unésáa uu né n tumme mɛcɔ ke née kɔ nɔ́ tum.

22 Kuu lē pimáa mí masí, uu pikɛcáá fúupɔ uu re: Ani Nfáasɔne yosí.

23 Nɔn ye píye akópe n sárei, Uléécaá yé kɔ piakópe pí sárei. Nɔn ye re áni pinyine akópe sáreine, Uléécaá páa kɔ piakópe pí sáreine.

Yeesu ne Tomaa kecáá nkó

24 Tomaa kapi ye n sée re Usika ye Yeesu pipirɛtiki kefi ne pité pɛe kɛcɔpɛ use le. Uyē úú pɛe kumúnjé kɔpɛ-i ke Yeesu uu pikeméé n hápɔ we.

25 Upipirɛtikicɔ api pɛe u maa re: Tɔ Upíima yenle. Uu pi pɛse re: Nensá ihíme apole uanipɛ-i n yē ke kenípepi tahampɔ, ké kɔ kunénípe ne uilúké rica, ám yé njmurei.

26 Siyáa sipaha memáá, pipirɛtiki pɛ api kɔ kényɔ-i n cápínélē kesé ne Tomaa. Pin kɔ ne hánaankɛe, Yeesu uu kɔ pikɛcɔpɛ piléemɛ kpá uu nyere, uu pi maa re: Nónékínj aké n ninjú!

27 Uu pɛɛ Tomaa maa rɛ: A kɛpónɪpɛpi nté tahampɔ aa anénɪpɛ paí, aa kɔ kupónɪpɛ nɛ inélúkɛ ca. A lɛ pitírɛ tíyɛ áá nɛ nkpɛni kɛfa tɛnɛ.

28 Kei kɛ Tomaa uu pɛɛ u pɛsɛ rɛ: Unépiima nɛ Unéléécaá!

29 Yeesu uu u maa rɛ: Kaa né ní yé nnya kaá nɛ kɛfa né tɛnɛ. Pɛpɛɛ ápi né ní yé, pin kɔ pɛé nɛ kɛfa né tɛnɛlɛ pɛɛ pínarɛkomɛ.

Lɛ nnya kapi ritɛlé ntí ní wóí

30 Yeesu yɛ kɔ upipirɛtiki inipɛɛ-i mɛwaisaŋa meyã ncɔpuri wapisilɛ mɛɛ ámɛ ritɛlé ntí-i n wólaalɛ.

31 Pi lɛlɛɛ nní rikɛmɛɛ ní wɛ wɔilɛ rɛ nɔkɛ nɛ n ŋmurei rɛ Yeesu kɛ Uléécaá uu n wɛɛ nnya. Uyɛɛ kɔ Uléécaá Kɛpipi. Nɔn nɛ kɛfa u n tɛnɛ, nó urinyiri nnya nfáa yé.

21

Yeesu yɛ umɛcirɛ upipirɛtiki pisɛɛi nyíɛ

1 Lɛ mɛmáá, Yeesu uu pɛɛ kɛtumɛ Tiperiyaati kupiyɛ ritimɛ umɛcirɛ upipirɛtiki nyíɛ. Lɛ kuu umɛcirɛ pi n nyíɛ yɛ nní:

2 Simɔɔ Piyɛɛ nɛ Tomaa kapi yɛ n sɛɛ rɛ Usika nɛ Natanayɛɛli yɛɛ Kalilee kɛtɛni-i Kanaa-pɔ ní wɛ nɛ Sepetɛɛ pinmáne nɛ upipirɛtiki pité picɔ yɛ pɛɛ cápɪnɛlɛnɛ.

3 Simɔɔ Piyɛɛ uu pi maa rɛ: Ikpíntomé kam picópii tósu. Api u pɛsɛ rɛ: Tó né kɔ pɔ ritiki ari kɛsɛ sí. Kei kapi yisi apí ha kúninɔi loni apí tómpɔ. Amá ápi kɛsɪnɛ kɛ líka tí.

4 Kai piwɛɛsi n kóraanɛ, Yeesu un kei kupiyɛ ritimɛ wɛ, amá upipirɛtiki ápi pɛɛ céri rɛ Yeesu lo.

5 Kei kuu pɛɛ pi pisɛ rɛ: Nɔ ikpíntomé yé ani cópii, sinéwá? Api rɛ: Eehei!

6 Uu pi maa rɛ: Ani kúninɔi kulukɛ-lukɛ-mɛmpɔ kunyɛɪ fɔ, nó linyinɛ tí. Api mɛsɛi kunyɛɪ fom apí ikpíntomé tini ai ku yipu pɛní, ápi fe ricurɛ piké míni-i ku pɔnnɛ kɛ ikpíntomé ii kulúí ní wɛ nnya.

7 Kei kɛ upirɛtiki uyɛ kɛ Yeesu uú pɛɛ ní la uu pɛɛ Piyɛɛ maa rɛ: Asé Upíima lo! Kɛ Simɔɔ Piyɛɛ uu lɛ n kɔ tɛ Upíima lo, uu uilá kuú pɛɛ m mahã un pɛɛ mɛŋmanɛ ikpíntomé cópii pitanɛ pɛsɛ uú nɛ míni-i kpúupɔ.

8 Pi pɛɛ kɛtɛ kóima nɛ kɛtaa wɛlɛ yarɛ apáha píle kumúnjé. Upipirɛtikicɔ apí léeri, apí pɛɛ kunyɛɪ nɛ ikpíntomé meyipɛ pasai apí léɛpɔ.

9 Kapi kúninɔi kɛmɛɛ ní suí, apí kupiyɛ ritimɛ nkalɛna lɛɛpɔ, ikpíntomé nɛ akpónó an nkɛcáá láalɛ.

10 Yeesu uu pi maa rɛ: Ani ikpíntomé iyɛ kani n cópii kɛmɛɛ nɛ inyɪnɛ kam.

11 Simɔɔ Piyɛɛ uu kúninɔi kɛmɛɛ lomɔɔ uú ha kunyɛɪ nɛ ikpíntomé maamaa meyipɛ súisɛri, íí lɛlu píle nɛ kuwóó nɛ itaani. Amá mpa nɛ imɛsá mɛ, kunyɛɪ áku ricɛéri.

12 Yeesu uu pɛɛ pi séi uu rɛ: Ani kam ani lí. Uupirɛtiki úka úu kɔ pɛɛ kaha uké u pisɛ rɛ: Póó wóó? Pi pɛɛ nyulɛ rɛ Upíima lo.

13 Yeesu uú nɛ pi kɔ, uu kukpónó kpísi uu pi hɔɔnɛ, uu kɔ ikpíntomé pi hɔɔnɛ.

14 Kɛ Yeesu uú nɛ pikpɔkpɔ kɛmɛɛ n yisi, metáánũ yɛ mɛ kuu lɛ umɛcirɛ upipirɛtiki nyíɛ.

Yeesu nɛ Piyɛɛ kɛcáá nkó

15 Kapi pilukɛ ní masí, Yeesu uu pɛɛ Simɔɔ Piyɛɛ pisɛ rɛ: Yonaasi unmáne Simɔɔ, pɔ né la ai tósu lɛ kɛ picɔ mpí apí né ní laa? Uu rɛ: Eɛɛ, Upíima, tipócurɛ yɛ nyulɛ rɛ nɛ pɔ lalɛ. Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: In lɛ, a sínésáŋpi kɛcáá nɛsɔnɛ m paílɛ.

¹⁶ Uu kɔ melírũ pipise u kpá re: Yonaasi unmánε Simɔɔ, pɔ né laa? Piyεε uu u pεse re: Eεε, Upiima, tipócuruu ye nyule re ne pó lalε. Yeesu uu u maa re: In lē, a inésán n̄sɔne n sēni.

¹⁷ Uu kɔ metáánũ pipise u kpá re: Yonaasi unmánε Simɔɔ, pɔ né laa? Simɔɔ Piyεε ripɔɔ ari caai re metáánũ ye mmé kuu lē u pise re “pó né laa” nnya. Uu pεε u pεse re: Pɔ m̄pá yo nyule, Upiima, pɔ kɔ nyule re ne pó lalε. Yeesu uu pεε u maa re: In lē, a inésán kecáá n̄sɔne m pailē.

¹⁸ Asei kecáá, ké pó símisi re kaá pεε inmánε ní we, pɔɔ ye pεε ripócuruu kupótampála rité aa kei kaa ní la sí. Amá pɔn n kpurunu, pó pεε anípe risíka, ucɔ uu pó ku paasi uú ne kei káa ní lanε pó sí.

¹⁹ U lē malε uké ne nyíse lē ke Piyεε uu n kpine liké ne Ulééca ríyu n waise. Kuu lē pisímé u m̄ masí, uu pεε u maa re: A né ritiki.

Yeesu ne upiretiki uyē kuu pεε ní la

²⁰ Piyεε uu kepire ημεελύ uu upiretiki uyē ke Yeesu uú pεε ní la yenu un pi tikipólē. Uyεε pεε ilukε kelukε-i Yeesu kecáá n finεpɔ uu u pise re: Upiima, wóo piláarɔ anípe kémεε pó wainε?

²¹ Ke Piyεε uu lē u n yé, uu Yeesu pise re: Nkó ní, Upiima, yo ke uyē uú ne kέtɔ kopune?

²² Yeesu uu u pεse re: Nen n la re uké n we ké ha ne pεεme, ai yei ne pó yénu? Póóké né ritiki.

²³ Lē nnya, nsímé nn piyómeyáhaa kémεε kóónú re upiretiki uyē úu kpine. Ai kɔ re Yeesu ye u maa re úu kpine, amá u pεε re: Nen n la re uké n we ké ha ne pεεme, ai yei ne pó yenu?

²⁴ Upiretiki uyē ticuruu yeε aseéra lese uu nsímé mmē wɔlu. Tɔ kɔ nyule re lē kuu n yé uú malε ye nsímései lε.

Tinóɔ tɔrɔɔ

²⁵ Yeesu ye kɔ m̄wai meyā m̄εɔ wapisilε. Pin pεε mennéi n wɔlune mεse mεse, ám musí re átelé nyē nnéi kapi yé n wói yé keté nké nnéi kecáá kewai yē.

Uléécáa Pitumε Mewai

Lélee ritelé nti kέmεε ní we

Luki yeε Uléécáa Pitumε Mewai ritelé wói. Nsímé Kεcire ritelé ke Luki uu n wói menóh ye mε. Lε ke Yeεsu uu rinóo pitumε n he re piké ne Nsímé Kεcire rikóónú, Uléécáa icápine iké ne rimpéré kuu ritiki uú ne Uléécáa Pitumε Mewai ritelé wólu.

Yerusalem kuyu-i ke Nfáasone nn Pantekooti anyá ketúnjé Uléécáa icápine pikó kecáa súime. Kε ke Uléécáa icápine ii kóri.

Kái ne ríyu 13 kέmεε n kpísi, Luki ye nyísele lε ke Póoli uu pepeε ápi Uléécáa m pakarelé ayu kέmεε nsímé kεcire ne ní ha. Póoli ye peε mεkeε Kirisi pikó wéekuselεnle. Yeεsu Kirisi yeε Póoli séε re uké panse uupiretiki (9). Uléécáa icápine yeε Sirii ketε kecáa Antiyóosi kuyu-i ní we yeε u wée re u ne upisencó pinyine piké ha ketaa-pó Yeεsu nsímé kεcire riyóó.

Ifaaci iyε mεkériine ye mmé:

1. Nfáasone mεkamε ne Uléécáa icápine foí mεkarii Yerusalem kέmεε (1:1-8:3).
2. Nsímé Kεcire meyóó kuyu nnéi kέmεε ne Yutee ne Samarii-pó (8:4-12:15).
3. Nléécasimé piyóó nsε ke Uléécáa utumε Póoli uu n sόne hái ne ketε ketó-pó (13:1-28:31).

Nfáasone ke Yeεsu uú ne upitumε m mε

¹ Unésáne Teofili, ne ritelé foí kέmεε pó símisile lε nnéi ke Yeεsu uu piwai ne picélaa n kóraane

² hái ne keyáa kε kai keyómεcaa-mε u n kpíipó. Uké kelene rińtaá, u upitumε kuu n wée uicélaa pale ne Nfáasone nnahe.

³ U umεkpó-maá méwee mpehε mpehε kέmεε umεcire pi nyísele piké céri re u nfáa mále. Siyáa afεena kuu pi rikpáfúme uu Uléécáa iyóopi nsímé pi símisi.

⁴ Keyáa kenyine kapi kesé we ne Yeεsu, uu peε isé nnyí pi pa re: Ani kape yisi nóké Yerusalem ne ketaa wa, amá ani lisone lε kani n kó nen símisi re Sáa Uléécáa ye ne nó mé kutu ricó.

⁵ Míni ηmanε ke Yohani uu nó wóle. Amá li tise nkáripι, Uléécáa uké ne Nfáasone nó wole.

Yeεsu ye keyómεcaa ritaá

⁶ Pepeε peε Yeεsu keyúrí n cápinelε api peε u pise re: Kumúnjé kpe-i kaa Isirayeli keyóopitε peserineε, Upíima?

⁷ Uu pi pese re: Ai nónnékó níka re nóké mewai mee n sónti kumúnjé ne meitunje n nyu. Sáa Uléécáa yeε lε ne uricuruu nnahe yekei.

⁸ Amá Nfáasone nn nókenécáa n súime, nó rínahe nnyine yε, ani peε panse pinétansei Yerusalem kuyu-i ne Yutee ketε kecáa nnéi ne Samarii ketε kecáa, hái ne ketε nnéi ketó-pó.

⁹ Ke Yeεsu uu rinóo tε pimáa mí masí, ai keyómεcaa-mε u kpíipó, mpá úye un u nyáneipó ahope anyine áa weri áa ne u yarii api peε u paapó.

¹⁰ Pin kei nní lε we pin keléécáa inípeε wiilε un tósu ke pitisi pité pinyine peε ilū tomé n tanaalε api pikeyúrí rikpáfúme.

¹¹ Pitisi pε api pi maa re: Yo nnya ke nó Kalilee pikó mpí ani nní nyenu nñn keléécáa-mε nyánei. Lε kai nní nókenécópe nké-i Yeεsu uyε keléécáa-mε n kpíipó nñn nyáni mecó kuú ha peeri.

Matiyasi ye Yutasi ripóhó tone

¹² Pitumε api pεε kelō kē kapi ye n sée re Olifiyee rikúú yisi api Yerusalem pεε. Tikúú tεε ne Yerusalem kōlenle. Lirinā ne sá yare kilomεtiri use.

¹³ Kapi n tuiwō, api kulee kunyine-i taá kέyō kenyine kecáá-pō. Kei kapi ye cápine. Pεpεε kei n cápinelē pεε Piyεε ne Yohani ne Yakupu ne Antiree ne Filipu ne Tomaa ne Patelemii ne Matiyee ne Alifee uηmánε Yakupu ne Simōo yeε ukuyu ní la ne Yakupu uηmánε Yuuti

¹⁴ ne Yeesu uni Maari ne pinósi picō pinyine ne Yeesu piwā. Pinnéi mmē pεε rinōo rise wa api ye cápine apí ne piyómeyáhaa n ηmóópúlē.

¹⁵ Likumúnjé kpe-i, Piyεε uu keyáa kenyine yisi, piyómeyáhaa píle ne afεéré pinyine pin cápinelē, uu pikεcōpe maa re:

¹⁶ Pimárecō, li pise re lē ke Nfáasōne nn Nléecaasimé ritelé kémεε n símisi liké wa. Nfáasōne ye Yutasi kecáá Tafiti rinōo rinyine maasele. Yutasi uyεε panse pεpεε Yeesu n tí ukpeenwai.

¹⁷ U pεε urócō use le, tōn kesé pikei pise mpí wai.

¹⁸ Siwóó sē kuu usoi ní kpυ api u héele kuú ne kecare lo, uu pεε kei lóiri uu ríyu mεfoí ketē fapi, uu kecōpe kpáfú, anyóhō nnéi aa cúme.

¹⁹ Yerusalem pikó nnéi pεε mewai mē kō, hái apí ne kecare kē sée re Hakelitama, lelee re unyine menye ye kei kōnu.

²⁰ Ticuruu li Ipakare Siyome kémεε wólaalē te:

Ukeyō keké meηmane tone!

Uka úu kape kekεmεε tónε! Li kō wólaalē te:

Usoi féé uké upikei yósi uú nōj!

²¹ Kumúnjé kpē nnéi ke Upíima Yeesu uú pεε kerómεε ní we, písoi pinyine ye pεε nípá yei ró tíkilenle.

²² Hái ke Yohani uú ne míni u n wóle ne pεé uyei-me kai kerócōpe nké-i u n kpíipo aí ne keyómεcaa sí, písoi pinyine ye pεε ró tíkilenle. Lē nnya, li pise re písoi pē kecōpe use uké kerómεε n we uké merócō itansei li re Yeesu ye nkpō kémεε yisi.

²³ Kei kapi pεε písoi pité sée api nyεεε. Pεpεε Yosεfi Parisapasi kapi ye kō n sée re Yusituusi. Ulírū yeε Matiyasi.

²⁴ Api pεε keyómεe yáasi re: Upíima, pōo písoi nnéi sifa kémεε nyu. A písoi pité mpí kecōpe uyē kaa n wée ró nyíse

²⁵ uké panse utumε uu Yutasi pikei yósu uú nōj. Yutasi ye uketone riyále uu sí kei kai ne u rinsá re uké tone.

²⁶ Kei kapi pεε panjai ai Matiyasi tini, uu pεε Yeesu pitumε kefi ne use pē kecáá kpápō.

2

Nfáasōne mekame

¹ Kai Pantekooti keyaa ní tu, piyómeyáhaa nnéi api kelō kesε cápine.

² Mεεε ne mεεε, nné nnyine nn keyómεcaa-pō leeri yare kuyō pape-pape kunyine kpeε pepu. Aku kέyō ke-i kapi n tú nnéi yipu.

³ Api linyine yenu yare inalempi, ai pi kpáfúme, ai yékáá, ai nípá úye kecáá tone.

⁴ Nfáasōne nn pεε pinnéi yipu nn pikεmεε ní we. Kei kapi pεε meyu mpehē mpehē ke Nfáasōne nn pi n he písímé lō.

⁵ Pisuífi pεε Uléecaa likó ní la ye pεε Yerusalem-i welε. Isoipuri nnyí nnéi yeε ketē kecáá ní we ayu kémεε kapi léemε apí weri.

⁶ Ke nné nn lē ní le, písoi api cápine riwúí. Piyómeyáhaa api pεε meyu mpehē mpehē n símisi. Pεpεε n cápinelē pin pεε pimεyu kémεε kóméi, ai nnōo pi yipu hái.

7 Ai pεε méwoo pi wai, ai kō meyíkíyiki nnóo pi yipu api pεε re: Nénte písoi mpí nnéi pεε nní n símisi ye Kalilee pikó le?

8 Kai pεε íye wa ke ntónéi mmú, mpa úye uu pεé ne umeyu kémee pi kómει?

9 Kerócōpe nké-i, pinyine ye Paritesi ne Metii ne Elam sitē leerile. Picō ye Mesopotamii pikó le ne Yutee pikó ne Kapatōasi pikó ne Pōnti pikó ne Asii ketē pikó

10 ne Firisii ne Pamfilii ne Esipiti ne Lipii ketē kee Sirēeni mampō ní we pikó. Picō pōon Rōm kuyu-pō leeri,

11 ne Kirēeti ne Arapii sitē-pō. Picō ye Pisuiifi yíkíyiki le, picō ye pansēle Pisuiifi pin Moisi isé tíkile. Mpa ne lē, ntónéi mmú, mpa úye ye pεe umeyu kémee pi kómειle pin mewai píima ke Ulééca u u n wa símisi.

12 Ai pi nnéi muuni tínmí, api pεe méwoo ní we pin píseine re: Nsímé ní-ye kecire ye mmú?

13 Amá picō pōo piyómeyáhaa pē sēnnyi pin tee re: Píta lari ηmaa pεe nní pi pomaalē!

Piyee nsímé

14 Piyee uu pεe yisi u ne pitume kefi ne use api nyere, uu rinóo cásē uu písoi pεe n cápinelē maa re: Nó Pisuiifi ne nó pitōrōo mpí nnéi nóo nní Yerusalem kuyu-i ní we, ani nnésímé n̄sone kutu ricō ani kóm!

15 Písoi mpí ápi pomaalē yare kani nní n kpárálē. Li mmaare tōsile, mese áme we kefi ηmane kaí pi yare kani nní n nyáni.

16 Lē ke antepu Yowēeli uú pεe mekeē m̄ ma yee neni nkpēni nní wai. Lelee re:

17 Ulééca ye maa re Unfaasōne yé siyáa tōrōo kémee mpa úye kecáá súime.

Nópinēnmane ne nópinékpere apí ne Ulééca rinyiri símisi.

Pináηe-naηe api méwee yénti,

piwéese api láríkēe.

18 Meyíkíyiki kam tíyesene Nnēfáasōne nké likēyaa kē pinékēikó tisi ne pinósi kecáá súime,

api pεe pansē antepuyē.

19 Né mewaisaηa keyómēca-pō wa,

am mewai píima ketē nté wapisi:

Ménye yé kōikēe, nna n̄n̄ tore,

ányō ηmōhō aa h̄la líkí-líkí.

20 Ituηe ii pansē rinmōhō, iwáre pōo wōηōo yare ménye,

Upíima keyaa ake kelenē weri.

Keyáa píima ne kényukōó ye ke.

21 Úye un pεé uyē-i Upíima rinyiri n sée, uu u yoriye.

22 Ani mmú kutu ricō, Isirayēli pikó! Ulééca ye Nasareti ukó Yeesu isoi pakarele. Ulééca ye ne u ritikile uú ne nókenécōpe mewaisaηa ne mewai píima wapisi yare kani nní nórinécúruu n nyu.

23 Uyē kapi nóanénípe-i wa yare ke Ulééca uu mekeē-me umenyuwe kecáá n yekei, ani pepεe ápi Ulééca n wuru u pa api kunapéékōó kecáá u karií aní ne u kopu.

24 Amá Ulééca uu nkpō anipe-i u yósu uu nkpō kémee u yukuse. Ncée r̄n̄ we re nkpō nké u m̄ múlē.

25 Tafiti ye Yeesu kecáá maa re:

Mesére kam kenéyu-i Upíima nyáni,

ám kape ne n térii nnya kuu kunéluke-luke-mē kényukōótone-i we.

26 Lē nnya ke rinépōo ari láárú,

nen tinékín̄h̄ kémee yóm.

Mπά nen n kpu, ne ne pó tálēnle.

²⁷ Pó Upíima, áa yé pikpókpo kémee né riyá.

Áa yé ηmurei upókeikó sone uké fóni.

²⁸ Pó ifáacee né nyísele.

Me pówee kenékúrí ye nkínñine né hele.

²⁹ Pimárecó, ani ncée né he ké ukpure Tafiti nkó nó símisi ké rikpáiiise re u kpule api u kulesi, tón kó urikpíí nyu ne neni-mε.

³⁰ U pεe antepu le un nyu re Uléecaa ye rinóo yekeile uu wéeri re ukepirē kenyine kee masí uiyóopi tonene,

³¹ Kirisi meyise nkpó kémee ke Tafiti uu lē yē. Linsímé kuú pεe lē símisi kuú ne maa re: Uléecaa úu yé pikpókpo kémee u riyá, úu yé ηmurei uké fóni.

³² Tó ntónéí mmú yénle lē ke Uléecaa uu nkpó kémee Yeesu uyē n lése.

³³ Uléecaa ye ukuluke-luke-mē u ritaásēle. Sáa Uléecaa uu kó Nfáasone kuú pεe n yekeilē u pa. Mmē kuu nní keró cáá súiseme yare kani nní n nyáni nōn kó kómēi.

³⁴ Tafiti úu keyómecaa ritaá, amá uricuruu ye pεé maa re:

Upíima Uléecaa ye Unépiima maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótone-i tone

³⁵ líké ha ne tu pεé uye-i kam yé n tíyese aa pipóláaro telēise.

³⁶ Isirayēli pikó nnéi piké kó rísone re Yeesu uyē kani kunapéékó ke cáá n karií ke Uléecaa uu pansese Upíima ne Ukirisi.

³⁷ Kapi nsímé mmē n kó, nn pi loni suu ne akóhō-pó api pεe Piyee ne pitume picó maa re: Iye kari yé nkpéni wa, pimárecó?

³⁸ Uyē uu pi pεse re: Ani mεfine conse piké nípá nó úye míni wolē ne Yeesu rinyiri, Uléecaa uké nóanékópe nó sárei uu kó Nfáasone nó he.

³⁹ Li we re lisone lē ke Upíima Uléecaa uu mí maa re u yé pisoí wa kuú ne nó nósínéwá ne pitaa-taa kulúí píima kpē nnéi kuu n séirine mé.

⁴⁰ Piyee uu kó anóo acó pi máikee uú ne aseí pi komeise uu kó ne pi n ηmóópúselē. U ye pi maa re: Ani mewai kópe kunai pikó mpí kémee nómenécíre lese.

⁴¹ Pisoí meyá api Piyee nsímé mmē ηmurei api míni wolē. Keyáa kē, pisoí ákotokú ataani kumúnjé pεe piyómeyáhaa pē ke cáá rikpápó.

Lē ke piyómeyáhaa api n finu nstmé

⁴² Piyómeyáhaa ye pεe pitume icélaa kémee ηmóópúlenle, pin tinóo rise má, pin kesé iluke le, pin kó keyóme yáási.

⁴³ Pitumε ye pεe mewaisaηa meyá ne mewai píima wapisile. Mπά úye un pεe pakarente re Uléecaa ye pikei wai!

⁴⁴ Pē nnéi pεe Yeesu ne kefa n tene ye pεe kelō kesē welē, api rinóo rise wai api ye pilikó nnéi hóone.

⁴⁵ Pi ye pεe pisitē ne pilikó nnéi yálisile, api nípá úye ncónη paí apí ne lisiwóo sē hōnente.

⁴⁶ Pi pεe kómēinele pin siyáa nnéi mesére Uléecaa keyó-i cápínelē. Pi pεe síyo sónaanele pin kesé le, pin kó Uléecaa iluke ne kefa kesē hōone lin pi láarú.

⁴⁷ Pi pεe Uléecaa pakarelenle, nípá úye un ne kefa pi fénnelē, Upíima un pεe nípá keyáa kéye pisoí ayu lolu un pike cáá kpariisepó.

3

Kékankáláká kenyine pipélé nstmé

¹ Ketúnjé kenyine, lin metaani pipépe masí ke Piyee ne Yohani api yisi api Uléecaa keyó-i piyómeyáhaa sí.

2 PISOI pinyine ye péé ne utisi unyine sónaapòle, api ye Ulééca keyò rinònoo-i u tonse un péé kei picéetòhé wélei. Pi ye rinònoo tē sée re Rinònoo Sòne. Pi utisi uyē marile kékankáláká.

3 Kuu Piyee ne Yohani n yé pin la piké keyò-i lompò, uu kunípe pi welé.

4 Piyee ne Yohani api u nyáni tínmí, Piyee uu péé u maa re: A tó riwerii!

5 Uu pi paí nsòne un ne mé te u yé pikemee linyine yósi.

6 Kei ke Piyee uu péé u maa re: Né ám siwóó má, ám kò wura má. Amá lē kam m má kam Nasareti ukó Yeesu Kirisi rinyiri ne pó pálē: A yisi aa sòne!

7 Piyee uu kunípe luke-luke u tini uu nyeresē. Mese ne mese, ána ne anui a papisi,

8 uu yóosi uu cuuni uu nsé kápáá, u ne pē apí ne Ulééca keyò suupò, un sòne, un cuunkēe un kò Ulééca pakarente.

9 PISOI péé n cápinelē api u yenu un sòne un Ulééca pakarente.

10 PISOI api céru re uyee ye péé Ulééca keyò-i Rinònoo Sòne-i n tū un wélei. Mewai mē ame pISOI nnéi nnóo yipu ai kò píri pi wai kaí ne lē u n wa nnya.

Piyee rinòo kuu Ulééca keyò kémee ní ma

11 Ke utisi uyē uu lē Piyee ne Yohani n lonaalē, pISOI nnéi apí pehé api pikuwéé-mē kelò kē kapi ye n sée re Salomò apookpaná-mē n sí, lin nnóo pi yipaalē.

12 Ke Piyee uu lē n yé, uu pi pise re: Pimárecò Isirayeli pikó, yo nnya ke utisi nkó pipélé api nní nnóo nó yipaalē? Yo nnya kani ró nyáni yare tóo ntónahe cire ne u paise née tóo Ulééca kémee ase tikilē nnya ke usoi nkó uu yisi uu sòne.

13 Pirósáayaha Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleeca yee ukéikó Yeesu ríyu waise. Nórínécúruu nóo u tí ani n-yóopinaje pikó anipe-i u wai, uyóopi Pilati uu re uké u riyá ani yúlu.

14 Amá nóo péé usoi yee úu akópe m má ne ase ute yulu ani péé meníje Pilati pise re piké usoikò nó léseme.

15 Nò tíyesele api uyee ye nfáa n he kopu, Ulééca uu pikpòkpò kémee u yukuse irónípee ii u yenu.

16 Kefa karí ne Yeesu n tene nnya ke urinyiri ari usoi nkó kani nní n nyáni non kò nyu papukuse. Kefa karí ne u n tene yee tíyese ke usoi nkó uú péi cáká-cáká yare kani nní n nyáni.

17 Amá pimárecò, ne nyule nsòne re nó ne nópinéyóopi áni nyu kelenē kaní ne lē Yeesu wa.

18 Nsímé mmē ke Ulééca uú péé meke-me antepuye nnéi ní máase mee nkpení nní wai. Lelēe re li pise re uyē ke Ulééca uu wéé uké íwe li.

19 Lē nnya, ani mēfine conse ani nómenécíre Ulééca pa uké nóanékópe nó sárei.

20 Upíima yé péé tíyese ani kumúnjé kunyine-i hóo uu péé uyē kuu hái meke-me n wéé uu yekei nó páme. Uyee Kirisi Yeesu.

21 Uyee yé keyómecaa-pò n we kelenē, hái ne kumúnjé kpe-i ke Ulééca uu nípa yo m peserine yare kai péé ní we yare kuú péé meke-me uantepuye kuu n wéé m máase.

22 Moisi ye péé maa re: Nónulééca Upíima yé antepu unyine nó páme yare né, un nónnépuri ukó. Ani mmē nnéi kuu nó n símisine kutu ricò.

23 Uye unsá kutu u rincò, piké Ulééca pikó kecòpe u lese api kópu.

24 Antepuye nnéi péé hái antepu Samuyeli-i-me n símaari áí ne neni tulu ye siyáa nsí nsímé male.

25 Nóo lē ke Ulééca uu antepuye m máase re u ne nó mé te. Ulééca ye ne nkóméine nópinésáa séele péé uyē-i kuú péé Apiraham ní maa re: Pipópírē kamí ne tikine ké ne ketē nnéi nsoipuri rikpá. Nóo kò nkóméine mmē te.

26 Nǒ nnya ke Ulééca u uukeikó wée u u nókénémee u tumti kelené. U u tummele nǒ nnya re uké nó rikpá u u pee mpá nó úye uakópe-i u lese.

4

Pi Piyee ne Yohani ketúhaane ptima-i sée

1 Piyee ne Yohani pin kei lē pisoí símisi, mese ne mese, pepee ye Ulééca inyóonse n wa ne Ulééca keyó uméré wéesee ne Pisatusee pin tuipó.

2 Li pee meyá pi pólólúle re pitumé pē keté ye we pin pisoí céesi pin kó pi símisi re Yeesu ye pikpókpo kémee yisi, lin pee nyíselē te pikpókpo yé fe api yisi.

3 Lē nnya kapi pitumé pē keté tī api hánesi aí ne weesi re itunje ye pilólé masí nnya.

4 Amá mpá ne lē, pepee pitumé pē icélaa n kó meyā ne péé ne kefa i tenéle, api tulu yare pítisi ákotokú anupū kumújé.

5 Kai n weesi, Pisui fi piyukó ne pipiwéesee ne isé picélaa apí ha Yerusalem-po cápíne.

6 Ulééca usina Ana ne ukeyó pikó nnéi ne Kayifu ne Yohani ne Alekisantiri pee kó pee kei we.

7 Apí Piyee ne Yohani leseri piké ne pi túhaane, api kecópe pi nyeresee api pi píse re: Nnanje ní-ye née úye kecire rinyiri kaní ne lē wa?

8 Nfáasone nn Piyee yipu u u pee pi maa re: Nǒ Isirayeli kuyu piyóopi ne piwéesee!

9 Mewai sone kari utisi nkó wa nnya kapi neni keyaa nké ró písei re íye kai wa kuú ne peí?

10 Lē nnya, nónnénéi mmú ne Isirayeli pikó picó nnéi ani kó te Nasareti ukó Yeesu Kiri si uyē kani kunapéékó kecáá ní karií, Ulééca u u pikpókpo kémee u yukuse rinyiri nnanje karí ne utisi nkó péise, kuu nní isare láárú un nókényu-i nyenu.

11 Yeesu uyē kecáá kai wólaalē te:

Tipare tē ke nǒ pimóme ani n fómpe,
tee nkpéni panse tikécire tee kenú-i ní we.

12 Uyē memáá, úyulale úka ucó úu we. Ulééca úu rinyiri ríka ricó ketē nké kecáá pa kari yé n sée liké ne tiróyu n ló.

13 Piyee ne Yohani ápi menyuwe píima méka má ápi kó píyukó píka. Amá piripó kapi péé ne símisi ne itisi. Ke pitúhaane api lē n yé, aí pi muuni simm, api kó ceru re Piyee ne Yohani ye péé ne Yeesu sónéle.

14 Kapi usoi yee ní peí n nyáni un pikekúrí nyenu nnya, pitúhaane pē ápi pee nyu ní-ye kapi yé malé.

15 Apí pee Piyee ne Yohani ketúhaane ke-i lákase, api pee kei n we pin pimécópecire nsímé píjirise.

16 Apí pee m píseine re: Iye kari pisoí mpí waine? Yerusalem kuyu nnéi ye pikóme masí re pi mewaisaṅa píima wa. Ari yé fe tóké kési.

17 Lē nnya, nsímé mmē rín kape ne pikóónú rinkpá, tóké ne pi ye ari pi cési re ápi kape úka mpuri ne Yeesu uyē tinyiri ríka písímé rikpá.

18 Kei kapi pee pi séepó apí ne pi yulu re ápi kape Yeesu nnanje ne picélaa rikpá. Apí kape ye ricurru urinyiri sée.

19 Piyee ne Yohani api pi pése re: Nǒ ticurru ani ripaí nké te li ne Ulééca kémee sá re usoi uké nó pakare née Ulééca kuu yé pakare?

20 Nǒ yé nkpéni mmē ceri. Tó ári yé fe tóké lē kari n yé ari kó kom písímé riyá.

21 Kei ke pitúhaane pē api kə picé pi rikpá api pi yá api tómpə. Api nka yē kapi yé ne rinwáána piké ne kutu pi rimpása. PISOI meyá ye pēé wele pin mewai mee nní n wa nnya Ulééca pakarente.

22 Utisi uyē kapi nní ne Ulééca nnaŋe m pəise aŋmē ye aféena rifaule.

Kirisi pikó piyomeyáhaa

23 Kapi Piyee ne Yohani rin-yá, api yisi api pipisoi leepə api lē ke pēpē ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Isirayeli piwéése api pi ní ma pi keeni.

24 Ke pipisoi pē api lē n kō, api rinóo rise wai api Ulééca yáasi re: Upíima Uteneciré, pōo ketē ne keyóme ne mínimaa ne lē nnéi lee nípá yei ní we wa.

25 Mpófáasone kaá ne ritiki aá ne urósáyaha Tafiti upókéikó maase re: Yo nnya ke mpuri sane pikó api ketē kecáá pansente?

Yo kecire nnya ke sisoipipi asi simúŋé kópe wai?

26 Ketē kecáá piyóopi ye pimécire cápine re piké atəpi leeme.

Piyóopi api rinóo rise wai re piké ne Upíima ne uyē kuu n wée tə.

27 Meyíkíyiki ke Erooti ne Pənsi Pilati ne Isirayeli pikó ne mpuri sane pikó api Yerusalem nté rinóo rise wa re piké ne upókéikó Yeesu kaa n wée tə.

28 Lē kaa meke-me m musí, aá ne mpónaŋe yekei kapi nkpeni lē wa.

29 Lē nnya, a nkpeni pipicé nšone kutu ricə, Upíima aa tíyese pipókéikó piké itisi ne mpósímé riyóo.

30 A mpónaŋe nyíse pitóikó piké pélesi, aa mewaisaŋa ne mewai píima upókéikó Yeesu kaa n wée rinyiri ne wapisi.

31 Kapi lē piyóme yáhaa ní masí, kelə ke-i kapi n cápinelē ake yéŋesi. Nfáasone nn pinnéi yipu api pēe itisi ne Ulééca nsímé n yóólē.

Kirisi pikó rinoo rise

32 PISOI kulúí kpē nnéi pēe ne Yeesu kefa n tene ye pēe kefa pénélenle pin kə kemúŋé keese má. Uka úu ye pēe maa re u linyine umécire te. Mpá yo kapi pēe pénélē pin te.

33 Ulééca ye pēe pitumé nnaŋe hele pin ne nyíse re Upíima Yeesu ye nkpo kéme yisile, Ulééca un pēe Kirisi pikó nnéi meyá kpálē.

34 Líka ái pēe piuka párilē. Pēpē sicare née síyə m má yèè pēe si yáale apí ne lisiwóo cápínepə

35 api pitumé pa. Pē pōo nípá úye ncón paí apí ne si hōonente.

36 Pi pēe Lefi mpuri ukó unyine Siipuru ketē-pə marile. Pi ye u sée re Yosefi. Pitumé pōo rinyiri u he re Parinapasi. Liasei re uyee ye picə rinŋmópúse.

37 Uyē uu kə ukecare yái uu ne lisiwóo hapə uu pitumé pa.

5

Ananiyasi ne Safira nšimé

1 Utisi unyine ne uunəsi pēe pēé we. Pi ye u sée re Ananiyasi, api unəsi pš te Safira. Utisi uyē uu ukecare yái.

2 U ne unəsi api kóméine api siwóo hásu api pésu, uu pēé ne sitórəo sí uu ha pitumé pa.

3 Piyee uu pēe u piŋe re: Ananiyasi, íye kai wa ke Setani uu lē pš lə uu ha ne Nfáasone kiraase aa kecare siwóo hásu aa pésu?

4 Póké kelené kecare kē n yáá, ái pš ke tee? Kemeyái-maá, ái pš kesiwóo tee? Yo nnya kaa nkpani mewai kópe mmé ripóyu-i wa? A kō te ái sisoipipi kaa káraase, Ulééca lo kaa káraase.

5 Ke Ananiyasi uu lē n kō, uu lolu uu kpi. Iwame píima inyine ii pē nnéi pēe lē n kō loni.

6 Piŋmáné api yisi api kusáŋáá u pilaa api sákaa apí ne leepə apí ha kulési.

7 Ituηε mekóónú metaani memáá, unósi un tuiπó úu nyu re linyine ye wa.

8 Piyεε uu u maa re: A né símisi nké te nnéi mmú kani nókenécare yáa, née yo? Uu re: Eεε, mmεε mu!

9 Piyεε uu u maa re: Yo nnya kani kómεine aní ne Upíima Nfaasone peeni? Aa nyánii, peπεε upóla n kúlesi ana kam nní kómεi pin lontí. Pi kó læ ne pó tósule.

10 Kei nní, unósi uu Piyεε ana nyε-i lólu uu kpí. Piηmánε pē piké ne n lomπó un pikpó masí, apí u kpísi apí ha ula kekúrí kulesi.

11 Iwame píima inyine ii Kirisi pikó nnéi ne peπεε nsímé mmē n kó loni.

Mεwaisaηa ke Uléécaá uu n wapisí nsmé

12 Pitumε ye peε mewaisaηa ne mewai píima pisoí inipeε-i wapisile. Peπεε Uléécaá ne kefa n tene ye peε rinóo rise wale apí ye kei kapi ye n séε re Salomóo apookpaηá-i n cápinelē.

13 Úka ucó úu ye peε méwoo kaha uké pi leεpó, mpa ne læ, pisoí apí peε kó kusa pi waiselē.

14 Pitisi ne pinósi kulúí peε Upíima ne kefa n tene apí peε mesépe pi n kpáriiseπó apí ne kulúí kpá.

15 Pisoí apí ye peé ne pitóikó icée-i léεpó apí pisifine ne asáηáápóré kecáá pi finsente re Piyεε un piyei kei n tósu, ukumíiri kuké mpa use unyine yarii.

16 Pisoí kulúí apí kó ayu nyεε ne Yerusalem n kólē yisi apí ne pitóikó ne pinírihéláa wúrunkεεpó, apí kó pinnéi pélesi.

Lē kapi pitumε n wéékuse nsmé

17 Kai læ n wa, Uléécaá usina ne Pisatusee peε ukekúrí ní we apí kufatoi píima ne nyεε re piké pitumε cópii.

18 Apí mesei pi cópii apí kuyu kukpaniilee kémεε pi hánεsi.

19 Amá kai kesine n wa, Upíima uleecaatumε unyine uu sí uú ha kukpaniilee hánne uu pi leseπó, uu pi maa re:

20 Ani Uléécaá keyó-i ha, aní ha nsímé mee ye nfáa n he ke Yeesu uú ne ní ka nnéi pisoí símisi.

21 Pitumε apí mesei ηmurei apí mmare mare yisi apí Uléécaá keyó sí apí ha pisoí picélaa kápáá. Uléécaá usina ne peπεε ukekúrí ní we apí tuiπó apí pitúhaane wéése ne Isirayēli piwéése nnéi icápine séi. Kei kapi pisoí tū apí ha pitumε pē kukpaniilee-i kpíπó.

22 Ke pē apí ní ha, apí kukpaniilee-i pi yē. Apí peε peeri apí pi maa re:

23 Tó kukpaniilee leεpóle kun rísone hánaalē, piméré póon kó anóno-i tápaalē. Amá kari n hánne, ári úka kemée yē.

24 Ke Uléécaá keyó uméré wéése ne peπεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése apí læ n kó, ai méwoo pi wai, apí peε læ kai yé ne kétó ní kpu kecáá m músu.

25 Kei ke unyine uú ka uu pi maa re: Nó kómεii! Pisoí pē kani kukpaniilee-i n wa peε nní Uléécaá keyó-i nyenupó pin pisoí céési.

26 Uméré wéése ne piméré picó apí peε yisi, apí rikóhó mekó wa apí ha pi kpíπó apí ne hapó, pin wuru re pin pitumε pē ne rikóhó n wai, pisoí yé apare pi tapisi apí pi kóni.

27 Kapí ne pi n hápó, apí ketúhaane píima-i pi séi. Uléécaá usina uu peε nsímé pipísei pi kápáá

28 re: Karí ne nó ní yé arí ne ketē kpeeni re áni kape usoi uyē tinyiri ne n céési, íye kani wa? Nó wele non Yerusalem kuyu nnéi icélaa iyē nōjlē mpa úye uké kó, non kó la re unkpó iwe iké ne ró tene!

29 Piyεε ne pitumε picó apí pi pese re: Li ne sá re usoi uké Uléécaá pakare ne kuu yé pisoí m pakare.

30 Yeesu uyē kani kuna kecáá n karií ke pirósáa Uleecaa uu nkpə kέmεε yukuse.

31 Uléecaa ye ukuluke-luke-mē kέyukó tonε-i u ritaásεε uu u waise Uyóopi ne Uyulale. Uyē kuú la uké Isirayεeli pikó nyise re piké ritiki apí ne piakópe kepire tó uu pεε pi sári.

32 Tóo nsímé mmē pitansei, Nfáasone ke Uléecaa uu pεpεε u m pakarelē n he pó ne kó itansei lele.

33 Ke pitúhaane api lē n kó, ai pi fukəmε api re pi yé pitumε pē kó.

34 Amá Ufarisi unyine ye pεε pitúhaane pē kecəpe wele. Pi ye u sée re Kamaliyεeli. Isé ucélaa unyine lo ke nípá úye uu n waiselē. Uyεε pitúhaane píima pē kecəpe yisi uu re piké pitumε pē lesepə nkáripí kelenε.

35 Kapi pi n lésepə, uu pεε pεpεε n cápinelē maa re: Nó Isirayεeli pikó, ani nómenécíre tí ne mewai mē kani nní rí la nəkέ pisoí pē wa.

36 Ai kahane nkpáni n nánai ke Teetasi uu léemε un pólólē te u úyukó píima unyine le. Pisoí píle píle mena kumúnjé pεε u ritiki. Apí u kopu. Pē nnéí pεε pεé unká n tíkílē api kpíi, piuka úu neni tiselē.

37 Uyē kepire, Kalilee ukó Yutasi póo pikéε itunε kumúnjé léeri, uu pisoí kulúí kpráú api u n tíkílē. Uyē uu kó kpi, pεpεε pεé u n tíkílē póo kó kpíi.

38 Lē nnya, ne la kέ nkpéni nó símisi re áni kapε ne pisoí mpí kutu n cəlé. Ani pi riyá piké tómpə. In te sisoipipi kέmεε ke pisimúnjé ne piliwaiwai nní ai léeri, méwoo kai wainε.

39 Amá in te Uléecaa-i kai léeri, rínanε rí-ye ke nóo má nəkέ ne linyine pi wa. Ani nómenécíre tí, ái kapε ka liké wa re nə ne Uléecaa təpu.

40 Apí mεsei unká kóm api u tiki. Apí pεε pitumε pē séipə api rinóo he re piké sipópi pi yéeriine apí ne pi yulu re ápi kapε Yeesu rinyiri ne pisoí pisímé rikpá, apí pεε pi yá api tómpə.

41 Pitumε api mpónare ne pitúhaane pē kekúrí yisi, lin pi láárú re Uléecaa yeε yē te pē kaí ne sá re piké Yeesu nnya íwe li.

42 Mpá keweesi kέye ke pitumε api pεε Uléecaa keyə-i ne síyə kέmεε Nsímé Kεcire picélaa ne mpiyóo ηmóópúlē.

6

Pi pitisi pisεei lese re piké pitumε n leni

1 Yeesu pipiretiki api kumúnjé kpe-i kulúí wai rísonε. Upipiretiki pεε Mékireki n símisi api Pi-epiree ne n téní re pi nípá keyáa kέye iluke kapi ye n hóone kέmεε pipikumannəsi menípeε le.

2 Kei ke Yeesu pitumε kefi ne pité pē api upipiretiki riwúí tē sée api cápine api pi maa re: Ai ne sá re tóoké Nléecaasimé piyóo ne siká wa təkέ ha iluke pihəone ne kutu n cəlé.

3 Lē nnya pimárecə, ani nókenécəpe pitisi pisεei pē kaní ne isoi sone n nyu lese. Nfáasone nké kó pi n yipaalē, piké kó mewéesesəho m má, təkέ pikéi pē pianipe-i wa.

4 Tóoké pεé uye-i ne piyómeyáhaa ne Nléecaasimé piyóo n ηmóópúlē.

5 Tinóo tē ari pinnéí larisi, api pikecəpe pisoí pisεei lese. Pεpεε Etiyεeni yeε Uléecaa ne kefa meýá n tenelē, Nfáasone nn kó u yipaalē. Uyē ne Filipu ne Purokəo ne Nikanəo ne Timəo ne Parimenaasi ne Antiyəəsi ukó kapi ye n sée re Nikolaa. U pεε mekeε Pisuiifi keyomε yáasile uu kelenε panse Yeesu upiretiki.

6 Kapi pi n lése, api pi kpísi apí ne pitumε leepə, pē api pikecáa keyóme yáási api kó anípe pikecáa láa.

7 Nléécaasimé nn nḡpá yei n kóónúlě, Yeesu pipiretiki pin meýá kulúi wai Yerusalem kuyu-i, aí ne pεπεε ye Ulééca inyóonse n wa meýá péne api Yeesu ne kefa tene.

Etiyεeni metine

8 Ulééca ye pεε Etiyεeni meýá ípeelé nyísele uu kó nḡnḡe u he un ne mewaisanḡa ne mewai píima písoi kecōpe wapisi.

9 Pisuífi kuyómeyáhaalee pikó pinyine kapi ye pεε sée re: Pεπεε ilási kέmee ḡ le keyó. Alekisantiri ne Silisii ne Asii ketě pikó ye pi. Pikecōpe, pitisi pinyine api nsímé nnyine kecáá ne Etiyεeni íkenene wai.

10 Amá ápi yé fe piké ne Etiyεeni kenene, mewéesesohó ke Nfáasone nn u n he nnya.

11 Api pεε písoi pinyine kulei re piké ukεcáá nnóome wa re pi kó un Moisi ne Ulééca alé fáánii.

12 Api kó kuyu písoi ne kuyu piwéese ne isé picélaa itái súúni api yisi api nyere, api sí api ha Etiyεeni tini api ne ketúhaane píima-i sí.

13 Api kó pinóome pinyine ne hapó re piké íseérakó li piké ne u rikpára re: Mesére ke utisi nkó uu Ulééca keyó ne isé alé fáánii.

14 Tó konle un símaankeε re Nasareti ukó Yeesu uyě né Ulééca keyó fori uu kó inyékii ke Moisi uú ne ró n tíye conse.

15 Pě nnéi pεε ketúhaane píima ke-i ḡ we ye pεε Etiyεeni kéyu-i nyáneile api yénu re ukεyu ye uléécaatumε kekó mecō wele.

7

Etiyεeni rinóo kuu mí ma

1 Ulééca usina uu pεε Etiyεeni pise re: Lee ni meseii?

2 Etiyεeni uu re: Nó pinémáreco ne pinésáa, ani kutu ríco ḡsone ani kóm! Ulééca, meýóopi ute ye urósáa Apiraham tikpáfúmεle péé uye-i kuú pεε Mesopotamii-pó ḡ we, uu kelenε Haraani-pó fine.

3 Uu pεε u ma re: A kepótě ne kupómáre riyá aa ketě kě kam pó n nyísenε kέmee sí.

4 Apiraham uu pεε Kalitee ketě yisi uú ha Haraani-pó fine. Usáa mekpó-maá, Ulééca uu kei u kpísi uú ne ketě nké-i kani neni nní ḡ we weri.

5 Ulééca úu kei ketě u he. Mḡpá kénacōpe ritísí, úu u he re uké kei ripéélú. Amá uu pεε rinóo yekei re u yé kennéi u ne masí upipirě pa api n te. Uu kó pεε kumúnjé kpe-i kewá má.

6 Lě ke Ulééca uu u mí ma ye nní: Kucōyu-pó ke pipópírě api masí finene, api ilási pi tini, api íwe pi wai aḡmě píle píle mena.

7 Amá né ne mpuri mmεε ilási pi n tinine túhaane api pεε limemáá léeri api weri api nté kelō nké-i né yáási.

8 Kei ke Ulééca uu pεε u ne Apiraham kecōpe rinóo yekei re uké riké. Lě nnya kapi Isaaki mari Apiraham uu pεε keyáa páha-paha tuné u ké. Isaaki póo kó uuḡmánε Yakupu ké. Yakupu póo kó limεcō upiḡmánε kefi ne pité pě kérii. Pεπεε nní pirókpure kefi ne pité pě.

9 Pikpure pě api pikecōpe use kapi ye n sée re Yosefi ne kefa tóosi api u yái, uú ha Esipiti-pó ilási le. Amá Ulééca ye pεε Yosefi kekúrí wele, uu ncónḡ nnéi kέmee u lese

10 uú ne kefa u fénne uu mewéesesohó u he. Esipiti uyóopi uu Esipiti ketě kecáá iyóopi u tonse uu kó ukεyó likó nnéi kpísi uu uanipe-i wai.

11 Nkú nnyine nn Esipiti ketě nnéi ne Kanaa ketě loni. Pirósáyaha api íwe píima le, ápi ye yě piké li.

12 Yakupu uu kóm te melukeripi ye Esipiti ketē-pə we, uu pirósáayaha tum mefoí.

13 Kapi melírū n hápə, Yosefi uu tíyese upimarəcə api u ceru. Esipiti uyəopi pəə kə Yosefi riyíkí céru.

14 Yosefi uu pəe tum api usáa Yakupu séipə ne ukumare nnéi písoi kuwóó ne afereé ne pinupū.

15 Yakupu uu yisi u ne pirósáayaha picə apí ha Esipiti keteni-i fine apí ha ne kei kpíni.

16 Api pi cəni apí ne Sikem kuyu sí apí ha kei rikpíi ke Apiraham uu Haməə piŋmáne-i ne usiwóó ní lə kémee pi kuləsi.

17 Ke rinəə ke Ulééca uú pəe Apiraham n yekei ituje ii n nyahairi, ntópuri nn pəe meýá kulúí n wai Esipiti ketē kecáá.

18 Uyəopi fale unyine yeé uú píkai Yosefi nkó níka n kómaalē uu Esipiti keteni-i iyəopi tone.

19 Uyəopi uyē uu ntópuri ne isəhəceee tóoi uu pirósáayaha íwe lukeise, hái un náási yare piké pisipipi riyá síké kpí.

20 Likumúnjé kpe-i kapi Moisi mari un Ulééca inipere-i nyaní. Iwáre itaani kapi usáa keyə-i u kpínií.

21 Api limemáá u fómni, Esipiti uyəopi ukpére uu u kpísi uu nyólu yare uricuru yeé u mari.

22 Esipiti pikó menyuwe nnéi kapi u céesi, unsímé ne uməwai amé tíyese uu rínanje m má.

23 Kuu inmə́ afəena n yé, uu re u yé ha upimarəcə Isirayeli pikó rilóólú.

24 Kuu n hápə, uu Esipiti ukó unyine leepə un Isirayeli ukó unyine kaii. Uu unárei kecáá kpá uu Esipiti ukó uyē kaii uyē uú ha ne kpi.

25 Moisi ye pəe músu re upimarəcə Isirayeli pikó yé kə te uyē ke Ulééca uú la uké ne ritiki uké ne ilási kémee pi lese. Ném pákane upimarəcə apí lē kə.

26 Moisi uu kə keyáa lírū tunjé Isirayeli pikó pité leepə pin cəŋesi, uu pəé hapə re uké pi yoriye. Uu pi pise re: Nə písoi pise le, pinésáne! Yo nnya kani pəe cəŋesi?

27 Uyee pəe ucə n íwe n wai uu pansəpə uu Moisi láupə uu u pise re: Wóo iyəopi pə tónse re a irósímé n túhaane?

28 Pə ləle pəké né kpu yare kaa sé Esipiti ukó ní kpu, née íye?

29 Ke Moisi uu anəə nyē n kə, uu wuru uú ha Matiyaa ketē-pə tone. Kei kuu piŋmáne pité mári.

30 Inmə́ afəena memáá, Moisi uu pəe keyáa kenyine kucəsi kóima-i Sinayi riyəpə kekúrí n we. Kei ke Uléécaatumé unyine uu kuhíhíi kunyine kecəpə inalempi kémee u rikpáfúme.

31 Ke Moisi uu lē n yé, ai menyine u wai. Uu re uké rinyəsəpə uké ha məwai mē nyáneí. Uu Ulééca rinəə kom te:

32 Née pipósáayaha Uleecaa, ne Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleecaa. Moisi uu pəe iwame ne n terii úu kaha uké riwerii.

33 Upíima uu u maa re: A apónéeri mahā, li we re kelə ke-i kaa nní n nyenu ye Ulééca ripəhə le.

34 Ne Esipiti keteni-i nnépuri iwə yenle, am kə piŋməpi kom. Lē nnya kamí ka ké pi yoriye. Lē nnya, a nkpéni kam ké Esipiti ketē-pə pə tū.

35 Moisi uyē ke Isirayeli pikó apí pəe n kəsi, api u maa re: Wóo iyəopi ne itúhaane pə tónse? Uyē cire ke Ulééca uu tumme re uké piuyəopi, uké kə ilási kémee pi lese. Uléécaatumé uyee kuhíhíi kecəpə inalempi kémee u rinkpáfúme yeé u lénine.

³⁶ Moisi yee Isirayeli pikó Esipiti keteni-i léseme. Inmē afena kémee kuú ne Esipiti keteni-i ne Míni-Wéé-Kukoi kémee ne kucesi kóima-i mewaisaηa ne mewai píima mē wapisi.

³⁷ Uyē cire yee pee Isirayeli pikó símisi re: Ulééca yé antepu unyine nó páme yare né un nónnépuri ukó.

³⁸ Ke Isirayeli pikó apí pee kucesi kóima-i n cápine, uyee pee pirósáyaha ne Uléécaatumē yee Sinayi riyape kecáá-pō u n símaari kecōpe we. Ulééca nsímé mee ye nfáa n he kuú pee yósu un tó pálē.

³⁹ Amá pirósáyaha apí peé la piké u pakare, api uipuri yulu apí n káipi piké Esipiti pele.

⁴⁰ Api pee Arō maa re: A pilééca ró mó pee yé keróyu-i n sōne, li we re ári nyu lelee Moisi uyee nní Esipiti ketē-pō ró n léseme n wa.

⁴¹ Api keyáa kē tináaripi mōm, api ri nyóonse, api pianipe limōme-mōme lē anyá wai, piakīη aa niηesi.

⁴² Amá Ulééca uu kepīre pi tō uu pi yá api itūηe ne iwáre ne awárepi n yáási yare kai antepuye atelé-i n wólaalē. Li kei wólaalē te:

Nó Isirayeli pikó, né kani inmē afena kémee kucesi kóima-i isee ne nyóonsente ani kō lico lico hekesii?

⁴³ Amá piléé kapi ye n sée re Molōki kucání ne nópinéléé Refaa riwarepi kaní pee topori. Lē kaní serí non ne pi yáási. Lē nnya kam nó lésene ké ne Papilōni ketē kepīre-mempō ha.

⁴⁴ Pirósáyaha ye pee kucesi kóima-i kucání mále kpee n nyíselē te Ulééca ye tó ne uyē kecōpe rinōo yekeile. Ku peé wele yare kpē ke Ulééca uú pee Moisi n símisi re uké wa. U pee Moisi maa re uké kpē kuú pee n yé kucō wa.

⁴⁵ Pirósáyaha ye kucání kpē ne pipipirē tíyēle. Peé uye-i ke Yosuwee uú pee pi n kpáulē kapí peé ne ku ripéne apí ne ketē kee pikeyu-mempō ní we tēη. Ketē kē pikó ke Ulééca uú pee lákase. Kucání kpē aku lē Kanaa-i n we aí ne Tafiti kumúnē tulu.

⁴⁶ Ulééca ye peé ne Tafiti kefa fénnēle. Tafiti uu pee u pise re uké ncée u he uké kényō mó keké wa kei ke Yakupu Uleecaa uu ní we.

⁴⁷ Amá Salomō yee ka uu kényō u mōm.

⁴⁸ Mpá ne lē, Ulééca yee mpá yo kecáá ní tū, úu síyō ke pisoι api m mó kémee sói. Yare ke antepu Esayi uu ní maa re:

⁴⁹ Upíima ye maa re

Keyómecca ye rinéyōpitū le,

ketē pōo kenénacōpe

kéyō kéye ke nóo yé né mó?

Yei kam yé tone ké ne n wénte?

⁵⁰ Ai rinécúruu née lē nnéi waa?

⁵¹ Etiyeni uu kō pimáa pi kpá re: Nó pisoι mpí atii ye páápúle hái. Nó akīη takále, nóanétu áa ye kō nsímé kō. Nópinésáyaha mecō kani nní we non Nfáasone rinōo kesu.

⁵² Antepu úye mpuri ke nópinésáyaha apí wéékuselē? Pē nnéi pee n símisi re Asei ute ye weme kapi kō. Asei ute uyē ke nóo kō nkpeni nní piláarō anipe-i wa ani u kopu.

⁵³ Ulééca ye ne piléécaatumē ritikile uú ne uisé nó pa, amá áni i ritiki.

Etiyeni nkpō kecáá nsímé

⁵⁴ Ke pepēe pee ketúhaane-i ní we api lē n kō, ai kuwói pi fukōme api pee Etiyeni nsímé mmē ne aní n takai.

⁵⁵ Amá Etiyēeni pṵ pēe kelééca inípe n tapaalē, Nfáasone nn u yipaalē un ne Ulééca meyoopi ne Yeesu ye Ulééca kuluke-luke-mē kényukáotone-i n nyenu nyáni.

⁵⁶ Kei kuu pēe re: Ne keyómēca nyánile ken wúkulelē, Usoi Kepipi ken Ulééca kuluke-luke-mē kényukáotone-i nyenu.

⁵⁷ Kuu lē m ma, api kepupeila píima kenyine té api atu tǎpisi api pinnéi kesé pehépṵ api u filí,

⁵⁸ api u lakase apí ne kuyu iyaa leepṵ api apare u tapisi api kópu. Pēpē kei ní we api pīsítukanka cícaá máhani api unmánē unyine kapi ye n sée re Sṵli pa uu si m mé.

⁵⁹ Pi Etiyēeni apare tapisile un we un kṵ ne keyóme yáasi. Uu re: Upíima Yeesu, a nnéfaa yṵsí,

⁶⁰ uu pēe anui kecáá wúla uu mesóri pupēi re: Upíima, kape akópe nnyé piriyu kecáá wa. Kuu lē pímaá ní masí, uu pēe kpi.

8

¹ Etiyēeni nkṵ mmē ní ne Sṵli sá.

Sṵli ye Kirisi pikó wéékuselē

Likeyaa kē cire kapi Yerusalem kuyomeyáhaalee pikó piwéékuse koraane ai wṵṵṵ. Pinnéi api Yutee sitē ne Samarii sitē kecáá yékáá, ai yá pitumē ṵmane.

² Pīsoi pēe Ulééca likó ní la pēe Etiyēeni kulesi api nkṵ tone api ukécáá tēni hái.

³ Sṵli pṵṵ ṵmṵpúlē te uké Ulééca icápine kpu. Síyṵ kuú pēe kṵnúlē un Kirisi pikó cṵpí, pītisi ne pinósi, un kukpaniilee súúni.

Filipu ye Nstmé Kecire Samarii keteni-i yóólē

⁴ Pēpē rin-yékaa ye pēe ketē kṵnúlēnle pin Nsímé Kecire yóólē.

⁵ Filípu uu yisi uú ha Samarii kuyu ma-i yóó re Yeesu ye uyē ke Ulééca uu n wéé.

⁶ Pīsoi nnéi ye pēe rinṵ rise wale pin Filípu kutu cṵlē. Pi pēe kómēile re u mēwaisaṵa wapisí, api kṵ me yenu.

⁷ Aníri ye pēe pīsoi meyā kémēe lele an pupukēe. Síkankáláká ne pipáíkṵ kulúí ye pēe pélesile.

⁸ Ai pēe lē nnya pīsoi n láarú kuyu kpe-i.

⁹ Utisi unyine ye hái mekēe-me kuyu kpe-i we, api ye u séi re Simṵ. U pēe metarewai wapisile ai ye Samarii pikó nnṵ yípu. U kṵ pēe umecire kpíilenle re u úyukṵ unyine le.

¹⁰ Pīsoi nnéi, kai n kpísi siwá ne piwéése ye pēe u waiselenle hái. Api ye ma re: Ulééca nnaṵe kapi ye n sée re rínaṵe ma mee usoi nkṵ kémēe we.

¹¹ Háí mekēe-me ke umetarewai ame nnṵ pi yipaalē. Api pēe lē nnya u n waiselē.

¹² Amá ke Filípu uu Ulééca iyṵopi ne Yeesu Kirisi kecáá Nsímé Kecire pi n símisi api ṵmurei, pi tíyesele api míni pi wole, kai n kpísi pītisi ne pinósi.

¹³ Simṵ uyē ticuruu pṵ kṵ ne Nsímé Kecire mmē kefa tene api míni u wole. Uu pēe Filípu n tikilē un mēwaisaṵa ne mēwai píima ke uyē uu n wapisí nyáni mén nnṵ u yipaalē.

¹⁴ Pitumē pēe Yerusalem-i ní we api kóm te Samarii ketē pikó ye Nléécaasimé yṵsí. Api pēe Piyēe ne Yohani kei tumpṵ.

¹⁵ Píketé kē api yisi api sṵ apí ha ne Ulééca welu re uké Samarii pikó pē Nfáasone he.

¹⁶ Nfáasone rín pēe kahane likumúnṵ kpe-i úka kecáá n súime. Míni ṵmane kapi pēé ne Yeesu rinyiri pi wole.

17 Kei ke Piyee ne Yohani api pee anípe pikεcáá rilaa, Nfáasone nn pee pi loni.

18 Ke Simoo uu n yé te pitume ye pisoí kecáá anípe rilaa Nfáasone nn pi loni, uú ne siwóó hapo uu pitume pē maa re:

19 Ani ko né ínanje mmē he ké ye nen úye kecáá anípe rinlaa, uké Nfáasone yosí.

20 Amá Piyee uu u pese re: Nó ne sipówóó sē ani ásáláú wa. Pó musí re pó fe aa Ulééca lihehe ne siwóó loluu?

21 Lipókó líka áí nté we, áa ko líka kecáá nté ncée má. Li we re áa Ulééca kémee aseí má.

22 A kepómúnjé kópe kepire ritō aa Upíima ne téní re lin kusárei n we, uké kemúnjé kē pó sárei.

23 Ne nyáni yare nfasimé kópe ne rikpákárá kaa n fanaalē ye pó múilenle yare ulási.

24 Kei ke Simoo uu pee rinóó yosí re: Ani nórínécúruu ne Upíima né tē, lē kani nní m ma áí kape ne né n wa nnya.

25 Ke Piyee ne Yohani api Samarii kuyu kpe-i Upíima nsímé piyóó ne picélaa m masí, api yisi api Yerusalem pele, pin ncée-i siyupi meyā kémee Samarii ketē kecáá Yeesu Nsímé kecire yóólē.

Filipu ne Etiyopii ukawe ifaaci

26 Upíima uleecaatumē unyine uu Filipu maa re: A yisi aa itunje kumii-mē panse aa Yerusalem ncee mē Kasaa n cépilē kpísi. Api ye ncée mmē titiki.

27 Filipu uu mese ne mese yisi uu tómpo, uú ne ncée Etiyopii ketē utisi unyine sáne. Ukawe píima unyine lo *. Uyee Etiyopii unosiyoopi Kantaasi memá nní kecáá paílē. U Yerusalem-i kale re uké Ulééca yáási

28 un pee nkpéni kulu, un ukessannōipi kecáá tū un antepu Esayi ritelé kééni.

29 Nfáasone nn Filipu maa re: A kenōipi nké kekúrí hapo.

30 Filipu uú ne itóó nyosópō uu kóm Etiyopii ukó uyē un antepu Esayi ritelé kééni. Filipu uu u pise re: Pó lē kaa n kééni aseí kómēii?

31 Utisi uu re: Unyine unsá né n lē, íye kam yé ne kō? Uu pee Filipu séi re uké hapo uké kesannōipi kémee ukekúrí tone.

32 Li Ulééca Nsímé kelō kē kuu n kééni kémee wólaalē te: Pi ne u tósule yare kapi ye

kusányaha n tórōi pin ne pikópe sí, un séélē yare risánpipi kapi nkpíí ní nyálu, úu rinóó wúkule.

33 Apí ne u túhaane api u cepise, úu pee nkpáni líka tu.

Wóo yé pee nkpáni upipirē tinoo maa?

Pi ketē kecáá unfaa leselé.

34 Kuu lē pikéē m masí, uu pee Filipu pise re: A risuúlu a né símisi nké te úye nsímé ke antepu nkó uu nní símisi. Uricurru kuú ne máne née unyine nsímé kuu símisi?

35 Kei ke Filipu uu péé ne antepu Esayi nsímé mmē riwááná uú ne Yeesu nsímé kecire u símisi.

36 Api nsé nōj apí ha ne míni kelō kenyine tulu. Ukawe píima uyē uu pee re: Míni ye mmé nní. Yo ícō yee párilē ké ne míni ní wole?

37 [Filipu uu u pese re: In te pó ne kepófa nnéi nsímé mmú tene, pi yé fe api míni pó wole. Utisi uu re: Ne ne kefa tene re Yeesu Kirisi ye Ulééca Kepipi le.]

38 Uu kesannōipi nyere, u ne Filipu api míni-i lompō, Filipu uu míni u wole.

39 Kapi míni-i n léepō, Upíima Nfaasone nn Filipu kpíipō, ukawe uyē úu pee piyéne u rikpá. Uyē uu ko mpóonare ne uncee nōj.

* 8:27 Pi ye pee kuyu kpē inyekii kémee pikawe píima pē comesile api kelene pikei pi pa uyóopi keyo-i.

⁴⁰ Filipu pòo ha Asooti ketē-pò leeri. Uu pɛɛ kei ayu nnéi nyɛɛ ncée-i ní we kémɛɛ Nsímé Kεcire n yóólē uú ha ne Sesaree ketē tulu.

9

Sɔɔli ye mɛfɪnɛ consɛ
(UPM 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sɔɔli úu pɛɛ kusa kumúnɛ kɛɛ-i Upíima pipiretiki ne kefa póólú un wéési uké pi kò. Uu yisi uu lē nnya Ulééca usina lɛɛpɔ,

² uu rɛ uyē uké átélé u wa aké ncée u hɛ uké ha Tamaasi-pò Pisuiɸ ayomɛyáhaalee rika. Un kei píye n lɛɛpɔ pɛɛ Upíima ncee n tíkílɛ, pitisii, pinósii, uké fe uké pi cópii uké pahaankɛɛ uké ne Yerusalem tómpɔ.

³ Kuu ncée n kpísi un ne Tamaasi nyahaipɔne kɛ metéi menyine amɛ mɛyéne mɛɛɛ keyómɛca-pò leemɛ amɛ tapu amé ne u kóónú.

⁴ Uu keteni-i lólu, uu pɛɛ rinóo rinyine kom tin tee rɛ: Sɔɔli, Sɔɔli, yo kεcire nnya kaa lē né wéékuselē?

⁵ Sɔɔli uu pɛɛ pise rɛ: Póo úye, Upíima? Upíima uu rinóo u yósu rɛ: Néɛ Yeesu uyē kaa nní ní we pɔn wéékuselē. [Aa ye nkɛpáni fe pòké ne nkɛpò melò tɔpíriinkɛɛ. Un terii lin nnóo u yipaalē, uu pɛé maa rɛ: Upíima, yo kaá la ké wa? Kei kɛ Upíima uu pɛé maa rɛ:]

⁶ A yisi aa kuyu-i lompɔ. Pɔn n lompɔ, pi yé pɛɛ pò símisi lē kaa yé ní wa.

⁷ Sɔɔli pisencɔ api nyɛɛ pírí, rinóo ári we. Amá pi pɛɛ rinóo kómɛilɛ ápi pɛɛ úka nyáni.

⁸ Sɔɔli uu yisi uu aníɛɛ wii úu pɛɛ líka nyáni. Api pɛɛ kuníɛ u mǔlú api u tɔɔi apí ne Tamaasi sí.

⁹ Siyáa sitaani kuu wa úu ye líka yē, úu ye líka li úu ye kò líka n ntí.

¹⁰ Kirisi upiretiki unyine ye pɛɛ Tamaasi-i wele, api ye u séi rɛ Ananiyasi. Upíima uu keyáa kenyine u kpáfúmɛ uu u séi rɛ: Ananiyasi! Ananiyasi! Uu rɛ: Néɛ nkó, Upíima!

¹¹ Upíima uu u maa rɛ: A yisi a ncée mmɛ kapi ye n séɛ rɛ Kεcire kpísi aá ha Yutasi keyɔ-i Tarisi ukó uyē kapi ye n séɛ rɛ Sɔɔli kecáa pise. U wele un keyómɛ yáási.

¹² Ai u nyíɛ rɛ utisi unyine kapi ye n séɛ rɛ Ananiyasi ye lompɔ uu aníɛɛ ukεcáa láa rɛ uyē Sɔɔli inipɛɛ iké ye kò yē.

¹³ Ananiyasi uu rɛ: Upíima, ne konle písoi mɛyá pin símisi rɛ utisi uyē úu kusa pipósoi pɛɛ Yerusalem-pò ní we rikpákára wapisi.

¹⁴ Pɛɛɛ ye Ulééca inyóonɛ n wa piwéɛɛ pɛɛ ncée u hɛ rɛ uké nté kam uké pē nnéi pɛɛ pò n yáási cópii.

¹⁵ Amá Upíima uu u pɛɛ rɛ: A n ηme. Ne usoi uyē wéle rɛ uké pinékei wa. U yé tíyɛɛ mpuri sanɛ pikó ne pipiyɔɔpi ne pɛé ne Isirayɛli pikó api rinényíri ceru.

¹⁶ Né rinécúruu u símisi rɛ u yé kenécáa íwe ncɔpuri li.

¹⁷ Kei kɛ Ananiyasi uu pɛɛ ncée kpísi uú ha Yutasi keyɔ lompɔ, uu Sɔɔli kecáa aníɛɛ laa uu rɛ: Unémáɛɛɔ Sɔɔli, kaá pɛɛ ncée n tíkímɛlɛ pɔn nté wémɛ kɛ Upíima uu pò rikpáfúmɛ. Uyɛɛ né tummɛ rɛ ipóníɛɛ iké ye kò nkɛpéni yē, Nfáasɔne nké kò pò ló.

¹⁸ Kei nní, linyine ai uinipɛɛ kecáa lápilɛ yarɛ ikpíntomé awéé ai lólu, uu pɛɛ nkɛpéni n nyáni. Uu yisi api míni u wólɛ

¹⁹ uu pɛɛ ilukɛ le uu rínanɛ yɛnu.

Sɔɔli ye Tamaasi-pò Nléécaasimé yóólē

Sɔɔli uu Yeesu pipiretiki kémɛɛ Tamaasi-i siyáa wai.

20 Uu pɛɛ kei nní yisi uu síyɔ sɛ-i kɛ Pisuiɸi ayomɛyáhaalee aa rí we ka uu yóó rɛ Yeesu yɛɛ Ulééca Kɛpipi.

21 Ai pɛ nnéi pɛɛ u n kómɛi nnóɔ yipu api yɛ pɛɛ rɛ: Ai nkó yɛɛ yɛ lɛ Yerusalem-pɔ pɛpɛɛ rinyíri ntí n sélei n wéékuselɛɛ? Néntɛ u kɔ nté kale rɛ uké lipite pɛ cópii uké nɛ pɛpɛɛ yɛ Ulééca inyóɔnɛ n wa piwéɛɛ lɛɛpɔ?

22 Pɛɛ kɛ Sɔɔli uu rínanɛ piyénɛ rikpá uu yɛ nɛ Pisuiɸi pɛɛ Tamaasi-i rí we nsímé feriyɛ uu pi séɛɛ. U yɛ pi nyíɛ rɛ Yeesu yɛɛ Uyulalɛ kɛ Ulééca uu n wéɛ.

23 Kai nkáripɸi n nánai, Pisuiɸi api símaane aí tonɛ rɛ piké Sɔɔli kpu.

24 Ai Sɔɔli kutu-i loni rɛ pi u wéɛsi. Ketúnɛ nɛ kɛsinɛ kapi pɛɛ kuyu sipoo mé piké nɛ u rí kpu nnya.

25 Upipiretiki api pɛɛ kɛsinɛ menére menyinɛ-i u wai apí nɛ kuyu mmɛlɛ kɛpirɛ-mɛ u súisɛpɔ.

Sɔɔli yɛ Yerusalem-i we

26 Kɛ Sɔɔli uu Yerusalem n tuipɔ, uu Yeesu pipiretiki picɔ pitíki peeni, amá pinnéi pin pɛɛ u wuru. Api pakarelɛ tɛ u mɛsei Yeesu upiretiki.

27 Kei kɛ Parinapasi uu mɛɛ u kpísi uú nɛ pitumɛ lɛɛpɔ, uu lɛ kɛ Upíima uu umɛcirɛ n léɛɛ uu Tamaasi nceɛ-i Sɔɔli nyíɛ nɛ lɛ kuú nɛ u n símisi pi keeni. Uu kɔ lɛ kɛ Sɔɔli uu Tamaasi-pɔ nɛ ikari Nléécaasimé nɛ Yeesu rinyiri rin-yóó pi símisi.

28 Kai nɛ kei n kpísi, Sɔɔli nɛ pitumɛ pɛ pɛɛ Yerusalem-i sónɛsi, un nɛ ikari Nléécaasimé nɛ Upíima rinyiri yóólɛ.

29 U nɛ Pisuiɸi pɛɛ Mékireki n símisi yèè pɛɛ ifaaci wale. Amá pɛ pin pɛɛ wéɛsi piké u kpu.

30 Kɛ piyómɛyáhaa picɔ api lɛ n céri, api u kpísi apí nɛ Sesaree-mɛ u sí api Tarisi-mɛ u tónɛpɔ.

31 Uka úu pɛɛ kumúnɛ kɛ-i Yeesu pikó cóɲlɛ Yutee nɛ Kalilee nɛ Samarii keté nnéi kɛcáa. Pi pɛɛ ikari kpáriisɛnɛlɛ pin kɔ Upíima riwure mále. Nfáasɛnɛ nn pi léni pin kulú kpalɛ.

Enee pipélé

32 Piyɛɛ yɛ pɛɛ nɛpá yɛi kuyu-i sónɛlɛ, uú nɛ keyáa kɛnyinɛ Yeesu pikó pɛɛ Lita kuyu-i rí we kɛmɛɛ tulu.

33 Uu kei utisi unyinɛ kapi yɛ n séɛ rɛ Enee lɛɛpɔ. U kékankáláká lɛ. Li wa inɲmɛ ipaha kuú nɛ kɛfinɛ kɛcáa n finu úu yɛ fe uké sónɛ.

34 Piyɛɛ uu u maa rɛ: Yeesu Kirisi yɛ pó pɔisɛlɛ, Enee. A yisi a ripócúruu kɛpófinɛ riwépi. Enee uu kei nní mɛɛ nɛ mɛɛ yisi.

35 Lita pikó nɛ Saarɔɔ pikó nnéi api u yɛnu api pimɛcirɛ Upíima pa apí nɛ Upíima kɛfa tɛnɛ.

Pi Tɔrikaasi yukusɛ nkɔ kɛmɛɛ

36 Yafa-pɔ kɛ unósi unyinɛ uú pɛɛ we. Pi yɛ u séɛ rɛ Tapita. Pi yɛ rinyiri tɛ Mékireki kɛmɛɛ tuisɛ rɛ Tɔrikaasi * Uyɛ nkó mɛɛ rɛ uké nɛpá píyɛi lisɛnɛ n wai uké kɔ pisoɸi n hɛkɛsi.

37 Uu likumúnɛ kɛ-i káasi uu kpi. Kapi piwóle u m masí, api kɛyɔ kɛcáa-pɔ kulee kunyinɛ-i kelééca-pɔ u finɛ.

38 Yeesu pipiretiki pɛɛ Yafa-pɔ rí we yɛ pɛɛ kónlɛ rɛ Piyɛɛ yɛ Lita-pɔ we. Lita yɛ kɔ nɛ Yafa kólenlɛ. Api pɛɛ pisoɸi pité lesɛ api Piyɛɛ kɛmɛɛ tum tɛ piké u maa rɛ uké mɛkɛɛ pikɛmɛɛ wurupɔ.

* 9:36 Tɔrikaasi: Li aseɸi rɛ ketáha

³⁹ Piyee uu wákasi u ne pē api tóoisene api tómpo. Kuu n tuiṗo, apí ne kέyo kecáá kulee kpe-i u taápo. Pikúmannosi nnéi apí nyósopo api itu ne u kálisi. Api sitúkanka ne akpélenku nyē ke Tōrikaasi uú pree nfáa m má un yóoni u nyísente.

⁴⁰ Kei ke Piyee uu pree pinnéi lésepō, uu wúla uu keyóme yáasi. Uu pree ukpōkpō-mē pansepō uu re: Tōrikaasi, a yisi. Tōrikaasi uu inípee wúkule. Kuu Piyee n yé, uu yisi uú tone.

⁴¹ Piyee uu kunípe u tini uu u léni uu yisi. Uu pree limemáá piyómeyáhaa ne pikúmannosi pē séi uu Tōrikaasi ne unfaa pi nyíse.

⁴² Nsímé mmē nn Yafa kuyu nnéi kóónú, pisoí meýā api Upíima ne kefa tene.

⁴³ Piyee uu Yafa-i ukónéfukéi Simōo keyo-i tone ai siyáa wai rísoné.

10

Piyee ye Kōrinée keyo ha

¹ Utisi unyine yee pree Sesaree-pō we, api ye u séi re Kōrinée. U pree Rōm usóca kpéé unyine le. U pree pisoí píle kutōpilee uwéése le.

² U ne ukeyo nnéi ye pree Ulééca likó lalé. U ye pree píwekóó ulikó meýá hekesile un kō meséere Ulééca yáasi.

³ Keyáa kenyine kuu ketúnjéca metaani kumúnjé Uléécaatumé unyine méyene menyine-i yé cáká-cáká. Uléécaatumé uyē uu ukeyo-i lompo uu u séi re Kōrinée!

⁴ Kōrinée uu pree iwamé ne uléécaatumé uyē n nyáneí uú ne u pisere re: Ne meýome, Upíima? Uléécaatumé uu u pese re: Ulééca ye ipówele konle uu kō lē kaa píwekóó n léni yenu. Uu yé pó palei.

⁵ A nkpéni pisoí tū piké ha Yafa-pō utisi uyē kapi ye n sée re Simōo api kō rinyiri u he re Piyee séeme.

⁶ Ukónéfukéi uyē kapi ye n sée re Simōo keyo-i kuú we mínimaa ritime-pō.

⁷ Ke uléécaatumé uyē uu lē n símisi uu tómpo, Kōrinée uu upikeikó pité pinyine séi. Ukutōpilee kémee usóca unyine ye pree Ulééca likó lalé rísoné. Uu kō uyē séi.

⁸ Uu lelee n wa nnéi pi keeni uu pree Yafa-pō pi tum.

⁹ Ai ncée pi weesi pin Yafa lapō. Piyee uu itunje kecíre kumúnjé kέyo cáca ipiraa yopoi re uké keyóme yáasi.

¹⁰ Nkú nn u wai uu re u yé iluke li. Kapi ní we pin iluke iyē wai, ai u wai yare kenípeehé.

¹¹ Uu yénu keyóme ken wúkulelē, linyine lin cepimele aí ne keteni-i tuiiri yare kusánjáa maamaa kunyine kapi n táne pin kuatime kēna muléilē.

¹² Ana ana likó nní ncōpuri ne lelee m múnui ncōpuri ne sinúipi ncōpuri yee pree keméé we.

¹³ Ai rinóo u maari re: Piyee, a yisi, a kō aa le.

¹⁴ Piyee uu rinóo pese re: Kása, ám píkaí irósé kémee icírí inyine lukaalē, Upíima!

¹⁵ Ai kō melírū pimáa u kpá re: Lē ke Ulééca uú ní maa re liluke-luke, páa kape li maa re icírí.

¹⁶ Mepéhē metaani kai lē wa, ai pree limemáá kusánjáa kpē keyómecaa-mē kpíípo.

¹⁷ Piyee uú n we un umécire písei re méyene mē aseí ye nkpéni áye. Likumúnjé kpe-i, pisoí pē ke Kōrinée uu n tumpo póon Simōo keyo wélaapo apí ne keripoo tuiṗo mese ne mese.

¹⁸ Api séi api pisere re kei ke Simōo kapi rinyiri n he re Piyee uú wee?

¹⁹ Piyee un we un meýéne mē kecáá músu, Nfáasone nn u maa re: Pitisi pitaani pinyine ye mpí pin pó wéési.

20 A yisi a ricepipɔ, nó ne pɛ ani mese ne mese tɔmpɔ. Née pi tumpɔ.

21 Kei ke Piyee uu pee súipɔ uu pitisi pɛ maa re: Née Piyee uyɛ kani n wéési. Née usoi uyɛ kani n wéési. Ne meyo-me?

22 Api re: Rɔm usóca kpéé Kɔrinée yee ró tumme. U usoi kecire le, un kɔ Ulééca pakarelɛ. Pisui fi nnéi ye ukécáá nsɔne símisile. Uléécaatumé unyine yee u símisi re uké pɔ sée áa ha ukeyɔ-i nfasimé kaa m máme u símisi.

23 Piyee u kɛyɔ pi tani uu kulee pi he api fine. Kai kóso n weesi, uu yisi uu pi tiki api kesé tɔmpɔ. Pimárecɔ pinyine pee Yafa-i n we pɔ kɔ yisi api u saruni.

24 Liukóso kapi Sesaree tu, Kɔrinée un ukeyɔ-i upikó ne upisane cápinelɛ un ne pi mé.

25 Ke Piyee uu n tuipɔ, Kɔrinée uu u tépei, uu wúla ne ketɛ-pɔ uú ne ipakare u yáasi.

26 Piyee uu u yukuse uu nyereese uu re: A yisi a nyere! Né ne kɔ kesoi pipi le.

27 U ne Kɔrinée pin lɛ ifaaci wai uú ha ne kɛyɔ lomɔ, uu leepɔ písoi pin cápinelɛ kulú

28 uu pi maa re: Nórínécúruu ye nyule re Usuifi úu ncée má upiyomeyáhaa nnya, u ne mpuri sané ukó unyine piké n sɔne, née uké ye ukeyɔ rilóólú. Amá Ulééca ye né símisile re ái nyaní te ké m músu re unyine ye icírí née úkperinkpekó.

29 Lelée tíyese, kani kenémee n tumpɔ re piké né sée, ám nkpráni pipáká-páká peé. Ne la ké nkpréni nó pise re ní-ye kaní ne né séi?

30 Kɔrinée uu pee rinó u yósu re: Siyáa sina ye nsí kam itunje nnyí icɔ-i, ketúnjécɔ metaani kumúnjé nkú-i kenéyɔ-i we nen keyóme yáasi. Mese ne mese, aní paí utisi unyine un ilū tanaalɛ in tɛlu un ne kenékúrí nyenu.

31 Uu né maa re: Ulééca ye ipówewe yásile, Kɔrinée. U lɛ kaa lipókó písoi n hekesi yenle.

32 Lɛ nnya, a písoi tū piké ha Yafa-pɔ Simɔ kapi rinyíri n he re Piyee séeme. U kónéfukei uyɛ kapi ye n sée re Simɔ keyɔ-i kuú we mínimaa ritime-pɔ!

33 Am pee mese ne mese písoi tumpɔ re piké pɔ séeme. Li né larisile hái re pɔ ka. Ntónéi mmú, Ulééca inipere-i kari nkpréni nní we, tɔn kutu cɔlɛ tóké kɔ te ní-ye ke Upíima uu pɔ máame re a ró símisi.

Anó ke Piyee uu Kɔrinée keyɔ-i ní ma

34 Kei ke Piyee uu pee rinó yási uu re: Nkpréni kam meyíkíyiki kɔ te Ulééca úu písoi ne picɔ kóólene.

35 Mpá mpuri ní-ye ukó ye kpére u pakarelɛ un aseí tikilɛ, u ye liute n lalé.

36 Yeesu Kirisi kuu tumme re uké Isirayeli pikó Nsímé Kecire símisi re u ne nkíninjé pi ka. Yeesu Kirisi uyee písoi nnéi Upíima.

37 Ke Yohani uu Nléécaasimé piyóó ne písoi píniwolé m masí, nɔ yenle lelée Kalilee keteni-i n wa ái ha ne Yutee ketɛ nnéi yósu.

38 Ulééca ye pee Nasareti ukó Yeesu kepire wele. U pee Nfáasone ukemee wale nn rínanje u he, un ne mpá yei sɔne un lisɔne wai, un písoi nnéi ke kuníri aku m múlɛ pɔisente.

39 Tó lɛ nnéi kuu Pisui fi kuyu-i ne Yerusalem-i n wa piseérakó. Pi kunapéékó kecáá u kariile apí ne u kopu.

40 Amá Ulééca uu keyáa táánū tunjé nkpró kémee u yukuse, uu fe uu umecire lese uu kerócɔpe pinyine nyíse api yénu re u nkpró kémee yisile.

41 Ai pee re písoi nnéi kuu umecire nyíse, amá tó ke Ulééca uu mekke-me n lése re tóké piseérakó kuu umecire nyíse ari u yenu. Umeýise-maá, tɔ kesé tonle ari le ari níru ne uyɛ.

⁴² Uu kò ró forii re toké Nsímé Kεcirε Pisuiifi símisi piké céri re uyē ke Ulééca uu lése re uké pinyánnyá ne pikpəkpə túhaane.

⁴³ Antepuyε nnéi ye unsímé símisile api péhele re úye un ne kefa u n tene, uyē nnya, Ulééca ye liute akópe sári.

Nfáasone ye mpuri sane pikó kecáa suime

⁴⁴ Kumúnjé kpe-i ke Piyεε uu lē n símisi, Nfáasone nn pē nnéi pεε uanəə nyē kutu n cólē kecáa súiri.

⁴⁵ Pisuiifi pεε Yeesu ne kefa n tene ye pεε Piyεε sarunle. Ai nnəə pi yipu re Ulééca ye kò mpuri sane pikó Nfáasone he.

⁴⁶ Mesei ke Pisuiifi pē apí pεε kóməi mpuri sane pikó mpí pin meyu saha menyine símaankεε pin kò siyómε ne Ulééca pakarentε. Kei ke Piyεε uu pεε re:

⁴⁷ Mεrəcə ke Ulééca uu písoi mpí Nfáasone he. Tó pεε nkpeni fe arí ne pi yulu re ápi kape míni wolεε?

⁴⁸ Kei ke Piyεε uu rinəə he re piké Yeesu Kirisi rinyiri ne míni pi wolε. Lē memáá, api pεε u pise re uké pikεmεε siyáa sinyine wa.

11

Piyεε ye umewai Kirisi pikó pεε Yerusalem-i ní we keenkεε

¹ Pitumε ne Kirisi pikó pεε Yutee keteni-i ní we api kóm te mpuri sane pikó pś ne kò Ulééca Nsímé yási.

² Ke Piyεε uu Yerusalem m pεεpə, Pisuiifi pεε Yeesu ne kefa n tenelē ápi kéyu u pa.

³ Pi u maa re: Pə pikéciré keyə lompə, nó ne pē ani kelə keε le!

⁴ Kei ke Piyεε uu pεε leleε n wa pi keenkεε ne kétə-pə, uu re:

⁵ Yafa-pə kamí pēé kéyə kenyine-i we nen keyómε yási, ai né wai yare kenípeεheε, ai linyine né nyíse lin kenémεε wémε. Likei leε wele yare kusánjáa maamaa kunyine kapi n tnje pin kuatime kena muleilē. Ai pεε keyómεca n leeri lin cepimelē aí weri aí ne né kə.

⁶ Am kusánjáa kpē kémεε nsone paí, am ána ana likó nní ncəpuri ne liyúikó ncəpuri ne leleε m múñui ncəpuri ne sinúipi ncəpuri yenu.

⁷ Kei kai rinəə né máame re: Piyεε, a yisi, a kə aa le!

⁸ Amá am tinəə yəsu re: Kása, ám pikai irósé kémεε icírí inyine lukaalē, Upiima.

⁹ Ai kə melírū keyómεca-pə pimáa kpá re: Lē ke Ulééca uu mí maa re liluke-luke, páa kape li maa re icírí.

¹⁰ Mεpehē metaani kai lē wa, ai pεε limemáá kusánjáa kpē keyómεca-mē kpíipə.

¹¹ Likumúnjé kpe-i, písoi pitaani pinyine api kei nní weri api kéyə ke-i kari ní we ripoo-i nyεε. Sesaree-pə kapi lē pi tumti.

¹² Nfáasone nn né maa re ké yisi ké mεε ne mεε pi ritiki. Pimáreεcə pikpuulū mpí api yisi api né sáruni arí ha ne kesé Kərinεε keyə-i lompə.

¹³ Uyē uu ró kéenkεε lē kuu uléécaatumε ukeyə-i n yé un u tee re uké písoi tú piké ha Yafa-pə Siməə kapi rinyiri n he re Piyεε séε.

¹⁴ U yé nsímé u símisi mεε yé u ne ukeyə pikó nnéi n yóriye.

¹⁵ Kam nsímé n kpísi, Nfáasone nn pikεcáa súiri yare knn lē kékoraaεε kerócáa n súimε.

¹⁶ Kei kam pεε Upiima rinəə ntí léise re: Míni ηmane ke Yohani uu nó wólε. Amá Nfáasone ke Ulééca uu nó wolεne.

¹⁷ Kari Upiima Yeesu Kirisi ne kefa n tene, Ulééca uu Nfáasone ró he. Mmē kuu kə nkpeni pē he. Wóo pεε nkpeni né ké ne Ulééca n kénεne?

¹⁸ Kapi anóo nyē n kō, api piakin ninjukuse api Ulééca ríyu waise api re: In lē, mesei ye me re Ulééca ye ηmureile re mpuri sane pikó póké kō piakópe kepire ritō piké nfáa yíkíyiki yé.

Kirisi pikó pεε Antiyōasi-i ní we

¹⁹ Kumúnjé kpe-i kapí pεε Etiyeni ní kpu, pi pεε pεpεε Kirisi ne kefa n tene wéekuselēnle hái. Ai tíyεε picō api wúrunkεε apí ne Fenisii ketē ne Siipuru ne Antiyōasi tulu, amá pin pεε Pisuífi ηmanε Nléécaasimé símisi.

²⁰ Mpá ne lē, Siipuru ne Sirēeni pikó pinyine ye yisile api Antiyōasi sí apí ha Upíima Yeesu Nsímé Kεcire Pikireki símisi.

²¹ Upíima nnaηε nn pi léni, pisoι meγā apí ne kefa u tene api mefine conse.

²² Kirisi pikó pεε Yerusalem-i ní we api lē kom, api Parinapasi Antiyōasi-pō tum.

²³ Kuu n tuipō, uu yénu lē ke Ulééca uu pεpεε ne Kirisi kefa n tenelē tinkpá, ai u larisi uu pi ηmóópúε re piké Upíima ne kefa keεε n tikilē.

²⁴ Parinapasi ye pεε meγíkíyiki usoi sōne le. Nfáasōne nn u yipaalē un kō nfatene má. Lē nnya ke pisoι meγā api ηmurei api Upíima ne kefa tene.

²⁵ Parinapasi uu limemáá yisi uu Tarisi-pō Sōli piwélaa sí.

²⁶ Kuu u n yé, uu u kpísi uú ne Antiyōasi u sí. Api kei Ulééca icápine iye-i kuηmē ne kuriyu wai pin Nléécaasimé pisoι meγā céési. Antiyōasi uye-i kapi mefoí foí Yeesu Kirisi pipiretiki rinyíri he re Kirisi pikó.

²⁷ Kumúnjé kpe-i ke antepuyε pinyine api Yerusalem yisi api Antiyōasi sí.

²⁸ Nfáasōne nn piuse unyine kapi ye n sée re Akapuusi céési uu yóó re nkú píima nnyine yé ketē nnéi kecáá wa. Nkú mmē nn weri nn mesei Kulooti iyōopi kumúnjé-i wai.

²⁹ Kei ke Yeesu pipiretiki pεε Antiyōasi-i ní we api símaane aí tone re pikεcōpe, nípá úye uké lē kuu yé n fe tōhō piké ne pimáreco pεε Yutee-pō ní we lémpō.

³⁰ Api mesei lē wai, api Parinapasi ne Sōli tum api sí apí ha ítōhō iyē ne pi léni api pipiwéεε pa.

12

Pi Yakupu kpu api Piyεε pók kpanii

¹ Likumúnjé kpe-i ke uyōopi Erooti uu Kirisi pikó pinyine piwéékuse lō.

² Uu tíyεε api ritéhe ne Yohani umaa Yakupu kopu.

³ Kuu n yé te lē ηmaa ke Pisuífi apí pεε ní la kuu lē wa, uu kō tíyεε api anyá nye-i kapi ye akpónó nyεε áa pite m má n li kémεε Piyεε pók tini.

⁴ Kapí lē u n tí api kpanii, api písóca siwúipi sina wai, nípá kéye kémεε písóca pina, pin ne u mé. Nkpō melóó anyá memáá kapi lē ne músu re piké nípá úye inipεε-i u túhaane.

⁵ Ke Piyεε uu lē kukpaniilee-i ní we pin u mé, Kirisi pikó pin ukεcáá Ulééca welu mewénte áme we.

Piyεε melele akpanii kémεε

⁶ Kesine keε n weesine Erooti uké ne Piyεε n túhaane kémεε ke Piyεε uu písóca pité kepáápáá we un loni. Anípe keté kapí pεε akpanii u wailē pin ne u pahaalē, piméré pōn kō kukpaniilee rinōnō-i nyenu pin mé.

⁷ Mεε ne mεεε, Upíima uleecaatumε unyine uu lompō, metéi ame kukpaniilee yipu. Uléécaatumε uyē uu Piyεε ilúké pépé uu u yōηse, uu u maa re: A riwakasi! Akpanii kapí pεé ne u m pahaalē aa kei nní uanipe-i léeri aa súrii.

⁸ Uléécaatumε uu pεε u maa re: A kupótampála rité aa apónéeri tani. Piyεε uu mesei lē wai. Uléécaatumε uu kō re: A kupókpélenku tā aa yisi aa né tíki.

⁹ Piyee uu u tiki api léepɔ, lin u we yare keláré. Uu pee músu re mesei ye me.

¹⁰ Api piméré foí fáau, api pilírū kpá api pee nweni rinə̀nə̀o kapi ye ne kuyumē n léepɔ tulu, tē ari timéciré hánnepɔ api léepɔ. Api ncée kpísi pin tósu. Kei nní, uu Piyee inipere-i pɔlu.

¹¹ Kai Piyee n hemne kuu pee yé te mewai ye wale. Kei kuu pee re: Nkpéni kam yé te mesei ye me. Ulééca ye uléecaatumé tummele uu Erooti anipe-i né lese, uu kɔ mmē ke Pisuífi apí peé ne né n la kémee né lese.

¹² Ke Piyee uu n yé mmē kémee kuu n we, uu Yohani kapi rinyíri n he re Mariki uni Maari keyɔ sí. PISOI kulúí ye pee kei cápinelenle pin keyóme yáási.

¹³ Kuu n hapɔ uu keyɔ ripoo pepu, unósi keikó unyine kapi ye n see re Rooti uu sí uké ha yé te wóo lo?

¹⁴ Uu Piyee metē ceru. U yé ripoo hánnele née, uú nya uu mpónare ne itóo ne keyɔ-mē pēpɔ, uú ha re Piyee ye ka un tipoo-pɔ we.

¹⁵ Pēpē kei n cápinelē api u maa re u isə̀hə̀ torile. Amá uu keyu mahani ηmaa re mesei ye me. Apí re in lē, ukumíri ye ku.

¹⁶ Piyee un lē we un tipoo pepu. Kapi n hánne api u yenu, piipine ii nnyiyeloni.

¹⁷ Uu kunípe ne pi símisi re piké n séélē apí kape ríka ma. Uu kɔ pi símisi lē ke Upíima uu kukpaniilee-i u n lése. Uu kɔ pimáa pi kpá re piké ha Yakupu ne pimárecɔ picɔ lē símisi. Kuu lē pisímé pi ní masí, uu yisi uu kelɔ féé tómpɔ.

¹⁸ Kai n weesi, ai písóca pē kecə̀pe nəkə̀re hái, api peé m píseine re méye ke Piyee uu ló?

¹⁹ Erooti uu pee rinóo he re piké u wéési. Amá api u wéési apí u yē. Kei kuu pee piméré pē see uú ne pi túhaane uu re piké pi kɔ. Uu pee limemáa Yutee keteni-i yisi uú ha Sesaree keteni-i siyáa wai.

Erooti nkpɔ

²⁰ Erooti ye peé ne Tiiri pikó ne Sitə̀o pikó wólaalenle. Pē api rinóo rise wai re piké ha u yē. Apí lē nnya uyópi piméré uwéese Pilasituusi kópóo, api yéntine uú ne kekpeé pi wai piké ha ne u kpurei. Ai méwoo, uyópi Erooti ketē kémee likó nfaa kapi má.

²¹ Keyáa kē kapi yé rinsáne ake tulu. Erooti uú ha umeyə̀pilape tani uu uriyə̀pitū kecáa tone uu peé ne pISOI riwúí ne meýá n símisi.

²² Kei ke pISOI apí ipakare riwə̀o re: Ulééca rinə̀o ye ntí, ái kesoiipi rikó.

²³ Kúu n céri re Ulééca ηmane yee ipakare te nnya, Upíima uleecaatume unyine uu kei nní u fapi uu lalēi, apapi aa u takai uú ha ne kpi.

²⁴ Nléécaasimé nn pee likumúhē kpe-i kónú apí mpa yei n kom.

²⁵ Ke Parinapasi ne Sə̀li pə̀o lē nnya kapi Yerusalem-i pi n tumpɔ piwai ní masí, api yisi apí Yohani kapi rinyíri n he re Mariki ne péne apí ne Antiyə̀si pēle.

13

Parinapasi ne Sə̀li ye Nstmé Kecire piyóo ha

¹ Antepuye ne pISOI pee Nléécaasimé n céesi ye pee Antiyə̀si-pɔ Ulééca icápine-i wele. Pēpē Parinapasi ne Simeyə̀o kapi ye kɔ n see re Uηmóhə̀ ne Sirēeni ukó Lusiyuusi ne Manayēeni ne Sə̀li. Manayēeni ne Kalilee uyə̀pi Erooti pee kesē iwā li.

² Keyáa kenyine kapi anóo paasi pin Upíima ne welu. Nfáasə̀ne nn pi maa re: Ani Parinapasi ne Sə̀li iyaa lese piké pikēi pē kam pi ní pa wa.

³ Kapi pinóopahaa ne piwele ní masí, apí anípe pikécáa láa apí ne pi tum, apí tómpɔ.

Parinapasi ne Səali ye Siipuru-pə we

⁴ Nfáasone nn Parinapasi ne Səali tum, api Selesii-pə sí api kei kúninai loni apí ne míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Siipuru sí.

⁵ Kapi Salamini n tu api Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléécaasimé piyóó kápáá. Yohani ye pee pikemeé wele un pi léni.

⁶ Api míni kepáápáá ketē kē kóónú api tene apí ha Pafosi tulu. Kei kapi péé ne Usui fi unyine kapi ye n sée re Paari-Yeesu risáne. Uyē ne metarəwai ukó ne antepu nəome le.

⁷ Siipuru ketē uyəopi Serikiyuusi Pəolusi keyə-i kuú péé we. Uyē ne usəhəo píima le. Uu tíyese api Parinapasi ne Səali u séipə re li ripóo u wa re uké Nléécaasimé kō.

⁸ Metarəwai ukó uyē uu pi m púnéisente un náási re úyukóo uyē úu kape ne Yeesu kefa tene. Pi ye Mékireki ne urinyiri tuisse re Elimasi, lelee re metarəwai ukó.

⁹ Nfáasone ye pee Səali kapi ye kə n sée re Pəoli yipaalenle. Kei kuu pee Elimasi uyē nsəne riwii

¹⁰ uu u maa re: Pó unóome ne uyaaluke nkó. Kuniri kepipi nké, póo n pá lisəne líye n ηmélu. Pə ne wele pən Upíima simúηé cire-cire háresi, née yo?

¹¹ A nképéni kutu ricə aa kóm. Upíima yé pó pi aa nyíini aa kə ntunə metéi paa siyáa sinyine. Kei nní lē, kuηmaha aku Elimasi hila, uu ye toóri toóri un unyine wéési yee yé u n tórai.

¹² Ke uyəopi uyē uu lē n yé, uú ne Upíima kefa tene. Li we re Upíima kecáa icélaa iyē ne u lonne nsəne.

Pəoli ne Parinapasi ye Pisitii ketē-pə Antiyəosi kuyu ha

¹³ Pəoli ne upisencə api Pafosi-i kúninai loni apí ne Pamfilii ketē-pə Periki kuyu sí. Yohani uu kei pi yá uu Yerusalem pele.

¹⁴ Pəoli ne Parinapasi póo piketé kei yisi api sone api Pisitii ketē-pə Antiyəosi kuyu sí. Api kewénteyaa tuné Pisui fi kuyomeyáhaalee-i lompə apí tone.

¹⁵ Unyine uu isé atelé ne antepuyé akó pisi inipee-i kééni. Kuu pikéé m masí, kuyómeyáhaalee piwéése api Pəoli ne Parinapasi kémee tum apí ha pi maa re: Pimárecə, nən nnyine m má nəké ne pisi ikari rikpáse, nó fe ani nképéni símisi.

¹⁶ Kei ke Pəoli uu yisi uu kunípe síka uu pisi séése uu re: Nó Isirayeli pikó ne nó pitóroo mpí nóo Ulééca n wuru, ani kutu ricə ani kóm!

¹⁷ Isirayeli Uleeca ye pee pirókpure wéele, uu tíyese api kulú wai, péé uye-i kapi pee Esipiti keteni-i ilási n tú. Uu péé ne unnaηe kei pi yukuse.

¹⁸ Uu kucesi kóima-i pikécáa pái ηmē afəena.

¹⁹ Uu limemáa mpuri nseei Kanaa keteni-i kópu uu nsitē cápine uu upisoi pa re piké n te.

²⁰ Ai lē n we aí ne tulu ηmē píle píle mena ne ηmē kuwóo kumúηé.

Uu pee limemáa pikpéenwai pi he, ai kpísi aí ha ne antepu Samuyeli itunə tulu.

²¹ Lē memáa, api Ulééca pise re uké uyəopi pi tí. Kei kuu pee Penyamee kumare ukó, Kiisi unmánə Sauuli iyəopi tonse ηmē afəena.

²² Kuu Sauuli iyəopi n lapile, uu Yese unmánə Tafiti i pa uu re:

Ne nképéni Yese unmanə Tafiti yee ne né rinsá yénle. U yee yé menéla nnéi wa.

²³ Tafiti kepirē kee ke Ulééca uu Isirayeli pikó pa re keké pi yoriye yare kuú pee m maa re li yé wa. Kekee Yeesu.

²⁴ Yeesu uké kelenə ní kam, Yohani ye pee riyóole uu Isirayeli pikó nnéi símisi re piké piakópe kepire ritə piké míni wolé.

25 Yohani uké ne upikéi ketə n tu, u maa re: Nə músu re née wóo? Ai née uyē kani m mē. Uyē ne kepire wemele. Né ám tu ricuruu re ké ripe ké uanéeri keḡmepi fénnē.

26 Pəoli uu kə kpá re: Pimárecə, ntónéi ke Ulééca uu nsímé mmú pálē uké ne ró yóriye, nđ Apiraham sipirē ne nó pitórəə mpí nđ nni Ulééca n wuru.

27 Mesei ke Yerusalem pikó ne pipiyəəpi api Yeesu yē, ápi kə antepuye nsímé kapi nípá kewénteyaa kéye n kééni riyíki kđ. Amá kapi Yeesu ní kpu, lelee nsímé mmē kémee ní we kapi lē wa.

28 Api kə níka yē, mmē nnya kapi yé u ní kpu, amá pi pree Pilati pise re uké u kpu.

29 Lē kai Nléécaasimé kémee Yeesu kecáá n wólaalē kapi lē wa. Api pree limemáá kunapéékəó kecáá u súise api u kpísi api nhóre-i wai.

30 Amá Ulééca uu pikpəkpə kémee u yukuse.

31 Pəpree hái Kalilee-pə u n sárū api ne Yerusalem sí kuu siyáa kulúu umecire nyíse. Pəpree kə neni nni upiseérakəó Isirayeli pikó inipree-i.

32 Nsímé Kecire mmú ke Ulééca uu pree yekei re u yé pirókpure pa. Mmē karí ne nó ka.

33 Mmē kuu nni nkpeni tó pipipirē wa. Li we re u Yeesu nkpə kémee yukusele yare kai Ipakare Siyome ritelé lírū kémee n wólaalē te:

Póo Kenépipi,

née neni pó mári.

34 Ulééca ye pree mekee-me maa re u yé pikpəkpə kémee u yukuse úu kape ne píkai n fóni nnya. Lē kuu Tafiti maa re: Né lisəne kecire lee ái n fónune nó pa. Tinđə səne kamí pree Tafiti n yekei ye tē.

Lisəne kecire lee ái ye píkai n caai kamí pree Tafiti m pane kam nó pane.

35 Lē nnya ke Tafiti uu kə kelə kecə maa re:

Aa yé ḡmurei upólala uké nhóre kémee fóni.

36 Tafiti uyē ye pree uisoi kémee Ulééca mela wale. Kuu n kpu, api upisaayaha kémee u kulesi uu fónu.

37 Amá uyē ke Ulééca uu pikpəkpə kémee n yukuse úu fóni.

38 Pimárecə, li tu re ani nísəne kđ te uyee tíyese kapí ne neni akópe pisárei nsímé nó símisi.

39 Uyee tíyese ke úye uu ye un ne kefa u n tene, Ulééca uu liute akópe u sárei. Moisi isé íi fe iké usoi akópe sárei.

40 Lē nnya, ani nómenécire tí, áni kape tíye lē ke antepuye api piatelé-i n wóliké nó wa. Lelee re:

41 Nó kupakarəciré pikó mpí,

ani kutu ricə ani kóm liké nó riyəə, ani itóo ne mílesi.

Nónnéfáa mmú kémee kamí la ké mewai menyine wa ke unyine uu yé un nó n símisi áni yé pakare.

42 Ke Pəoli ne Parinapasi api kuyómeyáhaalee-i n léepə, api kə pi séi re piké kewénteyaa kecə pəepə piké nsímé nse mmē pisímé pi rikpá.

43 Icapine memáá, Pisuiifi yíkiyiki kulúu ne pitéḡ tēḡ pree Pisuiifi keyome n yáási api yisi api Pəoli ne Parinapasi tiki. Pē api ikari pi he re ápi kape tíye unyine uké Ulééca kefa kuú ne pi n fénnē ncee kémee pi fóm.

44 Kai kewénteyaa kecə kē n tu, li wa yare Antiyəəsi kuyu pisoi nnéi pree cápine piké Nléécaasimé kđ.

45 Ke Pisuiifi api riwúí tē n yé, pikéfa ake tóosi api pree lē ke Pəoli uu n símisi n kesu pin kə u lámisi.

⁴⁶ Pɔɔli ne Parinapasi api kɛyɔ kpáiiɛe api pi símisi re: Nɔ́ kaí ne sá re Nléécaasimé nké mefoi tu kelenɛ. Kani nní n n késu nɔn kɔ́ nómeneécíre ne nfáa teneciré lómiise nnya, tó mese ne mpuri sane pikó-mɛ m pele.

⁴⁷ Lɛ ke Upíima uu ró n forii re tóké wa ye nní:

Ne pó lésele re a panse metéi aa isoipuri nnéi n kpáiiɛɛ,
pinnéi piké píyulale yɛ.

⁴⁸ Ke mpuri sane pikó api anɔ́ nyɛ n kɔ́, ai pi larisi api Upíima nsímé pakare. Pɛ nnéi ke Ulééca uu ne nfáa teneciré n sée, apí ne Yeesu kefa tene.

⁴⁹ Upíima nsímé ye pee kumúnjé kpe-i keté kɛ nnéi kecáa kóónúlɛnɛ.

⁵⁰ Amá Pisuiɛi api pinósi yukóó pee Ulééca n yáasi ne kuyu piwééɛɛ tálaankɛɛ api yisi api Pɔɔli ne Parinapasi piwéékuse kápáa, api piketení-i pi lakase.

⁵¹ Pɔɔli ne Parinapasi api yisi apí ha kuyu ripoo-pɔ́ pinnataai péi-péi api pikuwéé-mɛ yaapɔ́, ai wai re piakópe aké ne pi riséé. Pɔɔli ne Parinapasi api yá api Ikoniyom kuyu-mɛ tómpɔ́.

⁵² Nfáasane ne mpóonare póon pee Yeesu pipiretiki pee Antiyóosi-i ní we yipaalɛ rísane.

14

Pɔɔli ne Parinapasi ye Ikoniyom-pɔ́ we

¹ Pɔɔli ne Parinapasi api kɔ́ Ikoniyom-pɔ́ Pisuiɛi kuyomeyáhaalee loni, api kɛyɔ kpáiiɛe api símisi Pisuiɛi meyá ne Pikireki meyá api ηmurei api Yeesu ne kefa tene.

² Amá Pisuiɛi picɔ́ pee apí n ηmurei piké ne kefa u tene api mpuri sane pikó tálaankɛɛ re piké Pɔɔli ne Parinapasi kecáa simúnjé kópe wa.

³ Mpá ne lɛ, pɛ ne Ikoniyom-i tónɛle ai siyáa wai. Apí itisi ne n símisi pin ne Upíima tálɛ. Upíima ye pee rínaje pi hele pin ne mewaisaηa ne mepíima wapisi, ai ye nyíɛ re mesei ke Upíima uu písoi ípeeléɛ nyíɛ.

⁴ Kuyu pikó api kei nní kéné meté. Picɔ́ re Pisuiɛi nkó mee wa, picɔ́ re pitume nkó mee wa.

⁵ Pisuiɛi ne mpuri sane pikó ne kuyu piwééɛɛ api pimɛcire cápíne piké Pɔɔli ne Parinapasi íwe wa piké apare pi tóókeɛ piké pi kɔ́.

⁶ Kai lɛ Pɔɔli ne Parinapasi kutu-i n lompɔ́, api músu tíríní, api wuru apí ha Likayonii keté-pɔ́ Lisitiri ne Teripu ayu-i ne akekúrí pékesi

⁷ api kei Nsímé Kɛcire n yóólɛ.

Pɔɔli ne Parinapasi ye Lisitiri-pɔ́ we

⁸ Lisitiri-pɔ́ ke utisi unyine uu pee we. Háí kapí ne u m mári uu píkaí sónelɛ. U kékankáláká le, uu ye péé n tũ.

⁹ Uu pee Pɔɔli nsímé kutu n cɔ́lɛ. Kei ke Pɔɔli uu u nyáni rísane uu yénu re nfatene ye u tulaalenle un yé fe uu pélu.

¹⁰ Pɔɔli uu rinóó cásɛ uu u maa re: A yisi aa apóna kecáa kecírɛ nyere. Utisi uu yisi uu cuuni uu nsé kápáa.

¹¹ Ke písoi api Pɔɔli mewai mɛ n yé, api kei pikó meyu, Mélikayoniyee ne pupɛi re: Piléé ye mesoi sóneme apí ne ró leeri.

¹² Apí re Parinapasi yee Seusi. Kai nní Pɔɔli yee pee símisi nnya api re uyee Herimɛɛsi.

¹³ Piléé pɛ kapi ye n sée re Seusi keyɔ ye pee wele kuyu ritime-pɔ́. Uléékóó ye kei pi n nyóonse uu anáala mefele toraankɛɛ uu tórikɛɛ uu ne kɛyɔ kɛ́ tinonɔ́-i hapɔ́, u ne písoi pee n cápínelɛ apí n náasi piké Parinapasi ne Pɔɔli nyóonse.

¹⁴ Ke Parinapasi ne Pɔɔli api lɛ n kɔ́, api pisitukanka céérii ai nyíɛ re ái ne pi risá, api pee riwúí tɛ kecɔ́pe sɔ́pɔ́ pin cési re:

15 Nó písoi mpí, yo kani lē wai? Tó ne kə nómenécə sisoipipi lē. Nsímé kecire karí ne nó ka tən nó tee re ani liséré-seré nní nkó riyá. Líwookóó ye ni. Ani nómenécíre Uléecaa yee nfáa n te pa. Uyee ketē ne keyóme ne mínimaa ne likemee likó wa.

16 U məkee-me pirókpure kémee-pə písoi nnéi riyále re piké pimεpəla n wai,

17 nípá ne lē, mesére kuu pεe mewai səne nó wai re ani ne kei u n nyáni. Uu ye keyómecaa-pə ikóne nó heri, liitunε in kə n tu, uu iluke nó he. Uu ye kə liluke-luke nó he uu kə tíyese ani mpóonare yenu.

18 Mpá ke Pəli ne Parinapasi api lē ní ma, li ne pi papisile api kelenε fe api inyóansε iyē yulu.

19 Pisuífi pinyine api Antiyóosi yee Pisitii-pə ní we ne Ikoniyəm-i yisi api sí, pi ne písoi kulúí apí ha kómεine. Api Pəli apare tóókee re piké u kpu. Api pεe limemáá u pulu apí ne kuyu ilúké léépə, pin músu re u kpule.

20 Amá ke Yeesu pipiretiki api ukékúrí ní cápinεpə, uu yisi uu kuyu sí. Kai kóso n weesi, u ne Parinapasi api Teripu kuyu tómpə.

Pəli ne Parinapasi ye Sirii keteni-i Antiyóosi kuyu pεle

21 Pəli ne Parinapasi api Teripu kuyu-i Nsímé Kecire yóó, písoi meyā api Yeesu tiki. Api pεe limemáá yisi api Lisitiri ne Ikoniyəm ne Antiyóosi yee Pisitii-pə ní we pεle.

22 Kapi kei n tuipə, api Yeesu pipiretiki pεe kei ní we ikari kpáse re piké n ηmóópúlē. Api ye kə pi maa re pi yé íwe píima li piké kelenε Uléecaa iyóopi kémee lompə.

23 Pəli ne Parinapasi api nípá Uléecaa icápine íye-i piwéése tonsente. Pi ne pē api anóo paasi api keyóme yáasi api pεe limemáá pi kpísi api Upíima kapí ne kefa n tene anipe-i wai.

24 Ke Pəli ne Parinapasi api kei Pisitii ketē ke-i n yisi, api Pamfilii kekó-mē loni.

25 Api Periki-pə Nléecaasimé písoi símisi, api kei yisi api Atalii tómpə.

26 Kei kapi pεe kúninɔi ló apí ne Sirii ketē-pə Antiyóosi sí. Kei kapi pεe Uléecaa anipe-i pi wa api u welu re uké ípεelée pi nyíse piké fe piké pipikéi wa yare kapi nní n wa.

27 Kapi Antiyóosi kei n tuipə, api Uléecaa icápine pikó cápine, api lē nnéi ke Uléecaa uú ne pē tintiki uu wai pi keeni, ne lē kuu n tíyese mpuri sanε pikó póo kə Yeesu ne kefa tene.

28 Pəli ne Parinapasi api Yeesu pipiretiki kémee tone siyáa kulúí.

15

Yerusalem icápine

1 Kirisi pikó pinyine api keyáa kenyine Yutee ketē-pə yisi api Antiyóosi sí, apí ha Kirisi pikó picə maa re: Nənsá n kérii yare ke Moisi isé ii m pise, áni yé píyulale yē.

2 Pəli ne Parinapasi api pi kesu, íkenεne píima inyine ii likecáa pikecəpe leeri. Api símisi aí tone re Pəli ne Parinapasi ne pinyine picə piké Yerusalem ha, pi ne pitume ne piwéése piké ha kesē nsímé mmē típaí.

3 Uléecaa icápine pikó api pikecáa paí apí ne ncée tiki. Api Fenisii ne Samarii sitē-mē tiki, api lē ke mpuri sanε pikó api Upíima rintiki písoi símisi. Nsímé mmē nn Kirisi pikó nnéi larisi háí.

4 Kapi Yerusalem n tuipə, Uléecaa icápine pikó ne pipiwéése ne pitume pεe pi yósí. Api Yerusalem pikó pē símisi lē nnéi ke Uléecaa uú ne pi rintiki uú ne wai.

5 Amá Pifarisi pinyine pεe Yeesu ne kefa n tene api pεe yisi api re: Li pise re mpuri sanε pikó pεe Yeesu ne kefa n tene piké kérii tílasi, piké kə Moisi isé ritiki.

6 Pitume ne piwéése api cápine re piké nsímé mmē tipáí.

7 Kapi nsímé m pásaine ai nánai memáá ke Piyee uu pee rinóo yási, uu re: Pimárecó, nórinécuruu ye yenle re ái neni-me ke Uléecaa uu nókenécópe nké-i né wée re ké mpuri sané pikó Nsímé Kεcire riyóó piké nnénóo-i n kō, piké kō ne kefa n tene.

8 Uléecaa yee nyu lelee pisoι sifa-i ní we. Uyee kō pē Unfaasone he yare kuu tō n he mecó. U lē nyísele re pē ne kō panselē upisoι.

9 Uu tó ne pē kecópe kóólene. Lē nnya kuu pinfatene nnya piakiñ heere aa funi.

10 Yo nnya kani nkpeni Uléecaa peikee náké yé, nōn ncōni ke úka úu hái pirósáa-i-me ne tó-i n fe uké ní cō Yeesu pipiretiki nyikiselē?

11 Amá Upiima Yeesu ipelée nnya karí ne kefa tene re tó ne kō pimécó píyulale yenle.

12 Pēpee n cápinelē nnéi api sée keu, api pee Parinapasi ne Póoli kutu n cōlē pin mewaisaŋa ne mewai píima ke Uléecaa uú ne pi rintíki uu mpuri sané pikó kecópe wapisi keenkee.

13 Kapi písímé mí masí, Yakupu uu rinóo yósu uu re: Ani kutu né ricó, pimárecó.

14 Simóo ye ró símisile lē ke Uléecaa ricuruu uu hái mekee-me mpuri sané pikó kecópe umpuri kuu n te n wée.

15 Antepuye anóo kai lē titiki yare kai n wólaalē. Li wólaalē te:

16 Lē memáá, ne Tafiti keyó kee n fori yukusene, am ncaai nnéi nyóonse.

Né pimóme ke pese.

17 Kei ke pisoι tōrōo api yé pee né Upiima wéési. Lēlee isoipuri nnéi kam n sée re iké panselē inékó. Né Upiima rinóo ye tē,

18 née tíyese ke pisoι api hái mekee-me mewai mē ceri.

19 Lē nnya ke né Yakupu, am músu re ári ncée má tóké mpuri sané pikó pee pimécire Uléecaa mí pa Pisuiñi isé rinyikise.

20 Amá tóké pi wóipō ari pi símisi re ápi kape ye inyóonsesare li. I tó kēmee ikpérinkpekóó lē. Piké pimécire tí, api ye sóonne yare ke isé ii m pise. Api kape ye isee kápi rimpá li, ápi kape ye kō ménye li.

21 Kaí pee mekee ní we, pisoι yee pee nípa kuyu kúye-i Moisi isé riyóóle, api ye kō nípa kewénteyaa kéye ketúné kuyómeyáhaalee-i i keeni.

Titelé tē kapi Kirisi pikó pee ápi Pisuiñi n wóipō

22 Pitume ne piwéése ne Uléecaa icápine pikó nnéi api yénu re li nyam te piké pikecópe pisoι lese piké Póoli ne Parinapasi ritikise piké ne Antiyóosi pi tū. Kei kapi pee Yuuti kapi ye kō n sée re Parisapasi ne Silasi lese. Pipicó ye pee pi waiselenle nsone.

23 Pianipe-i kapi rítelē tē wa. Pi rikeme wóí re:

Tó nópinémárecó, pitume ne piwéése, tō nō pimárecó, nóo ye áni nní Pisuiñi nōn Antiyóosi-pō ne Sirii ne Silisii keteni-i we yáasi nsone.

24 Tō kō te pisoι pinyine ye kerómee nté yisipō api nó leepō, api pinsímé kēmee nóanépōo caaise api kō násinéwuu taise. Ani kō te ái tōo pi tumpō.

25 Lē nnya kari kóméine re li nyam te tóké pisoι lese tóké pirómárecó lala Parinapasi ne Póoli ritikise tóké ne nókenémee pi tumpō.

26 Parinapasi ne Póoli ápi nkpō iwame wa Upiima Yeesu Kirisi pikei kapi n wai nnya.

27 Tō Yuuti ne Silasi nókenémee tumpō re piké ne pinnóo nsímé mmē kari n wóí nó símisi.

28 Li we re tó ne Nfáasone ye yē te ái nyamí te tóké ncōni féé nnyine méwoo nó rinyikise ái kō lē kai pise.

29 Lēlē ne n sá re tóké nó pise ye nní: Ani kape ye inyóonsesare née ménye née isare kápi rimpá piké ménye lese li. Ani kō nómenécíre tí, ani ye sóonne yare ke isé ii m pise. Tō memárecō ne kefa keke nó yáasi!

30 Pōli ne Parinapasi ne Yuuti ne Silasi api yisi api Antiyōasi tómpō. Kapi n hápō, api kei piyómeyáhaa nnéi cápine api rítelē tē pi pa.

31 Kapi pinnéi keyu-i ri n kēē, ai nípá úye ikari waise ai kō piakinj ninjukuse.

32 Yuuti ne Silasi ricurruu ye pēe antepuyē le. Api nsímé nsímé Antiyōasi pikó símaankēe apí ne ikari pi kpáse re piké ne nfatene n ημόόπύλε.

33 Api kei siyáa sinyine wai. Pimárecō api pēe limemáá pi yá api pēpēe pi n tumpō kēmeē pēese ne piripōō.

34 [Amá Silasi pōō re u yé kei tone.]

35 Pōli ne Parinapasi pōō ha Antiyōasi-i tone, pi ne picō pinyine pin písoi céési pin kō Upíima nsímé kecirē yóólē.

Pōli ne Parinapasi pitúunne

36 Kapi Antiyōasi-i n tōne ai siyáa wai, Pōli uu Parinapasi maa re piké silō sē nnéi kapi Upíima nsímé ne rinkóónú pēese piké ha yē te íye ke Yeesu pikó api kei we.

37 Parinapasi uu n la uké ne Yohani kapi rinyíri n he re Mariki ripéne.

38 Amá Pōli pōō yúlu re ápi kape kō nkpeni pikpíkē u rikpá uké pi ritiki, li we re u pēe mefoí hái Pamfilii-pō pi ηmeriyēle úu pi ritiki piké ha ne pipikēi ketō tu.

39 Ai wai re li Pōli ne Parinapasi símaase, hái apí ne likecáá túúnne. Parinapasi uu Mariki kpísi api kúninōi loni api Siipuru tómpō.

40 Pōli pōō Silasi kusencō wēē, Yeesu pikó apí ne pi welu re Uléecaa uké pi sarumpō. Api pēe ncēe kpísi api tómpō.

41 Api Sirii ne Silisii sitē kuwéé-mē tiki, pin Uléecaa icápine ημόόπύselē te iké Uléecaa ncee kēmeē papisi.

16

Timotee ye Pōli ne Silasi sarū

1 Pōli uu yisi uu Teripu sí, uu kō Lisitiri tulu. Yeesu upiretiki unyine ye pēe kei wele api u séi re Timotee. Uni ye Usuifi le un kō Kirisí ne kefa tenelē. Amá usáa pōō ne Ukireki le.

2 Yeesu pikó pēe Lisitiri ne Ikoniyōm-pō n we ye pinsímé kēmeē u pakarentele hái.

3 Ai Pōli ripōō wai re uké kusencō u wēē. Uu u kpísi uu Pisuífi pēe kei-pō kapi n sí n we nnya u ké. Pinnéi ye pēe nyule re usáa ye Ukireki le.

4 Kapi n tósu, ayu kēmeē kapi ritiki. Api ye lē ne lē ke pitume ne piwéése api Yerusalem-pō n símisi aí tone Kirisí pikó pēe kei n we tērsē. Api kō pi maa re piké ye likecáá sōne.

5 Uléecaa icápine pikó api pēé ne nfatene ne kēyu n sí pin kō nípá keweesi kēye kulúí kpálē.

Pōli ye Turowaasi-pō méyene menyine yē

6 Nfáasone nín Pōli ne upicō ncēe he re piké Asii sitē kecáá Nléecaasimé riyóó. Lē nnya kapi Firisii ne Kalasii sitē-mē titēj.

7 Kapi ne Miisii ketē tínkō, api Pitinii kekó-mē pihápe peeni. Amá Yeesu Nfaasone nín lincee pi he.

8 Api mēse Miisii kei tikipō apí ne Turowaasi sí. Kei ye áninōi kenyerē le.

⁹ Kei kai kesine Pɔali méyene menyine nyíse: Masetuwaani ukó unyine kuu yé un nyenu un u welu re uké risuúlu uké pikuyu-mē titikipɔ uké pi yoriye.

¹⁰ Pɔali meyene mē memáá, ari pɛé n la táké Masetuwaani ketē ha. Li we re to picére masile re Ulééca ye ró sée re táké ha Nsímé Kεcire kei pikó símisi.

Liiti ye Filipu kuyu-i ne Uptima kefa tene

¹¹ Ari Turowaasi-i kúninói loni arí ne míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Samotirasi-mē n sairilē. Ai kóso weesi, ari Neyapolisi-mē tómpɔ.

¹² Ari kei yisi ari Filipu tómpɔ. Masetuwaani ketē kuyu foí ye kpē kelɔ ke-i. Rɔm pikó n-yɔɔpinaŋe ketē ye ke. Tɔ kei siyáa sinyine wale.

¹³ Ari kewénteyaa tuné kuyu iyaa leepɔ ari nkói-mē sí, kei kari m músu yare Pisuiŋi yee cápine api keyóme yáasi. Kari n hápɔ ari kei pinósi leepɔ pin cápinelē, arí tone ari Nléécaasimé pi símisi.

¹⁴ Pi ye pinósi pē use sée re Liiti. U pɛe Ulééca likó lalē. Tiyatiiri kuyu kuu léeri. Asánáá wéé nyaii kεcire kuu yái. Kuu kutu ró n cólē, Upiima uu mesɔhɔ u he uké ne Pɔali nsímé kɔ.

¹⁵ Ari u ne ukeyɔ pikó nnéi míni wole. Uu pɛe kusáne ró séi uu ró maa re: Nɔn mesei n yē te ne Upiima ne kefa tene, ani kenéyɔ lomme aní tone! Uú ne kéyu ró mahani, ari mese ηmurei.

Pi Filipu-pɔ Pɔali ne Silasi akpanii wa

¹⁶ Keyáa kenyine kari keyómeyáhaa-i sí arí ne ukpére keikó unyine sáne. U aníri héesile uu ye ne lelee kóso-pɔ n wainε yenu. Lipikεi pē pin upiyote siwóɔ wai nsɔne.

¹⁷ Kei kuu yisi uu tó ne Pɔali n tikilē un cáái re: PISOI MPÍ YE ULÉÉCA YEE MPÁ YO KECÁÁ N TŪ PIKEIKÓ LE. Ncée mee ye n yóriye kapi nní nó nyíse!

¹⁸ Uu lē n wai aí ne siyáa kóónú. Ai Pɔali pelu uu ukpére uyē-mē pansεpɔ, uu kuníri kpεε u n tikiilē maa re: Ne Yeesu Kirisi rinyiri kémεε, ne rinóɔ pó he re a ukpére nkó kémεε le. Aku mese ne mese lelu.

¹⁹ Ke ukpére keikó uyē piyote api n yé te pikulaa ye lē tenele, api Pɔali ne Silasi kéyaála-i tini apí ne kuyu piwéése leepɔ.

²⁰ Apí ne Rɔm pikó pitúhaane-i pi tómpɔ apí ha re: Pisuiŋi mpí pɛe níçakói ne kuróyu lomme.

²¹ Pi wele pin inyékii inyine ró céési. Ncée rín kɔ we re tó Rɔm pikó táké i ηmurei née táké i ritiki.

²² Tiwúí tē arí ne Pɔali ne Silasi wóósi nsɔne. Pitúhaane api rinóɔ he re piké Pɔali ne Silasi ilū mahā piké iséi pi súúkeε.

²³ Kapi lē pi n fápii, api kukpaniilee pi tani api kuuméré rinóɔ he re uké pi m mé nsɔne.

²⁴ Kapi lē uyē m ma, uyē uu kémεε-mεmpɔ keleepi kenyine-i pi wai uu piana ne anakule toraankεε.

²⁵ Kai kesineçɔ kumúné n tu, Pɔali ne Silasi api yisi api keyóme n yáasi pin yom pin Ulééca pakarentε, pikpaniikó picɔ pin kutu pi cólē.

²⁶ Kei nní, ketē ake piyéŋaa loni, ai kukpaniilee rikui tiŋa-tiŋa. Ai ihánaa nnéi mese ne mese hánnente ai pikpaniikó akpanii nnéi fénnente.

²⁷ Ke uméré uú ha n yisi uu yénu re kukpaniilee ihánaa nnéi ye hánnentelenle, uu ritéhe kpeúme uké umεcire kpu, un músu re pikpaniikó ye ηméherεεε api wúrunkεε.

²⁸ Pɔali uu pɛe unnaŋe nnéi ne cáái re: Kape líka mepócíre wa, tóo mpí nté ntónéi.

²⁹ Kei ke uméré uu pɛe re piké nna u ritééle. Kapi u riñtééle, uú ne keleepi kemεε-pɔ n tósu, uú ne iwame n terii uú ha ne Pɔali ne Silasi keyu-i wúla.

³⁰ Uu pi lesepɔ uu pi pise re: Yo kai pise re ké wa ké ne píyulale yē, pinésáa?

³¹ Api u pɛsɛ rɛ: A Upíima Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ, pɔ́ píyulalɛ yɛ́, nɔ́ nɛ kɛpɔ́yɔ́ pikó.

³² Api pɛɛ u nɛ ukɛyɔ́ pikó nnéi Upíima nsímé yóó.

³³ Uméré uyɛ́ uu kɛsinɛ kɛ́ cirɛ pi kpísi uú ha piitoi pi hɛɛɛ. Lɛ́ mɛmáá, Pɔ́li nɛ Silasi api u nɛ ukɛyɔ́ pikó nnéi míní wolɛ.

³⁴ Uú nɛ Pɔ́li nɛ Silasi ukɛyɔ́ sí uú ha kusáne pi wai. U nɛ ukɛyɔ́ pikó nnéi akin aa níɛsi rɛ pi nɛ Ulééca kɛfa tɛnɛ nnya.

³⁵ Kai n weesi, Rɔ́m pikó pitúhaane api pikawe tum tɛ piké ha uméré maa rɛ uké Pɔ́li nɛ Silasi riyáɔ.

³⁶ Uyɛ́ uu yisi uú ha Pɔ́li símisi rɛ Rɔ́m pikó pitúhaane yɛ́ maa rɛ uké akpanii kɛmɛɛ pi lesɛ. Lɛ́ nnya, piké nkɛ́pɛ́ni lééɔ́ piké nkínɛ́niɛ-i ní wɛ.

³⁷ Kei kɛ Pɔ́li uu pikawe pɛ́ maa rɛ: Kutúhaanɛciré kapi riwúí kɛmɛɛ nɛ iséi ró káii apí ha ró hánɛsi, tɔ́n kɔ́ nɛ pimɛɔ́ Rɔ́m pikó. Pi nkɛ́pɛ́ni lalɛ piké kɔ́ mɛyaa tó riyáɔ, néɛ íyɛ? Ai yé lɛ́ wa! Piké piricuruu kam piké ró léɛɛɔ.

³⁸ Pikawe pɛ́ apí nɛ anɔ́ nyɛ́ pɛlɛ apí ha Rɔ́m pikó pitúhaane símisi. Kapi n kɔ́ tɛ Pɔ́li nɛ Silasi yɛ́ Rɔ́m kɛtɛ́ pikó lɛ, iwamɛ ii pi loni.

³⁹ Api pɛɛ piricuruu sí, apí ha rɛ pɛ́ kaí nɛ kpɛ. Api kukpaniilee-i Pɔ́li nɛ Silasi lesɛɔ́ api pi suúlɛ rɛ piké kuyu-i lɛ.

⁴⁰ Kɛ Pɔ́li nɛ Silasi api kukpaniilee kpɛ-i n léɛɔ́, Liiti kɛyɔ́ kapí ha kɛlɛnɛ. Kapi kei Yeesu pikó n yɛ́, apí kɔ́ ikari pɛ́ kpáɛɛ apí pɛɛ yisi apí ncéɛ kpísi apí tómpɔ.

17

Pɔ́li nɛ Silasi yɛ́ Tesaloniki-pɔ́ wɛ

¹ Kapi Liiti kɛyɔ́-i n yisi, apí Amfipoliisi nɛ Apolonii ɔ́ɔpu apí nɛ Tesaloniki tulu. Pisuifi yɛ́ kei kuyómɛyáhaaleɛ málɛ.

² Pɔ́li uu kei hapɔ́ yarɛ kuu yɛ́ n wa, u nɛ pɛpɛɛ kei ní wɛ pin yóí. Uu siwénteyaa sitaani nɔ́ɛsɛnɛ

³ uú nɛ Nléécaasimé kɛmɛɛ pi céési uu kɔ́ pi nyíɛ rɛ uyɛ́ kɛ Ulééca uu n wéɛ yɛ́ íwɛ píima melukɛ málɛ, uké pɛɛ kɔ́ pikɔ́kpɔ́ kɛmɛɛ yisi. Uu kɔ́ kpá rɛ: Yeesu kam nɔ́ n tee yɛɛ nní Kirisi.

⁴ Pɛpɛɛ kutu u n ɔ́lɛ́ kɛmɛɛ, pinyinɛ apí nɛ nsímé mmɛ́ kɛfa tɛnɛ, apí Pɔ́li nɛ Silasi tiki. Ai kɔ́ nɛ Pikireki mɛyá pɛɛ Ulééca n yáási pɛ́nɛ nɛ pɛ́ɛ nɛ pinósi yukóó kulúí.

⁵ Kei kɛ Pisuifi kɛfa akɛ tóosi apí ha siwaiyulɛ sinyinɛ kóóí apí nɛ kuyu n lémaalɛ. Apí kɔ́ yisi apí Yasɔ́ kɛyɔ́-i Pɔ́li nɛ Silasi piwélaa sí, pin músu rɛ pin pi n tí, piké ha nɛ riwúí kɛmɛɛ pi túhaane.

⁶ Kapi pi m paa, apí pɛɛ Yasɔ́ nɛ Yeesu pikó picɔ́ ɔ́píi apí nɛ kuyu pitúhaane léɛɔ́ pin cáái rɛ: Pisoí mpí pɛɛ kɛtɛ́ nnéi ɔ́kai. Pi kɔ́ kɛrómɛɛ nté tuimɛlɛ.

⁷ Yasɔ́ uu pi yósu pin ukɛyɔ́-i wɛ! Apí Rɔ́m uyɔ́ɔpi isé waisɛlɛ. Pi pólólɛ́ tɛ unyinɛ ucɔ́ yɛ́ wɛ, apí yɛ́ u séi rɛ Yeesu. Tɛ uyɛɛ uyóɔpi wééɛɛ.

⁸ Anɔ́ nyɛ́ aa riwúí tɛ́ nɛ kuyu piwééɛɛ ɔ́ɛ́ mɛyíkíyiki.

⁹ Apí Yasɔ́ nɛ upicɔ́ riwómɛ́ kɛ́ apí hɛ́ɛlɛ apí kɛlɛnɛ pi yá.

Pɔ́li nɛ Silasi yɛ́ Peeree-i wɛ

¹⁰ Kai kɛsinɛ n wa, Yeesu pikó apí Pɔ́li nɛ Silasi Peeree-mɛ́ tónɛ. Kɛ pɛ́ apí Peeree-i n tuiɔ́, apí nɛ Pisuifi kuyómɛyáhaaleɛ n sairilɛ.

¹¹ Pisuifi pɛɛ kei ní wɛ isoi yɛ́ nyamɛ ai tósu Tesaloniki pikó ikó. Apí kɛfa kɛsɛ nɛ Nléécaasimé yósu, apí yɛ́ nípá kɛyáa kɛyɛ Ulééca ritelɛ́ kɛ́ɛni piké yɛ́ tɛ mmɛ́ kapi nní pi n símisi yɛ́ mɛsɛi lɛ́ɛ.

¹² Pimɛyá pɛɛ Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ, aí nɛ Pikireki pɛ́nɛ, pinósi yukóó nɛ pitisi kulúí.

13 Amá ke Pisui fi pɛɛ Tesaloniki-pɔ ní we api n kɔ́ tɛ Pɔɔli ye kɔ́ Peeree-pɔ́ Nléécaasimé yóólɛ́, api yisi api sí́ apí ha písoi tálaankɛɛ api Pɔɔli kápáá.

14 Kei ke Yeesu pikó api Pɔɔli mínimaa kuwéé-mɛ́ tónɛ, Silasi ne Timotee pɔ́o kei tonɛ.

15 Pɛɛ Pɔɔli n sárū ye ne Ateeni u tule api kelenɛ pɛɛɛ. Pɔɔli uu pi pááí rɛ piké ha Silasi ne Timotee símisi rɛ piké mɛkɛɛ u lɛɛɔ.

Pɔɔli ye Ateeni-i we

16 Ke Pɔɔli uu Ateeni-i ní we un Silasi ne Timotee mɛ́, uu yénu rɛ piléé ncɔ́puri ye kuyu yipaalenɛ. Uripɔ́o ari meýikíyiki caai.

17 Lɛ́ nnya, u ne Pisui fi ne pɛɛɛ Ulééca n wuru api ye pɛɛ kuyómeyáhaalee-i ní yóí. Mpá keyáa kénye kuu ye un píye kényaála-i n lɛɛɔ, u ne pɛ́ api likɛcáá n yóí.

18 Mɛ́fine simúnɛ́ sinyine pikó kapi ye sée rɛ Epikuriye ne Sitoyisiye. Pɔɔli ne simúnɛ́ sɛ́ pikpeɛ́ ye kɔ́ yóólɛ́. Api ye pɛɛ rɛ: Uwóocɔ́ni nkó ye mpíí rɛ íye neé? Píɔ́o api rɛ: Li nkpáni yare piléé sanɛ pinyine nsímé kuu símisi. Mɛsei, Yeesu Nsímé Kɛcɛrɛ ke Pɔɔli uú pɛɛ yóólɛ́ un kɔ́ yóólɛ́ tɛ pikpɔ́kpɔ́ yé kam api yisi.

19 Kei kapi pɛɛ u kpisi apí ne kɛcápine kɛ́ kapi ye n sée rɛ Areyopaasi sí́ api rɛ: A icélaa fale iyɛ́ kaá ne ní ka ró símisi tóké kɔ́ nké!

20 Mɛsére kaa nsímé cerémpɔ́onɛ nnyine ró símisi. Tɔ́ neni lalɛ tóké likemɛɛ ripéré tóké nsonɛ yɛ́.

21 Meýikíyiki ke Ateeni pikó nnéí ne písáne pɛɛ kuyu-i ní we api ye mpá keweesi kénye n tū pin nfále mɛɛ ní ka símisi néɛ pin kutu n cɔ́lɛ́. Api lɛ́ memáá likeikei líka lícɔ́ má.

22 Pɔɔli uu yisi uu píkɛyu-i nyere uu rɛ: Ne yɛ́ tɛ nɔ́ Ateeni pikó, nɔ́ meýikíyiki piléenyóonɛ lalɛ háí.

23 Ne nókunéyu-i nyéreile am nósínényóonɛ yénti. Kei ricuruu kam ne kényóonɛ kényine-i yɛ́ lin wɔ́laalɛ́ tɛ: Ulééca unyine kári n nyu. Ulééca uyɛ́ kani nní n yáási áni kɔ́ pɛɛ u nyu kam la kɛ́ nɔ́ céreise.

24 Ulééca uyɛɛ ketɛ́ ne keyóme ne kekemɛɛ líkɔ́ wa. Uyɛɛ Upíima ketɛ́ ne keyómɛca-pɔ́. Uu awosoo ke písoi api n wa kémɛɛ sói.

25 Líka mpuri ái u párilɛ́ kesoipipi kéké ne u m pasii un le yare linyine ye u cónlɛ́. Uyɛɛ ye mpá úye nfáa ne mpá yo nnéí lɛɛ ketɛ́ kɛcáá ní we he.

26 Usoi usɛ́ kuu mɛfoí wa, uú ne u tiki uú ne písoi nnéí wai rɛ piké ketɛ́ nnéí kɛcáá fine. Uu itunɛ pi kériine uu kɔ́ ketɛ́ kapi yé n fine pi hɔ́onɛ.

27 U lɛ́ wale rɛ písoi piké fe piké u wéési, mpá pin n cariinkɛɛ, in n la pi yé ha ne u yɛ́. Amá meýikíyiki mmé, Ulééca úu tó úka ne ketaa we.

28 Uyɛɛ ye nfáa ró he, uyɛɛ kɔ́ tíyɛɛ kari mpá yo wai tɔ́n kɔ́ we. Lɛ́ ke nópínéyómeni pinyine apí maa rɛ: Tó́ ne kɔ́ Ulééca sipipi le.

29 Kari nní usipipi nnya, ári yé fe tóké musí rɛ u we yare wura néɛ nwóóweni néɛ ripare ke kesoipipi aké ne kemɛsɔ́hɔ́ ne kekemúnɛ́ ní serí rɛ líké n nyamí.

30 Písoi ye pɛɛ kuɛ́maha-i wele pin ne lɛ́ nnéí wai. Ulééca úu kuɛ́maha kumúnɛ́ kpɛ́ kpísi uké ne linyine wa. Amá nkpéni kuu sisoipipi nnéí séi rɛ sin yei ní we, síké mɛ́fine consɛ́.

31 Li we rɛ u keyáa kɛ́ kuu písoi nnéí ne aseí n túhaanɛne piyekei masile, uu kɔ́ uyɛɛ itúhaanɛ ní tonɛne piwéɛ másu. Píkɔ́kpɔ́ kémɛɛ kuu liute yukuse uú ne mpá úye nyíse rɛ uyɛ́ kuu itúhaanɛ tí.

32 Kapi n kɔ́ Pɔɔli un pikpɔ́kpɔ́ kémɛɛ piyise nsímé símisi, píɔ́o api u sɛ́nnyi, píɔ́o api rɛ: Mɛcɔ́ mɛcɔ́ kari yé ha mpósímé mmɛ́ kutu ricɔ́.

33 Pɔɔli uu pɛɛ pi yá uu tómpɔ́.

³⁴ Mπά νε λῆ, picō ye νε u konle api ηmurei apí νε kefa tene: Pepee nni Areyopaasi kecápine uwéése use kapi ye n sée re Teniisi νε unósi unyine kapi ye n sée re Tamariisi νε picō picō.

18

Pḗli ye Korēnti-pḗ we

¹ Pḗli uu limemáa Ateeni-i yisi uu Korēnti sí.

² Kei kuu Usuifi unyine kapi ye n sée re Akilasi νε risáne. Pḗnti keteni-i kapi u mari. Italii ketē kuu pēe lē leeri νε uunósi Pisisili re uyóopi wéése Kulooti ye rinóo he re Pisuifi nnéi piké Rḗm keteni-i le nnya. Pḗli uu yisi uu pi lēepō.

³ Pi pēe kesē pikónefukei le. Kapi nní pikēi pise n wai nnya, uu pikeméé tone api pēe kesē n keisi.

⁴ Mπά kewénteyaa ketúnē kéye ke Pḗli uu ye Pisuifi kuyomeyáhaalee-i νε Pisuifi νε Pikireki n tū, un náasi piké kō piké unkó ηmurei.

⁵ Ke Silasi νε Timotee api Masetuwaani ketē-pḗ n yisime api Korēnti-i Pḗli leeri kuu pēe meyíkíyiki Nsímé Kεcire piyóo νε kutu ricō, un Pisuifi nyiselē te Yeesu yeε usoi uyē ke Ulééca uu n wéε.

⁶ Ke Pisuifi apí νε u n kēhene pin kō u lámisi nnya, uu uilū kuu n tanaalē nkonḗo pikuwéé-mē péipō uu pi maa re nō kaí νε tenene. Nḗn m pḗ, nōo nómeneécire fóm, aí nēε linyine wa. Mpuri sane pikó-mē kam nkpéni nní lē tósu.

⁷ Kuu pikekúrí kei n yisi, uú νε utisi unyine kapi ye n sée re Tituusi Yusituusi keyō n tósu. Tituusi ye Ulééca pakarelenle, ukeyō ken kō Pisuifi kuyomeyáhaalee kekúrí we.

⁸ Kirisipuusi ye pēe kuyómeyáhaalee uwéése le. U νε ukeyō pikó nnéi api Upíima νε kefa tene. Korēnti pikó meyā pēe Pḗli nsímé n kō pḗo kō Upíima νε kefa tene. Pḗli uu míni pi wolē.

⁹ Pḗli uu kesine kenyine keláré-i yénu Upíima un νε u símisi re: Iwame íi kape pḗ wa. A nsímé νε rinmóópú. Kape riséé!

¹⁰ Ne kepókúrí welē. Uka úu fene uké pḗ ricḗn, li we re pinésoi ye kuyu kpe-i kulúí welē.

¹¹ Lē nnya ke Pḗli uu kei kuḗmē kuse νε kuwélé tḗne uu pisoí Nléécaasimé céési.

¹² Kumúnē kpe-i ke Rḗm ukó Kaliyḗo uú pēe Akayii keteni-i iyóopi n tū ke Pisuifi api rinóo rise wa, api yisi api Pḗli kecáa nyere, api u tini apí νε pitúhaane sí.

¹³ Apí ha Kaliyḗo maa re: Utisi nkó yeε náasi re pisoí piké unkó kō piké ye meyáhaa féé menyine mee áme isé n tíkilē Ulééca yáasi.

¹⁴ Pḗli uu re uké rinóo yḗsí, aí νε sá Kaliyḗo ricuruu uu pi pēε re: Nḗ Pisuifi, in pēε re piyaa nēε mewai kḗpe menyine kuu wa kaní νε né u ka, né pēε níḗesi am kutu nḗ cḗ yare kai m pise.

¹⁵ Amá in anólempi nēε anyíri nēε nḗrinécúruu isé kecáa ikenene, nḗo yé mmē ceri ani wai. Am la ké lē ye mpuri itúhaane li!

¹⁶ Kei kuu pēε ketúhaane ke-i pi lakase.

¹⁷ Pinnéi api pēε kuyómeyáhaalee uwéése Sḗsitereeni tini api ketúhaane ke-i ipépi u loni. Mπά νε λῆ, aí nkpáni uyóopi Kaliyḗo méka wa.

Pḗli mēpele Antiyḗsi-pḗ

¹⁸ Pḗli uu kō Korēnti-i Yeesu pikó kémeε ketḗne kpá ai siyáa kḗónú. Uu limemáa pi yá u νε Pisisili νε Akilasi api kúninḗi loni pin νε Sirii ketē tósu. Piké kelenε n tḗmpḗ, Pḗli ye pēε Senikireesi-pḗ uriyu rikoósile, rinóo kuu Ulééca n yekei kecáa nnya.

19 Api Efɛɛsi tuiɔɔ, Pɔɔli uu kei upisencɔ yá. Uu Pisuiɔi kuyómeyáhaalee loni u ne Pisuiɔi api kei n yóɔi.

20 Pɛ api u piɛe rɛ uké siyáa sinyine pikɛkúrí tone.

21 Amá úu ηmurei, uu pɛɛ pi pɛɛe rɛ: [Li piɛe rɛ ké ha anyá nnyé nyɛɛ nní rí wemɛ Yerusalem-pɔ li]. Uléecaa un n la, né nókenémɛɛ pɛɛmɛ. Uu pɛɛ kúninɔi Efɛɛsi-i loni uu tómpɔ.

22 Kuú ha Sesaree-pɔ rí suí, Yerusalem kuú ne risairi uú ha piyómeyáhaa yáási uu pɛɛ kelenɛ Antiyɔasi sí.

23 Uu kei tone ai siyáa wai, uu pɛɛ Kalasii ne Firisii sitē-mɛ tiki un Yeesu pikó nnéi pɛɛ kei rí we ikari kpáselɛ tɛ piké ne nfatene n ηmóópúlɛ.

Apoloosi pikei kuu Efɛɛsi ne Korɛnti-i n wa

24 Usuiɔi unyine yɛɛ we api yɛ u séi rɛ Apoloosi. Alɛkisantiri-pɔ kapi u mari. U nsímé nyulɛ ríɓɓɛ un kɔ Nléecaaɛsimé atélé nyu ái nkáripɔ. Uu keyáa yisi uu Efɛɛsi sí.

25 U Upíima nsímé nyulɛ ríɓɓɛ, un Yeesu nkó céési un kɔ símisi tɛ́-tɛ́ yare lɛ kai n wólaalɛ. Amá lɛ ke Yohani uu písoi míni n wóle ηmane kecáa kuu nyu.

26 Uu kuyómeyáhaalee-i lomɔɔ uú ne uripɔɔ n símisi. Ke Pirisili ne Akilasi api lɛ n kó un símisi, api u séi apí ne pikɛyɔ sí apí ha Uléecaa nceɛ u kpáiiɛ tɛ́-tɛ́.

27 Uu pɛɛ limemáa rɛ u la uké Akayii ketē-mɛ ha. Piyómeyáhaa api u ηmóópúɛ, api kɔ kei-pɔ pikó rítélé wólu rɛ un n hapɔ, piké memáɛɛ ríɓɓɛ u yósi. Kuu kei n tuiɔɔ, pɛ nnéi ke Uléecaa uu ípɛelɛɛ n nyíɛ apí ne Yeesu kefa tene kuu yóriyɛ ái kumúnɛ má.

28 U yɛ pɛɛ keyu rikpáiiɛɛle uu mɔ́pá úyɛ keyu-i Pisuiɔi nsímé kéɛsu, uú ne Nléecaaɛsimé atélé tiki uu pi cereise rɛ Yeesu ke Uléecaa uu wéɛ.

19

Pɔɔli yɛ Efɛɛsi-i we

1 Kumúnɛ kpɛ-i ke Apoloosi uú pɛɛ Korɛnti-i rí we, Pɔɔli yɛ pɛɛ yisilɛ uu Asii ayɔɔɔ siló lóɔ uu Efɛɛsi sí, uu kei Yeesu pipiretiki pinyine yɛnu.

2 Uu pi piɛe rɛ: Kani Yeesu ne kefa n tene, Uléecaa yɛ Nfáasɓɓɛ nó hɛɛ? Api u pɛɛ rɛ: Ticuruu ári Nfáasɓɓɛ nkó ríka komaalɛ.

3 Uu kɔ pipise pi kpá rɛ: Míni méyɛ mpuri kapi pɛɛ nó wóle? Api rɛ Yohani meni kuu písoi n wóle kapi ró wóle.

4 Pɔɔli uu pɛɛ pi maa rɛ: Pɛpɛɛ n ηmurei rɛ pi yé mɛfine conse ke Yohani uu yɛ pɛɛ míni wole. Uu yɛ kɔ Isirayɛli pikó maa rɛ piké Yeesu yɛɛ masí ukɛpɛɛ n sɔ́nti ne kefa tene.

5 Ke pipiretiki pɛ api anóɔ nyɛ n kó, api t́yɛɛɛ api Upíima Yeesu rinyiri ne míni pi wole.

6 Pɔɔli uu aníɔɔ pikɛcáa láa, Nfáasɓɓɛ nn pikɛcáa súiri. Api pɛɛ mɛyɔ mpehɛ mpehɛ pisímé loni pin kɔ ne Uléecaa rinyiri písoi símisi.

7 Pinnéi yɛ pɛɛ wale pitisi kefi ne pité.

8 Pɔɔli uu kuyómeyáhaalee-i lomɔɔ, uu kéyɔ kpáiiɛ uu iware itaani ne Uléecaa iyɔɔpi kecáa pi símisi cáká-cáká rɛ piké kó.

9 Amá pinyine póɔn pɛɛ yúlu rɛ apí ne kefa tene, pin kɔ Upíima icélaa iyɛ tiwúí kéɛmɛ sɛ́nnyi pin lámisi. Pɔɔli uu mɛɛ upipiretiki kpísi uú ne kei nyɔsɔ, uu yɛ pɛɛ mɔ́pá keyáa kéyɛ utisi unyine kapi yɛ n séɛ rɛ Tiranuusi ripoo-i isúkuli kéɛmɛ pi n céési.

10 Ái wai inmɛ ité ne iriyu. Lɛlɛɛ t́yɛɛɛ ke Pisuiɔi ne Pikirɛki nnéi pɛɛ Asii keteni-i rí we api Upíima nsímé kó.

Sefa piḡmáne kecáá nsímé

¹¹ Ulééca ye pɛɛ kumúnjé kɛ-i Pɔɔli ne ritikile uú ne mewaisaḡa wapisi.

¹² Lē ai tíyese ricuruu písoi api ye ilū ne sinírípi sɛɛ Pɔɔli rińca kpísi apí ha pitóikó kecáá láa, api pélu, anírí aa kɔ lelu.

¹³ Kei ke Pisuífi pinyine pɛɛ n kɔɔnii pin písoi anírí pései pɔɔ kɔ re pi yé Upíima Yeesu rinyiri sée apí ne písoi anírí pései. Api ye pɛɛ a maa re: Ne Yeesu uyē nsímé ke Pɔɔli uu n yóólē tinyiri ne rinóó nó he re ani písoi mpí kani nní n cǒḡlē kémɛɛ le.

¹⁴ Pisuífi pɛɛ ye Ulééca inyóɔnse n wa uwéese use kapi ye n sée re Sefa piḡmáne píseɛi pɛɛ mewai mē lē wai.

¹⁵ Amá kunírí aku keyáa kɛnyine pi pɛɛ re: Ne Yeesu nyule, nen kɔ Pɔɔli isoi nyu. Nǒ ní, nǒ pɛɛ mpí píye?

¹⁶ Kei ke uníríhélaa uyē uu yisi uu pi kápáa, uu pinnéi rikǒhǒ feriyɛ. Uu rikpákárá ne íwe pi wai apí ha ne itóí yóói, ai tósu apí ne ukɛyǒ-i meḡmane popirimɛ api itóó súúni.

¹⁷ Pisuífi ne Pikireki pɛɛ Efɛesi-i ní we api kóm te lē kai wa. Iwame ii pi loni, písoi api pɛɛ Upíima Yeesu rinyiri meýá n taáselē.

¹⁸ Pɛɛɛ pikemɛɛ Kirisi ne kɛfa n tenɛ meýá api ye pɛɛ sǐ apí ha písoi kecɔpe lē kapi n wapisi yámnente.

¹⁹ Pɛɛɛ pɛɛ meḡmanɛiwai n wai meýá pɔɔ kɔ ne piataretelé sǒnaapɔ api písoi kecɔpe nna a ḡmakaankɛɛ. Pi asilalewoó kéeńle aí lelu mewóópipi ákotokú kuwóó (50.000).

²⁰ Lē ke Upíima nnaḡe nn tíyese unsímé ní ne nípa yei kóónú rísone.

Ncǒkǒi ye Efɛesi kuyu-i wa

²¹ Lē memáa, Pɔɔli uu pɛɛ kemúnjé wai re uké Masetuwaani ne Akayii sitē-mē cǒ uké ne Yerusalem tu. Uu re un kei n tu, li kɔ píse re uké Rǒm kuyu rilóólú.

²² Uu pɛɛ písoi pɛɛ pikɛi u n léni kecɔpe pité yukuse uu Masetuwaani-pǒ tum. Pɛ kuu n tǔ pɛɛ Timotee ne Erasiti. Uricuruu uu nkáripí Asii keteni-i ketóne kpá.

²³ Ncǒkǒi píima nnyine nn likumúnjé kɛ-i Upíima ncee pitiki kecáá nnya Efɛesi kuyu-i léeri.

²⁴ Utisi unyine yeɛ pɛɛ kei we, api ye u séi re Temetiriisi. U pɛɛ úyu le. Piléé pinyine kapi ye pɛɛ kɔ kei n sée re Aritemiisi siwosoopi kuu ye pɛé ne yíraane uu sisiyuke-yuke ne nwóóweni yuhu yare sítumpiwééu. Upikɛi pɛɛ pɛɛ u ne upinípekeikó cǒ kuláa waille rísone.

²⁵ Uu keyáa kɛnyine upikɛicǒ pē nnéi cápine uu pi maa re: Pinésáne, nórínécúruu ye nyule re pirókɛi mpí karí ne le.

²⁶ Nórínécúruu ye kɔ nyánile nǒn kɔ kómɛi re aí nkpáni Efɛesi nté ḡmane, amá Asii ketē nnéi kecáá ke Pɔɔli uyē uu písoi tálaankɛɛ api ḡmurei re apí yé piléé ke sisoipipi asi ní serí ne kutu n cǒlē, te aí Ulééca.

²⁷ Tǒnsá piwai n ceri, mewai mē né pirókɛi riyu kpu, amɛ piróléeyaha píima Aritemiisi kapi Asii nnéi ne sitē sicǒ-pǒ n yáási fíise, úka úu ye pɛɛ pi n waiselē.

²⁸ Ke písoi pɛɛ n cápinelē api anóó nyē n kǒ, ai kuwóí pi feriyɛ api cáái re: Lipíima leɛ Efɛesi piléé Aritemiisi!

²⁹ Ncǒkǒi nn pɛɛ kuyu nnéi yipu. Písoi api kómɛine apí ne kekpíntahai n sairilē, api Pɔɔli pisencǒ Masetuwaani pikó pité tini apí ne pénepǒ. Pɛɛɛ Kayusi ne Arisitariki.

³⁰ Pɔɔli uú n la uké písoi pɛɛ n cápinelē keyu-i léépǒ, amá Yeesu pipiretiki apí ne u yulu.

³¹ Aí ne upisane Asii pikawe píima pinyine péne api ukemɛɛ písoi tumpǒ apí ne u kesu re úu kape kekpíntahai ke-i lompǒ.

³² PISOI YE PEE WELE PIN KECÁPINE KE-I MÉWOO CÁAI, ÚKA ÚU UCŌ NKŌ KÓMEI, LIN PI TÚÍRESENTE. PIMEYĀ ÁPI KŌ NYU LELEE KEI PI N CÁPINESELĒ.

³³ KEI KE PISUIFI PINYINE API ALEKISANTIRI KÉYU-MĒ TITÉPŌ, PISOI API PEÉ M MÚSU RE UYEE NE ÍCĀKŌI MMĒ KA. ALEKISANTIRI PŌŌ PEE KUNÍPE SÍKA RE U LA UKÉ URIYU HEEPE.

³⁴ KE PISOI API N CÉRI RE ALEKISANTIRI YE USUIFI LE, API PEE RINŌŌ RISE WAI APÍ N CÁAI RE: EFEEESI PILÉÉ ARITEMIISI PEE LIPÍIMA! API LĒ N CÁAI AÍ NE ITUŅE MEKŌNÚ METÉ TULU.

³⁵ KUYU UTELEWŌLE UU FE UU PISOI SÉESE, UU PEE PISE RE: NŌ EFEEESI PIKŌ, WŌO YE ÚU KETĒ KECÁÁ NYU RE EFEEESI KUYU PIKŌ PEE PILÉÉYĀHA PÍIMA ARITEMIISI NE PIKEYU KEE KELÉECĀA-PŌ N LŌIME KECÁÁ PAÍĒ?

³⁶ ÚKA ÚU WE YEE YÉ NSÍMÉ MMĒ N KÉSI. LĒ NNYA, ANI NŌANÉKĪŅ NIŅUKUSE, ANI KAPE N-YŌŌNE-YŌŌNE NE LINYINE WA.

³⁷ PISOI MPÍ KANÍ NE Í KA ÁPI KURŌYŌMEYÁHAALEE-I LÍKA CAAI, ÁPI KŌ PIRŌLÉÉ ARITEMIISI LÁMAANKEE.

³⁸ IN TE ÚYU TEMETIRIISI NE UPIKEICŌ YE UNYINE NE NSÍMÉ MÁ, SITÚHAANEYĀA YE WELE, PITÚHAANE PIN KŌ WE. PI YÉ FE API KEI KETAHAI U SÉI APÍ NE PI TÚHAANE.

³⁹ NŌN KŌ PEE Í-YE NCŌ M MÁ, TŌ HA RIYŌŌPIPOO-I MMĒ SÍMISI YARE KAI M PISE.

⁴⁰ INSÁ LĒ, LELEE NENI KEYĀA NKÉ NNÍ Í WA YÉ TÍYESE ARÍ N WE YARE PITENCĀKŌI. ARI YÉ ÍKA YĒ TĀKÉ SÍMISI LIKÉ NE N NYÍSE RE TŌ ALARI MÁLE TĀKÉ NNÍ N CÁPINEĒ.

⁴¹ TINŌŌ TĒ KUÚ MA UÚ NE PISOI KPIISE.

20

PŌLI YE MASETUWAANI NE KIRĒESI SITĒ HA

¹ KE ÍCĀKŌI NN EFEEESI-I RÍŪFA, PŌLI UU YEESU PIPIRETIKI CÁPINE UU IKARI PI KPÁSE, UU PEE YISI UU MASETUWAANI KETĒ-MĒ TŌMPŌ.

² KUU N TUIPŌ, U NE KEI PIKŌ API YŌI UÚ NE IKARI PI KPÁSE, UU KŌ KIRĒESI KETĒ-MĒ TŌMPŌ.

³ UU KEI TONE IWÁRE ITAANI. KAI N TU RE UKÉ KÚNINŌI LŌ UKÉ SIRII KETĒ-MĒ HA KUU KŌ TE PISUIFI YE KÓMEINĒLE RE PIKÉ U KPU. UU RE U YÉ MESE MASETUWAANI-MĒ PEESE.

⁴ UPISENCŌ ANYIRI YE NNYÉ: PEERE KUYU UKŌ, PIRUUSI UŅMÁNE KAPI YE N SÉE RE SOPATEERI NE TESALONIKI PIKŌ MPÍ: ARISITARIKI NE SEKŌNTUSI NE TERIPU UKŌ KAYUSI NE TIMOTEE NE ASII KETĒ PIKŌ MPÍ: TISIIKI NE TOROFIM.

⁵ PEPEE KEKPÉĒ NE RŌ WA APÍ HA TUROWAASI-PŌ RŌ M MÉ.

⁶ ANYÁ NYE-I KAPI YE AKPŌNŌ NYEE ÁA PITE M MÁ N LI METENE-MAÁ KE TŌŌ FILIPU HA ARÍ HA KEI KÚNINŌI LONI. SIYÁA SINUPŪ KARI NCÉE WA ARÍ NE TUROWAASI-I PI LEPEŌ. ARI KEI KESĒ TONE SIYÁA SISEEI.

PŌLI YE TUROWAASI METŌRŌ RILŌŌLU

⁷ KEWÉNTĒYĀA UKŌSO KARI CÁPINEĒ TŌN AKPŌNŌ HŌŌNE PŌLI UKÉ NE LIUKŌSO KUI. LĒ NNYA KUU YŌI KESINE AKÉ HA NE PELU.

⁸ KÉYŌ KECÁÁ KULEE KUNYINE-I KARÍ PEE CÁPINEĒ, SÍFIRÁA KULÚI SIN SERIILĒ.

⁹ KE PŌLI UU LĒ PIYŌI Í NŌŪLĒ, NNŌ PÍIMA NNYINE NN UŅMÁNE UNYINE KAPI YE N SÉE RE ITIIKUSI KPÁPÍ. KULEE KEPOLE KEKŪRÍ KUÚ PEE TŪ. AI U HII UÚ HA KELÉECĀAYŌ METŌSI TÁÁNŪ KULEE KPE-I LŌIRI. APÍ HAPŌ API U YUKUSE UN PIKPŌ MASÍ.

¹⁰ PŌLI UU CÉPIPŌ UÚ HA WULA UU U SAKĀA UU MŪLÚ UU RE: NŌKENÉWUU ÁKE KAPE TŌ, U NE NFÁA MÁLE.

¹¹ PŌLI UU YISI UU PÍTAÁ PELE, UÚ HA AKPŌNŌ HŌŌNE UU LE. UU KŌ NSÍMÉ NŌŪ AÍ NE KPÁII, UU PEE YISI UU TŌMPŌ.

¹² API UŅMÁNE UYĒ PŌ NE KULU NE UNFAA. MPÁ ÚYE RIKIŅ ARI LĒ NNYA NIŅESI HÁI.

PŌLI YE TUROWAASI-I YISI UU MILETI SÍ

13 Ari ntónéí kúninōi loni arí ha Asoosi-pō Pōoli méru. Uyee wée re u yé sōne uú ha pee kei-pō kúninōi loni.

14 Kuu Asoosi-i ró n læpō, ari kei kesé kúninōi loni arí ne Mitileeni sí.

15 Ari kei yisi ari liukóso mmarē Ciyoo ketē ne kō. Ari liukóso Samoosi tulu. Ai weesi ari pee Mileti tulu.

16 Pōoli ricurūu ye pee re úu Efēesi-i nyere ne, ái kapē ne Asii keteni-i méwoo u n nájaise nnya. U pee yónele re un n fe, uké Pantekooti ketúnjé Yerusalem tu.

Anō tōrō ke Pōoli uu Efēesi piwéese ní ma

17 Pōoli uu pee Mileti-i pisoí yukuse uu tum te piké ha Efēesi-pō Uléecaa icápine piwéese u séeme.

18 Ke pē api ukekúrí ní ka, Pōoli uu pi maa re: Nórincúruu ye nyule isoi iyē kamí ne nó ní le hái keyáa foí kē-me kam Asii ketē kúna n cō.

19 Ne menécíre ricepisele nen ne Upíima pikei wai, Pisuífi pin wéesi piké né kpu, api íwe né wai nen ménini ne ncōj kēme we.

20 Tiwúí kēme ne nōsinéyō-i kam lelee yé nó n yóriye nó símisi, ám líka nó pesí.

21 Pisuífi ne Pikireki kam sée am símisi re piké Uléecaa inipee-i mēfine conse api Urópíima Yeesu ne kefa tene.

22 Ne nképēni lē Nfáasone rinōo tikilenle nen ne Yerusalem tōsu, ám kō nyu yo ye kei né mémpō.

23 Amá Nfáasone ye nípa kuyu kúye-i né símisile nn kō né nyíse re akpanii ne íwe píima ye kei-pō né mé.

24 Nnéfáa ricurūu nn né cōjle. Ne kpere pinékei ne kétō tu, am lē ke Upíima Yeesu uu né m pise ne kefa kesē wai, li ne né risá. Pikei pepēe nní re ké riyóó re Uléecaa ipelée kuu ró n nyíse ye Nsímé kecire le.

25 Ne yē te metōrōo kam nní nókenécōpe we. Nó ne picō pē nnéi kam Uléecaa iyōopi nsímé rin-yóó áni neni pikai piyéne né kpáne.

26 Lē nnya kamí la ké neni keyaa nké nó símisi nōké kō te: Nó úye un m pō, ái kenémēe léeri.

27 Li we re ne lē nnéi ke Uléecaa uu n yekei re uké wa nó símisile ám líka nó pesí.

28 Ani nómenécíre tí rōsone, ani kō Uléecaa pikó iméré ke Nfáasone nn nó ní tí te ani n séni kecáa m páilē. Uléecaa ye uricurūu kepipi menye ne pisoí pansese upikó. Ani rōsone pi m múilē.

29 Ne nyule re pisoí kpáaree pinyine yare ákpe yé menétōmpō-maá nó ripime, api nókenécōpe pinyine cópii.

30 Pinyine ricurūu yé nókenécōpe yisi, api nnóomesimé ne Yeesu pipiretiki pinyine feriyē api pincee pi tikise.

31 Lē nnya, áni kapē lōpile. Ani kapē palei re inmē itaani nnéi kam ye ketúnjé ne kesine pinyine-i ne ménini icélaa nó m pehelente.

32 Ne nképēni Uléecaa ne uipeelée nsímé anipe-i nó wa. Uyee rínanje má uké ne nfatene kēme nó n nōmópúselē. Uyee yé kō lisone kuú ne upisoí nnéi m mé nó he.

33 Am úka siwóó née úka uwura née úka melape káipi.

34 Nórincúruu ye nyule re anénipe nnyé kamí ne keisi tō ne pinésencō arí ne ntócōj nnéi wai.

35 Ne lē nó nyísele re lē kai pise re usoi uké keisi uú ne píwekōó n léni. Ani kō Upíima Yeesu rinōo ntí kecáa léise. Uyē nmaa ye re: Uyee n he ye mpōonare mále ai tōsu uyee ihēe n yósu.

36 Ke Pōoli uu lē pimáa ní masí, u ne pē api wúla api keyóme yáási.

³⁷ Pinnéi api pɛɛ limemáá ténisi apí ne Pɔɔli pira api metóɔɔ u yáasi re Uléécaa uké u sarumpɔ.

³⁸ Ke Pɔɔli uú pɛɛ m maa re ápi neni pikai piyéne u kpáne nnya ke piapɔɔ aa lɛ sei meýá caailɛ. Api pɛɛ yisi api u saruni apí ne kúninɔi-i tulu.

21

Pɔɔli ye Yerusalem kuyu ha

¹ Ke tó ne pɛ ari kei lɛ icée n hóɔnɛnɛ, ari kúninɔi loni arí ne mɛsɛ ne mɛsɛ Kɔɔsi n sairilɛ. Ai weesi, ari Rootɛsi tómpɔ ari kei yisi ne Patara-pɔ.

² Ari kei kúninɔi yenu kun Fenisii ketɛ-mɛ sɪ. Ari kpɛ loni arí ne tómpɔ.

³ Kari Siipuru ketɛ keɛ míni kepáápáá n we n yémpɔ, ari ke yá ari kumíi-mɛ tiki hái ne Sirii ketɛ-pɔ, arí ne Tiiri tulu. Kei ke kúninɔi aku kuilú topilɛnɛ.

⁴ Ari kei Yeesu pipirɛtiki lɛɛpɔ, ari pikékúrí tonɛ siyáa sisɛɛi. Nfáasɔnɛ nn pi símisi api Pɔɔli maa re úu kapɛ Yerusalem ha.

⁵ Amá ke siyáa sɛ asi n tómpɔ, ari yisi ari kɔ nsé nɔɔ. Api pinnéi yisi ne pipinɔsi ne pisiwá apí ró sáruni apí ne kuyu leepɔ. Ari kei mínimaa ritimɛ wula ari keyóme yáasi.

⁶ Ari pɛɛ limemáá yáhaanɛ arí ne kpíi. Tóɔ kúninɔi loni, pɛ api pisiyɔ kúúni.

⁷ Tiiri-i kari metóɔɔ kúninɔi lɔ arí ne Putolemayisi sɪ. Ari kei Yeesu pikó yáasi arí ne keyáa keɛɛ pikeméé tonɛ.

⁸ Kai n weesi, ari yisi ari Sesaree tulu. Arí ha Filipu yeɛ Nsímé Kɛcirɛ ne n kóónúlɛ keyɔ-i tonɛ. U písoi pisɛɛi pɛ kapí pɛɛ Yerusalem-pɔ n wée usɛ lɛ.

⁹ U pɛɛ pikpére pina mále pɛɛ ápi utisi n nyu. Pi ye pɛɛ Uléécaa rinyiri ne símisilɛ.

¹⁰ Tɔn kei lɛ we lin siyáa kulúi wai ke antepu uyɛ kapí ye n sée re Akapuusi uu Yutee ketɛ-pɔ leemɛ uu keróméé weri.

¹¹ Uu Pɔɔli kutampála kpísi uu ána ne anípe hɔpu uu re: Nfáasɔnɛ ye maa re nní mɛɔ ke Pisuífi apí ha Yerusalem-pɔ kutampála nkú ute íɲme hɔpunɛ, api pɛɛ limemáá mpuri sanɛ pikó anípe-i u wai.

¹² Kari anóɔ nyɛ n kɔ, tó ne Sesaree-pɔ Yeesu pikó ari Pɔɔli súúluisɛ re úu kapɛ Yerusalem ha.

¹³ Pɔɔli uu pɛɛ ró pɛsɛ re: Yo nnya kani téní nɔn la nɔké inépiɲɛ riyɔɔsɛ? Ai pihɔpɛ ɲmanɛ ke née ne menécíre cápínɛlɛ nen mɛ. Lin kɔ n wa re ké Upíima Yeesu kecáá Yerusalem-pɔ kpu, nɛ we.

¹⁴ Kari umékó m pɔɔnɛ, ari sée ari pɛɛ mɛsɛ maa re Upíima mɛla mɛké wa.

¹⁵ Kari kelɔ ke-i siyáa sinyinɛ n tónɛ, ari merócirɛ cápínɛ ari Yerusalem tómpɔ.

¹⁶ Yeesu pipirɛtiki pɛɛ Sesaree-i n we keɔpɛ pinyinɛ api yisi api ró sáruni apí ne Siipuru ukó unyinɛ keyɔ ró sɪ tɛ piké kei ró yɔsí. Pi ye u sée re Manasɔɔ. Háí ái neni-mɛ kuu Yeesu tikilɛ.

Pɔɔli ye Yakupu keyɔ ha

¹⁷ Kari Yerusalem n tuiɔpɔ, Yeesu pikó apí ne mpóɔnare ró yósu.

¹⁸ Kai kóso n weesi, Pɔɔli uu ró tíki ari Yakupu keyɔ sɪ. Piwééɛ picɔ nnéi pɔɔ kɔ kei cápínɛpɔ.

¹⁹ Pɔɔli uu yisi uu pi yáasi uu pɛɛ lɛ nɛ lɛ ke Uléécaa uú ne upikɛi rintíki uú ne mpuri sanɛ pikó keɔpɛ wai pi keɛnkeɛ kélé-kélé.

²⁰ Kapi lɛ n kɔ, api Uléécaa pakare, api pɛɛ Pɔɔli maa re: Pɔ nyánii, umáreɔ! Pisuífi yarɛ píle píle ákotokú kefi kumúnjé pɛɛ nté Upíima nɛ kefa tenɛ pin kɔ irósé tikilɛ nɔnɛ.

²¹ Pi kɔ pɛɛ pi símisilɛ re pɔ ye Pisuífi pɛɛ mpuri sanɛ pikó keɔpɛ n we céésilɛ re ápi kapɛ ye Moisi isé waisɛ, tɛ lɛ nnya, ápi kapɛ ye siwá tiké, ápi kapɛ ye kɔ inyékií wa.

22 Tóké nkpéni ní-ye kpísi? Mpá liké íye wa, pi yé kǒ te pǒ ka.

23 Lẽ nnya, a mmẽ kari nní pǒ m maane ritiki. Pitisi pina pinyine ye nté keróɔpe wele pɛe rinó n yekei re pi yé pimɛcire Ulééca pa.*

24 Pirinó tẽ itunɛ ye tǒmpǎle. A pi kpísi, nó ne pẽ ani kesé píyufune inyóonse wai, aa lẽ kápí ne n nyóonsene kecáá hééle. Kei ke pisoni api yé pɛe yé te lẽ kapi keróɔá n símaankɛe ye nnóome le, api kǒ yenu re pǒ ticuruu ye Moisi isé tikilenle.

25 Tǒ mpuri sane pikó pɛe Kirisi pikó m panse pǒ títélé piwóle masile ari pi símisi re tǒ símaanele aí tone re ápi kape ye inyóonsesare néé ménye li. Aapi kape ye kǒ isee kápi rimpá piké ménye lese isare li. Piké kǒ pimɛcire tĩ, ápi kape iwásá n wai.

26 Kai kóso n weesi, Pǒli uu pitisi pẽ kpísi apí ha kesé akópe pihɛere inyekii wai uu pɛe Ulééca keyǒ loni uu kumúnjé kpe-i ke inyóonse tǒrǒ siyaa así ha n tenene pisoni símisi.

Pi Pǒli Ulééca keyǒ-i tĩ

27 Siyáa sisɛei sɛ kapi ye ne áyu n fũ sin ne ketónjé tuine, Pisui fi pinyine pɛe Asii keté-pǒ n léeri apí Ulééca keyǒ-i Pǒli yenu. Api pisoni nnéi tálaankɛe api u tini.

28 Apí n cáái re: Isirayɛeli pikó, ani kam ani ró lǛ! Usoi uyɛe mpá yei ne mpá úye Isirayɛeli pikó kecáá nsímé kópe n símisi un kǒ tee re úka úu kape ye Moisi isé ne Ulééca keyǒ nké waise ye nkó. U nkpéni ntǒrǒ sei ne Pikireki kei lonle uu kǒ kelǒ sǎne kẽ mékperinkpe waise.

29 Pi pɛe kuyu kémɛɛ Pǒli ne Efɛesi ukó kapi ye n sée re Turǒfim yenle api pɛé m músu re Pǒli ye ne Ulééca keyǒ u lompǎle.

30 Ai kuyu nnéi nǒkǎre, pisoni api awélé nnéi n léenti pin kálaapǒ. Pisoni api Pǒli tini apí ne Ulééca keyǒ iyaa leepǒ api mɛse ne mɛse ke hánɛsi.

31 Pin pɛe nkpéni náási piké u kpu. Nsímé nn Rǒm písóɔca uwéése kutu-i loni re Yerusalem kuyu nnéi ye nǒkǎre.

32 Uyɛ uu mɛse ne mɛse písóɔca kpéé ne písóɔca picǒ cápine uú ne riwúí-mẽ wurupǒ. Kapi usóɔca wéése ne písóɔca picǒ n yé, apí pɛe Pǒli ipépi yá.

33 Usóɔca wéése uyɛ uu pɛe nyǒsǒpǒ uú ne Pǒli kǒ, uu u tini uu rinó he re piké akpanii até ne u paasi. Uu pɛe pisoni pɛe n lémaalẽ pise re: Uye kecire lo? Yo kuu mpíí wa?

34 Amá pisoni apí pɛe méwoo ne mɛcǒ n cáái, úka úu kǒ uɔǒ nkó kómei. Usóɔca wéése úu pɛe níka kómei. Uu mɛse upísóɔca rinó he re piké Pǒli kpísi piké ne písóɔca keyǒ ha.

35 Ke Pǒli uu sitákui kapi ye ne kulee rińtaá n tu, písóɔca apí rikpákára ke pisoni apí ne u ní la nnya u sakaa.

36 Pisoni riwúí ye pɛe u tikilenle pin cáái re: Ani u kpu!

Pǒli ye pisoni kecǎpe rinó yǒsí uké uriyu hɛere

37 Kapi ní la piké Pǒli ne písóɔca keyǒ lǒ, uu usóɔca wéése pise re: Ne ncée má ké símisii? Usóɔca wéése uu u pise re: Pǒ Mékireki kómeilɛɛ?

38 Lẽ nnya, aí pǒ Esipiti ukó uyɛe sé nní ícǎkǎi ne ní ka uu pisoni kǒ ákotokú ana kpísi uú ne kucɛsi kóima loni re piké atǒpi u lǛɛ?

39 Pǒli uu u pɛse re: Né ne Usui fi le. Silisii keté-pǒ, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Mpá yei-pǒ kaku kǒ ríyu má. Ne pǒ we re a ncée né he ké risoiwuí ntí rinó maa.

* 21:23 Tinó kapi n yekei aseí re háí ne kumúnjé kunyine-pǒ apí yé píta n ntí apí ye kǒ nnyúpi nyai.

⁴⁰ Usóóca wéése uu ncée u he re uké símisi. Pòoli uu sitákui kecáá nyere uu písoi pè kunípe sika re piké riséé. Api pinnéí sée keu. Pòoli uu pee piméyu kapi ye n sée re Mè-epiree ne rinóo pi maa re:

22

¹ Pinésáa ne pinémárecò, ne la ké nkpéni rinéyu heere.

² Kapi n céri re piméyu kapi ye n sée re Mè-epiree kuú ne pi símisi, api piséé nyóonse. Uu re:

³ Ne Usuifi le, Silisii ketè-pò, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Amá Yerusalem nté kapi né rimúlú. Kamaliyeli yee pee unécélaa. Uyee né céesi lè kam yé pirósáa isé rintíki kélé-kélé. Am ye pee Uléecaa likó ne akpéri wa, yare káni ye nní ne akpéri li n wa mecò.

⁴ Ne ye pèpee Yeesu n tìkilè n wéékuselène am ha ne pi kóni. Ne ye pee pitisi ne pinósi cópiile am pahaanke am kukpaniilee wai.

⁵ Uléecaa usina ne kuyu piwéése yé fe apí ne nnénóo símisi re ám kiraase. Piricuruu ye átelé ne Tamaasi né tumaalenle re ké fe ké Yeesu pikó pee kei ní we cópii ké pahaanke ké ne Yerusalem ha ké ha íwe pi wa.

*Pòoli ye umefine meconse nkó símisi
(UPM 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Kam pee keyáa kenýine ncée kpísi, ké ne Tamaasi n nyahai-pò, itunje in la iké kecíre tu. Kei ke metéí píima menyine ame keyómecaa-pò mese ne mese leeme ame tapu amé ne né kóónú.

⁷ Am keteni-i lólu, am kóm lin né tee re: Sòoli, Sòoli, yo kecire nnya kaa lè né wéékuselè?

⁸ Am pee pise re: Póo úye, Upíima? Uu rinóo né yósu re: Née Nasareti ukó Yeesu kaa nní ní we pòn wéékuselè.

⁹ Pinéséncò api metéí mē yenu, amá ápi pee uyee ne né n símisi rinóo ríka kò. Kei kam pee re:

¹⁰ Ké íye wa, Upíima? Upíima uu né pese re: A yisi, a Tamaasi ha. Pi yé ha kei-pò pó símisi lè kaa yé n wa.

¹¹ Ke metéí píima mē ame né n nyíinse nnya, pinéséncò api kunípe né múlú api tóròí apí ne Tamaasi sí.

¹² Utisi unýine ye pee kei wele api ye u séi re Ananiyasi. U pee Uléecaa isé tìkilène nsòne. Pisuífi nnéí pee Tamaasi-i ní we ye pee ukécáá anóo sòne símisile.

¹³ Uu kenékúrí weri uu né maa re: Unémárecò Sòoli, ipónípee iké nkpéni wúkule. Kei nní ke inénípee ii wúkule am u yenu.

¹⁴ Uu kò kpá re: Pirósáa Uleecaa ye tíyesele re a umela ceri aa kò asei ute ceru aa liute nkó kóm,

¹⁵ te li we re póo yé masí písoi nnéí inipèe-i uiseérakó li aa lè kaa n yé ne kaa n kò pi símisi.

¹⁶ Uu pee né pise re: Yo nnya kaa nkpéni kò pee nánaise? A yisi piké míni pó wole aa Yeesu rinyiri séi uké apókòpe pó sárei.

Pòoli ye lelee n ttyese kuú ne mpuri sane pikó-i ní ha símisi

¹⁷ Pòoli uu kò kpá re: Kam Yerusalem m pele, ne Uléecaa keyò-i hale am keyóme yáási. Kam ní we nen keyóme yáási, am lólu yare kenípeehee kee né tí.

¹⁸ Upíima kam yé uu né maa re: A mekee Yerusalem kuyu-i le. Pisuífi ápi yé mmē kaa kenécáá n símisine ñmurei.

¹⁹ Kei kam pee u pese re: Piricuruu ye nyule, Upíima re ne pee Pisuífi ayomeyáhaalee kalenle nen pèpee pó n tìkilè cópii nen kukpaniilee wai nen kò pi kaiinkee.

20 Tinécúruu ye pɛɛ wele kumúnjé kɛɛ-i kápɛ pɛɛ úseérakó Etiyɛɛni menyɛ n kɔɔni. Pimɛwai mɛɛ pɛɛ né né risále am pɛɛɛ nní u n kópu ilū múlú.

21 Upríima uu pɛɛ né maa rɛ: A yisi, kɛta-pɔ kam la ké pɔ tū, mpuri sanɛ pikó kɛmɛɛ.

Pɔɔli ye Rɔm usóóca wééɛɛ stɛmisi rɛ uyɛ né kɔ Rɔm ukó lɛ

22 Písoi riwúú tɛ ari Pɔɔli kutu n cɔlɛ aí nɛ kumúnjé kɛɛ-i kuu anó nyɛ mí ma tulu. Kei kapi sicááila lɔ tɛ: Ani kpu. Ai nɛ sá rɛ nkó uké nfáa m má!

23 Ai kuwóí pi wai api pɛɛ m pupukɛɛ pin piilū máhani pin fɔɔɛ pin nkoɔo yukusɛ.

24 Kei kɛ Rɔm písóóca uwééɛɛ uu pɛɛ rinóo hɛ rɛ piké Pɔɔli nɛ písóóca kekale-i lomɔo piké iséí u súúkeɛ uké sɛmisi úu la. Pɛɛ uyɛ-i, pi yé pɛɛ céri lɛ nnya kɛ písóí api n cáái pin nɛ u tɛni.

25 Amá kapi u m paasi rɛ piké u kaii, uu usóóca kpéɛ píɛɛ rɛ: Nɔ ncée má rɛ nɔké Rɔm kɛtɛ ukó kɛ nsímé rín kahane n kpu iséí súúkeɛ?

26 Kɛ usóóca kpéɛ uyɛ uu lɛ n kɔ, uu sɛ́ uú ha usóóca wééɛɛ sɛmisi rɛ: Usóí uyɛɛ Rɔm ukó lɛ, íye kaa nkɛpɛni wainɛ?

27 Kei kɛ usóóca wééɛɛ uyɛ uu pɛɛ Pɔɔli kekúrí háɔo uu u píɛɛ rɛ: A né sɛmisi ké kɔ tɛ pɔ Rɔm ukó lɛɛ. Pɔɔli uu rɛ: ɛɛɛ!

28 Usóóca wééɛɛ uu kɔ kpá rɛ: Siwóó píima kɛ néɛ héele am nɛ panse keyupipi. Pɔɔli uu rɛ: Né nɛ hái kenémare-mɛ keyupipi lɛ.

29 Pɛɛɛ pɛɛ ní la piké u n káií uké sɛmisi api mɛɛɛ nɛ mɛɛɛ ukekúrí yisi. Iwame ii usóóca wééɛɛ ricuruu loni, kuu n yé tɛ u tíyɛɛɛ api Pɔɔli paasi api káií un kɔ nɛ Rɔm ukó nnya.

Pi Pɔɔli nɛ ketúhaane píima ha

30 Kai kóso n weesi, usóóca wééɛɛ uú n la uké yé lɛ kɛ Pɔɔli uu n wa kɛ Pisuifi apí nɛ pitele u n sélɛ. Uu akpanii kɛmɛɛ u lesɛ uu pɛɛ rinóo hɛ rɛ pɛɛɛ ye Ulééca inyóonɛ n wa piwééɛɛ nɛ pitúhaane píima nnéí piké cápínɛ. Uu pɛɛ tíyɛɛɛ apí nɛ Pɔɔli háɔo uu pikɛɔɔɛ u nyɛɛɛɛ.

23

1 Pɔɔli uu pitúhaane píima pɛ́ iníɛɛ tapu uu pɛɛ rɛ: Pimáɛɛɔ, nɛ inésoi kɛmɛɛ Ulééca iníɛɛ-i nɔnɛ kɛisile hái nɛ neni-mɛ. Kɛfa kɛɛɛ kam nɛ u tikilɛ.

2 Kei kɛ Ulééca usina Ananiyasi uu pɛɛ pɛɛɛ Pɔɔli kekúrí ní we rinóo hɛ rɛ piké nnóo kɛcáa u pi.

3 Pɔɔli uu pɛɛ rɛ: Pɔ́ kɛ Ulééca uu pépunɛ, pɔ́ mmɛɛ tomé mmú. Pɔ́ kei tū tɛ pɔ́ké isé ritiki pɔ́ké nɛ né túhaane, aí pɔ́ké isé rikéɔɔɛ aa rinóo hɛ rɛ piké né káií!

4 Pɛɛɛ nɛ u n kólɛ api rɛ: Ulééca usina ye Ulééca pikɛi n wai kaa nní lámaankɛɛ!

5 Pɔɔli uu rɛ: Am nyu rɛ Ulééca usina lo, pimáɛɛɔ. Li Ulééca ritelé-i wólaalɛ tɛ kape kupóyu uyukóo kɛcáa nkóɛ n símaankɛɛ.

6 Pɔɔli ye pɛɛ picéɛ máálenlɛ rɛ Pisatusee nɛ Pifarisi pɛɛ ketúhaane kɛ-i kɛsɛ we. Lɛ nnya kuu ketúhaane kɛ-i ricáái rɛ: Nɛ Ufarisi lɛ, pimáɛɛɔ! Unésáa pɔ́ kɔ Ufarisi. Kam n tálɛ tɛ Ulééca ye nkɔ́ kɛmɛɛ pikɔ́kɔ́ yukusɛnɛ nnya kápɛ nɛ nté né túhaane.

7 Uké nɛ lɛ píimáa mí masí, Pifarisi nɛ Pisatusee pin nsímé pípasainɛ rikápáa, písóí api kɛnɛ, nípa píyɛ nɛ pikunai.

8 Pisatusee apí ye ηmurei rɛ pikɔ́kɔ́ yèè nkɔ́ kɛmɛɛ yisi, apí ye kɔ ηmurei rɛ píléécaatumɛ nɛ lifáakó lɛɛ aí nní kúyɛnɛ ní we ye we. Amá Pifarisi pɔ́ nɛ ye linnéí ηmureilɛ.

⁹ Iwóó ii cóni, isé picélaa pinyine pɛɛ Pifarisi kunai-mē ní we api yisi api késu apí ne ketē kpɛɛni api re: Ari usoi nkó nkópe níka nyáni. In n la, lifáakó lee ái kúyene ní we née uléécaatumɛ unyine yee ne u símisi.

¹⁰ Iwóó íi taá, hái aí ne usóóca wéése iwame wai re ápi kape nté lē n wai apí ne Pɔɔli céériine. Uu lē nnya písóóca rinóó he re piké riwúí-i lompɔ piké Pɔɔli lesepo piké ne písóóca kekaɛ u ha.

¹¹ Kesine ake wai, Upíima uu Pɔɔli kekúrí nyósópɔ uu re: A ikari wa. Lē kaa nní Yerusalem nté inéseérakó n li, li we re póké limɛcɔ Rɔm-pɔ i li.

Pisuiɸi ye riŋmulaane re piké Pɔɔli kpu

¹² Kai kóso n weesi, Pisuiɸi pinyine api cápine apí ŋmulaane api Ulééca keyu-i wéeri re pinsá Pɔɔli n kpu, ápi líka melélé má.

¹³ Pɛpɛ lē tiŋmulaane ye písoi afɛɛna rifaauɛ.

¹⁴ Api yisi apí ha pɛpɛ ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne kuyu piwéése leepɔ, api pi maa re: Tɔ merócire kpísile ari he, ari Ulééca keyu-i wéeri re tɔnsá Pɔɔli n kpu, ári líka melélé má.

¹⁵ Lē nnya, nó ne pitúhaane tɔrɔɔ, ani nsane kómɛine, ani kpárá aní ha usóóca wéése pise re uké ne Pɔɔli nó kam nóké nsímé mmē tipérése nóké yé nké. Tó ne merócire picápine máálenle re tóké ncée u riké tóké u kpu.

¹⁶ Kei ke Pɔɔli umerepi unyine uu nsímé mmē kɔ, uu yisi uu písóóca kekaɛ sí, uu lompɔ uú ha Pɔɔli kutu-i wai.

¹⁷ Pɔɔli uu pɛɛ usóóca kpéɛ use séi uu u maa re: A ŋmánɛ nkó usóóca wéése kémɛ sárumpɔ. U lalɛ uké nnyine u símisi!

¹⁸ Usóóca kpéɛ uyē uú ne usóóca wéése kémɛ Pɔɔli umerepi sí uú ha re: Ukpaniikó Pɔɔli yee né sée uu né maa re ké ŋmánɛ nkó ne kepómɛ kam te u nnyine mále uké pó símisi.

¹⁹ Kei ke usóóca wéése uyē uu ŋmánɛ uyē sée, uu kunípe u tini apí ne iyaa leepɔ. Uu pɛɛ u pise re: N-ye kaá la póké né símisi?

²⁰ ŋmánɛ uyē uu re: Pisuiɸi pɛɛ rinóó rise wa re piké rikpárá piké kóso pó pise re a Pɔɔli ne ketúhaane píima-i hapɔ keké unsímé mmē nsane ripérése piké yé nké.

²¹ Pin n ka, kape ne kutu pi ricɔ. Li we re pikɛcɔpe, písoi ye afɛɛna rifaau pɛɛ ní la piké Pɔɔli tí. Pi wéerile re pinsá u n kpu, ápi líka meluke née meníré má. Pi pimɛcire picápine máálenle, tipónóó ŋmane kapi nkpéni mé.

²² Usóóca wéése uu pɛɛ ŋmánɛ uyē maa re: Kape tíye unyine uké kɔ te pɔ mmú né símisi. Uu pɛɛ re uké nkpéni n ŋme uké tómpɔ.

Pi Pɔɔli ne uyóopi ptima Felikisi leepɔ

²³ Usóóca wéése uu pɛɛ limemáá písóóca kpéɛ pité séi uu pi maa re: Ani písóóca píle píle meté ne pisantone kuwóó ne afɛéré ne pipáŋkóó píle píle meté cápine piké n nyu re pi yé fe api kesine mese áme we kefi kumúnjé Sesaree tómpɔ.

²⁴ Ani kɔ isá nyóonse yee yé ne uyóopi píima Felikisi kémɛ Pɔɔli n tu líka ái yé u n wa.

²⁵ Usóóca wéése uu kɔ rítelé wólu uu pi múise re piké ha Felikisi pa. Lē kuu n wói ye nní.

²⁶ Ne pó yáasi, Upíima Felikisi. Née Kulooti Lisiyaasi. Née rítelé ntí pó wólu.

²⁷ Pisuiɸi ye usoi nkó kam nní pó m pápɔlɛ tinle re piké u kpu. Kei kam pɛɛ kɔ te u Rɔm ketē ukó le, am pɛé ne pinésóóca hapɔ am u come.

²⁸ Am pɛɛ re ké kɔ te ní-ye kecire ke Pisuiɸi apí ne u cési, am pɛɛ u kpísi aní ne piketúhaane píima sí.

²⁹ Kei kam pɛɛ céri re piisé kecáá kapi nsímé pásaine. Am unkópe níka yé kapi yé ne usoi ní kpu née kapi yé ne akpanii u n wa.

³⁰ Am kə limemáá kóm te Pisui fi ye ηmúlaankεε re pi yé u kpu. Lē nnya kam mεse ne mεse pó u papələ, am kə upiteecə símisi re piké ha kepómεε ketahai u sée.

³¹ Pisóóca api usóóca wéése rinəə kuu n he tiki, api Pəəli kpísi api kesine ne Antipatiriisi u tómpə.

³² Kai kóso n weesi, pisóóca pεε ána n sónε api pikεkalε-i pεεεε, pisantone ηmanε apí ne Pəəli tómpə.

³³ Kapi Sesaree n tuipə, pisantone api rítelε uyóəpi píima Felikisi pa, api kə Pəəli u nyíε.

³⁴ Kε uyóəpi píima uu rítelε pikéē m masí, uu Pəəli pise re u kuwélé kúye ukó lε? Kuu n kó te Silisii ukó lo,

³⁵ uu u maa re: Pipóteecə pin n ka, né pεε pó píseise am kóm. Uu pεε rinóə he re piké Pəəli kpísi piké ha Erooti keyə-pə hánεsi.

24

Pisui fi ye Felikisi keyu-i Pəəli ne nstmé rikpára

¹ Ai wai siyáa sinupū, Ulééca usina Ananiyasi ne kuyu piwéése pinyine ne usíméyó unyine kapi ye n sée re Terituluusi api Sesaree-i hapə. Api uyóəpi píima Felikisi-i sí te piké ha Pəəli ketahai sée.

² Uyóəpi uu Pəəli séipə, Terituluusi uu yisi uu picé u kápáá, uu uyóəpi maa re: Urósáa, uyóəpi píima! Pó tíyεε kari nkínηηε-i we hái ái neni-mε. Ketē kaa rísəne m múlē nnya kε nconε meyā nn kerótē nké kecáá wa re liké ne ke sənεsi.

³ Tə pakare! Ne pipókεi ne lē kaa mesére ne m pá yei ró n wai.

⁴ Am la ké kə picónə pó rikpá. Amá ne rikónə pó wúkule re a kə ne kefa ró fénne, aa nkáripí kutu ró cə.

⁵ Tə yē te utisi nkó ye likpááree linyine lε. Uyεε Nasareti pikó mekóóle icápine uyukó. Ketē nnéi Pisui fi kecəpe kuu rícəkəi tanaalē.

⁶ Ticuruu u pεε náásile uké Ulééca keyə mékperinkpe waise, kari pεé ne u tí. [Tə pεé lalε təké ne u túhaane yarε ke irósé ii m pise.

⁷ Amá usóóca wéése Lisiyaasi uú weri uú ne rínanηe arónípe-i u yósu.

⁸ Uu pεε Pəəli piteecə pē maa re piké ne nsímé pó lεεmε.] Pən tipócuruu Pəəli m píseise, pó yē te mmē karí ne u n cési ye aseilε.

⁹ Pisui fi təəə api yisi api Terituluusi kecáá kpá api re mεsei, lē kai li.

Pəəli ye Felikisi keyu-i uriyu heere

¹⁰ Kei kε uyóəpi píima Felikisi uu pεé ne kunípe Pəəli rinóə he re uké unkó símisi. Pəəli uu re: Urósáa uyóəpi, ne nyule re hái ái neni-mε kaa kerótē nké kecáá itúhaane lε. Lē nnya kamí ne kefa kesε kepóyu-i rinéyu heεrene.

¹¹ Pó fe aa ripócuruu pise aa kóm te kamí ne Yerusalem-i rí ka, siyáa kefi ne sité ye nsí. Ulééca kam piyáhaa ka.

¹² Uka úu keyáa kenyine né lεepə, tó ne unyine tən Ulééca keyə-i néε kuyómeyáhaalee-i néε kuyu-i we tən yóí néε tən písoi kupakarεciré tálaankεε.

¹³ Písoi mpí apí yé ríka yē piké re mmē kapi ne nkpéni nté né cési.

¹⁴ Amá né kepóyu-i aseilε símisi re ne ncée fale mmē kapi nní n kpíilē te mekóóle icápine ukó lε. Amá pírsáa Uleecaa kam pεε yáási nen kə lē nnéi lεε isé ne antepuyε atelé kémεε n wólaalē ne kefa tenēlē.

¹⁵ Lē kam n tálē ke pē ticuruu pó kə tálē te Ulééca ye písoi sənε ne pikópe pεε n kpí nkpə kémεε yukuse.

¹⁶ Lē nnya kam mesére ηmóópúlē te ké Ulééca n tikilē ne kefa kesε.

¹⁷ Kamí ne nté n yisi, li inmē kulúí wale. Ne neni pεεmε re ké nnépuri pikó linyine he, ké kə nyóənsε ké ne Ulééca yáási.

18 Lẽ kam pɛé nɛ Ulééca keyɔ-i kparálẽ kapi nɛ né lɛɛpɔ, nɛn akóɛ pihɛɛɛ inyekii piwai máame. Tisoiwuí ríka ári pɛɛ kenékúrí cápínɛlẽ. Am kɔ pɛɛ rícakɔi nka wai.

19 Pisuiɛ pinyinɛ pɛɛ Asii ketẽ-pɔ leemɛ api kei né lɛɛri. In pɛɛɛ pɛɛ nnyinɛ má piké nɛ né cési, pẽ kai pɛé nɛ sá rɛ piké kɛpómɛɛ kam.

20 Née pɛɛɛ nté nní rí wɛ piké símisi nké tɛ kari ketúhaanɛ píima-i pitúhaanɛ rí ha, nkóɛ rí-ye kapi kenécáá yé?

21 Née nnékóɛ kam nɛni n wa mɛɛ lẽ kam ketúhaanɛ kɛɔɛ rin-yóó rɛ: Kam n ñmurei rɛ pikɔkɔ yèè nkɔ kémɛ yisilɛ nnya kapi nkɛpéni nɛ nókenýu-i né túhaanɛ.

22 Felikisi yɛ pɛɛ Kirisi nɛɛ kɛcáá nyulɛ. Uu nsímé piké nɛ yá uu pitúhaanɛ keyáa tɛrjɛ, uu pɛɛɛ Pɔɔli ketahai n sée maa rɛ: Usóca wééɛ Lisiyaasi un píyɛi n ka, né pɛɛ nónnésímé ripéɛɛ rísonɛ.

23 Uu pɛɛ usóca kpéé tinóɔ hɛ rɛ uké Pɔɔli kukpaniilee-i wa uké ukɛcáá m paílẽ, amá uké nɛ kényu u m purú, úu kape yɛ yè rɛ upikó ápi kape u lé.

Pi nɛ Pɔɔli Felikisi nɛ uunasi Turisii kémɛ ha

24 Pɔɔli uu kei lẽ n wɛ áí nɛ siyáa sinyinɛ kóónú. Uyóɔpi píima Felikisi nɛ unósi Turisii apí hapɔ. Unósi uyɛɛ Usuiɛ lɛ. Uyóɔpi Felikisi uu tum apí Pɔɔli u séipɔ, uu u piɛ rɛ uké u símisi, yo kapi yɛ rɛ usoi yɛ Kirisi Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ?

25 Kɛ Pɔɔli uu aseɛ pitiki nɛ lẽ kɛ usoi uu yé umɛcirɛ rimmúlú nɛ lẽ kɛ Ulééca uu písoi n túhaanɛ nɛ nsímé rí lɔ, ai Felikisi cón. Kei kuu pɛɛ Pɔɔli maa rɛ: Pó fe aa nkɛpéni lẽ tómpɔ. Nɛn píyɛi kényu n yé, né kɔ pó sée.

26 U pɛé lẽ tálẽ tɛ Pɔɔli uké siwóó u hɛ. Lẽ nnya kuu mɛsɛɛ u séleipɔ pin yóí.

27 Ai lẽ n wɛ ñmɛ ité íí nɛ tómpɔ. Pɔrisuusi Fɛsituusi uu Felikisi ripóhɔ iyóɔpi tonɛ. Felikisi uu Pisuiɛ mpɔɔnɛ n la, uu lẽ nnya Pɔɔli kukpaniilee-i n yálẽ.

25

Pɔɔli yɛ uyóɔpi píima Fɛsituusi kémɛ pitúhaanɛ ha

1 Fɛsituusi uu Sesaree keteni-i hapɔ uu siyáa sitaani wai, uu pɛɛ limɛmáá yisi uu Yerusalem tómpɔ.

2 Kei kɛ pɛɛɛ yɛ Ulééca inyóónɛ n wa piwééɛ nɛ Pisuiɛ pɛɛ kuyu iwééɛ n tú apí yisi apí ukɛmɛé Pɔɔli ketahai séi.

3 Apí kɔ u wɛlu rɛ uké nɛ pi kó uké ncée pi hɛ piké Pɔɔli nɛ Yerusalem pɛɛpɔ. Tipinɛ kapi lẽ wa piké nɛ ncée u rí kpu.

4 Fɛsituusi uu pi pɛɛ rɛ Pɔɔli yɛ Sesaree-pɔ kpaniilɛnɛ. Uyɛ ticuruu yé kɔ nfáani kei pɛɛ.

5 Uu kɔ pi kpá rɛ: Nópínýukóó piké né ritiki. In tɛ usoi nkó yɛ linyinɛ caai, piké ha ketahai u sée.

6 Fɛsituusi uu Yerusalem-i tonɛ siyáa sipaha née kɛfi kumúhɛ uu pɛɛ kɛlɛnɛ Sesaree pɛɛ. Kai kóso n weesi, uu ketúhaanɛ-i sí uú tonɛ, uu tum apí Pɔɔli kpíipɔ.

7 Kuu n hápɔ, Pisuiɛ pɛɛ Yerusalem n lééɔ apí hapɔ, apí u kálisi apí nsímé píima nnyinɛ nɛ ketahai u séi. Nn kusa kulúí wɛ. Amá piuka úu fe uké nyíɛ rɛ aseɛ kapi símisi.

8 Pɔɔli pɔó késu uu rɛ: Am nɛ Pisuiɛ isé née Ulééca keyɔ née Rɔm uyóɔpi Sesaa púnɛ.

9 Fɛsituusi uu Pisuiɛ mpɔɔnɛ n la, uu lẽ nnya Pɔɔli piɛ rɛ: Pɔ ñmurei rɛ piké nɛ Yerusalem pó ha piké ha kei-pɔ kenémɛé nɛ nsímé mmú pó túhaanɛ?

10 Pɔɔli uu u pɛɛ rɛ: Sesaa ripoo-i kam nní nyɛnu, kei kai nɛ sá rɛ piké nɛ né túhaanɛ. Tipócuruu yɛ nyulɛ rísonɛ rɛ ám Pisuiɛ líka caai.

¹¹ Nɛn ncaai nnyine n wa kapi ye ne usoi ní kpu, am nkɔ́ kɛsu. Amá in te pi ne né rikpárále, úka úu ncée má uké pianipe-i né ritéɔ. Ne pise re piké ne nnésímé Sesaa kémɛ tu.

¹² Fɛsituusi ne pɛpɛɛ mesɔhɔ u n kpáriise api símaane, uu pɛɛ Pɔɔli maa re: Pɔ re mpósímé nké Sesaa kémɛ tu. Lɛ nnya, Sesaa kémɛ kaa yé kɔ ha.

Fɛsituusi ye Pɔɔli nstímé uyóɔpi Akiripa símisi

¹³ Ai siyáa kulúi kóónú, uyóɔpi Akiripa ne uyéi Pereniisi api Sesaree-i Fɛsituusi piyáhaa sí.

¹⁴ Kapi siyáa kulúi n wa, Fɛsituusi uu Pɔɔli nsímé mmɛ kpísi uu Akiripa símisi. Uu re: Felikisi yɛɛ pɛɛ nté iyóɔpi n tóne uu ne né tise ye ukpaniikó unyine kulee wailenle ne neni-mɛ.

¹⁵ Kam Yerusalem ní ha, pɛpɛɛ ye Ulééca inyóónse n wa piwéése ne Pisuífi pɛɛ kuyu iwéése n tú api kenémɛɛ ketahai u séi api re ké wa unsímé nké kpu.

¹⁶ Kei kam pɛɛ pi pɛse re: Rɔm pikó kémɛ, usoi un linyine n caai, ncée rín we re piké u kpu, pinsá kahanɛ u n túhaane. Li pise re u ne upiteecɔ piké tone kelenɛ uké uriyu hɛɛɛ.

¹⁷ Lɛ nnya kapi nté né ritikimɛ. Am nkɔ́áni náɲaise. Kai kóso n weesi, aní ne mɛse ne mɛse ketúhaane n tósu am ha tone, am tum api utisi nkó kpíiri.

¹⁸ Ke upiteecɔ api ní ka, ápi fe piké nkóɔpɛ nnyine kamí pɛé ne u m músu nyíse.

¹⁹ Amá piinyekii nsímé ne utisi unyine yɛɛ n kpu api ye u séi re Yeesu ke Pɔɔli pɔɔ n tee re u nfáa mále nkó ɲmanɛ kecáá kapi kɛɲɛɛ.

²⁰ Ai méwoo né wai, am pɛɛ céru íye kam yé ne li wa. Lɛ nnya kam te ké Pɔɔli pise re un n la, uké Yerusalem ha piké ha ne kei-pɔ u túhaane.

²¹ Amá Pɔɔli uu yúlu uu re u la re Rɔm uyóɔpi Sesaa ricurru uké nsímé kecáá ripaí. Lɛ nnya kam te piké kukpaniilee-i u n yálɛ ké kam ké ne Sesaa u papɔ.

²² Kei ke Akiripa uu pɛɛ Fɛsituusi maa re: Ne pɛé la ké rinécúruu utisi nkó kutu ricɔ. Fɛsituusi uu u pɛse re: Kóso kaa yé kutu u ricɔ.

²³ Kai kóso n weesi, Akiripa ne Pereniisi api meyóɔpilape tani, pi ne pip-ipiretiki api kenɔɲla wai apí ne kutúhaanelee lomɔ, pisóóca wéése ne kuyu piyukóɔ pín tikilɛ. Fɛsituusi uu rinóɔ he api Pɔɔli kpíipɔ.

²⁴ Fɛsituusi uu pɛɛ re: Uyóɔpi Akiripa ne nó pitóɔɔ mpí nóɔ nní ní ka, ani utisi nkó ripaí ɲsɔne. Pisuífi riwúí nnéi ye kale api Yerusalem-pɔ ne nté kenémɛɛ ketahai u séi, pin cáái re ái ne sá re usoi nkó uké kɔ nfáa rikpá.

²⁵ Ne nsímé mmɛ tipéréle am yénu re úu ncaai níka wa kapi ye ne usoi ní kpu. Amá ke uricurru uu m pise re piké ne unsímé Rɔm uyóɔpi kémɛ tu nnya kam ɲmurei re piké ne kei u ha.

²⁶ Am nyu íye kecire kam yé utisi nkó kecáá wói ké ne upiima símaapɔ. Lɛ nnya ricurru kamí ne nókenémɛɛ u ka. Pó, uyóɔpi Akiripa kémɛ kamí ne u ka re pɔn pipíseise u m masí, né nnyine yɛ am títelé-i wólu.

²⁷ Ai ne sá re ké méwoo ukpaniikó ne Rɔm uyóɔpi-i ha, kám pɛɛ lɛ nnya kapi pitele u n wai n wói.

26

Pɔɔli ye Akiripa keyu-i uriyu hɛɛɛ

¹ Akiripa uu pɛɛ Pɔɔli maa re: Pɔ nkɔ́pɛni ncée mále pɔkɛ ripóyu hɛɛɛ tókɛ kó. Pɔɔli uu pɛɛ kunípe síka, uu nsímé kpísi uu re:

² Uyóɔpi Akiripa, li neni keyáa nké né láárú re né ncée yɛ am nsímé nnéi ke Pisuífi apí ne né rinkpárá kepóyu-i símisi.

³ Li we re pɔ Pisuífi inyekii ne piisímé kecáá kapi n kɛɲɛnɛntɛ meyíkíyiki ɲsɔne nyule. Lɛ nnya, ne rikóɲ pó wúkule re a niɲesi aa kutu né cɔ.

4 Pisuiifi nnéi ye nyule lē kam hái inénmánε-me nnépuri pikó kecōpe ne Yerusalem kémεε inésoi n li.

5 Háí ái neni-me kapi né nyu. Pin n la, piricuruu yé ne pinnōó símisi re ne pεε Pifarisi kémεε wele. Tōó ye ári pεε piróyómeyáhaa isé ne akpéri wai.

6 Kam n tálē te Uléecaa yé lē kuu pirósáayaha m ma wa nnya kapi ne nté nní né túhaane.

7 Isirayēeli pikó ipuri kefi ne ité iyē pō ne kō mesére kesine ne ketúnjé Uléecaa yáásile in ne tálē te i yé lē kuu mεκεε-me pirósáayaha m ma yē. Kam likεcáá n tálē nnya ke Pisuiifi api pitele né wai, uyōopi Akiripa!

8 Yo nnya ke nō Pisuiifi áni pεé la nōké ηmurei re Uléecaa yé fe uu meýikíyiki pikpōkpō yukuse?

9 Tinécúruu ηmaa ye pεé musile re ké rnanε ne tápaaankeε úka úu kape Nasareti ukó Yeesu rinyiri ne kefa tene.

10 Lē kam Yerusalem-pō n wa ye lē. Ne rinécúruu ηmaa Uléecaa pikó meýā kukpantiilee tanle. Pεpεe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése pεe ye ncée né he re ké lē wa. Pin kō n la piké pi kō, li ye pεé ne né risále.

11 Ne ye pεe ayómeyáhaalee rikale am ha kei íwe pi n wai, nen náási re piké pinfatene kesi. Kunéfatoi ye pεe pikεcáá tōsile, hái ricurruu am ye pi n wéékuselē ne acōyu-pō.

Pōoli ye umefine meconse Akiripa símisi

12 Limékō-i ke pεpεe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése api keyáa kenyine rítelē né rimúise api ncée né he am yisi am Tamaasi sí.

13 Itunε kecíre kumúnjé, nen ncée-i we, uyōopi Akiripa. Kei kam metéi menyine yē men keyómεcaa-pō leeri, men tapaalē, men itunε metéi fe amé ne tō ne pinésencō kónú.

14 Ari ntónéi keteni-i lolu, am pεe kóm, lin ne Mε-epiree né tee re: Sōoli, Sōoli, yo nnya kaa né wéékuselē? Méwoo kaá ne né tōpiriinkeε yare keminaa.

15 Kei kam pεe pise re: Pōó úye, Upíima? Uu né pεse re: Néε Yeesu kaa ní we pōn wéékuselē.

16 A nkpéni yisi aa nyere. Lē nnya kam menécíre pō n nyíse ye nní: Ne la re a panse unékeikó, aa ye kónú aa lē kaa neni nní né n yé ne lē kam n sónti ke pō n nyíse picō símisi.

17 Mpópuri pikó, Pisuiifi kecōpe kam pō lese ne ké mpuri sanε pikó kémεε pō tū.

18 Ne pō tum te a ha piinipεe wúkule aa kunmaha-i pi lese áa ne metéi-i pi sí. A kō Setani anipe-i pi lese áa ne Uléecaa kémεε pi sí. In te pi ne kefa né tenelē, Uléecaa yé piakópe pi sárii uu kō lisone kuú ne upikó m mé pi he.

Pōoli ye uliwaiwai kecáá símisi

19 Lē kémεε, am pεe lē kai keyómεcaa-pō né n nyíseme kesi, uyōopi Akiripa!

20 Amá Tamaasi pikó ne Yerusalem pikó kam Nléecaasimé mefoi riyóó, am pεe limemáá Yutee ketē tōrōó pikó nnéi ne sitē sicō pikó yóó. Ne pi símisi re piké mefine conse piké Uléecaa-mē pansepō apí n wai liké n nyíselē te pi mefine consele.

21 Nsímé mmē nnya ke Pisuiifi api Uléecaa keyō-i né tī, pin wéési piké né kpu.

22 Amá hái ne neni-me, Uléecaa ye né nen ne we nen uiseérakōó le, mpá úye, siwá ne piwéése siyu-i. Am ye nféé nka ma, lē ke antepuyε ne Moisi api mεκεε-me n yé api símisi re li weme memáá.

23 Ne ye maa re: Uyē ke Uléecaa uu n wée yé kam uu íwe le, uu kpi uu ufoi pikpōkpō kémεε yisi. Uyεe yé nsímé mεε metéi m má Pisuiifi ne mpuri sanε pikó he.

Pōoli ye Akiripa maa re uké Yeesu ne kefa tene

24 Pɔɔli un lɛ we un uriyu heere, Fesituusi uu cááipɔ re: Pɔ isɔhɔ torile, Pɔɔli! Mepónyuwe píima ye isɔhɔ pɔ tóroisele.

25 Kei ke Pɔɔli uu pɛe rinɔɔ u yɔsí re: Am isɔhɔ tori, urósáa! Mmú kam nní n símisi ye meníne nsímé sɔne le nn kɔ aseí tikilɛ.

26 Ne nyule re uyóopi Akiripa ye nní nnéí lee nní ní wa pikóme máálenle. Lɛ nnya kam ne rinéppɔ ukɛyu-i símisi. Ai mepíílú menyine-i kai kelɔ kuɔmahá-i lɛ wa.

27 Pɔ antepuyɛ nsímé ne kefa tenelɛ, uyóopi Akiripa? Ne nyule re pɔ ne kefa n tenelenle.

28 Akiripa uu pɛe Pɔɔli pɛe re: Pɔ lalɛ pɔké né feriyɛ ké nté nní pansɛ Kirisi ukó!

29 Pɔɔli uu re: Lin yé nfáani néɛ lin yé píyei-pɔ, li kpére lɛ wa! Ne Uléecaa welu re ái kapɛ pɔ́ ηmanɛ, amá liké nónnénéí mmú nɔɔ neni nní kutu né n cólɛ, nɔɔ yé menéɔ n we. Akpanii nnyé ηmanɛ aké nó ripáí.

30 Kei ke uyóopi Akiripa ne uyóopi píima Fesituusi ne Pereniisi ne pɛ nnéí pɛe kei kesé ní we api pɛe yisi,

31 api iyaa leepɔ, api pɛe pimɛɔpɛcire n tee re: Usoi nkó úu líka caai kapi ye ne usoi ní kpu néɛ kapi ye ne akpanii u n wa.

32 Kei ke Akiripa uu pɛe Fesituusi maa re: Usoi nkó unsá pɛé m pise re piké ne Rɔm uyóopi Sesaa kémɛɛ u ha, pi yé pɛe fe api u yáɔ.

27

Pisóɔca ye Pɔɔli ne Rɔm kuyu ha

1 Kai n símisi aí tone re kúninɔi kari yé lɔ arí ne Italii sí, api Pɔɔli ne pikpaniikó píɔ pinyine kpísi api usóɔca kpéɛ unyine kapi ye n sée re Yuliisi anipe-i wai. U Rɔm kutɔpilee kpɛ kapi ye n sée re Rɔm uyóopi kutɔpilee kémɛɛ úyukɔ́ use le.

2 Atiramiiti kuyu ke kúninɔi kpɛ kari n lɔ aku lééri kun Asii sitɛ aninɔi sinyere kanei. Ari ku loni ari tómpɔ. Masetuwaani ukó unyine yeɛ Tesaloniki-pɔ ní we api ye u séi re Arisitariki ye pɛe kerómɛɛ wele.

3 Ari liukóso Sitɔ́ kuyu tulu. Yuliisi ye pɛe Pɔɔli ínare wailɛ. Uu ncée u he re uké upisane rilóólú, un ye yo n la, piké fe piké ye ne kutu u ricɔ.

4 Kari kei n yisi tɔn tósu, kuyɔ́ aku keróyu-mɛ m pepuri, ari pɛe Siipuru kuwéé kpɛ mɛ ke kuyɔ́ áku ní we tiki.

5 Ari pɛe Silisii ne Pamfilii menimaa téj arí ne Lisii keteni-i Miiri kuyu tulu.

6 Rɔm usóɔca kpéɛ uyɛ uu kei kúninɔi kucɔ kunyine yenu kpɛɛ Alekisantiri n lééri kun Italii-mɛ sí. Uu kpe-i ró tani.

7 Siyáa kulúí kari nnánnári ne kúninɔi sɔne. Iwe píima kari li ari kelene Kiniiti tulu. Kuyɔ́ áku ηmurei tɔké lɛ n tikilɛ tɔké ne kéyu-mɛ ha. Ari pɛe mɛse Salimonee kuwéé-mɛ míni kepáápáá ketɛ kapi ye n sée re Kirɛeti mɛcáa tiki.

8 Ari íwe píima le arí ne rikóitime kanei arí ne kelɔ kenyine tulu. Pi ye kei sée re Aninɔi-Kenyere-Sɔne. Lasee kuyu kaí ne kólɛ.

9 Ai kusa ró nájaisɛ. Anópahaa keyaa ye pɛe pitómpɔ masile. Kúninɔi pilone ne ncée pinɔ́j yé fe apí ne nkpɔ weri.

10 Lɛ nnya ke Pɔɔli uu kúninɔi pikeikó símisi nsɔne piké kɔ. U pi maa re: Pinésáne, ne yɛ te ntócée mmú pitiki yé ne nkpɔ ró kam. Kúninɔi ne ilú kaku n topori ye meyá caainkɛɛne. Ai nkpáni ilú ne kúninɔi ηmanɛ, amá ne tóopi.

11 Amá Rɔm usóɔca kpéɛ uyɛ uu kúninɔi utíkíí ne kuute nkó ne kutu n cólɛ ai tósu Pɔɔli nkó kuu ní ma.

12 Ai kɔ yá, áninɔi kenyere áke pɛé nyamí te piké kei nnyiyɛ píima kumújɛ-i siyáa wa. Kúninɔi pikó meyá api pɛe lɛ nnya re pi yé kei yisi. Pi lɛ pɛe náásile re lin íye n we, piké Kirɛeti aninɔi kenyere ké kapi ye n sée re Fenikisi tu, áninɔi

kenyere kee itunje kelólé awélé keté-mē kényu palenlê. Kei kapi la piké nnyiyi pîima kumúnjé-i siyáa wa.

Meɔ maamaa menyine mee míni kecáá ní pépu

¹³ Ke kúninói aku lē n nyenu lin náñai, keyopi kenyine ake itunje kumii-mē pepuri, api músu re pi yé fe api nképni lē kapi ní la wai. Api pee kesáu kapi ye ne kúninói n nyereese sakaa api ncée kpísi. Api míni kepáápáá keté kapi ye n sée re Kiréeti n kanei.

¹⁴ Mese ne mese, kuyɔ kunyine kapi ye n sée re Erakilɔɔ aku míni kepáápáá keté-mempɔ pepuri ne rñanɛ.

¹⁵ Ai kúninói kpáú lin ne tósu, ái kunyereese we. Ari mese yá aí ne ró n tósu.

¹⁶ Ari míni kepáápáá keté sínsápi kenyine kekúrí tómpɔ. Pi ye kē sée re Kulotaa. Ari pee náási arí ne fe ari kenóipi kapi ye ne písoi n léise lese.

¹⁷ Kúninói pikéikó api kúninói kémee ke tampɔ. Api pee limemáá inɛme pahaankée apí ne kúninói kóónú. Iwame ii pi wai re ápi kape ha Lipii menimaa ritime rinyenetú tinyine rikam. Api pee kusánjáá maamaa kpee kuyɔ n wai cepise. Api nnánnári n sónne pin kuyɔ tikilê.

¹⁸ Kuyɔ aku lē tó m pepu kun nípare kpálê aí ne ró weesi, api pee mese ilú ke kúninói aku n topori n hasu pin míni-i sariipɔ.

¹⁹ Kai kɔ piweesi rinkpá, api kúninói ikéilú inyine pifónɛe kápáá.

²⁰ Ai wai siyáa kulúí, itunje ne awárepi áa kúyene wa, meɔ men lē ne rñanɛ pepu, ari péé m músu re ntókó ye tenele.

²¹ Ai náñai, tó úka úu iluke li. Pɔli uu pee yisi uu písoi kecɔpe nyere uu re: Pinésáne, nɔn pee nnékó kutu rincɔ, tɔ yee pee Kiréeti-pɔ tone ári ye ásáláú pîima nnyé ne risáne toké ne ilú fónɛe.

²² Lē nnya, ké nképni nó símisi ani rikínj tápisi rñanɛ. Nó úka úu kpine. Kúninói nmanɛ kpee ásáláú wainɛ.

²³ Uléecaa uyee né n te nen kɔ u keisi Uleecaatumɛ ye kesine nké kenémee kale.

²⁴ Uu né maa re: Iwame íi kape pɔ wa, Pɔli! Pɔ Sesaa kémee pitúhaane sinle páí! Pɔ ke Uléecaa uu n la nnya, u yé kɔ pipósencɔ nnéi nfáa tíye.

²⁵ Lē nnya, ani ikari wa, pinésáne. Ne ne kefa tenelê te lē ke Uléecaa uu ní ma kai lenɛ.

²⁶ Amá kuyɔ yé ró lese aku míni kepáápáá keté kenyine ritime sá.

²⁷ Karí ne n weme, sisine kefi ne sina kari lē Metiteranee menimaa kémee wa, meɔ men tó kpáúlê. Ai kesinɛɔ kumúnjé kúninói pikéikó wai yare tɔ ne keté kóima kenyine nnyáá wale.

²⁸ Api ménɛme kapi ye ne míni mecímá ní musí kpísi api fóm, api yénu re simetiri afeetaani ne sisɛei kame címú. Api kényu-mē nyósɔpɔ api kɔ pimúnjé kpá, api yénu simetiri sité ási we afeetaani.

²⁹ Api péé n wuru re kúninói áku kape aparɛcaɔaa anyine rikam. Api pee lē nnya sisáu sina kapi ye ne kúninói n nyereese kepire-mē cepisepɔ, api pee m mé pin yɔɔne re liké weesi.

³⁰ Kúninói pikéikó ye pee lalɛ piké léepɔ piké wuri. Lē nnya kapi kenóipi kē kapi ye ne písoi n léise míni-i ricepise api pee kpárá re pi lalɛ piké ha ne kesáu kényu-mē ku nyereese.

³¹ Pɔli uu Rɔm usóɔca kpéé ne pisóɔca picɔ maa re: Písoi pē pinsá kúninói kémee n tone, áni nkpɔ-i mélele má.

³² Pisóɔca api pee ménɛme mee kenóipi kapi ye ne n léise m múílê semí, api ke yá ake lolu.

³³ Liké kelene n weesi, Pɔli uu pinnéi maa re piké iluke li. Uu re: Siyáa kefi ne sina ye nsí kani ne mpóɔcaai tū nɔn mé áni kɔ líka li.

³⁴ Ne la ké nó símisi re ani iluke li. Li pise re nóké li nóké ne nfáa m má. Nó úka nnyúpi ricurruu rín ríyu kecáa wehene.

³⁵ Kuu lē m ma, uu kukpónó kpísi, uu pinnéi inipere-i Ulééca pakare uu pere ku kpókóri uu piluke kápáá.

³⁶ Kei kapi pere pinnéi ikari wa api iluke le.

³⁷ Ntónéi ye pere kúninói kpe-i wale písoi píle píle meté ne kuwóó ne afere ne pikpuulū (276).

³⁸ Ke mpá úye uu piluke m masí uu lepu, api melukeripi me kúninói-i rí we n hasu pin mínimaa-i sariipó re kúninói kuké nkáripí fakasi.

Kúninói mefore

³⁹ Kai n weesi, kúninói pikéikó ápi ketē kē ceri, amá api ketaa-pó ketenpampi kenyine yenupó ne kekecáa kunyene laii aí ne sí. Api pere re pin n fe, pi yé wa kúninói akú ha kei tasi.

⁴⁰ Lē nnya kapi sisáu fénne api mínimaa-i sariipó. Api kó áhme kapi ye ne kúninói ketíkí m paasi fénne. Api kó lē memáá kúninói keyu-mē kusánáá tóresi api síka, kuyó aku pere kúninói n télē lin ne kenyenepampi kē-mē sí.

⁴¹ Amá api sí apí ha ínisā ité kepáápáá rinyenetū tinyine takári, kúninói riyu ari kei lompo aí tini símí, aí pere kunyókó-nyókó we. Aniwalé nanje-nanje anyine póó pere kepire-mē ku n foresi.

⁴² Kai písóóca iwame n wa re pikpaniikó yé wéeri api wúrunkere nnya, api péé n la piké pi kó.

⁴³ Ke Róm usóóca kpéé uu rí la uké Póoli riyu ló nnya, uú ne pi yulu re ápi kape lē wa. Uu pere rinóó he re perepi piwéeri n nyu piké mefoi rikpuu apí ne rikóitime téj.

⁴⁴ Amá pitóóó piké akpénkpélé ne kúninói siwélépi kecáa túnti apí ne pi tiki. Lē kari mesei ntónéi wa arí ne ketē kóima tulu aí úka ríka kpu.

28

Póoli ye Maliti keteni-i we

¹ Kai nkpo-i ró n lése memáá kari pere kó te pi ye míni kepáápáá ketē kē sée re Maliti.

² Kei pikó api kefa fénne api nsone ró yósu. Ke ikóne ii picuū n kóri nnyiyé nn wai nnya, apí nna píima nnyine wai apí ró yósu, ari kekále wai arí ne n kóónú.

³ Póoli uu pere yisi uú ha sinaapi paálame re uké nna-i risápó, tikpurii rinyine tin sinaapi se-i we. Ke nna kutoi aku ri n leepó, ari léeri ari Póoli kunipe yéu.

⁴ Ke ketē kē pikó api n yé iwáa iyē in Póoli kunipe sanárilē, api pere pimécápécire n tee re: Mpá líké íye wa, usoi nkó ye usóikó unyine le. Míni-i kuu nní nkpo-i nméhereri. Amá Ulééca ye aseí n tókilē úu nmurei uké nfáa li.

⁵ Amá Póoli póó iwáa nna-i mépépo, aí kó nkpani méka u wa.

⁶ Api péé m mé yare piké u yē un píni un ne sí nēe u yé mese ne mese kei nní loole uu kpi. Api méresi ai nánai, líka aí u wa. Api pere mese kemúnjé conse api re piléé pinyine ye pi.

⁷ Kei kekúrí ke ketē kē uyukóó foi keyó aké péé we. Pi ye u sée re Pupiliyuusi. Uyē uu kei nfanare ne kusáne ró wai, ari kei fine siyáa sitaani.

⁸ Pupiliyuusi usaa ye pere kemúnjé kpe-i póólúle un ne kupinjetoi ne nlure yare ákpaséhé finu. Póoli uu sí uú ha u lóólú, uu ukecáa keyóme yáási uu anípe ukecáa láa uú ne u paise.

⁹ Lē memáá, ketē kē pitóikó picó apí weri api Póoli yenu, uu pi paise.

¹⁰ Api mpá yo ne ríyu ró wáise hái. Kari n tósu, api lē kai ró m pise také ne ncée rintíki nnéi ró pásii.

Pɔli metuipɔ Rɔm kuyu-i

11 Iwáre itaani kari kei wa. Ari pɛe limemáá kúninɔi kunyine kɛɛ Alékisantiri n lééri loni arí ne tómpɔ. Nnyiyɛ kumúnjé-i kakú pɛe Maliti-i nyɛɛ. Pi kukɛcáá písika ayu lesɛɛ.

12 Kari Sirakuusi n tu, ari kei tone siyáa sitaani.

13 Ari kei yisi ari mínimaa mɛcáa kanɛi arí ne Rekiyo tulu. Kuyɔ aku liukóso ituɛ kumii-mɛ pepuri, ari pɛe siyáa sitɛ ɛmanɛ kpísi arí ne Pusoli tulu.

14 Ari kuyu kɛɛ-i pírócɔ Yeesu pikó yénu, api ró pisɛ rɛ tóké kei siyáa sisɛɛi pikeméé tone. Kei kari pɛe yisi arí ne Rɔm tulu.

15 Yeesu pikó pɛe Rɔm-i ní we yɛ pɛe kerócáá nyule. Api hái Apiyusi kuyaa-i ne kei kapi yɛ n sée rɛ Sisánɛyɔ Sitaani-i ró tɛpɛi. Kɛ Pɔli uu pi n yé, uu Ulééca pakarɛ, aí kɔ ikari u kpáɛ.

16 Kari Rɔm-i n tuipɔ, usóca kpéɛ uu usóca wééɛɛ anipɛ-i pikpaniikó wai api Pɔli ncée hɛ rɛ uké umɛcɛɛ kelɔ tone ne usóca yɛɛ yé u m mé.

Pɔli yɛ Rɔm-i Nléécaasimé yóólɛ

17 Kapi Rɔm-i n tuipɔ siyáa sitaani memáá, Pɔli uu Pisuiɛ piyukó pɛe kei ní we cápinɛ. Kapi n cápinɛpɔ, uu pi maa rɛ: Pimáɛɛɔ, ám akóɛ áka ntópuri mmú wa, ám kɔ pírócáa isé íka rilóó, mɛpá ne lɛ, pi Yerusalem-pɔ né tɛnɛ api Rɔm pikó anipɛ-i wai.

18 Rɔm pikó apí ne né túhaane, ápi níka yé kapi yé ne né ní kpu. Api pɛe rɛ piké né riyápɔ.

19 Amá Pisuiɛ api yúlu, am pɔne am mɛɛ rɛ Sesaa kam la uké ha ne né túhaane. Ai rɛ nnɛpuri pikó kam la ké pitele wa.

20 Lɛ nnya kam tɛ ké nó yé ké kɔ rinóó nó maa nóké kɔ tɛ lɛ ke Isirayɛɛli pikó api n tálɛ nnya kam nté nní akpanii-i we.

21 Kei kapi pɛe u pɛɛ rɛ: Api mpókó níka kɛcáá Yutee-pɔ rítelɛ ríka ró wóime, urómáɛɛɔ úka úu kɔ kei-pɔ leemɛ uké kam uké kɛpócáá nnyine ró kée néɛ uké mpókóɛ nnyine ró símisi.

22 Amá tɔ la rɛ pɔ ɛmaa a nkɛpɛni mmɛ kaa m músu ró símisi. Tɔ kɔ tɛ mɛpá yei kapi mpóyómɛyáhaaceɛ mmɛ kaa nní ní tikilɛ yulu.

23 Pi ne Pɔli api keyáa yekei. Kai likeyaa ké n tu, api sí kulúí api Pɔli lɛɛpɔ kɛyɔ ke-i kuu n sói. Uu mmare hái ne kesinɛɛɔ-pɔ Ulééca iyɔɔpi kɛcáá pi símisi, uu yɛ Moisi isé ne antepuyɛ atelé ne tiki un ne pi náasi rɛ piké Yeesu ne kefa tɛnɛ.

24 Píɛɔ apí mmɛ kuu pi n símisi ɛmurei, píɛɔ apí pikómɛ yulu.

25 Kapi lɛ n tósu ápi kómɛine, Pɔli uu pɛe kekéripi pi maa rɛ: Asei ke Nfáasɔne nní ne antepu Esayi ritiki nní ne nópinésáa maa rɛ:

26 A mpuri mmú pikó-i ha, aa pi maa rɛ:

Nó yɛ níɔne kutu ríɛɔ

amá áni yéé aseí kɔ

nó yɛ níɔne nyáneí

amá áni yéé yé.

27 Li we rɛ mpuri mmú pikó akɛn yɛ takasile,

pi píɛcɛɛ atu tápisile,

api inípɛɛ wúkesi

rɛ piatu áa kapɛ yɛ kɔ,

piinipɛɛ íi kapɛ yɛ kɔ yé.

Pímɛɔhɔ ámɛ kapɛ yɛ kɔ líka ceri nnya.

Péé uyɛ-i, ápi yɛ pɛe né Ulééca kémɛɛ kam ké pi pɔise.

28 Pɔli uu kɔ píɛcáa pi kpá rɛ piké kɔ tɛ mpuri sanɛ pikó pɛe ní-yulalɛsimé ke Ulééca uu m páɛmɛ tɛ. Pɛ né kutu n tɛɔ.

²⁹ [Kuu lē pimáa m masí, Pisuifi api ncée kpau apí n keηenepɔ pin ne tósu.]

³⁰ Pɔɔli uu iηmē ité kέyɔ ke-i kuu ní we un héele kέmεε tonε. Uu kei pepεε ukemé n sónaapɔ nnéi yóói.

³¹ Uléécaá iyɔɔpi nsímé kuú pεε yóólē un kɔ Upíima Yeesu Kirisi nkó písoi céési ne uripɔ, líka ái kɔ u pekεsi.

Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói

Lελεε ritelé nti kémεε ní we

Kumúnjé kpe-i ke Pòoli uú pεε unsē táánū n tenese kuú pεε Kirisi pikó pεε Ròm keteni-i ní we ritelé nti wói. U pεé lalε uké uncee rinōj hái nε Ròm-pò kúu pεε n hápaalē, uké kò pεε Esipaanyi ha uké ha Nsímé Kεcire riyóó. Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói ye icélaa inyine le ke Pòoli uu ní pa nε iketò-pò. U i palε kekéripi rε: "Sisoipipi sin Yeesu nε kefa n tenε ke Uléécaá uu si nyu rε si aseí tikilenle. Linfatene mmē nε kò tulaalenle" (1:17).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pòoli ye nyísele rε íye kai piyómeyáhaa isé pitiki nε lē kapi ye nε Yeesu Kirisi rintiki apí nε Uléécaá kefa tenε kecòpe we. Uléécaá icápine yeε Ròm-i ní we kémεε, Kirisi pikó pεε apí Pisuifi ye kulúi wele. Amá Pisuifi ye kò Ròm kémεε kulúi wele, picò apí pansε Kirisi pikó, pin kò nε nōjlē pin Pisuifi piyómeyáhaa isé tikiilē. Yarε li pise rε mpuri sane pikó pεε m pansε Kirisi pikó pòóké kò isé iyē n tikilē née? Pòoli ye maa rε nfatene mεε ye usoi riyu ló (1-8).
2. Isirayēli pikó pεε mpuri ke Uléécaá uu n wée. Pi nε Kirisi pikó metone nkó kuu nté wói (9-11). Pisuifi meyā ye Nsímé Kεcire kepire ritole (9:30-10:20). Uléécaá ye kò nε wele un umpuri la. N nε ipuri icò yé keyáa Yeesu Kirisi kémεε Uléécaá ipεelée ceri.
3. Yeesu Kirisi icápine kémεε mεfine nkó mεε nté wólaalē. Pòoli ye kei símisile lē kapi ye Uléécaá n yáasi nε lē kapi ye nε picò nkínjine kémεε n tónε. U pεpεε nfatene kémεε m pelaalē písei rε piké pεpεε apí nkεmεε m pelaalē nε m purú. Uu kò nε pi tēni rε li pise rε níla nké pikecáá n nyáni. Likumúnjé rε Uléécaá yēè akópe kémεε sisoipipi lesele, Nfáasone nn si léni, asi ye pεε fe así m pénelē sin nε we, nn kò nε si léni, si nε Kirisi pin nε pénelē pin we (12-15).
4. Pòoli ye upimarεcò pεε Upíima pikei n wa iyáhaa kulúi pasiipòle (16).

Iyáhaa

¹ Nē Kirisi Yeesu ukεikó Pòoli, née ritelé nti nó wólu. Uléécaá yeε né sée rε ké pansε utumε. U né wéele rε ké Unsímé Kεcire riyóó.

² Uléécaá ye pεε hái mekεε-me Uléécaá Nsímé atelé kémεε antepuyε maase rε u yé Nsímé Kεcire mmē tó pa.

³ Ukepipi Urópíima kecáá nsímé ye mu. Pi u marile mesoi. U uyóopi Tافiti kepírē le.

⁴ Ke Uléécaá uu pikpòkpò kémεε u n yukuse nnya kuu u sée rε Ukepipi, uu kò Unfaasone nε tiki uú nε linnanje u he.

⁵ Urópíima Yeesu Kirisi ke Uléécaá uú nε ritiki uú nε ípεelée né nyíse rε ké pansε utumε, ké kò tíyεse ipuri nnéi písoi piké Kirisi rinyiri nnya nε kefa tenε, piké pεε uyē Uléécaá m pakarelē.

⁶ Nó mpí ke Yeesu Kirisi uu nní n sée, nó nε kò lipite pē kémεé wele.

⁷ Nó Ròm pikó mpí nnéi ke Uléécaá uu nní ní la uu kò nó wée rε ani pansε upikó kam títelé nti wólu. Urósáa Uléécaá nε Urópíima Yeesu Kirisi piké ípεelée nó nyíse apí nkínjine nó he!

Li Pòoli ripóó wa rε uké ha Kirisi pikó pεε Ròm-i ní we rilóólú

⁸ Pi ketē nké nnéi nónnéfatene nsímé símisile rísone. Lē nnya kamí la ké nε Yeesu Kirisi ritiki ké nε nó nnya Uléécaá pòonεse kelenε.

⁹ Uléecaa uyē kam n yáasi nen Ukepipi Nsimé Kεcιre yóólē yé itansei né li re mesére kam nónnésímé símisi

¹⁰ nen kò mpá píyei nókenécáá yáasi. Ne ye pise re uké lē umela kémee ncée né he ké nókenéméé hapò.

¹¹ Lē nnya, li pεe meyíkíyiki ripòò né we re ké piyéne nó hapò ké lē ke Nfáasone nn né n he nó ritéjse nòké iníj wa.

¹² Ne la ké maa re ne nókenémee sónepòle re nfatene mmē ke tó ne nnó ari kesē m má nké tíyese tóké ikari kparsiene.

¹³ Pimárecò, ne la re ani kò te ne pεe menécire cápinele ké pilóólú nó hapò, amá hái ne nkpeni-me ám kahane ncée n yē. Ne pεé la re pinékei piké kò nò kémee kuláa wa yare kapi ketē kecáá isoipuri icò kémee kuláa n wa mecò.

¹⁴ Li né pise re ké mpá píye kéméé ha, ayu ne sicare kémee pisoι ne pisòhò ne pεpεe ápi líka n nyu kémee kai pise re ké ha.

¹⁵ Lē nnya kai ripòò né we re ké kò nó mpí nóò nní Ròm kuyu-i ní we Nsimé Kεcιre riyóó.

Nsimé Kεcιre ye rínanje le mεe Uléecaa kémee n léeri

¹⁶ Nsimé Kεcιre mmē rín isei né we. Nnanje nnyine ye mu ke Uléecaa uu ye ne pē nnéi pεe ne kefa u n tenelē ayu n lò. Pisuifi kuú ne koraane uú ne mpuri sane pikó kémee tulu.

¹⁷ Asei kecáá, kei kai ye ne nyíse re Uléecaa yèè pisoι pansesele asei pite. Uyee ne Uléecaa kefa n tenelē mecire kóló kuu ye nfatene mmē ηmanε nnya yē te u asei ute le. Lē kai nní Nléecaasimé ritelé-i wólaalē te: Nkó yee nfatene nnya m panse asei ute yee nfáa má.

Sisoipipi nné ye akópe wale

¹⁸ Uléecaa kuwò ye keyómecaa-pò wemεle. Pεpεe ápi u n waiselē ápi kò umela tikilē pεe yé ne ku risáne. Pi nsímései nyule, amá pin pεe pimεwee kópe ne tápaalē te pisoι ápi kape asei ceri.

¹⁹ Pi lē ke kesoiipipi ake yé ní fe ake Uléecaa kecáá céru pinyuwe máálenle. Likumúnjé re Uléecaa ricuruu yee li pi cereise.

²⁰ Asei kecáá, Uléecaa likó ái kúyene we, amá umεwai kémee kuu ye umεcire lese uu nyíse kesoiipipi aké ne u yenu. Uyee ketē ne keyóme wa nnya, pi yé fe ápi kei ne yenu re u rínanje teneciré mále un kò Uléecaa. Sisoipipi ási yé ncée yē siké re ási likεcáá nyu.

²¹ Si Uléecaa nyule, amá ási ye pεe ríyu u waise, ási ye kò u pòanese yare kasi yé pεe u m pòanese re u Uléecaa nnya. Amá inírisimé ke pisoι ápi ne mésunu ápi ne pimεcire fómni, pikemúnjé ake pεe kuníri kapi m má nnya kunmaha-i lompò.

²² Pin pimεcire nyáni yare pi mεwéesesòhò mále, némpákanε piníri ηmaa ye pi.

²³ Api yúlu re ápi yé riwula piké Uléecaa kpòciré pakare, ápi nya api conse api pεe kesoiipipi kee ye n kpu ne sinúipi ne ána ana likó ne límujui-mujui séru re piléé api ye wula api lē pakare.

²⁴ Lē nnya ke Uléecaa uu pi riyá re piké mékperinkpewai kapi pisifa-i m músu n wai piké ne piipijε cire isei m pórii.

²⁵ Pi nnóome likó kpísi ápi ne Uléecaa kecáá nsímései conse, api wúla api lē ke Uléecaa uu n wa yáasi, ápi pεe Uléecaa yee mpá yo n wa piyáhaa yulu, in kò ne uricuruu kái ne sá re piké yáasi hái ne mpá píyei-pò. Amí.

²⁶ Lē nnya ke Uléecaa uu piseicirékei pi tā, pinósi api pipila yá, pi ne pinósico ápi ha n sói, ái kò pεé ne sá re liké lē.

²⁷ Pítisi pòò kò límecò pipinòsi yá, ápi ha ne nnáápí pipitísicò n sói, lin pisoι isei we. Lē nnya, pimεmare kópe mē kulaa kapi lē yē.

²⁸ Kápi nní n wéési piké Uléécaá céri nnya, Uléécaá ye pi riyále pikemúnjé ake cókai, api peé n wapisi ái ne sá.

²⁹ Mewai kópe ncəpuri ne rikpákára ne nwóonaapí ne kufatoi kpəe pisifa-i we. Pikáipinkəe ne pisoikó ne pipásaine ne piyaaluke ne mémare kópe mee pisifa-i cəpaalē. Pimecəpecire kapi wóhaane, pin áyu kónaane,

³⁰ pin kə Uléécaá iláarə wai. Api ye úka waise, pin áyu wéési, pin pimecire nyíse. Pi mewai kópe piwai kəmee pelaalenle, ápi ye písáa ne píni pakare.

³¹ Ai we re usoi uké ne pi ritá, ápi níla má [ápi ye líka naresi] ápi ye íwe té.

³² Pi kə peé isé ke Uléécaá uu n yekei nyule. I maa re pepere limewai mē n wai ye ne sá re piké pi kó. Pi kə peé li waille. Lē memáá, pi ye kə pepere lē n wai kecáá rikpále.

2

Uléécaá ketahai kuú ne sisoipipi n túhaanene

¹ Mpa pən usoi úye mpuri, pó nkó póo nní ne picə n túhaane pən akópe pi palē, ái we re piké íwe pó té. Póo nní ne picə n túhaane pən akópe pi palē, mepócíre kaa lē akópe palē. Liriyíkí re póo nní ne picə n túhaane, pó ne kə pimecə waille.

² Tə meýíkíyiki nyule re nsímései ke Uléécaá uu ye ne pepere lē n wai túhaane.

³ Pó nkó póo nní ne pepere lē n wai n túhaane pən kə pimecə wai, pə músu re pó né Uléécaá ketahai kəmээ lee?

⁴ Née Uléécaá mewai səne píima ne uisoi niŋe-niŋe ne unfanare kaa lómiise. Aa nyu re umewai səne píima mee la re a mefine conseé?

⁵ Amá ripókíŋ ntake ne kaa n yúlu re áa yé mefine conse nnya, mepócíre kaa lē kuwói píima cápine keyáa kē ke Uléécaá uu ne nsímései ukuwói kəmee pisoí n túhaanene.

⁶ Ketúhaane ke-i ke Uléécaá uu yé mpa úye mewai ihéé u pa.

⁷ Uu pepere lisəne piwai ne n ŋmóópúlē nfáa teneciré he. Pi lē waille re uké umeyəəpi pi he uké kə ríyu pi waise uké kə tíyese piké panse picaaiciré.

⁸ Amá Uléécaá yé pepere ne u n kénene ápi la piké nsímései kutu ricə, pin peé lelee ái ne n sá kutu cəlē kecáá ukuwói píima súise.

⁹ Píweluke ne nwuutúú mee mpí nnéí peé mewai kópe n wai likó. Pisuiŋi kaí ne mefoí máne, ai peé ne mpuri sané pikó kpá.

¹⁰ Tíyu ne ipakare ne nkíŋniŋe mee mpí nnéí peé lisəne n wai likó. Pisuiŋi kaí ne mefoí máne, ai peé ne mpuri sané pikó kpá.

¹¹ Uléécaá úu pisoí ne picə kóólene.

¹² Mpi nnéí peé ápi isé kecáá n nyu apí ne akópe wai ye kpínine ápi ikecáá ne pi túhaanene. Amá pepere ikecáá ní nyu apí ne akópe wai ye kpínine apí ikecáá ne pi túhaane.

¹³ Asei kecáá, ái mpí peé ye isé kutu ŋmane riŋcə peé Uléécaá inipee-i aseí pite. Amá mpí peé isé n tíkilē kapi ye ha maa re aseí pite.

¹⁴ In te mpuri sané pikó peé ápi Uléécaá isé n nyu ye peé isé iyē tikilē, li wa yare i pisifa kəmээ wele pin ne i səne, mpa kápi nní i n nyu.

¹⁵ Pi lē nyísele re lelee isé iyē kəmээ ní we ye pisifa kəmээ wele. Pikemúnjé yèè pi nyísele apí cəru re pi ye pinyine-i akópe wale, ake ye kə pinyine-i alari pi pa.

¹⁶ Lelee ha leerine keyáa kē ke Uléécaá uu Nsímé Kəciré kam n yóólē ní páine uú ne pisoí túhaane. Kirisi Yeesu kuú ne tikine uú ne lē nnéí ke pisoí apí n wai pin pékesi kecáá pi túhaane.

Pisuiŋi ne isé kecáá nstmé

¹⁷ Pó nkó póo nní mepócíre rinyíri n he re Usuiŋi, pən ne isé tálē, pən Uléécaá nnya rikókəri wai,

18 pòn umela nyu, pò kuu uisé kέmεε n céesi re a ye lελεε licò ne kekpreé ní we ceri,

19 pòò nní mεpócíre n nyáni re pòò pinyíye təríkεε, pòn kò pεpεε kunmaha kέmεε ní we metéí,

20 ne piníri ne siwá ucélaa, re pò isé kέmεε menyuwe ne nsímései yé nnya,

21 pò nképéni nní lē picò céesile, aa pεε mεpócíre picélaa pòone. Pò ye re ápi kape ye yáai, amá pòon pεε yáai!

22 Pò ye kò re ápi kape ye iwásá wa, amá pòon pεε iwásá wai! Pò ye re pò piléé kshòle, pòn kò pεε pilikó yááinkεε!

23 Pòò nní isé nnya rikókəri n wai, pò ye kò isé rilóóle áá ne Ulééca riyu kopu.

24 Li Nléécaasimé kέmεε wólaalē te:

Nó nnya, Ulééca rinyiri ye mpuri sanε pikó kέmεε caaile.

25 Asei kecáá, in te nò isé tíkile ke piké api yé kuláa nó wa. In te nò isé rilóó, nópinéké ye we yare kukéciré.

26 In te ukéciré ye lē ke isé ii m pise kecáá sòne, áni yé te ukukéciré yé Ulééca kέmεé n we yare pi u rikéleε?

27 Mpuri kéciré ukó un isé n tikilē, úu yé tíyεεe pò nkó pòò nní isé n nyu áa ye pεε i ritiki, pòn kò kélē, aa yénu re pò akópe máleε?

28 Lē nnya, ái ipiηε kecáá piké mpí pεε ye nyíse re usoi ye Usuifi le. Ai kò ipiηε kecáá piké mpí pεε piké yíkíyiki.

29 Amá lē ke usoi uu kefa kέmεε ní we leε ye nyíse re u Usuifi le. Lē kapi ye maa re usoi ye meyíkíyiki kέlenle. Ulééca Nfaasone meké ye mē, ái isé mekó. Ai pisoι kέmεé ke Usuifi uyē mpuri ipakare ii ye leeme, amá Ulééca kέmεε le.

3

1 In leε ni, kuláa ye kúye re usoi uké Usuifi? Yo ke piké api ye yoriye?

2 Kuláa ye linnéi kέmεé wele áku kumúné má. Kufoí yeε re Pisuifi ke Ulééca uú ne mefoí símisi uu Unsímé pianipe-i wai.

3 Asei ye kò nye re pikεcɔpe pinyine ápi aseι ritiki. Lē nnya, piasei kutikiciré yé tíyεεε Ulééca pòò kò aseι pitiki yáá?

4 Ai nkpáni lē. Ai céreise re m̀pá usoi úye ye unóome le, amá Ulééca pòò ne aseι tikilenle. Li likecáá wólaalē te:

Li pise re apónóó aké n nyíselē te pò aseι ute le.

Nka n̄n wene kapi yé ne mεpótúhaane kέmεε pò n cési.

5 Amá in te arósei kutikiciré yé tíyεεε ai nyíse re Ulééca ye aseι tikilenle, tó pεε maa re íye? Te ke Ulééca uu yé nní likecáá ukuwəi ró ní nyíse nnya, úu aseι tikilēε? Lē ke sisoipipi asi ye m pise mecò kam nní pise.

6 Ai nkpáni lē. In pεε lē, íye ke Ulééca uu yé ne pisoι nnéi túhaane?

7 In te nnénóome yé tíyεεε ai nyíse re Ulééca ye aseι tikilenle, ai kò ríyu u waise, yo nnya ke Ulééca uu yé pεε kò ne ró túhaane re tó pikópekóó le?

8 Yo nnya kári yé fe tóké maa re: Lē nnya, tóké akópe wa lisone liké ne akεmεε léeme? Pisoι pinyine pεε tiróyu n kópu ye re tó ye lē ma. Ulééca ye alari mále uké lē nnya lipite kutu ripasa.

Pisoι nnéi ye pikópekóó le

9 Tó nképéni maa re íye? Te tó, Pisuifi ye mpuri sanε pikó fe, née íye? Ai nkpáni lē. Tó pisímé masile re akópe ye r̄nanε mále an ne kesé Pisuifi ne mpuri sanε pikó múlē.

10 Li Nléécaasimé ritelé kέmεε wólaalē te:

Usoi úka úu aseι tikilē.

Mpá ucíreniηε yíkíyiki nkó nní úu we.

11 Úka mpuri úu mesòhó má.

Uka mpuri úu Uléécáa wéési.

¹² Pinnéi ye ncée kecire pitiki riyále.

Api kesé pinnéi isoi kpára n wai.

Uka mpuri úu lisone wai,

nípa ucíreníne yíkíyiki nkó nní úu we.

¹³ Pinnosimé ye rikpíi le tee n háalē.

Pialempi kapí ne nnóome wapisi.

Melō ye pinnō-i kúlaalenle yare iwáa yee n kóni.

¹⁴ Awéeri ne nsímé kópe yee pinnō-i yipaalē.

¹⁵ Piana áa kusa ménye pikóikee kémee wélú.

¹⁶ Mpa yei kapi lompo, picainkee ne picō íwe piwai yee pilikó.

¹⁷ Api ncée mee ye ne nkíníne ní ka nyu.

¹⁸ Api piisoi kapi n le kémee Uléécáa wuru.

¹⁹ Tō kō pēe nkpéni nyule re li Uléécáa isé kémee wólaalē te pēpēe isé metiki m má nnya ke isé iyē ii wólaalē, nsímé nké ne nípa úye n lukaalē nnya. Sisoipipi nnéi ye Uléécáa inípe-e-i sikópekóó le.

²⁰ Uka mpuri úu fe uké lē ke isé ii m pise wa. Lē nnya ke úka úu yé fe uké Uléécáa kémee alari yē. Isé ye tíyesele usoi uu céru re u ukópekóó le.

Lē ke Uléécáa uu ye sisoipipi ayu n lo

²¹ Lē ke isé ricuruu ne antepuye apí pēe mekee-me ní ma yee nkpéni nní wa. Uléécáa úu ne isé ritiki uké ne sisoipipi waise aseí pite.

²² Pē nnéi pēe lē kuú ne Yeesu Kirisi rintiki uu wai nmane kóló ne kefa n tene kuu ye sée re aseí pite. Likumúnjé re Uléécáa úu pisoí ne picō kecōpe kóólene.

²³ Sisoipipi nnéi ye akópe wale, asi Uléécáa meyoopi paa.

²⁴ Amá Uléécáa ye uipeelée kémee pi pansesele aseí pite, faalaa ápi kō líka héele. Yeesu Kirisi yee umecire kpísi uu he nnya ke Uléécáa uú ne piayu lo.

²⁵ Uyē ke Uléécáa uu wéee re uké umenye ne inyóonse wa iké pē nnéi pēe umenye mē ne kefa n tene akópe sárei uké ne nyíse re u aseí ute le. Uu pēe mekee piakópe akpanii pi wa. U pēé ne kéyu pi purule.

²⁶ Lē kuú ne nyíse re u aseí tikilenle, úu nkpáni conse. Uléécáa ye kō lalē uké nfáani ketē nké kémee nyíse re u kō ne urinōo kuu ní ma kecáá wele. Likumúnjé re pē nnéi pēe Yeesu ne kefa n tenelē nmane kuu ye yē te aseí pite.

²⁷ Tó, Pisuífi ye pēe nnyine má tóké ne picō rikókōri n waii? Aai, níka rín we! Isé pitiki nnya née mewai sone nnya? Ai nkpáni lē. Likumúnjé re ái isé kai pise re usoi uké ritiki, amá nfatene kai pise re usoi uké m má.

²⁸ Tō kō yē te ái ke kesoi pipi ake yé lē ke isé ii m pise n wa nnya kake yé Uléécáa keyu-i aseí m má, amá kaké ne kefa n tene nnya kake yé aseí m má.

²⁹ Née Uléécáa ye Pisuífi nmane Uleecaa le? Yare úu mpuri sane pikó Uleecaa, née íye? Eee, u kō mpuri sane pikó Uleecaa le, aseí kecáá.

³⁰ Uléécáa use yee we yee nfatene nnya pikéké pansesene aseí pite. Limeco kuu pikéciré nfatene nnya pansesene aseí pite.

³¹ Yare tō nkpéni lē maa re nfatene nnya, isé nkó ye pēe tenele née? Ai nkpáni lē! Tō meníne isé nnanje nnéi i palenle.

4

Tóké Apiraham nfatene ne m pallē

¹ Tō nkpéni urósáayaha Apiraham pō nkó maa re íye? Yo kuu Uléécáa kémee yé?

² In pēe Apiraham liwawai nnya ke Uléécáa uu u pansese aseí ute, Apiraham yé pēe fe uu lirikókōri n wai. Amá ái nkpáni lē we Uléécáa kémee.

³ Nlécáasimé ritelé ye maa re: Apiraham uú ne Uléécaá kefa tene, Uléécaá uu lē nnya u pansese aseí ute.

⁴ Api ye kò nkó yee pikéi n wa uu liihéé yósu maa re faalaa kapi u he. Ulikó ye ni kapi u pa.

⁵ Amá nkó yee úu pikéi píka n wa uké ne m panse aseí ute un péé ne uyee ye ukópékóó m pansese aseí ute kefa tenelē, liute yèè unfatene nnya pansese aseí ute.

⁶ Lē ke Tafiti uu tee re nkó yee úu pikéi píka n wa, Uléécaá uu péé ne u pansese aseí ute ye únarekome le.

⁷ Pē nnéi ke Uléécaá uu akópe n sárei uu kò akecáá yáarii ye pínarekome le.

⁸ Usoi nkó akópe ke Upíima úu n kééni ye únarekome le!

⁹ Pikéké nmané kapi tee re pi pínarekome le née ne pikéciré pó kò? Tò pimáa masile re kefa ke Apiraham uú ne Uléécaá n tene nnya ke Uléécaá uu u pansese aseí ute.

¹⁰ Iye kuú péé we Uléécaá uú ne u kpísi re aseí ute? U pee kélē née úu kélē? Api pee kahané u rinké. Uu pee kélē.

¹¹ Kepíre kapi u riké ai nyíse re Uléécaá ye unfatene nnya u pansese aseí ute api kelené u ké. Apiraham ye lē nnya pansese pepe Uléécaá ne kefa n tenelē usaa úu kò pee kélē. Yare ke Uléécaá uu Apiraham m pansese aseí ute úu kò pee kélē mecó kuu kò pē pansese.

¹² Apiraham ye kò pikéké usaa le. Ai pee pikéké nnéi. Amá u pepe nfatene m má yare kuú m má api kelené u ké usaa le.

Usoi nfatene mee ye lē ke Uléécaá uu yekei re u yé wa u yenise

¹³ Asei kecáá, ái isé ke Apiraham uu pitíki fe nnya ke Uléécaá uu yekei re u ne upípirē yé masí ketē nnéi n te. Amá kuu nfatene m má Uléécaá uú ne u pansese aseí ute nnya ye ni.

¹⁴ In te isé ke usoi uu ye ritiki uú ne lē ke Uléécaá uu n yekei re u yé wa yenu, nfatene n n pee líka yoriye, urinó kuu n yekei ye pee méwoo wale.

¹⁵ Li we re isé ye Uléécaá kuwá yukusele. Isé insá n we, ápi ye maa re pi i rilóó.

¹⁶ Lē nnya, nfatene mee ye tíyese usoi uú ne lē ke Uléécaá uu n yekei re u yé wa yenu. Ipeelé ihé ye nyi. Lē nnya, rinó yekei yekei tē pó ne kò Apiraham pipirē nnéi rikó le, ái pepe isé n tíkile nmané, amá ne pepe urósáa Apiraham mecó nfatene m má ye pi. U ntónéi usaa le.

¹⁷ Li Nlécáasimé kémee ukecáá wólaalē te: Ne pó kpísile am waise isoipuri kulúí usaa. U ntónéi usaa le Uléécaá kuú ne kefa n tene keyu-i. Uléécaá uyee ye pikpəkpə nfáa n he, uu wai leleé ái pee ní we, aí weri.

¹⁸ U péé ne Uléécaá tálenle un ne mé te Uléécaá yé u waise isoipuri kulúí usaa. Li we re Uléécaá ye pee u maa re: Pipópírē yé masí kulúí n we. Ai kò pee lē kutá we uké ne m mé.

¹⁹ Apiraham nfatene ye péé ne wele nn páápú, amá un kò ne anmē píle kumúné má. U kò pee nyule re u ne nkpə nnyáá piwai masile, úu yé nkpəni fe uké kewá yē. Unósi Sara páa kò nkpəni kuwánmare we.

²⁰ Amá mpa ne lē, úu Uléécaá rinó kesi, amá u meníne nfatene píima ne Uléécaá ríyu waisele úu nkpəni ritiŋa-tiŋa.

²¹ U ne kefa tenele re Uléécaá ye nnaŋe mále uké ne lē kuu n yekei re u yé wa wa.

²² Lē nnya ke Uléécaá pó kò u pansese aseí ute.

²³ Tinóó ntí kapi nní ní wóí re: Uléécaá ye u pansese aseí ute, ái uyē nmané nnya kapi wóí re Uléécaá ye u pansese aseí ute.

²⁴ Tó mpí kuu nní m pansese aseí pite, t́ nnya kapi kò lè wòí rẹ tó Uléécáa uyẹ Urópííma Yeesu pikpòkpò kémẹẹ n yukuse nẹ kẹfa tene nnya.

²⁵ Arókópẹ nnya kuu tíyẹ apí u kọpu, Uléécáa uu u yukuse rẹ uké ró pansese aseí pite.

5

Nkìnhìnhẹ mẹẹ tó nẹ Uléécáa kẹcọpẹ ní wẹ

¹ Ntófatenẹ nnya kẹ Uléécáa uu ró pansese aseí pite. Nkìnhìnhẹ yẹ nkpréni tó nẹ uyẹ kẹcọpẹ wẹlẹ. Urópííma Yeesu Kirisi yẹẹ tíyẹsẹ kẹ lè wà.

² Uyẹẹ tíyẹsẹ kẹ Uléécáa uu nfatenẹ nnya uipẹelẹ nceé ró hẹ ari fe arí nẹ péne n̄sòne. Li nkpréni tó láárúle rẹ tó kam ari umeyòopi kémẹẹ ketónẹ yenu.

³ Hái nẹ nkpréni ricuruu kari nní íwẹ n le, li ró láárúle ái kumúnjé má. Tó nyule rẹ íwẹ kémẹẹ kẹ usoi uu yẹ pihmóópú peikẹẹ,

⁴ uu pihmóópú kémẹẹ Uléécáa pítiki ceru nẹ aseí, uu aseí pítiki kémẹẹ fe uu yẹ Uléécáa nẹ n tálè un m̄é.

⁵ Uléécáa pítá apí yé ró kíraaşe. Nfáaşone mm̄ kuu ró n hẹ kuú nẹ unla arókình kémẹẹ wà.

⁶ Kári pẹẹ n̄nanjẹ m má tóké nẹ akópẹ kémẹẹ le kẹ Kirisi uu pikópẹkòó nkprò yòsí uu kpi. Uléécáa yẹẹ liitunjẹ iyè yekei.

⁷ Li pẹẹ páápúle piké nẹ usoi s̄one ricuruu nkprò ní yòsí. In n la, unyine yé pẹẹ fe uu íkari wai uu usoi s̄one unyine nkprò yòsu uu kpi.

⁸ Amá lè kémẹẹ kẹ Uléécáa uu ró n nyíşe rẹ u ró lalẹ yẹ nní: Karí pẹẹ arókópẹ kémẹẹ ní wẹ kẹ Kirisi uu ntókpò yòsí uu kpi.

⁹ Kẹ Uléécáa uu nkpréni nní Kirisi inyóansẹ menyẹ nnya ró m pansese aseí pite, ái céreise rẹ Kirisi yé kò Uléécáa kuwòí kémẹẹ ró leşe.

¹⁰ Pẹé uyẹ-i karí pẹẹ Uléécáa pilaarò kẹ Uléécáa uu Ukepipi nkprò nẹ ilaarò iyè kpu. Kuu nkpréni nní ilaarò iyè pikópẹ ní masí, ái céreise rẹ u yé kò Ukepipi nfaa nẹ tiróyu lò.

¹¹ Lè memáá, li kò nkpréni ró láárúle lin kò rikókòri ró wẹ rẹ tó nẹ Uléécáa yẹ larukusenẹ. Urópííma Yeesu Kirisi yẹẹ tíyẹsẹ kẹ lè wà. Uyẹẹ tíyẹsẹ kẹ tó nẹ Uléécáa ari larukusenẹ.

Atam nẹ Kirisi kẹcáá nkó

¹² Limécò kái wẹ. Usoi use, Atam nnya kẹ akópẹ aa ketè kẹcáá lomme áá nẹ nkprò weri. Kẹ písoi nnéí apí akópẹ n wà nnya, nkprò nn písoi nnéí t́rj.

¹³ Uléécáa uké kelene Moisi isé ní lésẹmẹ, akópẹ yẹ pẹẹ ketè kẹcáá wẹlẹ. Amá kẹ isé íi pẹẹ kahanẹ n léemẹ nnya, Uléécáa úu pẹẹ akópẹ kẹeni.

¹⁴ Ḿpá nẹ lè, kái Atam kumúnjé-i n kpíşí aí nẹ Moisi-i tuiiri, nkprò yẹ pẹé wẹlẹ nn písoi kóni, ḿpá pinsá Atam m̄ecò rinóó kẹ Uléécáa uu n hẹ rinlóó.

Atam yẹ pẹẹ usoi ucò uyẹẹ n wemẹ kumíiri lẹ.

¹⁵ Amá lè kẹ Uléécáa uu n hẹ faalaa ái kusa piyẹ. Usoi use kuú nẹ ritiki uú nẹ hẹ. Uyẹẹ Yeesu Kirisi. Kei kuú nẹ ulis̄one písoi meyā ticú nẹ nfanarẹ.

¹⁶ Uléécáa ihẹ faalaa m̄ewai yẹ nẹ mempeh̄ nẹ lè kẹ usoi use kóló akópẹ aa n wà. Akópẹ ase kóló kẹ usoi uu wà apí nẹ u túhaane aí nẹ u kpi. Amá lè kẹ Uléécáa uu usoi n hẹ faalaa uakópẹ kului m̄ewai-máá yẹẹ tíyẹsẹ kuu pansẹ aseí ute.

¹⁷ In tẹ usoi use akópẹ nnya kẹ nkprò nn písoi kẹcáá ketónẹ yè, p̄ kẹ Uléécáa uu ípẹelẹ n nyíşe uu pi pansese aseí pite yé kò Yeesu Kirisi n̄manẹ nnya nfáa yè, u nẹ p̄ apí kesé iyóopi tone.

¹⁸ Yarẹ kẹ usoi use akópẹ aa n tíyẹsẹ apí nẹ ḿpá úyẹ túhaane aí nẹ u kpi m̄ecò kẹ aseí m̄ewai m̄esẹ amẹ tíyẹsẹnẹ Uléécáa uú nẹ písoi nnéí pansese aseí pite, apí pẹẹ nfáa yenu.

¹⁹ Asei kecáá, usoi use kóló yee pipakare ní ye nnya ke písoi nnéí api pansé pikópékóó. Limécó ke usoi use kóló yee Uléécáa m pakare nnya, písoi meýá api pansene aseí pite.

²⁰ Isé ye leemele ii tíyese akópe aa kulúí wai. Amá kei ke akópe aa kulúí n wa, Uléécáa ye kó kei písoi ípeelé nyísele áí ne kété.

²¹ Yare ke nkpw nn akópe nnya rínanje n yé nn písoi kecáá tone, limécó ke nfáa teneciré nn ne Uléécáa ípeelé kuu písoi n nyíse nnya rínanje yenune nké písoi kecáá tone. Urópíma Yeesu Kirisi aseí pitiki nnya kari nfáa teneciré yé.

6

Akópe áa kerózáá rínanje ríka má

¹ Lẽ nnya, tóké nkpeni re íye? Te tóké nkpeni akópe piwai ne kéyu mahã uipeelé iké ppe meýá wa nées?

² Ai nkpani lẽ! Akópe áa kerózáá rínanje má. Iye ke tó yé kó pée ne akópe kème n we?

³ Ani nyu re tó nní ntónéí Kirisi Yeesu kupéneco kème míni n wóle, tó kó míni piwole pè kèmeé ne u ripénele ari kesé kpíi?

⁴ Kapi míni ró ní wóle, tó ne uyé kapi lẽ tipéne api kúlesi. Kesé kari lẽ kpu. Yare kuu kó Sáa Uléécáa nnanje nnya pikpákpá kème n yisi, limécó ke tó yé kó nkpeni nfáa fale yé.

⁵ Asei kecáá, in te tó ripéne ari unkpá kème kesé kpi, tó kó limécó pénele arí n we arí ne umeyise kème kesé yisi.

⁶ Tó kó nyule re isoi kpure iye-i karí ppe ní we kapi ne ripéne api kunapéékó kecáá karií, ai wai re akópe isoi iyé íi nkpeni kerózáá rínanje ríka má, arí kó nkpeni akópe ilasi le.

⁷ Li we re usoi nkó yee nkpw ní masí ye akópe ilasi kème lele.

⁸ Tón m ma re tó ne Kirisi ye ripénele ari kesé unkpá kème kpi, tó kó ne kefa tenelenle re tó ne uyé yé kesé nfáa m má.

⁹ Tó nyule re Kirisi yee pikpákpá kème n yisi úu kó píkaí kpine, nkpw rín kó nkpeni ukecáá rínanje ríka má.

¹⁰ Kuu n kpu nnya, akópe áa kó nkpeni ukecáá rínanje ríka má. Nkpá cireníne kuu kpu. U nkpeni nfáa mále un ne Uléécáa mekó-i we.

¹¹ Lẽ nnya, nóké nómenécíre n nyáni re akópe áa nókenécáá rínanje ríka má. Ani kó nómenécíre n nyáni re nó Kirisi Yeesu kupéneco kème nfáa mále nnon ne Uléécáa mekó-i we.

¹² Lẽ nnya, akópe áa kape kó nkpeni nóinépinje yee keyáa n kpine kème rínanje m má. Ani kape ilikáipi-káipi n tikilẽ.

¹³ Ani kape nóinépinje keló kényine kpísi nóké akópe-i n wai. Amá ani nómenécíre kpísi ani Uléécáa anipe-i wai yare nó kpule ani yisi, ani nóinépinje siló kpísi ani Uléécáa he aní ne lisone n wai.

¹⁴ Akópe áa yé nókenécáá rínanje yé. Li we re isé íi kó nkpeni nókenécáá rínanje ríka má. Amá Uléécáa nfanare mee nókenécáá rínanje má.

Ari kó nkpeni akópe ilasi kème we

¹⁵ Lẽ nnya, íye nkpeni? Te tó nkpeni akópe piwai ne kéyu mahã te isé íi kerózáá rínanje má re Uléécáa ípeelé kème karí we nnya? Ai nkpani lẽ!

¹⁶ Ani nyu re nnon nómenécíre n kpísi nnon usoi m pa re nóké uilasi n le nnon u pakarelẽ, nó meýíkíyiki uyé kani nní m pakarelẽ pilasi lee? Nnon nómenécíre n kpísi nnon akópe-i n tampó ani ailasi n le, nó lẽ nnya kpí. Nnon Uléécáa ilasi n le nnon u m pakarelẽ, nó ppe lẽ nnya Uléécáa inipe-i pansé aseí pite.

¹⁷ Amá tó Uléécáa pakare: Nó ppe akópe ilasi lele, nó nkpeni kefa kee ne icélaa tikilenle yare kapi nó a n céesi.

¹⁸ Yeesu Kirisi ye akópe ilasi kέmee nó lésele ani nkpéni pansε nòn asei ilasi le.

¹⁹ Ne sisoipipi meεω símisile re áni ye mekee nsímé kó nnya. Nò pee mekee nómenécíre kpísile nòn mékperinkpe ne mewai kópe ilasi kέmee wailé. Li tíyesele ani pee isoi yee íi ne Ulééca n sá n le. Limεω kani yé kò nómenécíre kpísi ani lelee ní nyamí piwai ilasi n le, ai tíyesele ani pee isoi yee ne Ulééca n sá n le.

²⁰ Kumúnjé kpe-i kaní pee akópe ilasi n le, lisone piwai ápi péé ne nó yé.

²¹ Mewai mé kaní pee n wapisi ye nkpéni isei nó wele. Yo kai nó yóriye? Nkpó-mé kamé ne nó sí.

²² Amá Ulééca ye nkpéni akópe kέmee nó lésele uu nó pansese upilasi. Nókunélaa kpe kei re lelee ne Ulééca ní sá kani nkpéni wai nòn ne kέto-pò nfáa tenεciré mé.

²³ Akópe kulaa kpee nkpó, amá lé ke Ulééca uu ye faalaa n he yee nfáa tenεciré kari ye tó ne Urópíima Kirisi Yeesu kupéneεω kέmee n yé.

7

Isé íi usoi yee n kpu kecáá rínanje ríka má

¹ Pinémáreεω, nò písoi le pee isé n nyu. Nó kamí ne símisi. Nò paleile re kumúnjé kpe-i ke usoi uu nfáa m má kέmeé ke isé íi ukεcáá rínanje máa?

² Isé kέmee, unósi nkó yee n sóω úu ncée má u ne ula piké túúnne ula uyé un ne nfáa má. Amá ula un n kpu, isé iyee pee u ne ula kecεpe ní we íi pee kò unósi kecáá rínanje máne.

³ Amá in te ula ye nfáa mále unósi uu ne utisi féé sóóni, pi yé u sée re unósi wásánkaí. Amá ula un n kpu, isé yee u ne ula kecεpe ní we íi pee ukεcáá rínanje ríka máne, un péé uye-i utisi féé n sóω, úu uwásánkaí.

⁴ Pinémáreεω, limεω kai kò nó kέmeé we. Isé íi kò nkpéni nókenécáá rínanje ríka má, nò pikpókpó le. Nó ne Kirisi ye kerócáá ní kpu ye ripénele ani kesé kpi. Usoi féé yee nkpéni nó te. Uyee kpu Ulééca uu u yukuse, tóké ne Ulééca pikéi n wai lin kuláa má nnya.

⁵ Asei kecáá, kumúnjé kpe-i karí pee kerómúnjé cire ne irósoi n le, isé ye pee tíyesele tòn akópe káipinkeε, an irósoi kέmee ró terii tòn péé ne lelee ye ne nkpó ní ka wai.

⁶ Tò nkpéni isé nnanje kέmee lele. Tò nkpéni lelee pee ilási ró n tónselé anipe-i lele. Nfáasone nnanje kέmee kari nkpéni isoi fale le. Ai nkpéni isé yee pee mekee kerócáá rínanje m má anipe-i.

Isé yee lé kapi ye n sée re akópe ró nyíse

⁷ Lé nnya, tóké nkpéni re íye? Te isé ye akópe le née? Ai nkpáni lé. Amá isé yee tíyesele kamí ne akópe ceri. Likumúnjé re isé insá péé m maa re: Kape ye ucó likó káipinkeε, ám yé pee céri yo kapi ye sée re ucó likó pikáipi.

⁸ Tinóω tee tíyesele akópe aa kenémeε rínanje yenu, nen pee nípa yo mpuri kέmee picó likó káipinkeε. Isé insá n we, akópe ye kpuwaalenle.

⁹ Ne pee mekee wele ám isé nyu, nen nfáa má. Kam nkpéni i n céri, iyé ii pee kenémeε rínanje yenu, née pee kpi.

¹⁰ Ai pee nkpéni wai re isé yee yé pee nfáa né n he ye ne nkpó kέmee né ha.

¹¹ Isé yee tíyesele ke akópe aa lé kii ní ma nnya rínanje yé aá ne kuyúí né tani aa kò ne né kópu.

¹² Isé ye Ulééca likó le, lé kii ní ma ye kò Ulééca kέmee léerile, lin asei tikilé lin kò nyamí.

¹³ Yare lelee ní nyamí ye nkpéni pansεle lin né kopu, née íye? Ai nkpáni lé! Akópe aké ne meyíkiyiki n nyíse re a mesei akópe le, a isé yee ní nyamí kpísile aa

pansese nkpo, akópe aa ppe lë ke isé ii m ma nnya n we lin nyáni re akópe ye mesei likópe le.

Akópe nnahe

¹⁴ Asei kecáá, to nyule re Nfáasone mee isé te. Amá inépinje mela ke née tíkilë. Ne we yare pi né kpísile apí ne akópe yái.

¹⁵ Likumúnjé re ám menéwai cire asei kóméi. Am ye fe ké ye lë kam ní la wa, amá lë kam n kóhə kam ye wa.

¹⁶ In te ám likópe kam n wai piwai la, ne ma am ηmurei re isé ye nyamle.

¹⁷ Li ppe nyísele re ái rinécúruu née lë wai, amá akópe nyee kenémee ní we nyee lë wai.

¹⁸ Ne nyule ηmaa re lisone ái kenémee we, ne la ké re menéwee kémee, lisone piwai yèè ripóó né wale, amá ám ye ppe lipiwai fe.

¹⁹ Am ye lisone kam piwai ní la wa, amá likópe kám piwai ní la kam ye wa.

²⁰ In te lë kám ní la kam ye wa, li nyíse re ái née li wai, amá akópe nyee kenémee ní we ye nyee.

²¹ Ne yë te nní ke isé ii sóné. I la iké lisone wa, amá likópe lin ppe mesére kenyále-i we.

²² Li kenéfa kémee né láárúle re ké Uléécaá isé m múílë,

²³ amá nen ppe kə inépinje kémee isé féé icə nyáni. Isé iyë ne iyee ne kenémúnjé n sá íi kóméine. I akópe ilasi né simrile in tíyeselë nen akópe nyee kenémee ní we isé tíkilë.

²⁴ Linéco ye íwe wele! Wóo yé inépinje yee ne nkpo né n wéési kémee né lese?

²⁵ Ne Urópiima Yeesu Kirisi ne ritiki amí ne Uléécaá pəəne!

Lë nnya, ne kenémúnjé kémee Uléécaá isé ilasi tunle, amá nen ppe inépinje kémee akópe ilasi le.

8

Lë ke usoi uu ye Uléécaá Nfaasone m má un ne we

¹ Lë nnya nkpeni, peppe ne Kirisi Yeesu m pénelë pin ne we ápi má re piké Uléécaá ketahai kuu ne písoi n túhaanene iwame n wai.

² Asei kecáá, isé yee ye Kirisi Yeesu kupénecə kémee Nfáasone ne rintiki íi ne nfáa he ye isé yee ye akópe ne rintiki íi ne nkpo weri kémee né léséle.

³ Lë ke isé ii piwai m pəəne re merówee ye rínanje i paase nnya ke Uléécaá ricuruu uu wa. Uké ne akópe nyee písoi isoi kémee ní we an pi nyikilë n feriyee nnya kuu Ukepipi tumme ne isoipinje yare pikópekəó mecə. Kenkpo mee lë ke akópe áa ne rínanje m má cire ne a rinyiki.

⁴ Lë nnya kari yé nkpeni fe ari isoi n le yare ke isé ii m pise. Ari nkpeni merówee cire tikilë tən ne isoi le, amá to nkpeni irósoi lele yare ke Nfáasone nn m pise.

⁵ Asei kecáá, mpí ppe pimewee cire n tíkilë pin ne isoi le ye lë kapi ní la kemúnjé wailé, amá mpí ppe piisoi n le yare ke Nfáasone nn m pise ye Nfáasone kemúnjé wailé.

⁶ Usoi mewee cire pitiki uké ne isoi n le yèè ne nkpo kémee u hale. Amá isoi piluke yare ke Nfáasone nn m pise yèè ne nfáa ne nkíηniηe kale.

⁷ Usoi mewee cire isoi piluke yèè tíyeséle uu wai Uléécaá ulaarə. Méwee mē áme ye Uléécaá pakare, ticuruu áme yé fe meké lë wa.

⁸ Ai céreise re peppe pimewee cire ilasi n tú pin ne isoi le ápi yé fe piké lele ne Uléécaá n sá wa.

⁹ Amá nǒ áni kə nkpeni nómenéwee cire ilasi tú nən ne isoi le, amá lele ne Nfáasone n sá kani tíkilë, in te asei kecáá, Uléécaá Nfaasone ye nókenéméé wele. Unyiné unsá Kirisi Nfaasone m má, ái Kirisi yee u te.

¹⁰ Kirisi un nókenémee n we, asei kecáá, nóinépiηe ye kò ne akópe nnya nkpò kéméé wele, amá ke Uléécaá uu nó m pansese aseí pite nnya, Unfaasone ye nfáa nó hèle.

¹¹ In te uyee pikpòkpò kémee Yeesu n yukuse Nfaasone ye nókenéméé we, uyee pikpòkpò kémee Kirisi Yeesu n yukuse yé kò tíyese nóinépiηe ye ne nkpò n sá ìi Unfaasone mee nókenémee ní we nnya nfáa m má.

¹² Lẽ nnya pimárecò, tò nkpeni riwóme mále, amá áí pree merówee karí ne riwóme má kari yé ne irópiηe mela n wai.

¹³ Nòn nómenéla n tikilẽ nòn ne nóinésoi n le, nò kpínine. Amá in te nò Uléécaá Nfaasone tíye nn nókenémee pikéi wai nn nóinépiηe mewai kopu, nó nfáa wa.

¹⁴ Pẽ nnéi ke Uléécaá Nfaasone nn n séni ye Uléécaá sipipi le.

¹⁵ Ai nfáa mee nó m pansese pilási pree iwame ne n tũ kaní yósí, amá Nfáasone mee nó n kpisi nn waise Uléécaá sipipi kaní yósí. Mmee mee ye tíyese kari ye ricáái ari Uléécaá séi re “Apa”, “Sáa”!

¹⁶ Uléécaá Nfaasone ricuruu ye tirócuruu símisile re tò Uléécaá sipipi le.

¹⁷ Tòn Uléécaá sipipi, tóò kò masí lẽ kuú ne ró m mé te. Tó ne Kirisi tóò kesé Uléécaá likó te. Tòn Kirisi iwe kesé n li, tó ne Kirisi yé ha kesé umeyòopi kéméé n we.

Μεγόπι μεε κεριε n weme

¹⁸ Ne nyáni re íwe nnyí kémee kari neni nní ní we ne masí κεριε meγòopi ke Uléécaá uu ní lesene uké ró nyíse áme níka kémee kumúnheisene we.

¹⁹ Mpá yo ke Uléécaá uu n wa ye meγíkíyiki ménle, ne kefa kesé Uléécaá uké usipipi lese uké nyíse.

²⁰ Mpá yo ke Uléécaá uu n wa ye pansese líwookòó. Ai re lircuruu mela kémee kaí ne lẽ wa, amá Uléécaá ye lẽ ne rínanηe li wai. U lẽ wale un ne tálẽ te:

²¹ Ulikó kuu n wa yé kam ai rínanηe mee li n caai ai ilási kémee li n tonselẽ anipe-i lelu, ai pree ne liripòò n we lin kò Uléécaá sipipi meγòopi kéméé we.

²² Tò kò pree nyule re mpá yo ke Uléécaá uu n wa ye háí ne neni-me ηmóópulenle, lin íwe le yare ke memárenlò ame ye unósi n kèheni.

²³ Amá áí pree lẽ ηmane. Tó ne kò ηmóópulenle tòn ne meγíkíyiki mé te tó mpí ke Uléécaá uu nní Unfaa n laanse, uké mesei ró yósí yare usipipi uu kò rínanηe mee meκεε-me ró n caai anipe-i ró lese.

²⁴ Amá tò tálenle tòn mé. Pitá pẽ kémee ηmane ke Uléécaá uu tiróyu lò. Usoi un lẽ kuu n tálẽ un mé n nyáni, ápi ye pree re u ne tálenle. Usoi yé fe uu lẽ kuu n nyáni maa re u kò tálenle u méε?

²⁵ Amá in lẽ kári n nyáni kari tálẽ, tò ye li m ménle ne ikari.

²⁶ Limecò ke Nfáasone pòò ye kò ró lẽ te ári páápú nnya. Asei kecáá, ári piyómeyáhaa kémee lẽ kari yéé n we nyu. Amá Nfáasone ricuruu ye κercáá Uléécaá yáasile nn ne ηmòopi yeé ìi nnòò ne kúmaa ní we κercáá u ténì.

²⁷ Kei ke Uléécaá yeé mpá úye kefa n nyu uu ye ne lẽ ke Nfáasone nn ní la nké m pise ceri. Nfáasone yèè Uléécaá pikó kecáá yáasile aí ne umela sá.

²⁸ Tò kò nyule re mpá yo yèè pepere Uléécaá ní la ne lisone kale. Lipite pree nní pẽ kuu lẽ kuu piwai ní la nnya n sée.

²⁹ Uléécaá ye tíyesele re pẽ nnéi kuu meκεε-me n céri uu kò meκεε-me pi wée piké Ukeripi mecò n we, Ukeripi kè keké pree pimárecò kulúí kémee kefoí kuu m mári.

³⁰ Pẽ nnéi ke Uléécaá uu meκεε-me n yekei re piké lẽ n we, u kò lipite pẽ séele, pẽ kuu n sée, u kò pi pansesele aseí pite, pẽ kuu m pansese aseí pite, u kò ríyu pi waisele.

Uléécaá nla ye piyele

31 Τό nkpéni mmú kέmεε ρε ίye? Uléécaá un kerócaá n kpálē, wóo yé pεé ne ró kέnεne?

32 Ukepipi cire kúu kanne ρε áke kapε ίwe li, amá u ke kpísile uú ne ntónéí akópe nnya nyóonse, ίye kai yé pεε wa úu yé ne uipeeléε kē nnya npá yo ró m pa?

33 Wóo yé fe uú ne pē ke Uléécaá uu n wée túhaane? Liute úu we. Likumúné ρε Uléécaá yεε ye usoi pansese aseí ute.

34 Wóo yé fe uu akópe pi pa? Liute úu we. Likumúné ρε Kirisi Yeesu yεε kpu, ái kó kei ne ripá, amá u nkpw kέmεε yisile, Uléécaá kuluke-luke-mē kuu kényukótonε-i tú un kerócaá u welu!

35 Yoo yé fe ai Kirisi yεε ró n la anipe-i ró lese? Iwe píima née mpócaai née piwéékuse née nkú née mpári née nkpw piloró née nkpw ricuruu ηmaa?

36 Lē kai nní Nléécaasimé ritelé kέmεε wólaalē te:

Pó nnya kari meséρε nkpw lorólē

pin tó nyáni yare isán kapí ne kesareyái-i pikópe n tósu.

37 Amá tó lē nnéí kέmεε uyεε nní ró n la nnya feriyεε ái ne kέtó.

38 Ne meyíkíyiki nyule ρε líka ái yé fe liké nla mmē kέmεε ró lese. Ai nkpw, ái kó nfáa, ái kó piléécaatumε, ái kó liféé linyine lee nnaηε m má, ái kó nfáani líkó née masí kepíρε líkó,

39 ái kó kecáa líkó líka, ái kó lelee metene n we. Líka mpuri ái we. Urópíma Kirisi Yeesu nnya ke Uléécaá uu ró nyíσε ρε u ró lalε. Lē nnya, líka mpuri ke Uléécaá uu n wa, áli we lee yé n fe ai Uléécaá nla kuu ró n nyíσε kέmεε ró lese.

9

Isirayeli pikó ne Uléécaá rinóo kuu n yekei nkó

1 Lē kam nní m maane ye nsímései le. Ne Kirisi ukó le, am kiraase. Uléécaá Nfaasone ye tíyεεle am céru ρε aseí ye nyε.

2 Asei ye nyε ρε tinéπόo ye meyansei caailenle nen kó meséρε kenéfa-i ne ίwe pansente.

3 Né pεε Uléécaá pise ρε uké anóo né wa tó ne Kirisi toké túúnne liké pinémáρεo, tó ne pē kapi mpuri nse-i m mári yoriye.

4 Pi Isirayeli pikó le ke Uléécaá uu m pansese upikó, pin umeyóopi kέmεé we. Pē kuú ne nkómεine sée uu isé pi pa, uu kó pi céési lē kapi yé uinyóonse n wa, uu rinóo pi yekei.

5 Uléécaá ye hái pεε mekεε-me pipikpure wéεle. Kirisi ricuruu ye ukepíρε ukó le, tón kei kapi ketē nké kecáa u m mári m painε. Kirisi uyεε pεε kó npá yo fe. Uyεε Uléécaá yεε npá píyei ipakare n te. Amí!

6 Ai we ρε usoi uké musí ρε Uléécaá rinóo ári nkpéni nnaηε nka má. Ai ρε Isirayeli pikó nnéí pεε Isirayeli pikó yíkíyiki.

7 Limεo, ái ρε Apiraham kumare pikó nnéí pεε Apiraham sipipi yíkíyiki. Uléécaá ye Apiraham maa ρε:

Isaaki kέmεé kaa sipírē yenune api ye ripónyíri si séi.

8 Lē nnya, ái Apiraham sipipi nnéí σεε Uléécaá sipipi. Uléécaá ye maa ρε usipipi yíkíyiki σεε nní sē kapi Urinóo kuu n yekei kecáa m mári.

9 Asei kecáa, tinóo τεε n yisunu ye ntí:

Ké ne kelaane nní icó m pεεme, Sara un kewántisi má.

10 Ai ne kei ηmane ripá. Limεo kai kó Repeka pinmáne keté kέmεé we. Urósáyaha Isaaki yεε pεε piketé usaa.

11-13 Uu pεε kahane pi m mari, ápi pεε kó kahane lisone née líkópe n wa. Mpá ne lē, Uléécaá ye pεε Repeka maa ρε: Uwéése yé panse uwá ulasi yare kai n wólaalē te: "Yakupu ipuri kamí la, am Esau ikó yúlu." Uléécaá kemúné keké ne n wa nnya

kai lē wa. Ai kesoipipi mewai kuú paílē un ne wéékē, amá uricuruu kemúnjé kémēé kai léeri kuu ye ne usoi wéé.

¹⁴ Lē nnya, tó nkpréni maa re íye? Te Uléécaa úu aseí ute néé? Ai nkpráni lē.

¹⁵ U ppe Moisi maa re: Nen úye n la ké íwe tē, ne ye liute íwe ténle, nen kó úye n la ké ne kefa fénnē, ne ye liute ne kefa fénnēle.

¹⁶ Lē nnya, áí usoi mela kémēe léeri, áí kó usoi nηmóópú kémēe léeri, amá Uléécaa yee ye usoi íwe n tē ηmane kóló kémēe kai léeri.

¹⁷ Lē ke Uléécaa uu Esipiti Uyóopi maa re: Ne pó lésemēe re ké ne pó ritiki ké ne nnénaηe nyíse rinényíri tiké ne ketē nnéi rinkóónú nnya.

¹⁸ Lē nnya, Uléécaa un úye n la uké íwe tē, u ye liute íwe ténle, un kó úye rikij n la uké tákāase, u ye liute rikij takaasele.

Uléécaa kuwáí ne upiwetu

¹⁹ In n la unyine yé fe uu né pise re: In lee ni, yo nnya ke Uléécaa uu ye péé ne pisoí cési? Wóo yé mpíí fe uké umela kesi?

²⁰ Pó kesoipipi, póo úye póóké ne Uléécaa n kēηene? Ketúhu yé fe ake umóme pise re yo nnya kaa nní né móo?

²¹ Utúhumóme ye ncée mále uké ne lē kuu ní la metipiperé wa. U yé fe uu mepéré mese mē kpísi uú ne ketúhu móm, api ye ne líyukóo ke wai, uu kó keco móm, api ye kē ne likpárakóo wai.

²² Uléécaa ye ppe lalē uké ukuwáí ne unnaηe pinyine kémēe nyíse. Pēpe sitúhu sē kapi ye ne likpárakóo n wa. Amá npá ne lē, uu umecire tini uu pēpe péé ne nkpró n sá m múílē un tikíη tápāalē.

²³ U kó péé lalē uké picó kémēe nyíse re umeyóopi áme kumúnjé má. Pē kuu íwe tē. Pēpe sitúhu sē kapi ye ne líyukóo n wa. Pē kuu kó mekēe-me wéé re piké umeyóopi kémēe n we.

²⁴ Lēlee nní tó mpí kuu nní n sée. Ai kó Pisuífi ηmane, amá ne mpuri sanē pikó kuu sée.

²⁵ Lē ke Uléécaa uu Osee ritelé kémēe maa re: Mpuri mme mee rín ppe nnékó kam sónti ké sée re nnépurí. Mpuri mmē isoi kám ye ppe ní la kam sónti ké sée re nnépurí lala píima.

²⁶ Pē kam ye ppe ní maa re: Ani pinékó, kam sónti ké sée re Uléécaa yee nfáa n te sipipi.

²⁷ Antepu Esayi pó ne kó Isirayēli pikó kecáa nsímé maa re: Mpá Isirayēli sipipi siké kam siké kulúí n we yarē mínimaa ritime nnyene, pisoí nkáripí nnyine ηmane riyu ke Uléécaa uu lólune.

²⁸ Upíima ye rinóo tē kuu n yekei waine ne kétō-pō, ketē kecáa áí nkpráni séséne.

²⁹ Lē ke Esayi uu mekēe-me wáí re: Uléécaa, ketē ne keyóme ute unsá ppe ntópuri kémēe pinyine n tíye, tó ppe pansēle yarē Sotóm pikó, Komóori pikó kari yé péé ne menyine n we.

Isirayēli ne nfatene nsímé

³⁰ Lē nnya, tó nkpréni maa re íye? Te mpuri sanē pikó ppe ápi n wéési piké pansē aseí pite ye kefa kápí ne u n tēne nnya pansē aseí pite.

³¹ Isirayēli pikó ppe n ηmóópúlē piké isé ritiki piké ne pansē aseí pite póo ppe meníjé lolu, ápi lē kápí ppe ní la yē.

³² Iye kai ppe lē wa? Api wéesi re piké ne Uléécaa kefa tēne. Amá pi péé lalē piké piricuruu liwáiwai nnya pansē aseí pite Uléécaa inipēe-i. Kei kápí péé ne “ripare tēe ye pisoí n lóise rikpou.”

³³ Tipare tē nsímé mee Nléécaasímé ritelé kémēe wólaalē te: Nō yēe, ne Siyóo ketē-pō ripare yekeile

tee ye pìsoi rinkpóuse
 ne kuparecaṅaa kpee ye pìsoi n lóise.
 Amá nkó yee ripare tē ne kefa n tene
 úu isei meluke má.

10

¹ Pimárecɔ, kenéfa nnéi mela ne lē kam Ulééca n welu yee re uké nnépuri pikó riyu lɔ.

² Né fe am aseí kecáá maa re pi meyíkíyiki Ulééca pikei kémee ḡmóópúlɛnle. Amá menyuwe ye pree pi párilɛnle.

³ Api ceri lē ke Ulééca uu ye n tíyese usoi uu ne pansé aseí ute, api pree piicee cire n wéési piké ne pansé aseí pite, api pree lē ke Ulééca uu ye usoi m pansese aseí ute pitíki yulu.

⁴ Kirisi ye isé ḡnaṅe paasele re Ulééca uké pē nnéi pree ne kefa u n tenelē pansese aseí pite uinipɛɛ-i.

Nkó yee Uptima ne kefa n tenelē tiyu ke Ulééca uu ye lɔ

⁵ Nsímé mmē ke Moisi uu lē ke usoi uu ye isé rintíki uu ne pansé aseí ute kecáá ḡ wói ye mmú re:

Usoi nkó yee isé kecáá n sónɛ yé isé iyē nnya nfáa yē.

⁶ Amá lē ke Ulééca uu ye usoi nfatene nnya m pansese aseí ute nkó ye mmú re: Kape mepócíre m písei re wóo yé keyómɛca ritaá? Li nkpráni yare pɔ lē teele re wóo yé ha Kirisi súisɛmɛ.

⁷ Néɛ kape kɔ mepócíre m písei re: Wóo yé nkprɔ kuhore kémee súíprɔ? Li nkpráni yare pɔ lē teele re wóo yé fe uu pikpɔkpɔ kémee Kirisi lesɛri.

⁸ Li mpíi Nléécaasimé kémee wólaalē te íye? Li wólaalē te: Képómee ne mpónɔ-i ne kɛpófa-i ke Nléécaasimé ḡnɛ we.

Nfatene nsímé mmē kari n yóólē ye mmē.

⁹ Pɔn ne mpónɔ pìsoi keyu-i n símisi re Yeesu yee Uptima, pɔn kɔ kɛpófa-i ne kefa n tenelē te Ulééca ye pikpɔkpɔ kémee u yukuse, Ulééca yé ripóyu lɔ.

¹⁰ Lē nnya, usoi un ukɛfa-i ne Ulééca kefa n tenelē kuu ye Ulééca inipɛɛ-i pansé aseí ute, un n ḡmurei uu háa, Yeesu uu uriyu lɔlu.

¹¹ Ulééca Nsímé ritelé ye maa re:

Nkó yee ne kefa u n tenelē, úu isei meluke má.

¹² Líka ái aseí kecáá Usuifi ne mpuri sanɛ ukó keɔpe kóólɛlē. Uptima use ke pinnéi api má. Pē nnéi pree urinyiri n sélei kuu ye ulikó meyá he.

¹³ Li kɔ Nléécaasimé kémee wólaalē te:

Uptima yèè nkó yee urinyiri n sélei riyu lɔle.

¹⁴ Amá íye kapi yé urinyiri séɛ, pinsá ne kefa u n tenelē? Iye kapi yé kɔ pree uyē kecáá nsímé kápi píkaí n kómaalē ne kefa tene? Iye kapi yé kɔ ukɛcáá nsímé kɔ, unyine unsá unsímé rin-yóó?

¹⁵ Iye ke pìsoi api yé nsímé riyóó, pinsá pinyine n tumme re piké riyóó? Lē kapi Nléécaasimé kémee wólaalē te: A tíye pɛpɛɛ nsímé n yóólē nsē ye pinyáni nyamí kpa.

¹⁶ Amá pē kapi rin-yóó ápi pinnéi Nsímé Kɛcire mmē ḡmurei. Esayi ye uritelé-i wói re: Uptima, wóo nkpráni mmē kari rin-yóó kutu ricɔ?

¹⁷ Lē nnya, nsímé ke usoi uu ye n kɔ mee ye tíyese uu ne kefa tene. Nsímé ke usoi uu ye n kɔ mee nní Kirisi nsímé kapi n yóólē.

¹⁸ Ne pise re: Yare ápi pree nsímé mmē kɔ, néɛ íye? Pi n konle! Li Nléécaasimé kémee wólaalē te:

Pimɛtē ye ḡpá yei tule.

Pirinɔ ari pìsoi háí ketē ketɔ-pɔ tulu.

19 Ne re ké kò pise re: Isirayeli pikó ápi mmã kò, née íye? Moisi ye likecáá rinóo pese re: Uléécaá ye maa re:

Né tíyese nókenéfa aké ne mpuri nnyine pikó pree ápi kuséi ní we re nsoipuri tóosi. Né kò tíyese aní ne mpuri nnyine pikó pree ápi mesòhò méka m má wóosi.

20 Esayi ricurruu uu ikari wai uu yóó re: Uléécaá ye maa re:

Pepree ápi pree né n wéési pree né yé,
pepree ápi líka né m písei kam menécíre nyíse.

21 Amá u Isirayeli pikó nkó maa re:

Keyáa ne keriyu kam sásikere re ké tó ne mpuri pakareciré mee nnékó ní késu kecòpe nyóonse.

11

Uléécaá úu Isirayeli pikó fóm

1 Lẽ kam pise re: Uléécaá ye umpuri fómle née? Ai yé lẽ! Tinécúruu ye kò Isirayeli ukó le. Ne Apiraham kepirẽ le nen kò Penyamee mpuri ukó.

2 Uléécaá úu umpuri kuu háí mekee-me n wée fóm. Nò Uléécaá Nsímé ritelé kelò ké léise, née yo? Kei ke antepu Elii uú ne Isirayeli pikó ne n wóosi uú ne Uléécaá téní.

3 U kei maa re: Upíima, pi antepuye pree ne mpónóo n símisi kónle api sipónyóonsehúú foresi. Menécíre kóló kai tíye, pin kò la piké né kpu.

4 Te íye ke Uléécaá uu rinóo u pese? U u pese re: Ne písoi ákotokú aseai menécíre yekeilenle pree ápi píakai Paali * anui n wúlalẽ.

5 Limécò ke Uléécaá uu kò nfáani ketẽ nké-i písoi nkáripí ne uipeelée wée un umecire yekeilẽ.

6 Lẽ nnya, nfanare ke Uléécaá uú ne pi wée, áí re pimewai sone nnya. Insá lẽ, Uléécaá ípeelée íí yé pree ípeelée yíkíyiki. [In kò re pimewai sone nnya, áí pree ípeelée kuu pi nyíse. Mewai sone ihée íí ípeelée ihée kapi ye usoi n he.]

7 Lẽ nnya, íye nképéni? Tò maa re Isirayeli pikó ápi lẽ kapi n wéési yé. Amá pẽ ke Uléécaá uu pikecòpe n wée ñmane pree li yé ai pitóròo atu tápisi.

8 Li Nléécaasimé kémee wólaalẽ te:
Uléécaá ye pimesòhò rikipile, uu piinipree yarii ápi ye pree yé,
uu kò piatu tápisi ápi ye pree kò háí ne neni-me.

9 Tafiti pó ne kò maa re:

Pianyá iluke iké pi pansere ripine ne kei kai yé pi n tí

liké kelólé-mẽ ne pi ha
piké pree pimewai kulaa yé.

10 Piinipree iké nyíinu ápi kape ye yé.

A tíyese piké mesére ritírí n kpúmímlẽ.

11 Ne pise re: Lẽ nnya, Isirayeli pikó ye loole áí nképáni píakai kuyise wee? Ai nképáni lẽ! Amá pikelólé ye tíyesele Uléécaá uu mpuri sane pikó riyu lolu re pikefa keké tóosi nnya.

12 Pikelólé ye tíyesele ketẽ nnéi ake Uléécaá líkó yénu, pickupakareciré aku tíyese mpuri sane pikó api Uléécaá líkó yénu. Lẽ nnya, Isirayeli pikó nnéi pin nképéni Yeesu Kirisi rintiki, Uléécaá líkó yé pree kumúné m máa?

Mpuri sane pikó riyu melale nstímé

13 Nò mpuri sane pikó kam nképéni ne máné. Née Kirisi utume yee mpuri sane pikó kecòpe n keisi. Kai nní lẽ, li né láárúle re pikéi pree anénípe-i we nen pi wai.

* 11:4 Paali ye pree piléé píima pinyine le.

14 In n la, li yé tíyese am nnépuri pikó kufatoi yukuse aí ne pikεcεpe pinyine ayu lólu.

15 Uléεcaa ye Isirayeli pikó ilúkε ritéle uu pεe u ne isoipuri tαrαα pikó kecεpe nsímé nyóonse. Un nkpéni kα piketone-i pi m pεεpα, íye kai yé pεé n we? Li yé nkpáni yare ke usoi uu ye n kpu uu pεeri!

16 Pin iluke n wa api ifoí wée api Uléεcaa he, li nyísele re Uléεcaa yεε itórαα nnéi te. Pin kulée kunyine iníní n kpísi pin Uléεcaa n he, li nyíse re Uléεcaa yεε ku te ne kuilese-pα.

17 Pisui fi ye wele yare Olifiyee kulée kapi n támisi, Uléεcaa uu kuilese inyine kérii uu iripαhα kpekpeε méwoo n le ilese mεelú. Pó nkó, póα nní mpuri sane ukó, pα wele yare Olifiyee kulée kpeε méwoo n le ilese. Pi pó kpísile api mémεelú pó mεelúse, pαn nkpéni kulée kapi n támisi iníní meni níru.

18 Lē nnya, kape ilése iyē kapi n kérii n nyáni re íi kepóyu-i líka tu. Pαn mepócíre n taáselē, a n nyu re aí póα nníní topori, amá nníní mεε pó topori.

19 Pó maa re: Pi ilése iyē kériile piké ne iripαhα né rimεelúse nnya.

20 Asei ηmaa ye nye! Pi i kériile re íi nfatene má nnya, amá mpófatenε nnya ke póα we. Kape mepócíre n taáselē, amá iwame iké pó n we.

21 Pisui fi pεε Olifiyee kulée kapi n támisi ilese, nnpá ne lē Uléεcaa úu pi kaηne. Póα nní nlése kapi rimímεelú, kape n nyu re pó kuu yé kaηne.

22 Lē nnya, a Uléεcaa nfanare ripaí aa un-yupape paí. U ne pepεε kepíre u riíto kéyu páápúle, uu kutu pi pasa uu pó ínarε wai. Lē nnya, li pise re pαké unnare ncee n tikilē. Insá lē, u yé kα pó tiké yare kapi ye nlése rinké mεcα.

23 Limεcα, pē pin nfatene n yē, u yé kα pímeelú pi pεε. Uléεcaa ye rínaηe mále uké ne pímeelú pi pεε.

24 Lē nnya, pó nkó póα áa nní Usui fi, pα we yare Olifiyee kulée kpeε méwoo n le nlese. Pi nlése mmē tikéle api kpē kapi n támisi kecáá tóresi, aí kα pεε re pα kpē nlese yíkíyiki le. In te Uléεcaa ye lē wa, íye kúu yé pεε Pisui fi pεε ní we yare kulée kapi n támisi ilese kapi n kérii isitonε-i i pεε?

Uléεcaa yé Isirayeli pikó nnéi riyu lα

25 Lē nnya pimáρεcα, ne la ké nó símisi áni kape ne lelee nní m pékaalē kecáá m palei, áni kape kα ne nómenécíre n nyáni yare nα pisαhα le nnya. Isirayeli pikó kunai kémεε, pinyine yé pikómε n yulaalenle Uléεcaa uú ha ne ipuri sane nnéi pisoι umpuri kecáá pikpápα n tene.

26 Uléεcaa uu pεε Isirayeli pikó nnéi riyu lólu yare kai Nléεcaasimé kémεε n wólaalē te:

Siyα-pα ke Uyulale uu léerine.

U yé tíyese Yakupu kumare pikó api kepíre pítα u yá.

27 Nkómεine mεε tó ne pē kecεpe n wene ye mmē

kumúnjε kpe-i kam piakópe pi n sáreine.

28 Pi Nsímé Kεcíre yele api pεε panse Uléεcaa pilaarα, ai tó wáánáse. Amá ke Uléεcaa uu nní pεε pipisaayaha n wée nnya, u pi lalε hái ne nkpéni-mε.

29 Uléεcaa úu ye lē kuu usoi ne nfanare n he yási, úu ye kα pē kuu n wée kecáá kemúnjε conse.

30 Nó ne kα pεε Uléεcaa pipakare yele. Amá ke pē apí pεε kα nní kupakarεciré m má nnya, Uléεcaa uu nkpéni nó íwe téní.

31 Limεcα ke pē ápi kα nkpéni Uléεcaa pakarelē te uké nó íwe tē nnya. Amá u yé kα nkpéni pē nómenécα íwe tē.

32 Uléεcaa ye sisoipipi nnéi kupakarεciré kémεε yálenle re u la uké sinnéi íwe tē nnya.

Uléécaá yee ipakare te

³³ A tíye Uléécaá memá ye piye kpa. Umewéésēsōhō ne umenyuwe ye címúle áme kutepine we! Wóo yé fe uké uketahai kuu rinkéne ceri? Wóo yé fe uké ukemúnjé kuu n wai aseí kō?

³⁴ Li Nléécaasimé kémee wólaalē te:
Wóo Upiima kemúnjé nyu?

Wóo yé re u yé fe uu mesōhō u kpa?

³⁵ Wóo mefoi linyine u heelē liké ne n we re u yé liute pihee ceí?

³⁶ Ukeméé ke mpa yo ai léeri. Uyee tíyese ke mpa yo ai we. Umekó kémee ke mpa yo ai kō we. Uléécaá yee mpa píyei-pō ipakare te. Amí!

12*Isoi fale piluke Uléécaá pikei kémee*

¹ Pimárecō, lē ke Uléécaá uu nní íwe ró n tē nnya, ne nó ημόόπύσelenle re ani nómenécíre kpisi ani u he yare inyóonsesee kecire. Inyóonse iyē iké n kpáuilē in kō ne u sá. Lē kani yé u yáasi ai aseí m má.

² Ani kape ketē nté písoi mewai n tikilē. Amá ani tíyese Uléécaá uké mesōhō fale nó he meké nó consese. Kei kani yé pēé ne Uléécaá mela ceri. Nó lisone ne lelee ye u n larisi ne lelee ní nyamí ne kēto-pō ceri.

³ Kefa ke Uléécaá uu ne né n fénne nnya, ne la ké nónnénéí maa re úka uu kape ye umecire n taáselē liké tōsí, ai kō pēe aseí má. Amá ani ye kemúnjé wa keké ne n sá. Uléécaá ye mpa úye nfatene ne kumúnjé kunyine hele. Mpa úye uké ne ukepá m pālē.

⁴ Ipiñe ise ke usoi uu má, iyē in ilése kulúí má, ilése iyē in pikei pikó pikó wai.

⁵ Limecō mpa kari nní kulúí ní we, tō wale ipiñe ise tō ne Kirisi kupénecō kémee, tōn ntónéí muléinelē yare ke usoi ipiñe ilese ii nní m muléinelē mecō.

⁶ Amá mpa úye ne ulikó ye ni ke Uléécaá uu ne nfanare u n he. Li pise re mpa úye uké ihēe iyē kuu n yōsí ne pikei nsone wa. Uléécaá un úye n he re uké antepu pikei n wai, liute uké ye Uléécaá rinyiri ne símisi uu lipikei ne unfatene nnéi n wai.

⁷ Uléécaá un úye n he re uké picō lē, uké ye upikei n wai lin ne písoi léni. Uléécaá un úye n he re uké n céési, li pise re uké n céési.

⁸ Uyē kuu n he re uké ye picō ikari rikpáse, uké picō ikari n kpáriise. Uyē kuu n he re uké kefa n láarú, uké ye ne nfanare he. Nkó yee iwéése n tū uké nsone upikei n wai. Nkó yee píwekō n léni pōóké ye pi lē ne mpónare.

⁹ Nla rín kape kecáá kecáá nkó. Ani mewai kópe n kōhō. Ani lisone piwai ne kényu m mahani.

¹⁰ Ani n lakaane yare ke pimárecō api ye n lakaane mecō. Mpa úye uké ye uuco pakare uu ye ríyu u waise.

¹¹ Ani kekei-i n tolú, áni kape siká m má. Ani n ημόόπύλē nōn kefa kesē ne Upiima pikei wai.

¹² Nórínépōó riké lē kani n tálē nōn mé nnya n láarú. Ani lelee nó n wéékuselē ne n ninjú. Ani piyómeyáhaa ne kényu m mahanlē.

¹³ Ani ye Uléécaá pikó pēe ncōñ kémee ní we lē. Ani kape ye písányōó ne siká wa.

¹⁴ Ani ye pepēe nó n wéékuselē tinōó sone ritikise. Ani ye písoi rinōó sone ritikise, áni kape ye úka anōó wa.

¹⁵ Píye pin mpónare kémee n we, nó ne pē ani kesé mpónare-i n we, píye pin n tēni, nó ne pē ani kesé tē.

¹⁶ Nό νε νόρινέϋ ani nfasimé m pénelē. Ani kapε limáa-maa νε líyukóó νε νόμενέϋρε m músu. Amá ani ye lē ke úka úu νε kutu n cólē kuwéé-mē nókenémúnē pesε. Ani kapε νόμενέϋρε n nyáni re nō mewéesesōhō mále.

¹⁷ Ani kapε ye unyine mewai kópe νε mewai kópe héele. Ani rinmóópú ani ye mpa úye keyu-i lisone wai.

¹⁸ Lin yo kuwai n we, in te nókenéméé kai yé léeme nó νε mpa úye nóké νε n láárúne, ani li wa.

¹⁹ Pinésáne lala kecire, áni kapε ye mewai kópe ke pisoι api nó n wa nórinécúruu pi héele, amá ani ye riyá Ulééca ricuruu uké ukuwáι pi nyíse. Li Nléécaasimé ritelé kémee wólaalē te Upíima ye maa re:

Née ye usoi mewai kópe u héele. Née ye mpa úye mewai u ceei.

²⁰ Li kō wólaalē te:

Nkú nn upólaarō n we, a u he uké li,

nniré nn u n we, a u he uké n ntí.

Pōn ye lē n wa, anakale wéé kaa lē uriyu kecáa kōnu.

²¹ Kapε tíye mewai kópe maké pó feriyε, amá póóké lisone n wai áa νε mewai kópe feriyε.

13

Li pise re tóké kuyu piwéése m pakarelē

¹ Li pise re mpa úye uké ye kuyu piwéése pakare. Iwéése íka íi we yee íi Ulééca kémee n léeri. Ulééca yee piwéése mpí nnéi pee nní í we tonsente.

² Lē nnya, nkó yee kuyu piwéése pipakare n yúlu ye lē ke Ulééca uu í la pipakare yulule. Mpí pee lē pipakare n yúlu ye pimεcire nsímé wéésile re Ulééca uké νε pi túhaane.

³ Usoi un lisone n wai, ái we re uké kuyu piwéése kewuu n túúni. Amá pepee mewai kópe n wai kai pise re piké kuyu piwéése kewuu n túúni. Nénte áa la póké kuyu piwéése kewuu n túúni? In lē, a lisone n wai, pó yé kapi yé pó m pakare.

⁴ Ulééca pikéi kémee kapi lē we piké νε pó n léni liké νε pó sonesi nnya. Amá pōn mewai kópe n wai, kepówu kéké n túúni. Ai méwoo kapi atéhe múílē piké ye usoi kutu ripasa. Ulééca pikéi kémee kapi we nnya kapi ye νε uwaikópekóó túhaane api kutu u pasa uké yé te Ulééca ye νε u wóssile.

⁵ Lē nnya, li pise re mpa úye uké kuyu piwéése m pakarelē. Ai kutu pipasa nnya kani yé pi m pakarelē. Amá li pise re nóké pi m pakarelē te lē kaí νε nósinéfa-í nó sá re nóké wa nnya.

⁶ Lē nnya kani kō nní lampoo héele. Ulééca yee kuyu piwéése tonse re piké lē n wai piké νε upikei kémee n we.

⁷ Ani ye mpa úye lē kaní νε riwóme u m má u héele. Ani ye ulampooyó lampoo héele, ani ítōhō uyee ítōhō n yósu héele. Ani ye uyē kai m pise re nóké n wuru wuri, ani kō uyē kai m pise re nóké ríyu waise, ríyu waise.

Usoi ne ucō kecāpe nla

⁸ Ani kapε ye úka νε riwóme m má, insá nla riwome kani yé νόμενέϋρεcire n lukaane. Nkó yee picō í la ye Ulééca isé ritikile νε iketo-pō.

⁹ Isé yee m maa re: Kapε iwásá wa, kapε usoi kpu, kapε ye yáai, [kapε ye ucō kecáa nnóme wa] kapε ye ucō likó káipi, νε isé icō nnéi ye isé nnyí kémee pénelenle re: A upóco n la yare kaa ripóúruu í la.

¹⁰ Nla nín ye usoi mewai kópe wa. Lē nnya, nkó yee usoi nla ye isé ritikile νε iketo-pō.

Usoi mecire picápine uké ne Yeesu Kirisi mεpeeme m mé

¹¹ Nò nkpéni nyule itunje iyē kémee kari nní ní we. Li tulle re nòké lē nnòni kémee yisi. Itunje iyé-i ke Kirisi uu yé tiróyu n ló ye nkpéni meýá ne tó rikòle ai tósu péé uye-i karí péé ne Kirisi kefa pitene n kóraane.

¹² Kesine ye ketene tulle, keyáa kē yé nfáani tu. Tòké kuḡmaha kémee mewai kerócaá lese tòké fóm, ari pee itòpilū kapi ye ne metéi kémee n tò kpísi ari múlú.

¹³ Tò lalè ntósé nké n nyaní yare lē kapi ye metunjetéi ne n sòne. Lē nnya, tòké meróciṛe tí ne pilukecaainkee anyá ne pítaniré ne méwoo méwoo piwai ne mékperinkpe isoi ne picéḡaankkee ne kufatòí.

¹⁴ Ani Upíima Yeesu Kirisi isoi kpísi ani tani uké nóinésòí kecaá m palē. Ani kape tíye nóinépinje iké ilási nó tónse iké pee ilikáipi-káipi nó n waise.

14

Ani kape ye nòpinéyómeyáhaacò akópe m palē

¹ Ani ye pepeee ápi nfatene kémee m páápú yosí. Ani kape ye n wéési nòké alari pikeméé m má.

² Unyine yé musí re u yé fe uu mpa iluke íye mpuri le, ucò nkó yee úu nfatene kémee m páápú pòon ayéhepei ḡmane le.

³ Amá nkó yee mpa iluke íye n le úu kape uyee inyine n kóhò n lómiise. Nkó yee iluke inyine n kóhò páa kape kò nkó yee mpa íye n le akópe m palē. Liriyíkí re Uléécaá ye kò uyē yósile.

⁴ Póó úye, pòóké ne ucò ukeikó akópe m palē? Un upikéi nṣone n wai nées unsá nṣone pi n wai, ukeisaa kaí ne yē. Ú yé kam uu nṣone wai, liriyíkí re Upíima ye rínanje mále uké ne u lē.

⁵ Unyine yé m músu re keyáa kenyine ye kecò fele, ucò póó re sikucò ye ku. Li pise re mpa úye uké lē kuu meyíkíyiki ukefa-i m músu n tikilē.

⁶ Nkó yee m músu re keyáa kenyine ye kecò fele ye lē wailè uké ne Upíima ríyu waise. Nkó yee mpa iluke íye n le pṣ ne kò náásile uké Upíima ríyu waise. Lē nnya uké i n le, liriyíkí re u ye iluke iyē kecaá Uléécaá pòonesele. Nkó yee úu n le pṣ ne kò lē wailè uké ne Upíima ríyu waise. Lē nnya, úu kape ye i li. Uyē ne ye kò lē nnya Uléécaá pòonesele.

⁷ Asei kecaá, tó úka úu uricuruu mekócire nnya nfáa má, úka úu ye kò uricuruu mekócire nnya kpu.

⁸ Tòn nfáa m má, Upíima mekó kéméé kari nfáa má, tòn kò n kpu, Upíima mekó kéméé kari kpu. Lē nnya, mpa tòn n kpu nées tòn nfáa m má, tò Upíima pikó le.

⁹ Kirisi ye kpule uu pèeri un nfáa má re uké ne pikpòkpò ne pepeee nfáa m má Upíima.

¹⁰ Yo nnya ke póó pee upócò akópe palē? Nées yo nnya ke páa upócò waiselē? Tò ha ntónéi Uléécaá keyu-i sínle uké ne ró túhaane.

¹¹ Li Nléécaasimé ritelé kémee wólaalē te:
Nées Upíima, ne nfáa mále.

Pisoi nnéi yé kam api kenéyu-i wúla.

Pisoi nnéi api kò Uléécaá ríyu waise.

¹² Lē nnya, mpa tó úye ye sántile uké uricuruu ne unnòo lē kuu n wa Uléécaá símisi.

Kape tíye upócò uké pṣ nnya akópe wa

¹³ Lē nnya, ári kape ye merócòpecire akópe m pasiine. Ani yekei re áni yé líka wa lee yé nòunécò rinkpòuse nées lee yé kelólé-mē ne u ní ha.

¹⁴ Ne nyule, am kò tó ne Upíima Yeesu kupénecò kémee yénu ḡmaa re líka áí liriyíkí-me líkperinkpekáó. Amá úye un m músu re linyine ye líkperinkpekáó, uricuruu kaí ne mékperinkpe má.

15 Pòn lipólukε-lukε nnya upócō ripōō n caaise, ái nla kέmεε kaa lē sόnε. Kapε lipólukε-lukε nnya tíyε uyē nnya κε Kírisi uu n kpu uké pō.

16 Aní kapε yε wa picō piké lεlεε nε nό n sá nnya nkόpε yē piké símisi.

17 Uléεcaa iyōōpi íi pilukε nε pinírε nkό nnyine kέmεé wε. Amá lē κε Nfáasōnε nn yε n hε nkό yε mu. Lεlεε nní aseí nε nkínhnhε nε mpόōnarε.

18 Nkó yεε lē Kírisi pikεi n wai yε nε Uléεcaa sáλε, pisoí pō nε yε kō u n waiselenλε.

19 Lē nnya, tóké yε lεlεε yε nε nkínhnhε ní ka nε lē kari yé nε n ηmóópúsεnelē wéési tōn nε kesé papisi.

20 Kapε lipólukε-lukε nnya Uléεcaa mεwai caai. Asei kecáá, lilukε-lukε líka ái mékperinkpε má. Amá in tε usoi yé ilukε lí, ai lē nnya uucō nε kelólé-mē sí, ái nyam tε uké i lí.

21 Lí nyam tε usoi úu kapε isarε lí née úu kapε píta n ntí née úu kapε nε lεlεε yε uucō nε kelólé-mē ní ha nε rikō, [née úu kapε lεlεε yé uucō m pepirε née lεlεε yé rinárei u n waise nε rikō].

22 A Uléεcaa keyu-i lē kaa ripócúruu kepófa kέmεε nsímé mmē kecáá ní músu wa. Nkó yεε lē kuu m músu rε lisōnε n wai yε únarekomε λε, in tε úu likεmεε nkόpε níka nε umεcire túhaanε.

23 Amá nkó yεε ulilukε-lukε nnya n tíru un kō pεé nε lí le yε umεcire akόpε palenλε. Liriyíkí rε umεwai ámε nyíselē tε ukεfa kέmεé kai léeri. Lē κε usoi uu yε n wai un tíru yε akόpε λε.

15

A yε lεlεε yé upócō rinηmóópúσε wa

1 Tó mpí, tōō nní nfatεnε kέmεε m páápú, lí pise rε tóké pepεε ápi kahanε m papisi rinárei nε kutu ricō ari lεlεε nε ró ní sá píwai yá.

2 Lí pise rε mpá úyε uké yε lisōnε wa líké uucō larisi líké nε u n léni un nε nfatεnε kέmεε papisi.

3 Kírisi úu pεé nε lεlεε nε u n sá kutu cōlē, amá u pεε wailε yarε kai Nléécaasimé kέmεε ukεcáá n wólaalē tε: Alé nyē kapi pō Uléεcaa n lámaankεε yε kenécáá pεεmελε.

4 Lē nnéi lεε nní hái mεkεε-mε n wólaalē yε wólaalenλε líké nε ró n céési. Lí pise rε Nléécaasimé ritelé tē tiké tíyεσε tóké pikáhá-káhá fe tóké kō nε tirópōō n we tōn nε lē kuu n yekei rε u yé ró pa mé.

5 Uléεcaa yεε yε n wa usoi úu nε káhá-káhá uu kō nε uripōō n we uké tíyεσε tóké Kírisi Yeesu mεwai n tikilē, mpá úyε nε ucō pin nε kemúnjé kesε má.

6 Lē nnya, aní nónnénéi ripéne aní rinōō rise kέmεε Urópiima Yeesu Kírisi Usaa Uléεcaa pakarε.

Isoipuri nnéi nnya κε Kírisi uu nε Nsímé Kεcίρε ka

7 Aní nómenécōpεcίρε nśōnε m múinelē yarε κε Kírisi uu nó ní yōsí uu múlú mεcō, líké nε Uléεcaa rinyiri rińtaáσε nnya.

8 Asei kecáá, Kírisi yε panselε Pisuífi ukεikó uké nε lē κε Uléεcaa úu pεε n yekei rε u yé pipisaayaha wa n wa nnya. Un lē n wa, líké pεε nyíσε rε u yε lē kuu ní ma wale.

9 Mpuri sanε pikó pō né kō íwε κε Uléεcaa uu pí n tē nnya urinyiri ritaáσε, yarε kai κε Nléécaasimé kέmεε n wólaalē tε:

Lē nnya kam isoipuri kecōpε ripónyíri haanε am kō siyóme yom am nε tipónyíri taáσε.

10 Lí kō wólaalē tε:

Nó isoipuri, nó nε Uléεcaa pikó aní kesé mpόōnarε yē!

11 Lí kō wólaalē tε:

Nó isoipuri nnyí nnéí, ani Upíima rinyiri ritaáase,
Isoipuri nnyí nnéí iké u ritaáase!

¹² Esayi pǎ ne kǎ wǎi re:

Isai keyase ye sóntile keké isoipuri

pikó kecáá m paílǎ.

Pi yé kam apí ne u n tálǎ.

¹³ Uléécaá yee ye usoi ripǎo n larukuse uké nfatene kani m má ne ritiki uú ne mpǎonare ne nkíññiñe meyá nó he. Nfáasone nnañe nké lǎ kani m mé titaáase.

Pǎali ye ncée mále uké wǎi yare kuu nni ní wǎi

¹⁴ Pinémárecǎ, tinécúruu ñmaa ye nyule re nǎ mpá yo kémee mewai sǎne wailǎ. Nǎ kǎ menyuwe nnéí mále nǎn kǎ tulaalǎ te nó fe ani nómenécǎpécire n célaane.

¹⁵ Mpá ne lǎ, ne rítelé ntí kémee isímé inyine meyǎ ne kéyu mahanle am wólu ké ne lǎ kani pinyuwe m máalǎ nó léise. Uléécaá kefa kuu né ní fénne yee lǎ ncée né he nen ne lǎ nó wólu.

¹⁶ U ne né ke fénnele re ké mpuri sǎne pikó kémee Yeesu Kirisi rinyiri riyóó. U né wéele uu ilúké yekei re ké Unsímé Kecire riyóó mpuri sǎne pikó piké ne m pansé inyóonse yee ne Uléécaá n sá nnya. Nfáasone yé tíyese apí n we yare ihée yee ne u n sá kapi ilúké n yekei.

¹⁷ Lǎ kam nní tǎ ne Kirisi Yeesu kupénecǎ kémee n wai nnya, né fe am Uléécaá keyu kémee rikókǎri n wai.

¹⁸ Liriýíkí re ám yé kaha ké nféé nnyine rikpǎpǎ, insá lǎ ke Kirisi uú ne né rintiki uú ne wai re mpuri sǎne pikó piké ne Uléécaá n waise nkó. Nnésímé ne menéwai mee tíyese kuú ne lǎ wa, ái nées wa.

¹⁹ Uléécaá Nfaasone mee lǎ mewaisaṅa ne mewai píima wapisi nné ne nyíse re n ríññe mále. Lelée tíyese kam fe am hái Yerusaleem-pǎ Kirisi Nsímé Kecire meyá yóó amí ne Ilirii tulu.

²⁰ Ne waisele re ké Nsímé Kecire riyóó kei ke úka úu kahané Kirisi nkó níka n kǎ ái kape wa re ne ucǎ rikui kuu n yekei kecáá mmeele ritǎsi nnya.

²¹ Ne lǎ wailǎ yare lǎ kapi Nléécaasímé kémee n wǎi re:

Pǎ kǎpi píkai unsímé n símaalǎ yé kam apí u yenu.

Pereé apí unkó níka n kómaalǎ yé kam apí n-asei kom.

²² Lǎ nnya, kái ne nkpéni tu, ám kahané kéyu n yǎ ké nókenéméé hapǎ.

²³ Amá pikéi apí nkpéni silǎ se-i ne né we. Hái aṅmǎ anyine-me kai ripǎo né we re ké pilóólú nó hapǎ.

²⁴ Amá ne lalé nen píyeyi Esipaanyi n tǎsu, ké nókenémee ritikipǎ ké nó rilóólú tǎké nkáripí nókenékúrí tone rinéppǎo riké kpú, ani pee limemáá né léni amí ne nnécée nǎñ.

²⁵ Amá Yerusaleem kam itunje nnyí kémee tǎsu ké ha Uléécaá pikó pee kei-pǎ ní we lǎ kelené.

²⁶ Uléécaá pikó pee Masetuwaani ne Akayii-pǎ ní we ye símaane re piké siwóó tǎhǎ piké ne Uléécaá pikó pee Yerusaleem kuyu-i ní we pin íwe má lǎ.

²⁷ Piricuruu pee ne piripǎo lǎ wa. Asei kecáá, li kǎ pee pise re piké lǎ pi wa. Liriýíkí re Pisuífi ye Uléécaá piyulale ne mpuri sǎne pikó hǎonele, apí lǎ ke Uléécaá uu pi n he ne mpuri sǎne pikó yé. Lǎ nnya, li pise re mpuri sǎne pikó pǎóké kǎ pǎ ne pilikǎ kapi m má lǎ.

²⁸ Nen pikei pǎ m masí, nen kǎ ítǎhǎ iyǎ pi rimmúise, né pee nókenémee ritiki amí ne Esipaanyi tǎmpǎ.

²⁹ Ne kǎ nyule re nen ha nókenéméé n hapǎ, Kirisi yé ne né ritiki uú ne meyá nó kpá.

³⁰ Pimárecɔ, Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri kέmεέ ne ríla ke Nfáasone nn tó n he kέmεέ kam nó ημóópúselē te ani ye kenécáá Uléécαα yáási. Ani Uléécαα yáási ani atopi né n léni re

³¹ ám kapε pepee ápi Yutee keteni-i Uléécαα m pakarelē anipe-i lóipɔ. Ani kɔ iwelε ne né lē te Uléécαα pikó piké ha ítəhɔ iyē kamí ne nní Yerusalem n sí rísone yási.

³² Lin lē n wa, kam yé peε nókenémεε tuiπɔ ne mpóonare. Uléécαα un kɔ n la, am nókenékúrí tone am nkáripι wénte.

³³ Uléécαα yeε ye nkíηniηε n he uké nónnénéí kekúrí n we. Amí!

16

Páali ye uricuruu pisoι yáási

¹ Ne uróyí Fepee yeε Senikireesi-pɔ Uléécαα icápine kέmεε pikei n wai nó pááipale.

² Ani rísone Upiima rinyiri kέmεε u yási yare kai m pise re Uléécαα pikó piké yóaine. Ani kɔ ne kutu u n cɔlē, non lē nnéi kuu yé nó m pise re ani u wa kέmεε u léni. Uyē ticuruu ye kɔ pisoι meγá lénle uu kɔ né léni.

³ Ani kɔ Pirisili ne Akilasi yáási. Pinέkeicɔ ye pi. Tó ne pē tó kesé Kirisi Yeesu kekéi kέmεέ we.

⁴ Pi nkπɔ heirele apí ne nnéfáa yósu. Ai menécíre née pi póonεε. Uléécαα icápine nnyí nnéi pikó peε mpuri sanε pikó kέmεε rí we ye kɔ pi póonεεle.

⁵ Ani Kirisi pikó peε ye pikeγɔ-i n cápine nnéi yáási. Ani kɔ unésáne lala Epayineeti yáási. Uyεε Asii kuwée-mē mefoí ne Kirisi kefa tene.

⁶ Ani Maari yeε nókenécáá meγá n náasi yáási.

⁷ Ani pinémárecɔ Anturonikuusi ne Yuniyasi yáási. Tó ne pē ne peε kesé kukpaniilee-i wele. Pi Kirisi pitume pinyine le ke pisoι apí rí la hái. Ticuruu pi peε Kirisi pikó le née kelene pansε uukó.

⁸ Ani Upiima kupénecɔ kέmεε unésáne lala kecire Ampiliyatuuσι yáási.

⁹ Ani urókeicɔ Uripee yáási. Tó ne uyē tó Kirisi pikei kesé wai. Ani kɔ unésáne lala Sitakiisi yáási.

¹⁰ Ani Apelεεσι yeε n nyíse re u Kirisi ne kefa tenelenle yáási. Ani kɔ Arisitopuuli keyɔ pikó yáási.

¹¹ Ani unémárecɔ Erootiγɔ yáási. Ani Narisiisi keyɔ pikó peε Upiima ne kefa n tenelē yáási.

¹² Ani Tirifeeni ne Tirifoosi yáási. Pinóσι pinyine ye pi, peε Upiima pikei n wai. Ani Perisiiti yáási. Unóσι unyine isoi kam rí la hái lo. U meγá Upiima pikei kέmεε náásile.

¹³ Ani Rufuusi ke Upiima uu n wée ne uuni ke née ye kɔ n sée re unéni yáási.

¹⁴ Ani Azenikiriti ne Filekɔ ne Herimeesi ne Paturopasi ne Herimaasi ne pimárecɔ peε pikεmεε rí we yáási.

¹⁵ Ani Filolaki ne Yuli yáási ani kɔ Neree ne uuyei ne Olimpasi ne Uléécαα pikó peε pikεmεε rí we nnéi yáási.

¹⁶ Ani nómenécɔpecire yáhaane ani memárecɔ pirane. Uléécαα icápine nnéi pikó ye nó yáási.

Nstímé tərɔ

¹⁷ Pimárecɔ, ne ikari nó kπáselenle re ani nómenécíre tí ne pepee pikóólentene ne picókoi n sónaari. Lē kapí n wai ne lē kapí n céési ye ne icélaa iyē kani rí yási memíi wele. Ani pikekúrí rinyósɔ.

¹⁸ Ai Urópiima Kirisi pikei ke lipite pē mpuri apí lē wai, amá pikuloi likó kapí ne náási. Pi ye nnóolari ne akéhe ne fele apí pepee ápi líka kumúηé n nyu kiraasente.

¹⁹ Amá in nṓṓ, nṓpá úye ye nyule lē kani Upiima m pakarelē. Lē nnya ke rinéṓṓ ari nṓ nnya láárú. Ne la re ani mēwéesesohṓ m má nṓn ne lisṓne wai, nṓinésṓi iké n kpáilē nṓn ne likópe kaase.

²⁰ Uléécáa ye ye nkīnīne n he yé nfáani Setani ritékée uu nṓanéna metene u wai.

Urópiima Yeesu uké ípeeléé nṓ nyíse!

²¹ Unékēcicṓ Timotee ye nṓ yáási. Pinémárecṓ Lusiyuusi ne Yasṓṓ ne Sosipatee pṓ ne kṓ nṓ yáási.

²² Née Pṓṓli utelēwṓle, Terituusi ye rítelé ntí ní wṓi. Né ne kṓ Upiima ye tó ne nnṓ m péneselē tinyiri ne nṓ yáási.

²³ Kayusi ye ukeyṓ-i kusáne né ní yṓsí ye nṓ yáási. Ukeyṓ-i ke Kirisi pikó nnéi apí ye cápíne apí keyóme yáási. Kuyu siwṓó ucápíne Erasiti ne urómárecṓ Kuwaritusi pṓ ne kṓ nṓ yáási.

[²⁴ Urópiima Yeesu Kirisi uké ípeeléé nṓnnénéí nyíse! Amí.]

Ipakare tṓṓṓ

²⁵ Ani tíye tṓké Uléécáa pakare. Liriyíkí re u yé fe uu wai ani nfatene kémee pelu. Yeesu Kirisi Nsímé Kēcire kam n yóólē kuu yé ne lē wa. Nkemeé kuu lēle hái mekee-me m pékaalē lesene uké ró nyíse.

²⁶ Li nképéni lē ke antepuyé apí n wṓi ne rinṓṓ ke Uteneciré Uléécáa uu n he nnya metéi kémee léemele lin nyáni, ai kṓ nképéni tíyese ketē nnéi pisoí apí li ceru piké ne Uléécáa n waise apí kṓ ne kefa u tene nnya.

²⁷ Uléécáa mecire kóló ye mēwéesesohṓ ute. Liké ne Yeesu Kirisi ritiki tṓké ne ríyu u n waiselē hái ne nṓpá píyei-pṓ. Amí!

Titelé foi ke Pɔɔli uu Korɛnti pikó n wói

Lɛɛɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní we

Korɛnti ye pɛɛ Kirɛsi ketɛ kɛmɛɛ kuyu píima ɛ. Nsoipuri mɛɛ kei n finu rín kumúnjé má. Pikireki ne Rɔm pikó ne ketunjeleeme pikó inyóɔnsɛ ye pɛɛ kei we. Pɔɔli yeɛ Uléɛcaa icápine yeɛ Korɛnti-i ní we kari (UPM 18:1-18). Pɔɔli uu kei tone yare aɲmɛ até kumúnjé, uu tíyɛɛ mpuri sɛne pikó api Uléɛcaa icápine loni. Efɛɛsi kuyu-i ke Pɔɔli uu n tónɛ aí nánai kuu yé rítelɛ ntí n wói (16:8).

Lɛ nnya kuu ri n wói ye nní: Kulowee keyɔ pikó kuú ne kɔ tɛ Uléɛcaa icápine ye kériine, pisoi pin Kirisi pitumɛ tési. Tɛ pitele ne mɛfine kópe ye icápine kɛmɛɛ lonle (1:11). Mɛlírú, Uléɛcaa icápine pikó pɛɛ Korɛnti-i ní we ye rítelɛ u papɔle pin isímé u písei.

Lɛ ke ifaaci iyɛ ii n kériinelɛ ye nní:

1. Anɔɔ kuu isímé kapi u m písei kɛcáá m pɛɛ (1-6): Nsímé kapi rin-yóó mɛɛ nkpéé, aí pɛpɛɛ n tin-yóó. Yeesu Kirisi pitumɛ ye pinnéi Uléɛcaa pikɛikó ɛ (1:10-4:21) Mɛfine kópe nsímé (5:1-6:20)
2. Mɛnɔɔyɔó piicɔn mpehɛ mpehɛ kɛcáá (7-15): Pisóɔnne ne ritáne pitone (7) Inyékii ne inyóɔnsɛsare kɛcáá nsímé (8.1-11:1) Icópine kɛmɛɛ mɛwɛɛ ne Upíima kupénɛcɔ iluke (11:2-34) Nfáasɔne ihɛɛ ne lɛ kari yé ne i n keisi (12-14) Nkpɔ kɛmɛɛ mɛyíɛ (15)
3. Lɛ ke Pɔɔli uu piwai ní la ne iyáhaa kuú ne rítelɛ ntí tɛnɛɛ (16).

Iyáhaa

¹ Nɛ Pɔɔli ke Uléɛcaa uu umɛla kɛmɛɛ m pansɛɛ Kirisi Yeesu utumɛ ne unéɔcɔ Sɔsitɛɛni,

² tɔɔ Uléɛcaa icápine pikó pɛɛ Korɛnti-i ní we rítelɛ ntí wólu. Tɔ pɛ nnéi ke Uléɛcaa uu n léɛɛ uu iyaa yekei uu pi ne Kirisi Yeesu pɛne uu pi pansɛɛ upikó yáasi. Tɔ kɔ pɛ nnéi pɛɛ nípa yei-pɔ ní we, pin kɛsɛ Upíima Yeesu Kirisi rinyiri sélei yáasi. Yeesu Kirisi ye Piupiima ɛ. Uyɛɛ kɔ tɔ Upiima.

³ Urósáa Uléɛcaa ne Upíima Yeesu Kirisi piké ípɛɛléɛ nó nyíɛɛ api kɔ nkínɲɲɛ nó hɛ!

Lisɔne ke usoi uu ye Kirisi kɛmɛɛ n yé

⁴ Mprá píyɛi kam ye nɔ nnya Uléɛcaa pɔɔnɛɛ rɛ u nó ne Kirisi Yeesu kupénɛcɔ kɛmɛɛ ípɛɛléɛ nó nyíɛɛ nnya.

⁵ U nó ne Kirisi kupénɛcɔ kɛmɛɛ mɛsɔhɔ nnéi nó hɛɛɛ ani pansɛ linnéi kɛmɛɛ pimámá, aí ne tósu nsímé piyóó ne mɛnyuwe kɛmɛɛ.

⁶ Kirisi kɛcáá nsímé kari nó rin-yóó ye nókɛnɛmɛɛ iníjɲí wale rísɔne.

⁷ Lɛ nnya, nó mpí nó nní m mɛ tɛ Urópíima Yeesu Kirisi yé keyáa umɛcɛɛɛ lɛɛɛ uu nyíɛɛ, nfáasɔne lihɛɛhɛɛ líka aí nó párlɛ.

⁸ Uléɛcaa uyɛ yé nó m múlɛ nɔn ne nyɛnu, aí ha ne keyáa tɔrɔɔ tulu rɛ ápi kape nókɛnɛcáá ncaai níka yɛ keyáa kɛ ke Upíima Yeesu Kirisi uu n sɔnti.

⁹ Uléɛcaa uyɛɛ nó n sɛɛ rɛ nó ne Ukɛpipi, Urópíima Yeesu Kirisi nɔkɛ ripɛne ye aseɛ ute ɛ.

Mɛkóɔlɛntɛne mɛɛ Kirisi pikó kɛcɔpɛ ní we

¹⁰ Pimáɛcɔ, ne Urópíima Yeesu Kirisi rinyiri ne nó píɛɛ rɛ ani rísɔne n kómɛine, nɔn kɔ nsímé nɛ símisi. Mɛkóɔlɛntɛne ámɛ kape nókɛnɛcɔpɛ n we, amá ani kɛsɛ lise ne n náási nɔn kɔ kemúnjé kɛɛ má.

¹¹ Pinémáɛcɔ, Kulowee keyɔ pikó ye né símisi rɛ íkɛɲɛne ye nókɛnɛcɔpɛ wɛɛɛ.

¹² Liasei re písoi pinyine ye nókenécɔpe we, api ye maa re Pɔɔli ke pɛ api tíkilɛ, picɔ re Apoloosi ke pɛ api tíkilɛ, picɔ api kɔ re Piyee ke pɛ api tíkilɛ. Picɔ pɔɔ kɔ re Kirisi ke pɛ api tíkilɛ!

¹³ Kirisi ye kériinelenléé? Yare Pɔɔli kapi nɔ́ nnya kunapéékɔ́ kecáá kpu nées Pɔɔli rinyiri kapi ne míni nó wólé?

¹⁴ Ne Uléécaá pɔɔnɛse kám Kirisipuusi ne Kayusi memáá nó úka ucɔ míni n wólé nnya.

¹⁵ Lɛ́ nnya, úka úu yé fe uké re rinényíri kapi ne míni nó wólé.

¹⁶ Ne léise re ne kɔ Sitefanaasi keyɔ pikó míni wólé, amá am pakare re ne kɔ unyine ucɔ piwólé rikpá.

¹⁷ Kirisi úu né tumme re ké písoi míni wólé, u né tummele re ké Nsímé Kecire riyóó. Ai kesoi pipi mesímésɔhɔ kamí ne n yóólɛ. Insá lɛ́, Kirisi nkɔ kuu kunapéékɔ́ kecáá n kpu n n líka yoriye.

Yeesu Kirisi ye Uléécaá nnaŋe ne umewéesesɔhɔ

¹⁸ Kirisi nkɔ kunapéékɔ́ kecáá nsímé ye pepɛɛ ncée m pɔ kɛmɛɛ nnírisimé le. Tó mpí riyu ke Uléécaá uu n lɔ ye nyáni re Uléécaá nnaŋe ye mu.

¹⁹ Uléécaá Nsímé ye maa re:

Né mpí pɛɛ m músu re pi mewéesesɔhɔ má mewéesesɔhɔ caai, am mpí pɛɛ m músu re pi menyuwe má menyuwe waise méwoo.

²⁰ Lɛ́ nnya, pepɛɛ mewéesesɔhɔ m má ne isé picélaa ne nfáani ketɛ nké písíményuwe pin yei n we, piké léeme piké símisi ké kɔ nké. Uléécaá ye nyísele re lɛ́ kapi ye ketɛ kecáá n sée re mewéesesɔhɔ ye nnírisimé le.

²¹ Mesei ke sisoipipi así ne simewéesesɔhɔ cire fe síké Uléécaá céri kei kuu umewéesesɔhɔ n lése uu nyíse. Lɛ́ nnya ke Uléécaá uu re u yé pepɛɛ ne nsímé mmú mee nní n we yare nnírisimé kefa n tene riyu lɔ.

²² Pisuifi re pinsá mewaisaŋa n yɛ́, ápi yé n̄murei. Pikireki pɔɔn mewéesesɔhɔ wéési kelene.

²³ Amá Kirisi ye kunapéékɔ́ kecáá n kpu nkɔ ke tɔ́ símisi. Nsímé mmɛ́ n̄n̄ Pisuifi kɛmɛɛ kuŋmurei we re piké ne kefa n tene, n kɔ mpuri sane pikó kɛmɛɛ nnírisimé le.

²⁴ Amá Kirisi ye Pisuifi ne Pikireki pɛ ke Uléécaá uu n wée kɛmɛ́ Uléécaá nnaŋe ne Uléécaá mewéesesɔhɔ.

²⁵ Lelee n̄ we yare Uléécaá nnírisimé ye sisoipipi mewéesesɔhɔ líkɔ fele. Kei ke Uléécaá uu ye n wa yare unárei ye sisoipipi rikɔhɔ líkɔ fele.

²⁶ Ani ripáí, pimárecɔ, ani yénu isoi iyɛ́ kɛmɛ́ kaní pɛɛ n̄ we Uléécaá uu ne nó wée. Pɛ́ kani n nyáni re pi mewéesesɔhɔ má ne pináŋe-naŋe ne píyukɔ́ ápi nókenécɔpe kulúí we.

²⁷ Lɛ́ ke sisoipipi así n kpíílɛ te linírikó ke Uléécaá uu ye kpísi uu ne lɛ́ ke sisoipipi así n kpíílɛ te mewéesesɔhɔ líkɔ séése. Lɛ́ ke sisoipipi así n kpíílɛ te lináreikó ke Uléécaá uu ye kpísi uu ne pepɛɛ m músu re pi pináŋe-naŋe séése.

²⁸ Lelee ái sisoipipi inipɛɛ-i ríyu m má nées lɛ́ kapi n lómíise nées lelee ái líka n tulaalɛ́ ke Uléécaá uu ye ne lelee ye siinipɛɛ n yi rífíse.

²⁹ U ye lɛ́ wale re úka úu kape ne n fe uké ukeyu-i umecire rin̄taáse nnya.

³⁰ Amá Uléécaá ye nó wéele uu nó kpísi uu ne Kirisi Yeesu nó péne. Uyee merówéesesɔhɔ mee Uléécaá-i n léeri. Uyee tíyeselɛ́ kari Uléécaá inipɛɛ-i aseipite. Uyɛ́ nnya ke Uléécaá uu ró pansese upikó, uu akópe kɛmɛɛ ró lese.

³¹ Ai pɛɛ nkɔpéni wai yare kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaalɛ́ te:

Uye un n la uké umecire ritaáse, uké lɛ́ ke Upíima uu n wa nnya umecire ritaáse.

2

Pɔɔli ye yóólɛ te pi Kirisi kunapéékɔ́ kecáá kari

¹ Pimárecō, kam nókenémee n hápō am Uléecaa nsímé asei nyee m pékaalē nó símisi, ái mesíményuwe píima menyine née awéésenō papε-papε anyine kam nε nó símisi.

² Ne pεε kenéfa-i wale re ám kapε Yeesu Kirisi memáá linyine licō nókenémee yé, ái ne tósu Yeesu Kirisi kapi kunapéékō kecáá ní kari.

³ Menárei kam nókenémee hápō, nfasimé ne iwame píima in né lonaalē.

⁴ Ai menésiményuwe mee anélémpi née mmē kam n yóólē kémee pikei wai. Amá Uléecaa Nfaasone nnaηe mee nó nyíse re mmē kam n yóólē ye asei le.

⁵ Ai we re nónnéfatenε nké sisoipipi mewéésesōhō kémee n leeri, amá li péé we yarε nké Uléecaa nnaηe kémee n leeri.

Uléecaa mewéésesōhō

⁶ Amá mewéésesōhō ke née kō pepεε nfatene kémee m pi céési. Ai sisoipipi née nfáani ketē nké mekó née ketē nké kecáá piyōōpi ipaa yee keyáa n tenene mekó.

⁷ Uléecaa mewéésesōhō ke née pisoι céési. Mekemee ye címúle, men kō pékaalē. Uléecaa uké kelenε ketē ne keyóme n wa, u pεε yekeile re mekecáá kai yé ne ritiki arí ne umeyōōpi yenu.

⁸ Ketē nké kecáá uyōōpi úka úu mewéésesōhō mē ceri. Pin pεε me n ceri, ápi yé pεε Upíima yee meyōōpi n te kunapéékō kecáá kari.

⁹ Limεcō kai Nléecaasimé ritelé-i wólaalē te:

Lē ke úka úu pí kai n yénaalē née ke úka úu pí kai n kómaalē.

Lē ke úka úu pí kai m múnhaalē te li we.

Lē nnéi ke Uléecaa uu wa úu ne pepεε u ní la m mé.

¹⁰ Uléecaa ye ne Nfáasone ritikile úu ne tó li nyíse. Mesei ke Nfáasone nn ye nípá yo perei, ticuruu ái ne Uléecaa simúné see kemée-pō m pékaalē péne.

¹¹ Usoi úye yee yé fe uu lεεε usoicō kεfa-i ní we ceru? Insá uricuruu. Limεcō ke úka úu yé fe uké Uléecaa likó céri, insá Unfaasone mecire.

¹² Ai kō nképni re ketē kecáá kemúné kai tó he. Amá Uléecaa yee ípεelée ró nyíse uu Unfaasone ró he tóké ye ne ulikó céri.

¹³ Ai sisoipipi mewéésesōhō kari ye ne linsímé símisi. Amá lē ke Nfáasone nn tó n céesi kari ye ne linsímé símisi. Pepεε Nfáasone m má kari pεε lē Nfáasone likó céési.

¹⁴ Amá usoi nkó yee úu Uléecaa Nfaasone m má úu yé fe uké Nfáasone likó kō. Li ye u n we yarε nnírisimé ye mu. Kai nní re uyεε Nfáasone m má ηmanε yee yé fe uu liasei kom nnya, uyεε úu Uléecaa nfaa m má úu yé fe uké liasei kō.

¹⁵ Usoi nkó yee Nfáasone m má yee yé fe uu nípá yo ceru uu kóolene úka úu yé nnyine yé uké u ma.

¹⁶ Li Uléecaa ritelé-i wólaalē te:

Wóo Upíima kemúné nyu?

Wóo yé fe uu mesōhō u kpá? Amá Kirisi kemúné ne tó kekó ye kesε le.

3

Uléecaa pikeikó kecáá nsímé

¹ Pimárecō, asei kecáá ám fe ké ne nó símisi yarε pisoι pεε Uléecaa Nfaasone m má. Ne ne nó símisile yarε pisoι pεε pikemúné cire ne n sōne, yarε pisoι pεε kō ne Kirisi pitiki kémee riwá n tiselē.

² Mmē kam nní nó n símisi ye we yarε mεpe kapi ye kewá fenfēi n nyense, ái iluke mule-mule inyine. Li we re áni kahanε iluke mule-mule kuluke n tu. Ne nképni-me ricuruu, áni kahanε ikuluke n tu.

³ Li we re ái Ulééca Nfaasone mee nó séni. Ke kufatoi aku nní nókenéçope ní we, áni kò kóméine, ái li lē nyíselenle re nò rinárei málee? Ai li lē nyíselenle re ái Ulééca Nfaasone mee nó séni?

⁴ Uçò yee un m maa re: Pòoli ke nēe tíkilē, uçò uu re: Apoloosi ke nēe tíkilē.

⁵ Wóo mpíi Apoloosi? Wóo mpíi Pòoli? Nēnte tò ntónéi Ulééca pikéikó kpará le, kaí ne rintíki aní ne Yeesu kefa tene. Mpa úye ye upikei ke Upíima uu u ní pa wailē.

⁶ Nēe kuléé támesi, Apoloosi uu míni ku yakasi, amá Ulééca yee ku peise.

⁷ Lē nnya, ái uyee n támesi yee linyine wa nēe uyee míni ku n yákasi yee linyine wa. Amá Ulééca yee ku m peise yee mpa yo wa.

⁸ Uyee n támesi ne uyee míni n yákasi ye sále. Mpa úye ye pikéçope sóntile uké lē kuu upikei n wa ihéé yósi.

⁹ Ulééca ke tóo ne kesé keisi. Nó ye nképéni wa yare ukéçare nēe ukulee kuu m móm.

¹⁰ Ulééca ye ne kefa né fénnéle uu tíyese aní n we yare umóme sàhò yee rikúí n yekei, uçò uú weri uu rikéçáá móm. Lē nnya, li píse re mpa úye uké n nyu re íye kuu rikéçáá móm.

¹¹ Li we re rikúí ye piyekei máálenle. Tetee Yeesu Kirisi. Uka úu fene uké rimemáá riféé rinyine ricò yekei.

¹² Uye un wura nēe nwóóweni nēe aparé néikóó nēe ana nēe ahóoyui nēe ayúí n kpísi un ne rikúí tē keçáá m mō,

¹³ li keyáa sóntile liké mpa úye pikei lese liké nyíse. Nna yé ha ketúhaaneyaa kē ketúnjé n wele, Ulééca uu pree mpa úye likeikei nkemee waipò ái ne nyíse re li nyamí nēe ái nyamí.

¹⁴ Uye likeikei linsá nna mmē kémee n toré, liute yé ihéé yósi.

¹⁵ Amá úye likó lin n toré, uyē ye loó. Ulééca yé uriyu lò, amá li pree wele yare nna keçope ke liute uu lompò uu lééri.

¹⁶ Ani nyu re nò Ulééca keyò le, Unfaasone nn nókenéméé wee?

¹⁷ Uye un ke n fori, Ulééca yé kò liute fori. Li we re Ulééca kekó ye ke. Nóo nní lē ukeyò kē.

¹⁸ Nó úka úu kape uméçire kiraase. Nó úye un m músu re u ketē nké keçáá sisoipipi mēwéésesòhò má, liute uké panse yare uníri uu pree ne meyíkíyiki wai uyee mēwéésesòhò m má.

¹⁹ Lē ke sisoipipi asi ye n sée re mēwéésesòhò ye Ulééca kémee nnírisimé le. Lē nnya kai Nléécaasimé ritelé kémee wólaalē te:

Mēwéésesòhò pikó çire meñmumpisòhò ke Ulééca uu ye ne pi tí.

²⁰ Ai kò kpa re:

Upíima ye mēwéésesòhò pikó simúnjé nyule,
un kò nyáni re ási ye líka yoriye.

²¹ Lē nnya, úka úu kape uçò ne n tálē un ne uméçire taáselē. Li we re nóo mpa yo te.

²² Liké Pòoli nēe Apoloosi nēe Piyee nēe ketē nké nnéi keçáá likó nēe nfáa nēe nkpo nēe nfáani ketē nké likó nēe masí kepiré likó, nóo mpa yo te.

²³ Kirisi yee nó te, Ulééca pòon Kirisi te.

4

Kirisi pitume

¹ Lē nnya, li píse re pisoí piké tó Kirisi pitume n nyáni re tò upikeikó le. Ulééca ye uasei nyee m pékaalē arónjé-i wale re také pisoí a cereise.

² Li meyíkíyiki píse re pin úye anipé-i linyine n wa, liute uké aseí m má.

³ Ai né cónhẽ te nóké ne né túhaane née nóké písoi kémeé ne ketahai né tone. Tinécúruu ám kò ríka ne menécíre túhaane.

⁴ Am nnékópe ríka kenémúnjé-i nyáni. Amá áí ppe re lelee nyíselẽ te ne aseí ute le. Upíima ñmane yee nnékó túhaane.

⁵ Lẽ nnya, áni kape úka kecáá ríka m músu Ulééca itunje kuu n yekei iké kelene tu. Ani Upíima mekame m mế. Un píyeyi n ka, u yé metéi kémeé lẽ nnéi lee kuñmaha-i m pékaalẽ pékele uu písoi simúnjé see písifa-i ñ we pérése. Kei ke nípá úye uu yé ppe uipakare yósi.

⁶ Pimárecò, tó ne Apoloosi kecáá nsímé kam kpísi ké ne meyu mmé aseí nó céési. Ani kape ye n náási nóké wa líké lelee n wólaalẽ tifaau. Ai nyam te unyine uké ye rikókòri nnya usoi kecáá rikpá úú ne ucò n ñmélú.

⁷ Wóo pò símisi re pò ne picò fe? Pòn yo m má, áí Ulééca yee pò li hee? Kai nní Ulééca yee pò pa, yo nnya kaa ppe mepócíre taáselẽ yare áí unyine yee pò pa?

⁸ Li siwòò nkpéni lẽ nó tórile hái! Nò nkpéni lẽ pimámá le! Nò nyu re nò iyóopi lele áí ne tó. Nòn ppe mesei iyóopi n tũ, li yé ppe ró n láárú re tó ne nnó yé i tone.

⁹ Li né we yare ketóne pírẽ-pò ke Ulééca uu tó pitume yekei. Tò we yare pẽ kapi ye ne n túhaane pin la piké kukpépi-i pi kò. Keté nké nnéi kecáá ne pilécaatumé ne sisoipipi inipéé-i kari yánaalẽ.

¹⁰ Tó ne nkpéni Kirisi nnya panséle piníri, nó ppe ukupéneçò kémeé panse písòhò! Tò pinárei, nó pinánje-nanje. Nò píyukòò, úka úú tó waiselẽ!

¹¹ Nkũ ne nníré ye ró múílenle hái ne nkpéni itunje nnyí-i. Litane-tane ye kò ró párílenle. Ipépi-i karí we, ári kò ketóne yíkíyiki má.

¹² Tò ñmóópúlenle tòn ne arónipe keisi. Pin tó lámisi, amá tòn tinóò sòne pikécáá símisi, pin tó wéékuselẽ tòn kahari.

¹³ Písoi pin kerócáá nkópe n símisi, tò ye pi n kpurukéele. Háí ne nkpéni itunje nnyí-i písoi ye ró nyánile keté nké kecáá yare ayúí pééi-pééi née yare líkpárákòò.

¹⁴ Am nsímé mmú nó wólu re isei iké nó wa, amá ne nó wólu re ké icélaa nó pa yare sinépipi lala kecíre.

¹⁵ Mpá nòn n ka nòn písoi m má ápi kúkeentene we, ppe Kirisi nsímé kémeé nó n nyólu, áí re písáa kulúí kani lẽ má. Née Nsímé Kecíre ne ritiki amí ne wai Kirisi Yeesu kémeé nóunésáa.

¹⁶ Lẽ nnya kam nó ñmóópúselẽ te ani menéçò n we.

¹⁷ Lẽ nnya kam kenépipi lala kecíre Timotee nókenémé tumpò. U aseí ne Upíima tikilenle. U yé nó léise lẽ kam inésoi kémeé ne Kirisi n sòne, ne lẽ kam nípá Ulééca icápine íye-i n céési.

¹⁸ Nókenéçope, pinyine ye músu re ám nókenémé sónepò, pin lẽ nnya rikókòri wai.

¹⁹ Amá Upíima un n la, né nfáani nókenémé hapò ké ppe yé te peppe nní rikókòri n wai ye méwoo símisile née pi ñnanje nnyine mále.

²⁰ Ulééca iyóopi íi nnóosimé líkò linyine, amá ñnanje pinyíse ye pi!

²¹ Yo kani wéé? Ké nséi ne nó leepò née ké ríla ne hapò líké tó ne nnó kecòpe n láárú?

5

Isoi kpára yee Kirisi pikó-i ñ we nsímé

¹ Pi nípá yeyi símaanké re písoi ye nókenéçope isoi kpára wailé. Háí isoi kpára iyé icò íi peppe ápi Ulééca n wuru kémeé we. Pi símaanké re nókenéçope, unyine ye ne usáa unòsi sóile.

² Nòn kò péé ne we nòn nómenécíre fuuselẽ, áí nkpáni nó we re nóké nkpò tone nóké mewai mế ute nókenéçope lese!

³ Mpa ke n̄́ ám nókenékúrí ní we, ne p̄ee kenémúnjé nnéí ne nókenékúrí wele. L̄́ nnya, n̄́ ne uyee isoi kpárá iyē n wai nsímé pitúhaane masile yare ne nókenékúrí kei wele.

⁴ Aní Upíima Yeesu rinyiri ne n cápinelē ké kenémúnjé k̄́m̄́ee nókenékúrí n we. Aní Urópíima Yeesu nnañe k̄́m̄́ee

⁵ liute uyē Setani anipe-i wa uké u wukei uké kpu Uléécaá uké p̄ee fe uké keyáa k̄́ē ke Upíima Yeesu uú ne pisoí n túhaanene uriyu l̄́.

⁶ Ai lis̄́ne linyine kaní ne nní nómenécíre taáselē. Aní nyu re nkpónótó pite fí p̄ee ye pikp̄́ee nnéíé nyépukusee?

⁷ M̄́ewai kópe ye we yare nkpónótó pite. L̄́ nnya, aní nókenéc̄́ope me lese, aní p̄́eé n we yare pikp̄́ee fale p̄ee ápi nkpónótó pite m má. L̄́ ticuruu kani nní piwée máálē. Pi Kirisi kpule yare irósán kari ye ne nkp̄́ meló anyá n li.

⁸ L̄́ nnya, tóké anyá nyē li nkpónótó pite kpure ne íkiraase ne rikpákárá ári kape n we. Amá tóké anyá nyē li ne akpónó nyee áa pite m má, ne kefa kes̄́e ne aseí.

⁹ Ne rítelē foí tē kam nó ní wói kamí ne ntí rinkpá k̄́m̄́ee nó símisi re nó ne isoi kpárá pikó áni kape líka k̄́m̄́ee m p̄́enelē.

¹⁰ L̄́ kam nní nó n símisi, áí pisoí kpárá mesame ketē kecáá n̄́ee nwóónaapí pikó n̄́ee piyaaluke n̄́ee p̄ep̄ee piléé n nyóónse nsímé kam símisi. In p̄ee l̄́, ketē nké kecáá kani p̄́eé lelune.

¹¹ Ne lalē ké nó símisi re úye un te u Kirisi ukó le, un k̄́o p̄ee isoi kpárá wai, un nwóónaapí má n̄́ee un piléé nyóónse, n̄́ee un pisoí lámaankee n̄́ee un útapome n̄́ee uyaa, áni kape líka k̄́m̄́ee m p̄́enelē, áni kape ye ricuruu iluke ne liute rip̄́ene.

¹² Inéyo ne ketahai pikó nkó. P̄ep̄ee Yeesu n t̄́kilē kaí ne sá re n̄́oké ne túhaane.

¹³ Uléécaá yee pitahaikó túhaanene. Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Aní usoi kpááree nókenéc̄́ope lese.

6

Kirisi pikó m̄́ec̄́op̄́ec̄́ire sitahai pis̄́eleine n̄́simé

¹ Picé pin unyine ne uuc̄́o kec̄́ope n we, yo nnya káni ye Uléécaá pikó k̄́m̄́ee túhaane, aní ye p̄́eé ha p̄ep̄ee ápi Uléécaá n wuru k̄́m̄́ee túhaane?

² Aní nyu re Uléécaá pikó p̄ee masí sisoipipi nnéí túhaanene? In nkp̄́eni re nó ke Uléécaá uu kp̄́isine re aní ne sisoipipi nnéí túhaane ní, íye kai wa káni ye p̄ee fe n̄́oké sisímé sínsápi túhaane?

³ Aní nyu re t̄́o masí ne piléécaatum̄́e túhaanene? Yo yee p̄ee nkp̄́eni ketē nké kecáá sisímépi?

⁴ Yo nnya ke picé api ye pin unyine ne uuc̄́o kec̄́ope n we, aní ye p̄́eé ha p̄́e ke úka úu Yeesu pikó kec̄́ope n k̄́éni k̄́m̄́ee túhaane?

⁵ Ne nní símisile re liké isei nó wa. Yare úka úu nókenéc̄́ope m̄́ewéeses̄́ho má un yé fe uu nsímé pimárec̄́o kec̄́ope k̄́ene?

⁶ L̄́ nnya, li p̄ee pise re Yeesu ukó ne uuc̄́o piké sitahai n séleine? Ai k̄́o p̄ee re p̄ep̄ee ápi Kirisi n t̄́kilē k̄́m̄́ee kapi yé pitúhaane haa?

⁷ N̄́on nómenéc̄́op̄́ec̄́ire sitahai n séleine, li nyísele re n̄́o loole háí. Yo nnya káni ye n kahari unyine uké mese menípē̄e n̄́o li? Yo nnya káni ye tíye n̄́olinényine liké mese unyine-i riséé?

⁸ N̄́ó ñmaa, n̄́ó meníñe pinípē̄eluke má, n̄́ó k̄́o nókeném̄́ee n̄́opinéc̄́o cire, Yeesu pikó likó sééselē!

⁹ Aní nyu re piwaikóp̄́ek̄́ó ápi Uléécaá iȳ̄opi yenunee? Akp̄́eri áa we, p̄ep̄ee isoikpárá n wai ne p̄ep̄ee piléé ní nyóónse ne pitisi ne pinósi p̄ee m̄́ewoo m̄́ewoo n wélaanentene ne pitisi p̄ee ne pipic̄́o n sói

¹⁰ ne piyaa ne pepere nwóónaapí m má ne pítapome ne pepere picɔ n lámaankes ne piyaaluke úka mpuri úu Uléécaá iyɔɔpi yenune.

¹¹ Isoi iyē kémee ke nómenéyá amé pée we. Amá Uléécaá ye nkpéni nóanékópe hēerele uu tíyese ani pansé upikó. Uu tíyese Nfáasone nn Upíima Yeesu Kirisi rinyiri kémee nó pansese aseí pite uinipere-i.

Iye ke Yeesu ukó uu yé uipije ne Uptíma rtyu waise?

¹² Pinyine yee maa re: Ne meyíkíyiki ncée mále nen yé mpa yo wa, amá ái mpa yo yee yé né yóriye. Né fe am te: Ne meyíkíyiki ncée mále nen yé mpa yo wa, amá am ñmureine linyine liké ilási né tónse.

¹³ Nɔ ye kɔ maa re: Kefa nnya ke iluke íí we. Iluke nnya ke kefa pɔɔ kɔ we. Amá Uléécaá yé keyáa lē nnéi kété waise. Amá usoi ipije íí iwásánkaí nnya we. Upíima nnya ke isoipije íí we, Upíima pɔɔn kɔ isoipije nnya we.

¹⁴ Uléécaá yee pikpɔkpɔ kémee Upíima n yukuse ye kɔ ne unnanje pikpɔkpɔ kémee tó yukusene.

¹⁵ Ani nyu re nóinépije ye Kirisi ipije ilese inyine lee? Né fe am pree Kirisi ipije ne unósi wásánkaí ikó péne? Aai yé lē wa!

¹⁶ Ani nyu re úye ne unósi wásánkaí pin timpéne, u ne uyē ne wale ipije isee? Li Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te piketé ye ripéne api pansé ipije ise.

¹⁷ Amá úye ne Upíima pin timpéne, u ne uyē api Nfáasone nse m pénelē.

¹⁸ Lē nnya, ani iwásánkaí meyíkíyiki n wuru. Mewai kópe tɔɔɔ mmé nnéi ke usoi uu ye n wa áme ye ne uipije rikɔ. Amá úye un iwásánkaí n wai uipije cire kuu nkópe wai.

¹⁹ Ani nyu re nóinépije yee Nfáasone ke Uléécaá uu nó n he nn nókenémee we keyɔɔ? Ani nómenécíre te.

²⁰ Uléécaá ye nnéi píima nókenécáá hēelele uu ne nó lɔlu re uké nó n te. Lē nnya, ani nóinépije kpísi aní ne ríyu u waise.

7

Pisóonne kecáá nsímé

¹ Tóké nkpéni nsímé mmē kani né ní wói nɔn né písei ripáí nké! Li nyamí te utisi úu kape unósi kpísi.

² Mpa ne lē, iwásánkaí mewai nnya, li kutɔsi we re mpa utisi úye uké uunɔsi cire m má, mpa unósi úye uké uula cire m má.

³ Li nyamí te utisi uké ye lē kai m píse unósi wa, unósi pɔɔ kɔ limɛɔ ula wai.

⁴ Ai unósi yee uipije te, ula yee i te. Limɛɔ, ái utisi yee uipije te, unósi yee i te. Ai unósi yee umɛcire te, ula yee u te. Limɛɔ, ái utisi yee umɛcire te, unósi yee kɔ uyē te.

⁵ Úka úu kape ye umɛcire ne ucɔ yè. Amá in te nɔ lalé nóké ne piyómeyáhaa kutu ricɔ kani yé fe ani kóméine aní ne lē wai. Ai kape ye kɔ náñai nóké ne piyéntine m pelé re Setani úu kape nó peikee nóké nómenécíre pimúlú pɔone nnya.

⁶ Lē kam nní nó mí ma ái isé kam nó pálē, amá ncée kam nó nyíse.

⁷ Ne pée la re pisoí nnéi piké menécɔ n we. Amá mpa úye ne ulikó ye ni ke Uléécaá uu ró ní he. Úka ne ucɔ ihēe íí pénelē.

⁸ Ne nkpéni la ké pepere ápi kahané n sɔɔ ne pitisi pree ápi kahané pinósi n kpísi ne pikúmannɔsi símisi re li nyamí te piké menécɔ ritáne n tū.

⁹ Amá pinsá pimɛcire pimúlú n fene, pinósi piké sɔɔnkee, pitisi api pinósi kpíkési. Li kutɔsi we unósi uké ula sɔɔ née utisi uké unósi kpísi ne kapí yé ne nnáapí m pansente.

¹⁰ Pepere pila ne pinósi m má kam isé nnyí pálē. Ai kenéméé kii léeri, Upíima yee maa re unósi úu kape piyale yisi.

11 In te u piyale piyise máálenle, uké ritáne tone úu kape sóð. Unsá ritáne n tonene, u ne ula piké pikεcεpe nsímé nyóonse, utisi páa kape kε unósi lakase.

12 Ai nkpéni Upíima yεε ma, amá née písoi tεrεw picε mpí símisi re Yeesu ukó un unósi m má yεε úu Kirisi ne kefa n tenelē, unósi uyē un n ηmurei re u ne ula yé tone, úu kape u lakase.

13 Limεcε, unósi yεε Kirisi n tíkilē un ula m má yεε úu Kirisi ne kefa n tenelē, ula uyē un n ηmurei re u ne unósi yé tone, unósi úu kape u yisi.

14 Li we re unósi uyē nnya, Uléεcaa yé ula yεε úu Kirisi ne kefa n tenelē kecáa m paílē. Limεcε kuu yé kε ula nnya unósi nkó yεε úu ne Kirisi kefa n tenelē kecáa m paílē. Insá lē, nósínēpipi ási yé pεε Uléεcaa sikó. Si kε pεε nkpéni usikó le.

15 In ula née unósi yεε úu Kirisi ne kefa n tenelē yεε uricuruu la uké tómpε, u yé fe uu tómpε. Uka úu pεε ucε mekó-i we. Uléεcaa ye nó sée re náké picε ne nkínjnjε-i n we.

16 Iye ke pó unósi nkó yεε Kirisi ne kefa n tenelē aa yé ne ceri re áa yé fe póké upóla riyu lε? Limεcε, iye ke pó utisi nkó yεε Kirisi ne kefa n tenelē aa yé céri re áa yé fe póké upónósi riyu lε?

Usoi un ltye n we, liké ne u n sá

17 Uléεcaa ye pεε méwεe menyine kémεε nó yekeilenle non mekemεé we uu ne nó séi re ani u ritiki. Ani lē n we. Lē kam Uléεcaa icápine nnéi kémεε isé pálē.

18 Uye un pεé n kélē Uléεcaa uu ne u séi re uké u ritiki, liute uké mésunu ukéké. Uye unsá pεé n kélē uké kelenε u sée, liute úu kape n náasi uké riké.

19 Piké née pikéciré ápi linyine, Uléεcaa isé kai pise re usoi uké ritiki.

20 Mpá úye uké n we yare kuu pεε ní we Uléεcaa uu ne u séi.

21 Pón pεε ulási kuu ne pó sée, ái kape pó n cónlē. Amá in te pó fe aa ikεmεε mepócire lese, a rinmóópú.

22 Lεlεε re usoi un ulási ke Upíima uu ne u sée, u nkpéni u ne uyē kupéncεo kémεε wale usoi nkó yεε umεcire n te. Limεcε, usoi nkó yεε pεε umεcire n te uu ne u séi ye pansεle nkpéni Kirisi ulasi.

23 Uléεcaa ye nnéi píima nókenécáa héelele uu ne nó n te. Lē nnya, áni kape ηmurei náké písoi ilasi tone.

24 Pimáreεcε, mpá úye uké Uléεcaa keyu-i n we yare kuu pεε ní we Uléεcaa uu ne u séi.

Pitáne kecáa nsímé

25 In pitáne kecáa nkó, Upíima uu níka né pise re ké nó símisi. Kuu ne kefa né n fénnε uu waise re ké aseí ute nnya kam la ké kenémúnjé cire nkó nó símisi.

26 Lē kam m músu re li nyamí yεε re kumúnjé pape-pape nkú-i kari nní ní we nnya, li kutási we re usoi uké ritáne n tū.

27 In te pε unósi pikpiké masile, kape re póké u lakase, amá in te áa kahane unósi n kpísi, kape nkpáni n náasi póké kpísi.

28 Mpá ne lē, pón kε unósi n kpísi, áa akópe áka wa. Ukpére un kε ula n sóð, uu akópe áka wa. Amá pitisi pεε pinósi n kpíkεsine ne pinósi pεε pila n sóonkεεne yé kam api piisoi kémεε nípεle kom. Né ne pεé la re ké likεmεε nó lese.

29 Lē kam ní la ké ní maa, pimáreεcε, yεε re itunε kai n tise íi nkpéni piyε. Lē nnya kaí ne neni n kpísi, li pise re pεpεε pinósi m má piké n we yare ápi pinósi má.

30 Pεpεε n téni piké n we yare ápi téni. Pεpεε mpóonare-i ní we piké n we yare ápi mpóonare-i we. Pεpεε n lééri pin curii piké n we yare ápi líka má.

31 Pεpεε ketē nté likó ne pipikei n wai ápi kape likecáa pikémúnjé n wailē. Li we re ketē nké áke nánjaine keké kelene tási.

32 Am la re náké linyine nfasimé n wai. Upíima likó nfasimé ke utáne uu ye n wai. Lē kuu yé n wa liké ne Upíima n láárú kuu ye n wéési.

³³ Unósikó p̄s̄ ne ye ketē nké likó nfasimé n waille. Lē kuu yé n wa liké ne unósi n láárú kuu ye n wéési.

³⁴ Uu p̄e mmé ne mmé n we. Limεcɔ, unósi tanε née ukp̄ere nkó yee úu utisi n nyu ye Up̄iima likó nfasimé waille. U ye n wéésile uké lelee yé Up̄iima n larisi wa. U ye uip̄iηe ne ukemún̄é kp̄isile uu waise Uléécaá likó. Amá uyee ula m má yè ketē nté likó nfasimé n waille. Lē kuu yé n wa liké ne ula n larisi kuu ye n wéési.

³⁵ Nónnēsone kam̄ la nnya kam̄ lē nó símisi, ái ripine kam̄ la ké nó wa. Ne la re ani isoi n le yare kai m pise, aní ne nókenéfa nnéi Up̄iima pik̄ei k̄émee n we.

³⁶ Uηmánε úye un n yē te úu yé fe uké umecire t̄i, uké merí liké ha ne keyáa kē ke u ne uuwancɔ api yé n s̄ónne tu, un kɔ p̄ee káipi yare uké u kp̄isi, ncée ye we re piké s̄ónne, pin n la. Pin n s̄ónne, úu akópe áka wa.

³⁷ Amá úye un umecire pit̄ine n fe, un ukefa-i n nyu re ái u cón̄l̄ē, amá uyee ne umep̄oala yekei re liké lē n we, u ne uwancɔ ápi kap̄e kulee ripéne, r̄s̄one ke liute uyē uu wa.

³⁸ Lē k̄émee, un te u yé uuwancɔ uyē kp̄isi, r̄s̄one kuu wa. Un kɔ re úu yé u kp̄isi, lelee r̄s̄one feriyε.

³⁹ Unósi un ula n s̄ó̄, úu ula nfaa k̄émee méyule u má. Amá ula uyē un n kpu, unósi yé fe uu ula féé kuu n wéε s̄ónni. Li pise re uyē kuu n s̄ónn̄ine uké Kirisi ukó.

⁴⁰ Né ne yē te un titáne n tone, li yé u n láárú ai t̄osu kuu yé pisó̄ tinkp̄á. Né kemún̄é ye kē. Ne nyáni yare Uléécaá Nfaasone ye kɔ né k̄émee wele nen ne símisi.

8

Inyó̄nsesare kecáá nsímé

¹ Tóké kelenε inyó̄nsesare nkó n símisi, ne la re ani k̄o te ntón̄éi mmú, mpá úye ye menyuwe mále. Menyuwe yee tíyesele usoi uu r̄iyu n wéési, amá r̄ila mee ye tíyese usoi uu nfatene k̄émee pelu.

² Uye un umecire n nyáni re úu kusa nyu, liute úu kahanε n ceri liké tu yare lē kai m pise re usoi uké céri.

³ Amá úye un Uléécaá n la, Uléécaá ye liute nyule.

⁴ Inyó̄nsesare kecáá nkó ye mmú re piké ye i li née ápi kap̄e ye i li? Tɔ nyule re piléé ápi ketē kecáá r̄ika-i we, amá Uléécaá use kóló yee we.

⁵ Mpá p̄isoi pin n nyáni re pipileecaa née pipipiima ye meýík̄iyiki keléecaa-pɔ ne ketē nté kulú̄i wele,

⁶ t̄á ne nyánile re Uléécaá use yee we. Uyee Sáa, uyee mpá yo wa. Uyee kɔ ntófáa nnéi k̄émee ró te. Up̄iima use kóló kari kɔ má. Uyee Yeasu Kirisi ke Uléécaá uú ne rint̄iki uú ne lē nnéi lee ketē nké kecáá r̄i we wai. Uyee kɔ ntófáa te.

⁷ Amá ái p̄isoi nnéi p̄ee ase nyē nyu. Piléé nsímé ye meýá ne pinyine mainule, api ye p̄ee nk̄p̄eni inyó̄nsesare n le yare piléé p̄ee mesei isare iyē te. Pi pinárei le, api p̄éé m m̄usu re isare iyee mék̄perink̄pe pi waisele.

⁸ Amá ái p̄ee iluke inyine yee yé n tíyese ari p̄isoi s̄one Uléécaá inip̄ee-i. Tɔ i lii, ári i lii, ái líka ró kp̄ál̄ē.

⁹ Mpá ke ncée nn̄ní r̄i we re n̄on n la nó fe ani ye liisare iyē le, ani nómenéc̄ire t̄i ái kap̄e pans̄e liké pinárei loise.

¹⁰ Nkó yee nn̄ní rinárei m má un p̄ó nkó yee nn̄ní menyuwe m má n yē p̄on kel̄o piléé kucán̄í kunyine-i t̄ú p̄on isare iyē le, ke uyē uu nn̄ní rinárei m má nnya, ái yé u wa yare uyē uké kɔ i lii?

¹¹ Mep̄ó̄nyuwe nnya, up̄ómárecɔ nkó yee rinárei m má ye p̄ee lē ncée p̄ale. Lin kɔ p̄éé we re Kirisi ye kɔ uyē nnya kpule!

¹² Nṓn lē ne pimáreco ppe rinárei m má m púnne, li yé pikemúné cókoi. Ani pée n nyu re Kirisi kani lē ne púnne.

¹³ Lē nnya, in te iluke inyine yé fe ii unémáreco lóise, ám nkpáni píkai inyóonsesare piluke kpáne. Lēle re ám la liké unémáreco lóise.

9

Lēle rí we re utume likó ne lē kai m pise re uké n wa

¹ Nē ne kṓ ncée mále nen yé menéla wa. Nē ne kṓ utume le. Nē ne kṓ Urópiima Yeesu yenaalenle. Nṓo we lin nyíselē te ne Upiima pikei wale.

² Mpá picṓ pin m maa re ám Kirisi utume, ne nṓ kémee utume le. Nṓo Upiima kupéneco kémee we lin nyíselē te ne pinétumekai rísone wale.

³ Tinṓo ntí kam ye ppe n késu re ám utume ppe:

⁴ Nē ne kṓ ncée mále re ké pinékei nnya linéluke-luke ne lē kam yé rí níru nókenémee kpísi.

⁵ Nē ne kṓ ncée mále ké Kirisi pikó kecṓpe unyine kunósi kpísi arí n tóoine yare ke pitume picṓ ne Upiima pimareco ne Piyee api n wai meco.

⁶ Yare tṓ ne Parinapasi ḡmane kaí ne sá re tṓké n keisi tṓn ne merócíre kpínii, néé íye?

⁷ Wṓo kecire yee isóoca wai ápi ppe u hééle? Wṓo ye kuléé támesi úu yé kuripipi li? Wṓo kecire yee ináa séni úu ye ppe ukunaalee menaapenni n ntí?

⁸ Amá ái lē ke piseo api n wai ḡmane kam páilē nen ne símisi. Moisi isé pṓ ne kṓ limeco male.

⁹ Li isé iyē kémee wólaalē te: Api ye ináa yee melukepipi kukpépi-i n cṓpu nnṓo ripi re íi kape li. Yare ináa ḡmaa nkó mee lē Ulééca cṓḡlē?

¹⁰ Aai tṓ kuú ne lē mánne? Tṓ nnya kapi masei lē wai. Li we re uyee n lum ye lumle un ne tálē te úu yé ulikó paa. Limeco ke uyee melukepipi n cṓpu pṓo kṓ tálē te úu ye ulikó paa.

¹¹ Kari Ulééca nsímé nó rin-yóó, Nfáasone likó kari lē nókenémee wa yare ipuri kari kecare-i lukesi. Tṓn nkpéni nólinékó linyine n li, ái ppe kerólúke kari lii?

¹² Picṓ ye nólinékó lele. Ai tṓ kaí pée ne sá re tṓké meyā li n lee?

Mpá ne lē, ári ppe nó pise re ani linyine ró pa. Tṓ meníḡe linnéi merócíre waile re ári la linyine liké Kirisi Nsímé Kecire púnneise nnya.

¹³ Ani nyu re Ulééca keyṓ kee ppe Ulééca pikei n wai kpínii? Inyóonsesare yee ppe kenyóonsehúú-i n keisi pṓ kṓ kpínii.

¹⁴ Limeco ke Upiima uu wa re ppe Nsímé Kecire n yóólē piké lipikei pē n wai pin ne le.

¹⁵ Mpá ne lē, né ám úka líka mpuri pise. Am kṓ wolu re piké nkpéni linyine né pa. Li kutṓsi we ké kpu ne kam yé linékó rí kóru. Úka úu yé fe uké lirikṓkṓri né kpu.

¹⁶ Nsímé Kecire piyóó ápi kenémee ríyu piwaise likó, amá kai m pise re ké wa nnya kam wai. Lin né n fóm te ám Nsímé Kecire mmē tiyóó, ái yé ne né sṓnesi.

¹⁷ In te kefa keke kam ne rinécúruu li wai, né ihéé yṓsí. Amá in te ne waile ám la, li nkpéni né wele ncṓni kapi né m pa.

¹⁸ Lē nnya, inéhéé ye nkpéni íye? Inéhéé yee re ké Nsímé Kecire riyóó faalaa, ám kape úka lē kai m pise re piké né pa korí.

¹⁹ Néé menécíre te, ám úka ulasi. Mpá ne lē, ne menécíre kpísile am pansese nṓpá úye ulasi ké ne n fe ké piseo meyā n lē piké ne Kirisi kefa n tene nnya.

²⁰ Tṓ ne Pisui fi tṓn n we, ne ye n we yare Usui fi arí ne pi léni re piké Kirisi ne kefa tene. Tṓ ne ppe isé n tíkílē tṓn n we, ne ye n we yare uyee isé n tíkílē. Am

kɔ pɛɛ isé iyē tikilē. Ne lē wai re ké fe ké ne pɛpɛɛ isé iyē n tɪkilē lē piké Kirisi ne kɛfa tɛnɛ.

²¹ Limɛɔ ke tó ne pɛpɛɛ ápi isé n tɪkilē ari ye tɔn n we, am pimɛɔ n we, ái kɔ pɛɛ re né ám isé iyē nyu. Amá ne wale yare ám isé kutu cɔlē ké ne n fe ké pɛpɛɛ ápi isé n nyu lē piké ne Kirisi kɛfa tɛnɛ. Kam nní Kirisi isé m pakarelē Uléɛca isé ke née kɔ lē tikilē.

²² Tó ne pɛpɛɛ rinárei m má tɔn n we, ne ye menécíre waisɛle yare unárei am ne fe am pi léni apí ne Kirisi kɛfa tɛnɛ. Ne ye nɪpá yei menécíre pale re nɪpá lin íye n we ké fe ké pinyinɛ lē Uléɛca uké piriyu lɔ.

²³ Nsímé Kɛcɪre nnya kam lē nnéi wai re nééké kɔ lisɔnɛ lɛɛ nkɛmɛɛ ní we kɛmɛɛ linéko yé.

²⁴ Ani nyu re pikáhamɛwure yèè kɛcesi-i kulúí n wɛɛ, amá use yɛɛ ye ha kpasí uu ihéé yósuu? Ani limɛɔ nfatɛnɛ nɛɛɛ-i n wuru nɔn nɔmósɔpúlɛ tɛ nɔké kpasí nɔké ihéé yósí.

²⁵ Mɪpá ukáhamɛwure úye yèè ikóhó nɔɔpuri ne umɛcɪre tinle nɔnɔnɛ. Ihéé iyē kuu n yósunɛ íi ye kɔ pɛɛ pɪcaai nánai. Amá tó ne nfatɛnɛ nɛɛɛ-i nɔmósɔpúlɛnle tɔké ihéé yɛɛ íi ye píkai n caai yósí.

²⁶ Pɔɔli uu kɔ kpá re: Lē nnya, ái mesame kam itóó kariilē, ám kɔ mesame nɪpá yei fápii yare kuyɔ kam káii.

²⁷ Ticuruu am inépinɛ kéyu palē. Ne menécíre múílenle re am kapɛ picɔ Nsímé Kɛcɪre riyóó né am pɛɛ weri am pɔnɛ.

10

Pɔɔli ye Isirayeli pikó simisi re piké pimɛcɪre ne inyóɔnsɛ tí

¹ Pimáɛɔ, ne la re ani lɛɛɛ pɛɛ pɪrɔkpure n wa léise. Kuhopɛ ye pɛɛ pinnéí yáriile kun pikɛcáá paílɛ, apɪ kɔ pinnéí Míni-Wɛé-Kukoi kɛmɛɛ tíki kumúnjé kɛɛ-i kapí pɛɛ Esipítɪ kɛtɛni-i n léɛpɔ.

² Pi ne Moisi kupénɛɔ kɛmɛɛ, li wa yare kuhopɛ ne Míni-Wɛé-Kukoi kɛmɛɛ kapɪ pinnéí míni wɛɛ.

³ Pinnéí pɛɛ kɔ ilukɛ isɛ iyɛɛ Uléɛca-i n léeri li,

⁴ apɪ kɔ pinnéí Uléɛca menɪ mɛsɛ níru. Kuparɛcaɲaa kɛɛ nɪpá yei pi n tɪkilē menɪ kapɪ lē níru. Kuparɛcaɲaa kɛkɛɛ nní Kirisi.

⁵ Mɪpá ne lē, pimɛyá isoi íi ne Uléɛca risá. Lē nnya kapɪ kucɛsi kóima-i kpí.

⁶ Lɛɛɛ ró nyíse re ári kapɛ mɛwai kópe n la yare kapí pɛɛ mɛ ní la mɛɔ.

⁷ Ani kapɛ pansɛ piléenyóɔnsɛ yare pikɛɔpɛ pinyinɛ mɛɔ. Pi wa yare kai Nléɛcaasímé ritelé-i n wólaalɛ tɛ: Písoi ye tonɛ apɪ le apɪ níru, apɪ pɛɛ yisi apɪ piyíraase loni.

⁸ Ari kapɛ kɔ mɛrɔcɪre iwásánkaí tã yare kɛ pikɛɔpɛ pinyinɛ apí pɛɛ n wa apí ne keyáa kɛsɛ kpi písoi ákotokú afɛɛɛ né ataani (23.000).

⁹ Ari kapɛ kɔ Upíima peikɛɛ yare kɛ pikɛɔpɛ pinyinɛ apɪ u n peikɛɛ, iwáa ii pi kéhɛni apɪ kpíni.

¹⁰ Ari kapɛ kɔ n nɔmúlaankɛɛ yare kɛ pikɛɔpɛ pinyinɛ apɪ n nɔmúlaankɛɛ, nkɔ utumɛ úú ha ne pinnéí nám.

¹¹ Mɛwai mɛɛ pi wale re tɔké yé, apɪ mɛ wɔlu re tó mpí tóo nní itunɛ tɔrɔo-i ní we tɔké mɛrɔcɪre tí.

¹² Lē nnya, úye un m músu re u ána até kɛcáá táálɛ, uké umɛcɪre tí úu kapɛ ne ní loó nnya.

¹³ Lē kai ní we re liké kɛsoipipi peikɛɛ mɛɔ kai ye nó peikɛɛ. Uléɛca ye aseí ute lɛ. Lē nnya, úu ye nɔmureí pípeikɛɛ piké ye nó feriyɛ. Lē nnya lin ye kumúnjé kunyinɛ-i nó m peikɛɛ, u yéé nɛɛé nó nyíse aní ne likɛmɛɛ lelu aní n kahari.

14 Lẽ nnya, ani piléenyóonse n wuru nsone, pinésáne!

15 Nɔ pisoni sɔhɔ le. Ani nórínécúruu mmɛ kam nní ní ma kecáá musí aní paí nké!

16 Ani keporipi kɛ kari ye rimmúlú arí ne Uléecaa pɔnɛse ari ke níru ripaí nké. Kumúnjé kpe-i kari ye nní ke n níru, áke ye Kirisi menyɛ ne tó ripénesɛ? Kumúnjé kpe-i kari ye nní kukpónó n kpókɔrine ari le, Kirisi ipinjɛ kaku ye kɔ ne lɛ tó ripénesɛ.

17 Kai nní rɛ kukpónó kuse kpɛɛ we nnya, mpá tɔ nní kulúi we, tɔ ntónéí ipinjɛ isɛ le, kukpónó kuse kpɛ kari ntónéí ní le nnya.

18 Ani Isirayeli pikó ripaí nké! Pɛpɛɛ ye kenýóonse-i inyóonsesare n li ne kenýóonse kɛ yèè ripénele api wai pise.

19 Lẽ kam nní ní ma aseí rɛ íye? Yare liaseí yɛɛ rɛ piléé néɛ isɛɛ kapi ye ne n nyóonse ye linyine le, néɛ íye?

20 Ai lɛ! Líka ái kei we. Lẽ kam ní ma aseí nyɛɛ rɛ inyóonse iyɛ ye aníri ikó le, ái Uléecaa ikó. Aam kɔ pɛé la nó ne aníri nɔké m pénéle.

21 Ani yé fe nɔké Upiima keporipi ne kuníri kekó m pénéle nɔn níru. Nó ne Upiima aní yé m pénéle nɔn le, nó ne aníri nɔn kɔ pénéle nɔn le.

22 Tɔ lalɛ tɔké lɛ wa Upiima ilaarɔ iké keróccáá kam néɛ? Yare tɔ pɛɛ mpape u fele néɛ?

Tɔké ye linnéí wa arí ne Uléecaa riyu waise

23 Nɔ ye maa rɛ: Ne meýíkíyiki ncée mále nen yé mpá yo wa. Amá ái mpá yo yɛɛ yé né yóriyɛ. Ne meýíkíyiki ncée mále nen yé mpá yo wa, amá ái mpá yo yɛɛ yé tíyɛɛ usoi uu nfatɛne kémeɛ pelu.

24 Uka úu kape ukulaa cire n wéési, amá ani ye menínjɛ picɔ kukó wéési.

25 Nó ye fe ani lɛ kapi kuyáa-i n yáí nnéí le. Ani kape ye nómenécíre níka likecáá m písei liké nó ricónjɛ.

26 Li wɔlaalɛ tɛ: Upiima yɛɛ ketɛ ne kekecáá likó nnéí te.

27 Nkó yɛɛ úu Kirisi ne kefa n tenelɛ un kusáne nó n sée nɔn n ha, ani lɛ nnéí kapi nó ní pa li. Ani kape nómenécíre níka likecáá m písei liké nó ricónjɛ.

28 Amá unyine un nó m maa rɛ “isare nnyí ye inyóonsesare le”, uyɛɛ lɛ nó ní ma nnya, aní kape i li. Insá lɛ, li yé u ricónjɛ.

29 Ai rɛ nó kai yé ricónjɛ nnya kam lɛ nté símisi. Uɔ kai yé rincónjɛ nnya kam lɛ símisi.

Ticuruu yo nnya ke néɛ yé ncée m má rɛ ké linyine wa, uɔ kemúnjé áke pɛé ne né yúlu rɛ ám kape wa rɛ li yé u ricónjɛ nnya?

30 Nen linéluke-luke kecáá Uléecaa m pɔnɛse, yo nnya ke unyine uu yé pɛɛ lɛ kecáá kam Uléecaa m pɔnɛse nnya né lámaankɛɛ?

31 Lẽ nnya, nɔn ye mpá yo mpuri n le néɛ nɔn n níru néɛ nɔn n wai, ani ye tíyɛɛ Uléecaa rinyiri tiké n taálɛ.

32 Ani nómenécíre tí, aní kape tíyɛɛ nóínésói iké Pisuií néɛ Pikireki néɛ Uléecaa pisoni kémeɛ unyine lóise.

33 Ani menécɔ n wai. Ne ye mpá yo kémeé n náásile rɛ inésói iké mpá úye n nyamí. Ai nnésone kam wéési, amá ne wailɛ rɛ liké ne pisoni kulúi sɔnesi liké piriyu lɔ.

11

1 Ani menécɔ n wai yare ke néɛ Kirisi meɔ n wai.

Iye kai pise rɛ utisi ne unósi piké Upiima inipɛ-i n we?

2 Ne nó pakare kaní ne mpá píyɛi kenécáá n léiselɛ nɔn kɔ icélaa kam nó rintéjɛ nsone múlɛ.

³ Mπά νε λ̄, νε λα ρε ani mmú kō τε Kirisi γεε nḗpá utisi úye uyḗopi. Utisi γεε unósi uyḗopi, Uléécaá pḗo Kirisi uyḗopi.

⁴ Utisi nkó γεε linyine ríyu n yáriilē un νε keyóme yáasi néε un νε Uléécaá rinyiri símisi γε uyḗopi Kirisi isei waisele.

⁵ Amá unósi nkó γεε ríyu ḡmane νε keyóme n yáasi néε un νε Uléécaá rinyiri símisi γε meníne uula isei waisele. Li we ρε unósi nkó kapi rinkoósi ρε isei iké u wa kuu lē νε menyíne wa.

⁶ Unósi unsá n la uké uriyu linyine yarii, uké mese nnyúpi nyai. Li kḗ pḗe isei wele ρε unósi uké n nyalaalē néε uké n koósilē. Lē nnya, uké γε ríyu linyine yarii.

⁷ Ai νε sá ρε utisi uké linyine ríyu yarii. Li we ρε uyee νε Uléécaá menyíne we, un kḗ ríyu u waise. Utisi ke unósi pḗo ríyu waise.

⁸ Ai unósi ipíne ke Uléécaá uu kpísi uú νε utisi wai, amá utisi ipíne kuu kpísi uú νε unósi wai.

⁹ Ai kḗ unósi nnya ke Uléécaá uu utisi wa, amá utisi nnya kuu unósi pḗ wa.

¹⁰ Lē nnya kai pise ρε unósi uké piléecaatumε nnya linyine ríyu yarii liké n nyíselē τε u umécire utisi metene ricépiselē.

¹¹ Amá Upíima kéméé, utisi unsá n we, unósi úu líka tu, unósi unsá n we, utisi pḗa kḗ líka tu.

¹² Yare lē kapi utisi ipíne n kpísi apí νε unósi wai mecḗ ke unósi uu γε utisi mari. Uléécaá γεε lē nnéi wai.

¹³ Ani nórínécúruu musí ani yénu nké τε li νε sá ρε unósi uké ríyu ḡmane Uléécaá n yáasii?

¹⁴ Lē kai nní ketē kecáá ní we ricuruu γε ró nyísele ρε li isei we ρε utisi uké nnyúpi riyá nké pi nn cá.

¹⁵ Amá li pḗe ríyu má ρε unósi pḗ nnyúpi nké pi nn cá. Lē nnya kai unósi nnyúpi he ρε nké γε ríyu u n yariilē.

¹⁶ Amá úye unsá n la uké lē wa, liute uké nse kō τε tḗ ári mewai féé méka mecḗ keyómeyáhaa-i wai, apí kḗ Uléécaá icápine-i lē wai.

Upíima kupéneḗo iluke

(Matiyee 26:26-29; Mariki 14:22-25; Luki 22:15-20)

¹⁷ Am nkpéni mmē kam nní nó n símisine kémee nó pakarene. Ne νε nó césine ρε nóínécápine γε nó kópule ai tósu kii nó ní nyóonse.

¹⁸ Nsímé foí mee ρε, νε kō τε nḗo γε nḗn n cápinelē, mekóólentene γεε nókenécḗpe n wele. Ne nyáni yare in n la, aí yé nnóome.

¹⁹ Li meyikíyiki pise ρε mekóólentene meké nókenécḗpe n we liké νε pepεe nókenécḗpe aseí n tíkile ní lese liké ní nyíse nnya.

²⁰ Nḗo γε nḗn n cápinelē, aí nkpáni Upíima kupéneḗo iluke nnya kani γε n cápinelē.

²¹ Likumúnḡe ρε nó úka úu γε ucḗ merí piké kesé li. Mπά úye γεε γε n tū un uiluke cire le. Pée uye-i ke nkú nn picḗ ní we ke picḗ apí γε m pomaalē.

²² Ani síyḗ má ρε nḗké γε kei-pḗo li ani níruu? Néε Uléécaá icápine pikó káni waiselē nḗn pée la nḗké pepεe apí líka m má isei waise. Ké nkpéni nó maa ρε íye? Nḗo la ρε ké nó pakare néε? Am yé mmú kémee nó pakare!

²³ Li we ρε nsímé mmē ke Upíima uu né n símisi kam nó térselē τε: Kesine kḗ kapi Upíima Yeosu pepεe pikópe u ní la anipe-i n wa, u kukpónó kpísile,

²⁴ kuu Uléécaá pipḗonese ní masí, uu ku kpḗkórine uu ρε: Inépine iyē kápí νε nó nnya n nyóonse γε nnyí. Ani γε lē wa aní νε né n léiselē.

²⁵ Kapi piluke ní masí, uu kḗ limécḗ kepóripí kpísi uu ρε: Nkóméine fale mee menénye nnya nó νε Uléécaá kecḗpe ní we γεε kepóripí nké. Mπά píyei nḗn γε ke n níru, ani γε meséρε né n léiselē.

²⁶ N̄on ye m̄pá píyeyi kukp̄ónó nkú n le, n̄on kep̄órip̄i nké n n̄íru, Up̄íima nk̄p̄o kani l̄e yóól̄e liké ha ne umep̄eeme tu.

²⁷ L̄el̄ee tíyese ke úye uu ye un meháikuse wee kém̄ee n we un ne kukp̄ónó kp̄e n le un k̄o ne kep̄órip̄i k̄e n n̄íru, Up̄íima ip̄iñe ne umenȳe kuu l̄e ne p̄únne.

²⁸ L̄e n̄nya, m̄pá úye uké ye musí uu uisoí paí n̄s̄one uu p̄ee kelene kukp̄ónó le uu k̄o kep̄órip̄i k̄e n̄íru.

²⁹ Úye un m̄éwoo n le un n n̄íru, unsá n ceri re Up̄íima ip̄iñe ye nyi, umecire kuu l̄e m̄ewai me-i akópe pal̄e.

³⁰ L̄e n̄nya ke p̄isoí meȳã api n̄ókenéc̄ope pitóikó, pic̄o síkankáláká, pic̄o meȳã p̄óo k̄o kp̄ini.

³¹ T̄on ye p̄eé m musí ari ir̄ósoi paí n̄s̄one, Ulééc̄aa úu yéé p̄eé ne ró túhaane.

³² Amá Up̄íima ye ne ró túhaanele, uu kutu ró pás̄a uu nt̄ósímé nyó̄onse re ápi kap̄e ne pep̄ee ápi Kirisi n nyu tó rip̄éne piké túhaane.

³³ Piném̄árec̄o, l̄e n̄nya, n̄on ye n c̄ápinel̄e te n̄oké Up̄íima kup̄énec̄o iluke li, ani ye m̄éraane ani kelene le.

³⁴ Nkú nn úye n we, uké ye ukeȳo-p̄o lime. Úu kap̄e wa Ulééc̄aa uké ye n̄sinéc̄ápine-i ne nó túhaane uké akópe nó pa. Nen píyeyi n̄ókeném̄ee n hap̄o kam yé isímé t̄or̄o iȳe kec̄áa rip̄aí.

12

Nf̄aas̄one lih̄echee kec̄áa n̄simé

¹ Pim̄árec̄o, ám la n̄oké Nf̄aas̄one lih̄echee n̄simé kec̄áa kuñmaha-i n we.

² N̄o nyule re k̄ani p̄ee kahane Ulééc̄aa n c̄eri, li p̄ee nó pás̄aile n̄on tikil̄e lin ne piléé kani n nyó̄onse ápi ye k̄o símisi m̄emp̄o nó sí.

³ L̄e n̄nya kam te ké n̄s̄one nó símisi n̄oké k̄o te: Uka úu we re Ulééc̄aa Nf̄aas̄one ye ukeméé we un ne símisi, uu p̄ee re “liké Yeesu rité”. Uka úu yé k̄o fe uké re “Yeesu ye Up̄íima”, k̄ai p̄ee Nf̄aas̄one mee l̄e u símaase.

⁴ Nf̄aas̄one lih̄echee ye wele m̄p̄eh̄e m̄p̄eh̄e. Amá Nf̄aas̄one nse kóló mee l̄e n̄lih̄echee h̄oñent̄e.

⁵ Ikeicee ye kulúí wele, amá Up̄íima use kóló kari l̄e keisi.

⁶ M̄pá úye ne uakei ye nȳe, amá Ulééc̄aa use kóló ye l̄e n̄nañe ró heel̄e t̄on ne a wai.

⁷ Nf̄aas̄one ye n̄lih̄echee m̄pá úye hele uké ne n-nnañe nyíse liké ne nt̄ónéí yóriye.

⁸ L̄e n̄nya knn ye unyine m̄ewéeses̄oh̄o he úú ne n símisi, nn k̄o uc̄o m̄enyuwe he uȳe un k̄o ne símisi.

⁹ Nf̄aas̄one nse mm̄e nn k̄o uc̄o he re uké n̄fatene m má, nn k̄o uc̄o he re uké ye wa utóikó uké peí.

¹⁰ Nf̄aas̄one yèè unyine hele re uké ye fe uké m̄ewaisāña n wai. Nn k̄o uc̄o he re uké ye Ulééc̄aa rinyiri ne símisi. Nn k̄o uc̄o he re uȳe uké ye fe uké mm̄ewai ne lelee ái mm̄ekó c̄eri uké kóolen̄e. Nn k̄o uc̄o he re uké ye meyu sāña m̄p̄eh̄e m̄p̄eh̄e símisi. Nn uc̄o he re uȳe uké ye fe uké me tuisse.

¹¹ Ulééc̄aa Nf̄aas̄one cireníñe m̄me mee l̄e nnéí waise. L̄e knn rí la nké m̄pá úye pa knn ye u pa.

M̄pá Kirisi ukó úye ye ip̄iñe ise n̄lese l̄e

¹² Pi yé fe api Kirisi ne ip̄iñe inyine ye ilése kulúí m má m̄ún̄eisen̄e. M̄pá ke ip̄iñe iȳe ii ilése kulúí m má, innéí ye rip̄énele ai wai ip̄iñe ise.

¹³ T̄ó Pisuiñi ne mpuri sane pikó ne pilási ne pep̄ee pim̄ecire n te, t̄o nt̄ónéí míni wole. Nf̄aas̄one nn tó pansese ip̄iñe ise. Nf̄aas̄one nse mm̄e meni kari k̄o n ntí.

¹⁴ L̄e n̄nya, ái nlése nse mee ye ip̄iñe kec̄áa n we. I ye kulúí n wele.

15 Μπά κύνα kun m maa re káku nní kunίπε nnya, áku nkpréni ipiηe ilese kέmεε we, ku yέ pεε lē nnya ikεmεε piwée riyáá?

16 Μπά kutu kun m maa re káku nní menίπεε nnya, áku nkpréni ipiηe ilese kέmεε we, ku yέ pεε lē nnya ikεmεε piwée riyáá?

17 Ipiηe nnéi in pεε menίπεε, yo ke usoi uu yέέ pεέ ne kō? In pεε innéi kutu, yo kuu yέέ pεέ ne kukpáhá kō?

18 Uléécaá yεε nípá nlése ní-ye umela kέmεε nketone-i n yekei.

19 Ilése nnéi in pεε nlése nse, ipiηe íi yέ pεέ n we.

20 Lē nnya, ilése kulúi yεε we kaί ne wa ipiηe cirenίηe ise kóló.

21 Menίπεε áme yέ fe meké kunίπε maa re: Am ne líka pó wai. Limecō ke ríyu ári yέ kō fe riké ána maa re: Am ne líka nó wai.

22 Ticuruu ipiηe ilese iyē kari n nyu re íi páápú yεε meyíkíyiki ró yóriye.

23 Iyē kari n nyáni yare i ye isei ró wa kecáá kari nsone paílē. Háí iyεε íi kúpaí μετέ ní we kari ye nsone nyóonsente.

24 Amá iyεε pípaí ní nyamí íi pinyóonsente pē písei. Uléécaá ye ipiηe ilese wale uu tíyεε iyεε íi kúpaí μετέ ní we íi ríyu ne icō m má.

25 Kuu lē n wa nnya, mekóolene áme ipiηe nlese nnyine ne ncō kecōpe we, amá nípá yo ye ne licō kutu cōlenle.

26 Nlése ní-ye nn íwe n le, li ye ne icō ripénele íi íwe n le. Nlése ní-ye nn ríyu n yē, li ye ne icō ripénele ai kesē í n láarú.

27 Nō kesē nónnénéi Kirisi ipiηe le. Μπά nó úye ye unlese le.

28 Uléécaá ye uicápíne kέmεé sitónε hekesile. Pitume kuu kekpréē mefoí tónse, uu melírū antepuye tikise. Uu kō μετάánū picélaa tikise. Pē memáá, pεpεε ye mewaisaηa n fe api wai, api tíki. Pē memáá, pεpεε ye pitóikó m pōise api tíki. Pē memáá, pεpεε ye picō n lé ne pεpεε picō kecáá m paílē ne pεpεε meyu saηa mpehē mpehē n símisi api tíki.

29 Ai pinnéi pεε pitume, ái pinnéi pεε antepuye, ái kō pinnéi pεε picélaa. Ai kō pinnéi pεε ye fe api mewaisaηa wai.

30 Ai kō pinnéi pεε ye fe api pitóikó pōise, née api meyu saηa mpehē mpehē símisi née api me tuisse.

31 Lē nnya, ihεε iyεε innéi kέmεε icō n fe kani yέ ne n náási re nōké yé.

Lē nnya, ké nkpréni ncée sone píima μεε nípá yo n fe nó nyíse.

13

Nla kecáá nsímé

1 Nεn pεε nsímé n fe ké n símisi yare ke sisoipipi asi ye n símisi, née nen pεε piléécaatumε meyu n kómει, kám pεε usoiçō la, ne we yare kuweni kapi m pépu kun iwóçō topori, née kuloo kprεε n téni.

2 Μπά lin né n he re ké ye fe ké ne Uléécaá rinyiri símisi, nípá nen kō nípá yo mesōhō m má am ye kō lelee m pékaalē ceru, am kō nfatenε μεε yέ riyópe rinsíka m má, nensá usoiçō n la, ám nkpráni líka.

3 Μπά nen menémá nnéi píwekōçō n hōone re piké li, nípá nen te piké písoi kecáá nnya nna né ηmaasi, kám pεε usoiçō la, ám kuláa kúka má.

4 Nla ye niηule, nn ye kō kusoi wai. Nn ye ucō likó kaípinkεε. Nn ye ríyu wéesi, rín ye kō ne rikókōri n fulaalē.

5 Nn ye líka wa lee ái aseí m má. Nn ye n wéési re liké ne mmεcire sōnesi. Nn ye wóçsi, rín ye kō ucō nkefa-i n fanaalē.

6 Piyaaluke pin yei n we, ái ye n n láarú, amá nsímései μεε ye ntikiη niηukuse.

7 Nla yèè nípá yo ucō sárεile. N ye kō nípá yo kέmεε nfatenε m mále, nn kō n tálē te nípá yo yέ sōnesi. N ye kō ne nípá yo n kaharile.

⁸ Nla nín yé píkai tene. Pi yé Ulééca rinyiri ne pisímé riyá. Nfáasone meyu mpehē mpehē pisímé yé kam api kpi, menyuwe ame kété wai.

⁹ Li we re kukéri kukéri kari mpa yo nyu. Kukéri kukéri kari ko Ulééca rinyiri ne símisi.

¹⁰ Amá lelee ní nyamí ne kété-pò lin píyei n leeme, lelee kukéri ní we ye lé kété wale.

¹¹ Kam pree iwá ní we, menésímé ne kenémúnjé ne nnésòhòosimé ye pree wele yare kewá. Amá kam nkpeni riwéese n wa, ne liwánkó lé tíyele.

¹² Tò neni nyánile lin hiihilé yare kenípenyáni kéme kumíri. Amá tó kam ari keróyu-i nmaa mpa yo yenu nsone. Kukéri kukéri kam neni u nyu. Amá né keyáa picére u tenese nsone yare kuu né n nyu meco.

¹³ Lé nnya nkpeni, mpa likei tərōō nní nnéi lin píyei n tene, nfatene ne linyine kecáa pitá ne nla páa yé tene. Likei lé ketaani ái kutene we. Amá nla mee likpéé.

14

Nfáasone lihēhē kecáa nsimé

¹ Nla kani yé mefoi n wéesi nóké m má. Ani n náasi nóké ko Nfáasone lihēhē yé, áí ne tósu nóké Ulééca rinyiri ne n símisi.

² Mesei ye me re usoi nkó yee Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi úu pisoí ne símisi, amá Ulééca rinyiri kuú ne símisi. Li we re úka úu u kóméi. Nfáasone kuú ne nsímé mee m pékaalé nyáni un símisi.

³ Amá úye un ye Ulééca rinyiri ne n símisi, pisoí ke uyé uú ne símisi. U yé pi lé api Ulééca ncee-i papisi, uu ikari pi kpáse, uu ko piakij niñukuse.

⁴ Nkó yee Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi ye umecire Ulééca ncee-i papukusele. Amá nkó yee Ulééca rinyiri ne n símisi ye picò Ulééca ncee-i papukusele.

⁵ Ne pree la yare nónnénéí nóké Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi. Amá lé kam meyansei ní la yee nóké pree Ulééca rinyiri ne n símisi. Nkó yee Ulééca rinyiri ne n símisi ye nkó yee Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi fele. Amá in te unyine ye liasei lese un símisi mecire kai yé picò kuláa wa, ai tíyese api Ulééca ncee-i papisi.

⁶ Pimárecò, ne la ké nó pise re nen nókenéméé n hapò nen Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, yo kai yé nó yóriye? Ai nen nsímé ke Ulééca né n nyíse nó n símisi, née nen nsòhòosimé nnyine nó n símisi, née nen Ulééca rinyiri ne n símisi, née nen icélaa inyine nó m pa kai yé kuláa waa?

⁷ Limeco kai we ne iyómelū yare nní risū née kusole kapi ye ne anípe ní pi. Lianò ansá n kóólentenele, íye ke usoi uu yé ne ceri re risū kapi símisi née kusole kapi pépu?

⁸ Uyee rináatón n símisi unsá anò n lese liké n kpáilé, wóo yé pree ceri uké umecire cápine uké ne atopi leepò?

⁹ Limeco, nən Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, nənsá ye rinóo m ma riké aseí m má, íye ke usoi uu yé ne lé kani n símisi ceri? Méwoo kani pree lé símisi.

¹⁰ Meyu ye kulúí wele keté kecáa, amá méka áme mekecòpe we re áme aseí má.

¹¹ Lé nnya, usoi un ne né n símisi, nensá umeyu n kóméi, ne ukeme usáne le, uyé un ko né kéme usáne.

¹² Limeco, yare kani nní ní la nóké Nfáasone lihēhē meýá m má, ani n wéesi mefoi re nóké meýá lihēhē m má lee ye Ulééca icápine pikó n lé piké ne nfatene kémeé m papisi.

13 Lẽ nnya, li pise re nkó yee Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisi uké Ulééca pise uké u he uké ye fe uké me tuisse.

14 Nen limeyu mẽ ne keyóme n yáasi, Nfáasone mee kenémee ní we kamí ne yáasi. Amá menésòhò áme pree líka wai.

15 Lẽ nnya, íye kai pise re ké wa? Li pise re ké Nfáasone mee kenémee ní we ne keyóme yáasi, am kò menésòhò ne keyóme yáasi. Né Nfáasone mee kenémee ní we ne yò, am kò ne menésòhò yom.

16 In te Nfáasone ñmane kaá ne Ulééca pònnese, íye ke nkó yee úu meyu mẽ n kómèi uu yé fe uu pípópònnese iyáhaa kecáá rinòò yósu re Amí! Uu kò pree kómèi lẽ kaa n tee.

17 Mpá ipópakare kaa Ulééca m pakarente iké íye nsá n nyamí, íi nkpáni uco lénine uké ne nfatene kémee m papisi.

18 Ne Ulééca pònnese re u tíyese nen Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ símisi lin nónnénéí mmú fe.

19 Amá mpá ne lẽ, piyómeyáhaa pin n cápinelẽ, li ye kutasi né n we re ké anòò fí nyee kúkome ní we símisi ké ne pi céési, ne kam yé meyu kápi n kómèi ne anòò kulúí pi n símaankèe.

20 Ani kape mewá m músu. Ani akópe piwai ncee kémee n nyamí yare siwá fenfèí. Amá ani ye mewéése musí.

21 Yare ke Upiima uu ní ma api Ulééca Nsímé ritelè-i wólu re: PISOI MPÍ PEE MEYU FÉÉ N SÍMISI NE PISÁNE ANÒÒ KAMÍ NE TIKINE KÉ NE PINÉSOI SÍMISI.

Amá mpá ne lẽ, ápi waisene.

22 Lẽ nnya, Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ písímé ye pèpèe ápi Kirisi m pakarelẽ kémee rícere le re linyine ye wai. Amá ái Kirisi pikó kémee linyine yoriye. Limècò, nòké ne Ulééca rinyiri n símisi ye Kirisi pikó kémee rícere le re linyine ye wai. Amá ái pree pèpèe ápi Kirisi m pakarelẽ kémee líka yoriye.

23 Ulééca pikó pin nkpéni n cápinelẽ pin pinnéí Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisi, piyómeyáhaa pinyine pree ápi limekó n nyu née pèpèe ápi Ulééca m pakarelẽ pin kei n lompo, ápi yé ma re nò pishòtore lee?

24 In te pi pinnéí Ulééca rinyiri ne símisi, ke unyine yee úu Ulééca m pakarelẽ née unyine yee úu limekó n nyu uu kei lompo, u yé ukèfa-i musí, nsímé mmẽ nn u nyíse re úu alari má,

25 kemúnjé kee ukèfa-i m pékaalẽ ake kpáii, uu pree kéyu ketè kipi uu Ulééca pakare, uu yóò re maseisei ke Ulééca uu nókenécòpe we.

Lẽ kai m pise re liké Kirisi pikó icápine kéméé n sòne

26 Yo kai nkpéni pise re nòké n wai, pimárecò? Nòn ye n cápinelẽ te keyóme kani yáasi, nókenécòpe unyine yéé fe uu yóm, uco uu icélaa inyine pa, Ulééca uu uco nsímé nyíse, uco uu Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ símisi, uco uu measei lese. Li pise re linnéí liké n léni, piyómeyáhaa pin ne nfatene kémee papisi.

27 PISOI PIN YE Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisi, ápi kape ye pité née pitaani rifaau. Piké ye kò use use símisi. Li kò pise re unyine uké ye n we un pinsímé mmẽ tuisse.

28 Uka unsá n we uké tuisse, li pise re piké ye riséé. Piké ye ne pimécire kèfa-i n símisi, api ye kò ne Ulééca n símisi.

29 Li pise re pèpèe Ulééca rinyiri ne n símisi pité née pitaani piké ye símisi píçò api ye pinsímé mmẽ músu api yénu.

30 Amá in te Ulééca ye icápine iye-i unyine nsímé nyíse, li pise re uyee pree n símaari uké riséé piké nkó kutu ricò.

31 Nò ye fe ani nónnénéí Ulééca rinyiri ne símisi ani tisentene, mpá úye uu ne icélaa inyine yenu uu múlú, ai kò ne mpá úye n ñmópúsèlẽ.

³² Περρεε Uléécaá rinyiri ne n símisi ye ihεε iyē ke Uléécaá uu pi n he kecáá rínanηe mále.

³³ Li we re Uléécaá úu méwoo méwoo ukó, amá nkínηnηe ukó lo.

Yare kai Uléécaá pikó icápine nnéi kέmεε ní we,

³⁴ li pise re pinósi piké ye Uléécaá icápine kέmεε n séélē. Api ncée má piké ye kei n símisi. Li pise re piké pimεcire ricεpise yare ke isé ii mí ma.

³⁵ Pin linyine n la piké céri, piké ye pipila pise síyá-i. Ai ne sá re unósi uké ye Uléécaá icápine kέmεε n símisi.

³⁶ Néε nó músu re nókenémεε nké-i ke Nsímé Kεcire nn léemε? Néε nó ηmanε kέmεε knn hápá?

³⁷ Uye un m músu re u Uléécaá rinyiri ne símisile néε u Uléécaá Nfaasone ihεε inyine má, liute uké céri re mmē kam ní nó ní wólu ye Upiima isé le.

³⁸ Amá úye unsá lē n nyu, Uléécaá páa kó liute nyu.

³⁹ Lē nnya, pimárecó, ani n wéési nóké ye ne Uléécaá rinyiri símisi. Amá áni kapε n yulu re pisei ápi kapε ye Nfaasone meyu mpehē mpehē símisi.

⁴⁰ Amá li pise re nóké linnéi n wai lin nyamí, ái kapε m pulu.

15

Kirisi meyiεe nkpa kέmεε nsímé

¹ Pimárecó, Nsímé Kεcire kam nó rin-yóó ani n ηmurei, ani kó nkemεε inínηi wai kamí la kέ nó léise

² re n nórínēyuu lále, in te nó nsone m múlilē. Insá lē, méwoo kaní ne kefa n tene.

³ Nsímé mmē kam tinécúruu n kó kam yé te né mefoi nó ritéηse. Lελεε re arókope nnya ke Kirisi uu kpu yare kai pεε mekeε-me Uléécaá ritelé-i n wólaalē.

⁴ Pi u kulεsile uu keyáa táánū tuné pikpákpá kέmεε yisi yare kai kó mekeε-me Uléécaá ritelé-i n wólaalē.

⁵ Kuu pikpákpá kέmεε n yisi, Piyεε uu u yenu, upitumε kefi ne pité api kó limemáá u yenu.

⁶ Uu limemáá upimarεcó píle píle menupū ne kuláa umεcire nyíse itunε ise-i. Picó ye pikεcápe kpínle, amá pimεyā ye ne nfáa mále.

⁷ Uu kó limemáá Yakupu kpáfúme, uu kó pεε limemáá pitumε nnéi kpáfúme.

⁸ Uu pεε pē nnéi memáá kó metóróasei né umεcire nyíse, né nkó néε nní ní we yare kewá péni kapi mári.

⁹ Néε Kirisi pitumε kecápe usírísá. Am tu re piké né séε re utumε. Li we re ne pεε Kirisi pikó wéékuselenle.

¹⁰ Amá Uléécaá ipεelée yeε tíyεse kamí ne isoi nnyí kam nní ní le we. Kεfa kuú ne né n fénne, ái méwoo wa. Li we re ne pikéi wale am pitumε picó nnéi feriyε. Asei kecáá, ái néε keisi, uipεelée yeε pikéi pē wa.

¹¹ Lē nnya, mpá lin né néε lin πεπεε pikéi pē wa, Nsímé Kεcire kari nó yóólē. Mmē kani kó ne kefa tene.

Tó meyiεe nkpa kέmεε nsímé

¹² Tó yóólenle re Kirisi ye pikpákpá kέmεε yisi. Iye ke nókenécápe pinyine api yé pεε fe api re pikpákpá ápi ye yisi?

¹³ In te pikpákpá ápi ye yisi, lē nnya Kirisi páa kó yisi.

¹⁴ In te Kirisi úu yisi, ntósímé kari n yóólē ye méwoo le. Méwoo kani kó ne kefa u tenelē.

¹⁵ In mesei re pikpákpá ápi ye yisi, ke tóo péε we tón yóólē te Uléécaá ye Kirisi yukuse, úu kó pεε pikpákpá kέmεε u yukuse, tó ne u rikpárále, ari pεε wai pitansei nómε.

¹⁶ Li we re in te pikpákpá ápi ye yisi, Kirisi páa kó yisi.

17 In te Kirisi úu yisi, méwoo kaní ne kefa u tenelē. Nò kò ne nòanékòpe kέmεε wele.

18 Li kò nyíσεle re πεπεε Kirisi ne kefa n tenelē ápi ne kpi ye pòlaalenle.

19 In te ketē nté isoi ηmanε nnya karí ne Kirisi tálē, liróçò ye íwe wele ai tósu nípá úye.

20 Amá mεsei ke Kirisi uu pikpòkpò kέmεε yisi. Uyεε mεφοί yisi. Li nyíσεle re picò πεε n kpi pò né kò kam ápi yisikeε.

21 Usoi use yeε ne sisoipipi nkpò ka. Usoi use yeε kò tíyεσεne sisoipipi siké ye ne pikpòkpò kέmεε yisi.

22 Ke písoi nnéi ne Atam ápi m pénelē nnya kapi kpíni. Kapi ne Kirisi m pénelē nnya kapi limεçò pinnéi nfáa fale yenune.

23 Amá nípá úye ne uituηε ye nyi. Kirisi ye piyise masile. Uyεε ufoí. Un píyεi n ka, upikó πεε limεmáá yisine.

24 Limεmáá ke nípá yo ketò ake πεε sónti, kumúηé kpe-i ke Kirisi uu iyóopi nnéi ne rínanε nnéi ne n-yóopinanε nnéi tékééne, uu πεε un-yóopinanε nnéi Sáa Uléεçaa anipe-i wai.

25 Li we re Kirisi uké πεε iyóopi n tū kelene liké ha ne tu πεé uyε-i ke Uléεçaa uu yé upilaarò nnéi Kirisi kenyalε-i rinwúlase.

26 Uláarò təròò kuu n tékééne yeε nkpò.

27 Li Uléεçaa ritelé kέmεε wólaalē te: Uléεçaa yé linnéi ukenyale-i riwulase. Kai nní n wólaalē te “linnéi”, ái πεε re ne Uléεçaa kapi lē tee. Li we re uyεε nípá yo Kirisi kenyalε-i riwulase.

28 Mπά yo in ukenyale-i rinwula, uyē Uléεçaa Kepipi uu πεε umεcire çεpise uu Uléεçaa kenyalε-i wúla. Uléεçaa yeε nípá yo ukenyale-i rinwúlase, kei ke Uléεçaa uu πεε meyíékíyiki nípá yo keçáá iyóopi tonene.

29 Ani mpí πεε ye nní n ηmurei re piké pikpòkpò nnya míni pi wolε keçáá musí nké. Yo kapi lē ne náási? In te mεsei ye me re pikpòkpò ápi ye yisi, yo nnya kapi πεε ηmurei re piké pikpòkpò pē nnya míni pi wolε?

30 Tó ηmaa ricurruu ní? Yo nnya kari mpíi mεséρε nkpò lorólē?

31 Pimáρεçò, nípá keyáa kéye kam nkpò heirente. Mεseisei ke tó ne Urópiima Yeεsu Kirisi kupéneçò aku nó nnya meyíékíyiki rikókòri né we.

32 In πεε sisoipipi kemúηé kamí πεε má kamí ne Efeεsi-pò písoi kpááree pinyine yarε icarenamε tòpu, yo kai yé né yóriye? In te pikpòkpò ápi ye yisi, tóké mεσε n wai yarε kapi ní ma re: Tò kóso kpine, lē nnya tóké n le tòn níru.

33 Ani kapε tíye unyine uké nó kíraase: Aséncò kópe yèè isoi sàne caaile.

34 Ani nómenécíre tí ani músu rísone, áni kapε akópe n wai. Písoi ye nókenéçope wele πεε ápi Uléεçaa n nyu.

Ipiηε íye ke πεπεε nkpò kέmεε n yisi ápi má?

35 Unyine yé pise re: Iye ke pikpòkpò ápi ye yisi? Ipiηε íye kapi ne πεεri?

36 Pó uníri nkó! Aa nyu re pinsá rilukepipi n lukesi, ári yé fe riké lee?

37 Tipipi rinyine kaa ye lukesi re mpuri. In n la, risirépipi née rilukepipi féé rinyine. Ai kuléε kpeε n lelune ricurruu kaa ye lukesi.

38 Uléεçaa yeε ye πεε ripipi tē ipiηε iyē kuu ní la he. Mπά ripipi ríye kuu ipiηε yeε ne ri n sá he.

39 Lifáakó ái linnéi isare ise má. Isoisare ye ne iseε ikó kóólelenle, sinúipi isare ne impehē, ikpíntomé ikó ne iyē mpehē kò.

40 Limεçò ke keléεçaa-pò likó ipiηε íi ne ketē nté likó ipiηε kóólē. Keléεçaa-pò likó nsone ne mmpehē, ketē nté likó nsone ne mmē mpehē kò.

41 Ituηε ye imetéi cirε mále, iwáρε in imekó má, awáρεpi pòon kò amekó má. Mπά awáρεpi ricurruu áa metéi mεσε má.

⁴² Limεcɔ kai sɔnti liké kumúnjé kpe-i ke pikpɔkɔpɔ api n yisine n we. Pi ye pin pisoi n kulési, pi ye fɔnilé, amá Uléécaá un pi n yukuse, ápi pεε píkai nkɔpɔ kɔpáne.

⁴³ Pi ye kékulaa-i íwe n wele ápi kɔ páápú. Amá Uléécaá un píyei pi n yukuse, pi ye pεε ríyu m mále pin kɔ páápú.

⁴⁴ Isoipijε nnyí kari nní n nyáni kapi ye kékulaa-i m má. Pin píyei n yisi, ipijε fale ke Nfáasɔne nn ye n he kapi máne. Lɛ nnya, isoipijε nnyí kari nní n nyáni ye wele. Limεcɔ ipijε iyɛ ke Nfáasɔne nn ye n he pɔ ne kɔ wele.

⁴⁵ Lɛ nnya kai Uléécaá Nsímé ritelé-i wólalɛ te: Usɔi foí uyɛ ke Uléécaá uu n wa uu u séi re Atam ye kesoi pipi le kee nfáa n yé. Amá Atam tɔrɔɔ yεε nní Kirisi. Ukeméé ke Nfáasɔne nní we nn ye nfáa he.

⁴⁶ Ai ipijε ke Nfáasɔne nn ye n he yεε pεε mefoí we, amá isoipijε nnyí kari nní n nyáni ye nyi. Iyɛ ke Nfáasɔne nn ye n he ye kepire sɔntile.

⁴⁷ Ntaai kapí ne usoi foí mɔ́. Uyɛ ne ketɛ nté ukó le. Keléécaá ke ulírú pɔ́ léri.

⁴⁸ Pεpεε ketɛ nté n we ye we yare uyɛ kapí ne ntaai m mɔ́ mecɔ. Pεpεε keléécaá-pɔ́ n we ye we yare uyεε keléécaá-pɔ́ n léri mecɔ.

⁴⁹ Tɔ́ ne neni wele yare uyɛ kapí ne ntaai m mɔ́ mecɔ. Limεcɔ kari kɔ sɔnti tɔké n we yare uyεε keléécaá-pɔ́ n léri.

⁵⁰ Pimáreco, ne la ké nó maa re isoipijε nnyí kari nní n nyáni íi yé fe iké Uléécaá iyɔ́pi kémεε lompɔ́. Ai líka nnya, leleε ye n caai ái yé fe liké panse licaaiciré.

⁵¹ Ani kutu ricɔ ké nsímé nnyine mεε m pékaalɛ nó símisi ani kóm te ári ntónéi kpine. Amá tɔ́ kam ari ntónéi mmú ipijε féé conse.

⁵² Kumúnjé kuse kunyine-i ke rináatɔ́n ari ha meyéne mεεε keyáa tɔrɔɔ ténine. Tin lɛ n té, pikpɔkɔpɔ api yisi api pεε panse pikpɔciré. Tɔ́ mpí, tɔ́ likumúnjé kpe-i nfáa m má, tɔ́ ipijε féé conse.

⁵³ Li meyíkíyiki pise re irópijε nnyí yεε ye nní n caai iké panse icaaiciré, irópijε nnyí yεε ye nní n kpu iké panse ikpɔciré.

⁵⁴ Lelεε ye n caai lin píyei m panse licaaiciré, leleε ye n kpu lin kɔ píyei m panse likpɔciré ke nsímé mεε n wólalɛ nn pεε sɔnti: Mmε mεε nní re:

Pi nkɔpɔ feriyε api n tékéé.

⁵⁵ Nkɔpɔ, áa nkɔpáni feriyε!

Nkɔpɔ, mepólɔ́ kaá ne n kóni ye tenεle.

⁵⁶ Akópe nyεε nkɔpɔ melɔ́ waise, isé yεε akópe rínanjε heelɛ.

⁵⁷ Amá tɔ́ Uléécaá pakare kuú ne Urópiíma Yeesu Kirisi rintíki uú ne rínanjε ró he ari nkɔpɔ feriyε.

⁵⁸ Lɛ nnya pimáreco keciré, nóinépijε íi kape riyɔ́, áni kape n tinarente. Ani nípá píyei n kenjalɛ nɔn Upííma piké rísonε wai. Nórinécúruu ye nyule re pikéi pɛ́ kani ukupénεcɔ kémεε n wai ápi yé méwoo wa.

16

Itəhə kapí ne Yerusalem-pə Kirisi pikó n sɪ

¹ Siwóó itəhə kapí ne Yerusalem-pə Yeesu pikó n lénine nkó ye nkɔpɔni mmú: Ne lɛ kai mɛwai m má Uléécaá icápine pikó pεε Kalasii-pɔ́ n we pisímé masile. Nɔ́kéké kɔ pimɛwai ritiki.

² Mɔ́pá kewénteyaa ukóso úye, mɔ́pá úye uké ye lɛ kuu yé n fe uu tóhə ukεyɔ́-pɔ́ iyaa yekei. Ké ne n tuiɔ́, nɔn linnéi picápine masí.

³ Nen píyei n tuiɔ́, né átelé wóí am pɛ́ kani n lése re piké ne nóinétohə Yerusalem ha pa, apí ne péne.

⁴ Lin m pise re ké rinécúruu ha, tɔ́ ne pɛ́ yé nsé tipéne.

Lɛ ke Pɔɔli uú ne piwai n náási

⁵ Masetuwaani ketɛ kam tíkinε kέ ne nókenémεε tuipɔ. Kei kam cɔpune kelene.

⁶ In n la, né nókenémεε siyáa sinyine wa. Ticuruu in n la, am nnyiyε kumúnyé nnéi nókenéméé tone ani né léni am ne kei kam n sí tómpɔ.

⁷ Li we re ám neni la kέ nó yé am ne n tósu. Amá Upíima un n la, ne la kέ nókenémεε siyáa wa.

⁸ Amá né pεε Efεesi kuyu-i tone Pantekootti keyaa aké ha ne tulu.

⁹ Ai líka nnya, nípá ke piláarɔ api kulúí n we, li kei ncée né tápilele fouu kέ ne pikéi píima pinyine pεε kuláa m má wa.

¹⁰ Timotee un nókenéméé n tuipɔ, ani u yɔsí n̄sɔne, áni kapε tíyε uripɔɔ riké caai. Li we re menécɔ kuu Upíima pikéi wai.

¹¹ Lɛ nnya, úka úu kapε u lómiise. Amá ani u lé uké nkín̄niyε ne uncee sóne uú ne kenémεε pεeri. Tó ne Yeesu pikó picɔ ye u ménle.

¹² Ne urómárecɔ Apoloosi p̄́ t̄́m̄s̄óp̄́usele re u ne Yeesu pikó picɔ piké nókenéméé hapɔ. Amá úu kahanε n ηmurei re u yé nk̄p̄́eni tómpɔ. Lin píyeyi ne u rinsá, u yé hapɔ.

Icélaa t̄́r̄ɔ ne iyáhaa

¹³ Ani kapε lɔpile, ani nfatene kéméé n we, ani itisi yɔsí aní m páápú.

¹⁴ Ani nípá yo n wai ne n̄la.

¹⁵ Pimárecɔ, nɔ nyule re Sitefanaasi ne ukεyɔ pikó pεε pifóí Akayii ketɛ kémεε Kirisi ritiki api kɔ m̄εε ne m̄εε Uléécaá pikó kecɔpe pipikéi n wai. Lɛ nnya kam te kέ nó pise re:

¹⁶ Aní nómenécíre ricepise, ani pi ne p̄́ nnéi pεε pimεcɔ m̄ε ne pipikéi n ηm̄s̄óp̄́ul̄ε metene n we piké nó n séni.

¹⁷ Sitefanaasi ne F̄rutunatuusi ne Akayikuusi mekame ye né larisile. Káni n̄ we, pεpεε l̄ε kani yé pεε n wa né wai.

¹⁸ Pi rinékín̄ nin̄jukusele yarε kapi nó n wa mεcɔ. Ani lipite p̄́ ipakare pípa ceri!

¹⁹ Uléécaá icápine yeε Asii ketɛ kecáá n̄ we pikó ye nó yáási. Akilasi ne Pirisili ne Yeesu pikó pεε ye pikeyɔ-i n cápine ye nó yáási, nó ne Upíima kupénεcɔ kémεε.

²⁰ Nóp̄́inémárecɔ nnéi pεε nté n̄ we ye nó yáási! Ani nómenécɔpecire yáhaane ani memárecɔ pirane.

²¹ Né Pɔɔli, née rinécúruu ne kunénipe anɔɔ nnyé wói re ne nó yáási.

²² Uye unsá Upíima n la, Uléécaá uké u rité! Maranata! A kam, Urópíima!

²³ Upíima Yeesu uké íp̄́el̄éε nó nyíse!

²⁴ Ne nónnénéi lalε nó ne Kirisi Yeesu kupénεcɔ kéméé.

Títelé lírũ ke Pɔli uu Korenti pikó n wói

Lɛɛ rítelé ntí kɛmɛɛ ní wɛ

Kaí nɛ rítelé foí kɛwɔɛ-mɛ n kpíime, Korenti pikó ápi kómɛinɛ. Lɛ nnya ke Pɔli uu pi wɔlu uké pi nyíse rɛ uripɔɔ yɛ nɛ pi caailɛnlɛ.

Lɛ ke ifaaci iyɛ ii n kériinɛlɛ yɛ nní:

1. Pɔli yɛ lɛ kuu Yeesu Kirisi itumɛ n le nkó símisi. Likɛi lisɛ kuú nɛ n náási yɛɛ rɛ uké nɔ́pá yɛi tíyɛsɛ piké Sáa Uléécáa nɛ Yeesu Kirisi ceri. Iwɛ nɛ ncón yɛ kɛmɛé piyɛɛ, amá nɔ́nɔ́nɛ kuú nɛ nɔ́pá yo kahari (1-7).
2. Pɔli yɛ Kirisi pikó pɛɛ Korenti-i ní wɛ pisɛ rɛ piké kɛfa kɛsɛ nɛ Yerusalem pikó pɛɛ íwɛ m má hɛ. Lɛ ke picɔ́ api mɛyǎ́ m má, liké pɛ́ kai m párilɛ yoriyɛ. Ayu nyɛɛ pilénaane kari yé n fe ari Yeesu Kirisi nnya m má kɛcáá kɛmúnjé ró hɛɛ (8-9).
3. Pɔli yɛ nyíse rɛ u alari máɛ uké pitumɛ nɔ́mɛ mɛwai nɛ pinnoásimé kési (10-13).

Iyáhaa

¹ Nɛɛ Pɔli yɛɛ Uléécáa mɛla kɛmɛɛ Kirisi Yeesu utumɛ m panse, nɛ urómáɛɛɔ Timotee. Uléécáa icápinɛ yɛɛ Korenti-i ní wɛ nɛ Uléécáa pikó picɔ́ nnéi pɛɛ Akayii ketɛ́ nnéi kɛcáá ní wɛ kari rítelé ntí wólú.

² Urósáa Uléécáa nɛ Upíima Yeesu Kirisi piké ípɛɛɛ́ɛ́ nɔ́ nyíse api kɔ́ nkínɔ́nɔ́nɛ nɔ́ hɛ.

Pɔli yɛ Uléécáa pɔ́nɛsɛ

³ Tɔ́ Uléécáa pakarɛ. Uyɛɛ Urópíima Yeesu Kirisi usaa. Uyɛɛ íwɛ ró n tɛ́ uu kɔ́ nɔ́pá yo kɛmɛɛ arókinɔ́nɔ́nɛ nɔ́nɔ́nɛ.

⁴ Uyɛɛ yɛ ntócnɔ́nɔ́nɛ nnéi kɛmɛɛ arókinɔ́nɔ́nɛ nɔ́nɔ́nɛ uu rɛ tóoké yɛ kɔ́ fe tóké pɛpɛɛ ncón mpehɛ mpehɛ kɛmɛɛ ní wɛ akó nɔ́nɔ́nɛ yarɛ kɛ uyɛ́ uu arókó n nɔ́nɔ́nɛ mɛɛɔ.

⁵ Ai linyinɛ nnya, tɔ́ Kirisi iwɛ iyɛ́ icɔ́ mɛyǎ́ leɛ. Limɛɛɔ kɛ Uléécáa uu nɛ Kirisi tikinɛ uké nɛ arókinɔ́nɔ́nɛ mɛyǎ́ nɔ́nɔ́nɛ.

⁶ Mɔ́pá tɔ́n íwɛ n le, tɔ́ i leɛ rɛ Uléécáa uké nɛ tó ritiki uké nɛ nɔ́anékínɔ́nɛ nɔ́nɔ́nɛ uké kɔ́ nɔ́anényu lɔ́. Uléécáa un yɛ arókinɔ́nɔ́nɛ n nɔ́nɔ́nɛ, u lalɛ nɔ́kɛ́ nkínɔ́nɔ́nɛ yɛ́ nɔ́kɛ́ yɛ nɛ fe nɔ́kɛ́ nɛ mɛrɔ́ɔ́ iwɛ iyɛ́ icɔ́ kɛmɛé n kahari.

⁷ Lɛ́ nnya, tɔ́ nɛ nɔ́ tálɛnlɛ mɛyǎ́kíyiki. Li wɛ rɛ tɔ́ pinyuwɛ mǎáɛnlɛ nɔ́sɔ́nɛ rɛ kani nní irówɛ icɔ́ n le, Uléécáa yɛ nɔ́anékínɔ́nɛ nɔ́nɔ́nɛ yarɛ kuu arókó n nɔ́nɔ́nɛ mɛɛɔ.

⁸ Pimáɛɛɔ, tɔ́ lalɛ ani ceri rɛ tɔ́ Asii ketɛ́ kɛmɛɛ́ iwɛ píima lile. Háí irótisi íí nɛ tɛnɛ, ai ró feriyɛ ari pɛé m músu rɛ ári yé pɛɛ nfáa rikpá.

⁹ Amá tó́ nɛ pɛɛ mɛyǎ́kíyiki nkɔ́ kɛkɔ́páhá pikó mɛsile ari ntókpɔ́ yósu. Li lɛ́ wale rɛ ári kapɛ yɛ nɛ mɛrɔ́círɛ n tálɛ́, amá tóké yɛ nɛ Uléécáa yɛ yɛ pikɔ́kpɔ́ kɛmɛɛ́ písoi n yukusɛ n tálɛ́.

¹⁰ Uyɛɛ nkɔ́ mmɛ́ kɛmɛɛ́ ró lése, uyɛɛ kɔ́ pilésɛ ró kpáne. Mɛyǎ́kíyiki karí nɛ u tálɛ́ tɛ u yé kɔ́ pilésɛ tó rikpá.

¹¹ Nó́ nɛ kɔ́ keyó mɛ yáásile nɔ́n nɛ likɛmɛɛ́ ró léni. Písoi mɛyǎ́ nɛ kɛrɔ́cáá keyó mɛ yáásile, Uléécáa un lɛ́ nnya ró kpálɛ́. Lɛ́ nnya kɛ písoi mɛyǎ́ api sónti piké tó́ nnya kɔ́ Uléécáa pɔ́nɛsɛ.

Pɔli yɛ lɛ́ kuu ní la uké wa conse

¹² Lɛɛ́ rikókari ró ní wɛ yɛ nní: Ari níka kɛrɔ́fa-i nɛ mɛrɔ́círɛ cési. Kɛcírɛ nɛ kɛfa kɛsɛ nɛ aseí nyɛɛ Uléécáa kɛmɛɛ́ n léeri karí nɛ nɔ́pá úyɛ inipɛɛ-i pírókɛi

wa, aí ne tósu nókenémee. Uléécaá kémee kai léeri, aí sisoipipi mewéesesəhə-i kai léeri. Uléécaá kefa kuu ne ró n féenne kémee kai léeri.

¹³ Ai liféé linyine kam nó wólu, lē kani nní n kēeni non kómeei memáá. Ne kə tálē te nó kam ani n̄səne pikóme kpá ne kətə-pə re

¹⁴ kukéri kukéri ηmane kani neni kómeei. Nə nyule re Urópíima Yeesu un píyei m pεeme, li yé t̄s̄ nnya rikókəri nó wa yare kai kə n̄s̄ nnya rikókəri tó n waine.

¹⁵⁻¹⁶ Lē kamí ne tálē nnya kamí péé la re nen Masetuwaani n tósu, ké nó rilóólú. Nen kə Masetuwaani n leeri, am kə nókenémee pitiki kpá am lisəne melírū nó he. Kei kani yé péé ne m̄pá yo né lē am ne Yutee ketē si.

¹⁷ Yare méwoo kam kemúnjé kē wa, née iye? Née kam m̄ maa re né lē wa, kesoipipi memúnjé kam lē musí nen kēyu ne kepire sone?

¹⁸ Ne Unéléécaá, nsímé mmē kari meséere nó n yóólē n̄n kēyu ne kepire nkó.

¹⁹ Li we re Uléécaá Kepipi Yeesu Kirisi nsímé ke tó ne Silasi ne Timotee ari nókenémee rin-yóó n̄n kēyu ne kepire nkó. Asei ase kuu má, nyε nyεε "εεε".

²⁰ Yeesu yeε mesei lē ke Uléécaá uu m̄ maa re "εεε" u yé ró wa. Yeesu uyē kari ye kə ne ritiki arí ne Uléécaá ríyu waise re "εεε" u lē kuu ró m̄ ma wa.

²¹ Uléécaá uyεε tíyeselē te tó ne nn̄ tóké tó ne Kirisi kupénecə kémee iníní kari. Uricuruu yeε ró lése uu ukuwéé-mē yekei.

²² U nwóí kerócáá wale uu Nfáasəne kerómee wai uké ne ró nyíse re u lisəne ne ró m̄énle.

²³ Uléécaá ye nyánile! In te ne kiraasele, uké linyine né wa. Am la ké nó m̄ p̄kesi nnya kám nókenémee Korenti-i p̄epə.

²⁴ Ai n̄nanje karí ne nó wai re ani ne kefa tene. Nə nfatene kémee iníní piwai máálenle n̄səne. Amá tə la re tó ne nn̄ tóké kesē n keisi liké mp̄ənarə nó n heelē.

2

¹ Am la ké nóanép̄ə caaise nnya kam tihó re am nókenémee p̄ep̄əne.

² Néen nkp̄eni nóanép̄ə n caaise, wóo yé p̄e n̄s̄ memáá n̄ tip̄ə larukuse, insá nó mp̄i ap̄ə kam n caaise?

³ Lē nnya kam títelé tē lē nó wóí re nen píyei n tuip̄ə, am kape nó mp̄i, nóo yé p̄e rinép̄ə n larukuse kémee menínje mp̄əcaai yē. Ai céreise re ne ye nen mp̄ənarə m má, li ye kə nónnénéí mmú n láárúle.

⁴ Nc̄ə piima kéméé kam péé we lin kewuu-i né mulú, nen meγíkíyiki tēni am ne rítelē tē nó wólu. Amá am nó wóí re nóanép̄ə aké caai, ne nó wóí re ani ceri re am kusa nó la.

Piké uwaikóp̄ekə akóp̄e sárei

⁵ Asei kecáá in te unyine ye pisoí ap̄ə caaise, aí n̄ kuu wa, amá nónnénéí ap̄ə kuu caaise. Am kape ne rinnákíise nnya, né re nómenéyá ap̄ə kuu caaise.

⁶ Lē ke nómenéyá ani nní u rincóise ye ne u piye.

⁷ Li nkp̄eni tu re nəkē lē u sárei, ani urikin̄ ninjukuse, mp̄əcaai píima nnyine n̄n kape ne n̄ ka nké u n lóise nnya.

⁸ Lē nnya kam nó welu re ani n wai liké n nyíselē te nə u lalē.

⁹ Lē nnya kam títelé tē nó n̄ wóí yeε re ne péé lalē ké nó peē ké yé te nə m̄pá yo kémee ripakare má née áni má.

¹⁰ Non úye uakóp̄e n sárei, n̄ ne kə liute sáreile. In te n̄ ne nnyine má ké unyine sárei, ne nó nnya liute pisárei masile yare kai Kirisi kémee m̄ pise.

¹¹ Ne lē wa re Setani úu kape ne ncée n yé uké ró feriyε nnya. Li we re tə umela kuu ne n náasi n̄səne nyule.

Lēle Turowaasi-pə Pəoli ripə n caaise

¹² Kumúnjé kpe-i kam Turowaasi-pò Kirisi Nsímé Kεcιre piyóó ní hápò, Upíima ye ncée né tápílele re ké pinékei wa.

¹³ Mπά ne lē, tinéπόó ye pεε caailenle, kám unémáρεε Tiiti n yé nnya. Am pεε Turowaasi pikó-i yisi am Masetuwaani ketē sí.

Yeesu Kirisi ye ye tíyεε kari ye feriyε

¹⁴ Ulééca ye ipakare te, uyεε tíyεelē kari Yeesu kupéneεó kέμεε meséρε feriyelē tòn menánje-naje nnəη sónε. Tó kuu ye ne ritiki pisoι apí ne núpá yei Kirisi ceru yare tulaali kpáhákóó kapi fó.

¹⁵ Tò Kirisi utulaali le Ulééca keyu-i ne pē ke Ulééca uu n lo ne pεpεε mpolecee n tikiilē kέμεε.

¹⁶ Tulaali uyεε pεpεε nní mpolecee n tikiilē kecáá kukpáhá kunyine mále, kpeε ye usoi ní kpu. Amá ku pē ayu ke Ulééca uu nní n lo kecáá kukpáhá kunyine le kpeε ye nfáa n he. Lē nnya, wóo kecιre yeε tulaalē te u yé lipikei pē wa?

¹⁷ Tó, ári picó meyā pεε Ulééca nsímé ne n kpéense meεo we. Amá Ulééca yeε tó tumme tòn urinyiri ne asei uinipeε-i símisi tó ne Kirisi kupéneεó kέμεε.

3

Nkómεine fale kέμεε pikεikó kecáá nsímé

¹ Nò nkpréni nyáni yare merócιre kari nó nyíse, née íye? Née yare ke picó api ye n wa meεo li kó tó pise re piké rítelé kerócaá wói tóké nó nyíse nóké kelenε ró céri? Née li pise re nóké rítelé kerócaá wói tóké picó nyíse piké kelenε ró céri?

² Nórínécúruu, nóo rítelé ke Kirisi uu kerócaá n wói. Arókíη kέμεé kapi ri wólaalē. Nó ke pisoι api ye ne ró céri. Pisoι nnéi yé fe api rítelé tē ceru api kó ri keeni.

³ Nóo asei kecáá rítelé ke Kirisi uu ne pirókéi rintiki uu ne wolu. Ai kéwole meni menyine kapí ne ri wói, amá Nfáasone mee Ulééca kέμεε n léeri kapí ne ri wói. Ai kó aparekpáncúkú kecáá, amá sisoipipi akíη kέμεε kari wólaalē.

⁴ Kari Kirisi ne rintiki tòn ne Ulééca tálē nnya kari lē símisi.

⁵ Ai re tó músu re tó fe ari ntónaje cιre ne linyine wai. Amá Ulééca ηmane yeε ye tíyεε kari ye fe ari li wai.

⁶ Uyεε tíyεε kari panse nkómεine fale kέμεε pikεikó. Ai isé wole-wole ke Ulééca uu nkómεine fale kέμεε ró pálē, amá unfaa kuu ró pálē. Isé wole-wole yeε ye ne nkpró ka, amá Nfáasone pó ne yeε usoi nfáa hele.

⁷ Ulééca ye pεε mekeε-meε aparekpáncúkú kecáá uisé wóile umeyóopi ame pεε likumúnjé kpe-i n tēlu. Moisi keyu ye pεε tēlule hái, Isirayeli pikó ápi ye pεε fe piké u riwerii. Ai kó re meséρε ke Ulééca meyóopi mē amé pεé we. In te isé yeε ye ne nkpró ní ka yé fe ii lē nyíse re Ulééca meyóopi áme kusa piye,

⁸ íye ke Nfáasone mee ye nfáa n he póo yé pεε mese wa?

⁹ In te isé yeε ye n tíyεε Ulééca uu ne pisoι túhaane pinsímé nn kpi ye fe ii ró nyíse re Ulééca meyóopi áme kusa piye, íye ke Nfáasone mewai póo yé pεε mese wa? Ai n yé tíyεεle ari panse asei pite Ulééca inipeε-ii?

¹⁰ Tó fe arí maa re tòn meyóopi mee pεε mekeε-meε n tēlu metéi ye nkpréni kpule. Tòn pεε mekeε metéi ne neni mekó m múηseisene, tó fe arí maa re neni mekó ye me fele ái nkáripí.

¹¹ Asei kecáá, in te lelee ái meséρε ní we yé fe ai nyíse re Ulééca meyóopi áme kusa piye, íye ke lelee meséρε ní we póo yé pεε mese wa?

¹² Tò ne meyíkíyiki tálenle ηmaa. Lē nnya karí ne tirópóo ne kefa keεε símisi.

¹³ Tó, ári ye Moisi meεo kenírípi keyu yarii. U ye pεε lē yariile re Isirayeli pikó ápi kape yé lē ke meyóopi mee áme ye n nánjai ame ye meketó n tu.

¹⁴ Amá li pɛɛ kunísí pi ricɔle. Háí ne neni-me, pi ye pin nkómɛine kpure atelé n keeni, kenírípi kесе кее ne kényu pi hilalenle, ápi fe piké ke lese. Ai líka nnya, Kirisi kupénecɔ kэмee ηmanε ke kenírípi kē ake ye usoi keyu-i le.

¹⁵ Háí ne neni-me, pi ye pin Moisi Isé Atelé n keeni, kunísí kpεε ne wele kun cɔlɛ.

¹⁶ Amá yare kai n wólaalɛ te úye yèè un píyei uncee rin-yá un Upiima-mɛ m pansεpɔ, kunísí yèè lele.

¹⁷ Upiima uyɛ kapi nté n tee yeε nní Nfáasone. Kei ke Upiima Nfaa nn í we ke usoi uu ye ne urípɔɔ n we.

¹⁸ Lɛ nnya, tó mpí nnéi siyu-i ke kunísí áku nní í cɔlɛ, Upiima meyoopi ye mesére ró télusele yare kenípeenyáni kэмee. Upiima ye ró panseserile tóké kam tóké ne menyíne u wa. Meyóopi ne metéi píima mee mesére í taálɛ kэмee kai lɛ wai.

4

Ari líka tu, amá Uléécaá ye pεε umemá píima tó rimúise

¹ Uléécaá yeε Unfanare kэмee upikei ró pa. Lɛ nnya ke ikari íi ró tenelɛ.

² Tó piwahakei pεε isei í we kesile. Ari nnóme ne pirókai wai, ári kɔ Uléécaá nsímé kénjééselɛ. Amá tó nsímései yóolenle lin kpáiiɛ. Meróla mee re nǐpá úye uké yé te tó Uléécaá inipeε-i aseí pite le.

³ In te Nsímé Kecire kari n yóólɛ ye písoi kuɔmaha we, pεpεε m pɔlu knn kuɔmaha we.

⁴ Ke ketɛ nté uyóopi Setani uu inípeε pi rinhíla nnya, ápi pεé ne nsímé mmɛ kefa tene. Uu ye ηmurei piké mmetéi mee n wariye yɛ. Metéi mɛ kэмee ke Kirisi meyoopi amε léemelɛ. Kirisi uyɛ kэмee kai Uléécaá léselɛ lin nyáni.

⁵ Ari yóólɛ te písoi piké tirócúruu n nyáni, amá Upiima Yeesu Kirisi kari kekpéε waiselɛ. Tó ye maa re tó ne Yeesu nnya nópinékeikó le.

⁶ Uléécaá yeε mekεε-me m maa re: "Metéi meké kuɔmaha-i ta" metéi cire mee arókín kэмee tapaalɛ. Uyεε pεé lale uké tó rikpáiiε. Lɛ nnya kuu umeyóopi mee Kirisi keyu kэмee n kpáiiɛ tó céreise.

⁷ Tó we yare sipérétúhu kэмee kapi lisone píima rimpólɔ. Ai pεé n nyíselɛ te ái tó linyine tulaalɛ, amá Uléécaá nnaηε mee linnéi wai.

⁸ Iwe nnyí nnéi ncɔpuri yeε ró kálaalɛ in tó nyíkilɛ, amá ái ró feriyε, ári nyu íye kari yé wa, amá ári pεε ripóó fóm te li piluke ró masile.

⁹ Písoi ye ró wéékuselenle, amá Uléécaá úu ró fóm. Keteni-i kari laanu, amá ári kpu.

¹⁰ Mesére kari Yeesu nnya nǐpá yei nkpɔ heirente, Yeesu nfaa nké ne kerómee n nyíselɛ nnya.

¹¹ Tó nfáa mále, amá mesére kari Yeesu nnya nkpɔ heirente. Li nyíselenle re nǐpá tɔn n kpu, unfaa ye irópiηε-i wele mesére.

¹² Li nkpɔ tó risale nóóké ne nfáa m má nnya.

¹³ Li Nléécaasímé ritelé-i wólaalɛ te: Ne ne kefa tenele nnya kam símisi! Kemúnjé kесе kē kari kesé nfatene kecáá má. Karí ne kefa n tene nnya ke tó kɔ símisi.

¹⁴ Tó meyíkíyiki nyule re Uléécaá yeε Upiima Yeesu pikpɔkpɔ kэмee n yukuse yé kam uu kɔ umecɔ tó yukuse uu tíyεε tó ne nnó ari Uléécaá kekúrí sí.

¹⁵ Nó nnya kari lɛ nnéi wai re Uléécaá uké nǐpá yei meyá ne písoi kefa fénnε piké u ceri, písoi pεε yé u m pɔnnεε piké kɔ ne kulúí n kpáriiε pin umeyóopi taáselɛ nnya.

Iye ke usoi uu yé nfatene kэмee n we?

16 Lẽ nnya ke tirópóó ári ye píkai caai. Mpa irópinje nnanje mmú nn n teneri, nfáa ke Uléécaá uu ró n he ye npá keyáa kéye npape kpáselenle.

17 Lẽ nnya, neni mewee mmé-i iwe kari n le íi líka tu, íi ye kó nánjai. I yé kam ii meyóopi píima menyine ró he meteneciré.

18 Ai lẽ kapi ye ne inípee n yé kecáá ke tóo músu. Lẽ kapi ye ne inípee n yé ái ye nánjai, amá lẽ kapi ye ne inípee n yé pód ne liteneciré le.

5

1 Tó nyule re irópinje nnyí kémee kari nní ní we ye we yare kucánjí kunyine. Kun píyei n fori, Uléécaá ye keyómecaa-pó kéyo kee yé meséere ní we ne ró mémpóle. Ai pisoi pee ke mō, amá Uléécaá yee uricuruu ke mō.

2 Tó kó wele tón kucánjí kpē metene ηmōpu, tón meyíkíyiki káipi tóké keróyo kee keyómecaa-pó ní we kémee lompo.

3 Asei kecáá, tón píyei keróyo ke-i n lompo, Uléécaá úu ye menmane ró leepó.

4 Kumúnjé nkú nnéi kari nní irópinje nnyí kémee ní we, tó ηmōpule yare ncōni mee ró nyíkílē. Ai re tó lalé tóké irópinje nnyí kémee le, amá tó wéésile tóké ipinje yee meséere ní we kémee lō, líké wa re lelee ye n kpu ye nfáa teneciré kémee lompo.

5 Uléécaá yee tíyese re líké lē kerómee conse. U unfaa ró hele. Lelee nyíse re u kale uké lē kuu tó riñnyi ró pa.

6 Meséere kari ikari má. Tó nyule re kumúnjé nkú nnéi kémee kari nní irópinje nnyí kémee ní we, tó Upíima ketone ne ketaa wele.

7 Asei kecáá, nfatene karí ne sóné, ái lē kari n nyáni nnya karí ne kefa tenelē.

8 Tó mesei ikari mále tón la tóké irópinje nnyí kémee le tóké Upíima kémee ketóné ha.

9 Lẽ nnya kari kó náási re npá tón irópinje nnyí kémee n we née tón ikeméé n le, irósoi iké ne u n sá.

10 Lẽ nnya kai pise re ntónéi mmú, npá úye uké ha Kirisi uké ne u túhaane. In te úye ye lisone née líkópe unfaa kémee wa, liute uu umewai ihéé yósu.

Kirisi ye tó ne Uléécaá kecōpe nsímé nyóonse

11 Tó nyule re li pise re piké ye Uléécaá wuri. Lẽ nnya kari ηmóópúlē te pisoi piké ntósímé ηmurei. Uléécaá ye ró nyule nsoné. Ne kó nyáni yare nō ne kó ró nyule nsoné.

12 Ani kape n nyáni re merócíre kari kó pinyíse nó kpálē. Amá tó lalé nóké ncée yē nóké tó nnya rikókari n wai. Lẽ kémee, nó ye nnyine yē ani ye ne pepere ye lē ke inípee ii ye n yé ne ríyu n wéési séése. Pē ápi ye lelee rikínj kémee ní we waise.

13 Tón isohó n tori, tó ne Uléécaá nkó ye mmē. Amá tó nō kémee ne ntóyukpáii nnéi wele.

14 Nla ke Kirisi uu ró ní nyíse ye tirókín-i wele ari ye péé ne nsímé mmú ηmurei re usoi use kóló yee pisoi nnéi kecáá kpu. Kuu nní ní kpu nnya, pisoi nnéi ye kpule.

15 U pisoi nnéi kecáá kpule re pepere nfáa m má ápi kape kó ne piisoi n le yare pimékó cire-i kapí we. Amá Kirisi yee pikecáá ní kpu uu kó pikpōkpō kémee yisi nnya kapí we.

16 Lẽ nnya kári kó nkpeni úka nyáni yare kapi ye kesoi munjé ne n yé mecō. Mpa karí pee mekee Kirisi ne kesoi munjé kémee n nyu, ári kó nkpeni lē u nyu.

17 Úye ne Kirisi pin timpéne, liute ye panselé lifále ke Uléécaá uu n wa. Likpуре ye tómpóle, lifále ai léeri.

18 Uléécaá uyee ne Kirisi rintíki uú ne tó ne uricuruu kecōpe nsímé nyóonse kémee kai léeri. Uyee kó ró forii re tóké pisoi picō ne kam piké u ne pē kecōpe nsímé nyóonse.

¹⁹ Kirisi ke Uléécáa uú ne ritiki uú ne uricuruu ne písoi kecɔpe nsímé nyóonse, úu pimɛwai kópe kpísi uké ne pikéi wa. U ró forii re táké pinyóonse pɛ nsímé riyóó.

²⁰ Lɛ nnya, Kirisi yee ró tumme re táké nté upikéikó pee ne urinyiri n tũ. Tó ke Uléécáa uú ne nní tikilɛ, ari ye písoi sélei re: Ani Kirisi rinyiri nnya ηmurei piké nó ne Uléécáa kecɔpe nsímé nyóonse.

²¹ Kirisi úu akópe áka má, amá uyɛ ke Uléécáa uu arókópe cɔnse. Uyɛ nnya ke Uléécáa uu nkpeni ró kpilɛ te ase i pite.

6

¹ In lɛ, ke tó ne Uléécáa ari nní kesɛ n keisi nnya, tó nó pise re áni kape tíye kefa ke Uléécáa uú ne nó n fenne liké méwoo wa.

² Uléécáa ye maa re:

Kai itunɛ n tu re ké íwe nó tɛ ne ne kutu nó ricɔle, ke keyáa ke n tu re ké nɔánɛyɔ lɔ, ne nó comele. Lɛ nnya, ani kɔ te itunɛ yee nkpeni lɛ tu re Uléécáa uké íwe nó tɛ, keyáa kee tu re uké nɔánɛyɔ lɔ.

³ Ai tu re táké unyine ncée he uké fe uké pirókéi kémeé ró kési. Lɛ nnya kari ηmóópúlɛ te úka úu kape tó nnya Uléécáa kupénecɔ kémeé loó.

⁴ Amá tó lalɛ písoi piké merówee ritiki piké kɔ yɛ te tó Uléécáa pikéikó le ne kefa kesɛ. Lɛ nnya kari ncónɛ ne mpárí ne mpóccaii kémeé merócíre múlɛ tɔn kahari.

⁵ Pi ró káiiɛ api hánesi, api písoi tálaanke re piké pitele ró wa. Pikei api ró pelu ari kɔ kunɔnkũ ne nkũ finɛ.

⁶ Ari lɛ ke irósoi ii n kpáiiɛ ne merónyuuwe ne merócíre pimúlú ne merówai sɔne ne Uléécáa Nfaasɔne ne lɛ kari nla yíkíyiki m má

⁷ ne nsímései pisímé ne Uléécáa nnaɛ kpísi arí ne nyíse re tó Uléécáa pikéikó le. Asei likó lee irótɔpilú kari ye ne uláarɔ rintiki ari ye kɔ ne merócíre tápisi.

⁸ Pinyine ye ríyɔ ró waisele, picɔ pin isei ró waise. Pinyine ye ró pakarentele, picɔ pin tó lámaanke. Pi ró nyánile yare pinóme in kɔ ne ase i kari símisi.

⁹ Pi waille yare ápi ró nyu, pin kɔ ne ró nyu n̄sɔne. Pi ró nyánile yare tó kpuaalenle, tɔn kɔ pɛé ne nfáa má. Pi ye ne nkpɔ ró n lalɛ, amá ápi ye pee ró kɔ.

¹⁰ Pi ye n lalɛ piké tirópó caaise, amá lin pee mesére ró láarú. Api ye re tó píwekó le, amá tóo pee písoi meyá memá waise. Te ári líka má, in kɔ ne tóo mpa yo má.

¹¹ Nó pirósáne Korenti pikó, ani kɔ te tó nó símisile ari kpáiiɛ re tó nó lalɛ ne kefa kesɛ.

¹² Ari sirófa nó pesí, nóo nósinefa ró pesí.

¹³ Lɛ nnya kam nní nó símisi yare sinépipi. Nóoké kɔ nósinefa merócɔ ripérese.

Kirisi pikó piké pepeé ápi Kirisi ne kefa n tenelɛ ne pimɛcire tó

¹⁴ Nó ne pepeé ápi Kirisi ne kefa n tenelɛ áni kape ye ripéne, ái kɔ pee re li ye lɛ tipéne. Iye ke lisɔne ne likópe ai yé fe ai péne? Iye ke metéi ne kuɛmaha aku ye ripéne?

¹⁵ Iye ke Kirisi ne Setani api yé fe api kómɛine? Yo yee yé fe ai uyee Kirisi ne kefa n tenelɛ ne uyee úu Kirisi ne kefa n tenelɛ péne?

¹⁶ Yo ke Uléécáa keyɔ ne piléé kenýóonse ake pénelɛ? Tó ne Uléécáa yee nfáa n te keyɔ le, yare ke Uléécáa ricuruu uu m maa re:

Né kam am pikɛcɔpe n we tó ne pɛ tɔn sɔne.

Ne sɔnti ké Piuleecaa, pɛ piké kɔ pansɛ pinésoi.

¹⁷ Uléécáa uu kɔ kpá re:

Lɛ nnya ani mpuri sanɛ pikó pɛ kecɔpe le, ani iyaa n we.

Ani kape ne líkperinkpekó líka rikɔ, néeké pee nó yási.

¹⁸ Ké pee nóunésáa, nóoké pee pinéɛmáne ne pinékpére.

Né Upiima nnaŋe nnéi ute, née lē ma.

7

¹ Pinésáne kecirɛ, tó lē ke Ulééca u u mí ma re u yé wa te. Lē nnya, tóké mewai kópe mee ye ipiŋe ne rikín n caai heere. Tóké n ημόópúlē, irósoi iké n kpáilē tən n̄sane Ulééca wuru.

Lelɛ ye Pɔɔli mpóɔnare n he

² Ani kape n̄sinéfa né pesí! Ari úka líka caai. Ari úka riwárarase, ári kɔ úka líkó yosí tóké n te.

³ Ai akópe kam nó pálē nnya kam lē símisi. Yare kam pimáa mí masí, m̄pá lin nfáa née lin nkpɔ, tɔ nó lalɛ meyíkíyiki.

⁴ Ne ne ripóɔ nó láárúle meyá. N̄sinéɔ ye rikókɔri né wele n̄sane. Nɔ ye nnécóŋ nnéi kémee rinékín niŋkusele ai pee meyá né n láárú.

⁵ Háí karí ne Masetuwaani ketē kémee n tuiɔ, ári mewénte yē. Iwe nnyí ncɔpuri kari kei yē. Tó ne picɔ picéŋaankɛ ye mpí, iwame ye kɔ nnyí kerófa-i.

⁶ Amá Ulééca yèè pē apɔ nyee n caailē ikari rikpásele. Uyee tíyese ke Tiiti mekame ame ikari tó rikpáse.

⁷ Ai umekame ηmane mee ikari né rikpáse, amá kuu kɔ né n símisi lē kani kɔ uyē ikari rinkpáse ye kɔ ikari né rikpáse. U ró símisi re lelɛ n wa ye nó ricóŋle háí n̄n la nóké piyéne né rikpá, n̄n kɔ kenécáá tɔpu. Lelɛ tíyese kai meyánsei né larisi.

⁸ M̄pá rítelē tē kam pee nó n wóipɔ tin n̄sanéɔ n caaise, ám nkpréni ne ri téní. Ne nyule re rítelē tē ne pee kumúnjé kunyine-i n̄sanéɔ caaisele, amá am nkárípi ne ri téní.

⁹ Li nkpréni né láárúle. Ai re kam n̄sanéɔ n caaise nnya, amá ke nónnéɔcaai nn n tíyese ani mefine conse nnya. Ulééca ye péé la re n̄sanéɔ aké lē caai. Ai pee nkpréni mese wai re ári líka nó caai.

¹⁰ Mpóɔcaai mee Ulééca kémee n léeri yèè meyíkíyiki tíyesele usoi uu mefine conse, Ulééca uu uriyu lolu. Ari mmē téní. Amá mpóɔcaai mee ketē nté líkó kémee n léeri yèè ne nkpɔ kale.

¹¹ Tinétele ye n̄sanéɔ caaisele yare ke Ulééca uu n̄ la: Ani ripáí kuláa píima kpē kai nkpréni nó n̄ wa. Ani yē kani nkpréni n̄la m má re nóké lisane n waii? Ani yē kani nkpréni ne n̄sanékópe piyámne n yóɔne? Ani yē nómenéwai kópe men nkpréni nó cónlē? Ani yē n̄n nkpréni riwure máa? Ani yē n̄n nkpréni meyíkíyiki wéési nóké piyéne né rikpáa? Ani yē kani nkpréni n ημόópúlē? Ani yē kani nkpréni n̄ la nóké uwaikópekɔ kutu ripasaa? Nɔ linnéi wale aní ne nyíse re áni nsímé mmē kémee líka caai.

¹² Ai uyee akópe n wa née uyē kapi akópe n wa nnya ke née rítelē wói. Amá ne lalɛ nóké ncée yē nóké Ulééca inipee-i nyíse re nɔ kerópire nyenule.

¹³ Lē nnya ke nómenéwai ame ikari tó rikpáse.

Ai nkínŋiŋe ηmane kaí ne ripá. Ke Tiiti uu nókenémee ne mpóɔnare n yisime re nɔ nónnénéi ukumíri peseme nnya, li ró láárúle ái ne kusa.

¹⁴ Ne ukeyu-i nó pakarele, áni isei né lukeise. Tɔ ye mesére asei nó símisile, ai kɔ nkpréni nyíse re ne alari mále ké Tiiti keyu-i nókenécáá rikókɔri n wai.

¹⁵ Kumúnjé kpe-i ke Tiiti uú pee nókenémee n̄ we, nɔ pee u waiselenle, ani kɔ kusáne u yósu n̄sane. U ye likecáá léisele uu nó n la ai tósu kuú pee nó n̄ la.

¹⁶ Li né niŋule re ne fe am ye m̄pá yo kémee ne ripóɔ nó larisi.

8

Nfanare kémee pihe

¹ Pimáρεω, τὸ λα τῶκέ ἔ κε Uléécaá uú ne Masetuwaani-pᵔ uicápine kefa n fénne nó símisi.

² Li pεε ncónη píima kέmεε pi tanle aí ne pi peikee hái. Mpá ke íwe íi pεé ne pi n tónaalē, piakín ye pεé niñule, api pεé ne nfanare he.

³ Ne ne inénípee yenle re nípá úye ye meyéne mese ḗ kuu kuhεe ní we he, hái api fáause piricuruu mela kέmεé.

⁴ Pi pεε tó ricónη re τῶκέ ncée pi he pē piké kᵔ pilikó he piké ne Uléécaá pisoι pεε Yerusaleμ-pᵔ ní we lémpᵔ.

⁵ Pi wale ai tósu ḗ karí pεe m músu. Pimecire kapi mefoí Upíima pa, api kᵔ limemáá pimecire ró pa Uléécaá mela kέmεé.

⁶ Lē nnya kari Tiiti pise re uké nókenéméé hapᵔ uké ḗ liké ne kέtᵔ tu yare kuú pεe níla pikai pē n kóraane meō.

⁷ Nᵔ pimámá le Uléécaá likó nnéi kέmεε. Nᵔ nfatene mále nᵔn kᵔ nsímé nyu, nᵔ kᵔ Uléécaá likó picére masile, áni kᵔ siká má. Nᵔ kᵔ níla ró nyíselenle. Lē nnya, áni kᵔ mewai sᵔne mmé kέmεε nólinékᵔ ne nfanare he.

⁸ Ai re isé inyine kam nó pálē te áni i ritiki nnya kam ḗ símisi. Lē ke picᵔ api nní ní ημόόpúlē nnya kamí la nóóké kᵔ ncée yē nᵔké nyíse re nᵔ mesei níla mále.

⁹ Nórínécúruu ye nyule ḗ ke Urópiima Yeesu Kirisi uú ne kefa nó n fénne. U pεe umámá le, uu nᵔ nnya umecire waise úwekᵔᵔ re uké uiwe ne ritiki uké ne nó waise pimámá nnya.

¹⁰ Lē nnya, ne la kέ nkpéni nnékᵔ nó maa ítᵔhᵔ nnyí nsímé kέmεé. Lelεe yé pikai nó wa. Nᵔᵔ yemi pifoí ítᵔhᵔ nnyí kemúnḗ wa, nóᵔ kᵔ yemi mefoí nóinékᵔ pa yare kani yé ní fe.

¹¹ Lē nnya, áni nkpéni pikai pē wa nᵔsᵔne ne kέtᵔ-pᵔ yare kani yé ní fe áni wai ne kefa keᵔe yare kaní pεe n kóraane meō.

¹² Usoi yèè un ne kefa keᵔe n he, pi ye uihεe iyē yᵔsile nᵔsᵔne. Aai ḗ kári m má kapi ró písei.

¹³ Ai re nᵔké nómenécire íwe tā nᵔké ne picᵔ ḗ. Li pise re nó ne pē kani nní ní léni nᵔké kuō m má.

¹⁴ Líka aí ítᵔnḗ nnyí kέmεε nó párlē. Nᵔ mále nᵔn picᵔ fe. Nó fe áni pē kai m párlē léni. Lin kᵔ píyei n ka lin nó rimpári, pē pin m má, api kᵔ nó léni. Lelεe yé tíyεe áni nónnénéi mmú n sá.

¹⁵ Yare kai Nléécaasimé ritelē-i n wólaalē te:
Pεpεe meýá n kᵔᵔi ápi líka picᵔ sanjai,
líka aí kᵔ pεpεe nkáripι n kᵔᵔi ripári.

Tiiti ne upisencᵔ kecáá nsímé

¹⁶ Ne Uléécaá pakare re u ηημόόpú mmē kamí pεe nókenécáá m má ncᵔ Tiiti kέmεε wa nnya.

¹⁷ Tᵔ u maa re uké nókenéméé hapᵔ uu ηmurei. Uricuruu ye pεe rihóle nᵔsᵔne re uké nókenéméé hapᵔ.

¹⁸ U ne urókᵔ use ye Nsímé Kεcire n yóólē pin Uléécaá icápine nnéi kέmεε u waiselē kari tum.

¹⁹ Ai kᵔ kpá re icápine iyεe u lese uké ró sárū τῶké ne nfanare pikai mpí pεe nní arónípe-i ní we kecáá m pállē. Lelεe yé Upíima meýᵔpi lese ai nyíse aí kᵔ ḗ kari níla m má τῶké ne picᵔ n léni lese aí nyíse.

²⁰ Ari la unyine uké fe uké ró kési re ári ítᵔhᵔ píima nnyí kapi nní arónípe-i n wa kecáá nᵔsᵔne pállē.

²¹ Ai Upíima keyu-i ηmane, amá ne pisoι siyu-i karí la τῶké wa yare kai m pise.

²² Tᵔ kᵔ urómáρεω use pi ritikisele. Tᵔ mepehē kulúi kέmεε u peenle ari yénu re úu siká má. Uu kusa kᵔ nkpéni ne ripᵔᵔ nó láárú. Li kᵔ nkpéni ikari piheε u rikpásεle re uké nó ḗ.

²³ In Tiiti, uyē ne unéséncɔ le un kɔ nókenéméé unékéicɔ. Pimárecɔ picɔ pɛe u n tíkílē pɔ́ ne Uléécáa icápine pitumɛ le. Pɛe keisile re piké ne Kirisi ríyu waise.

²⁴ Ani pi nyíse re nɔ meyíkíyiki ríla mále, pisoí piké pɛé ne Uléécáa icápine-i yé te nɔ mesei ríla mále, api kɔ ceru re ne alari mále ké nókenécáá rikókɔri n wai.

9

Lē kapi ne pimárecɔ pɛe Yerusalem-pɔ ní we n lénine

¹ Ai nkpráni pise re ké ítɔhɔ kani yé ne Uléécáa pikó Yerusalem-pɔ ní ha kecáá nnyine nó wói.

² Ne yé te li nórinécúruu ripɔ́ɔ wale re nɔké pi lémpɔ. Lē nnya kam Masetuwaani pikó kémee nókenécáá rikókɔri wa am pi maa re pimárecɔ pɛe Akayii keteni-i ní we ye hái yemi-me pimécire picápine máálenle re piké tóhɔ. Nópínénmóópú ye tíyesele pimeyá api n la piké tóhɔ.

³ Mprá ne lē, pimárecɔ mpí kam nókenéméee tumpɔ nɔké meyíkíyiki nómenécíre n cápíne yare kam ní ma nnya. Ne nsímé mmú kémee nókenécáá rikókɔri wale. Am la líké wa re méwoo ye me.

⁴ Insá lē, tó ne Masetuwaani pikó tɔn n hapɔ, nɔnsá kahane nómenécíre n cápíne, isei yé ró li re tɔ ne méwoo ripɔ́ɔ nó larisi nnya. Isei ye kɔ nɔ́ ticuruu lenɛ.

⁵ Lē nnya kamí musí re li nyam te ké pimárecɔ pɛe tínmóópúse piké ne kekpréé né wa piké ha ítɔhɔ iyé kani ní maa re nó ne kefa kесе pa kecáá m pailē. Ké ne n tuiɔ, pin linnéi nyóonsente api yekei. Kei kai yé pɛe nyíse re kefa kесе kaní ne tɔhɔ, ani kefa kémee téní.

⁶ Ani n nyu re úye un nkáripí n lukesi, nkáripí kuu ye kpasi. Uye un meyá n lukesi, meyá kuu ye kpasi.

⁷ Li pise re nprá úye uké ne uripɔ́ɔ he yare kuu urikíy-i n wa. Uu kape ukéfa-i n téní, ái kape kɔ ne rínanɛ. Li we re uyee ye ne mpóonare n he ke Uléécáa uú la.

⁸ Uléécáa yé fe uu nprá yo mpuri nó he, líka ái yé pɛe píkaí nó ripárí, ani kɔ nprá yo meyá m má nɔn ne mewai sɔne wai.

⁹ Lē kai Nléécáasimé ritelé-i wólaalé te:

U ye ukéfa nnéi ne píwekɔ́ lisɔne wale,
mesére ke unfanare ní we, rín ye tene.

¹⁰ Uléécáa ye ye ipuri ulame he uu lukesi uu kɔ iluke u he uu le. U yé kɔ nɔ́ lē kai nó m pise he, uu kɔ tíyese ai meyá wai nónnéfanare pikéi pɔ́ɔ ne n taálē.

¹¹ U yé tíyese ani nprá píyei m má ani ye ne mesére n nyíselē te nɔ nfanare pikéi piwai lalé. Pisoí meyá yé pɛe nólinéhehehe kani pi m pásii nnya Uléécáa pɔ́nese.

¹² Lelée pi m párlē kani lē pi pa. Ai Uléécáa pisoí nmanɛ ke nfanare pikéi mpí api yóriye. Pi kɔ tíyesele pisoí meyá pin Uléécáa pɔ́nentesente hái.

¹³ Nómenéwai mmé ye mewai kecíre le hái. Me yé tíyese pisoí meyá api Uléécáa ríyu waise, kani n nyíselē te nɔ Kirisi Nsímé Kecíre nísɔne tikílenle nnya. Nɔ ye kɔ nólinékɔ kpísile nó ne Uléécáa pisoí pɛe Yerusalem-i ní we ne picɔ nnéi ani hɔne.

¹⁴ Kapi n yé te Uléécáa ye meyánsei kefa ne nó fénnelɛ nnya, pi yé nókenécáá keyóme yáási api kɔ nó n la.

¹⁵ Tóké Uléécáa pɔ́nese kuú ne lisɔne lɛe ái lícɔ m má nó ní he nnya.

10

Pɔ́li ye upikéi mewee kecáá stímisi

¹ Nέε Ρωλι, νέ kapi n tee re ne ye nen nókenékúrí n we am nóinénípe n wuru, nen ketaa-pō n we, am nó n senkee, ne la ké rinécúruu ne Kirisi nnare ne umewai sone ritiki ké ne nó pise re:

² Ani kape tíye, nen kumúnjé kúye-i nókenéméé n hapō ké nó senkee. Ne la re nen ha n hapō, ké pepe m músu re kesoimunjé karí ne pirókei wai ne kényu papisi.

³ Tō pepe mesei sisoipipi le, amá ai kesoimunjé atōpi acō kari tōpu.

⁴ Ai sisoipipi itōpilū ke tōo ne arótōpi wai, amá itōpilū yee m páápú in Uléecaa-i léeri karí ne tōpu. I ye fele ii Uléecaa pilaarō imele láuli. Iyē kari ye ne sínōmetahai pepirente.

⁵ Iyē kari ye kō ne lē nnéí lee ríyu n wéési, lin limεcire síkalē lin ne ncée tápaalē te písoi ápi kape Uléecaa céri pepirente. Tō ye písoi simúnjé cópiile, ari tíyese api Kirisi m pakarelē.

⁶ Tō merócire picápine masile toké pipakarεciré kutu ripasa, non píyei m pakare ne kétō-pō.

⁷ Ani nḗpá yo mewee ripái. In te nókenécōpe unyine ye yē te u mesei Kirisi ukó le, uké céri re tō ne kō umecō Kirisi pikó le.

⁸ Mpá nen rnaḗ mmē ke Upíima uu né n he ne rikókari piwai nkáripin tōḗse, isei ii né waine. Li we re u ró n hele re toké ne nó lē nōké ne Uléecaa ncee kémee papisi. Ai pikópe kari nó la.

⁹ Am la liké n we yare ne ne anétele nó náraasentele.

¹⁰ Pinyine ye símaankεε re né Ρωλι atelé kam ye n wói nsímé ye mḗpape ne itisi tōsile, amá nen pikékúrí n we, am pansε unárei nnénōsimé n n kō peé mulú.

¹¹ Uyee nní lē n símisi uké nse kō nōne re: Lē kari ketaa-pō n we tōn ne arótélé wólú, ne lē kari yé ha nókenékúrí n we tōn wai ye sále.

¹² Ari káipi tō ne pepe ápi ye pimεcire nnyáā n yekei toké n sá, ári kō la toké merócire ne pi múnjise. Pi pikemúnjé cire mále kapí ne pimεcire m músu, pin kei paílē pin ne pimεcire picō múnjise. Pi piníri le.

¹³ In tōo, ári méwoo rikókari wai liké ha ne síto sinyine rifaau. Ke Uléecaa uu nókenémee pikei ró n forii, u pisitō ró nyísele. Seseε kerómúnjé kari n kpísine.

¹⁴ Nō kei kari yé ne pirókei n tu kéméé wele. Lē nnya kari pifoí nókenéméé ne Kirisi Nsímé n hápō, ári pikei ke Uléecaa uu ró n forii ketō rifaau.

¹⁵ Tō, ári picō pikei kapi nókenémee n wa ne méwoo rikókari wai. Tō ne músule ricuruu re nónnéfate yé meýá wa, tōo kō fe ari keisi ai lē tōsu ai ne kényu n sí. Amá ári yé wa liké pikei pē ke Uléecaa uu ró n forii sitō rifaau.

¹⁶ Limemáá kari yé pepe fe arí ha sitē see ne ketaa nó n we kéméé Nsímé Kεcire yóó. Ari la toké ayu nye-i ke picō api pipikei n wa kémee keisi toké pepe pipikei kapi piwai m masí nnya rikókari n wai.

¹⁷ Uye un n la uké umεcire ritaáse, uké lē ke Upíima uu n wa nnya umεcire ritaáse.

¹⁸ Li we re ai nkó yee umεcire m pakarente yee Upíima kémee ríyu má, amá nkó ke Upíima uu m pakarente yee ríyu má.

11

Ρωλι ne pepe n kiraase re pi pitume le

¹ Hóí pinékó! Ani n kahari aní ne né kóm, nḗpá nen n wai yare isōhō kam tóri. Ani ne né n kahari.

² Ne nókenécáá ilaarō yee Uléecaa kémee n léeri waille. Nō we yare ukpére yee úu utisi n nyu un kō kpáiiilē kam utisi use kóló n félei. Utisi uyee nní Kirisi nḗmaa.

³ Amá iwame ye né wele re nókenémúnjé yé caai ani Kirisi ne ketaa wai, ani kefa kεse ne pitíki u yá yare ke iwáa ii Efa kemúnjé ne mesōhō n caai mecō.

⁴ Ai líka nnya kam lē ma. Uye yèè un n ka, un Yeesu nsímé nó rin-yóó, m̀pá linsá mmē kari nó rin-yóó, un kò nfáasàne nnyine nsímé nó n símisi, m̀pá linsá Nfáasàne kani ní yòsí, ńee un Nsímé Kεcire nnyine nó rin-yóó, m̀pá linsá mmē kani ní yòsí, li ye ne nó risále ani mēse ne mēse ηmurei.

⁵ Am pakare re p̄soi p̄ē kani nní n nyáni re pitume p̄iima ye linyine né fe.

⁶ In n la, ám nkpéni usíményuwe p̄iima unyine, amá Ulééca menyuwe áme né párilē. M̀pá píyei ne m̀pá yo kέmεε kari tíyεse ani lē ceru.

⁷ Ne Kirisi Nsímé Kεcire nó riyóóle ám ihéé íka pise. Ne menécíre ricεpisele ké ne n fe ké nó rinááse nnya. Akópe kam p̄ee lē waa?

⁸ Kam̄ p̄ee nókenémεε n keisi, Ulééca icápine icò yee p̄ee né hééle. Né fe am te iyē kam yáai aní ne nó léni.

⁹ Kumúnjé kpe-i kam̄ p̄ee nókenémεε ní we, íwe ye p̄ee né lonle, amá ám nó úka líka pise. Yeesu pikó p̄ee Masetuwaani-pò n léeme ye p̄é ne lelee m párilē né kale. Am p̄é la ké nó n nyikilē yare ncóni. Ne keweesei, ám kò la ké nó n nyikilē.

¹⁰ Kirisi nsímései mēε kenémεε ní we kam̄ la ké ne nó símisi re: Uka úu yé fe uké Akayii ketē nnéi kecáá lirikókòri né kpu!

¹¹ Yare ám nó la nnya kam lē símisi ńee íye? Ai lē! Ulééca ricurru ye nyánile re ne nó lalē!

¹² Lē kam nkpéni nní n wai kam yé ne piwai n ηmóópulē, pep̄ee icée n wéési piké ne rikókòri n wai re tó ne p̄ē pik̄ei ye pise le ápi kap̄e lincee n yé nnya.

¹³ Lipite p̄ē ápi pitume yíkíyiki. Pi pik̄eikó le p̄ee n ḱiraase pin wai yare pi Kirisi pitume le.

¹⁴ Lē ái nkpáni lisáηa linyine! Setani ricurru yèè ripólólē uu ḱiraase re u metéi uleecaatumε yíkíyiki le.

¹⁵ Lē ái nkpáni lisáηa linyine re upikeikó piké ripólól piké ḱiraase re pi Ulééca aseí ute pik̄eikó le. Amá lē ke piliwaiwai ai ye ne kέtò ní kpu lee sónti liké ne pi tene.

P̄òli iwe kuu itume pik̄ei kέmεε n li

¹⁶ Ké kò pimáa nó rikpá re úka úu kap̄e né n nyáni yare ne usòhòtore le. Ńee nòn lē né n nyáni, ani mēse ηmurei ké lē n we ńeéké kò ne lē nnya nkárip̄i rikókòri n wai.

¹⁷ In n la lē kam nní ní la ké maa ái lē ke Up̄iima uú la. Li né we yare ké rikókòri wa nnya kam lē símisi yare usòhòtore.

¹⁸ Lē ke p̄soi meyã ápi nní kesoimunjé ne rikókòri n wai nnya ke ńee kò la ké rikókòri wa.

¹⁹ Nórínécúruu nòn kò ne mēwéésēsòhò má, amá nò ye kò p̄ee piníri ne n kaharile.

²⁰ Nò ye n kaharile ápi ilási nó tini ápi nólinékó le, ápi nólinékó nó yósu, ápi kecáá nó nyáneí ápi sipese nó túúni.

²¹ Li isei né wele ké ne m̄ maa re tò rinárei mále.

M̀pá ne lē, ne nkpéni símisile yare usòhòtore re lē ke picò ápi ne rikókòri n wai ke ńee kò fene ké ne rikókòri wa.

²² Ńente lipite p̄ee Pi-Epiree le néen kò U-Epiree? Ńente pi Isirayēli pikó lē néen kò Isirayēli ukó? Ńente pi Apiraham pipirē le néen kò Apiraham kep̄irē?

²³ Ńente pi Kirisi pik̄eikó le? Ké nkpéni símisi yare li né panselenle: Ńe ne Kirisi ukeikó le nen pi fe. Li we re ne keisile am pi feriyē. Pi mesére akpanii né waille ai pi feriyē. Ne ipépi yenle ńsòne am pi feriyē, am kò meyíkíyiki mesére nk̄pò heirente.

²⁴ Mēpehē menupū ke Pisui fi ápi né kái. Mēse áme we afēna kapi ye m̀pá mékaii méye kέmεε iséi né súúkeε.

²⁵ Mepéhē metaani ke Ròm pikó apí ne nséí né káii. Mese kapi apare né tapisi re ké kpu. Metaani ke míni ame kuróninai rimí, am míni-i tone ketúnjé ne kesine nnéí.

²⁶ Ne inécée kului kémee ikóí ne míni ne piyaa ne pinéyucō Pisuifi ne mpuri sane pikó nnya nkpō heirentele. Ne ayu ne acesi kecōpe nkpō heirentele, am kō mínimaa kémee ne pēpee n kparálē te Kirisi kapi tíkilē anipe-i nkpō heirente.

²⁷ Ne pikéi pape-pape wale am kō íwe píima yenu. Meséere ke nnōni rín ye né tu, nkũ ne nníre nn né wai, am ye anōo paasi ám la, nnyiyē nn né loni am ilū paa ké tã.

²⁸ Ne kō mpá keyáa kéye Uléécaā icápine nnéí kecáá músule. Am nkpáni la ké nnécōjē mmē pō tinōo maa.

²⁹ Uye un tinárei rinyine m má, né ne kō pansese unárei. Uye un akópe n wa, li ye rinépoō caaisele.

³⁰ Lin n we re usoi uké rikókōri wa, tinénárei ke née ne rikókōri waine.

³¹ Upíima Yeesu usaa Uléécaā ye nyule re ám kiraase. Uyee mpá píyei ipakare te.

³² Kam pēe Tamaasi kuyu-i rí we, uyóopi píima Aretasi ye pēe unyine kuyu iwéése tinle, uyē uu pēe pisoi kuyu sipoo-i tápaase re piké né tí.

³³ Amá pinyine apí né kpísi apí menéere menyine-i wai apí ne mmele kupole kepire-mē súisepō am ne uanipe-i ημέηere.

12

Pōoli meylene ne usiláré

¹ Li pise re ké rikókōri n wai, amá rikókōri ári kō pēe nyamí. Amá ne nkpéni lalé ké menéylene ne siláré ke Upíima uu né rí nyíse nkó símisi.

² Ne Kirisi upiretiki unyine nyule. Inmē kefi ne ina ye nnyí ke Uléécaā uu u n kpiipō uú ne keyómecaa-pō ripóhō táníū kémee ukekúrí sí. Am nyu un uisoipiñe nnyí kémee we née úu ikeméé we, amá Uléécaā ηmane yee nyu.

³⁻⁴ Ne pēe nyule ηmaa re li usoi uyē kpíipōle aí ne keyómecaa-pō Uléécaā kekúrí sí, amá ne kō kpáne re ám nyu un uisoipiñe nnyí kémee we née úu ikeméé we, amá Uléécaā ηmane yee nyu. Kelō ke-i kuú pēe awahanōo anyine kō kái usoi ncée n he re uké fe uké símisi.

⁵ Né fe am liute uyē mpuri nnya rikókōri wai. Amá in tinécúruu ηmaa, in n la tinénárei kecáá kam n nyu nnya kam ye fe am tikókōri wai.

⁶ Nen pēé n la ké rikókōri wa, úka úu yé fe uké re isohō kam tóri. Asei kamí pēé ne ri waine. Amá ne menécíre múílēle. Am la unyine uké kenécáá kemúnjé kenyine wa kee lē ke pisoi apí kenécáá n nyáni née kapi n kómēi n fe.

⁷ Am kape ne lipíima lē ke Upíima uu né n nyíse nnya rikókōri n wai nnya ke itói inyine ii inépiñe-i we. Setani utume unyine yee né fápii re ám kape ne rikókōri n fulaalē nnya.

⁸ Mepéhē metaani kam Upíima pise re uké itói iyē né lese

⁹ uu pēe né pēse re: Kefa kamí ne pó n fénnelē ye ne pó piyēle. Tipónárei kémee kam ye nnénañe nyíse. Lē nnya, né tinénárei nnya rikókōri wa Kirisi nnañe nké ne kenémee n nyíselē.

¹⁰ Lē nnya, tinénárei ne alé kéméé kam rí we ne íwe ne piwéékuse ne mpóo caai kam Kirisi nnya n yénaalē ye né láarúle. Li we re ne ye nen tinárei m má kam pēe meníñe páápú.

Lēle Korenti pikó kéméé Pōoli nfasimé n tanaalē

¹¹ Ne nkpéni símisile yare usohōtore, amá nōo tíyese kam lē wai. Nōo yé pēe meníñe kenécáá rísone símisi. Mpá nensá líka n tu, pē kani nní n nyáni re pítime píima apí líka né fe.

¹² Kumúnjé kpe-i kamí ppe nókénémee pinékei n wai, nò ppe nnéniñe nípá ncónj ní-ye kémee ne mewaisaŋa ne mewai píima yenle. Lelée nyíse re ne utumé le.

¹³ Yo kecìre ke Ulééca icápiné icò ii yé ai nò pári? Insá kám líka nò m pise re ani ne né lé. In læ ni, ani nnécaai mmē né sárei!

¹⁴ Ne kò menécíre picápiné masile ké metáánū nókénéméé hapò. Nen kò n hapò ám nò pisené re ani né lé. Ai nòlinékó kamí la, amá nórínécúruu kamí la. Asei kecáá, ái sipipi see ye cápínente asi písáa ne píni yekei, amá písáa ne píni ppe ye cápínente apí pisipipi yekei.

¹⁵ Né né rinépòò ne nókénécáá menémá caai am kò rinécúruu kpisi am nókénécáá he, ái yé né ricónj. Lē nnya, nò nkáripí né n la re ne meýánsei nò la nnya?

¹⁶ Nórínécúruu ye nkpéni yé te ám nò úka pise re uké né lé. Unyine yé kò fe uu re ne uyaaluke le, mesòhò kam nò pínei amí ne nò fe am menípee le.

¹⁷ Néé pē kam nókénémee n tumpò unyine kamí ne ritiki amí ne nòlinékó yósu amí n te?

¹⁸ Ne Tiiti rinmóópúsele re uké nókénéméé hapò, am kò u ne urómáreco uco uyē tumpò. Nò fe ani re Tiiti ye nòlinékó yòsile uú n tee? Yare ái kemúnjé kesé ke tó ne uyē arí ne keisi tòn kò ncée nse tikilē néé?

¹⁹ In n la, hái mekke-me kani nkpéni músu re alari kari nókénémee wéési. Ai nkpáni lē. Tó ne Kirisi kupéneco kémee kari Ulééca keyu-i símisi. Pimáreco, tó lē nnéi wai re nòké ne Ulééca ncee kémee papisi nnya.

²⁰ Ai líka nnya kam lē wai. Ne wuru re né ha nò leepò áni we yare kamí ppe ní la, nòò kò yenu re ám we yare kaní ppe ní la. Ne wuru re pitele ne kufatoí ne kuwóí ne íkenene ne alé ne iwóhó ne píyuwélaa ne méwoo méwoo piwai yé nókénécòpe n we.

²¹ Ne kò wuru re ké ne m ppepò, Ulééca yé ha nòinénípee-i isei piwaise né rikpá. Nòpinékó meýā ppe ne mewai kòpe ní nòjlē yare kapí ppe n wai yé ha tíyese am téni hái. Apí kahane pimékpérinkpewai ne piméseicirewai kapí ppe n wai kepire rintò.

13

Icélaa tərəə ne iyáhaa

¹ Metáánū kam nní nókénémee sónepò. Li wòlaalē te píseérakóò piké ye pité néé pitaani tu apí kelené usoi akópe pa.

² Ppepee ppe mekke akópe n wa ne picò nnéi kamí ne máné. Am neni nókénémee we amá lē kamí ppe menéhapé lírū kémee nò n símisi kam kò nkpéni písímé nò kpálē te nen ha kò nókénémee m ppepò, ám nò úka nnári waine.

³ Nò lalé nòké yé te Kirisi yee kenémee we un ne símisi néé yo? Nò kò yē. Kirisi úu nókénémee rinárei má, u unnañe nyíselenle.

⁴ Mesei ye me re u ppe rinárei mále apí ne kunapéékóò kecáá u karií. Amá Ulééca nnañe kuú ne nkpéni nfáa má. Tó ne kò ukupéneco kémee rinárei mále. Amá nò kam ani yénu re tó ne kò Ulééca nnañe nnya tó ne uyē kupéneco kémee nfáa yē.

⁵ Ani nórínécúruu nóménécíre ripaí ani yénu re nfatene ye nókénémee wee? Ani yē te Yeesu Kirisi ye nókénémee wee? Néé nò ripaile áni yē te nò nfatene má?

⁶ Amá ne músu yare nò kam ani yénu re tó ári nfatene paalē.

⁷ Tò ye Ulééca ne nò wele re áni kape akópe áka mpuri piwai rikpá. Ai lē karí la tóké ne nyíse re tó alari mále, amá tó la re nòké ye fe nòké mewai sòne wa, nípá nòn m músu re tó ári líka fe tóké wa.

⁸ Ari rínanje nka má tóké ne nsímései tápisi re rín kapε leeme. Lirókó yee tóké wa nsímései nké léeme.

⁹ Tò ye tòn tinárei m má, nóon rínanje m má, li ye ró n láárúle. Lẽ kari Ulééca m písei yee re uké tíyese nóké nfatene kémeé m pelu.

¹⁰ Lẽ nnya kám nní nókenékúrí ní we, kam te ké mēncire rítelé nó wóipò, nen píyeyi nókenéméé n tuiipò, ám kapε ne nó ní senkke nnya. Upíima ye nókenécáá rínanje né hele re ké nó n ημόόπύσελẽ non ne kéyu sí. Uu rínanje né he re ké ne nó ritékéé.

¹¹ Ketume kai lẽ wa, pimárecò! Liké nó n láárú non ne pipele ημόόπύλẽ. Ani ikari n kpáriisene non kò rinóò rise má. Ani ne nórinéπόò n we. Ulééca yee níla m má uu ye akín ninjukuse uké nókenéméε n we.

¹² Ani nómenécòpecire ripirane ani memárecò yáhaane.

Ulééca pikó nnéí ye nó yáási.

¹³ Upíima Yeesu Kirisi uké ípεélee nó nyíse. Ulééca uké níla nó nyíse. Nfáasone nké kò nónnénéí kémeé n we nké nó ripéneεε.

Títelé ke Pɔɔli uu Kalaati pikó n wóì

Lélee ritelé nti kémee ní we

Uléécaá icápine iyee Kalasii keteni-i ní we ke Pɔɔli uu ritelé nti wóìpɔ. Uicee kuú pɛé ne Nsímé Kεcire n kóónúlē kémee kuú pɛe i karikεε. PISOI meŷā ye músu re Kalasii ayu nyee itunε kumii-mē ní we ye nyee (UPM 13-14).

Pɔɔli pikéi memáá, pɛpɛε Pisuiŷi piyomeŷáhaa n yóólē api icápine iyē tiki api upitumεkεi lómiise apí n yóólē tε li pise re piké Moisi isé n tikilē api kɔ kérii. Pɔɔli pilaarɔ ye músu re li ne sá re Kírisi pikó nnéi piké isé iyē n tikilē. Pin lē n wa, pi yé pɛε limemáá fe api Yeesu Kírisi ne kefa tene. Nsímé mmú ye Yeesu Kírisi Nsímé Kεcire ne memíi wele.

Ifaaci iyē mekériiine ye mmé:

1. Nsímé Kεcire yíkíyiki nkó ke Pɔɔli uu nté símisi. Pɔɔli uu pi léise re Uléécaá yèè sisoipipi yósile re si Yeesu Kírisi ne kefa tene nnya, amá ái re kasi piyómeyáhaa inyεkii n tíkilē nnya. Lē nnya kuú ne Piyee cési re yo nnya kuú la uké Nsímé Kεcire ne piyómeyáhaa inyεkii m pénélē un tikilē (1-2).
2. Pɔɔli ye isímé yeε Nkómεine Kpυre kémee ní we kpísi uú ne unsímé alari pa. Uléécaá rinɔɔ kuu n yekei ye wele isé ii kelenε leeri. Yeesu Kírisi kémee ke rinɔɔ tē kuu n yekei ari wa. Sisoipipi nnéi ye Uléécaá inipεε-i sále. Usuifi ne mpuri sanε ukó ne ulási ne uyεε umεcire n te ne utisi née unósi ye sále (3-4).
3. Pɔɔli ye aseɪ lesεle uu símisi lē ke Kírisi pikó api pimεcire n te. Nkó yeε Yeesu ne kefa n tene ye náásile Nfáasone nké u n séni. U ye kɔ umεwai kpυre tíyεle. Kírisi isé íi icélaa kulúí, amá i pise re pISOI piké ncɔni n lēnaane (6:2). Usoi uké umεcire n te aseɪ nyee re uké picɔ ne kutu n cɔlē un tíyεselē Nfáasone mee Uléécaá kémee n léeri nn u séni (5-6).

Iyáhaa

1-2 Nē Yeesu utumε Pɔɔli ne pinémáreεcɔ Kírisi pikó nnéi pɛε nté ní we, tɔɔ Kírisi pikó pɛε Kalasii sitē kecáá Uléécaá icápine-i ní we ritelé nti wólu. Ai pISOI pinyine pɛε né tumme, ái kɔ unyine kam titiki amé ne Yeesu utumε pansε. Yeesu Kírisi yeε n kpu, Sáa Uléécaá uu u yukuse ne Sáa Uléécaá uyē pɛε né tumme.

³ Urósáa Uléécaá ne Upíima Yeesu Kírisi piké ne kefa nó fénne api kɔ nkíηniηε nó hε.

⁴ Kírisi yeε uricuruu umεcire kpísi uu arókɔpε nnya hε re uké nfáani ketē nké mεwai kópe kémee ró lese. Urósáa Uléécaá mela kémee kuu lē wai.

⁵ Uléécaá uyεε ipakare te ní pá píyεi-pɔ! Amí.

Nsímé Kεcire nse mee we

⁶ Nómεnéwai ye nnɔɔ né yile re nɔ mεse ne mεse Uléécaá kepire ritɔ nnya. Uyεε ne Nsímé Kεcire nó sée re Kírisi ye ne kefa nó fénne nnya. Nɔɔ pɛε u yá ani Nsímé Kεcire féé ncɔ n tikilē.

⁷ Ái re Nsímé Kεcire féé ncɔ nnyine ye we nnya kam lē símisi. Amá pISOI pinyine pɛε we pin níεkɔi nó tanaalē, pin la piké Kírisi Nsímé Kεcire rikéηéεε.

⁸ Lē nnya, ní pá tɔ unyine née uléεcaatumε unyine yeε keyómεcaá-pɔ leeme uu weri uu nnyine nó símisi re Nsímé Kεcire ye mu kái pɛε mmē kari nní nó n símisi, Uléécaá uké liute anɔɔ wa!

⁹ Tɔ pisímé nó masile! Tɔ kɔ nképéni pisímé nó rikpá re úye un nnyine nó n símisi re Nsímé Kεcire ye mu kái pɛε mmē kani nní piyóɔ m masí, Uléécaá uké liute anɔɔ wa!

¹⁰ Lã nnya íye! Ne nkpéni lã wéésile re písoi piké né n la nées Uléécaá uké né n la? Písoi piké né pakare kamí la nées íye? Nen pree písoi ipakare n wéési, ám yé pree Kirisi ukeikó.

Uléécaá yee Pɔɔli wée re uké utume

¹¹ Pimárecɔ, ké nse nó símisi ani kóm te Nsímé Kεcire kamí ne n kóónúlē rín kesoipipi kέmεε léeri.

¹² Ai usoi unyine kέmεε kam n kō, ái kō unyine yee né n céesi. Amá Yeesu Kirisi yee né n nyíse.

¹³ Nó menéwai ricuruu n kō kumúnjé kpe-i kamí pree Písuifi inyekii n tíkilē. Ne pree meýánsei Uléécaá icápine pikó wéékuselēnle nen náási ké i kpu.

¹⁴ Ne pree Písuifi inyekii iyē tikilenle ai tósu nnépuri pikó ne pinésácɔ meýā. Ne pree ríla mále re ké Písuifi inyekii n tikilē ai tósu tó ne Písuifi picɔ tó n sá.

¹⁵ Amá Uléécaá yee hái unéni kefa-me né wée uú ne kefa né fénnε uu né séi re ké upikei wa.

¹⁶ Kuu ukepipi né n nyíse uu re ké riyóó mpuri sanε pikó piké ke ceri, ám nkpáni unyine kέmεε ha re uké mesɔhɔ né rikpá.

¹⁷ Am kō Yerusalem-pɔ pεpεε itume n li api né tise kέmεε ritaá. Amá Arapii ketē kam mese ne mese tómpɔ am pree Tamaasi kuyu-i pεeri.

¹⁸ Inmē itaani memáá kam pree Yerusalem titaá re ké Piyee ceri, am pree ukeyɔ-i tone siyáa kefi ne sinupū.

¹⁹ Amá ám utume úka ucɔ yē, insá Upíima uwā Yakupu.

²⁰ Lã kam nní Uléécaá inipεε-i nó n wólu ye nsímései le, ám nnóɔme wai.

²¹ Kam Yerusalem n yisi, Sirii ne Silisii sitē kamí ha.

²² Likumúnjé kpe-i Uléécaá icápine pikó pree Yutee keteni-i ní we ápi pree né nyu.

²³ Mékome kapí pree kō te uyee pree mekεε pi n wéékuselē yee nkpéni yóólē te piké Nsímé Kεcire kuú péé ne pikópe n náási ne kefa tene.

²⁴ Lã nnya kapi kenécáá Uléécaá pakare.

2

Pɔɔli ne pitume picɔ ye kómεine

¹ Am pree inmē kefi ne ina memáá yisi, tó ne Parinapasi ari Yerusalem kuyu pεle, amí ne Tiiti pó kō péne.

² Uléécaá yee né nyíse re ké kei ha nnya kam lã wa. Kam n tuiɔ, am písoi pree kei meýá íyukɔɔ n tū ne iyaa leepɔ am Nsímé Kεcire kam mpuri sanε pikó n símisi aseí pi lese. Li we re ám la lã kam n wai ne lã kam piwai m masí líké méwoo wa.

³ Tiiti yee kenékúrí ní we ye Ukiréki le úu pree kélē. Amá ápi nkpáni ricuruu u ricón te uké riké.

⁴ Mpá ne lã, pinyine pree n kpárálē te pi Kirisi pikó le ye pree kerócɔpe wele. Lipite pē ne mekεε-me ró múñesile piké yē te íye kari Kirisi ne ritiki tən ne tirópóo we. Pi náásile piké isé ilasi kέmεε ró pesεpɔ.

⁵ Tó ári nkpáni ne kutu pi ricɔ nḗpá fíí. Tɔ la re Nsímé Kεcire aseí nnéí aké nókenéméé n we.

⁶ Písoi pree kei meýá íyukɔɔ n tū ye kō péé wele. Api né ricón te ké linyine mpuri wa. Né ám piriyu kapí pree mekεε m má kpísi ké ne linyine wa. Uléécaá úu ye písoi siyu-i ripáí uú ne túhaane.

⁷ Ticuruu pi cerile re Uléécaá ye Nsímé Kεcire né rimmúisele re ké pikéciré riyóó yare kuu Piyee rimúise re uké pikéké riyóó meɔ.

⁸ Uléecaa yee Piyee pansese uutume pikéké kémee, limewo kuu ko né pansese uutume pikéciré kémee.

⁹ Yakupu ne Piyee ne Yohani pee kei we re Uléecaa icápine piyukó. Kapi n yé te Uléecaa yee pikéi pē né rimúise, api tó ne Parinapasi yáasi api kunípe ró pa, ai nyíse re to rinóo rise wale. Ari kóméine ntónéi re tó ne Parinapasi tóo yé pikéciré kémee ha, pē póo pikéké kémee sí.

¹⁰ Likei lise kapi ró m pise yee re ári kape píwekóo pee piicápine-i ní we kecáa palei. Am ko mesei li wai ne kefa kesé.

Póoli ye ne Piyee Antiyóosi-pó cési

¹¹ Amá ke Piyee uu Antiyóosi-i ní ka, úu mewai sone wa, am mpa úye inipere-i u kesu re úu alari má nnya.

¹² Písoi ke Yakupu uu n tumme piké kelene n tuime, Piyee ne mpuri sane pikó pee ye pee ricáripí rise-i n le. Amá ke Yakupu písáne pē api ní ka Piyee uu pi yenu, uu ye pee mpuri sane pikó mpí kulukewo n kaasente un pepee m pólólé te mpa úye kai pise re uké riké wuru.

¹³ Písuifi tóo póo ko umewo pipékaankée loni, ái ne Parinapasi pó pene uu pikécáa kecáa mewai mē n tikilē.

¹⁴ Kam n yé te ápi Nsímé Kécire ne aseí tikilē, am pinnéi inipere-i Piyee maa re: Póo nní Usuifi, pón mpuri sane pikó isoi icó n le, ái Moisi isé kaa tókilē, íye kaa yé pee mpuri sane pikó ricón te piké Písuifi isoi icó li?

Nfatene mee ye Písuifi ne mpuri sane pikó riyu lo

¹⁵ Tó ne hái keróleeme-me Písuifi le, ári mpuri sane pikó pee ápi Uléecaa n nyu.

¹⁶ Tó pee nyule re ái usoi nkó yee isé n tókilē yee Uléecaa inipere-i aseí ute. Amá uyee Yeesu Kírisi ne kefa n tenelē yee aseí ute. Lē nnya ke tóo ko ne kefa u tenelē te líké ne kei ritiki tóké ne wa aseí pite Uléecaa inipere-i. Ái kape wa re kari isé n tókilē nnya. Li we re úka úu Uléecaa kémee aseí ute re u isé ritiki nnya.

¹⁷ Amá in te to la re tóké Kírisi ne kefa tene tóké wa aseí pite, ari yénu re tó ne ko pikópekóo le. Li pee nképéni wa yare Kírisi yee akópe ncee ró nyíse née íye? Ái nképéni lē.

¹⁸ Nen lē kamí pee n fori pimóme m pese, née menécíre yámne re ncaai kamí pee wa.

¹⁹ Aseí ye nyé re isé íi yé nképéni fe iké linyine né pise. Ne ikeméé wele yare ukpókpo. Isé iyee ne nkpo né ka. Ne Uléecaa nnya nképéni nfáa mále. Tó ne Kírisi tóo kunapéékóo kecáa kpu.

²⁰ Lē nnya, ái nképéni né nmaa ricuruu née nfáa má. Amá Kírisi yee kenémee nfáa má. Kai neni ne n kpísi, Uléecaa kepipi kamí ne tálē nnya kam nfáa má. Kékee né la aké ne kenfaa kpísi ake né nnya he.

²¹ Né ám kesi re ke Uléecaa uú ne kefa né n fénné, rinéyu kuu lo. In mesei re usoi yee isé ritiki uú ne Uléecaa inipere-i wai aseí ute, Kírisi nkpo pó ne méwoo le nképéni.

3

Isé ne nfatene kecáa nsímé

¹ Nó Kalaati pikó, aníriyóopi nnyé! Wóo kéyu lē nó risómaase? Nen ko ne Yeesu kapi kunapéékóo kecáa n karií nsímé nó símisi cáká-cáká.

² Nsímé nse kamí la ké pise ké kó te kani isé n tókilē nnya ke Uléecaa uu Unfaasone nó he née kani Nsímé Kécire n kó aní ne kefa n tene nnya kuu Nfáasone nó he?

³ Nə meyikíyiki aníriyɔɔpi læe? Nə lalə nəké ne Ulééca Nfaasone pitiki koraa ne ani peé ne nkpeni pisoni isímé teneseé?

⁴ Yare méwoo kani nkpeni nní íwe nnyí lii? Ai re liké méwoo læ wa.

⁵ Kani isé n tikiilē nnya ke Ulééca uu Unfaasone nó he non ne mewaisaŋa nókenémee wapisi, née íye? Née kani Nsímé Kεcirε n kɔ aní ne kefa n tene nnya kuu læ wa?

⁶ Limεcɔ ke Apiraham uú ne Ulééca kefa tene. Li ukεcáá wólaalē te: Ke Apiraham uú ne Ulééca kefa n tene nnya ke Ulééca uu u kpisi re aseí ute.

⁷ Lē nnya, ani kɔ risonε re pεpεε Ulééca ne kefa n tenelē pεε Apiraham pipirē yíkíyiki.

⁸ Li Ulééca ritelē-i mekeε-me wólaalē te Ulééca yé mpuri sanε pikó waise aseí pite, kapí ne kefa u n tene nnya. Lē nnya ke Ulééca uu rinóɔ sone ntí Apiraham pehele re: Pó nnya, né ketē kecáá sisoipipi nnéí rinóɔ sone ritikise.

⁹ Apiraham ye Ulééca ne kefa tenelε, Ulééca uu rinóɔ sone u tikise! Limεcɔ, piye pin nfatene m má, uu rinóɔ sone pi tikise yare kuu Apiraham n wa.

¹⁰ Anóɔ kópe ye mpí nnéí pεε n tálē te isé yé pi yoriye kecáá wele. Li Nléécaasimé-i wólaalē te: Uye unsá lelee isé ritelē kémee n wólaalē nnéí rintiki uké kɔ lipikei n wai, anóɔ kópe ye liute kecáá wele.

¹¹ Ai céreise re úka úu yé isé ritiki uú ne Ulééca inipεε-i wai aseí ute. Lē nnya kai wólaalē te: Usoi nkó yεε aseí ute re u Ulééca ne kefa tene nnya, yεε nfáa má.

¹² Ticuruu isé ne nfatene rn líka pénelē, amá isé ye maa re: Uyεε yé i rintiki ne iketɔ-pɔ kii yé nfáa he.

¹³ Kirisi ke Ulééca uu tirótisi anóɔ wa. Kei ke Kirisi uú ne isé anóɔ kémee ró lése. Nléécaasimé ye mesei maa re: Pin úye kuna kecáá rinkɔlɔ, Ulééca ye liute anóɔ wale.

¹⁴ Li læ wale re mpuri sanε pikó póoké Yeesu Kirisi kupénεcɔ kémee rinóɔ sone ke Ulééca uu Apiraham n yekei yē. Lē kémee tɔn nfatene m má, tɔ læ Nfáasone ke Ulééca uu ró n yekeilē yenle.

Isé ne læ ke Ulééca uu pisoni n yekeilē kecáá nsímé

¹⁵ Pimáreεcɔ, ne la ké sisoipipi mewai kémee linyine kpisi ké ne nó símisi ani kóm. Usoi un tinóɔ n wɔi uu yekei yare kai m pise, úka úu ye kesi, úka úu ye líka rikpá, in kɔ ne kesoiipipi keε wɔi ake yekei.

¹⁶ Apiraham ne uupirē ke Ulééca uú pεε kɔ ne lisone læ kuu n yekeilē mé. Ai wólaalē te Apiraham ne upipirē. Lē nnya, aí pisoni kulúí mekó kai wólaalē, uupirē use mekó kai wólaalē. Uupirē uyεε Kirisi.

¹⁷ Mmē kam ní la ké nó símisi ye nkpeni mmú: Ulééca ye mekeε-me wóile uu yekei yare kai m pise. Likεpire, ai wai inmē píle píle mena ne afeetaani, Moisi isé póɔ pεε kelene leeri. Ii yé fe iké læ ke Ulééca uu ní la uké wa caai. Insá læ, Ulééca rinóɔ kuu n yekei yé rinnanε paa.

¹⁸ In te isé ke usoi uu ye ritiki Ulééca uu peé ne læ kuu u n yekeilē u pa, li pεε wale re Ulééca úu urinóɔ cirε kuu n yekei ritiki. Amá ke Ulééca uu mekeε-me n yekei nnya kuu Apiraham ípεelée nyíse uu læ kuu u n yekeilē u wai.

¹⁹ In læ, yo nnya ke isé ii pεε nkpani we? Iyē nkó mee re iké mewai mee áme Ulééca mela-i ní we pisoni n nyíselē, Apiraham upirē uyē ke Ulééca uu lisone n yekeilē uú ha ne tuiiri. Pilécaatumε pεε isé iyē pisoni cereise. Usoi unyine yeε peé ne Ulééca nnóɔ n símisi kapí ne ritiki apí ne símisi.

²⁰ Pin ne usoi rintiki apí ne linyine wai, li nyíse re pεpεε pikei n wai ye kulúí wele. Amá Ulééca mecirε yeε rinóɔ piyekei kémee pikei wai.

Yo nnya ke isé ii we?

21 Lẽ nnya, tóké nkpéni re isé íi Uléécáa rinṳṳ kuu n yekei ritikii? Ai nkpáni lĩ. Pin pɛɛ isé inyine n wa yɛɛ yé usoi nfáa n he, i yé pɛɛ fe ii usoi Uléécáa inipɛɛ-i waise aseí ute.

22 Amá Uléécáa Nsímé ritelé ye maa re mɛwai kópe nnaŋe mɛɛ ketē nnéí múlĩ. Li pɛɛ lĩ wale re písoi mpí nnéí pɛɛ yé Yeesu Kirisi ne kefa n tene pɛɛ yé lĩ ke Uléécáa uu pi n yekeilē yē.

23 Nfatene itunje iké kelenɛ n tu, isé ye pɛɛ ró hánaalenle yare pikpaniikó, in tó mē líké ha ne tu pɛɛ uye-i ke Uléécáa uu yé ró n nyíse re tóké Yeesu ne kefa tene.

24 Lẽ nnya, isé yɛɛ ró nyóí aí ha ne Kirisi ikametuŋe tulu. Uyē kari yé ne kefa tene arí ne Uléécáa inipɛɛ-i wai aseí pite.

25 Kari nkpéni nní ne Kirisi kefa pitene m máálē nnya, ári nkpéni urónyóle uyē mekó-i we.

26 Li we re nɔ nkpéni nónnénéí Uléécáa sipipi le, kani Yeesu Kirisi ne kefa n tene nnya.

27 Nó mpí nnéí nó nní Kirisi kupéneṳ kémɛɛ míni n wóle, nó ne uyē ne pansɛle píse.

28 Lẽ nnya, áí nkpéni we re nkó ye Usuifi née mpuri sane ukó, née ulási née uyɛɛ umɛcirɛ n te née utisi née unósi. Nɔ nkpéni meyíkíyiki píse le, kani Kirisi Yeesu ne kefa n tene nnya.

29 In te nɔ mɛsei Kirisi pikó le, nɔ kɔ Apiraham pipirē le. Nóó lē ke Uléécáa uu pɛɛ Apiraham ne upipirē n yekeilē te.

4

1 Mmē kam nní la ké maa re: Usói unsá kahanɛ m papisi kuu pɛɛ ikúlanlũ li, úu ulási ne ríka kémɛɛ kóólelē, in kɔ ne uyɛɛ nípá yo te.

2 Mpá ne lē, pinyine pɛɛ yé u nyóí apí ukecáá m pállē aí ha ne kumúnjé kpē ke usáa uu n yekei tulu.

3 Limɛṳ ke tóo kɔ pɛɛ we yare siwá sínsá. Ketē nké kecáá, rínanje líkó ilasi karí pɛɛ le.

4 Amá ke itunje ii n tu, Uléécáa ye Ukepípi tummele unósi unyine uu ke maru apí ne isé ke múlú

5 keké ne pē ke isé ii ilási n tónselē n fénnɛ, keké kɔ ne lē kémɛɛ ró m pansese Uléécáa sipipi nnya.

6 Kani kɔ nní Uléécáa sipipi nnya ke Uléécáa uu nóanékinj kémɛɛ Ukepípi Nfaasɔne wa nn sélei re: Sáa! Sáa!

7 Lẽ nnya, áni kɔ nkpéni pilási, nɔ usipipi le. Nɔn usipipi, nɔ kɔ Uléécáa mɛla kémɛɛ umɛmá pite le, mɛmá mē kuu usipipi n yekeilē.

Lɛlɛ Kalaati pikó kémɛɛ Pɔoli nfasimé n tanaalē

8 Nɔ pɛɛ mekeɛ wele áni Uléécáa nyu. Piléé pinyine ilasi kaní pɛɛ le apí kɔ pɛɛ meyíkíyiki piléécáa.

9 Lẽ nnya kani nní Uléécáa n céri née ke uyē uu nní nó n céri nó kɔ nkpéni ketē kecáá rínanje líkó kémɛɛ pele aní ha liilasi piluke kpáá? Nnanje mmē rín líka kuwai we, rín kɔ líka tu.

10 Nɔ meyansei siyáa sinyine ne iwáre inyine ne aŋmē anyine wéele ani waise inyóonsetunje!

11 Li nfasimé né we re pinékei kamí ne nókenémɛɛ rinŋmóópú apí kape méwoo wa!

12 Pimáreṳ, ne nó píse re ani menéṳ mmé n we. Né ne kɔ nómenéṳ isé ilasi kémɛɛ wele. Ani ncaai ríka né wa.

13 Ani léise re ne pɛɛ utóikó le, pɛɛ uye-i kamí pɛɛ mefoí Nsímé Kɛcirɛ nó rin-yóó.

¹⁴ Kam pɛɛ lɛ m pɔ́ólú, ám pɛɛ kúpaí meté we. Amá áni né níŋni áni kɔ né ŋmeriyɛ. Nɔ ne íwe né lile, ticuruu ani kɔ né yósu yarɛ Uléécacatumɛ unyine néɛ yarɛ ne Kirisi Yeesu lɛ.

¹⁵ Méye ke nónnɛ́pɔ́nare mmɛ nn pɛɛ? Nɛ́ ŋmaa néɛ yɛ te nɔn pɛɛ n fenɛ, nó pɛɛ ricuruu nóinɛ́nípɛɛ lésentɛ ani né pa.

¹⁶ Kam nsímései nó n símisi nnya kam pɛɛ nkpréni pansɛ nóunélaárɔ, néɛ íye?

¹⁷ Nla mmɛ kapi nní nókenécáá m má nnaŋɛ rín lisɔne linyine. Pi lalɛ piké tó ne nnó túúnne nɔké pɛɛ meyá pin n la.

¹⁸ Li nyamí te áni kapɛ ye píkai lisɔne ne siká wa, ái re pɛɛ uyɛ-i kam nókenékúrí ní we ŋmane.

¹⁹ Sinépipi, ne kɔ ne nó nnya ntóosi kómɛilɛ yarɛ unósi ke memárenlɔ amɛ n kɛheni. Lɛ kai yé né n we aní ha ne pipele tenɛ, aní ne Kirisi mɛwɛwɛ nókenémɛɛ n nyísɛlɛ.

²⁰ Li ripɔ́o né we re ké pɛɛ kumúnjé nkú-i nókenémɛɛ n we ké céri lɛ kam yé nó n símisi. Am nyu íye kam yé nó wa.

Icélaa yɛɛ Akaa ne Sara nsímé kɛmɛɛ ní we

²¹ Nɔ́o nní n la isé iké nókenécáá rínnaŋɛ m má kamí la ké pise re nɔ pɛɛ kómɛi lɛ kii n símisi?

²² Likumúnjé re li wɔ́laalɛ te Apiraham ye piŋmánɛ pité mári. Ulási Akaa yɛɛ usɛ ne u mari, uunɔsi Sara yɛɛ umɛcɛɛ n te pɔ́o ne ucɔ u maru.

²³ Kesoipipi mɛla kɛmɛɛ ke Akaa uu uuŋmánɛ mari. Amá Uléécacaa rinɔ́o kuu n yekei kɛcáá ke Sara pɔ́o uukó mári.

²⁴ Nsímé mmɛ nnyinɛcɔ ye mmú: Pinósi pɛ́ keté ye anɔ́o até ke Uléécacaa uu n yekei lɛ. Nkómɛine foí mmɛ ke Uléécacaa uu ne písoi Sinayi riyɔpɛ kɛcáá sée Akaa uu ne siwá maru silási.

²⁵ Akaa ye we yarɛ Arapii keté-pɔ́ Sinayi riyɔpɛ. U kɔ we yarɛ kuyu nkú kapi ye nɛni nní n sée re Yerusalem. Ku ne kupikó ye isé pilasi lɛ.

²⁶ Amá Yerusalem yɛɛ keyómɛcɛaa-pɔ́ ní we ne upikó ye pimɛcɛɛ telɛ. Kuyu kɛkɛpɛɛ nkpréni we yarɛ uróni.

²⁷ Lɛ́ nnya kai wɔ́laalɛ te:

Pó unósi nyapi nkó

yɛɛ úu píkai m máraalɛ, a yisi a cɔ.

A mpɔ́nare ne ricáái.

Pó ke memárenlɔ ámɛ píkai n kɛhenlɛ!

Unósi ke ula úu ní la sipipi ye ulakó sikó kulúí feriyɛ.

²⁸ Pimárecɔ, nó ne Uléécacaa rinɔ́o kuu n yekei nnya usipipi lɛ Isaaki mɛcɔ.

²⁹ Uyɛ kapi kesoipipi mɛla kɛmɛɛ m mári ye uyɛ ke Nfáasɔne nn n tíyɛɛ api máru lémaalenlɛ háí. Lɛ́ kaí we ne nɛni-mɛ.

³⁰ Íye kɛcɛɛ kai pɛɛ wɔ́laalɛ? Li wɔ́laalɛ te: A unósilasi nkó ne uuŋmánɛ lakasɛ, li we re ulási uuŋmánɛ ne uyɛɛ umɛcɛɛ n te ukó, ápi yé ikúlanlú kɛsɛ́ li.

³¹ Pimárecɔ, lɛ́ nnya tó ári ulási uyɛ sipipi. Tɔ uyɛɛ umɛcɛɛ n te sikó lɛ.

5

Ani kapɛ ilási kɛmɛɛ n we

¹ Kirisi ye ilási kɛmɛɛ ró lésele re tɔké meyíkíyiki meróciɛ n te. Lɛ́ nnya, ani n we nɔn páápú, áni kapɛ kɔ nómenécíɛ ilási kɛmɛɛ pitane rikpá.

² Ani kutu ricɔ, né Pɔ́oli ké nó símisi ani kóm te nɔn n tíyɛ pin n kérii, Kirisi úu pɛɛ líka nó yóriyɛ.

³ Né kɔ pimáa nó rikpá re úyɛ un n tíyɛ pin u rinké, isé nnéi kai pɛɛ pise re uké ritiki.

⁴ Nṓo nní rí la re nṓké isé ritiki nṓké ne Uléécaá inipéé-i wa aseí pite, nó ne Kirisi ye túúnnéle ani Uléécaá ipéelée paa.

⁵ Tṓo nní ne kefa u n tenelē, tṓ ne mē te u yé ró waise aseí pite. Nfáasone mee tíyesele kari mē te Uléécaá yé ntófatene nnya ró waise aseí pite.

⁶ Kirisi Yeesu kupéneco kémee, nké née nkéciré rín ye líka yoriye. Lelée kuláa m má yee usoi uké nfatene m má mee ríla n nyíselē.

⁷ Nṓ koraanele rísone háí. Wṓo nképéni nsé nó púnéise un ne nó yúlu re áni kape aseí ritiki?

⁸ Nsímé mmē kapí ne nní atu nó n takai rín Uléécaá yee nó n séi kémee léeri.

⁹ Pi ye maa re: Nkpónótṓ pite fíi pée ye kukpéecari nnéi nyépukuse.

¹⁰ Amá nṓpá ne lē, ne ne Upíima tálē te nṓ sónti nṓké ncée sone kémee peme. Amá uyee nní nó n cónlē, te úye kecire loo, Uléécaá yé kutu u ripasa.

¹¹ Pimáreco, nen péé n céési re li pise re pisoí piké kérii, yo nnya kapi yé pée nkpáni né n wéékuselē? Nen lē n céési, Kirisi nkpṓ kunapéékṓ kecáá rín yé pée úka kémee awóle nsímé.

¹² Pēpē nní nó n cónlē te ani kérii ápi kape ne piké ḡmane ripá. Piké mese pimécire camesi!

¹³ Pimáreco, Uléécaá ye ilási kémee nó léséle re ani nómenécíre n te. Mpá ne lē, áni kape ne riwááná re nṓ nómenécíre te nnya aní ne lē kani n káipinkēe n wai. Amá ani n lakaane nṓn kṓ pikéi wapaane.

¹⁴ Nsímé nse kémee ke isé nnéi íí we. Lelée re: A upóco n la yare ripócuruu.

¹⁵ Amá nṓn nómenécṓpecire n kéhenne nṓn n takainkēe, ani nómenécíre tí. Insá lē, nó nómenécíre kónaane.

Nfáasone mela ne meróla cire

¹⁶ Lē nnya, ne la ké nó símisi re ani tíye Nfáasone nké nó n séni, áni yé péé uye-i nólínékáipi-káipi n wai.

¹⁷ Ai lē kani rí la ke Nfáasone nrí la. Ai kṓ Nfáasone lilala ke nṓo kṓ la. Nfáasone lilala ne lē ke kesoipipi ake rí la ái ye risáne. Lē kaí we nnya káni ye fe nṓké lisone kani rí la n wai.

¹⁸ Amá in Nfáasone mee nó séni, isé íi pée kṓ rínanḡe nókenécáá má.

¹⁹ Lē ke kesoipipi likáipi-káipi ai ye n léeme aí n nyáni kpáii ye nní: Iwásá piwapaankēe ne mékperinkpewai ne meseiciréwai,

²⁰ ne piléenyóonse ne menírihélaawai ne iláarṓ piwapaane ne picéḡaankēe ne kufatoi ne kuwói ne íkeḡene ne pikóólentene ne pitele siwúipi piwapaankēe

²¹ ne ucṓ líkṓ pikáipinkēe ne píta niré ne piluke caainkēe ne anyá ne lilinyineco. Ne la ké nó péhele yare kam pisímé nó m masí re: Pē nnéi pée limewai mē n wapisi uka úu Uléécaá iyṓopi kémee melone má.

²² Amá lē ke Nfáasone pṓo ye usoi n he ye nní: Nla ne mpṓonare ne nkíḡniḡe ne nṓpure ne kusoi piwai ne nfanare ne aseí pitiki

²³ ne ríniḡe ne mecíre pimúlú. Isé íi mewee mē kesu.

²⁴ Kirisi Yeesu pikó ye pimewee ne pililala ne pilikáipi-káipi pikpíké masile api kunapéékṓ kecáá karií.

²⁵ Nfáasone mee Uléécaá nfaa ró heelē. Lē nnya, tṓké tíye nké ró n séni.

²⁶ Ari kape panse píyuwélaa tṓké meróṓpecire anṓo n wélaane tṓn kṓ meróṓpecire kufatoi wapaane.

6

Ani ncṓni n lēnaane

¹ Pimáreco, nó mpí ke Nfáasone nn nní rí séni, nṓn ye unyine n yē un akópe n wai, ani ye m purú aní ne ncée sone-i u peseri. Ani ye nómenécíre tí te mewai mē meco áme kape nó léeme.

² Ani nc̄oni n l̄naane. L̄ kani ȳe ne Kirisi is̄e rint̄iki ye l̄.

³ Uye un m̄ m̄usu re úu kusa we, k̄úu k̄o p̄ee líka tu, um̄ecire kuu k̄iraase.

⁴ M̄pá úye uk̄e ye uricuruu m̄ewee ripaí. Un n̄ ye te li rikók̄ori we uk̄e um̄ecire ne m̄ũjeisene, ái kape ne pic̄o.

⁵ Li we re m̄pá úye ye ȳe ȳe c̄eri uu s̄imisi l̄ kuu n̄ wa.

⁶ Li pise re usoi nk̄o kapi Uléecaa Ns̄imé n̄ céesi uk̄e ulik̄o ne uucélaa kecáa p̄ipaí n̄ l̄ni.

⁷ Ani kape nómenéc̄ire kiraase, ápi ye Uléecaa s̄ennyi. L̄ ke usoi uu n̄ lukesi kuu ye kpasi.

⁸ Uye un umela lik̄o n̄ lukesi, uu umela lik̄o ȳenu. Amá úye un Nfáasone lik̄o n̄ lukesi, uu Nfáasone mela ȳenu, lelee nn̄i nfáa teneciré.

⁹ M̄ewai s̄one piwai ápi kape ye ró pi. Li we re t̄on l̄ piwai ne n̄ ηmóóp̄ul̄, itun̄e ye s̄ontile, m̄pá úye uk̄e l̄ kuu n̄ lukesi kpasi.

¹⁰ L̄ n̄nya kai nkp̄eni nn̄i l̄ kuwai ní we, t̄ok̄e p̄isoi nn̄i r̄la n̄ nȳisel̄, ái ne t̄osu t̄o ne p̄e t̄o Kirisi ne kefa n̄ tenel̄.

Icélaa t̄ar̄o ne iyáhaa

¹¹ Ani ripaí l̄ kam nkp̄eni tinéc̄uruu ne kunénipe nó n̄ w̄oi mek̄one mek̄one.

¹² M̄pí nn̄i p̄ee n̄ w̄éesi re p̄isoi pik̄e pi pakare p̄ee nó c̄ohl̄ te ani k̄erii. Api la pik̄e Kirisi nkp̄o kunap̄éek̄o kecáa n̄nya íwe inyine li.

¹³ Pik̄ek̄e p̄e ricuruu ápi is̄e t̄ikil̄, amá pi p̄eé la re nóok̄e k̄erii pik̄e ne nópinék̄e p̄e n̄nya rikók̄ori n̄ wai.

¹⁴ In n̄ee, ke Up̄iima Yeesu Kirisi uu kunap̄éek̄o kecáa n̄ kpu ηmane ye n̄e t̄ikók̄ori waise. Líka lic̄o ái lik̄ecáa kp̄al̄. Kunap̄éek̄o kecáa nkp̄o mee t̄iyese ke ket̄e kecáa lik̄o ái k̄o nkp̄eni keném̄ee kuláa k̄úka má, am̄ k̄o nkp̄eni pik̄aip̄ink̄ee li kp̄al̄.

¹⁵ Ai nk̄e n̄ee nk̄eciré ye linyine yoriye, amá Uléecaa uk̄e ró pansese p̄isoi fale ye ye yoriye.

¹⁶ M̄pí nn̄i p̄ee piisoi k̄ém̄ee ns̄imé mm̄ú n̄ t̄ikil̄ kam̄ ne welu re Uléecaa uk̄e nk̄iñ̄iñ̄e pi he uu k̄o íwe pi t̄eni. Nk̄iñ̄iñ̄e ne píwet̄u pik̄e k̄o Uléecaa kuyu Isirayeli kecáa n̄ we.

¹⁷ Kai n̄eni ne n̄ kp̄isi, úka úu kape pic̄on̄ né rikp̄á. Iw̄oi ye inépiñ̄e kecáa nȳiselenle re ne Yeesu kecáa íwe lile.

¹⁸ Pimár̄eco, Uróp̄iima Yeesu Kirisi uk̄e íp̄eel̄ee nó nȳise. Amí.

Titelé ke Pòoli uu Efesi pikó n wói

Lélee ritelé nti kέmεε ní we

Uléεcaa icápine yee pee Efesi-pò, mekee Asii keteni-i ní we ke Pòoli uu ritelé nti wói un Ròm kuyu-i kukpaniilee-i we. Kirisi pikó pee ápi Pisuifi ne pepe Pisuifi kuu ri papalē. Meyá ke ritelé nti ari pikéi má, anó sone metikise kapí ne ri n kóri nnya (1:3-14). Kekoraane ke-i ke Pòoli uu piyulale ncee Yeesu metiki kέmεε pisoí nyíse (1:9). Uléεcaa ye ncée mmē isólú wale uké kelenε ketē ne keyóme mō (1:4). Amá Uléεcaa yee ne Yeesu Kirisi ritiki uú ne ncée mmē tó nyíse. Pòoli yee lē tó riyóó.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pòoli ye lē ke rinó rise ari yé n fe ari ní we Yeesu Kirisi nkpo kunapéékóó kecáá nnya nyerele uu símisi. Kirisi pikó pee ápi Pisuifi ne Pisuifi mpuri pikó ye pansεe mpuri nse pikó. Lisone lise kapí Uléεcaa kέmεε yósu. Kirisi ye iláaró kumεle riláule uu pepe pee ketaa n wene kase. Lē kέmεε kuú ne nkíηniηe mpa úye ka (1-3).
2. Utumε Pòoli ye Kirisi pikó pise re piké nfatene ne rinó rise ne nkíηniηe ke Uléεcaa uu ye n he m múflē. U pi ηmóópúselenle re piké isoi fale n le. Uu kó kumáre kέmεε pisoí ne picó metone kecáá pi céesi (4-6). U kó kétó-pò pi riηmóópúsεle re piké ye lélee ái Uléεcaa kέmεε n léeri ne tó. Lē nnya, mpa Kirisi ukó úye yee atapi kέmεε ní we ke Uléεcaa uu ye itópilū yee Nfáasone kέmεε n léeri pa (6:10-20).

Iyáhaa

¹ Née Pòoli yee Uléεcaa mela kέmεε Kirisi Yeesu utumε m pansε. Nó ke Uléεcaa uu n wée non Efesi-pò we non Kirisi Yeesu ne kefa kesε tikilē kam titelé nti wólú.

² Urósáa Uléεcaa ne Upíima Yeesu Kirisi piké ípeelée ne nkíηniηe nó nyíse.

Lisone ke Uléεcaa uu Kirisi nnya ró n he

³ Urópiima Yeesu Kirisi Usaa Uléεcaa yee ipakare te. U Nfáasone likó ncōpuri nnéi keyómecaa-pò ró hele un ne tó ne Yeesu Kirisi kupéneco kέmεε ró kpálē.

⁴ Uléεcaa uké kelenε mpa yo n wa, u ró wélele uu tó ne Kirisi kupéneco kέmεε ró pansεse upikó. Kupéneco kpē kέmεε kuú la re tóké n kpáiiilē ári kape kó uinipee-i akópe áka m má. Kuu ró ní la nnya kuu

⁵ uripó ne Yeesu Kirisi nnya mekee-me ró kpísi uu ró pansεse usipipi. Lē kuu unfanare kέmεε ró ní la ye lē.

⁶ Lē nnya, tóké Uléεcaa pakare re u tó ne ukεpipi lala Kirisi kupéneco kέmεε lisone píima ró wa.

⁷ U tó ne Kirisi kupéneco nnya ne unfanare mpiye nnya akópe ilasi kέmεε ne Kirisi menyε ró lésele uu aróképe ró sári.

⁸ Uléεcaa ye meyíkíyiki unfanare ró nyísele. Mewéesesōhō ne mesōhō nnéi kuu ró he.

⁹ U tíyεsele ari lelee umela kέmεε m pékaalē ceru. Háí mekee-me kuu unfanare kέmεε la re Kirisi uké lē wa.

¹⁰ Lélee re ituηe in n tu, Uléεcaa yé uyóopi use lesε. Uyee Kirisi. Uu keyómecaa-pò ne ketē nté likó nnéi kecáá iyóopi le.

¹¹ Uléεcaa ye tó ne Kirisi kupéneco kέmεε lirókó nnéi ró pale. Lē nnya kuú pee mekee-me ukemúnē-i ró wée uu ilúké yekei. Uricuruu yee la nnya kuu lē wa.

¹² Lē nnya, tó mpí tóo pee nní pifoí Kirisi ne rintá, tóké nkpeni Uléεcaa meyóopi ne siyóme ritaáse.

¹³ Nsímései mee nní Nsímé Kεcire mee ye usoi riyu n lɔ. Kani Kirisi ne kefa n tenε Uléεcaa uu pεε nwáí nó wai, Nfáasone kuu m máa re u yé nó pa kuu lē nó pa uké ne nyíse re uyεε nó te.

¹⁴ Nfáasone ke Uléεcaa uú ne rinyi re tó lisone kuú ne upikó m mémpo yē. Tɔn píyeyi akópe ilasi kέmee n le cάká-cάká kari ye lisone lē nnéi yē. Lē nnya, tókε Uléεcaa meyoopi ne siyóme ritaáse.

Pɔli iwelε

¹⁵ Lē nnya, hái kamí ne n kó te nɔ Upíima Yeesu ne kefa tenelenle nɔn kɔ pē nnéi ke Uléεcaa uu n wéε la,

¹⁶ ne ye nen keyóme n yáásine, ne ye mesére nó nnya Uléεcaa pɔnesεle. Ne ye keyómeyáhaa-i nónnénéi kecáá Uléεcaa wεle am te:

¹⁷ Urópíima Yeesu Kirisi Uleεcaa, Sáa meyoopi ukó uké mewéεsesohɔ nó he nóké ne u yē ani péε ne ísone u ceru.

¹⁸ Ne ye kɔ u píse re uké nóinénipeε wúkule. Nó pεε fe ani lē kuú ne nó n sée ceru. Nó pεε lisone kuu ye pē kuu n wéε n he mpiye ne linsone yē,

¹⁹ ani kɔ ceru re rínanε kuú ne tó mpí tóo nní ne kefa u n tenelē kέmee n keisi rín kumújé má.

²⁰ Nnanε píima mmē kuú ne Kirisi kέmee keisi uú ne pikpɔkpɔ kέmee u yukuse, uu kɔ ne keyómeεcaa-pɔ ukulukε-luke-mē kέyukɔótonε-i u tonse.

²¹ Kirisi ye lē nnya keyómeεcaa-pɔ iyóopi ne n-yóopinanε ne rínanε ne iwéεse píima ne mπά yo yeε rinyíri m má ne kekpeē wεle. U mπά yo kekpeē wεle. Ai leleε neni kumújé nkú-i ní we ηmanε kekpeē kuú we, amá ne leleε masí kepirε-pɔ n wέme kekpeē kuú we.

²² Uléεcaa ye mπά yo Kirisi iyóopi metene wale uu likεcáá u tonse. U u pale re uké Uléεcaa icápine nnéi uyóopi píima.

²³ Uléεcaa pikó icápine ye uipinε le. Umεsá nnéi kuú ne ikεmeé we un kɔ infaa nnéi te, Uléεcaa un kɔ ne umεsá nnéi Kirisi kέmee we.

2

Iye ke usoi uu ye nkɔ-i le uu nfáa-i lomɔ?

¹ Nó ne pεε mekeε-me nónnεcaai ne nóanékópe nnya pikpɔkpɔ le Uléεcaa inipεε-i.

² Ketē nté isoi icɔ kaní pεε le. Nɔ pεε mekeε-me uyē kani n nyáni re ketē nké uyóopi tikilenle. Uyεε nní neni pεpεε Uléεcaa pipakare n yúlu isoi kέmee we.

³ Pimεcɔ ke tóo kɔ pεε mekeε ntónéi mmú we, tɔn merópóla wai, tɔn sirómújé ne merósɔhɔ cire ne irósoi le. Merówee mē nnya, tó ne kɔ péε ne sá re Uléεcaa uké ukuwó kέmeé ne ró túhaane picɔ mecɔ.

⁴ Amá Uléεcaa yèè meyíkíyiki usoi íwe ténle. Unla píima nnéi kuu ró nyíse.

⁵ Lē nnya ke Uléεcaa uu tóo pεε ntócaai nnya ní we yarε pikpɔkpɔ uinipεε-i nfáa fale he. Ani yē te ípεelée kuu nó nyíse nnya kuu nórinéyu lɔ.

⁶ Kesé ke Uléεcaa uu tó ne Kirisi Yeesu pikpɔkpɔ kέmee yukuse uu kɔ kesé ukεmee keyómeεcaa-pɔ ró tónse.

⁷ Leleε masí kepirε-pɔ leeri, ari pεε yénu re ípεelée kuu Kirisi kέmee ró ní nyíse ye lisone píima le leε ái píkaí kutene ní we.

⁸ Uléεcaa ye ípεelée nó nyísele uu nónnéfatenε nnya nórinéyu lɔlu. Nóricúruu áni kei líka kuwai we. Uléεcaa ihεε ye nyi.

⁹ Ai nómenéwai sone nnya kuu nó yóriye. Lē nnya, úka úu kapε umεcire n taáselē te umεwai sone cire mee u yóriye.

¹⁰ Mesei, Uléecaa ricurru yee ró wa. Tó ne Kirisi Yeesu kupéneco kémee kuu ró wa re také ye nkpéni fe také ye lisone wa. Uléecaa yee mekee-me mewai sone mē tó yekeilē te také ye me wa.

Tó Yeesu Kirisi kupéneco kémee písoi píse le

¹¹ Ani lē kaní pee mekee ní we léise! Nò pee písoi pinyine le ke Písuifi api ye pee n sée re pikéciré. Amá in kò ne usoi kunipe kpee pē ticurru sisoipipi meké riké.

¹² Lē nnya, ani kò te nò pée uye-i ne Kirisi ketaa wele. Nò pée wele yare písáne Isirayeli pikó kecəpe, áni Kirisi má, áni líka má rinóo ke Uléecaa uu pi n yekei kémee, líka ái we kani yé ne rintá, áni kò ketē kecáá ríka Uléecaa má.

¹³ Nò pée ne ketaa u wele. Amá Kirisi menye mee n kòonu nnya, nò nkpéni Kirisi Yeesu kupéneco kémee ne u rikole.

¹⁴ Lēlee re Kirisi yee ntókíniye. Uyee tíyese ke Písuifi ne mpuri sane pikó api pansé mpuri nse. Unkpò kunapéékóo kecáá kuú ne iláarò yee pee pikepáápáá m píneilē yare mmēle riláu.

¹⁵ U Moisi isé nnañe ne lē nnéi lee i m páápúse tinnele uu pee Písuifi ne mpuri sane pikó kpísi uu u ne pē kupéneco kémee pi pansese mpuri fale nse. Lē kuu nkíniye ne ní ka ye lē.

¹⁶ Unkpò kunapéékóo kecáá kuú ne Písuifi ne mpuri sane pikó pansese ipiñe ise, uu pi ne Uléecaa kecəpe nsímé nyóonse. Iwe kuu kunapéékóo kecáá n lí uú ne kpi ye iláarò kpule.

¹⁷ Nsímé Kεciré mee ye nkíniye n he kuú ne ka uké nó mpí nóo pee nní ne ketaa u ní we ne nó mpí nóo pee nní ne u n kólē símisi.

¹⁸ Uyee tíyese ke tó Písuifi ne mpuri sane pikó ari ncée má ari ye ne Nfáasone nse kóló tíki arí ne Sáa Uléecaa kémee sí.

¹⁹ Lē nnya, áni kò nkpéni písáne, áni kò picéetəñé. Amá nó ne pē ke Uléecaa uu n wée ye kuyu kuse pikó le. Nò nkpéni Uléecaa keyò pikó le.

²⁰ Nò nkpéni panséle keyò kee m mómaalē. Pitume ne antepuye pee kerikui. Kirisi Yeesu ricurru yee kesinui ripare.

²¹ Uyee tíyesele kake páápú ken cālē. Uyee tíyesele kaké we. Ke Uléecaa keyò le kuu umεciré n yekei.

²² Nó ne picò nóo ripéne ani pansé Kirisi kupéneco kémee keyò kē ke Uléecaa uu m móm un ne Unfaasone kekeméé we.

3

Pikei ke Uléecaa uu mpuri sane pikó kémee Pòoli n forii

¹ Kirisi Yeesu pikei kam n wai nnya ke nē Pòoli am akpanii kémeeé we. Nó mpuri sane pikó mpí nnya kam íwe iyē nnéi le.

² In n la, nó kò te Uléecaa ye kefa ne né fénne uu né forii re ké ukemúñé kémee nń nnya pikei u wa.

³ Uyee uricurru lipéké-peké lē né yéneise. Linsímé kamí pee nní nkáripí nó wóipò.

⁴ Nòn n keē, nó céri re ne Kirisi nkó mee m pékaalē kecáá meyansei nyule.

⁵ Uléecaa uu pee mekee-me lipéké-peké lē sisoipipi nyíse yare kuu nkpéni nní Unfaasone ne rintíki uú ne pitume kuu n wée ne antepuye li nyíse.

⁶ Lipéké-peké lee nní: Písuifi ne mpuri sane pikó ye panséle ipiñe ise. Lē nnya, lisone lise kapi kò má. Pi yé kò lē ke Uléecaa uu Nsímé Kεciré mee pi ne Kirisi Yeesu m péneselē nnya n yekeilē yē.

⁷ Nsímé Kεciré mmē pikei kam wai. Uléecaa yee unfanare kémee pikei né forii uu kenémee unnañe nyíse.

⁸ Uléécaá pikó nnéi kecɔpe, née ye ám líka tu, m̀pá ne l̄, u ppe kefa ne né fénne uu né forii re ké mpuri sané pikó Kirisi lisone lee áí kutene rí we símisi. Nsímé Kεcire ye mu.

⁹ U kó né forii re ké tíyese písoi piké yé l̄ ke Uléécaá uu lipéké-peké l̄ n waine. Uyee m̀pá yo wa. Mεκεε-me kuú ppe li pékaal̄.

¹⁰ L̄ nnéi lee iyóopi n le lin keyόμεcaá-pó r̄nane má yé nkpr̄ni Uléécaá icápine nnya ceri re Uléécaá mewéesesohó áme mepéhé kulúí kέmee kumún̄é má.

¹¹ Uléécaá kemún̄é kuu mεκεε-me n yekei uu kó nkpr̄ni Urópiima Kirisi Yeesu kέmee ke wai ke l̄ nnéi ai t̄ikil̄.

¹² Kari nní ne Kirisi m̄ p̄nel̄ t̄n kó ne kefa u tenel̄ nnya, tó ncée mále tóké ne tirópó ne kefa keσε Uléécaá rikó.

¹³ L̄ nnya kam nó símisi re nórinépó ári kape íwe kam nókenécáá n le nnya caai. Nó kai meníne ríyu waise.

Kirisi nla nsímé

¹⁴ L̄ nnya kam Sáa Uléécaá keyu-i anui wulal̄ nen nókenécáá yáási.

¹⁵ Ukeméé ke amáre nnéi nyee ket̄ kecáá ne keyόμεcaá-pó r̄ we aa léeri.

¹⁶ Ne ye u pise re Unfaasone nké nóin̄esoí kέmee meýá nó m̄ papukuse yare ke umeyóopi áme m̄ piye mecó.

¹⁷ Ne kó u pise re Kirisi uké nónnéfatené nnya nóanékín̄ kέmee n we. Ani r̄la kέmee in̄ín̄í wa ani kó nkemee r̄sone papisi.

¹⁸ P̄é uy-e-i ke nó ne Uléécaá písoi nnéi ani yé fe ani céru re Uléécaá nla r̄n̄ kumún̄é má. N̄ mep̄éré ne mecáa ne mecímá wele, nn̄ kó cāl̄.

¹⁹ Kei kani yé kó ceri re r̄la mm̄ ne menyuwe nnéi fele. L̄lee yé kó tíyese Uléécaá uu nókenémee ne umesá nnéi n we.

²⁰ Uyee kerómee ne rikohó keisi. U yé fe uu kerómee wai ai tósu l̄ kari ye m̄ pise née l̄ kari ye r̄í musí.

²¹ Uléécaá yee Kirisi Yeesu kέmee ne uicápine kέmee m̀pá ncɔpuri r̄-yei-pó ne m̀pá píyei-pó ríyu te. Amí.

4

Nfatene kέmee rin̄o rise piwai

¹ Ne Upiima nnya akpanii-i wele. Nó ke Uléécaá uu nní n sée kam pise re ani n s̄one, nónnésé nké n nyisel̄ te l̄ kuu nní nó n sée ns̄e kani s̄one.

² Ani kape áyu n wéési. Amá ani mesére n láárú n̄n̄ purú. Ani r̄la ne nómenécɔpecire m̄ múinel̄.

³ Ani rin̄m̄ópú ani rin̄ó rise ke Nfáasone nn̄ nó n he m̄ múíl̄. Nfáasone mee Uléécaá-i n léeri yé tíyese ani nónnén̄éí m̄ p̄nel̄, nkín̄niye nn̄ nókenécɔpe we.

⁴ N̄o ipiye ise kecáá ílese le. Nfáasone nse mee kó nónnén̄éí kέmee we. Likei lise nnya ke Uléécaá uu kó nó sée.

⁵ Upiima use kóló ne nfatene nse kóló kani má, ani kó míni mese kóló wole

⁶ Uléécaá use kóló yee we. Uyee písoi nnéi usaa. Uyee ntón̄éí kecáá t̄ú, un ntón̄éí kέmee we un kó ntón̄éí kέmee pik̄ei wai.

⁷ Amá Uléécaá ye ntón̄éí mmú kέmee m̀pá úye uih̄ee hele ne impeh̄é Kirisi yee m̀pá úye líkó musí.

⁸ Li Nléécaasimé-i wólaal̄ te:

Kuu keléécaá riñtáá,

u ne pikpaniikó ripénele,

uu lih̄eh̄ee sisoipipi h̄onente.

⁹ Te íye ye nkpr̄ni l̄ te u keléécaá ritaá? Li nyise re uké kelene riñtáá, u ket̄e metene kuhóre kέmee ricepile.

10 Uyɛ rincɛpimɛ cirɛ yɛɛ kɔ ritaá uu keléécɛa fáau uú nɛ ketɛ nɛ keyómɛ nnéi n yipaalɛ.

11 Uyɛ wa rɛ pinyinɛ piké pitumɛ, picɔ piké antepuyɛ, picɔ piké Nsímé kecirɛ piyóó, picɔ piké Uléécɛa icápinɛ pikpeenwai nɛ picélaa.

12 U pi wéelɛ rɛ uké lɛ kapi yé upikɛi n wa pi nyíse, piké pɛ kɛ Uléécɛa uu n wéɛ céesi lɛ kapi yé Uléécɛa icápinɛ m papukusɛ.

13 Kei kɛ ntónéi ari yé pɛɛ céri rɛ likɛi lisɛ karí nɛ Uléécɛa Kɛpipi kémɛɛ kɛfa tɛnɛ. Tɔ pɛɛ lɛ papisilɛ yarɛ kɛ Kirisi uu m papaalɛ mɛcɔ.

14 Lɛlɛɛ yé tíyɛsɛ ári yé pɛɛ uyɛ-i n wɛ yarɛ siwá sɛɛ nɛpá icélaa íyɛ yɛɛ ní wɛ n tɛkɛlɛ, písɔi pɛɛ yɛ picɔ nɛ pinnɔɔmɛ kuyúi n tã ápi yé pɛɛ ró kírɛasɛntɛ.

15 Nla kɛ tɔɔ nɛ nsímései símisi tɔn kɔ lakaanɛ tɔn nɛ urówéésɛ Kirisi kupénɛcɔ nnéi kémɛɛ pelu. Uyɛ ríyu.

16 Uyɛ nnya kɛ ipinɛ ii kecirɛ nyɛnu, isitanɛnɛ nnéi sin mulɛinɛlɛ. Lɛ nnya kɛ nɛpá nlɛsɛ ní-yɛ nn nla kémɛɛ mpikɛi wai, ipinɛ nnéi yɛɛ nla kémɛɛ m pelulɛ in papisi.

Kirisi pikó isoi fale nsímé

17 Lɛ nnya kamí la ké nsímé mmú nɛ nó cési nɛ Upíima rinyiri ani kóm tɛ áni kapɛ kɔ nkɛpɛni nsé tikpá yarɛ pɛpɛɛ ápi Uléécɛa m pakarɛlɛ. Mpɔlɛcɛɛ kɛ pisimúnɛ asi pi tikiselɛ.

18 Pimɛsɔhɔ yɛ kuɛmaha-i lomɔlɛ ápi pɛɛ Uléécɛa isoi kémɛɛ wɛ. Kapi pinnéi piníri ápi Uléécɛa nkó nka nyu, piakinɛ an kɔ taká nnya.

19 Ápi nkɛpɛni lisɔnɛ nɛ likóɛɛ nyu. Méwoo méwoo kapi wai, hái apí nɛ mɛsɛiciré wai mmé nɛɔpuri m pɛnɛlɛ pin wai.

20 Amá ái lɛ kapi nó Kirisi cereisɛ.

21 Ái céreisɛ rɛ nɔ ukɛcáá nkó nnéi kónlɛ apɛ kɔ nsímései mɛɛ Yeesu kémɛɛ ní wɛ nó céesi ani kóm.

22 Lɛ nnya, ani nóinésɔi kpurɛ riyá. Nómɛnéwɛɛ kpurɛ yɛ mɛ. Mɛlikáipi-káipi yɛ nɛ nkɔ-mɛ nó sínlɛ.

23 Ani tíyɛ Uléécɛa Nfaasɔnɛ nké nókɛnɛmúnɛɛ cɔnsɛ.

24 Ani isoi fale kpísi ani tani yarɛ kɛ Uléécɛa uu ní la. Nsímései yɛ tíyɛsɛlɛ ii asɛi n tikilɛ in kɔ kpáilɛ.

25 Lɛ nnya, ani nnóɔmɛ riyá nɛpá úyɛ uké yɛ uucɔ asɛi símisi. Tɔ ntónéi mmú ipinɛ isɛ ilɛsɛ lɛ.

26 Nɔn yɛ n wóɔsi, áni kapɛ yɛ akóɛɛ wa. Ani yɛ nókunéwói kpu itunɛ iké kelɛnɛ loó.

27 Ani kapɛ yɛ kuníri ncéɛ hɛ kuké ncaai wa.

28 Uyaa úu kapɛ kɔ nkɛpɛni piyaa rikpá. Amá uké rinɛmóɔpú uu yɛ kɛfa kɛsɛ nɛ uanipɛ pikɛi pinyinɛ wai uú nɛ lɛ, lin kɔ úyɛ m párilɛ, uu fɛ uu liute léni.

29 Nsímé kóɛɛ nka nɛn kapɛ yɛ nónnɛnɔ-i léemɛ, amá liké mɛɛ mɛɛ yé usoi ikari rinkpásɛ ai kɔ pɛpɛɛ kutu nó n cólɛ lisɔnɛ wai.

30 Ani kapɛ yɛ Uléécɛa Nfaasɔnɛ ripɔɔ caaisɛ. Mɛɛ mɛɛ Uléécɛa nwoi kuu nókɛnɛcáá n wa keyáa kɛ kuu nóanékóɛɛ kémɛɛ nó ní lesɛnɛ cáká-cáká nnya.

31 Ani nsímé pifanaankɛɛ nɛ mɛsɛɛwai nɛ kuwói nɛ pisɛnkɛɛnɛ nɛ picɔ alɛ nɛ mɛwai kóɛɛ nɛɔpuri nókɛnɛcɔɛɛ lesɛ.

32 Ani n láárúnɛ, nɔn íwɛ tɛnaanɛ. Ani nómɛnɛcɔɛcɛirɛ n sárikɛɛnɛ yarɛ kɛ Uléécɛa uu nó nɛ Kirisi kupénɛcɔ kémɛɛ nó n sárei mɛcɔ.

5

Mɛtél kémɛɛ isoi nsímé

1 Nɔ siwá sinyinɛ lɛ kɛ Uléécɛa uu ní la. Lɛ nnya, ani umɛcɔ n wai.

² Nla nké nínésosi nnéi kémee n we. Ani yē lē ke Kirisi uu ró n la uu unfaa kpisi uu tó nnya he yare inyóonsese, Ulééca u u i yósu nsone.

³ Lē kái ne n sá re liké Ulééca sipipi kecape n we ye nní: Méwoo méwoo pinasiwélaa ne mékperinkrewai née memá nnáápi nkó nka nín kape nkpáni nókenécawe n we.

⁴ Ai kō ne sá re nōké asímé kópe née inírisimé née akpéri kópe m má. Ai nyamí. Amá Ulééca ipakare nmane iké n we.

⁵ Ani kō nsone re méwoo méwoo mewai ute úka ne úkperinkpekó úka ne memá nnáápi ukó úka úu lē ke Ulééca ne Kirisi api piyóopi kémee ne pipisoi m mé kémee líka yenune. Memá nnáápi pó ne kō pilényóonse picō le.

⁶ Ani kape tíye unyine uké nwoosimé ne nó kírāase. Lē nnéi nnya ke Ulééca kuwōi aku pisoi pēe ápi u m pakarelē kecáá we.

⁷ Lē nnya, nó ne pē áni kape nka kémee m pénélē.

⁸ Nō pēe mēke mēsei kuḡmaha-i wele. Nō nkpéni nó ne Upíima kupéneco nnya metéi-i wele. Lē nnya, ani n sōne liké n nyíselē te nō metéi sipipi le.

⁹ Likumúnjé re lelee ye metéi kémee n léeme lee nfanare ne nsímései pitiki ne aseí.

¹⁰ Lē nnya, ani n wéési nōké lelee ne Upíima n sá n nyu.

¹¹ Nó ne kuḡmaha kémee mewai áni kape nka kémee m pénélē, amá ani ye me yámne.

¹² Mēsei sei lē ke pisoi pēe api meya n wai pisímé ricuruu ye isei wele.

¹³ Amá pi ye pin pimewai mē n yámne, me ye metéi kémee léémee amē kúcere wai.

¹⁴ Lē nnya kapí maa re:

Pó nkó pō nní n lōni, a yisi.

A pikpōkpō kémee yisi

Kirisi uké pēe metéi pō nyíse.

¹⁵ Lē nnya, ani nónnésé kecáá musí nsone. Ani kape n sōne yare piníri, amá ani n sōne ne mewéesesōhō.

¹⁶ Ani kape tíye itunje iké méwoo n tósu, li we re siyáa nsí-i kari nní n we ási nyamí.

¹⁷ Lē nnya, áni kape meníri n tū. Ani rinmóópú ani Upíima mela ceru.

¹⁸ Aani kape ye píta m pomaalē. Lē ne méwoo méwoo mewai le. Amá ani tíyese Ulééca Nfaasone nké nó n yipaalē.

¹⁹ Ani ipakare siyome ne akéhe ne siyóme ncōpuri ke Nfáasone nn nó n he ne nómenécōpecire n ḡmóópúsenelē. Ani kefa kese ne ipakare siyome Upíima yō.

²⁰ Ani ye mpa píyei ne mpa yo kémee Sáa Ulééca pōnēse ne Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri.

Pinósi ne pipila mewee

²¹ Kirisi ipakare kani m má nnya, mpa úye uké ucō n waiselē.

²² Nó pinósi, mpa úye uké uula n waiselē yare kuu Upíima n waiselē.

²³ Li we re utisi yee unósi uwéese yare ke Kirisi uu Ulééca icápine nnéi uwéese mecō. Iyee uipinje, uyee iriyu.

²⁴ Lē nnya, mpa unósi úye uké uula n waiselē yare ke Kirisi icápine ii Kirisi n waiselē.

²⁵ Nó pinósikó, mpa úye uké uunósi n la yare ke Kirisi uu Ulééca icápine n la uú ha ne unfaa kpisi uu iyē nnya he yare inyóonsese.

²⁶ U lē wale re un míni ne unsímé ne pipáálá pi m masí, piké pēe pansē Ulééca pikó.

²⁷ U lē lalē Ulééca icápine iké ukeyu-i ríyu píima m má, iké n kpáailē, ncaai nín kape ríka i n tejlē née íi kape ncaai féé nka m má.

²⁸ Limεcɔ ke pinósikó pɔ́o yé kɔ pipinəsi n la yare kapi pimεcire ní la. Uye un uunəsi n la, uricuruu kuu lē la.

²⁹ Mεsei ye me re úka úu ye píkai uipinε cire niñni. Mpa úye yeε uipinε n nyóonsele uu kɔ ikεcáa m paílē yare ke Kirisi uu Uléεcaa icápine n wai mεcɔ.

³⁰ Kari uipinε ilese nnya kuu lē wa.

³¹ Li wɔlaalē te: Lē nnya ke utisi uu usáa ne úni yisine, u ne unósi apí ha péne apí pansε ipinε ise.

³² Nsímé mεε kelɔ nké-i m pékaalē ye mpíima le. Ne maa re Kirisi ne uicápine nkó ye mu.

³³ Amá nó kam kɔ ne lē tee. Li pise re mpá unósikó úye uké uunəsi n la yare kuu umεcire ní la, unósi póoké kɔ uula m pakarelē.

6

Siwá ne sipite kecáa nsímé

¹ Nó siwá, ani nópinéte m pakarelē yare ke Upíima uu ní la. Lελεε ne n sá re nɔké wa ye lē.

² A ye upósáa ne upóni ríyu waise. Tinóo foí ye tē ke Uléεcaa uu n he uu rinóo yekei.

³ Lελεε re li yé ne pó sɔnesi aa kɔ ketē kecáa nfáa taa-taa yenu.

⁴ Nó siwá pisaa, áni kape nósinéwá kéyu m páápúse, amá ani si n céesi siké kecíre wa yare ke Upíima uu ní la.

Piyasaa ne pikeikó kecáa nsímé

⁵ Nó pilási, ani ye nópinéyɔsaa ketē nté kecáa pakare ani aseí ne ríyu pi n waiselē yare kani Kirisi m pakarelē.

⁶ Ai pin nókenékúrí n we pin nó n nyáni ηmane kani yéé lē wa yare nɔ lalε liké sisoipipi n láárú. Amá ani pi m pakarelē te nɔ Kirisi pilasi nnya, aní n wéési re nɔké Uléεcaa mela ne kεfa kesε n wai.

⁷ Ani ne mpóonare pi n keisi yare Upíima pilasi. Ai kape n we yare kesoiipipi kani keisi.

⁸ Ani n nyu re mpá pó úye pɔn ulási née pɔn mepócíre n te, lisone lē kaa n wa kulaa kaa sɔnti pɔké Upíima kémεε yé.

⁹ Nó piyasaa, nóoké kɔ limεcɔ nópinékεikó n wai. Ani nómenécíre tí, áni kape pi n senkeε ne rikpákárá. Ani n nyu re nó ne pē usaa ye keyómεcaa-pɔ welε. Úu ye usoi keyu-i ripaí uú ne n túhaane.

Kirisi ukó itɔpilū

¹⁰ Ntórɔo ye nkpéni mmú re ani nó ne Upíima kupéneεcɔ kémεε unnañe píima kpísi aní ne m páápú.

¹¹ Ani Uléεcaa itɔpilū nnéi kuu nó m pa kpísi aní ne kuníri apine kaku nó n wai lóo áku yé pεε nó feriyε.

¹² Ai sisoipipi karí ne tɔpu. Amá lελεε iyóopi n tú ne lελεε n-yóopinane m má ne lελεε ketē nté kuñmaha kémεε rinañe m má lin pekεsi karí ne tɔpu. Tɔ kɔ ne aníri kpákárá nyεε keyómεcaa-pɔ ní we tɔpule.

¹³ Lē nnya, ani nkpéni Uléεcaa itɔpilū nnéi kuu nó m pa kpísi, aní ne siyáa kópe kémεε tápisi, ái yé pεε nó feriyε. Nɔn n tápaalē ne kétɔ-pɔ, líka ái yé pεε fe liké nóinépinε riyóase.

¹⁴ Lē nnya, áni kape nóinépinε riyóase. Ani nsímései písímé kpísi ani waise kútampálá, aní kehalε-i ku n télē. Ani kɔ aseí pitiki kpísi ani waise kewenitukanka.

¹⁵ Ani Nsímé Kεcire mεε ye ne nkíñinε ní ka piyóo n la. Nké nó n we yare anéeri kani tanaalē.

¹⁶ Ani ye n̄pá yei n̄nnéfatenε kpisi yare kuwenikpáncúkú kani yé ne ukpááree Setani ihime melō n̄ kpu.

¹⁷ N̄opinéyulale piké rit̄pik̄n̄, Ulééca Nsímé nké rit̄pitéhe ke Ulééca Nfaas̄ne nn nó n̄ pa.

¹⁸ Ani ye k̄ l̄ ke Ulééca Nfaas̄ne nn nó n nyíse ritiki áni ne meséε iyáhaa nnéi mpuri n yáasi n̄n k̄ u welu. Ani kape l̄pile, ani nómenécíε kpisi aní pa, ani meséε ne kefa kesε upikó nnéi kecáá n yáasi.

¹⁹ Ani ye k̄ kenécáá u yáasi re uké tíyεε ké ye nen nn̄o n wúkule, ké ne ikari n céési pisoι piké leleε Nsímé Kεcire kémεε m pékaal̄ ceri.

²⁰ Mm̄ε ke Ulééca uú ne né tumme re ké nté ukeikó yeε ne urinyiri n t̄. Mm̄ε nnya kam akpanii kémεε we. Ne lalε ké ye n símisi ne ikari yare kai m pise.

Iyáhaa t̄r̄o

²¹ Unésáne kεcire Tisiiki ye Upiima ukeikó le ne aseí. U yé hap̄ uu leleε né n wai nnéi nó k̄énkεε n̄o k̄ ceru mm̄ε-i kam n̄ we ne l̄ kam n wai.

²² L̄ nnya kam nókenémεε u tumme re uké nó símisi mm̄ε-i kari n̄ we uké k̄ ne nóanék̄n̄ ninukuse.

²³ Sáa Ulééca ne Upiima Yeesu Kirisi piké pirómáreco Yeesu pikó nnéi nk̄n̄n̄ε ne n̄la ne n̄fatene he.

²⁴ Ulééca uké p̄ε nnéi pεε Ur̄opiima Yeesu n̄ la ái ne k̄éto ípεelée nyíse.

Τίτλέ κε Ρωλι uu Filipu pikó n wói

Lελεε rítelē ntí kέmεε ní we

Kirisi ketē kecáá, Masetuwaani ntaai kέmεε κε Filipu kuyu akú we. Uléεcaá icápine foí ye iyē κε Ρωλι uu kei n karií. Kukpaniilee-i κε Ρωλι uú पेε Róm kuyu-i we lin u cónlē te úu fe uké linyine wa uké kó ne Filipu pikó kecáá ripáí nnya. Uu पेé n tálē te u yé fe uu upikeicó tum piké ha icápine iyē tinmóópuse piké kó inkó kó. Kirisi pikó पेε Filipu kuyu-i ní we póo ihεε Epafurotiti papó re uké Ρωλι pa. Ρωλι uu rítelē ntí wólu uu u pa uú ne pí pónεε. Uu kó icélaa pi papó uu kó nfatene kέmεε pi ηmóópuse (4:10-20).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Ρωλι ye Uléεcaá pónεε re lē kai u rincón ye tíyεε Nsímé Kεcire nn kέyu sí (1:1-26).
2. Ρωλι ye Kirisi pikó पेε Filipu kuyu-i ní we ηmóópuselē te piké nfatene ne rinóo rise kέmεε iníní wa, piké kó pimεcire n cepiselē yarε κε Kirisi uu umεcire n kpísi uú ne ró li céesi (1:27-2:18).
3. Utumε Ρωλι ye Epafurotiti ne Timotee tum (2:19-30).
4. Tó Kirisi nyánile re uyē kari yé fe arí ne n tálē. Utumε Ρωλι ye aseí ró lésele lē kuu kesoiipi rikókari kake ye m má ní tíye uu पेé ne Yeesu Kirisi ηmane n tálē (3). Ρωλι ye Kirisi pikó rinmóópusele re piké mpónare kέmεε n we pin mpá yo kέmεε iwele ne pimεcire Uléεcaá anipe-i wailē (4).

Iyáhaa

¹ Tóo Ρωλι ne Timotee, Kirisi Yeesu pikεikó. Πεπεε Yeesu nnya Uléεcaá pikó m panse pin Filipu kuyu-i we ne पेπεε piicápine kecáá ní paílē ne पेπεε pí n léni kari rítelē ntí wólu.

² Urósáa Uléεcaá ne Upíima Yeesu Kirisi piké ípeelée nó nyíse api kó nkínine nó he.

Ρωλι ye Kirisi pikó kecáá Uléεcaá yáasi

³ Mpá píyei kam ye nen nókenécáá m musí, am nó nnya Uléεcaá pakare.

⁴ Mpónare kam ye ne mpá píyei nónnénéí kecáá Uléεcaá yáasi.

⁵ Li we re hái kékoraane ne neni-me kani né léni nen ne Nsímé Kεcire kóónulé.

⁶ Ne nyule re mpá líké íye wa, Uléεcaá yeε nní pikei sone mpí nókenémεε piwai n kóraane yé pi n nónlē hái ne kétó-pó. Lελεε re hái ne keyáa kē κε Kirisi Yeesu uu n sánti.

⁷ Simúnjé sē kai ne sá re ké nókenécáá m má. Ne meyansei ketóne kεcire rinékín kέmεε nó heelē. Likumúnjé re tó ne nnó ye Uléεcaá ípeelée kuu né ní nyíse kέmεé wele. Ne पेε mekeε Nsímé Kεcire ne kóónúlenle nen nkecáá tópu re nké iníní wa.

⁸ Uléεcaá ricurruu ye nyánile re lē κε Kirisi Yeesu uu nó n la mecó kam nó la ne kefa keεε.

⁹ Ne ye inéwele kέmεε Uléεcaá pise re nónnéla nké n taálē meséεe ani menyuwe m má, ani ye ne ceru ani lisone ne likópe kóólene cáká-cáká.

¹⁰ Ani ye पेé ne nsone túhaane. Lē kέmεε, nó पेé n kpáiiilenle áni yé ncaai níka m má keyáa kē κε Kirisi uu n sánti.

¹¹ Yeesu Kirisi yé tíyεεe ani mewai sone meyá wapisi ai Uléεcaá meyoopi ne ipakare kpáεe.

Utumε iwe ye tíyεεε Nsímé Kεcire nn kέyu n sí

¹² Pinémáρεcó, ne la re ani kó te leleε nní né n wa ye meníne lenle Nsímé Kεcire nn ne meyá kóónú.

¹³ Uyóopi pisóoca nnéi ne mpa yei kapi nkpeni nyu re Kirisi pikai nnya kam kukpaniilee-i we.

¹⁴ Upiima ye pinémáreco Yeesu pikó meya ppe akpanii kémeé né n yé nkpeni ikari waisele pin ne piripoo Nléécaasimé kóónúlě.

¹⁵ Mesei ye me re kufatoi ke picó apí ne Kirisi nsímé kóónúlě piké ne né n kehené nnya. Amá kefa kесе ke picó póo ne nsímé mmě kóónúlě.

¹⁶ Nla ke pē api ne Kirisi nsímé kóónúlě pin nyu re pinékei ppe re ké Nsímé Kεcire kecáá atopi n wai.

¹⁷ Amá íkehené kemúnjé ke pifoí pē póo ne Kirisi nsímé kóónúlě. Ai nfasimé sone kapi múlě. Pi lalé piké akpanii nnyé kecáá íwe icó né rikpáse.

¹⁸ Nka ín ncó caai! Mpa pin n kparálě néé in ne kefa kесе, Kirisi nsímé ye kóónúlēnle. Tinépóo ye láárúle, mesére kari yé kó n láárú.

¹⁹ Li we re nónéwele ne Yeesu Kirisi Nfaa mee né n léni nnya, li yé tíyese am akpanii kémeé lelu.

²⁰ Lě kamí ne nnénaŋe nnéi m mē te liké wa lee re isei íka mpuri íi kape né li. Amá in nkpo néé in kó nfáa, Kirisi uké neni ne mpa píyei-pó inépiŋe kémeé ríyu yě.

²¹ Nen nfáa m má, Kirisi yee nnéfáa, nen kó n kpu, nkpo nn kuláa né wai.

²² Amá in te li pise re ké nfáa m má nen ne pinékei wai, ám yé nkpeni céri yo kam yé wée.

²³ Mmē ne mmé kamí ne yóone. Ne cáipile ké tómpó ké ha Kirisi kémeé n we. Menéla mee mpa yo n tónaalě ye mē.

²⁴ Amá nó nnya, li pise meyíkíyiki re ké ketě kecáá nfáa m má.

²⁵ Ai céreise. Ne nyule re né nónnénéí kekúrí n we nen nó léni re nónnéfatene nké kéyu n sí non kó mpóonare má.

²⁶ Lě nnya, menépeepó nókenémee yé tíyese ai né nnya rikókari piwai nó kpá aní ne Kirisi Yeesu n tikilě.

Ani n náasi re Nsímé Kεcire nké kéyu ha

²⁷ Amá ani nse kō te lě ke Kirisi Nsímé Kεcire nn m pise re ani n we ke nónésoi íi yé n nyíselě. Lě kémeé, nen pilóólú nó n ka néé mpa nensá nókenékúrí n we, ké n kómēi pin símisi re nō nónnénéí kemúnjé kесе kpísile ani kekemeé iníŋí wai ca, non tinóo rise má non náasi re pisoí piké Nsímé Kεcire yósi ne nfatene.

²⁸ Ani kape tíye nópínéláaró piké linyine kémeé nókenéwuú toise. Lēlee yé pi nyíse re ncée mee ye usoi n fóm kapi tíkílě, ai kó nó nyíse re ncée mee ye usoi ríyu n ló kani tíkílě. Uléécaá kémeé kai léeri.

²⁹ Li we re Uléécaá ye nfanare nó nyíse re ani Kirisi ne kefa tene, amá ani kó uyě nnya íwe le.

³⁰ Asei kecáá, tó ne nnó tóo nkpeni kesé náasi. Ne ppe nónénípepe-i náásile. Nó kó nyule re ne ne wele nen náási.

2

Lě ke Kirisi uu umεcire rincépise un kó ne uwéese

¹ Ne yě te Kirisi kaní ne kefa n tenelě ye ikari nó rikpásele, unla nn nó ŋmóópúselě. Nfáasone nn nó pénelě, non nómenécōpecire lakaane non kó íwe ténaane.

² In lee ni mesei, ani rinépóo larukuse meyansei. Lě nnya kam nó pise re ani rísone n kómēine, non lakaane, non kefa pénelě, non kemúnjé kесе má.

³ Ani kape ye linyine íkehené ne méwoo ipakare nnya wa, amá ani ye nómenécíre ricépise aní n kpíílě te picó ye nó fele.

⁴ Nό úka úu kapε ye ukulaa likό ηmanε n wéési. Ani ye kα leλεε yé picα n yóriye wéési.

⁵ Ani kemúnjé kē ke Kirisi Yeesu uú pεε m má kecα m má.

⁶ Mpá ke u ne Uléεcaa api kékoraane-me isoi n sá, úu mmē kpísi uké ne pikεi wa uké ne umεcire Uléεcaa múnjεsene.

⁷ Amá uyē yeε ulikó nnéi kuu m má kepire ritα, uu umεcire ilási tani uú n we yarε sisoipipi.

⁸ Kuu lē umεcire n waise uú n we yarε sisoipipi, uu pεε umεcire cepise uu Uléεcaa pakare uú ha ne kpi. Hái kunapéékα kεcáá kuu pεε kα kpu.

⁹ Lē nnya ke Uléεcaa pα kα u ritaáse uu ketόne keε nmpá kéye n fe kεcáá u tonse uu kα rinyiri tεε nmpá ríye n fe u he.

¹⁰ U lē wale re keyómεcaa likό nnéi ne ketē kεcáá nté likό ne ketē metene likό liké ye lin tinyiri tē n kō te Yeesu, liké ipakare ne anui kεcáá riwula.

¹¹ Mpá usoi úye uké Sáa Uléεcaa ríyu waise uu yóó re Yeesu Kirisi yeε Upíima.

Kirisi pikó piké ketē kεcáá n kpáilē

¹² Lē nnya pinésáne lala kecire, yarε kaní pεε nní né m pakarelē pεé uye-i kamí pεε nókenékúrí ní we, ani kα nkpéni kám nní nókenékúrí ní we wa liké lē tifaau. Uléεcaa ye nórinéyu lαε. Lē nnya, ani píyulale pē kuláa waise nōn iwame ne Uléεcaa riwure kémεε pikεi wai.

¹³ Li we re Uléεcaa yeε nókenémεε pikεi wai uu tíyεse re ani ηmurei ani pikεi n wai liké ne umεla n sá.

¹⁴ Ani nópinékei nnéi n wai inmúlaa ne nsímé pipásaine ápi kapε nókenécαpe n we.

¹⁵ Ani lē n we áni kapε ne ncaai níka m má, ani kα n kpáilē nōn we yarε Uléεcaa sipipi nsí kεcáá kápi ncaai níka n nyáni. Ketē nké kεcáá pisoι ye caailenle pin kα isoi kópe le. Ani pikεcαpe n we yarε metéi nōn kpáilē yarε awárepi,

¹⁶ te nō nsímé mεε ye nfáa n he pi palē nnya. Lē nnya, keyáa kē ke Kirisi uu n sánti, li yé ha nō nnya rikókαri né n we. Leλεε yé kα mεsei nyíse re pikεi mpí kamí ne nní n ηmóópúlē ápi méwoo wa. Nnépαone n n méwoo wa.

¹⁷ Nókenéfa kaní ne Uléεcaa n tenelē ye we yarε inyóonse kani u wa. Insá n kesi, pi yé né kpu menénye ame nóinényóonse iyē kεcáá kpápα. Mpá in lē né n wa, li né láárulé, tα ne nnō táké kα kesē mpóonare m má.

¹⁸ Liké kα limεcα nó n láárú, tα ne nnō ari kα kesē mpóonare m má.

Pαali ye Timotee ne Epafurotiti tū

¹⁹ Ne tálē te Upíima Yeesu un n ηmurei, né nfáani Timotee nókenémεε tumpo ké nókenécáá nkó kō liké rinékíη niηukuse.

²⁰ Tó ne uyē mεcire tóo nókenécáá músu. Úka ucα úu meyíkíyiki ne kutu nó cólē.

²¹ Pilikó cire ke pinnéi apí ne náási, piuka úu Kirisi Yeesu kulaa wéési.

²² Nórinécúruu ye nyule lē ke Timotee uu n nyíse re u aseι ute le. U umεcire Nsímé Kεcire pikεi kémεε pale. U kenémεε keisile yarε ke usoi uu ye ne usáa n keisi, tα ne uyē arí ne Nsímé Kεcire kóónú.

²³ Ne tálē te nen píyei n yē lē kamí ne kétα n tenene, né nókenémεε u tumpα.

²⁴ Ne kα ne Upíima tálē te né nfáani rinécúruu hapα am nó lóólú.

²⁵ Ne nyáni yarε né urómáreco Epafurotiti nókenémεε pesεpα. Tó ne uyē tóo keisi tōn Nsímé Kεcire ináa náási. Nō pεε kenémεε u tummele ani nmpá yo u cōse re uké ne nnécōη kémεε né come.

²⁶ Li meyíkíyiki ripáα u we re uké nónnénéi yé. Kapi u n símisi re nō ukufōη kō, li u ricōηle.

27 U meyíkíyiki kufón̄ finele uu nkp̄o heire. Amá Uléécaá uu íwe u tén̄i. Ticuruu ái umecire kuu íwe tē, u k̄o n̄é íwe tén̄le re nnép̄oocaaí n̄n̄ kape n̄ kp̄alē.

28 Lē nnya kam ȳoñe re k̄e n̄ókeném̄e u pesep̄o n̄oké u yē liké n̄o larisi ai k̄o n̄é mp̄oocaaí hasu.

29 Lē nnya, ani n̄o ne Up̄iima rin̄o rise k̄ém̄e ne mp̄oona re p̄iima k̄ém̄e u ȳosí. Ani ye pisoí mp̄i nn̄éí p̄ee umec̄o n̄i we r̄iyu waise.

30 Li we re Kirisi pik̄ei nnya kuú p̄ee kp̄ine. U nkp̄o ȳosile uké ne n̄é l̄é kei k̄áni yé n̄ fe n̄oké n̄é l̄é.

3

Lē kapi ye Uléécaá k̄ém̄e aseí rint̄iki

1 Pimár̄ec̄o, lē nnya liké nkp̄éni n̄o n̄ láárú re n̄o ne Up̄iima rin̄o rise k̄ém̄e we nnya. Ai n̄é c̄oñl̄e te k̄e mm̄ē kam piw̄ole n̄o m̄ masí piw̄ole n̄o rikp̄á. N̄ónn̄és̄one ye mu re k̄e l̄e piw̄ole n̄o rikp̄á.

2 Ani n̄ómen̄éc̄ire ne pik̄eik̄o kp̄ááree t̄i. Pi sip̄opi ne asele le. Ai lē kapi piké kec̄áá n̄ céesi leé piké ȳíkíyiki,

3 t̄o meyíkíyiki k̄elē, ái p̄ē. T̄o Uléécaá Nfaas̄one ne up̄ik̄ei wai. Ai ket̄one k̄e kun̄eyu inyek̄ii ii n̄é n̄ heel̄ē kam̄ ne t̄alē. Li rik̄ók̄ari ró wele re t̄o rin̄o rise k̄ém̄e ne Kirisi Yeesu we.

4 N̄é n̄é p̄ee fe am̄ ne ket̄one k̄e ke kun̄eyu inyek̄ii ii n̄é n̄ heel̄ē n̄ t̄alē. In te p̄inyine ye músu re pi yé fe ap̄i ne ket̄one k̄e ke pik̄uyu inyek̄ii ii pi n̄ heel̄ē n̄ t̄alē, n̄é yé p̄eé lincee m̄ má ai mp̄á úye t̄osu.

5 Pi n̄é m̄arile ap̄i keyáa páha-paha tun̄é n̄é k̄e. Ne Isiraȳeli uk̄o ȳíkíyiki le, P̄enyam̄e mp̄uri uk̄o. Ne U-ep̄iree le, Pi-ep̄iree p̄ee k̄o n̄é m̄ari. Ne Pisuií isé met̄iki k̄ém̄e Ufarisi le.

6 Ne k̄eyu toi kam ye p̄eé ne Kirisi pik̄o n̄ wéék̄uselē. Pisuií isé pit̄iki k̄ém̄e, am̄ p̄ee ncaai n̄ka má kapi yé ne n̄é n̄ túhaane.

7 Lē kam̄ p̄ee nn̄i n̄ kp̄íll̄e te kul̄áa lik̄o kam k̄o nkp̄éni Kirisi nnya nyáni re kel̄ól̄e ye ke.

8 Ne nkp̄éni ricuruu mp̄á yo kp̄íllen̄le yare likp̄ár̄ak̄o. Un̄ép̄iima Kirisi Yeesu kam meyíkíyiki n̄ nyu ye n̄é t̄osí mp̄á yo. Uyē nnya, ne ηmureile am̄ mp̄á yo f̄óm̄ni. Kirisi ηman̄e yee keném̄e r̄iyu má. Ne lit̄r̄o nn̄i nn̄éí kp̄íllen̄le yare ayúí k̄e ne Kirisi n̄ yē nnya.

9 Ne la re t̄o ne Kirisi t̄oké rin̄o rise m̄ má. Am̄ aseí ute re ne isé t̄ikil̄ē nnya, amá ne aseí ute le re ne Kirisi ne k̄efa t̄ene nnya. Uléécaá k̄ém̄e kai léeri re usoi uké ne n̄fatene ritá úu ne panse aseí ute.

10 Likei lise leé rip̄oó n̄é n̄i we leé re k̄e Kirisi ceri k̄e k̄o n̄nan̄e mm̄e m̄eé pikp̄okp̄o k̄ém̄e u n̄ yukuse yē, k̄e uiwe ic̄o li k̄e k̄o unkp̄o n̄c̄o kpu,

11 nen̄ ne t̄alē te Uléécaá yé pikp̄okp̄o k̄ém̄e n̄é yukuse.

Lē ke usoi uū ne pitule n̄ nááp̄o

12 Am̄ la k̄e re ne lē kam̄ ne pitule n̄ nááp̄o piȳene masile n̄é ne pipanse masile usoi nk̄o yee úu ncaai n̄ka m̄ má. Amá likei lē kam̄ ne piȳoó nááp̄o. Li we re Kirisi Yeesu ye n̄é k̄o piȳoó masile.

13 Pimár̄ec̄o, am̄ te ne in̄éh̄é piȳoó máálen̄le, amá likei lise kam̄ n̄ wai yee re ne lele n̄ t̄omp̄o paleile nen̄ p̄ee leleé k̄eyu-p̄o n̄i we ne pitule nááp̄o.

14 Lē nnya, ne nááp̄o re k̄e tu k̄e in̄éh̄é ȳosí. Uléécaá ye ró séi re t̄oké Kirisi Yeesu ne rit̄iki t̄oké ha kel̄écaá-p̄o i ȳosí.

15 T̄o mp̄i nn̄éí t̄o nn̄i Kirisi kup̄énc̄o k̄ém̄e m̄ pelalē, t̄oké men̄éc̄o mm̄e m̄ músu. In te n̄óken̄ém̄úñ̄e ye linyine k̄ém̄e ne ken̄ék̄o k̄óól̄elē, Uléécaá yé t̄iyese ani nsím̄esei kom.

¹⁶ Mpá lin íye n we, kei kari nkpéni nní n tu, li pise re tóké nsé tipéne tóké ne kéyu n sí.

¹⁷ Pinémárecò, ani menécò n wai. Ne lè kani yé n sòne pinyíse nó masile ani yénu. Lè nnya, ani pèpèe menécò n sòne inípe n tapaalè non ne sòne.

¹⁸ Mesére kam nsímé mmú nó símisi. Mèniini ne rikíj kam kò nkpéni ne písímé nó n kpálè te pisoì meyã pèe pinsè kémee nyíselè te pi Kirisi kunapéékò pilaarò le.

¹⁹ Kelólé ke lipite pè api yé ne kétò kpu. Pialoi nyee piuleecaa. Lèlee yé pèe isei pi n wa kapí ne meníjè rikókòri wai pin ketè nté likò ñmanè kecáá músu.

²⁰ Amá tó ne keléecaa-pò kuyu pikó le. Kei-pò ke Upíima Yeesu Kirisi kam m mé uu léerine uké Uróyulale.

²¹ Uyee irópijè nnyí yee nní isei ní we consene iké ne uikó yee ríyu m má menyíne n we. Unnañe mmè kuú ne mpa yo kecáá iyópi n le kuú ne lè waine.

4

¹ Pinémárecò lala, li ripòò né wele re ké piyéne nó rikpá. Nòò nnépòonare, nóò kò ríyu né waiselè. Lè nnya pinémárecò lala, ani lè n kenjaalè, nóinépijè ñi kape nó ne Upíima kupéneecò kémee riyòò.

Pòoli ye Filipu pikó mesòhò kpálè

² Nò Efotii ne Sentiki kam ñmóópúselè te ani rinòò rise m má non ne kesé Upíima tikilè.

³ Pó unékèicò kecire yee kefa kee ne n keisi kam pise re a pi lé. Kesé ke tó ne pè ne Kelemaa ari Nsímé Kecire ináá náasi ne pinékèicò picò anyiri nyee nfáa ritelé * kémee ní we.

⁴ Liké mesére nó n láarú re nó ne Upíima kupéneecò kémee we. Am kò kpá re liké mesére nó n láarú.

⁵ Ani tíyese pisoì nnéi piké nónnénare kecáá n nyu, Upíima ye nnyáã waimelè.

⁶ Ani kape ye líka nfasímé tóne. Amá ani ye mpa yo kémee Uléecaa yáasi ani lè kai nó m pise u pise, ani ye kò u pòonese.

⁷ Lè kémee, Uléecaa yé unkiñniñe kpísi uú ne nóanékiñ ne nósiné mújé n yekeilè nó ne Kirisi Yeesu kupéneecò kémee. Unkiñniñe mmè ye lè nnéi ke usoi uu ye m musí fele.

⁸ Pimárecò, ntóròò kam yé nó m ma m ee re lè nnéi lee aseì likò ne lè nnéi lee líyukòò ne lè nnéi lee ne n sá yare kai m pise ne lè nnéi lee n cáká-cákálè ne lè nnéi lee ne n sá re piké li n la ne lè nnéi lee ne kuñmurei n sá ne lè nnéi lee isoi sone likò ne lè nnéi lee kupakare ní we liké nósiné mújé likò.

⁹ Ani lè kam nó n nyíse ne lè kani kenémee n kpísi ne lè kani n kò ne lè kani né n yé nen wai ne n yíraane. Kei ke Uléecaa yee ye nkíñniñe n he uu yé pèe nókenémee n we.

Pòoli ye Filipu kuyu pikó pòonese

¹⁰ Li tó ne Upíima kupéneecò kémee né láarúle meyíkíyiki. Li né larisile re nó kò nkpéni ncée yé ani kenécáá léise. Ai re nò pèe kenécáá paleilè, amá ncée ñn pèé we nóké ne né n lé.

¹¹ Ai linyine kam la nnya kam lè símisi. Ne nyule lè kai yé né n láarú, mpa nen ní-ye kémee n we.

¹² Mpá nensá líka m má née lin memá píima-i kam we, ne menécíre pimúlú nyule. Ne linnéi ne mpa yei, nkú kémee ne ilèpi kémee nyule lè kam yé n wa. Nen

* **4:3** Nfáa ritelé yee ritelé te-i ke Uléecaa uu pèpèe Yeesu n tikilè anyiri n wai (Meyene 3.5).

liluke-luke m má nées nkũ nn né n we nées nípá yo in ne né m pom nées lin né m párilẽ, li ne né sále.

¹³ Uyee linnan̄e né n he nnya, ám yé líka p̄on̄e.

¹⁴ Mpá ne l̄e, kani nní inéwe kémee né n come, li nyamle.

¹⁵ N̄s̄ Filipu kuyu pikó, n̄orinécúruu ye nyule re kari Nsímé Keciye piyóó n kóraane ne Masetuwaani keteni-i yisile. N̄oinécápine memáá, íka ic̄o ñ̄ inéhéé ne linélale-lale kémee né l̄e. N̄omenécíre n̄oó né l̄e.

¹⁶ Háí kumún̄é kpe-i kam̄ p̄ee Tesaloniki-p̄o ñ̄ we, n̄o p̄ee meté kes̄e lelee né m párilẽ né páaip̄ole.

¹⁷ Aai re ih̄ee kam̄ la nnya kam l̄e símisi. Ne lale liké nó l̄e n̄olinékó liké Uléécaá kémee rifuu.

¹⁸ Ne lale ké nó símisi re ne l̄e nn̄éi kaní ne Epafurotiti n tumme ȳosile. Ai kusa piye. Ne nkpeni l̄e nn̄éi lee p̄ee né m párilẽ mále ai faau ricuruu. N̄oinéh̄ee nnyí ye we yare inȳon̄se kapi tulaali mecō n̄maasi, ianȳō kekphápi ken Uléécaá n̄s̄one láarú uu k̄o i ȳosu.

¹⁹ Unéléécaá úu líka paal̄e. U meȳōpi mále. U yé ne Kirisi Yeesu ritiki uu l̄e nn̄éi lee nó m párilẽ nó pa.

²⁰ Urósáa Uléécaá uké nípá píyei-p̄o meȳōpi ne ipakar̄e n te. Amí.

Iyáhaa t̄ar̄o

²¹ Ani p̄ep̄ee Kirisi Yeesu nnya Uléécaá sipipi m pans̄e nn̄éi yáási. Pimárecō p̄ee kenékúrí nté ñ̄ we ye nó yáási.

²² Uléécaá sipipi t̄ar̄o nn̄éi see nté ñ̄ we p̄ó ne k̄o nó yáasi, aí ne t̄osu p̄ep̄ee Sesaa keȳō-i n keisi.

²³ Upíima Yeesu Kirisi uké ípeeléé nó nyíse.

Títelᓗ ke Pᓅli uu Kolᓅsi pikó n wói

Lᓗlᓗ rítelᓗ nti kᓗmᓗ n we

Pᓗᓗ mᓗkᓗ Asii ketᓗ kuwᓗlᓗ kunyine kᓗmᓗ ke Kolᓅsi kuyu akú we. Ai Pᓅli ricuruu yᓗᓗ Kirisi icápine yᓗᓗ Kolᓅsi-i ní we kari, amá uukeicᓗ unyine kapi ye n sᓗᓗ rᓗ Epafiraasi yᓗᓗ kei Nsímᓗ Kᓗcire riyóó (1:7, 4:12). Kukpaniilee-i ke Pᓅli uu pᓗᓗ Rᓗm kuyu-i we Epafiraasi uu nᓗ weri uu ncóᓗ mᓗᓗ ní we u kᓗᓗnᓗᓗ. In n la, Epafiraasi yᓗᓗ yᓗᓗ Pᓅli n símisi rᓗ pisi fᓗᓗ ye icᓗlᓗ kᓗᓗ kei cᓗlᓗnᓗᓗ. Lᓗ nnya kuu rítelᓗ nti pi wói ukᓗ nfatᓗᓗ rikui kᓗcire pi léise. Pikireki ifasimᓗ nᓗ Pisuifi inyeki kapi pᓗᓗ Kolᓅsi-i pi cési. Amá icᓗlᓗ iyᓗ ye pᓗᓗ nᓗ Yeesu ikó mᓗmí wᓗᓗ. Amá Pᓅli uu nyise rᓗ Yeesu yᓗᓗ nípa yo kᓗmᓗ Upiima.

Ifaaci iyᓗ mᓗkᓗriine ye mmᓗ:

1. Títelᓗ tᓗ kekoraᓗᓗ ke kᓗyóᓗᓗ kᓗnyine akᓗ Kirisi riyu waise rᓗ ketᓗ nnᓗᓗ nᓗ Ulᓗᓗᓗ icápine upiima (1:1-2:5), (1:15-20). Kolᓅsi pikó kᓗcáá iwele ye wᓗᓗ kᓗyóᓗᓗ kᓗ akᓗ kᓗᓗᓗ tiki (1:3-14). Kᓗyóᓗᓗ kᓗ kᓗᓗᓗ ke Pᓅli uu pᓗᓗ lᓗ kuu Ulᓗᓗᓗ icápine kᓗcáá n náasi nkᓗ wᓗ (1:24-2:5).
2. Uu pᓗᓗ limᓗmáá Kirisi pikó pᓗᓗ Kolᓅsi-i ní we mᓗᓗ rᓗ pikᓗ pimᓗcire tᓗ (2:6-23). Api kᓗᓗ pᓗᓗ inᓗᓗᓗᓗᓗ nᓗ cᓗlᓗnᓗᓗ nᓗ kutu n cᓗlᓗ. Amá pikᓗ nfatᓗᓗ kapi ní yᓗᓗ kᓗmᓗ n we.
3. Títelᓗ nti ye kᓗ icᓗlᓗ kapi ye nᓗ Ulᓗᓗᓗ icápine kᓗmᓗ nᓗ pimᓗᓗᓗᓗ kᓗcᓗᓗ nᓗ pisi kᓗcᓗᓗ isoi falᓗ n li palᓗnᓗ. (3:1-4:6).
4. Pᓅli ye uiyáᓗᓗ papᓗlᓗ (4:7-18).

Iyáᓗᓗ

¹ Nᓗᓗ Pᓅli yᓗᓗ Ulᓗᓗᓗ mᓗᓗ kᓗmᓗ Kirisi Yeesu utumᓗ m panse, nᓗ urᓗmᓗᓗᓗ Timotee.

² Nᓗᓗ ke Ulᓗᓗᓗ uu n wᓗᓗ nᓗᓗ Kolᓅsi-pᓗ we, nᓗᓗ Kirisi nᓗ kᓗᓗ kᓗᓗ tikilᓗ kari rítelᓗ nti wᓗlu. Nᓗ Kirisi kᓗmᓗᓗ pirᓗmᓗᓗᓗ kᓗcire lᓗ. Urᓗᓗᓗ Ulᓗᓗᓗ ukᓗ ipᓗᓗᓗ nᓗ nyise uu kᓗ nkᓗᓗᓗᓗ nᓗ hᓗ.

Pᓅli ye Ulᓗᓗᓗ pᓗᓗᓗᓗ

³ Tᓗ ye tᓗᓗ Urᓗᓗᓗᓗ Yeesu Kirisi usᓗᓗ Ulᓗᓗᓗ n yáasiᓗᓗ, tᓗ ye nípa píyᓗᓗ nᓗᓗᓗᓗᓗ u pᓗᓗᓗᓗᓗ.

⁴ Mᓗᓗ kari nᓗᓗᓗᓗᓗᓗ kᓗ tᓗ nᓗ nᓗ Yeesu Kirisi kᓗᓗ tᓗᓗᓗᓗᓗ, nᓗᓗ pᓗᓗ ke Ulᓗᓗᓗ uu n wᓗᓗ la

⁵ rᓗ nᓗ mᓗᓗ tᓗ nᓗ lᓗ ke Ulᓗᓗᓗ uu kᓗyᓗᓗᓗᓗ-pᓗ nᓗ n yekeilᓗ yᓗᓗ nnya. Nsímᓗ Kᓗcire mᓗᓗ asei m má mᓗᓗ pitá pᓗᓗ nᓗ símisi.

⁶ Ai nᓗᓗᓗᓗᓗᓗ ᓗᓗᓗᓗ ke Nsímᓗ Kᓗcire mmú nn tuiᓗᓗ. Ketᓗ nkᓗ nnᓗᓗᓗ kᓗcáá kapi n kᓗ. Mᓗᓗ yei kᓗᓗ tikᓗᓗᓗᓗᓗ nᓗ kᓗ pisi isoi consᓗ. Lᓗ kᓗᓗ kᓗ nnᓗᓗᓗᓗᓗ wai hái kᓗᓗᓗ kᓗᓗᓗ kani Ulᓗᓗᓗ ipᓗᓗᓗᓗ nᓗ kᓗ ani céru rᓗ asei ye nyᓗ.

⁷ Urᓗᓗᓗᓗ nᓗ urᓗᓗᓗᓗᓗ Epafiraasi yᓗᓗ nsímᓗ mmᓗ nᓗ cési. Asei kuu nᓗ Kirisi piki nᓗᓗᓗᓗᓗ wai.

⁸ Uricuruu yᓗᓗ rᓗ símisi rᓗ Nfáasᓗᓗᓗ rᓗᓗ kusa rᓗᓗ nᓗ hᓗ.

⁹ Lᓗ nnya kari nᓗᓗᓗᓗᓗᓗ nípa píyᓗᓗᓗ kᓗyᓗᓗᓗᓗ yáasi hái kari nᓗ nᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ nᓗ kᓗ. Tᓗ Ulᓗᓗᓗ wᓗᓗ rᓗ ukᓗ tíyᓗᓗᓗ unfaasᓗᓗᓗ nkᓗ mᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ mᓗᓗᓗ nᓗ hᓗ nᓗ kᓗ umᓗᓗᓗᓗᓗᓗ nᓗ céreise.

¹⁰ Kei ke nᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ kani n le ii yᓗᓗ pᓗᓗ Upiima riyu waise rᓗ nᓗ lᓗᓗᓗ nᓗ u n sá wai nnya. Lᓗ kᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ kani yᓗᓗ pᓗᓗ mᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ mmᓗ nᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ nᓗ wᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗᓗ kᓗ Ulᓗᓗᓗᓗ nᓗ céru nᓗᓗ nᓗ kᓗᓗᓗᓗᓗᓗ.

11 Unnanɛ mee n̄n n̄cɔ m m̄á nké nó papukuse ani n̄pá yo kémee m purú n̄n kahari.

12 Ani mpóɔnare ne Saa Uléecaa p̄ɔnɛɛ. Uyee tíyese kani yé fe ani lisone kuu uiyɔɔpi metéi kémee p̄ɛ kuu n wée n yekeilē yenu.

13 Uyee kunmaha ute anipe-i ró lése uu ukɛpipi lala iyɔɔpi kémee ró tónse.

14 Ukepipi kē kuú ne ritiki uú ne ilási kémee ró lese uu kɔ kē nnya arókope ró sárei.

Kirisi isoi ne upikɛi nstmé

15 Uléecaa úu kúyene we. Ukepipi kee umewe kapi ye n yé. Lē nnéi ke Uléecaa uu n wa keɔpe uyee lifoi un kɔ n̄pá yo fe.

16 Uyē kuú ne ritiki uú ne keyómecaa-pɔ ne ketē kecáá n̄pá yo wai. Lelē kúyene ní we ne lelē ái kúyene ní we kuu wa. Uyee piyɔɔpi wéese ne pipíima ne pisińsá ne n̄pá yo yee n̄nanɛ m m̄á wa uu kɔ linnéi uanipe-i wai.

17 Uyee ufoi we n̄pá yo ai kelene n we. Uyē nnya ke n̄pá yo ai kɔ we lin nyarí.

18 Lē nnya uyee ipiɛe riyu, ipiɛe iyee Uléecaa pikó icápine. Uyee isoi fale kekoraane. Uyee mefoi nkpɔ kémee yisi uu nfáa teneciré yenu. Uyee n̄pá yo kémee ufoi uu p̄é ne n̄pá yei ufoi.

19 Li Uléecaa ripóɔ wale re uké uisoi nnéi ne ukepipi kémee n we,

20 uké kɔ ne ke ritiki uké u ne ketē nké ne keyómecaa likó nnéi keɔpe nsímé nyóɔnse liké p̄ee kemekó-i n we. Ménye mē ke ukepipi ake kunap̄éékɔ kecáá n kɔɔnu kuú ne ritiki uú ne nkínɛiɛ weri.

21 Nɔ p̄ee mekeɛ-me n̄sinémúnjé kópe ne n̄omenéwai kópe nnya ne u tɔlaalenle n̄n kɔ upilaarɔ.

22 Amá Uléecaa ye ukepipi nkpɔ ne ritikile uú ne nó ne uyē keɔpe nsímé nyóɔnse. Ke pansɛle kesoiɛpi ake kpi. Lē nnya, nɔ nkp̄eni ukeyu-i upisoi le p̄ee n kp̄áilē ápi ncaai n̄ka m̄á, ápi kɔ n̄ka ne pi cési.

23 Lē nnya ani nkp̄eni nfatene kémee iníj̄i karií aní n taalē. Ani kape Nsímé K̄ecir̄e ne ketaa wa. Mmē karí ne tálē t̄on ne m̄é. Ketē nké nnéi ke nsímé mmē nn̄ tikóónú. Lipikɛi ke n̄é P̄ɔli am wai.

P̄ɔli pikɛi ne uináá nsímé

24 Li nkp̄eni né láárúle re ne nókenécáá íwe le. Né ne kɔ lē lénile re íwe mesá mē kari yé n fe ari Kirisi kémee le áme kape riparí. Kirisi ipiɛe yee nní p̄ɛ ke Uléecaa uu n wée icápine. P̄ɛ nnya kam íwe le.

25 Uléecaa ye upikɛi kémee né kp̄isile uu né forii re ké ne unsímé nnéi nó kam.

26 U p̄ee mekeɛ icɔpuri nnéi kémee nsímé mmē pesile. Amá u nkp̄eni p̄ɛ kuu n te n cereisele.

27 Uléecaa ye lalē piké nsímé mee m pékaalē mpiye ne nkulaa ceri piké pi símisi. Lipéké-peké leɛ nní re Kirisi ye nókenéméé wele. Uyē nnya kani tálē te nó kam ani Uléecaa meyɔɔpi kémee loni.

28 Kirisi rinyiri kari yóólē. Mpá úye kari mesɔhɔ kpálē t̄on kɔ cési ne mewéesesɔhɔ kari m m̄á nnéi. Tɔ lē wai re n̄pá úye uké Kirisi kup̄enecɔ kémee papisi nnya.

29 Lē nnya kam̄ ne pikɛi n̄móópúlē, nen náási ne Kirisi nnanɛ kuu né n he nn̄ né síkai ne rikɔhɔ.

2

1 Ne la re ani kɔ te at̄opi kam nó ne Lawutisee pikó kecáá n wai ne mpí nnéi p̄ee ápi kenéyu n yénaalē kecáá ye apíima le.

² Ne la re piké ikari meyá wa, piké rinó rise m má pin lakaane, mesəho meké meyíkíyiki meyá pi n tulaalē apí ne lē ke Ulééca uú pee m pékaalē ceru. Lipéké-peké lelee Kirisi.

³ Uke méé ke mewéesesəho ne Ulééca picere lisəne nnéi ai pékaalē.

⁴ Úka úu kape ne n fe uké nnólari ne nó n kíraaase nnya kam lē nó símisi.

⁵ Mpa kám nní nókenékúrí ní we, ne nókenécáá músule lin né láárú re no nmóópulenle non Kirisi nfatene kémeé iníjí kariilē.

Kirisi nmanε yee ye nfáa he

⁶ Lē nnya kani nní n nmurei re Kirisi Yeesu yee Nónupíima, ani ukupéneco kémeé nóínésoi n le.

⁷ Ani ukusenco kémeé iníjí karií ani nóínésoi nnéi kémeé ne u n tálē. Ani lē kapi nó n céési m múlilē, nóinépinε íi kape pí kai nfatene kémeé riyə. Ani ye ko u pəəneε meyá.

⁸ Ani nómenéciré tí úka úu kape kesoi mujé ne nó kíraaase uké kuyúí nó tā méwoo. Ketē nké kecáá likó ne pisoí inyekii ke kesoi mujé kē ake tíkilē, aí nkpáni Kirisi.

⁹ Mesei sei ke Ulééca uú Kirisi ipinε kémeé we ne umesá nnéi.

¹⁰ Mpa yo mpuri kani ukupéneco kémeé yé ne limesá nnéi. Uyee iyəopi ne rnanε nnéi fe.

¹¹ Nó ne uyē kupéneco kémeé kani riké. Ai usoi kunipe kpee nó riké aku isare nókenécáá tólu, amá Kirisi meké kani kélē. Lelee re u akópe nnanε kémeé nó lésele.

¹² Kapi míni nó n wóle, li wa yare no kpule api nó ne Kirisi kulesi. Nó ne uyē nóo ko nkpə kémeé yisi. Kaní ne kefa n tenelē te Ulééca ye rnanε mále nnya kuu nkpə kémeé u yukuse.

¹³ Nónánkópe ne nókunékéciré nnya kaní pee mekeε Ulééca inipeε-i we yare pikpəkpə. Amá Ulééca ye nkpéni ne Kirisi ritikile uú ne nfáa nó he uu arókópe nnéi ró sárei.

¹⁴ Títelē tee pee isé kémeé n wólaalē tin akópe kari n wa nyíselē kuu kpísi uu kunapéékəó kecáá karií tinkó nn tenε.

¹⁵ Ulééca ye kelééca-pə ne ketē nté kecáá iyəopi nnéi nnanε yəsile uu kunapéékəó kecáá i feriyε uú ne riwúí kémeé isei i waise, uu i pulu yare pikpaniikó pin ne Ukepipi keε n feriyε nnəη kémeé sónε.

¹⁶ Lē nnya, úka úu ncée má uké nólinéluke-luke née nólinénírε-niré née nóanényá meluke née lē kani ye iwáre fale meleeme-i n wa née kewénteyaa kecáá nsímé nnyine ne nó cési.

¹⁷ Lē nnéi ye lelee kepire n weme kumíri le. Liyíkíyiki nmaa tee Kirisi.

¹⁸ Pinyine ye kparálē pin pisimúné cire me rikókəri wai re pi pimεcire ricεpisele, amá pin pee pilécaatume yáasi pin ko pisiláre ne kutu cəlē. Ani kape tíye lipite pē piké akópe nó pa. Li we re pisimúné cire kapi ne pikéi wai.

¹⁹ Api ne Kirisi tálē, in ko ne uyee ríyu. Uyee ipinε kpínii. Uyee tíyεselē ke akəho ne itá íi cópiinelē, Ulééca un péé ne ipinε iyē peluse.

Usoi nkpə ne umeyise u ne Kirisi kupéneco kémeé

²⁰ Nó ne Kirisi ye kpule, áni ko nkpéni ne ketē nté likó kutu cəlē. Yo nnya kapi yé ko ne nó m písei re ani ketē isé ritiki yare insá n we, áni yé nfáa wa?

²¹ Pi ye nó maa re: “Kape nní kpísi”, “kape nní rilélé” née “kape nní rica”.

²² Pi ye lē nnéi ne keisile ai weri ai liketə tulu ai caai. Sisoípipi see liisé ne liicélaa iyē leseme.

²³ Isé ne icélaa iyē ne pise re usoi uké umela kémee Uléécáa yáási uu ikóhó meyá m má, úu kape uipinje n narəsi. Li usoi meyen-e nkpráni yare mewéesesòhò likó linyine ye ni. Amá kuláa kúka áku kémee we. Usoi lilala ye ni.

3

¹ Nó ne Kirisi kupéneɔ nnya, li wa yare nó ne uyē nóo nkpró kémee yisi. Lē nnya, keyómecaa-pò likó kani yé wéési, kei ke Kirisi uu Uléécáa kuluke-luke-mē kéyukóton-e-i n tũ.

² Keyómecaa-pò likó nkó nké nó n we, ái ketē nté likó nkó.

³ Nò pikpró masile, nónnéfáa nn Kirisi kémee we nn ne Uléécáa-i pékaalē.

⁴ Uyee nónnéfáa. Keyáa nké kuu n sònti, nó ne uyē nóo kò umeyòopi kémee wene.

Isoi fale ne ikpure kecáa nsímé

⁵ Lē nnya, ani ketē nté likó lee nóinépinje-i ní we kpu. Lelēe nní: Mémare kpáaree ne mékperinkrewai ne méla tóné-tóné ne mewai kópe ripòò ne memá nnáápí. Memá nnáápí pò ne piléenyóonse picò le.

⁶ Mewai mē mpuri nnya ke Uléécáa kuwòì aku pepēe pipakare u n yúlu kecáa wémē.

⁷ Liméɔ kaní pee wai, péé uye-i kaní pee akópe nyē kémee ní we.

⁸ Lē nnya nóóké kò nkpréni lē nnéí fóm: Kuwòì ne mesewai ne rikpákára ne picò alē ne iseicirésimé ye nóinéno-i n léenti.

⁹ Nò mpí nóo nní nóínésòi kpure ne imewai kópe n lése ani fómni,

¹⁰ ani isoi fale kpísi ani tani yare ketúkanka, áni kape nkpréni nómenécòpécire nnóome n wapaane. Nò nkpréni pisoì fale le ke urówai Uléécáa uu mesére n nyóonse nóké ne menyíne u n wa nnya. U la re nóké kò meyíkíyiki u ceri.

¹¹ Ai nkpréni we re nkó úu Usuifi, nkó ye Usuifi, née nkó ye kélē née nkó úu kélē née nkó ye usòhòó née nkó ye úyuyhòhòkòó née nkó ye ulási née nkó ye ne uripòò wele. Kirisi yee pinnéí kémee mpá yo.

¹² Nò Uléécáa sipipi le. U nó wéele un nó la. Lē nnya, ani íwe n ténaane nòn kusoi wapaane, ani ye nómenécíre cepise aní m purú nòn kò niñú.

¹³ Ani m múínelē nsonē, mpá úye uké ye ucò sárei. Uye un ucò ne nsímé m púnne, ani ye sárikeene yare ke Upíima uu nó n sárei mecò.

¹⁴ Ani likecáa níla rikpápo. Nla mee yé tíyese ani nsonē m pénelē, ani rinóò rise wai.

¹⁵ Kirisi uké nkíñniñe nóanékiñ kémee wa. Nkíñniñe mmē kuú ne nó sée re ani ripéne ani wai usoi use. Ani ye mesére u pòñese.

¹⁶ Kirisi nsímé nké ne nliñone nnéí nókenémee n we. Ani n lénaane nòn kò célaane ne mewéesesòhò kani m má. Ani kefa keese ne ipakare siyóme ne akéhe ne siyóme ncòpuri ke Nfáasone nn nó n he ne ríyu u waise.

¹⁷ Nòn ye n símisi née nòn n keisi, ani ye Upíima Yeesu rinyiri ne mpá yo n wai, ani ye ne u tiki aní ne Sáa Uléécáa pòñese.

Usoi ne ucò kusencò nsímé isoi fale kémee

¹⁸ Nò pinósi, mpá úye uké uula n waiselē yare kai Upíima kémee m pise.

¹⁹ Nò pitisi, mpá úye uké uunòsi n la. Ani kape ne kéyu pi m páápú.

²⁰ Nò siwá, ani ye mpá yo kémee nópinéte m pakarelē. Lelēe ne Upíima sá.

²¹ Nò siwá písaa, áni kape siwá kuwòì n waise. Insá lē, siapòò yé caai.

²² Nò pikeikó, ani ye mpá yo kémee nópinékeisaa ketē nké kecáa m pakarelē. Ai pin nókenékúrí n we pin nó nyáni ñmane kani yé pi m pakarelē. Amá ani ne kefa keese pi n keisi Upíima kani m pakarelē nnya.

²³ Mpá yo kani wai, ani ye li n wai ne kefa keese. Upíima kani li wai, ái sisoipipi.

²⁴ Ani n nyu re liihéé ke Upíima uu nó m pane yee lisone lē kuu n yekeilē un ne upikó mé. Kirisi yee Upíima. Uyē kani pikei pē wai.

²⁵ Lē nnya, úye un mewai kópe n wai, meihéé kuu yénune. Uléécaá úu ye usoi keyu-i ripái, amá asei kuu tíkilē un ne túhaane.

4

¹ Nó píyosaa, ani n nyu re nó ne kō keyόμεcaá-pō ute mále. Lē nnya, ani ye nópinélasi rísone m múilē nōn lelee ne n sá pi wai.

Pōali ye Kolōasi pikó mesōho kpālē

² Ani ne piyómeyáhaa n ημόσπυλῆ, áni kape lōpile, ani ye kō Uléécaá pōonee.

³ Ani ye kō kerócáá keyóme yáasi re uké ntósímé ncée tápilē tóké Kirisi nsímé mee pēe m pékaalē picō riyóó. Mmē nnya kam nní akpanii kéméé we.

⁴ Ani u pise re uké tíyese ké ye unsímé mmē tiyóó yare kai m pise.

⁵ Ani mewéesesōho m má nōn ne mpí pēe ápi Kirisi pikó ne sōne. Ani kape tíye itunje iké méwoo tene.

⁶ Nónnénósimé nké mesére n láárú nn kō ríyoriye má, nn kō kutu kúco we. Ani ye ceri lē kani yé nḡpá úye rinó n yósi.

Iyáhaa tōrō

⁷ Tisiiki ye unémáreco lala kecire le un kō asei ne Upíima pikei wai. U kō Upíima pikei kémee unésenco le. U yé lelee né n wai nnéi nó kéenkee.

⁸ Né nókenémee u tumpō uké nó símisi mmē-i kari ní we, uké kō nóanékínj ninjukuse.

⁹ U ne nókunéyu ukó use, urólala kecire Onesim kam tumpōne piké lē nnéi lee nté n wai nó kéenkee.

¹⁰ Tó ne Arisitariki tó akpanii kémee ní we ye nó yáasi. Parinapasi umareco kepipi Mariki pḡ ne kō nó yáasi. Uyē nsímé kapí pēe nó tee re un nókenémee n tuiḡ, ani u yósi rísone.

¹¹ Yeesu kapi ye kō n sée re Yusituusi pḡ ne kō nó yáasi. Pisuiḡ pē ηmane pēe Uléécaá iyōpi pikei kémee né léni. Pi ikari né waisele rísone.

¹² Nókunéyu ukó Epafiraasi ye nó yáasi. U Kirisi Yeesu ukeikó le yee mesére upiyomeyáhaa kémee nókenécáá n náasi re ái kape nó ne Kirisi kupéneco kémee nó riyō, ani kō nḡpá yo Uléécaá mela kémee n wai.

¹³ Ne ne inénípee yenle re u nó ne Lawutisee ne Iyerapolisi pikó kecáá náásile hái.

¹⁴ Urólala kecire, upōise Luki ne Temaasi ye nó yáasi.

¹⁵ Ani pirómáreco Yeesu pikó pēe Lawutisee-pō ní we yáasi. Ani kō Nimfa ne Uléécaá ícápine pikó pēe ye ukeyō-i n cápine yáasi.

¹⁶ Nōn títelé ntí nóinécapine pikó inípee-i pikéē m masí, ani tíyese Lawutisee pikó pḡkéké kō ri keē. Nókéké kō tē ke pēe ápi nó m pááipōne keē.

¹⁷ Ani Arikipu maa re uké pikei ke Upíima uu uanipe-i n wa kecáá musí uu rísone pi wai.

¹⁸ Né Pōali, née kunénípe ne anóo nnyé wói re: Ne nó yáasi. Ani n léiselē te akpanii kémee kamí we. Uléécaá uké ípeelée nó nyíse.

Títelé foí ke Pòoli uu Tesaloniki pikó n wói

Lelɛɛ títelɛ nti-i ní we

Tesaloniki ye pee kuyu maa le Rom pikó ketɛ kuwélé kpɛ kapi ye n sée re Masetuwaani kémɛɛ. Unsɛ lírú kuú pee ne nsímé kecire piyóó ní ha kémɛɛ ke Pòoli uu pee kuyu kpe-i Uléécaá icápine karií. Filipu kuyu kuu yisi uu ne kei hapó. Pisuífi pinyine ápi pee uicélaa ηmurei, uu pee kei mekɛɛ yisi. Korénti-i kuú péé we, uusencɔ Timotee uu ne kei u leepó. Kei kuú ne Kirisi pikó pee Tesaloniki-i ní we rítelɛ wóipó.

Ifaaci iyɛ mekériine ye mmé:

1. Pikei ke Pòoli uu Tesaloniki pikó kecɔpe n wa. U Tesaloniki pikó kecáá Uléécaá pɔneselɛ re pi nfatene kémɛɛ táálɛ nnya. Pòoli uu isímé inyine kápí ne u n kparai kecáá uriyu hɛɛɛ uu kɔ pikei kuu pikecɔpe n wapisi pi léisente (1:1-3:13).
2. Pòoli ye Kirisi pikó ηmóópúselɛ te pike isoi yee íi mékperinkpe m má n le, pin kɔ níla má pin kɔ keisi (4:1-12).
3. Utume Pòoli ye Kirisi mɛpɛɛmɛ kecáá icélaa pa uu kɔ Kirisi pikó pise re ápi kape n lɔni (4:13-5:11).
4. Lɛ kai m pise re Uléécaá icápine iké n we nsímé yee rítelɛ tɛ ketɔ-pɔ we (5:12-28).

Iyáhaa

¹ Nɛ Pòoli ne Timotee, tɔɔ nó Tesaloniki Uléécaá icápine pikó pɛ ke Urósáa Uléécaá ne Upíima Yeesu Kirisi ápi n te, títelɛ wóipó. Uléécaá ipɛelɛɛ ne unkiηniηe nké nókenémɛɛ n we.

Tesaloniki pikó mɛfine ne pinfatene

² Mpá píyei kari ye Uléécaá yáasi re ne upikei, nónnénéí nnya. Mpá píyei kari pirówele kémɛɛ nó léiselɛ.

³ Li pise re tɔké urósáa Uléécaá keyu-i léise lɛ ne lɛ kani nónnéfatenɛ n nyíse, mɛwai mɛwai kémɛɛ ne lɛ ke níla kani m má nn nó rinηmóópúse, ne lɛ ke nómenétá Urópíima Yeesu Kirisi kecáá áme píkai n hásu.

⁴ Pimárecɔ, tɔ ceri re Uléécaá ye nó lalɛ uu nó wée re nɔké upikó.

⁵ Ai líka nnya, ári Nsímé Kecire nó símisi ne nnóosimé ηmane, amá ne rínanηe ne Nfáasɔne nnanηe kari nó n símisi. Tɔ kɔ ne kefa tenɛle re Nsímé mmɛɛ aseí nkó le. Nɔ́ ticuruu ye nyule lɛ karí ne nó n sɔne re liké ne nó sɔnesi nnya.

⁶ Tɔ́ ne ne Urópíima yíraanele, nóɔn kɔ ne tɔ ne Upíima yíraane. Nɔ meyá íwe lile, mpá ne lɛ, nɔ Nléécaasimé yɔsile ne mpóɔnare ke Nfáasɔne nn ye n he.

⁷ Li tíyɛselɛ ani póló pisoi pɛ ke pɛpɛɛ Masetuwaani ne Akayii-pɔ kefa n tenelɛ ápi ye ne m páilɛ.

⁸ Ai nkpáni Masetuwaani ne Akayii ηmane yee nókenémɛɛ Nléécaasimé kɔ, amá mpá yei le ke nónnéfatenɛ nsímé nn tiyékáa. Ai nkpáni pise re tɔké linsímé wa.

⁹ Pinnéí pee lɛ kani kusáne ró n yɔsí kumúnηé kpe-i kari nókenémɛɛ ní ha nsímé símaankɛɛ ne lɛ kani piléé inyóɔnse kepire riíntɔ, ani Upíima Uléécaá yee nfáa n te ne aseí ute tiki re nɔké u n keisi.

¹⁰ Nɔ kɔ ménle re Ukepípi Yeesu uké keyómɛcaá-pɔ leeme uké kam. Uyɛ ke Uléécaá uu nkpɔ kémɛɛ yukuse. Uyɛ Uléécaá ketahai keɛ n tuime kémɛɛ ró lesɛɛ.

2

Pikei pē ke Pōoli uu Tesaloniki-pō n wa

¹ Pimárecō, nō ticuruu ye ceri re merōtuipō nōkenémee ái mēwoo wa.

² Nō kō nyu re pi ró lámaankēele api íwe ró wai Filipu kuyu-pō. Amá Uléecaa ye ikari ró hele ari Nsímé Kēcire mee ukemee n léeri nō símisi nípá ne ncōh ncōh kari n yé.

³ Ai líka, mpúnne nín icélaa iyē kari nní písoi n céesi kémee we, nfasimé kópe nka nín kō ikemee we, ári kō wéesi tóké unyine kiraase.

⁴ Amá nípá piyei kari ye símisi yare lē ke Uléecaa uu ní la. Uléecaa yee ró peenu uu yénu re tó fe nnya kuu Unsímé Kēcire ró rimúise re tóké ne n tikóónú. Ai sisoipipi nkiññe kari tíkile, amá Uléecaa yee ye kesoipipi kefa nsímé ní céri karí la líké n láárú.

⁵ Nō ticuruu ye nyule nsonē re ári píkai nō kiraase, irófaaci kémee nfasimé nka nín kō pékaalē te siwóó kari wéesi, Uléecaa yee uróseérakó.

⁶ Ari úka ipakare wéesi, ári kō nō ne pinyine ikó wéesi.

⁷ Tó né kō pēe fe ari ntónahe nō nyíse re tō Kirisi pitume nnya. Amá tō pēe ne nō láárúle yare umáreni yee ne ukewā kutu n cólē.

⁸ Tō meyansei nō lalē, ari Nsímé Kēcire nō símisi. Ticuruu nípá ntófáa kaí pēe pise tóké nō pa, tó nō m pane. Nō tó ripólóle líkai kēcire.

⁹ Pimárecō, ne nyu re nō léiselē lē kari n keisi meyíkíyiki ai ró pelu. Ketúné ne kesine kari keisi nsonē ári kape ne nō unyine ncōni rimpóló kumúné kpe-i kari Nsímé Kēcire mee Uléecaa-i n léeri nō n símisi.

¹⁰ Nōó nní Uléecaa ne kefa n tenelē, nō ne Uléecaa ricuruu nōó piróseérakó re merófine ye nōkenécōpe kpáillenle men kēcire we, áme kō ncaai nka má.

¹¹ Nō nyu re tō nípá nō úye rimúile yare ke úyosaa uu ye usiwā timmúlú.

¹² Tō nō riñmópúsele ari nnahe nō he ari kō meyansei nō pise re ani sōne yare lē ke Uléecaa uu ní la. Uléecaa uyee nō sée re ani uiyōopi kémee lompō ani kō kesé tíyu m má.

¹³ Tō kō Uléecaa licō kecáa pipakare kpariisele. Kumúné kpe-i kari Nléecaaasimé nō n símisi, áni kutu n ticō áni n yósí yare sisoipipi nsímé, amá nō kutu n ticole, áni n yósu yare Uléecaa nsímé. Li kō pēe mesei Uléecaa nsímé le. N ye nō pēpēe ne kefa n tene kémee keisile.

¹⁴ Pimárecō, lelē Uléecaa icápine yee ne Kirisi Yeesu kefa n tenelē Yutee keteni-i n wa licō lee nōkenémee wa. Íwe iyē ke Pisuífi api Uléecaa icápine iyē n wa icō ke nōpinéyukó api nō lukeise.

¹⁵ Pēpēe Upiima Yeesu ne antepuye kō api kō tó íwe wai. Api Uléecaa ripóo we. Pi kō sisoipipi nnéi pilaarō le.

¹⁶ Pi náásile piké ró púnēise ári kape fe tóké mpuri sanē pikó nsímé mme mee yé piriyu n lō símisi. Piakópe kapi n wapaari kecáa kapi nní acō kpálē. Amá Uléecaa kuwōi ye pitíne pi masile.

Pōoli ye káipi re uké Tesaloniki pikó piyéne rikpá

¹⁷ Pimárecō, karí ne ketaa nō n wai nkáripí ái re ne ntófasimé, amá ne irópiñe, tō meyansei káipile re tóké piyéne nō rikpá.

¹⁸ Tō káipile re tóké nōkenémee pēpō. Né Pōoli ye náásile ái mese, amá Setani úu ncée he.

¹⁹ Nō nmaa, ái úka ucō, nōó lē karí ne n tálē, nōó ntópōnare, nōó kō arótōpi kari n feriyē linyíse-nyíse kari yé ne rikókōri n wa kumúné kpe-i ke Urópiima Yeesu uú ha m pēeri.

²⁰ Mesei ye me, nō karí ne rikókōri wai, nōó kō ntópōnare.

3

¹ Tò nókenémee pihápe náasile ari pòone. Ari méresi ari pòone ari mese re tò merócíre Ateeni-i mésunu

² ari urómárecò Timotee yee merócò Uléecaa pikai n wai un Kirisi Nsímé Kécire símisi tumpò re uké itisi nó rikpá uu nónnéfatené kémee iníjì nó waise.

³ Lē kémee, piwéékuse ápi yé Uléecaa pitiki kémee nó úka feriyé. Nórinécúruu ye nyu re neni keyaa nké íwe nnyí ke Uléecaa uu ní maa re tó li ye nyi.

⁴ Kari ye pee nókenémee ní we, tò nó símaalē te tó íwe li. Lelēe kò nní ró leeme. Nò li cerile ísone.

⁵ Kam m méresi am pòone nnya kam Timotee tumpò re uké yé íye kani Yeesu nfatene kémee we. Kenéwu u ye túúnile re kuníri áku kape nó peenu pirókai api méwoo wai.

⁶ Amá Timotee ye ró leemele un nókenémee léeri. U kò nónnéfatené ne nónnéla nsímé ró símisile lin láárú. U ró maa re nò kerócáá léiselenle ne ríla. Nò káipi re nóké piyéne tó rikpá yare kari nní n káipi mecò.

⁷ Pimárecò, kai nní lē ní we, nónnéfatené ye itisi ró hele, nípá karí pee mpòcaai ne íwe kecòpe ní we.

⁸ Tò nképni nfáa yenle, kai n wa re nò Urópiima tikilē ne kefa kepe nnya.

⁹ Ari nyu íye kari yé Uléecaa yáasi ne mpòonare kari ukeyu-i m má nò nnya.

¹⁰ Ketúné ne kesine karí ne Uléecaa téni re uké tíyese tó ne nnó tóké yéntine tóké leleé nónnéfatené kémee m párilē yipaise.

¹¹ Urósáa Uléecaa ricuruu ne Urópiima Yeesu piké ncee nyóonse tóké ne fe arí ha nó yénu.

¹² Uléecaa uké tíyese ríla mme mee nní nókenémee ní we nké yi nn kòoni, uu kò tíyese ríla kani ye písoi nnéi n nyíse nké n kpálē yare ríla mmē kari nní nó ní nyíselē.

¹³ Upíima yé unnaŋe nóanékín kémee wa. Kumúné kpe-i ke Upíima Yeesu ne pē nnéi kuu n wéé apí ha m peeri, ani Urósáa Uléecaa keyu-i n kpáiiilē, níka ín yé n we kapi yé ne nó n cési. Uléecaa uké tíyese ríla mme mee nní nókenécòpe ní we nké n kpálē, uu kò tíyese ríla kani ye písoi nnéi n nyíse nké n kpálē yare ríla mmē kari nní nó ní nyíselē.

4

Mefine mee Uléecaa ripòò ní we

¹ Pimárecò, nò metórò kerómee yénle lē kai m pise re nóké sòne aní ne Uléecaa ripòò n we. Mesei, nò kò pee mekee lē sònele. Amá tò nképni nó welule tòn ne nó téni ne Urópiima Yeesu rinyiri re ani wa liké lē tifaau.

² Nò icélaa kari Urópiima Yeesu kémee n yosí ari nó téjse nyule.

³ Lē ke Uléecaa uu ní la lee re uké nóinésoi nnéi n te. Lē nnya, li pise re ani nómenécíre ne mewai kópe tí.

⁴ Mpá úye uké pisóonne ncee kémee umécire pimúlú céri uu umécire ne mékperinkpe isoi kaase, uu pee isoi n le lin tíyu má.

⁵ Ani kape tíye nóké nólinékáipi-káipi menyíye n tikilē ai nó feriyé yare pepee ápi Uléecaa n nyu mecò.

⁶ Úka úu kape ne uucò púnne mewai mē kémee, úu kape kò ucò likó caai. Tò písímé nó li masile ari nó kúrúrusé ísone re Uléecaa ye písoi pee mewai mē mpuri n wai kutu pasané.

⁷ Uléecaa úu uncee-i ró sée re tóké mékperinkpe-i n sòne, amá u ró séele re tóké n sòne lin kpáiiilē.

⁸ Lē nnya, úye un icélaa nnyí n yè, ái kesoiipi kuú yè, amá Uléecaa yee Unfaasone nó n he kuú yè.

9 In te nómenécəpecire nla kani yé n lákaane íye icə kari yé nkpáni rítelé nó wóipə. Nə nórinécúruu Uléécəa-i peikeele lē kai m pise re noké n lakaane.

10 Ticurru, lē kaní ne pinémárecə pē nnéi pēe Masetuwaani-pə n we sónē. Amá tə nó welule re ani pinmóópú rikpá.

11 Ani rinmóópú, ani nkíniniye-i n we aní ne nónnékó kutu cə, ani keisi yare kari pisímé nó m masí.

12 Li yé tíyese pepēe ápi Yeesu n tikiłē api nó waise, áni yé kə pēe úka ncəni.

Uptima mekame

13 Pimárecə, tə la re ani pepēe n kpí nkó aseí kə, nóanépəó áa kape ne n caai yare pisoí tərəə pēe ápi ne líka n tálē mecə.

14 Tə ne kefa tenēle re Yeesu ye kpule uu yisi, tə kə ne kefa tenēle re Uléécəa yé Yeesu ne pepēe ne kefa Yeesu n tenēlē nkpə-i yukuse.

15 Urópiima icélaa inyine nkó kari nní nkpéni nó símisi. Tó pē tə yé ha Upiima mēpēeme kumúnjé kpe-i nfáa m má, ári ne pepēe n kpí kekpeē wainē.

16 Tó keyáa kē Uléécəa rinə kə, uléecaatumē píima uu Uléécəa rinaatónj ma ari kóm, Upiima uu pēe uricurru keyómecəa-pə cēpime. Píkəkpə pēe ne Kirisi kefa n tenē pēe mēfoí nkpə-i yisine.

17 Lē memáá, tó pitórəə tə yé ha kumúnjé kpe-i nfáa m má, tó ne pē kai yé risakaapə kuhope kémēe, ari Upiima keyómē-mē tēpei. Lin lē n wa, tó ne Upiima arí ha mpa píyei kesé n we.

18 Lē nnya, ani nómenécəpecire itisi hekaane ne anó nnyé.

5

1 Pimárecə, ái nkpáni pise re piké keyáa kē ne kumúnjé kpe-i ke mēwai mē nnéi amē n wainē kecáá rítelé nó wóipə.

2 Nó ticurru ye nyule nšəne re keyáa kē ke Upiima uu n sónti ye ró káikaine yare ke uyaa uu ye kesine rinkáikai.

3 Kumúnjé kpe-i ke pisoí api ye ní ma re: Nkíniniye ye tonēle, ncónj nka n n kə we, kumúnjé kpe-i ke ncaai nn ye mekáikai pi rikipi, yare ke memárenlə amē ye ufani rinkáikai mecə, piuka úu yé nméherēe.

4 Amá nš pinémárecə, áni kuɲmaha-i we, keyáa kē áke yé kə nó rikaikai yare ke uyaa uu ye rinkáikai.

5 Nə nónnénéi metéi ne ketúnjé pikó le. Ani kesine ne kuɲmaha pikó.

6 Kai nní lē, ái pise re təké picə mecə n ləni. Amá li pise re təké n nyáni ari mpa yo n wai ne kemúnjé.

7 Kesine ke pepēe ye n ləpile api ye ləpile, kesine ke pítaniré pəó ye pə.

8 Amá tó ne ketúnjé pikó le. Li kə pise re təké mpa yo n wai ne kemúnjé. Li pise re təké nfatene ne nla kpísi ari waise yare ke wenitukanka kapi ye ne ihíme rińloró, ari kə piróyulale karí ne n tálē kpísi ari kipi yare ritəpikə.

9 Uléécəa uu ró wa re uké ukuwəi keróscáa n wailē, amá u lalē təké ne Urópiima Yeesu Kirisi kefa tenē uké ne tiróyu lə.

10 Tó nnya ke Kirisi uu kpu re, tən n ləni nēe tən n nyáni, tó ne uyē təké kesé nfáa m má.

11 Kai nní lē, ani itisi hekaane aní n nmóópúsenelē yare lē kani nní n wapaaneri mecə.

Icélaa tərəə ne iyáhaa

12 Pimárecə, ani pepēe nókenémēe n keisi, pē ke Uléécəa uu n wēe re piké nópinékpéenwai pin nó céési m pakarelē.

13 Ani nla pi nyíse nšəne ani pi m pakarelē, pikēi pē kapi n wai nnya. Ani n tū liké n láarú.

¹⁴ Pimárecɔ, tɔ ne nó tɛni re ani pikánkɔ cɛsi, ani piwamei itisi kpá, ani pinárei léni, aní ne pinnéi ísuúlu n le.

¹⁵ Ani nómenécíre tí, úka úu kape ye mewai kópe piwai ucɔ cɛei. Amá ani m̀pá píyei n wéési re nɔké lisɔne n wapaane ani kɔ písoi nnéi lisɔne wai.

¹⁶ Nóanépɔɔ aké mesére n láárú.

¹⁷ Ani m̀pá píyei keyóme n yáási.

¹⁸ Ani ye m̀pá mewai méye-i Ulééca yáási re ne upikɛi. Lɛ ke Ulééca uú ne nó ní la ye lɛ nó ne Kirisi Yeesu kupénecɔ kémee.

¹⁹ Ani kape Nfáasɔne pikɛi tápisi.

²⁰ Ani kape ye nsímé ke Nfáasɔne nn nó ní símisi háikuse.

²¹ Amá ani ye m̀pá yo rísɔne ripáí ani lee ní nyaní m̀lú.

²² Ani ne nómenécíre mewai kópe nnéi mpuri tɔ.

²³ Ulééca yee ye nkíhniye n he uké tíyese ani póló upikɔ uké nóinésɔi nnéi rimúlú rísɔne, kai n kpísi nfáa kuu nó ní he ne kumíri ne ípiye, áni kape ne akópe m má keyáa kɛ ke Urópiima Yeesu Kirisi uu m pɛeri nnya.

²⁴ Uyee nó ní sée ye li waine. Un íye n yekei, lɛ kuu ye ritiki.

²⁵ Pimárecɔ, ani ye kɔ kerócáá Ulééca yáási.

²⁶ Ani pimárecɔ tɔrɔ nnéi memárecɔ ripira ani yáhaane rísɔne.

²⁷ Ne ne nó tɛni re ani Urópiima rinyiri ripáí ani pimárecɔ tɔrɔ nnéi rítelé ntí kééni.

²⁸ Urópiima Yeesu Kirisi uké ípɛeléé nó nyíse.

Títelé lírū ke Pòoli uu Tesaloniki pikó n wói

Lélee rítelé ntl-i ní we

Títelé lírū ntí ye nsímé ke Pòoli uu Tesaloniki pikó rifoí kémee n wói pisímé kpálenle. Li pee pi còhlenle re íye kai wa ke Upíima Yeesu úu kahané m peepe. Pinyine ye pee Tesaloniki-i símaankée re Upíima keyaa ye pikáme masilé. Pico pòó lē nnya pikéi n yulu.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pòoli ye Ulééca pòone re Tesaloniki pikó ye nfatene kémee papisi nnya. Uu kò mese ne mese Upíima welu re uké nηmóópú pi he liké ha ne ukepeemeyaa tu (1:1-12).
2. Pòoli ye Kirisi mepeme kecáá icélaa pa uu kò lélee n waine liké kelené lē n wa nkó símisi (2:1-12).
3. Ikari pikpáse ne iwelē (2:13-17).
4. Pòoli ye Kirisi pikó pise re piké Ulééca n yáási. Uu kò pepeé ápi pikéi piwai ní la nkó kecáá icélaa pi pa (3:1-15).
5. Iyáhaa tərōō (3:16-18).

Iyáhaa

¹ Nē Pòoli ne Silasi ne Timotee, tóo nń Tesaloniki Ulééca icápine pikó pē ke Urósáa Ulééca ne Urópiima Yeesu Kirisi api n te rítelé wóipō.

² Urósáa Ulééca ne Urópiima Yeesu Kirisi piké ípeelée nó nyíse api kò nkíninje nó he.

Kirisi ye wemele uké ne písoi túhaane

³ Pimárecō, li pise re tóké mesére nń nnya Ulééca n yáási re ne upikéi. Li ne risále re tóké li wa, likumúnjé re nónnéfatené ye pelule, lē kani n lákaane lin kò mesére kéyu-mē sí.

⁴ Lē nnya kari Ulééca icápine pikó inipee-i nó nnya rikókōri wai re nípá ne íwe kani n le ne piwéékuse nnéi kani n yénaalē, nō riηmóópúle ani nfatene m má.

⁵ Kei ke Ulééca uu ye nyíse re uketahai ye kecíre wewe. Li lē wale re nóké ne pepeé masí uiyōopi kémee n lonine mecō n we nnya. Ulééca iyōopi iyē nnya kani nní íwe le.

⁶ Ulééca ye aseí mále. U yé pepeé nní íwe nó n wai íwe iyē ceeí.

⁷ Amá u yé kam uu tíyese tó ne nnń, tóo nní íwe n le, ari wénté. Kumúnjé kpe-i ke Upíima Yeesu uú ha keyómecaa-pō n kpáfúmené nípá úye uké u yē ne upileecaatumé nanje-nanje kai lē waine.

⁸ Inalempi kecōpe kuu cépimene uké pepeé ápi ní la piké Ulééca céri ápi kò Urópiima Yeesu Nsímé Kecíre pakarelē kpanii.

⁹ Akpanii kapi n yénune nyee ncaai teneciré, kei kapi yé Upíima ne Unnanje mulé-mulé ne ketaa ní we.

¹⁰ Kumúnjé kpe-i kuú ha sónti re pē kuu n wée piké ríyu u waise, pepeé ne kefa n tene piké u nyánei. Nń ticuruu, nó ha písoi pē kunai kémee n wewe, kani nsímé kari nó n símisi ne kefa n tenelē nnya.

¹¹ Lē nnya kari mesére nókenécáá keyóme yáási. Tō ne Ulééca ténile re uké tíyese nóké pepeé nfáa mmē nnya kuu nó ní sée n yé mecō n we. Tō ne u ténile re uké tíyese lē kani n hólē te nóké wa liké wa, uké kò lē ke nónnéfatené nn piwai ní la kémee nó lē.

¹² Lin lē n wa, nō Urópiima Yeesu rinyiri ríyu waise, uyē uu kō nō tíyu waise. Uróléecaa ne Urópiima Yeesu Kirisi pikēi ye pē.

2

Lelē n waine Uptima uké kelene ní kam

¹ Pimárecō, in te Urópiima Yeesu Kirisi mekame ne merócápine ukēyu-i nkó, ² áni kapē tíyese piké nónnéfasimé cókai, áni kapē kō tíyē piké iwame nō waise re Upíima kepeemeyaa ye tuime. In n la, unyine ye nō tárei re keyáa ye tu nēe uu Nléecaaasimé picélaa kēmeē maa re keyáa ye tu. In kō n la, pi ye nō mále re tō tirótélé rinyine-i wói re keyáa ye tu.

³ Mpá lin íye n we, áni kapē unyine kepolē he uké nō kírāase. Keyáa kē keké kelene n tu, pisoī yé Uléecaa ημεριye meýá. Uyēe Uléecaa ne n kēne un mpoleceé tíkilē uu léeri api u yenu.

⁴ Uyēe uláarō yeē umecire rináase uu Uléecaa likó nnéi fómni, uu lē nnéi ke pisoī api ye rinwúla api yáasi n takúlē. Ticuruu u yé Uléecaa keyō-i lompo uú tone yare uyēe Uléecaa.

⁵ Ani léise re ne liifaaci nō wailenle kumúnjé kpe-i kam nókenémēe ní wee?

⁶ Nō nkpéni nyule re linyine ye ncée u tápaalenle liké ha ne kumúnjé kpe-i kuu yé umecire ní lese uké nyíse nsone n tu.

⁷ Mewai kópe nnañe ye mpikēi korile rinmaha kēmeē. Mewai mē meké kelene n wa, li pise re uyēe rínañe mmē m múlē uké tōsí.

⁸ Uyēe Uléecaa ne n kēne yé rikpáfúme. Amá Upíima Yeesu yé ne unnō u rifuu uu kópu, uu kō ne unnañe kuú ne n weme u nam.

⁹ Usoi kópe yé kam ne Setani nnañe, uu mewaisañe ne linyíse-nyíse nōome ncōpuri wapisi uú ne pisoī kiraasente.

¹⁰ U yé mewai kópe ncōpuri ne keisi uké ne pepēe m pōlu kiraasente, kápi n ηmurei piké nsímései mee yé piriyu n lō n yōsí piké kō n ní la nnya.

¹¹ Lē nnya ke Uléecaa uu rínañe mme mee yé pi m pōise pamene re piké ne nnōme kefa tene.

¹² Kai nní lē, pē nnéi pēe ápi ne aseí kefa n tene, amá api pēe ne mewai kópe kutu cō, ápi yé Uléecaa ketahai-i le.

Uléecaa yeē nō wēe re ani tasi

¹³ Pimárecō, li pise re tókē ye mesére nō pē ke Uléecaa uu ní la nnya Uléecaa yáasi re ne upikēi. Nō ke Uléecaa uu hái kékoraane-me sée re uké nórinyu lō re Nfáasone ye nónnésoi rikpáiiise ani kō nsímései ne kefa tene nnya.

¹⁴ Nsímé Kεcire kari nō n símisi ke Uléecaa uú ne ritiki uú ne nō séi re ani Urópiima Yeesu Kirisi meýōpi kēmeē tone.

¹⁵ Lē nnya pimárecō, ani tasi nsone ani icélaa iyē karí ne nnōw nēe átélé kēmeē nō n céési múlú.

¹⁶ Asei kecáá, Urósáa Uléecaa ye ró lalē, uú ne kefa ró fénne uu mesére ró n ηmóópuselē tōn kō lē kuu n yekei re u yé ró wa mé. U ne Urópiima Yeesu Kirisi ricuruu

¹⁷ pēe yé nōanékin ηnukuse api tíyese ani itisi meýá m má, api kō rínañe nō he noké ne mewai ne nsímé kēmeē n nyamí.

3

Ani Pōoli kecáá we

¹ Pimárecō, tō ne metórōw nō ténile re ani ne Uléecaa ró we re unsímé nké mekekeke riyékaa nn kō ríyu yenu yare lē kai nókenémēe n wa mecō.

² Ani kō ne Uléecaa ró we re uké piwaikópēkōw ne pisoī kópe anipe-i ró lese. Likumúnjé re ái pisoī nnéi pēe ye ηmurei re piké ne Uléecaa kefa tene.

³ Amá Uléécaá ye nyamle. U yé nnaŋe nó he uú ne likópe nó tólu.

⁴ Tò kò ne kefa tenele ne Uléécaá nnaŋe, tòn tálē te nò lē kari nó m pise waille nòn kò lipiwai nòhē.

⁵ Upíima uké tíyese ani nósínéfa-i Uléécaá nla ne isuúlu ke Kirisi uu ye n he m má.

Li pise re mpá uye uké ye keisi

⁶ Pimáreco, tò nó pise ne Urópiíma Yeesu Kirisi rinyiri re ani ne pimáreco pē nnéi ppe siká m má ápi kò isé kari nó m pa tikilē ketaa wa.

⁷ Nó ticurru ye nyule nsonē lē kai m pise nòké wa nòké ne ntósē nco n sone. Karí ppe nókenéméé ní we, ári ppe pikánkó.

⁸ Ari riyá unyine uké faalaa ró kpínii, amá ró keisile ari mpòone kom. Ketúné ne kesine kari keisi nó úka úu kapē ne ró n topori nnya.

⁹ Ai re ári ppe ncée má tóké melē nó pise. Amá tò lē waille tòn la re ani merófine ritiki.

¹⁰ Kumúné kpe-i karí ppe nókenéméé ní we, tò ppe nó céesi re: Uye unsá pikēi n la, ái pise re liute uké li.

¹¹ Ai líka nnya kari nní lē símisi, tò kō te pikánkó ye nókenéméé wele ápi líka wai, amá picò nsímé-i kapi lééri.

¹² Tò písoi pē mpuri ne Upíima Yeesu Kirisi rinyiri ñmóópúselenle re piké ye ne piripòo keisi ápi pipikei líkó le.

¹³ Amá nó áni kapē pòone ne lisone piwai.

¹⁴ In te unyine ye isé nnyí kari nní rítelē ntí-i nó m pa yè, ani liute ceri, úka úu kapē ne u rikò, líké isei u wa nnya.

¹⁵ Mpá ne lē, áni kapē u kpísi yare nòunéléaarò, amá ani ye u céesi yare lē kai m pise re piké umáreco céesi.

Tinò sone pitikise ne iyáhaa

¹⁶ Upíima yee ye nkíniniŋe n he uké uricurru nkíniniŋe nó he mpá píyei ne mpá yo-i. Uké kò nónnénéí kémee n we.

¹⁷ Né Pòoli kunipe kpee iyáhaa nnyí wói. Nní kam ye anétele nnéi rinípetei rinyiki. Kunénipe iwai ye nnyí.

¹⁸ Upíima Yeesu Kirisi uké nónnénéí ípeeléé nyíse.

Títelé foí ke Pòli uu Timotee n wói

Lélee rítelé ntí kémee ní we

Pòli ye átélé até Timotee wòile. Timotee ye pree usuifinasi unyine yee m panse Kirisi ukó kepipi le. Usáa pò ne pree ukireki le. Timotee uu panse utumè Pòli ukeicò píima unyine. Uyee pree Ulééca icápine yee Efesi-pò ní we kecáa paílè. Lè nnya ke Pòli uu rítelé u wói re uké nfatene ikemee papukuse. Icéláa ke rítelé foí ntí ari Kirisi pikó ne icápine piyukó ne Timotee ricurru palè (UPM 16:1-3).

Ifaaci iyè mekériine ye mmé:

1. Ulééca icápine kecáa nkó (1-3): Lélee icéláa kópe pikó kémee kuwure ní we (1). Piyómeyáhaa mecápine ne iwelè kecáa icéláa (2). Isoi kai m pise re Ulééca icápine piwéése piké n le (3).
2. Lè kai Timotee m pise re uké uricuruu pikèi kecáa m paílè (4-6): Lè kai m pise re pise re piké ye lélee Ulééca icápine picókoi ní la wa (4). Lè kai m pise re piké ye pisei anai akó akó nyee Ulééca icápine-i we: piwéése ne pinósi ne pikúmannasi ne icápine piwéése ne pilási n wa (5). Yo kai pise re piké ye icéláa kópe wa? (6)

Pòli ye Timotee rítelé wólu

1-2 Nè Pòli ke Uróyulale Ulééca ne Kirisi Yeesu karí ne n tálè api ncée n he re ké Kirisi Yeesu utumè, née rítelé ntí pò Timotee wòipò. Kam n tíye aa Kirisi Yeesu ne kefa tene nnya, pò kenépipi sei le. Urósáa Ulééca ne Urópíima Kirisi Yeesu piké ípèléé ne nfanare pò nyíse api nkíninje pò he.

Icéláa kópe pikaase

³Yare kamí pree mekee pò mí ma nen ne Masetuwaani tósu, a Efesi kémee mésù. Pisei ye kei wele pree icéláa féé picò n céési. Li pise re a rinóò pi he re piké lè tíye.

⁴A pi símisi re piké siwómé ne pipikulã anyiri nyee áa kúkeentene ní we, an kò ne íkenene kpará sónaari nkó riyá. Lè ái ye pikèi pè ke Ulééca uu ní la uké wa kémee yóriye. Nfatene mee ye wa ái ne kéyu sí.

⁵Isé nnyí kam nní nó mí pa ye la re nòké níla mme mee kemúnjé sone-i ne kefa keke-i ne nfatene yíkíyiki kémee n léeri m má.

⁶Picò ye ncée kecire mmè pitiki tíyèle api pòlu api iníri kenene-i loni.

⁷Pi lalè piké Moisi isé kémee picélaa. Amá ápi kò pree pimènyu cire kómèi. Ápi kò pree lè ne lè nsímé kapi nní ne itisi n símaankèe kómèi.

⁸Tò nyule re isé ye nyamle, tòn ne i n keisi yare lè kai m pise.

⁹Tóké léise re ái pepèe lisone n wai nnya kapi isé kari. Amá piwaikópèkò ne pepèe ápi ye rinkpé ne pepèe ne Ulééca n kénene ne pepèe ápi ye Ulééca ne lélee n kráailè n waise, ne pepèe písáa née píni n kóni ne piseikò

¹⁰ne pepèe méwoo méwoo n wai ne pitisi pree ye pipitiseicò n káipi ne pepèe pilási n yáí ne pinóome ne pepèe ye méwoo méwoo n wéeri née pepèe mewai n wai ke icéláa kecire íí ne ró n yúlu. Pè nnéi nnya ke isé íí we.

¹¹Nsímé Kecire kapi né rimmúise kémee ke icéláa iyè íí we. Ulééca, meywópi ute yee ye usoi rinkpá Nsímé Kecire ye mu.

Pòli ye Ulééca pòne

¹²Ne Urópíima Kirisi Yeesu yee rínanje né n he ké ne pinékei wa pòne. Ne u pòne kuú ne né ní yé te ne aseí ute le uu né wée re ké u keisi.

¹³ Ne pree mekee unkope símaankeele, am u wéékuse am íwe u wai, am kò u lámisi. Amá uu íwe né téni kám pree nfatene m má, ám kò pree lã kam n wai nyu nnya.

¹⁴ Urópiima ye meyansei uipelele né nyísele. Nfatene ne ríla kam Kirisi Yeesu kupéneco kème n yé kuú ne ritiki.

¹⁵ Nsímé mmú ye nsímé kecire le, n kò ne menyíne wele re mpa úye uké n yási. Mmē mee re Kirisi Yeesu ye ketē kecáa kale uké pikópekóó yóriye, née kò pree pikópekóó pē ufoí.

¹⁶ Amá lã nnya ke Uléecaa uu íwe né tē uu tíyese Yeesu Kirisi uu nē ukópekóó wéese akope sárei liké ne pēpē yé masí kefa ne u n tene piké nfáa teneciré n yé nyíse.

¹⁷ Mpa úye uké Uyóopi teneciré ne ukpociré uyee úu kúyene ní we, Uléecaa cireníne ríyu waise, umeyóopi meké n taálē mpa píyei! Amí.

¹⁸ Kenépipi Timotee, lã kam ní la ké pó céési ye nní: A lã ke antepuyee api kepócaá n símisi léise aa li mulú nsone áa ne atopi kecire tōpu.

¹⁹ A nfatene ne kemúnjé sone m múlē. Picó ápi kemúnjé sone kē timúlú, api pree nfatene fómni cáká-cáká.

²⁰ PISOI pē mpuri kunai kème Imenee ne Alekisantiri ye wele. Setani kam pi risase re piké céri re ápi ye Uléecaa lámisi.

2

Piwelē nsímé

¹ Mmē kam nkpeni mefoí pISOI m pise mee re piké ye pISOI nnéi kecáa keyóme yáási ápi ne Uléecaa pi téni, ápi kò Uléecaa pakare piwewe kème.

² Aní ye piyóopi ne kuyu piwéese nnéi kecáa we liké ró n láarú tóké kò ne nkíníne m má, arí ne Uléecaa kutu n colē nsone, tōn lelee ní nyamí wai.

³ Lelee Uróyulale Uléecaa ripóó ní we lin kò u nyamí ye lã.

⁴ U lalē uké pISOI nnéi yóriye piké fe piké aseí ceri.

⁵ Uléecaa ye use le. Uyee Uléecaa ne sISOIPIPI kecōpe nsímé n nyóonse ye kò use le, uyee Kirisi Yeesu.

⁶ U unfaa kpísile uú ne héele re liké sISOIPIPI akope ilasi kème lese. Kumúnjé kpe-i kaí ne rinsá kuu lã wa uú ne nyíse re Uléecaa ye lalē liké pISOI nnéi yóriye.

⁷ Lã nnya ke Uléecaa uu iyóó ne itume né tí te ké mpuri sane pikó nfatene nkó ne aseí nsímé céési. Am kiraase, aseí kam símisi.

⁸ Ne lalē pISOI piké ye mpa yei we, piké ye anípe risíka ápi welu ne nfakpáii, kuwóí ne pitele ápi kape písifa-i n we.

⁹ Ne kò lalē re pinósi piké ye lapisi ne kumúnjé liké n nyamí, ápi kape ye ipahaa cerémpōone paasi. Ápi kape ye wura ikólé ne itéweé ne ilú néikóó lékaankēe.

¹⁰ Amá piké ye mewai sone lekaankēe yare kai m pise re pinósi pree Uléecaa n wuru piké n we.

¹¹ Li pise re pinósi piké ye icélaa yási riséé kème, ápi pimēcire n kpélē.

¹² Am unósi ncée he re uké ye céési née uké ula kecáa n tū. Li pise re unósi uké ye n séélē.

¹³ Ai líka nnya, Atam ke Uléecaa uu mefoí wa uu limemáá Efa wai.

¹⁴ Ai kò Atam yee tíye kuníri aku u kiraase, amá unósi yee riyá aku u kiraase uu Uléecaa isé háikuse.

¹⁵ Mpa ne lã, unósi un ne kefa Uléecaa n tene un pISOICO nla m má, uISOI in n kpáii, un mpa yo n wai ne kemúnjé, Uléecaa ye u yóriye uu siwá maru.

3

Uléecaa icápine piwéese

¹ Asei kam nní nó símisi: Uye un n la re uké Uléécaá icápine kecáá m paílē, liute ye pikēi kecire wéele.

² Li pise re ápi kape ncaai nka uyee Uléécaá icápine kecáá m paílē kémee yé. Uké unósi use ula, uké ye mpa yo n wai ne kemúnjé, uké nfasimé sone m má, uké pisoicɔ kupénecɔ n la, uké písáne piyóó n nyu, uké ye fe uu Nléécaasimé céési,

³ úu kape útaniré née utelewélaa, amá uké ménye n ninjú un kɔ isoi sone má, piwóówélaa ápi kape kɔ ukemúnjé nnéi n yóolē.

⁴ Li kɔ pise re uké ukeyɔ pimúlé fe nsonne, uké tíyese usiwā siké ye pakare nsonne asi ye kɔ waise.

⁵ Likumúnjé re usoi unsá ukeyɔ pimúlé n nyu, íye ke uyē uu yé fe uu nne Uléécaá icápine kecáá paí?

⁶ Ai kɔ pise re uké Kirisi ukó fale. Insá lē, u yé fui ne rikókɔri Setani uu u lóise.

⁷ Li kɔ pise re ketahai pikó piké Uléécaá icápine uwéése isoi sone yē ápi u n waiselē. Ai kape wa re pi uisoi lómiise, uu pree ntórɔɔsei Setani ripine-i lóipɔ.

Pē kapi n lése re piké ye pisoí lē

⁸ Lē cire, li pise re pepere ye n lē piké pisoí kapi ye m pakare, pin kɔ aseí tikilē. Ápi kape pítaniré née pepere mekópe kewóó n wéési.

⁹ Li pise re piké aseí nyē ke Uléécaá uu upikó n céreise m múlilē nsonne ne kefa kesē.

¹⁰ Li pise re piké ye pi peē piké yé. Mepeē-maá, pinsá nka n yē pi yé fe ápi pilé pikēi pi pa.

¹¹ Li kɔ pise re pinósi ricurruu piké isoi iyee yé n tíye ápi pi n waiselē m má. Ápi kape pepere ne isímé n kɔonni. Li pise re piké mpa yo n wai ne kemúnjé, piké kɔ kecire n we mpa yo-i.

¹² Li pise re uyee ye n lē uké unósi use ula, uké kɔ ukeyɔ ne usiwā pimúlé fe nsonne.

¹³ Píye pin kɔ pilé pikēi nsonne n keisi, pi ye pisoí kecɔpe ríyu yenle, pi yé kɔ fe ápi nfatene mee tó ne Kirisi Yeesu m péneselē nsímé símisi ápi rikínj pepu.

Menyuwe ke nfatene nn ye ró n he

¹⁴ Ne rítelē ntí pɔ wóipɔle nen kɔ músu re ké nfáani hapɔ ké pɔ yé.

¹⁵ Mpa nen kɔ n nánai ké kelene hapɔ, títelē ntí tee yé tíyese aa céru lē kai m pise re pɔké Uléécaá keyɔ-i n sónne. Uléécaá, nfáa ute icápine yee aseí ilerí ne aketaa.

¹⁶ Asei kecáá, úka úu kúkeje n we. Mme mee m pékaalē ke Uléécaá uu ró n nyíse ye mmáamaa ne ncíreníje le. Lelē Kirisi.

U ró rikpáfúmēle yare kesoi pipi, Nfáasonne nn tɔ u nyíse re u aseí ute le.

Pilécaatumē ápi u yenu uu isoipuri mpehē mpehē kémee Nsímé Kecire símisi, pisoí ápi ketē kecáá mpa yei ne kefa n tene, Uléécaá uu umeyɔpi kémee u taásepɔ.

4

Pepere inóme célaa n céési

¹ Uléécaá Nfaa ye símisile cáká-cáká re amúnjé tɔrɔ kémee, pisoí picɔ yé nfatene kepire ritɔ ápi aníri nnɔme ne aicélaa tiki.

² Pi yé tíye kecáá kecáá mewai pikó ne pinóme ápi icée kópe pi tikise. Pisimúnjé ási pikēi wai icélaa kópe nnya, yare nweni kapi njási nn wónjɔ ápi ne nwóí pi wai.

³ Pisoí pree céési re ái nyamí te sisoipipi siké sónne, ái kɔ nyamí te siké liluke-luke nnéi n le. Amá Uléécaá ye iluke iyē nnéi wa re pepere Kirisi ne kefa n tenelē pin aseí nyu piké ye u pɔonese ápi pree i le.

⁴ Lẽ nnéi ke Uléécáa uu n wapisi ye nyamlẽ. Líka áí kufóm we, amá tóké ye Uléécáa pònnese ari kelenẽ li le.

⁵ Likumúnjé re Uléécáa Nsímé ne iwele ye týesele ai Uléécáa inipere-i n nyamí.

Yeesu ukéikó kecirẽ

⁶ Pòn icélaa nnyí pimáreco rintóse, pò pree wa Kirisi Yeesu ukéikó kecirẽ. Pó nyíse re pò ripócúruu týesele nfatene nsímé nn pó loni pòn nsímé sone mmẽ kapi pó n céesi tikilẽ.

⁷ Amá a mækpure isímé ke síniyaha asi ye n símisi yare siwómé kepire ritò. A rinmóópú aa ye Uléécáa líkó waise.

⁸ Usoi un uipinje ne linyine m mainse, nkáripí kai kuláa má. Amá usoi un tinmóópú uu Uléécáa líkó waise, mpá yo kémæe kai ye yoriye. Li ye neni mewee mmé-i nfáa ró hele ne masí kepire-pò.

⁹ Nsímé mmẽ ye aseí kecirẽ le kai m pise re mpá úye uké n yósí cáká-cáká.

¹⁰ Karí ne Uléécáa yee nfáa m má n tálẽ nnya kari keisi tòn náási kéyu áke we: Uyee ye písoi nnéi riyu lo, aí ne tósu pepere ne kefa u n tenelẽ.

¹¹ A lẽ nnéi pi símisi aa pi céesi re piké lẽ wa.

¹² Kapere riyá unyine uké pó lómiise re pò kewá ñmánepi nnya, amá a týese merówee meké pó waise uyẽ ke Kirisi pikó api ye ní páilẽ mpósímé ne ipósoi ne níla kaa m má ne mpófatenẽ ne merókpèrinkpe kuciré kémæe.

¹³ Ké kelenẽ n hapò, a ne Nléécáasímé pikéẽ písoi kecòpe ne ikari pikpáse ne mpicélaa rinmóópú.

¹⁴ Kapere ihæe ke Nfáasone nn pó n he lómiise. Li pó i hele kumúnjé kpe-i ke pepere ne Uléécáa rinyiri n símisi api kepócáá nsímé n símisi, Uléécáa icápine piwéese api anípe kepócáá láa.

¹⁵ A merócíre kpísi aa pikéi pẽ pa aá ne rísone pi wai mpá úye uké kepóyu pihape yẽ.

¹⁶ A ripócúruu ne ipócélaa kecáa m páilẽ. A n ñmóópúlẽ pòn lẽ nnéi múílẽ ne aseí, pòn lẽ n wa, pò pree ripócúruu ne pepere kutu pó n cólẽ yoriyele.

5

¹ Kapere ye ne kesáyaha cési, amá a ye ne ke n símisi yare kaa ye ne upósáa n símisi. Aa ye pináñe-nañe pò kpísi yare pipómáreco.

² A ye síniyaha ne símisi yare pipóni, aá ne pikpérefaa pò símisi yare pipóyèi. Kapere ye úka kecáa kemúnjé kópe kenyine m má.

Pikúmannási kecáa nsímé

³ A pikúmannási yíkíyiki kecáa m páilẽ pòn pi pakarelẽ.

⁴ Amá in te ukúmannási úye ye siwá nées siyáse má, li pise re pẽ piké písiyo-i nyíse re pi Uléécáa pakarelẽle kelenẽ. Lelæe re pẽ kai ne tu re piké pipikó kecáa m páilẽ yare ke pẽ apí pree pi n wa meco. Méwee mẽ ne ye Uléécáa ripóo wale.

⁵ Unósi nkó yee ukúmannási sei, úu kò pree úka má re uké ukécáa ripaí yee ne Uléécáa n tálẽle, un ketúnjé ne kesine ne Uléécáa téni re uké u lẽ.

⁶ Amá ukúmannási uyee méwoo méwoo n wai ye nkpo masile, mpá un n fafai.

⁷ Lẽ kai m pise re a pi léise api kapere ne ncaai níka pikécáa n yé ye lẽ.

⁸ Úye unsá ukumare pikó kecáa rimpá, aí ne tósu ukeyò pikó, liute ye nfatene kepire ritòle, uncaai ye kò pree uyómeyáhaaciré nkó tósile.

⁹ Póké ne ukúmannási n kéẽ, li pise re uké aymẽ kuwóo ne kefi n fe. Li pise re líké n we re mese kuu sónlẽ.

¹⁰ Piké kò u n nyu re u usiwá rísone múílẽle uu ye kò písane rísone yósu. Uké kò Uléécáa pikó ana n heerelẽ, uu pinárei n lénaalẽ. Uké mewai sone ncòpuri n wailẽ.

¹¹ Kapε ημυρει ρε πῶκέ pikúmannῶsi πεε νε ρ́nanηe n tiselē, pikúmannῶsi kέmεε κέε. Insá lē, pin píyeyi n káipi ρε piké ula féé sóḡ, pilikáipi-káipi γεε tíyεσεε api Kirisi nkó κεπιρε waise,

¹² ai πεε wai ρε kápi pirinῶo kapi μεφοί n yekei rintiki nnya, pi Kirisi νε riwómε mále.

¹³ Kai nní n wa ρε ápi likει-kei má, pi πεε keyu mále piké síyῶ síyῶ n kóónulé pin kusímé yárikεε, pin picῶ isímé kέmεε táhankεε, pin mme μεε ρ́n kusímé ρ́ we símaankεε.

¹⁴ Lē nnya kamí la ρε pikpérefaa kumannῶsi piké pila sóonkεε api siwá márei api pisiyῶ κεcáa m paílē, piróláarῶ ápi kapε νε κεσίμέ ρ́ yé piké ró n lámaankεε nnya.

¹⁵ Pikúmannῶsi picῶ γε nceé pitiki riyále api Setani tiki.

¹⁶ Amá unῶsi Kirisi ukó úye un ukeyῶ-i pikúmannῶsi m má, uké pikεcáa m paílē. Uu kapε tíyε piké Uléεcaa icápine pikó ncῶni, Uléεcaa icápine pikó piké νε n fe piké pikúmannῶsi πεε pimεcιρε ρ́ we κεcáa rimpaí nnya.

Ρῶλι γε icélaa ncῶpuri Timotee palē

¹⁷ Uléεcaa icápine piwéεσε πεε ρ́sῶne pipikεi n wai γε νε sá ρε piké νε ρ́sῶne kutu pi n cῶlē, aí νε tῶsu πεπεε Nléεcaasimé pisoι n símisi pin kῶ n céési.

¹⁸ Mmē κεcáa, Uléεcaa Nsímé ritelé γε maa ρε: Ai pise ρε nῶké ináa iyεε melukεpipi n cῶpu nnῶo paasi. Li kῶ pise ρε ukεikó uké uihéé m má.

¹⁹ Piseérakῶo pinsá pité νε pitaani n tu, kapε nsímé kapi yé νε Uléεcaa icápine uwéεσε rinwááná ημυρει.

²⁰ A γε pisoι κεcῶpe πεπεε akópe n wa cési liké νε pitῶrῶo iwame n wa nnya.

²¹ Uléεcaa νε Kirisi Yeesu νε piléεcaatumε ke Uléεcaa uu n wéε keyu-i kam pῶ ηmῶópúselē te a inécélaa nnyí ritiki ρ́sῶne kapε úka inipεε wuri. Kapε γε lē nnéi kaa n wai kέmεε pisoι n tési pῶn νε li wai.

²² Kapε γε pisoι κεcáa anίpe piláa νε γῶne ρε piké Uléεcaa icápine pikεi keisi. Kapε píka lē piakópe kέmεε. A μεpῶcιρε tí νε mékperinkpe likó.

²³ A lē míni ηmanε piníré tíyε, amá a γε pinyine-i feé nkáripι riwuhú, κεpῶfa itoi nnya. Tipῶcúruu γε yē te meséρε kaa káhaankεε.

²⁴ Pinyine akópe γε nyánile cáká-cáká piké kelene n túhaane, amá picῶ pῶ akó, κεπιρε kaa yé léemε aa a céru.

²⁵ Lē cιρε γε ni, mewai sῶne áme γε kῶ pesí, nῶpá memεε áme κεkéripi kúyene ρ́ we, áme γε nῶpá píyeyi m pékaalē.

6

Pikeikó νε pipiyῶsaa

¹ Li pise ρε pilási nnéi piké pipite waise api pi m pakarelē ρ́sῶne, unyine úu kapε νε Uléεcaa νε irócélaa nkópe m ma nnya.

² Ai pise ρε pilási πεε pite m má pin Kirisi pikó piké pipite háikuse ρε pi pimáρεcῶ n-yómeyáhaacee-i nnya. Nkpéni kai menίηe pise ρε piké ρ́sῶne pi keisi ρε pipite γε Kirisi pikó ke Uléεcaa uu ρ́ la nnya.

Lē kai m pise ρε πῶké pisoι símisi aá νε pi n céési γε lē:

Icélaa kópe νε memá κεcιρε

³ Uye un inῶomεcélaa n céési un kῶ Urῶpíima Yeesu Kirisi aseι n yulu, un kῶ pirῶyómeyáhaa icélaa n yulu,

⁴ tikókῶri tee liute we, úu kῶ líka nyu. U nákíflenle νε inῶosimé κεcáa ikeηene un pitele wéési. Lελεε γε νε kufatoi νε íkeηene νε alé νε piwaanai ka.

⁵ Lελεε γε kῶ νε íkeηene tenεcιré πεπεε nfasimé kópe m má νε πεπεε ápi kῶ aseι picéρε ρ́ la κεcῶpe ka. Pi músule ρε Uléεcaa ncee pitiki γε memá keyene le.

⁶ Mesei ye me, Uléécāa pitiki ye kesoi pipi memá píima le, in te ke ηmurei keké lē kake m má ηmane ne n tálē.

⁷ Tóké musí re kapi ró m mári, ána kefi, anípe kefi kari ketē kecáá ka. Lē cire ye ni kari kō pelene ári ne líka péne ne.

⁸ Kai nní lē, tōn liluke-luke ne lē kari yé n tā m má, li wale.

⁹ Amá píye pin n la piké memá yé, li ye pi peikele api pikáipinke kópe kulúí kémee lompō, aí ne kelólé-mē pi sí, pinkó nn tene cáká-cáká.

¹⁰ Nwóónaapí píima ye likópe nnéi keleeme le. Picō ye ripōō wale re piké si yē, aí ne mpálee-mē pi sí api Uléécāa ncee pitíki pōne apí ne piricuruu ntóosi meγā wéési.

Lē ke Pōōli uu Timotee n céesi re uké wa

¹¹ Amá pō Uléécāa usoi, a lē nnéi káase. A kecire n sōne aa Uléécāa n tikilē nōne pōn kō nfatene má. A usoi nla m má, aa kō isoi n ninjú pōn kō láárú.

¹² A nfatene atōpi kecire tō aa nfáa teneciré yénu. Mmē nnya ke Uléécāa uu pō sée aa píseérakōō meγā keyu-i símisi re pō ne kefa u tenele.

¹³ Uléécāa yee ye nḗpá yo nfáa n he ne Kirisi Yeesu yee Pōnsi Pilati keyu-i aseéra kecire n lése keyu-i kam pikéi mpí pō forii re:

¹⁴ A isé kaa n yōsí rimúlú nōne áa ne mékperinkpe kaase, hái ne keyáa kē ke Upiima Yeesu Kirisi uu m pērine.

¹⁵ Kumúnḗ kpē ke Uléécāa uu n karii kun n tu, u yé tíyese uu pēri. Uléécāa mecire kóḗ yee Uyōōpi kecire ne mpōōnare ute ne nḗnḗne nnéi ute. Uyee piyōōpi nnéi Uyōōpi, uyee kō pipíima nnéi Upiima.

¹⁶ Umecire yee úu pí kai kpine. U metéi mále ke úka úu ye n fe uké ne riḗkō. Úka úu u yenaalē, úka úu kō u yēnune. Uyee ríyū ne nḗnḗne teneciré. Amí.

¹⁷ A pēpēe ketē nké kecáá likó m má rinōō he re ápi kape rikókōri n wai. A pi maa re ápi kape ne memá mee méwoo n waine n tálē. Amá piké ne Uléécāa yee ye nḗpá yo meγá tō n he re liké ró n láárú ne n tálē.

¹⁸ A pi maa re piké ye lisōne wa, api mewai sōne m má meγá, piké kefa n láárú api ye kō lē kapi m maamaalē picō he.

¹⁹ Pin lē n wa, memá mee áme ye n caai kapi lē pimecire cápine pin yekei kōso-pō nnya. Lē kémee kapi yé kō nfáa yíkíyiki yē.

²⁰ Timotee, a lē ke Uléécāa uu pō rimmúise rimúlú nōne. Kape isímé yee íi ye líka n yóriye íi ye kō tíyese usoi uké Uléécāa céri kémee tahampō. A íkenḗne kpárá ke pīsoi api m músu re menyuwe kaase.

²¹ Picō ye li kpísile pipikéi, api lē nnya nfatene kepire tō. Uléécāa uké ípēelée nō nyíse!

Títelé lírũ ke Pɔɔli uu Timotee n wɔi

Lɛɛɛ ritelɛ ntí kɛmɛɛ n̄ wɛ

Pɔɔli yɛɛ ritelɛ lírũ ntí Timotee wɔi. Rɔm kuyu-i ke Pɔɔli uu kukpaniilee-i we un nɛ ritelɛ ntí wɔlu (1:8). Amá uakpanii yɛ nkpɛni páápúɛ ai tósu mɛfoí (2:9). Ai u wai yarɛ n̄pá úyɛ yɛ u n̄mɛriyɛɛ (1:15-4:10). Luki n̄manɛ yɛɛ ukékúrí tónɛ (4:11). Pɔɔli uú nɛ Timotee tɛni rɛ uké mɛkɛɛ u lɛɛpɔ (4:9). Un n sónɛpɔ, uké nɛ Mariki nɛ ilũ yɛɛ pɛɛ Turowaasi-pɔ m mɛsũ tipɛnɛpɔ. U m̄usu rɛ unkpɔ itunɛ yɛ tulɛ (4:6) amá úu pɛɛ pakarɛ rɛ u yé piyɛnɛ u rikpá. Piwéékuse pɛɛ n t̄iyɛsɛ Pɔɔli uú nɛ kukpaniilee loni nɛ icélaa kóɛ yɛɛ n náási iké Uléécɛaa icápinɛ kpu nnya, Pɔɔli uu Timotee itisi kpá rɛ uké aseɛ atɔpi n tɔpu (2:14).

Ifaaci iyɛ mɛkériine yɛ mmé:

1. Nsímé Kɛcirɛ kapi Timotee rimmúisɛ (1:6-2:13) Isoi sɔnɛ kai m pise rɛ uyɛɛ Nsímé Kɛcirɛ nɛ n keisi uké m má: Píkɛi nla nɛ ikari nɛ n̄n̄móópú (1:6-18). Lɛ ke ukéikó uu mɛwai m má, aí nɛ tósu lɛ kuu yé Nsímé Kɛcirɛ kɛcáá íwɛ n li (2:1-13).
2. Timotee pikɛi Uléécɛaa icápinɛ kɛmɛɛ (2:14-4:5) Lɛ kuu yé picélaa n̄ɔmɛ keyu-i n wa (2:14-26) Lɛ kuu yé amúnɛ tɔrɔɔ kɛmɛɛ n wa (3:1-17) Nléécɛasimé picélaa (4:1-5)
3. Timotee nɛ Pɔɔli mɛtonɛ (4:6-18)

Iyáhaa

¹ Nɛ Pɔɔli yɛ Kirisi Yeesu utumɛ lɛ Uléécɛaa mɛla kɛmɛɛ. U né forii rɛ kɛ nfáa kari Kirisi Yeesu kupɛnɛcɔ kɛmɛɛ n yé p̄isoi riyóó. Uléécɛaa yɛɛ rinóó lɛ tó yekei.

² Nɛɛ kɛnɛp̄ipi kɛcirɛ Timotee wɔipɔ: Urósáa Uléécɛaa nɛ Urópiima Kirisi Yeesu piké ípɛɛlɛɛ nɛ nfanarɛ pó nyíse api nk̄in̄in̄ɛ pó hɛ.

Pɔɔli yɛ Uléécɛaa p̄ɔnɛsɛ

³ Nɛ Uléécɛaa kam n keisi nɛ kefa kɛsɛ yarɛ pinésáayaha mɛcɔ yáasi. Nɛ yɛ u yáasile n̄pá piyɛi kam yɛ kɛpóccáa n wɛlu ketúnɛ nɛ kɛsinɛ.

⁴ Nɛ yɛ mɛpónini kɛcáá léisɛɛ ai pɛɛ mɛyánsei ripóó né wai rɛ kɛ piyɛnɛ pó rikpá, mpóɔnarɛ nké pɛɛ mɛyá né lɔ.

⁵ Nɛ mpófatɛnɛ mɛɛ n̄n̄ kɛcáá kɛcáá mɛwai m má léisɛɛ. Nfatɛnɛ mmɛ ke upóniyaha Loisi nɛ upóni Enisi apí pɛɛ má. Nɛ nɛ kefa tenɛlɛ tɛ pɔ nfatɛnɛ mmɛ n̄cɔ máɛ.

⁶ Lɛ nnya kam pó léisɛ rɛ a ihɛɛ iyɛ ke Uléécɛaa uu pó n hɛ kumúnɛ kpɛ-i kam an̄ipɛ kɛpóccáa rinláa yóɛsɛ.

⁷ Likumúnɛ rɛ Uléécɛaa úu nfáa ró hɛ rɛ nké tó rifúróóse, amá n̄nanɛ nɛ n̄la nɛ mɛwéésɛsɔhɔ knn yɛ ró hɛ.

⁸ Lɛ nnya, isɛi íi kapɛ pó wa nɛ Urópiima nsímé pikóónú. Nɛɛ kɔ nní kukpaniilee-i n̄ we Urópiima nnya, nnékó n̄n̄ kapɛ isɛi pó n we. Amá a t̄iyɛsɛ tóké kɛsɛ Nsímé Kɛcirɛ íwɛ li, p̄ɔn nɛ n̄nanɛ mmɛ ke Uléécɛaa uu pó n hɛ tálɛ.

⁹ Uyɛɛ ró yóriyɛ uu ró séi rɛ tóké ripóló umpuri, aí rɛ lirówaiwai linyinɛ nnya, amá uké kɛlɛnɛ ketɛ n wa, u pɛɛ yekei rɛ uké nɛ Kirisi Yeesu ritiki uké nɛ ípɛɛlɛɛ ró nyíse.

¹⁰ Amá Uróyulalɛ Yeesu Kirisi mɛkamɛ ketɛ kɛcáá yɛ nkpɛni ípɛɛlɛɛ iyɛ tipɛrésɛɛ lin nyáni. Li we rɛ u t̄iyɛsɛɛ nkpɔ n̄n̄ nkpɛni n̄nanɛ n̄ka má, uu pɛɛ Nsímé Kɛcirɛ nɛ tiki uú nɛ nfáa kp̄ociré ró nyíse.

¹¹ Ké nɛ Nsímé Kɛcirɛ mmɛ tinkóónú nnya ke Uléécɛaa uu t̄iyɛsɛ am utumɛ nɛ ucélaa.

¹² Liiwe kam kə nní le, nípá ne lē, ái kə isei né we, likumúnġe re ne nyule uyġ kamí ne kefa n tene. Ne kə nyu re u yé fe uu lē kuu né rimmúise kecáá paí hái ne ketúhaaneyaa-pə.

¹³ A tíyese anóo kecire nyġ kam pó n céesi ne nla mmġ kaa nó ne Yeesu kupénecə kémee n yġ liké mpócée kaa nfatene kémee n tíkilġ.

¹⁴ A icélaa sone iyġ ke Uléecaa uu ne Nfáasone mee kepómee ní we rintiki uu ne pó múise nsone rimúlú.

¹⁵ Yare kaa nní ní nyu, Asii ketġ pikó nnéi ye né ηmeriyee. Pġ ne pġ pee kepire né riñto kémee, Fiseli ne Erimoseeni ye wele.

¹⁶ Upiima yé kusoi Onesifəo keyə wa. U nnóo kulúi itisi né hele, úu nkpani né ukpaniikó isei wa.

¹⁷ Amá kuu Rəm-i ní ka, u né wélaankeele meyíkíyiki uu ha ne né yénu.

¹⁸ Upiima uké tíyese Uléecaa uké ketúhaaneyaa ketúnġe kusoi u wa. Pə kə nyule nsone re pikéi pġ nnéi kuu hái Efeesi-pə né n wa ápi kumúnġe má.

2

Yeesu Kirisi usóca kecire mewe

¹ Pó kenépipi, a ípeelé ke Uléecaa uu tó ne Kirisi Yeesu kupénecə kémee ró n nyíse ne ritiki áa ne itisi mepócire n heelġ.

² Mmġ nnéi kaa nnénóo-i n kó píseerakóo kulúi keyu-i, a písoi kaá ne ripóo n láarú pee yé n fe api picə céesi ritóse.

³ Póoké kə ηmurei, tó ne mpó tóké íwe li yare Kirisi Yeesu usóca kecire.

⁴ Usóca un upikei-i n we, un n la umewai meké ne uuwéese n sá, úu ye pepere ápi isóca n wai líkó ne kutu n colġ.

⁵ Ukáhamewure uké ne ní kpasi, li pise re uké itóó isé rimúlú.

⁶ Ulame yee n lə ai u toru yee yé ufoíe uiwe piluke li.

⁷ A lē kam nní pó n símisi kó, Upiima yé nípá yo-i mesəhə pó he.

⁸ A Yeesu Kirisi yee nkpə-i n yisi uu nfáa yenu kecáá léise. U Tafiti keyase le yare lē ke Nsímé Kecire kam nó n símisi nn n tee.

⁹ Nsímé Kecire mmġ nnya kam nní íwe le, ticuruu api akpanii né wai yare uwaikópekəó. Amá ápi Uléecaa nsímé pó akpanii wa.

¹⁰ Lē nnya kam íwe iyġ nnéi ηmurei pġ ke Uléecaa uu n wée nnya, Kirisi Yeesu uké ne pġ ticuruu riyu n lə api kə umeyəopi teneciré yénu.

¹¹ Nsímé mmġ kam nní nó n símisi ye nsímései le re tó ne uyġ tən kesé n kpu, ne uyġ kari kə kesé nfáa yenune.

¹² Tən ikari n wa, tó ne uyġ yé kesé iyóopi li.

Tən u n ηmeriyee, uyġ ticuruu yé ró ηmeriyee.

¹³ Tənsá aseí n tikilġ, uyġ ne nípá píyei aseí tikilenle, likumúnġe re úu yé fe uké umecire kepire ritə.

Ukeikó sone kapi m pakarente

¹⁴ Ne la re a nsone pi léise re piké Uléecaa ripaí ápi kape inóosimé kecáá n cénəankeee. Pitele pġ mpuri ápi ye líka yoriyee, amá pepere nní kutu n colġ kai ye caai.

¹⁵ A rinmóopú aa wai Uléecaa uké pó pakare yare ukeikó uyġ ke upikei ápi yé isei n wa, uyee aseí n símisi lin kecire we.

¹⁶ A íkenene kpará iyee íi líka n yóriyee íi kə Uléecaa kémee léeri kaase. Pepere íkenene iyġ mpuri-i pimecire n tanaalġ yee ne Uléecaa ketaa n waille nnánári.

¹⁷ Piicélaa yee n we yare kúcapáá kpee ipiñe n le. PISOI pē mpuri pēe nní Imenee ne Filēti.

¹⁸ Pi aseí pitíki riyáale api pISOI n tee re Uléécāa ye nkṙṙ-i piyukuse ró masile. Lēlee tíyese ke pISOI meḡā api nfatene fóm.

¹⁹ Mṙá ne lē, tikúí kecirē ke Uléécāa uu n yekei ye ne kariilenle. Li rikēcāá wólaalē te: Upiima ye upikó nyule. Li kó wólaalē te: Usoi nkó yee Upiima rinyiri n sélei, uké mēwai kópe kepire rito.

²⁰ Ai wura asóonlū ne nṙóóweni asóonlū ḡmane nyee kéyṙ maa kémeé we. Sihee ne apérécaripi pṙ ye kó wele. Kenyáya kapi ye ne acáripí kecirē pikei wa. Mṙá keyáa kéye kapi ye ne acáripí fake-fake pṙ pikei wa.

²¹ Limēṙ kai kó pISOI kémeé we: Uye un mékṙerinkṙe mēwai n tíye, u yé n we yare kusóonlū kṙē kapí ne anyá kémeē n keisi. Pi yé ilúké u yekei uu panse ukéikó, uu ye uukeisaa yōriye. Api ye pēé ne mṙá pikei sone piye u wai.

²² A ḡmánē likáipi-káipi ne ketāa wa, nó ne pē nṙó Upiima n sélei ne kefa keṙe, ani mēwai sone ncee ne nfatene ne níla ne nkíññe wéési.

²³ Amá a inírisimé yee íi kulāa kúka m má pipásaine keṙe. Pṙ ticurū ye nyu re pitele kii ye ne tene.

²⁴ Ai kó pēe piṙe re Upiima ukéikó uké ye pitele wéési. Li piṙe re uké mṙá úye n la, un yé fe uu ye pISOI céési un kó ísuúlu má.

²⁵ Li kó piṙe re uké ye pēpēe ye unsímé n kési céési ḡññe kémeē. In n la, Uléécāa yé tíyese api pimēfine conse api aseí ceru

²⁶ api nfasimé sone tiki, api kuníri kpee pi n tí pin kumela wai ripine kémeé lelu.

3

Siyáa tṙṙṙ

¹ A ceri re itññe pape-pape inyine ye sónti siyáa tṙṙṙ kémeē.

² PISOI yé masí pimēcire lisone n wéésile, pin siwóó tikilē, pin pimēcire taáselē, pin tikókṙri má, pin Uléécāa nkópe símisi, ápi yéé pipimare waise, ápi yéé pakare re pi lisone pi wa, api ye Uléécāa lisone nnéi háikuse.

³ Piakññ yé n taká, ápi usoicṙ iwe má, pin iwóhó má, pin tikpákárá má, api ye pimēcire pimúlu pṙññe api kó lisone pilaarṙ.

⁴ Pi yéé picṙ kepire le, pi yéé mṙá yo-i rinákíise api kó rikókṙri ne n fulaalē. Pi yé pilikáipi-káipi kecáá m músu ai tósu Uléécāa kecáá.

⁵ Amá pṙn pi n yē, pi ye n we yare pi Uléécāa likó pakarelenle, amá api pēe lēlee nfatene nnaññe n te n yulu. A pISOI pē mpuri kaase.

⁶ Pipinyine yee síyṙ-i léerile api ye pinósi soi kṙará pēe méwoo méwoo n wai túi-túise. Mṙá yo ke lipinṙsi pē api káipinkēe.

⁷ Pinósi pēe náásile piké céri, amá ápi yé píkaí fe piké aseí ceri.

⁸ Yare ke Yanēesi ne Yampireesi api Moisi rinkápáá meṙ ke pISOI pē api aseí kápáálē. PISOI pē kemúné ye caailenle. Pi ye pin pi m peenu, pinfatene ḡññe ye tasi.

⁹ Amá pinñmóspú ḡññe tika tuine. Li yé Yanēesi ne Yampireesi meṙ pikepire fénne, mṙá úye uu pincaai ceru.

Lē kai m piṙe re Timotee uké wa

¹⁰ Amá pṙ ne kó inécélaa ne menéfine ne lē kam piwai ní la ne nnéfatene ne inésuúlu ne nnéla ne inékari ritikile.

¹¹ Pi kó pṙ wéékusele aa kó menéṙ iwe le. Pṙ nyule lē nnéi kam n yé Antiyṙsi ne Ikoniyoṙm ne Lisitiri-pṙ. Pṙ iwe iyē kam nfatene ncee kémeē n li yenle. Amá Upiima ye innéi kémeē né lésele.

¹² Ticurruu pεπεε ní la piké Kirisi Yeesu ne kefa kece ritiki ye piwéékuse yenune.

¹³ Amá písoi kópe ne pinóome yé mewai kópe-i n ημόόpúlē. Pi yé picó fóm api kó pimεcίρε fómni.

¹⁴ Amá póóké icélaa kaa ní yósi pón ne kefa i tenelē m múlilē nsonε. Tipóóúruu ye picélaa pεπεε pó i n céesi nyule.

¹⁵ Háι ipówá-me kaa Uléécaá ritelé nsímé nyu. N yé fe nn mesóho pó he áá ne Kirisi Yeesu kefa tene uu ripóyu lólu.

¹⁶ Uléécaá Nsímé atelé nnéi ye Uléécaá kémee léerile. N ye yoriyele. N ye céesile, n ye usoi akópe nyísele nn kó tíyεse usoi uu uakópe nyóonse, nn kó aseí ncee kémee usoi céesi.

¹⁷ Li lē wale re Uléécaá usoi uké ne nsonε m pi uké kó ne nípá mewai sone méye mpuri n wai nnya.

4

¹ Kirisi Yeesu ye sóntile uké pinyánnyá ne pikpókpo túhaane. Uyee kó sónti uké iyóopi tone. Ne la ké u ne Uléécaá keyu-i pó símisi re

² a Nléécaasimé riyóó ne ημόόpú, ncee ye wee rín wee, a n símisi, aa tíyεse písoi piké ηmurei aa pincaai pí nyíse aa itisi pí kpa, pón pí céesi ne ísuúlu.

³ Kumúné kunyine ye sóntile ke písoi ápi yé ní la piké icélaa sone kutu ricó, amá pilipókó kapi yé n tikilē, api lē nnya picélaa kulúí cápine pεe yé lē kapi pikóme ní la pí n símisi.

⁴ Ápi yé aseí kutu píco rikpá. Pi aseí kepire tóne api pεe inóomesimé ne kutu n colē.

⁵ Amá póóké mepócίρε m múlilē nípá yo kémee. A íwe ηmurei áá ne Nsímé Kεcίρε pikóónú n ημόόpúlē, aa pikéi kai m píse re Uléécaá ukeikó uké wa n wai ne kefa kece.

⁶ Amá in née, itunje ye tule re ké panse inyóonsesεε. Nnékpo itunje ye nyahaimεle.

⁷ Atópi kecίρε kam tó, ne tóle háι ne atópi ketó-pó nen kó nfatene múlilē.

⁸ Atópi kam n feriyε ihεe ye né yekeilenle: ihεe iyee riyóópikóη ke Upíima uu pē kuu n ló m pane. Utúhaane kecίρε, Upíima yee né ri pane ketúhaaneyaa tunjé. Ái kó nkpáni né ηmane kaí ne páne. Amá pē nnéi pεe umεpeεme m mé ne níla ye yenune.

Póoli nkó círe kuu Timotee rinkpá

⁹ A ríημόόpú aa mεkkeε né leeri.

¹⁰ Temaasi ye né riyále re u keté nté likó meyá la nnya. U Tesaloniki tómpole. Kiresensi ye Kalasii hale, Tiiti póo Talimasi simpó.

¹¹ Luki mεcίρε yee kenémée we. Nó ne Marikí ani nsé tipénεme, u yé kam uu Uléécaá pikéi kémee nsonε né léni.

¹² Ne Tisiiki tunle Efεesi-pó.

¹³ Pón píyεi n sónti, áá ne kunétúkanka caacaá kam Karipusi keyó-i Turowaasi-pó n tíyε né pénεme, aa kó ne Nléécaasimé atelé né pénεme, áí ne tósu asεkone akó.

¹⁴ Úyu kapi ye n sée re Alekisantiri ye mewai kópe né píneile. Upíima yee yé lē kuu nní né n wa u hééle.

¹⁵ Pó ticurruu, a ne mepócίρε u tí, áí líka nnya, u ríημόόpúle uu mmē nnéi kari n símisi kóse.

¹⁶ Keyáa foí kapi né n túhaane úka úu né lé, pinnéi kapi kenépire le. Uléécaá úu kape pimewai mē pi korí.

¹⁷ Upíima ye kenépire nyεrele uu rínanje né he am fe am unsímé yóó mpuri sone pikó nnéi api kóm, uu kó kúkinaá nnó-i né lese.

¹⁸ Upíima yé likópe nnéi-i né lese uu meyíkíyiki tíyese am Uléécaā iyōōpi-i loni. Ūmeyōōpi meké n taálē nṛá píyeyi-pō! Amí.

Iyáhaa tōrō

¹⁹ A Pisisili ne Akilasi né yáási aa kō Onesifōō keyō né yáási.

²⁰ Erasiti ye Korēnti-i mēsunle, am Torofim Miletī-pō yāpō re āi u láárú nnya.

²¹ A riṅmōōpú áá weri nnyiyē píima kumúnjé kuké kelenē tu. Epulusi ne Putēnsi ne Linusi ne Kulootiya ne pimáreco tōrōō nnéi ye pō yáhaapō.

²² Uléécaā uké kepōpire n we! Upíima uké ípeeléē nó nyíse! Amí.

Títelé ke Pɔɔli uu Tiiti n wói

Lɛɛɛ rítelé ntí kémee ní we

Tiiti ye pɛɛ Kirisi ukó le yee úu Pisuifi mpuri kémee n léeri. U pɛɛ Pɔɔli ukeico le. U pɛɛ meyã náásile kumúnjé kpe-i kái pɛɛ Pɔɔli ne Korenti pikó icápine kecɔpe n caai. Míni keɔápáá ketē kápí ye n sée re Kirɛeti-i kuú pɛɛ kumúnjé kpe-i ke Pɔɔli uu rítelé ntí u n wóipɔ we. Kei kuú pɛɛ Uléecaa icápine yee kei ní we léni, in ne imecire nyóonsente.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pɔɔli ye méwee sɔne kai m pise re Uléecaa icápine piwéese piké m má Tiiti léise (1:5-16).
2. U kɔ lē ke u ne pisoí anai mpehē mpehē nyee icápine kémee ní we api yé n tone kecáá icélaa u pa: piwéese ne pinósi ne pitisi nanje-nanje ne pilási (2:1-15).
3. Utume Pɔɔli ye pisoí nmóópúselē te piké isoi fale iyē ke Yeesu Kirisi uu Kirisi pikó n he n le (3:1-11).

Iyáhaa

- 1 Né Pɔɔli, Uléecaa ukeikó ne Yeesu Kirisi utume, née rítelé ntí wólu. Pi pikéi né rimúise re ké pē ke Uléecaa uu n wée piyómeyáhaa tã am kɔ piróyómeyáhaa aseí pi cereise piké ne kefa tene api nfáa teneciré yénu.
- 2 Mpá yo liké kelené n kóri, Uléecaa ye pɛɛ rinóo yekei re u unfaasone ró hene. Uléecaa úu kɔ unóome.
- 3 Ke likumúnjé aku n tu, uu n nyíse unsímé kuu né rimúise kémee. Nsímé mmē kam kɔ nní kóónúselē yare lē ke Uróyulale Uléecaa uu m pise.
- 4 Tiiti kenépipi sei, nfatene mee ró m pénelē kémee kam títelé ntí pɔ wóipɔ. Sáa Uléecaa ne Uróyulale Kirisi Yeesu piké ípɛelée pɔ nyíse api kɔ nkínine pɔ he.

Pikéi pē ke Tiiti uu n wai Kirɛeti-pɔ

- 5 Ne Kirɛeti-pɔ pɔ tíyele re a lelee piwai n tiselē pinyóonse tenese aa mpá kuyu kúye-i Uléecaa icápine piwéese tonsente yare kam pɔ m pise.
- 6 Li pise re Uléecaa icápine uwéese uké usoi uyē kápí ne ncaai níka nyu. Li pise re uké unósi use ula. Li kɔ pise re usiwā siké nfatene m má, ápi kape kɔ méwoo méwoo mewai ne si n wóhɔsi, ási kape kɔ iháikuse m má.
- 7 Uléecaa pikéi ke uyee Uléecaa icápine kecáá m páilē uu múilē. Lē nnya kái ne menyíne we re piké ncaai nnyine ukécáá yē. Ai pise re uké utelewélaa née uké kuwói m má née uké útaniré née uyee mekópe kewóó n wéési.
- 8 Li pise re uké pisoí kusáne yósi n̄sone uu ye lisone n wai. Li pise re uké mewéesesɔhɔ m má un aseí tikilē, un Uléecaa t̄ikilē ne kefa kesé, uu ye kɔ umecire pitíne fe.
- 9 Li pise re uké Uléecaa Nsímé rimúlú yare lē kapi n céesi. Lin lē n wa, u yé fe uu picɔ céesi ne aseí icélaa. U yé kɔ fe uu pepɛɛ mekópe n céesi ncaai pi nyíse.
- 10 Likumúnjé re pi kulúí wele, aí ne tósu Pisuifi pɛɛ Yeesu ncee rintíki kunai kémee. Pi pituciré le pɛɛ pisoí n k̄iraasente ne piiniricélaa.
- 11 A pi riséese. Síyɔ ne siriyu k̄páráa kapi cókoi, pin lē kái m pise céesi piké ne mekópe siwóó n yē nnya.
- 12 Piutare use, Kirɛeti ukó yee maa re: Kirɛeti pikó ye mesére pinóome le, pi isee k̄pák̄párá le, pi pikánkó le pɛɛ piluke n̄mané nfasimé n wai.
- 13 Lē kuu kɔ nní m̄ ma ye aseí le. Lē nnya kai pise re a pi cési n̄sone piké ne nfatene sone n yē.
- 14 Piké kɔ Pisuifi siwómé ne pisoí pɛɛ aseí kepire riñtɔ isé rin-yá nnya.

¹⁵ Píkperinkpéciré ye nǎpá yo nyánile re áí mékperinkpe má. Píkperinkpekó ne pɛpɛ ápi Uléécáa m pakarelɛ pón n nyáni re nǎpá yo ye mékperinkpe mále, ke pimésǎhǎ ne pikemúnjé aké mékperinkpe m póriilenle nnya.

¹⁶ Pi símisile yare pi Uléécáa nyule, amá pimɛwai áme pɛɛ lɛ nyísɛlɛ. Pimɛwee ye kunǎ wɛɛ, ápi ye picɔ ne nfasimé ripéne, ápi ye kɔ pikɛi sɔne píká wa.

2

Icélaa kecire

¹ Amá pǎkɛ́ lɛ kai ne icélaa kecire menyíne ní we céesi.

² A pitisi wéése maa re piké pimɛcɛre tí api isoi sɔne m má pin nfasimé sɔne má, pin kɔ keyóme yáási ne kefa kɛse, pin písoicɔ nla ne ísuúlu má nísɔne.

³ A kɔ pinósi wéése símisi re piké n sɔne yare lɛ kai m pise re Uléécáa písoi piké n sɔne. Ápi kape iwóhó m má, ápi kape kɔ pítaniré. Li pise re piké ye písoi nísɔne mesǎhǎ rikpá.

⁴ Kei kapi yéé ne pikpérefaa céesi re piké pipila ne pisiwǎ n la.

⁵ Piké kɔ ne pi céesi re piké ye piriyu kecáá musí api ye kelene linyine wai, piké kɔ isoi sɔne m má, piké piyalɛkɛi nísɔne n wai pin pipila pakarelɛ, úka úu kape ne Uléécáa nsímé kecáá nkópe níka ní ma nnya.

⁶ Lɛ cire, nǎpá lin íye n we, a ye písoi rinmóópúse re piké ye musí api kelene linyine wai.

⁷ Li pise re pǎ ticurru pǎkɛ́ mɛwai sɔne n wai písoi piké yé. Nnóome nín kape ipócélaa-i n we. Ai kape kecáá kecáá ikó.

⁸ A ye anóo kecire nyɛɛ áa kúkenɛ ní we rihaa pipóláarɔ piké ne isei n li kápi kerócéáá nkópe níka n yé piké ní male nnya.

⁹ A pilási maa re li pise re piké ye pipikeisaa pakare, pin pimela pi wai nǎpá yo kémeɛ. Ai pise re piké ye pinkó kési.

¹⁰ Ai kɔ pise re piké ye pi yáái. Amá li pise re piké ye nǎpá piyei piisoi sɔne pi nyíse, pin pi tikilɛ ne kefa kɛse piké ne nǎpá yo-i Uróyulale Uléécáa icélaa ríyu waise.

¹¹ Likumúnjé re Uléécáa yɛɛ tíyɛse ke písoi nnéi api yé te u ípɛɛléɛ pi nyísele. Kei ke písoi nnéi piyulale api yé fe api léeri.

¹² Uipɛɛléɛ ye ró nyíse re tǎkɛ́ lɛɛɛ áí Uléécáa ní nyamí ne ketɛ́ nté likáipi-káipi kɛpíre ritɔ ari merócíre ketɛ́ kecáá m múlɛ́ tɔn aseí tikilɛ́, tɔn isoi sɔne ke Uléécáa uu ní la le.

¹³ Lɛ kai m pise re tǎkɛ́ mpónare keyaa ké m mé ye lɛ, keyáa ké ke Uróléécáa píima ne Uróyulale, Kirisi Yeesu meyoopi ame nyísenɛ.

¹⁴ Tǎ́ nnya kuu umɛcɛre he re uké likópe nnéi anipe-i ró nméherɛɛse uu ró pólóse umpuri ke uyé uu n te, nké n cáká-cákálɛ nn kɔ ne mɛwai sɔne piwai nmóópúlɛ́.

¹⁵ Lɛ kai m pise re pǎkɛ́ céesi ye lɛ. A ye kéyu kóosi áá ne písoi itisi kpáse aa ye kɔ pincaai pi nyíse. Kape riyá unyine uké pǎ lómiise.

3

Uléécáa písoi mɛfine

¹ A Uléécáa písoi léise re áí pise re piké kuyu piwéése ne piyóopi pipakare ye. Li pise re piké pi m pakarelɛ, piké kɔ mɛwai sɔne piwai ne n nmóópúlɛ́.

² Ápi kape úka nkópe n símisi, piké isoi ninɛ-ninɛ m má, pi ne picɔ piké mesére n láárúne, ápi nǎpá úye ne isoi sɔne n le.

³ Tǎ́ ticurru ári pɛɛ nyu karí ne wai. Tɔ pɛɛ kupakareciré mále, tɔ pɛɛ ncéɛ pɔle. Lirókáipi-káipi ne merópóla ye pɛɛ ilási ró tónselenle tɔn tikpákárá ne kufatoui má. Ári pɛé nyamí. Tɔ pɛɛ picɔ ipuri yulule, pɛ́ pin kɔ irókó yúlu.

⁴ Amá kumúnjé kpe-i ke Uróyulale Uléécáa uu kusoi ró n wa uu kə unla sisoipipi nyíse,

⁵ u ró yóriyele, ái re kari mewai kecire n wa nnya, amá kuu íwe ró n té nnya. Nfáasəne nnaŋe kuú ne míni piwole ritiki uú ne tiróyu ləlu re Nfáasəne nké tíyese təké isoi fale yē ari kə mēfine conse.

⁶ Likumúnjé re Uléécáa ye ne Uróyulale Yeesu Kirisi ritikile uú ne Nfáasəne ró he yare u kerócaá n kənnule.

⁷ Uipeelée iké ne tó ripólóse asei pite Uléécáa keyu-i, ari pee fe ari nfáa teneciré kari m mé yenu.

⁸ Nsímései ye mu. Ne la re a nsímé mmú pisímé riŋmóópúse, pepe ne Uléécáa kefa n tene piké ne mewai səne piwai kéyu mahā rísəne. Ləlee ní nyarí, lin yé kə sisoipipi yoriye ye lē.

⁹ Amá a inírikenene ne pikúlā akεentelé nkó ne pitele ne Moisi isé kecáa pipasaine kaase. Lē nnéi ái ye yoriye, ái kə ríyu ríka má.

¹⁰ A ye ne uyee Uléécáa icápine-i pisoí n cénse cési yare mepéhē meté. Liute unsá lē memáa n kō, áa ne u təlu.

¹¹ Ai líka nnya, pə nyule rísəne re usoi un lē n we, li nyíselenle re u ncée kecire pitiki yele, akópe nyē kuu kə n wai an nyíselē te u umεcire akópe palenle.

Icélaa tərəə

¹² Nen píyei Aritemasi née Tisiiki kepómee n tumpə, a riŋmóópúme áa weri aa Nikopolisi-i né ləeri, likumúnjé re ne rihó re kei kam nnyiye píima kumúnjé tonene.

¹³ A isé unyuwe Senasi ne Apoloosi kecáa ripái rísəne líka ái kape pi riparí kumúnjé kpe-i kapi pincee n tósu.

¹⁴ Li pise re pirókó ricuruu piké mewai səne piwai pinla ne pinnanŋe tā, nřpá píyei lin ye úye meyíkíyiki rincónŋ, api liute yoriye, ápi kape méwoo n we.

¹⁵ Pē nnéi pee kenémee ní we ye piyáhaa nó páaipə. A pepe Kirisi ne kefa n tenelē pin kə pirósáne yáási.

Uléécáa uké nónnénéi ípeelée nyíse!

Títelᄁ kᄁ Pᄁᄁli uu Filemᄁᄁ n wᄁi

Lᄁᄁᄁ rítelᄁ ntí kᄁmᄁᄁ n we

Filemᄁᄁ ye utumᄁ Pᄁᄁli usanᄁ lᄁ. Pᄁᄁli uu Nsímᄁ Kᄁcire u yᄁᄁ uu panse Kirisi ukᄁ un Ulᄁᄁᄁaa icápine yeᄁ Kolᄁᄁsi-i n we kᄁmᄁᄁ we. U pᄁᄁ ulási mále kapi ye n sᄁᄁ rᄁ Onesim. Onesim uu u yá uu wuru uú ha pᄁᄁ Pᄁᄁli yeᄁ likumúnᄁᄁ kᄁᄁ-i kukpaniilee-i n we nᄁ sánᄁ. Onesim uu panse Kirisi ukᄁ, Pᄁᄁli uu pᄁᄁ rᄁ u yᄁ uuyᄁᄁaa kᄁmᄁᄁ u pᄁᄁᄁᄁ. Uyᄁᄁaa uyᄁᄁ kuu rítelᄁ ntí wᄁlu ukᄁ u pise rᄁ ukᄁ Onesim yᄁᄁi yarᄁ uumarᄁᄁᄁ Kirisi kupᄁnᄁᄁᄁ kᄁmᄁᄁ. Amá ái rinᄁᄁ kᄁ Pᄁᄁli uu Filemᄁᄁ hᄁ. U lalᄁ Filemᄁᄁ ricuruu ukᄁ wᄁᄁ lᄁ kuu n la ukᄁ wa.

Ifaaci iyᄁ mᄁkᄁriine ye mmᄁ:

1. Pᄁᄁli ye Filemᄁᄁ nᄁ pᄁᄁᄁ ukᄁᄁ-i n we yáhaapᄁ (1-3).
2. Pᄁᄁli ye Filemᄁᄁ nfatᄁnᄁ nᄁ upikᄁi nla kuu m má nnya Ulᄁᄁᄁaa pᄁᄁnᄁᄁ (4-7).
3. Pᄁᄁli ye lᄁ kuu nᄁ Onesim yeᄁ uuyᄁᄁaa kᄁmᄁᄁ m pᄁᄁnᄁ n la pise (8-22).

Iyáhaa

¹ Nᄁ Pᄁᄁli, nᄁ Kirisi Yeesu pikᄁi kam n wai nnya akpanii kᄁmᄁᄁ wᄁᄁ. Tᄁ nᄁ urᄁmáᄁᄁᄁ Timotee tᄁᄁ rítelᄁ ntí urᄁkᄁicᄁ nᄁ urᄁsánᄁ lala kᄁcire Filemᄁᄁ wᄁlu.

² Urᄁyᄁi Apiya nᄁ Arikipu yeᄁ mᄁᄁᄁᄁ nᄁ nfatᄁnᄁ atᄁpi n ᄁmᄁᄁpúlᄁ, nᄁ pᄁᄁᄁ yeᄁ kᄁᄁᄁ-i n cápine api kᄁᄁᄁᄁ yáási kari kᄁ rítelᄁ ntí wᄁlu.

³ Urᄁsáa Ulᄁᄁᄁaa nᄁ Upíima Yeesu Kirisi pikᄁi íᄁᄁᄁᄁ nᄁ nyíᄁᄁ api kᄁ nkíᄁnᄁᄁ nᄁ hᄁ.

Nla nᄁ nfatᄁnᄁ kᄁ Filemᄁᄁ uu m má nsmᄁ

⁴ Mᄁᄁ píyᄁi kam ye nᄁn kᄁᄁᄁᄁ n yáási, am kᄁᄁᄁᄁ lᄁise, am pᄁᄁ nnya Ulᄁᄁᄁaa pᄁᄁnᄁᄁ.

⁵ Nᄁ konlᄁ pin lᄁ kaa Kirisi pikᄁi nnᄁi n la nᄁ lᄁ kaa Upíima Yeesu nᄁ kᄁfa n tᄁnᄁlᄁ nsímᄁ símisi.

⁶ Nᄁ ye Ulᄁᄁᄁaa pise rᄁ ukᄁ wa nfatᄁnᄁ mmᄁ kari kᄁᄁᄁ m má nkᄁ kᄁᄁᄁᄁ pikᄁi wa, nn tíyᄁᄁᄁ aa lisᄁnᄁ lᄁ nnᄁi kari Kirisi kupᄁnᄁᄁᄁ kᄁmᄁᄁ m má céru.

⁷ Nla kaa m má ye rinᄁᄁᄁ larukusᄁᄁ hái rᄁ pᄁᄁ unᄁmáᄁᄁᄁ nnya, Ulᄁᄁᄁaa pikᄁi akíᄁ yᄁ nᄁᄁᄁᄁ.

Pᄁᄁli ye Onesim nnya Filemᄁᄁ isuúlu pise

⁸ Lᄁ nnya, mᄁᄁ nᄁn Kirisi kupᄁnᄁᄁᄁ kᄁmᄁᄁ nᄁnᄁᄁ m má rᄁ kᄁ rinᄁᄁ pᄁ hᄁ aa lᄁ kam m pise wai,

⁹ nᄁ kutᄁsi nla kᄁmᄁᄁ pᄁ pise rᄁ a linyine nᄁ wa. Kei kᄁ nᄁ Pᄁᄁli am nnᄁi n we, nᄁ kᄁᄁᄁnᄁ, am kᄁ pᄁᄁ nkᄁᄁᄁ Kirisi Yeesu nnya akpanii kᄁmᄁᄁ n we.

¹⁰ Nᄁ pᄁᄁ pise rᄁ a Onesim nfanare nyíᄁᄁ. U nkᄁᄁᄁ pansele kᄁnᄁᄁᄁᄁ, Yeesu Kirisi kuu nᄁ kᄁfa n tᄁnᄁ nnya.

¹¹ Uu pᄁᄁ mᄁᄁᄁ lᄁka pᄁ yᄁriyᄁ, amá u yᄁ nkᄁᄁᄁ mᄁyíkíyiki linyine pᄁ yᄁriyᄁ uu kᄁ nᄁ linyine yoriyᄁ.

¹² Nᄁ pᄁᄁ u pᄁᄁᄁᄁ. Nᄁ u lalᄁ yarᄁ tinᄁcúruu.

¹³ Nᄁ pᄁᄁ n la rᄁ kᄁ kumúnᄁᄁ nkú-i kam nnᄁ Nsímᄁ Kᄁcire nnya akpanii kᄁmᄁᄁ n we kᄁnᄁkúrí u riyá ukᄁ nᄁ lᄁni yarᄁ kaa yᄁ pᄁᄁ nᄁ lᄁ mᄁᄁ.

¹⁴ Amá am la kᄁ linyine wa lᄁᄁ ái nᄁ pᄁᄁ n sá. Ai pise rᄁ kᄁ nᄁ nᄁnᄁᄁ lisᄁnᄁ nnᄁ pᄁ waise, amá nᄁ la rᄁ likᄁ mᄁᄁᄁ kᄁmᄁᄁ kaa nᄁ wa.

¹⁵ In n la, Onesim ye nᄁ kumúnᄁᄁ kunyine nkáripᄁi pᄁ ripasale rᄁ ukᄁ ha pᄁᄁᄁᄁ nᄁkᄁ pᄁᄁ n we nᄁ mᄁᄁ píyᄁi-pᄁ.

¹⁶ Uu kᵋ neni nkpr̄eni mesame ulási. U ulási fele. U neni umáreᵋᵋ lala keᵋire le. Meyíkíyiki kam u la. Pó ticurru yé kᵋ u n la ai tᵋsu né, te u keᵋoipipi le un kᵋ Upíima kupéneᵋᵋ kémeᵋ upómáreᵋᵋ nnya.

¹⁷ In te pᵋ né nyáni re ne upósáne le, a kusáne u yᵋsí yare tinécúruu kaa yᵋsu.

¹⁸ Mpá un ne pó m púnne née riwóme rinyine kuú ne pó má, a kp̄isi aa waise re née riwóme tē ne pó má.

¹⁹ Né Pᵋᵋli, née rinécúruu rítelé ntí wói: Ne re né pó héele. Am la ké pó símisi re pó ne kᵋ ne né tiwóme mále. Lelē nni ripócúruu nfaa kaa n yé.

²⁰ Hói unémáreᵋᵋ, a Upíima nnya ᵋmurei aa pikei mpí né wai. A Kirisi kupéneᵋᵋ kémeᵋ rinékín̄ n̄ᵋukuse.

²¹ Ne tálē te pó lē kam pó m̄ pise wa nnya kam títelé ntí pó wólu. Ticurru pó wa ai lē tᵋsu.

²² Ne kᵋ re a kulee né wéési. Ne tálē te Ulééca yé n̄oinéyáhaa kᵋ, am ncée yenu am nókenéméᵋ hapᵋ.

Iyáhaa tᵋrᵋᵋ

²³ Tᵋ ne unékēiᵋᵋ Epafiraasi, tᵋᵋ keᵋé Kirisi Yeesu nnya kukpaniilee-i ní we ye pó yáasi.

²⁴ Pinékēiᵋᵋ Mariki ne Arisitariki ne Temaasi ne Luki pó ne kᵋ pó yáasi.

²⁵ Urópíima Yeesu Kirisi uké ípeeléᵋᵋ nó nyíse.

Títelé kapi Epireeye n wói

Lélee ritelé ntí kémee ní we

Uyee ritelé ntí n wói ne pē kuu ri n wói nkó nka nín tikeméé we. In n la, li yé Italii ketē-pō kapi ritelé ntí pááime. Pisui fi pē Kirisi pikó m panse pin kō Nléécaasimé ritelé nyu ke úteléwale nkó uu ri walu. Kirisi pikó pē kuu nní n wálu apō ye caailenle, picō ricuruu pin la piké nfatene kēpire rito. Uyee ritelé ntí n wói ye ri wáile re uké Kirisi ne umewai pi nyíse uké ne ikari pi rikpáse piké nfatene kéméé tasi. Títelé ntí ye símisi re Yeesu Kirisi yee tíyese ke pisoí api Uléécaá céri (1:1-3). Lē nnya ke Yeesu uu nḡpá yo fe.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Kirisi ye nḡpá yo fele ái kumúnjé má (1:4-10:18): U antepuyee fele ái kumúnjé má (1:1-3) U piléécaatumé fele ái kumúnjé má (1:4-2:18) U pikpure fele ái kumúnjé má (3:1-4:13) Kuu nní Nkóméine Fale kémee Uléécaá usina nnya, u Nkóméine Kpure pisina fele ái kumúnjé má (4:14-7:28) U kō pē mekē Isirayēli pikó inyóonse fele ái kumúnjé má (8:1-10:18)
2. Li pise re pisoí piké nfatene kémee n sónē (10:19-13:25): Úteléwale ye pisoí nḡpúselenle re piké nfatene kéméé n sónē (10:19-39). Pēpē pē Nkóméine Kpure kémee nfatene m má isoi kai nté nyíselē (11). Li pise re pisoí piké Yeesu Kirisi inípe n tapaalē (12:1-11). Lē ke pisoí api yé n sónē ne lē kapi yé pimécire m múlilē nkó (12:12-13:19). Tinó sōne pitikise ne iyáhaa (13:20-25).

Uléécaá ye Ukepipi ne ritiki uú ne nstmé pisoí símisi

¹ Uléécaá ye pē háí mekē-me ne antepuyee ritikile uú ne méwee mpehē mpehē kémee nsímé pirósáayaha mesére símisi.

² Ukepipi kuu ne siyáa tōrō nsí kémee ritiki uú ne ró símisi. Uyē kuu kō ne ritiki uú ne nḡpá yo wai. Lē nnya kuu kō u wēe uu nḡpá yo uanipe-i wai re uké n te.

³ Uléécaá Kepipi kéméé ke Uléécaá meyoopi ame léemelē lin télu. Kēkē meyíkíyiki lē ke Uléécaá uu ní we nyíselē. Kēkē kensímé mee nnaḡe m má ne ketē nnéi múlilē nḡpá yo lin ne mesére we. Kake pisoí akópe piheere ní masí, ake péé ha keyómēcaá-pō uyee n-yóopināḡe píima m má kuluke-luke-mē kényukótone-i tone.

Uléécaá Kepipi ye piléécaatumé ríyu fele

⁴ Uléécaá Kepipi ye piléécaatumé nnéi ríyu fele. Lē nnya kuu rinyíri tee pinnéi akó meyá n fe ke he.

⁵ Pikecōpe úye kuu ketume maalē te:

Pō Kenépipi le,

káí ne nēni n kpísi, nēe pō mári? Pikecōpe úye kuu ketume símaalē uú ne maa re:

Nēe yé ha Uusaa

uyē uké kō Kenépipi?

⁶ Amá kumúnjé kpe-i ke Uléécaá uú pē Ukepipi foí ketē kecáá ní tumme, u péé maa re:

Piléécaatumé nnéi piké riwula piké ke yáási.

⁷ U pē piléécaatumé pō nkó maa re:

Uléécaá ye piléécaatumé pansesele kuyo

uu upikeikó waise yare inalempi.

⁸ Amá u Ukepipi pō nkó maa re:

Hóí Uléécáa, tipóyóopitū ne wele ne nípá píyei-pó.
Pó asei pansesele kupóyópinaapi.

⁹ Pó lelee asei m má lalé, pòn mewai kópe kesu.

Hóí Uléécáa, lē nnya ke nē Upóléécáa am pó wée
am mpóonare mekpó ripóyu kecáá kōoni *
am kó pipósáco kecōpe pó wée.

¹⁰ Uu kó kpá re:

Pó Upíima, póo hái kékoraane-me ketē wa
aa kó ne apónípe cire keyómecáa yóóni.

¹¹ Lē nnéi ye tenene toké li paa.

Amá mesére ke póo yé n we.

Ketē ne keyómecáa ye kpurunine kóti-kóti yare melape.

¹² Pó kam aa li pílesi yare kapi ye kutúkanka caaca m pílesi mecó.

Pó kam aa pi conse yare kapi ye ketúkanka n conse mecó.

Amá mesére ke póo yé mese mmé n we.

Mpófáa aḡmē áa yé kutene wa.

¹³ Uléécaatumē úye kecire kuu ketumē maalē te:

A kunéluke-luke-mē kényukótone-i tone.

Liké ha ne tu péé uyē-i kam yé pipóláaró kepónyále-i rinwúlase.

¹⁴ Piléécaatumē ye yo le? Pi ifáa inyine le ye Uléécáa pikēi n wai. U pi tummele
re piké pē ayu kai yé n ló lē.

2

¹ Lē nnya kai pise re toké meyansei mmē kari n kō ne kutu n colē, ári kape ne
ncée m pó nnya.

² Nsimé ke Uléécáa uú ne piléécaatumē nnō n símisi ye mpikēi wale. Nkó ye
úu kutu n tíncó née úu m m pakare, ye akpanii nyee ne u n sá yénle.

³ In lē, íye kari yé fe ari ḡmēherēe, in te ári n-yulalesimé píima mmú kpísi toké
waise linyine? Upíima ricuruu ye n-yulalesimé mmē písimé kóraane, pēpēe n
kō un símisi api ró maa re asei ye nyē.

⁴ Uléécáa póo kó mewaisaḡa ne mewai píima mpehē mpehē wapisi uú ne
nyíse re lē kapi mí ma ye asei le. Uu kó Unfaasone lihēchee pi hōone yare kuu
n la uú ne lē pi símisi.

Uyee ye sisoi pipi ayu n lo

⁵ Asei kecáá, ái piléécaatumē ke Uléécáa uu ketē kee masí kepire n weme pa
re piké kekecáá m páilē. Kensimé kari nní we tōn símisi.

⁶ Amá unyine ye Nléécaasimé kelō kenyine-i maa re:

Yo kapi ye sée re usoi póké ne ukecáá n léise?

Yo kapi ye sée re kesoi pipi póké ne kekecáá mí páilē?

⁷ Pó u wale aa tíyese un itunje keru inyine kémee piléécaatumē metene we
nkáripí.

Pó ripóyópikōḡ u rikipisele aa ríyu u waise.

[Pó u tonsēle re uké lē kaa n wa kecáá m páilē.]

⁸ Pó nípá yo uanipe-i wale.

Uléécáa yé nípá yo uanipe-i n wailē, líka mpuri ái kó we kúu uanipe-i m múlē.

Mpá ne lē, ári kahane n yē te pi nípá yo uanipe-i wa.

⁹ Amá tō nkpéni yénle re Yeese ke Uléécáa uu itunje keru inyine kémee n tíyese un
piléécaatumē metene we ye nkpéni riyópikōḡ tikipile uu kó ríyu yenu, nkpó
kuú ne íwe n li uú ne kpi nnya. Kefa ke Uléécáa uú ne u n fénne nnya kuu lē
pisoí nnéi ríyu kecáá kpu.

* 1:9 Luki 7:46

¹⁰ Asei kecáá, Uléécaá yee nǐpá yo wa lin uanipe-i we. U kɔ la re sisoipipi kulúí síkɛ uiyɔɔpi kɛmɛɛ lompɔ. Kai nní re Yeesu yee ye siriyu lɔ nnya, li ne risá re Uléécaá uké íwe u lukɛise uké n nyamí ne kɛtɔ-pɔ uké ne sisoipipi kulúí uiyɔɔpi kɛmɛɛ n hɔɔ nnya.

¹¹ Uyɛ Yeesu yee ye písoi akópe n hɛɛɛ ne pɛ akópe kuu n hɛɛɛ ye usáa use pikó le. Lɛ nnya kái isei u we uké pi sée re upimarɛɔ.

¹² Ticuruu u Uléécaá maa re:
Hói Uléécaá! Né ripónyíri pinémáɛɔ símisi.
Né piicápine kɛmɛɛ pɔ pakarente.

¹³ Uu kɔ pimáa kpá re:

Né Uléécaá ne ritá.

Uu kɔ kpá re:

Née nkó nté ne siwá sɛ ke Uléécaá uu né m pa.

¹⁴ Siwá sɛ sisoipipi le ne isoipinɛ ne mesoinye. Lɛ nnya ke Yeesu pɔɔ kɔ isoipinɛ ne mesoinye kpísi uu pimɛɔ umɛcɛre pansese kesoiipipi, uu kpí uu ne unkpɔ mmɛ Setani yee nkpɔ nnaɲɛ m múlɛ tékɛé.

¹⁵ Lɛ kuu ne pɛpɛɛ pɛɛ nkpɔ iwamɛ nnya piísoi nnéi kɛmɛɛ ilási n tú akpanii tɔ.

¹⁶ Asei kecáá, ái pilécaatumɛ kuu pilé ka, amá Apiraham sipirɛ kuu pilé ka.

¹⁷ Lɛ nnya kai pise re uké meyíkíyiki ne upimarɛɔ menyíne n we. Lɛ kuu wa uu ne pansɛ Uléécaá usina yee ye íwe n té un kɔ Uléécaá pikei ne aseí wai re Uléécaá uké ne písoi akópe n sárei nnya.

¹⁸ Li uricuruu peikele uu íwe le. Lɛ nnya kuu yé kɔ fe uu pɛ kai umɛɔ m peikeɛ pin íwe le comɛ.

3

Yeesu ye Moisi fele

¹ Lɛ nnya pinémáɛɔ, nǎ ne Uléécaá yee nó n sée pikó le. Lɛ nnya, ani Yeesu n nyáni. Uyɛ kari nyu re utumɛ ne Uléécaá usina. Uyɛɛ nfatene nsímé kari n yóólɛ.

² Pi Moisi kecáá wói re: Moisi ye pɛɛ Uléécaá keyɔ nnéi kɛmɛɛ aseí ute le. Limɛɔ ke Yeesu pɔɔ kɔ pɛɛ Uléécaá kɛmɛɛ aseí ute, uu u pansese usína.

³ Nkó yee kɛyɔ m mǎ ye ríyu mále ai kɛyɔ kɛ feriyɛ. Lɛ nnya ke Yeesu uu ríyu yɛ ai Moisi rikó feriyɛ.

⁴ Unyine yee ye kɛyɔ mǎ. Amá Uléécaá yee ye nǐpá yo mǎ.

⁵ Moisi ye pɛɛ Uléécaá keyɔ pikó nnéi kecɔpe ukéikó ne aseí ute le yee yé mmɛ ke Uléécaá uu m maane kecáá n símisi.

⁶ Amá Kiriisi pǎ ne Kepipi le ke Uléécaá pikó kecáá m páilɛ nɛɔne. Lɛ kɛmɛɛ kuu aseí ute. Tɔɔ nní lɛ ukɛyɔ pikó, in te ári iwamɛ má, tɔn kɔ tálɛ in kɔ ró láárú.

Uléécaá pikó yé kam api wénte

⁷ Lɛ nnya ke Uléécaá Nfaasɔne nǐ maa re:

Nɔn neni keyaa nké urinɔ n kɔ,

⁸ áni kape nɔánékín takaase yare kumúnɛ kpɛ-i ke nɔpinésáayaha apí pɛɛ u n kési apí kɔ kucesi kóima-i u peikeɛ mɛɔ.

⁹ Likumúnɛ kpɛ-i ke nɔpinésáayaha apí rinɔ né wéesi apí kucesi kóima kɛmɛɛ né peikeɛ.

Pin kɔ ne pikei pɛ kam aɲmɛ afɛɛna kɛmɛɛ n wa yɛ.

¹⁰ Lɛ nnya kaní pɛé ne kunai kpɛ pikó wóosi am te pi pikemúnɛ kɛmɛɛ pɔlule, apí nnécée nyu.

¹¹ Kei kai kuwói né wa am wéeri re aseí kecáá, apí pí kai kewénte kɛ kam n yekeilɛ kɛmɛɛ lonine.

¹² Lɛ nnya, ani nɔ́menécíre tí, pimárecɔ, ái kape wa re nó unyine ye rikín kópe má úu ye kɔ Uléécáa pakare, ai tíyese uú ne Uléécáa yee nfáa n te kɛpire tɔ.

¹³ Lɛ nnya, ani ikari n kpáriisene nɔ́pá keyáa kéye kapi yé n fe api séi re: Neni kekó, akópe áa kape ne nɔ́kenécɔpe úka rintíkíi urikin tiké tákasi nnya.

¹⁴ Asei kecáá, in te tɔ nfatene kari hái kékoraane-me m má n̄sone múílɛ ne keyáa tɔrɔɔ-pɔ, tɔ ne Kirisi ye pee lɛ p̄nelenle tɔn ne we.

¹⁵ Li wɔ́laalɛ te:

Nɔn neni keyaa nké urinɔɔ n kɔ, áni kape nɔ́anékín takaase yare kumúnjé kpe-i ke nɔ́pinésáyaha apí pee u n kési api kucesi kóima-i u peikee meɔ.

¹⁶ Píye pee Uléécáa rinɔɔ kɔ api kɔ pee rinɔɔ u wéési? Píye picɔ, insá p̄ n̄nɛ́i ke Moisi uú ne Esipiti keté-pɔ n léeme?

¹⁷ Píye ke Uléécáa uú ne wóosi aɔm̄ afena? Píye picɔ, insá p̄pee akópe n wa api kucesi kóima-i kpíni?

¹⁸ Píye kuu ne wéeri re: Asei kecáá, ápi píkai kewénte k̄ kam n yekeilɛ kème lonine? Píye picɔ, insá p̄pee kupakaréciré u n nyíse.

¹⁹ Lɛ nnya, tɔ yɛ te nfatene kápi m má nnya kápi fe piké kewénte ke-i lomɔ.

4

¹ Uléécáa ye piyekei masile re u yé tíyese ari kewénte k̄ kuu ró n yekeilɛ kème lomɔ. Lɛ nnya, ani nɔ́menécíre tí n̄sone, ái kape wa re li nó unyine púnise uu pilomɔ p̄one.

² Pi Nsímé Kεcire ró símisile yare kapi pee pirókpure n símisi meɔ. Amá nsímé mm̄ kapi n kɔ n̄n líka pi yoriye. P̄pee pee n n kɔ ápi ne kefa n tene.

³ Tó mpí tó n̄nɛ́i ne nsímé mm̄ kefa n tene, tó ne kewénte k̄ kème lonine. Uléécáa ye kekecáá ma re:

Li kuwóí né wale am wéeri re aseí kecáá,

ápi píkai kewénte k̄ kam n yekeilɛ kème lonine. Uléécáa pikéi ye kɔ p̄e hái keté kekoraane-me tenelenle uu kɔ p̄é ne lɛ male.

⁴ U kelɔ Nléécaasimé kème keyáa sééi-sééi nkó ma re:

Ke Uléécáa uu upikei n̄nɛ́i m̄ masí,

uu pee keyáa sééi-sééi tunjé wénte.

⁵ Li kɔ kelɔ ke-i wólaalɛ te:

Asei kecáá, ápi píkai kewénte k̄ kam n yekeilɛ kème lonine.

⁶ P̄pee pee mefoí Nsímé Kεcire n kɔ ápi ne kefa n tene. Lɛ nnya kápi kewénte ke Uléécáa uu n yekeilɛ kème lomɔ. Picɔ yé nkp̄eni fe api kekeme lomɔ.

⁷ Lɛ nnya ke Uléécáa uu kɔ keyáa féé piyekei rikpá uu ke séi re “Neni”. Kεpire-pɔ kuu pee limemáa ne Tafiti ritiki uú ne male yare kari kelɔ pikóme m̄ masí re:

Nɔn neni keyaa nké Uléécáa rinɔɔ n kɔ,

áni kape nɔ́anékín takaase.

⁸ Asei kecáá, Yosuwee un p̄é ne kewénte ke-i pisoí n lomɔ, Uléécáa úu yé pee kɔ keyáa féé keɔ nsímé n símisi.

⁹ Lɛ nnya, kewénte kenyine ye wele ke Uléécáa pikó api n yénune yare ke Uléécáa uu keyáa sééi-sééi ketúnjé n wénte meɔ.

¹⁰ Nkó yee kewénte ke-i n lomɔ ye wéntenɛ. U yé kam uu wénte yare ke Uléécáa uu n wénte meɔ.

¹¹ Lɛ nnya, tóké ne kewénte ke-i pilone n yóone. Ari kape tíye tó unyine uké kupakaréciré kp̄ kucɔ nnya loó.

¹² Uléécáa rinɔɔ ye nfáa mále tin kɔ pikéi wai. Ti láárúle ai meyele meté ritéhe tósu. Ti ye usoi lonle ne uisoi n̄nɛ́i kemee-pɔ, ari nɔ́pá yo kóólene, ari kɔ akohɔ sitanene ne amekp̄éré kóólene. Ti ye kɔ usoi mela ne usimúnjé céri le ari kóólene.

¹³ Líka mpuri áí ketē kecáá we ke Uléécaá úu n nyáni. Mpá yo ye ukoyu-i yánaalenle lin nyáni cáí. Uyē kai pise re tóké ntónéí, lē kari n wa kēē.

Yeesu yee Uléécaá usina

¹⁴ Tō Uléécaá usina mále. Uyee nní Uléécaá Kepipi Yeesu. Uyee Uléécaá kekúrí ha. Lē nnya, tóké lē karí ne nní kefa u n tenelē n̄sone m múílē.

¹⁵ Uléécaá usina uyē kari m má úu usína yee úu yé n fe uké tirónárei kémee ró lē. Amá li meníŋe mpá yo kémee meróco u peikeele, uyē úu pee akópe áka wa.

¹⁶ Lē nnya, li pise re tóké kefa kesē ne Uléécaá riyōpitū tikō. Kei kuu yé íwe ró tē uu kō ípēléle ró nyíse uu pee kumúnjé kpe-i kaí ne n sá ró come.

5

¹ Sisoipipi kecōpe kapi ye mpá Uléécaá usina úye wée api pikēi u pa re uké p̄soi lihēhēe Uléécaá m pasii un kō piayu kecáá ne inyōonse wai re Uléécaá uké piakópe pi sárei.

² Uricuruu ye kō urinarei cire mále. Lē nnya, u yé fe uu pinyuweciré ne pēpee ye m púnne nkó kóm.

³ Ke uricuruu uu nní rinárei m má nnya kai pise re uké ye uakópe kecáá inyōonse wa uu kō umpuri pikó akó kecáá wai.

⁴ Ūka úu ye umecire ríyu tē waise. Amá Uléécaá yee ye usoi sée yare kuu Arō n sée meco.

⁵ Limeco, áí Kirisi yee umecire ríyu waise uké Uléécaá usina. Amá Uléécaá yee kumúnjé kunyine-i u maa re:

Póo Kenépipi.

Kaí ne neni rimpá, née upósáa.

⁶ U kō kelō kecō maa re:

Pō Melikiseteeeki meco usína le mpá piyei.

⁷ Ke Kirisi uú pee ketē nké kecáá n̄ we, u ye pee sipupeila ne ménini ne Uléécaá yáasile. U pee Uléécaá ne ténile re uyee yé fe uu nkpō kémee u lese. Kuu aseí ne Uléécaá n t̄ikilē nnya, Uléécaá pōo kō ne kutu u cō.

⁸ Mpá kuu nní Uléécaá Kepipi, íwe kuu n li yee tíyese kuu ipakare ceri.

⁹ Uléécaá ye tíyesele uú n nyam̄ ne kétō-pō. Lē nnya kuú ne pē nnéí pee ne kefa u n tenelē piyóriye teneciré ka.

¹⁰ Uléécaá yee u wée re uké usína Melikiseteeeki meco.

Pisoi piké pimecire t̄í, ápi kape nfatene kapi m má fóm

¹¹ Tō líkecáá nsímé kulúí mále tóké male. Káni ye mekee n kō nnya, li ne ró páápúle re tóké liasei nó símisi.

¹² Kei kai nní n̄ tu, li peé we yare nóké pee nkpéni picélaa. Amá li kō pee háí ne nkpéni-me pisēle re piké Nléécaasimé kekoraane-me picélaa nó rikpáme. Lē nnya, mēpe kaí pise re nóké nyē, áí nkpáni iluke mule-mule kani yé li.

¹³ Nkó yee mēpe n nyeni ye kewá le. Uu kahane mēwéeseyu mē kémee kapi ye lisone ne líkópe n céri n kō.

¹⁴ Iluke mule-mule ke piwéese pōo ye li. Pē ne menyuwe mále, pin kō lisone ne líkópe picere kémee pelaalē n̄sone.

6

¹ Lē nnya, tóké Kirisi kecáá icélaa ne k̄eyu n s̄í, ári kape íkekoraane ke-i ŋmane n we. Tóké icélaa yósí yare pēpee nfatene kémee m pelaalē. Ari la tóké kō k̄ekoraane icélaa k̄éméé n we yare nní m̄ewai mee áme líka n yóriye piyá ne Uléécaá kefa pitene nsímé

² ne p̄iniwole mpehē mpehē kulúí nsímé ne p̄isoi kecáá anípe pilaa ne pikpōkpō m̄eyise ne ketúhaaneyaa t̄ōrō kecáá nsímé.

³ Tóké ne kéyu n sí. Uléécaá un ncée n he, lã kari sánti tóké wa.

⁴ Pinyine ye wele ke Uléécaá metéi ame rinkpáii, api ihée yee keyómecca-pò n léeri lélé, Nfáasone nn kò pikeméé we api kò ne piisoì kpure kèmeé pèpò.

⁵ Pi kò pèe picére masile re Uléécaá nsímé ye láárúle, api kò kom te keté fale kee n weme ye rínanje mále.

⁶ Mpá ne lã, api pèe kò Uléécaá fómni. Lipite pè ápi ye fe piké piakópe kepire pítò rikpá piké isoì conse. Liriyíkí re pi Uléécaá Kèpìpi kunapéékòó kecáá pikariì kpálenle pin kò pìsoì keyu-i keriyu kopu.

⁷ Asei kecáá, ikónè in kecare kényine kèmeé n cuunkèe, iluke in rísone n wa, li ye pè nnya kapi ke n lum kuláa wale. Uléécaá yèè ke rikpále.

⁸ Amá in te sinípeleépi ne mewéé mee kei le, áke pèe líka yoriye, Uléécaá yé anòó ke wa, api pèe mese nna ke sé.

⁹ Pinésáne lala kecire, mpá kari nní n símisi, tò tálè te ncée sone mme-i ke Uléécaá uu yé nóanényu n lò kani tìkilè.

¹⁰ Uléécaá ye aseì tikilenle un ne túhaane. Uu nómenéwai sone paleine. Uu kò paleine re nò ríla u nyíse ani ríla mmè ne tiki aní ne upikó léni. Nò kò ne wele non pi léni.

¹¹ Tò la re mpá nó úye uké lè n ñmóópúlè hái ne kètò-pò, nòké ne lè nnéi kani m mé n yé nnya.

¹² Ari la nòké siká m má, amá ani pèpèe Uléécaá ne kefa n tene pin ne piripòò we meco n we. Pèpèe ye lè ke Uléécaá uu ne pi m mé uké pi he yè.

Tinóó ke Uléécaá uu n yekei ári méwoo waine

¹³ Ke Uléécaá uu Apiraham tinóó n yekei, u pèe wéerile. Líka ái we lee u n fe kuu yé re u yé lirinyiri sée uu ne wéeri. Lè nnya kuú pèe mese urinyiri cire sée uu ne wéeri.

¹⁴ U pèe re: Asei kecáá, né meyá kunípe pò múlukuse, am kò pipópirè kulúì wáise.

¹⁵ Apiraham uu mesei ne uripòò n we un lè ke Uléécaá uu n yekei re u yé u wa mé uu ha ne li yenu.

¹⁶ Usoì yèè lèlee u n fe rinyiri séele uu ne wéeri ai nyíse re aseì kuu símisi, ncée rín we re piké u kesi.

¹⁷ Uléécaá ye pèe lalè uké pèpèe urinòò kuu n yekei m mé rísone nyíse re urinòò kuu m ma ári kuconse we. Lè nnya kuu rinóó yekei uu kò wéeri uu rikècáá kpápo.

¹⁸ Mewai mē keté áme kuconse we. Uléécaá uu yé fe uké mekemee nnóome wa. Lè ne tò mpí tóò nní ukemee kepéké ñ yé meyá ikari kpáselenle tòn ne rinóó kuu n yekei mé.

¹⁹ Lè kari n tálè tòn ne mé ke ntófáa nñ ne saulè tòn ne we. Kesáu kee páápúle yarè kúninòì kesau kee ku m múílè kun ne rísone nyenu. Kesáu kee kenírípi kapi kelò sone ne kelò sone riyíkí kecòpe rinkéne lurile ake léepò.

²⁰ Kei ke Yeesu uu ne kekpéé tò wa uu tó nnya mefoí lompò uu pèe Melikisetèeki meco pansè mpá píyei Uléécaá usina.

7

Melikisetèeki ye uyòopi le un kò Uléécaá inyóonse uwai

¹ Melikisetèeki uyee pèe Salem uyòopi le un kò Uléécaá yee mpá yo kecáá n tũ inyóonse wai. Ke Apiraham uu piyòopi piferiye m masí un kulu, Melikisetèeki ye ne u risánele uu rinóó sone u tikise.

² Apiraham uu pεε lē nnéi kuu m má curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa. Melikisetεeki aseii nyεε nsímései uyᵋᵋpi. U kᵋ pεε Salem uyᵋᵋpi le. Liasei re nkínᵋniᵋ uyᵋᵋpi.

³ Uu ne usáa, úu ne úni, úu kᵋ kumáre kúka kémεε léeri. Api ríka ukεmareyaa néε unkpᵋ nkᵋ náka símisi. Uléécaá Kεpipi mεcᵋ kuú we. Uléécaá inyᵋᵋnse uwai lo mpá píyei-pᵋ.

⁴ Ani yē te úu kusa ríyu má! Uyē ke urókpure Apiraham uu lē nnéi kuu atᵋpi kémεε n kpíikeε curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa.

⁵ Isé ye ncée hεle re Lefi kumare pikᵋ pεε Uléécaá inyᵋᵋnse n wai piké ye Isirayεeli pikᵋ picᵋ pise piké pilikᵋ nnéi curii awélé kefi, api kuse pi pa. Pípiyucᵋ kapi lē wai, pin kᵋ ne kesé Apiraham sipirē.

⁶ Melikisetεeki uyē úu kᵋ pεε Lefi kumare ukᵋ, amá Apiraham ye pεε ulikᵋ nnéi curii awélé kefi, Melikisetεeki uu kuse kpísi uu kᵋ pεε Apiraham ke Uléécaá uu anᵋᵋ n yekei re u yé linyine u wa, rinᵋᵋ sᵋne tikise.

⁷ Ai céreise re mpá úye ye nyule re uwéεse yεe ye usírísá rinᵋᵋ sᵋne ritikise.

⁸ Lefi sipirē seε ye awélé kefi kémεε kuse n kpísi pᵋᵋ ne sisoipipi le seε ye n kpu. Amá Uléécaá Nsímé atelé ye maa re Melikisetεeki pᵋᵋ ne usoi le yεe úu ye n kpu.

⁹ Lefi sipirē ke Isirayεeli pikᵋ api ye neni nní mpá yo curii awélé kefi, asi kuwélé kuse kpísi. Lē nnya, pi yé fe apí maa re Lefi pᵋᵋ ne kᵋ pεε Apiraham ne ritikile uú ne ulikᵋ curii awélé kefi, uu kuse pa.

¹⁰ Mpá kápi pεε kahane nní Lefi m mári, u pεε Apiraham menyε kémεε wele, Apiraham ne Melikisetεeki apí ne sáne.

¹¹ Uléécaá ye pεε Lefi sipirē isína tonsele uu kei ne Isirayεeli pikᵋ isé pa, uu pi kúrúrúse. In pεε re Lefi sipirē sē ye pεε isína tone lin nyamí ne kétᵋ-pᵋ, ái yé pεε wa re usína féé uké Melikisetεeki isína icᵋ tone. Arᵋᵋ isína metone mεcᵋ mεe yé pεé ne risá.

¹² Pi ye pin kumáre féé kunyine-i usína n tí, li pise re isé pᵋᵋkᵋ kᵋ conse.

¹³ Asei kecáá, uyē ke nsímé mmú nᵋ ne nté ní máne ye mpuri féé ukᵋ le. Mpuri mmē ukᵋ úka úu píkaí isína tonelē uké kenyᵋᵋnse kémεε pikei wa.

¹⁴ Yuta pikᵋ mpuri kéméé kapi Urópiima mari. Mpá úye ye lē nyule. Ke Moisi uú pεε pεpεe ye Uléécaá inyᵋᵋnse n wa nsímé n símisi, úu pεε pímpuri kéméé pεpεe ye inyᵋᵋnse n wa nkᵋ náka ma.

Usína yεε Melikisetεeki mεcᵋ ní we

¹⁵ Tᵋ nkpéni nsímé mmē kapi ní ma aseii nsᵋne konle re usína yεε Melikisetεeki mεcᵋ ní we ye leemεle.

¹⁶ Ai isé ke písoi api n wa yεε ncée u hε re uké isína tone. Amá nfáa mεε rín ye píkaí n nyεre nnaᵋᵋ kuú ne isína tone.

¹⁷ Li Nléécaasimé kémεε ukεcáá wólalē te: Pᵋ mpá píyei-pᵋ Melikisetεeki mεcᵋ usína le.

¹⁸ Isé foí íi pεé nyamí ne iketᵋ-pᵋ, íi kᵋ líka yoriye. Lē nnya kapi i kpu.

¹⁹ Asei kecáá, Moisi isé íi fe iké Uléécaá inipεε-i linyine sᵋnukuse ne liketᵋ-pᵋ. Amá tᵋ nkpéni ncée sᵋne kari yé ne n tálé yenle. Ncée sᵋne mmē ye kᵋ tíyεsele arí ne meyá Uléécaá kᵋ.

²⁰ Limεmáá, Yeesu isína ye kᵋ ne impehē le. Uléécaá yεε símisi uu wéeri kuú ne isína tone. Ai písína picᵋ kémεε lē wa.

²¹ Amá Uléécaá ye Yeesu kémεε símisile uu wéeri, uu u maa re: Upíima úu rinᵋᵋ tē mékeᵋᵋe má.

Pᵋ mpá píyei-pᵋ usína le.

²² Lē nnya ke Yeesu uu pansε nkómεine fale mεε nfoí n fe umúlé.

²³ Ai kɔ yá, pisína picɔ pɔ́ ne pɛɛ kulúí wɛɛ rɛ nkpɔ́ nín yé tíyɛ piké meséɛ isína n tũ nnya.

²⁴ Amá Yeesu pɔ́ ne meséɛ wɛɛ. Lẽ nnya, isína kuu n tũ íi unyine ucɔ kúpa wɛ.

²⁵ Lẽ nnya kuu yé fe uu pɛpɛɛ yɛ ne u rintíki apí ne Uléécáa kɛmɛɛ sɪ ayu meyíkíyiki lɔlu. Kuu nní meséɛ nfáa m má nnya, u yé fe uu pikɛcáá Uléécáa n wɛlu.

²⁶ Usína uyɛ mpuri kaí ne sá rɛ také m má, úu mékperinkpɛ póriilẽ, úu ncaai nka wa, úu akópe áka wa, u ne pikópekwɔ́ apí líka pénelẽ. Uléécáa yɛ ketone cáca kɛɛ sicɔ n fe kecáá u tonsɛɛ.

²⁷ Ai pise rɛ uyɛ uké yɛ pisína picɔ mecɔ mɛpá keyáa kéyɛ uakópe cirɛ kecáá inyóonse wa uu pɛɛ lɛ memáá kuyu pikó akó kecáá wai. Mecíreníjɛ kuu inyóonse iyɛ wa uu másu, pɛé uyɛ-i kuú pɛɛ umɛcirɛ n kpísi uu pisoí akópe nnya hɛ.

²⁸ Pɛ kɛ Moisi isé ii isína n tónsɛ yɛ pɛɛ pisoí picɔ mecɔ ntóhɔ máɛ. Amá rinóɔ tɛ kɛ Uléécáa uu isé iyɛ kɛpirɛ m ma uu wéeri yɛ Ukepípi kɛɛ n nyamí ne kɛtɔ-pɔ́ isína tonsɛɛ hái ne mɛpá píyɛi-pɔ́.

8

Yeesu yɛ Uróléécáa usína

¹ Nsímé mmɛ kari pisímé n la kɛfirírí yɛ nkpéni nké: Tɔ Usína máɛ yɛɛ keyómɛcáa-pɔ́ Uléécáa yɛɛ nnaɲɛ nnéi n te riyɔ́pitũ kulukɛ-lukɛ-mɛ kényukótonɛ-i n tũ.

² Uyɛɛ kunyóonsecánjí kɛmɛé kelɔ sɔne riyíkí-i isína pikɛi wai. Ai kesoipipi kɛɛ kucánjí kpɛ wa, amá kucánjí yíkíyiki yɛ ku kɛ Upíima uu n wa.

³ Asei kecáá, mɛpá usína úyɛ pikɛi pɛɛ uké yɛ lihɛhɛɛ ne lɛ kapí ne n nyóonse Uléécáa pa. Lẽ nnya kai pise rɛ Yeesu pɔ́kwé kɔ linyine ne hapɔ́ uké hɛ.

⁴ Un pɛɛ ketɛ nté n wɛ, úu yé pɛɛ fe ricuruu uké isína tone. Pisoí pɛɛ isé kecáá isína pikɛi n wai yɛ piwée mááɛnɛ.

⁵ Pikɛi pɛ kapi kei n wai yɛ lɛɛɛ keyómɛcáa-pɔ́ meyíkíyiki n wɛ iyíraane lɛ lin kɔ likumírí. Pi wailɛ yarɛ pɛé uyɛ-i kɛ Uléécáa uu pɛɛ Moisi n nyíse lɛ kuu yé kucánjí n wa mecɔ. U pɛɛ u maa rɛ:

A ripaí, aa pikɛi pɛ wai yarɛ kam nní riyópe kecáá pɔ́ n nyíse mecɔ.

⁶ Amá Yeesu isína kuu n tũ yɛ ketɛ kecáá pikó ikó feɛ. Uyɛɛ tíyɛsɛɛ kɛ Uléécáa uu ne nkómɛine yíkíyiki pisoí sée un kɔ pikɛcɔpɛ nsímé nyóonse. Lẽ kɛ Uléécáa uu n yekei rɛ uké nkómɛine mmɛ kɛcɔpɛ wa yɛ feɛ.

⁷ Asei kecáá, nkómɛine foí nn pɛé n nyamí ne kɛtɔ-pɔ́, ái yé pɛɛ nkpáni pise rɛ piké kɔ melírú pikómɛine rikpá.

⁸ Uléécáa yɛ pɛé ne upikó césile kuú ne maa rɛ:

Né Upíima, ne maa rɛ siyáa yɛ wɛmɛ,
kam yé ne nkómɛine fale ne Isirayɛeli pikó
ne Yuta pikó n sée.

⁹ Nkómɛine mmɛ nín wɛnɛ yarɛ mmɛ kam ne pipisaa n sée keyáa kɛ kam kunípe pi n tí amí ne Esipiti keteni-i pi lesɛ.

Upíima uu kɔ kpá rɛ:

Kɛ piricuruu apí n fe piké nkómɛine mmɛ kecáá n sɔne nnya
kɛ né ám kɔ ne kutu pi ricɔ.

¹⁰ Ani nyánii, nkómɛine mmɛ kam ne Isirayɛeli pikó n séine siyáa sɛ kɛpirɛ yɛ mmú:

Né inésé pikemúnjé kɛmɛɛ wa,
am kɔ pisifa kɛmɛɛ i wɔlu.

Am pɛɛ piuleecáa,
apí pɛɛ pansɛ pinékó.

11 Piuka úu yé ppe uuyucə céési.
Piuka úu yé kə uumarəcə símisi re:
A Upiima ceri!
Asei kecáá, pinnéi yé né céri.

Kai n kpísi pikecəpe kewá sínsápi hái ne uwéése kémeé-pə.

12 Liriyíki re ne sóntile ké pincaai pi sárei,
ám yé kə lē kapí ne né ní púnne léisente.

13 Ke Ulééca uu nní nkóméine mmú n sée re nfále, li nyíse re nfoi mmē ne pikpurú masile. Yo in n kpurú, linkó nn n tene, li wele lin tósu.

9

Ketē nté ne keyómecaa-pə piyomeyáhaa

1 Nkóméine foi pǎ ne kə ppe inyékii mále kapi ye n wa apí ne ketē nté Ulééca Keyə kéme u yáasi.

2 Pi ppe kunyóonsećánjí kariile api ku kéné meté. Kelō foi kapi ye sée re kelō sone. Kei ke sífiráa ketəsi ne kutaapili ne akpónó kapi Ulééca n he áa we.

3 Kenírípi lírú kepire ke kelō kecə aké we api ye kē séi re kelō sone riyíki.

4 Kei ke wura ketunipi ke-i kapi ye tulaali n ηmaasi aké péé we ne nkóméine kutakai kpee kunnéi wura m póriilē. Kukeméé ke wura kulū kunyine akú péé we. Arə kunaapi kpee ppe n felesi ne nkóméine akpáncúkú ye kə ppe kpē kémeé wele. Nkóméine arə nyee ppe akpáncúkú nyē kecáá wólaalē.

5 Nkóméine kutakai kpē kecáá kapi pilécaatumé ppe ye ní merí amíiri serí api nyeresé, lin nyíselē te kei ke Ulééca uú we. Piaméj amíiri ye ppe kutakai iwúkí yáriilenle. Ai nkpeni kari yé mmē símisi ne nketə-pə.

6 Kapi lē mǎpá yo n nyóonsente api yikikee, peppe ye Ulééca inyóonse n wa api ye ppe mǎpá keyáa kéye kunyóonsećánjí kelō foi kémee lompə api inyóonse wai.

7 Amá Ulééca Usina mecire yee ye kuñmē kémee mese kóló kelō lírú kémee lompə uu inyóonse wai. Isee kuú ne uricuruu akópe kecáa n nyóonse menyé ne iyē kuú ne kuyu pikó akópe kapi n wa apí la kecáa n nyóonse menyé kuu ye ne kei lompə.

8 Lē ke Nfáasone ní ne nyíse re ke kunyóonsećánjí kelō foi ake kə ne nní piwée n kpálē nnya, úka úu yé fe uké kelō sone riyíki-i lompə.

9 Kumúnjé nkú kémeé kari nní ní we kumíiri kai lē nyíse. Liasei re lihēheē kapi Ulééca m pásii ne isee kapí ne n nyóonsente ái ye fe liké peppe lē n wai simúnjé kémee nyíse re pi Ulééca inipee-i nyamle ne kétə-pə.

10 Lē nnéi ye sisoipipi ricuruu isé le yee iluke ne píta ne píniwole ke usoi uu ye ne uakópe n heere kémee ní we. Isé iyee ppe rínanje mále hái ne kumúnjé kpei-pə ke Ulééca uu mǎpá yo n conse.

11 Amá Kirisi pǎ ne Ulééca Usina le yee ní ka uké memá mee n weme ró nyíse. U kunyóonsećánjí kunyine kémee lompəle kpee ríyu píima m má kun kə nyamí ne kuketə-pə. Ai pisoí ppe ku kari. Lelē re áku ketē nté kukó.

12 Mecíreníje ke Kirisi uu kelō sone riyíki-i lompə. Ai apoila ne ináa menyé kuú ne lompə, amá uricuruu menyé kuu he uú ne hái ne mǎpá píyei-pə tiróyu ləlu.

13 Pi ye apoila ne anáala menyé kpísile apí ne kunáyaha kapi n tóroise nfuřə péne apí ne usoi yee mékperinkpe m póriilē níñesi, uipiñe ii funi.

14 In mesei lē, Kirisi menyé pǎ ye rínanje máne ai lē tósu. Nfáa teneciré mee tíyese kuu umecire kpísi uu Ulééca he yaré inyóonsesee yee íi ncaai ríka m póriilē. Inyóonse iyee sirómúnjé kópe heerele toké ne Ulééca yee ye nfáa n he pikéi n wai.

¹⁵ Lɛ nnya, Kirisi yɛɛ we un Uléécáa ne sisoipipi keɔɔpe nkómɛine fale wai. Pisíményóɔnse pɛ nnya ke sisoipipi sɛ ke Uléécáa uu n sée asi yé keyómɛcaa-pɔ nfaa yɛ. Kirisi ye sisoipipi akópe kasi nkómɛine foí kémɛɛ n wa nnya kpule uú ne akpanii kasi yé pɛɛ sikupakarɛciré nnya n yé kémɛɛ si lese.

¹⁶ Usoi un n la piké umɛkpɔ-maá linyine wa, li pise re piké yé te u pikpɔ masile api kelenɛ li wai. Piké kelenɛ rítélé tɛ n wúkule, li pise re piké nyíse re uyɛɛ ri n wói ye pikpɔ masile.

¹⁷ Uyɛɛ rinɔɔ n yekei un nfáa m má, usoi úu yé fe uké urinɔɔ tɛ ne pikɛi wa. Umɛkpɔ-maá nmanɛ ke urinɔɔ ari yé pikɛi wa.

¹⁸ Lɛ nnya kapi isɛɛ kpu apí ne nyóɔnse api ménye kɔɔni nkómɛine foí ke Uléécáa uú ne pisoɪ n sée nn kelenɛ koraane.

¹⁹ Moisi ye pɛɛ likumúnjé kpɛ-i nɔ́pá isé íye kéenle pisoɪ nnéi keyu-i yare kai rítélé kémɛɛ n wólaalɛ. Uu pɛɛ limɛmáá ináa menyɛ ne ipoi menyɛ kpísi uú ne míni cáhane uu kɔ ménjɛ wɛɛ ne kehíhípi kɛ kapi ye n sée re isɔɔpi kpísi uú ne isé rítélé tɛ kecáá ne sisoipipi kecáá mɛpɛi.

²⁰ Uu pɛɛ re: Ménye mmé mɛɛ yé nyíse re Uléécáa ye ne nkómɛine nó séele re nɔ́ké n titiki.

²¹ Uu kɔ limɛɔ kunyóɔnsecánjɪ ne ilũ iyɛ nnéi kapi ye ne kenyóɔnse-i pikɛi n wa kecáá ménye mɛpɛi.

²² Li isé kémɛɛ we re ménye kapi ye ne likei meyã heɛɛɛ cáká-cáká. Ménye mensá akópe nnya n kɔɔnu, áa ye kusárei wa.

Kirisi menyɛ ye akópe heɛɛɛ

²³ Lɛ kai pise re piké leleɛ keyómɛcaa-pɔ likó kumíiri n nyíselɛ heɛɛɛ. Amá li kɔ pise re piké keyómɛcaa-pɔ likó ricuruu pɔ́ kɔ ne inyóɔnse yeɛ nɔ́sane n fe heɛɛɛ.

²⁴ Lɛ nnya, ái kunyóɔnsecánjɪ ke pisoɪ api n karií kémɛɛ ke Kirisi uu lomɔ́. Ku keyómɛcaa-pɔ kukó kuyíraane-yíraane le. Amá keyómɛcaa ricuruu kémɛɛ kuu lomɔ́ re uké Uléécáa keyu-i tɔ́ nnya nyere liké ró lé.

²⁵ Uu kei lomɔ́ re uké umɛcire kpísi uké ne nnɔ́ kulúi nyóɔnse yare ke Uléécáa usina uu ye nɔ́pá kunjɛ kúye ne isɛɛ menyɛ n lomɔ́ mɛɔ.

²⁶ In pɛɛ lɛ n we, hái ke Uléécáa uú ne ketɛ ne keyóme n wa, li yé pɛɛ pise re Kirisi uké íwe li nnɔ́ kulúi. Amá mɛse kóló kuu nfáani ketɛ nké-i léeme, uu umɛcire kpísi uú ne mɛcírɛnínje nyóɔnse uú ne akópe lese.

²⁷ Mɛcírɛnínje ke usoi uu má re uké kpu, Uléécáa uu pɛɛ limɛmáá ne u túhaane.

²⁸ Limɛɔ ke Kirisi uu umɛcire kpísi uu mɛcírɛnínje he apí ne pisoɪ kulúi akópe kecáá u nyóɔnse. Amá u ha melírũ pɛɛrile, ái pɛɛ akópe pilese nnya. U ha pɛɛrile uké pɛpɛɛ u m mé ayu lɔ.

10

¹ Asei kecáá, lisane leɛ kepire n wemɛ kumíiri ke isé ii lése ii nyíse, ái lircuruu kii nyíselɛ. Lɛ nnya, nɔ́pá liké íye wa, íi yé fe iké nɔ́pá píyei inyóɔnse isɛ iyɛ kapi nɔ́pá kunjɛ kúye mɛsɛɛɛ n wai ne tíyɛse pɛpɛɛ lɛ Uléécáa n yáási piké n nyamí ne kɛtɔ-pɔ.

² In pɛɛ lɛ, ái yé pɛɛ nní n we pin inyóɔnse iyɛ piwai tíyɛɛ? Li yé pɛɛ nní n wele pɛpɛɛ inyóɔnse iyɛ n wai pin mɛcírɛnínje písɔnaa masí, akópe áa yé pɛɛ pikemúnjé-i pi pekɛsi.

³ Amá inyóɔnse iyɛɛ menínje pisoɪ akópe nɔ́pá kunjɛ kúye pi léisente.

⁴ Li we re anáala menyɛ ne apoila menyɛ áme yé fe meké akópe heɛɛɛ.

⁵ Lɛ nnya ke Kirisi uu ketɛ kecáá ka uu Uléécáa maa re:

Aa inyóɔnse née lihɛɛɛɛ la.

Amá ipinje kaa né mɔ́.

6 Ai isee kapi n tóroise múkú-múkú née inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe u sárei kaá yásí.

7 Kei kam péé maa re: Née nkó. Ne sónepole, Uléécaa, ké mepóla wa yare lã kapi Isé ritelé kémee kenécáá n wói meco.

8 Kirisi ye nté male kelenɛ re:

Áa inyóonse née lihɛhɛɛ la, áa kɔ ñmurei póké inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei yásí, in kɔ ne isé kecáá kapi lã wa.

9 Uu kɔ kpá re: Ne sónepole ké mepóla wa. Inyóonse kpure kuu lã kpu uu iféé kpisi uu iripóhɔ wai.

10 Uléécaa mela mē ke Yeesu Kirisi uu n wa uu umecire kpisi uu ne mecíreníñe nyóonse nnya kari akópe kéméé le.

11 Mpá Uléécaa inyóonse uwai úye yèè mpá keweesei kéye ukekɛi kéméé n wele un upikɛi wai, un mesére inyóonse ise iyē wai, liinyóonse iyē íi ye kɔ píkai fe iké akópe lese.

12 Amá ke Kirisi póo mese ñmanɛ inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei n wa, uu pɛe limemáá Uléécaa kuluke-luke-mē kényukótonɛ-i mpá píyei n tũ.

13 Kei kuu nkpeni neni mé Uléécaa uké upilaarɔ ukenyale-i riwulase.

14 Inyóonse ise kuu mecíreníñe wa uu ne Uléécaa pikó pansese pisei pɛe mpá píyei-pɔ akópe kémee n lélaalē.

15 Lã ke Nfáasone póo kɔ tíyese ari céru. Li we re Nfáasone ye péé maa re:

16 Upíima ye maa re:

Ani yēɛ, nkómɛine kamí ne pi n sée ye mmú:

Siyáa sē metómpɔ-maá, né inésé piakɛñ kémee wa.

Am kɔ pimɛsɔhɔ kémee i wɔlu amí melúse.

17 Uu kɔ kpá re:

Am yé kɔ píkai piakópe ne pincaai kecáá léise.

18 Asei kecáá, in te pi keló pisei akópe sárei, inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei íi kɔ kei piwée kpálē.

Tóké ne Uléécaa rikɔ

19 Lã nnya pimáreco, tɔ tálɛnɛ re Yeesu menyɛ ye ncée ró hele tóké ye ne tirópóo kelɔ sone riyíkí-i lompɔ.

20 Uipɛñe yee kusáñáá kapi kenyóonse-i rinkéne. Iyē kuú ne ritiki uu ne ncée fale mee ye nfáa n he ró yéu.

21 Lã nnya, tɔ Uléécaa usina mále yee Uléécaa keyɔ iwéése n tũ.

22 Lã nnya, tóké kefa kesɛ ne Uléécaa rikɔ ari kɔ nfatɛne meyá m má nké iníñí m má. Simúnjé kópe sɛe sirófa kémee ní we siké n heerelē así lelu, tóké kɔ irópɛñe ne míni sone n wolelē.

23 Tóké lã karí ne n tálē anípe keté rimúlú, irópɛñe íi kape riyɔɔ. Li we re uyee rinóo n yekei ye aseɛ ute le.

24 Ani tíye tóké n lénaane tóké ne níla ne mewai sone piwai kéméé n ñmóópúsenelē nnya.

25 Ari kape ye tó ne pē tóo ye n cápine riyá tóké iyaa n we yare kai picɔ kémee inyékii m pansɛ meco. Amá tóké ye meníñe ikari n kpáriisene, kani nní meyíkíyiki n yé te keyáa tɔrɔo ye nyahaimɛle nnya.

26 Li we re kari nní nsímései picére ní masí nnya, tɔn kɔ ne n we tɔn ne meróla kémee akópe n wai, inyóonse íka íi péé we kari yé n wa piké ne akópe ró n sárei.

27 Amá níterii ke usoi uu yé péé ne n tũ un ne Uléécaa ketahai kuú ne pisei n túhaanɛne ne nna mee pipakarɛciré ní torɛne kutoi mé.

28 Usoi un Moisi isé rinlɔ́, pisei pité née pitaani pin m maa re meseɛ ye me, pi ye u kpule, áí pise re piké íwe u tē.

²⁹ Nɔ yɛ tɛ uyɛɛ Uléécáa Kεpipi riɔntakári uu fómpɔ yɛ nɛ akpanii nyɛ atɔ́hɛ-tɔ́hɛ sáɓe rɛ u nkómɛine menyɛ mɛɛ u m pansɛɛ Uléécáa ukó waisɛ likpárákáɔ, uu kɔ Uléécáa Nfaasɔnɛ mɛɛ yɛ Uléécáa nfanarɛ usoi n nyíse lámaankɛɛ nnya.

³⁰ Li we rɛ tɔ nyulɛ uyɛɛ ní maa rɛ: Nɛ́ kaí nɛ sá rɛ ké yɛ pisoi mɛwai pi cɛɛi, nɛɛ yéé pisoi ihéé pi pa. U kɔ maa rɛ: Nɛ́ Upíima, nɛɛ nɛ nnɛpuri pikó túhaanɛnɛ.

³¹ Ai kukaha we rɛ usoi uké Uléécáa yɛɛ nfáa n tɛ anipɛ-i lóipɔ.

³² Amá ani siyáa foí sɛ-i kɛ metéi amɛ nó rinkpáii léise. Kai pikpáii nó ní masí, nɔ pɛɛ likumúnɛ kɛɛ-i íwɛ píima kɛmɛɛ nɛ pináa meyã tɛnmóópúɓe:

³³ Api yɛ pinyinɛ-i alé nɛ risoiwuí kɛmɛɛ isei nó n wapaasɛ pin kɔ nó wéekusɛlé. Ani kɔ pinyinɛ-i pɛpɛɛ íwɛ iyɛ icɔ kɛmɛɛ ní we kecáá kpá ani pi léni.

³⁴ Asei kecáá, nɔ yɛ pɛɛ pikpaniikó íwɛ ténɓɓe, ani yɛ kɔ nɛ mpóɔnarɛ ηmurei rɛ pisoi piké nólinékó nó yɔsí, nɔn nyu rɛ nɔ memá píima máɓe mɛɛ lé n fe mɛn kɔ nɔpá píyɛi we.

³⁵ Lé nnya, áni kapɛ lé kaní nɛ n tálɛ fóɓ. Ihéé píima inyinɛ yɛ likɛmɛé wɛɓɛ.

³⁶ Asei kecáá, li nó pisɛɓe rɛ nɔké nɛmóópú m má, nɔn Uléécáa mɛɓa piwai m masí, nɔké pɛé nɛ lé kani m mé n yé.

³⁷ Nléécaasimé atélé yɛ maa rɛ:

Asei kecáá, li tise nkáripɛ, nkáripɛ fíi ηmaa, uyɛɛ n sánti uké nɛ n tuinɛ. Uu yé náηaipɔ.

³⁸ Unékó yɛɛ inénipɛɛ-i aseɛi n tɛkɛlé yé unfatɛnɛ nnya nfáa wa.

Amá un kεpire-mɛ tintɔpi, ám yé pɛɛ uipuri n la.

³⁹ Amá in tɔɔ, ái tɔɔ pɛpɛɛ yɛ rintópi apí nɛ pɔlu. Amá tó nɛ pɛpɛɛ yɛ nɛ kɛfa n tɛnɛ ai piriyyu lɔlu ɓɛ.

11

Pirókpurɛ Isirayɛɓi pikó nfatɛnɛ

¹ Nfatɛnɛ yɛ piηmurei ɓɛ rɛ lé kɛ usoi uu n tálɛ yɛ piwai masɓɓe, tɛ lé kɛ usoi úu n nyáni yɛ kɔ wɛɓɛ.

² Pikpurɛ nfatɛnɛ nnya kapí pɛɛ ipakarɛ yɛ.

³ Nfatɛnɛ mɛɛ tíyɛɛɛ kari nyu rɛ rinóɔ kɛ Uléécáa uú nɛ nɔpá yo wa. Ai pɛɛ wai rɛ lé kari nní n nyáni ái ɓɓɛ kúyɛnɛ ní wɛ kɛmɛɛ léeri.

⁴ Nfatɛnɛ mɛɛ tíyɛɛɛ kɛ Apɛɓi uu Uléécáa inyóɔnɛ wa ii Kayɛɛ ikó nɓɓɛ tósu. Mmɛ nnya kapɛ u sɛɛ rɛ aseɛi ute. Uléécáa ricuruu yɛɛ uinyóɔnɛ iyɛ pakarɛ rɛ i nyamɓɓe. Inyóɔnɛ iyɛ nnya, nɔpá kuu nní ní kpɔ, ukɛcáá nsímé yɛ nɛ wɛɓɛ tɔn n kómɛi.

⁵ Nfatɛnɛ mɛɛ tíyɛɛɛ kɛ Uléécáa uu Enɔki kpíipɔ úu pɛɛ nkɔpɔ yɛ. Kɛ Uléécáa uu u n kpíipɔ nnya kúu nkɔpɔ yɛ. Uléécáa uké kɛɓɛnɛ u n kpíipɔ, Nléécaasimé yɛ pɛé maa rɛ uisoi yɛ nɛ Uléécáa sáɓɓe.

⁶ Nfatɛnɛ nnsá n wɛ, úka isoi fíi yé fe iké nɛ Uléécáa n sá. Li we rɛ nkó yɛɛ Uléécáa n yáási uké nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ Uléécáa yɛ wɛɓɛ. U yɛ pɛpɛɛ u n wéési ihéé pɓɓɛ.

⁷ Nfatɛnɛ mɛɛ tíyɛɛɛ kɛ Nowee uu lé kɛ Uléécáa uu u n símisi rɛ li yé wa ηmurei úu kɔ pɛɛ kahanɛ li n yɛ. Kuu Uléécáa riwure m má nnya, uu kutákai karií uú nɛ ukɛyɔ pikó ayu lɔlu. Nfatɛnɛ mmɛ nnya kuú nɛ ketɛ nnéi pisoi akóɓɛ pa, uu pɛɛ kɔ mmɛ nnya pansɛ aseɛi ute.

⁸ Nfatɛnɛ mɛɛ tíyɛɛɛ kɛ Apiraham uu Uléécáa iséi ηmurei uu ketɛ kɛ kapɛ n yekeilɛ tɛ uké masí n tɛ kɛmɛɛ sí. U pɛɛ tósuɓɓe úu kɔ nyu yɛi kuu sí.

⁹ Nfatene mee týese kuu ka yare usáne uu ketē kē kapi n yekeilē te uké masí n te kéméé tone un acání kémee sói. Isaaki ne Yakupu kapi umecō ketē kē n yekeilē ye kō pree kei sóile.

¹⁰ Apiraham ye pree kuyu kpee akúí papε-papε kecáá ḿ mómaalē ménle. Uléecaa ricurruu yee kuyu kpē umújé, uyee kō kuumōme.

¹¹ Nfatene mee kō týese ke Sara ricurruu uu kewá mari, aḡmē nye-i kuu yé pree m mári an kō pitómpō masí. U pree nyule re uyee rinóo n yekei ye aseí ute le.

¹² Lē nnya ke sipírē asi usoi use yee kekpō ne nnyáã piwai ḿ masí kémee léeme, sin kulúí we yare keléecaa awarepi ne mínimaa ritime nnyene mee ŕn kúkéē ń we.

¹³ Pinnéí ye pree nfatene múílenle apí weri apí ne kpíni apí lē kapi pi n yekeilē yásí, amá ketaa-pō kapi menípee li kpasi, ai pi larisi apí háa re pi písáne ne picéetōjé le pree ketē kecáá ń cemélē.

¹⁴ Ppree nní lē n símisi ye meyíkíyiki nyíselenle re ketē kapi wéési.

¹⁵ In pree kei kapi n léeri ke pikumíri akú wepō, pi yé ncée yē api kei pele.

¹⁶ Asei kecáá, ketē kee nké ń fe kapi ne náápō. Lelée keyómecaa-pō kekó. Lē nnya ke isei ii Uléecaa we re piké u sée re Piuleecaa, kuu nní kuyu n yekeilē uké pi pa nnya.

¹⁷ Nfatene mee týese ke Apiraham uu Isaaki kpísi re uké ne nyóonse pree uyε-i kai u m peikee. Ukepípi cireníjε kuu pree lē palē piké ne nyóonse, Uléecaa un kō pree ne anóo u yekei

¹⁸ uu u maa re: Isaaki kéméé kaa siyáse yenune api ye ripónyíri si séi.

¹⁹ U pree tálē te Uléecaa ye ŕnanjε mále hái un yé fe uu usoi pikpōkpō kémee yukuse. Lē nnya ke Uléecaa uu ukepípi u pree ai wai yare nkpō kémee kuu ke yukuse.

²⁰ Nfatene mee týese ke Isaaki uu Yakupu ne Esau rinóo sone ritikise un tálē te li kóso-pō lē waine.

²¹ Nfatene mee týese ke itujε ii tu re Yakupu uké kpυ, uu Yosefi piḡmáne keté nḡpá úye rinóo sone tíkise, uu ukusele kecáá nyíki uú ne Uléecaa ríyu waise.

²² Nfatene mee týese ke Yosefi uú pree kekpō nyahai, uu símisi re Isirayeli pikó yé kam api Esipiti keteni-i lelu, uu kō símisi lē kapi yé masí uakōhō n wa.

²³ Nfatene mee týese ke Moisi usaa ne uuni api u mari api u pésu iware itaani. Kapi n yé te kewá ye pinyáneí nyaní nnya, apí isé ke uyóopi uu ḿ pa iwame wa.

²⁴ Nfatene mee týese ke Moisi uu papisi, uu yúlu re apí kapε ye u sée re Esipiti Uyóopi ukpére kepípi.

²⁵ Uu wée re piké u ne Uléecaa pikó kesé íwe n wai ne kuu yé itujε kerí inyine-i akópe kémee ŕnare n kóméi.

²⁶ U pree yé te aseí kecáá, un Kirisi mecō alé kéméé n we, li memá píima le ai tósu Esipiti ketē kecáá lisone nnéí. Liriyíkí re ihéé yee u m mémpō kuu pree nyáneipō.

²⁷ Nfatene mee týese kuu Esipiti keteni-i yisi úu kō uyóopi kuwáí wuri. Liriyíkí re u pree tásile yare u pree uyee úu kúyene ń we meyíkíyiki nyánile.

²⁸ Nfatene mee týese kuu nkpō melóo anyá li, uu anōnōo ményε póriinkeε re uyee n kóni úu kapε ka uké Isirayeli pikó sipípi foí rica.

²⁹ Nfatene mee týese ke Isirayeli pikó api Míni-Wéé-Nkoi ritéj yare ketē kóima. Amá ai Esipiti pikó pree pitéj ḿ peenu ṕ muuni.

³⁰ Nfatene mee týese ke Isirayeli pikó api Yeriko imele siyáa sisεei pikóónú masí, ii lólesi.

³¹ Nfatene mee týese ke unósi wásánkaí Rahapi uu ŕsone pεpεe pimújaa n hápō yásí. Lē nnya kápi u ne pεpεe apí Uléecaa m pakarelē ripéne piké kō.

³² N-ye kam yé kɔ pisímé rikpá? Nɛn tɛ ké Seteyɔɔ nɛ Paraaki nɛ Samsɔɔ nɛ Yɛfutee nɛ Tafiti nɛ Samuyɛeli nɛ antepuyɛ nkó símisi ké tánɛnɛ, itunɛ yé né ripári.

³³ Nfatɛnɛ yɛ tíyɛsɛlɛ picɔ api atɔpi wai api siyɔɔpitɛ feriyɛntɛ api kɔ lɛlɛɛ aseɪ n tíkílɛ wai, api Uléɛcaa rinɔɔ kuu n yekei yɛnu, api kɔ ákinaá inɔɔ mɔ́ɛnɛ,

³⁴ api nna kutoi kopu, api ɛmɛhɛrɛɛ ápi pi yɛ piké nɛ atɛhɛ pi parii, api kufón fine api limɛmáá atɔpi kɛmɛɛ rikɔhɔ yɛnu api kɔ atɔpilee sanɛ feriyɛ api lákasɛ.

³⁵ Pinósi pinyinɛ pikó pɛɛ n kpí, api pikpɔkpɔ kɛmɛɛ yisi api nfáa kpá.

Api písoi picɔ pɔ́ íwɛ píima lukeisɛ, api yúlu rɛ ápi ikɛmɛé lelu. Pikpɔkpɔ kɛmɛɛ mɛyisɛ kapi lɛ la piké ha mɛyíkíyiki yisi nnya.

³⁶ Api picɔ pɔ́ kɔ nnyei nam, api isíi pi súúkɛɛ, hái ricuruu api pi pahaankɛɛ api kukpaniileɛ pi tani.

³⁷ Api aparɛ pi tapisi api kóni, api pi peikɛɛ, api pi sekɛrɛntɛ api kériinɛ, api atɛhɛ nɛ pi kóni. Pi pɛɛ tórinkɛɛlɛ pin asánkɔnɛ nɛ apoikɔnɛ tántilɛ, ápi líka má, písoi pin pi wéékusɛlɛ pin íwɛ pi wai.

³⁸ Ketɛ ákɛ nɛ sá rɛ pɛ́ piké kekɛmɛé n we. Pi pɛɛ acɛsi kóima-i nɛ ayóɓɛ kecáá nɛ aparɛpoo-i nɛ atɛnhɔrɛ-i tórinkɛɛlɛ.

³⁹ Pinnéi mmɛ nfatɛnɛ yɛ tíyɛsɛlɛ api pikɛcáá nsímé sɔnɛ símisi, amá ápi lɛ kɛ Uléɛcaa uú pɛɛ n yekei yɛ.

⁴⁰ Ai líka nnya, Uléɛcaa yɛ pɛɛ lisɔnɛ lɛɛ lɛ n fe nɛ ró lalɛ, úu pɛé la pɛ́ ɛmanɛ piké li yɛ, tó ári kapɛ kɛmɛɛ n we.

12

Uléɛcaa yɛ urósáa lɛ

¹ Kɛ píseérakɔ́ kulúɪ píima nkú api nní ró n kálaalɛ, tɔ́kɛ nɔ́ɛ nɛ akóɓɛ nyɛɛ yɛ ró n kálisi kekéripi fómɓɔ, ari pɛɛ itóó kai m píse rɛ tɔ́kɛ wa kɛmɛɛ nɛ kɛyú piháɓɛ n náási,

² tɔn Yeesu iníɓɛɛ tapaalɛ. Uyɛɛ nfatɛnɛ ute yɛɛ yɛ n tíyɛsɛ nn pelu nɛnɛ nɛ kɛtɔ-pɔ. Kuu yé pɛɛ mpónarɛ kapi nɛ u rí la rí yɔ́sí, uu mɛnínɛ ɛmurei rɛ u yé kunapéékɔ́ kecáá nkɓɔ wéɛ, úu kɔ liisɛi nɛ kutu ricɔ, uú ha nkɓɛni Uléɛcaa riyɔɔpitú kulukɛ-lukɛ-mɛ kɛyukɔ́ɔtonɛ-i n tū.

³ Ani uyɛ kɛ pikóɓɛkɔ́ api ntóosi píima n wa úu kɔ pɛé nɛ lɛ sá kecáá musí. Lɛ kɛmɛé, áni yé pɛɛ tíyɛ nónínɛɓɛnɛ iké riyɔɔ.

⁴ Ani kahanɛ akóɓɛ n náasi liké nɛ mɛnyɛ kɛleemɛ tu.

⁵ Nɔ́ lɛ kɛ Uléɛcaa uú nɛ Unsímé nó n ɛmɔ́ɓɔ́usɛlɛ yarɛ usipipi paleilɛɛ? U maa rɛ:

Kɛnɛ́ɓɓi, kutu kɛ Upíima uu pɔ́ m pásalɛ

ái kapɛ pɔ́ n we yarɛ akɓɛri.

Un yɛ kɔ nɛ pɔ́ n cési,

kapɛ yɛ ipóɓɓnɛ riwérɛɛɛ.

⁶ Li we rɛ nkó kɛ Upíima uu rí la kuu yɛ kutu ripasa.

Kɛɓɓi kɛ kuu rí la kuu yɛ nséi wa.

⁷ Ani yɛ íwɛ kɛ Uléɛcaa uu yɛ n kpísi uú nɛ nó n céési kɛmɛɛ rikáhá-káhá. Kani Usipipi nnya kuu lɛ nó wai. Liriyíkí rɛ kɛɓɓi kɛyɛ kɛ usáa úu yɛ céési?

⁸ Amá unsá yɛ usipipi nnéi icélaa icɔ́ nó n céesi, ani ceri rɛ áni usipipi yíkíyiki.

⁹ Tɔ́ pɛɛ písoi mále pɛɛ pírosáa, api yɛ ró céési ari pi pakarɛ. Iyɛ nnya kári yɛ pɛɛ urósáa yɛɛ kɛyómɛcaa-pɔ́ rí we pakarɛ tɔ́kɛ nɛ nfáa n yé?

¹⁰ Pírosáa yɛɛ pɛɛ ró céesilɛ lɛ kapi rí la, aí nɛ riná kerɪ rinyinɛ-i pá. Amá liké nɛ mɛyíkíyiki ró n sɔnɛsi nnya kɛ Uléɛcaa uu yɛ ró céesi rɛ tɔ́kɛ nɛ umɛɔ n kpáailɛ nnya.

¹¹ Asei kecáá, icélaa ye mpóocaaɪ le mefoí, áí mpóonare kelene. Amá kepire ke pɛpɛe icélaa iyɛ n yósi api ye ikulaa li. Pi ye asei m mále pin nkínɪnɪnɛ kéméé we.

Picélaa ne linyine kecáá piyakayakase

¹² Lɛ nnya, ani nóanénípe nyee rimménele ne nóanénui nyee n tónente papukuse.

¹³ Ani ye ncée cire-cire nóanéna lɔ. In lɛ n wa, uyee n kósɔi úu yé n kpciónkeɛ, amá u yé peí.

¹⁴ Ani n wéési re liké nó ne mpa úye keɔpe n ninú, ani kɔ isoi yee ne Uléecaa n sá n le. Isoi iyɛ insá n we, úka úu yé Upiima yɛ.

¹⁵ Ani wa úka úu kape ípɛléɛ ke Uléecaa uu u n nyíse likó paa. Úka úu kape n we yare nníní lonkó mee n fepe nn tíyese aí n cónlɛ liké ne písoi kulúí ritéj.

¹⁶ Ani wa úka úu kape iwásánkaí n wai, úka úu kape ye kɔ Esau meɔ Uléecaa likó háikuse. U pɛe iluke ise kóló nnya uipipi foí keluke nmeriyɛle.

¹⁷ Nɔ yɛ te u pɛe kepire kale un la re piké rinóɔ sone u ritikise, ápi ne kutu u ricɔ. Mpa kuu n wéési un ne téní, úu fe uké wa usáa uké lɛ kuu pimáa m masí conse.

¹⁸ Kani Uléecaa kekúrí rinnyósɔpɔ, áí riyópe ke usoi uu yé n fe uú ca kaní ne rikɔ. Nna piima n n pɛé we, kunmaha áku pɛé we, kesine áke pɛé we, meyo áme pɛé we.

¹⁹ Ai rináatón itú nées inóosimé nné kani kɔ. Isirayɛli pikó pɛe nné mmɛ n kɔ ye pɛé yele re ápi la piké nka nɔ pikóme rikpá.

²⁰ Liriyíkí re rinóɔ tɛ kapi pi n he ye ne mpaɛe pi tásile. Pi ricɔ pimáa rikpá re: Mpa isee, in tiyópe tɛ tinca, pi yé apare i tapisi api kópu.

²¹ Mɛwai memɛe kei n wa ye pɛe iwame wele háí, Moisi uú ne maa re: Iwame ye né sólelenle nen terii.

²² Amá Siyɔ riyópe ne Uléecaa, nfáa ute kuyu kaní ne rikɔ. Keyómeɛaa-pɔ Yerusalem kéméé ke pilécaatumɛ kulúí kulúí api n we.

²³ Uléecaa sipipi foí anyá icápinɛ kaní ne rikɔ. Pianyiri nyee keyómeɛaa-pɔ wɔlaalɛ. Uléecaa yee ye ne mpa úye n túhaane písoi nnéi pɛe asei m má pin nyamí ne kété-pɔ kaní ne rikɔ.

²⁴ Yeesu yee nkómɛine fale ne n ka ne umenyɛ mee n kɔonu kaní ne rikɔ. Ménye mee pikéi mále ai Apɛeli mekó tósu.

²⁵ Lɛ nnya, ani nómenécíre tí! Ani kape ye n yulu re áni yé uyee ne nó n símisi kutu ricɔ. Pɛpɛe pɛe n yulu re ápi yé uyee ne keté kecáá pi n símisi re piké pinsé ceri kutu ricɔ ápi pɛe nméherɛɛ, pi pɛe kutu pi ripasale. Li nyísele re tɔn uyee háí keyómeɛaa-pɔ ró n símaari re tóké nsé ceri kutu píɔ n yulu, ári yé fe tóké nméherɛɛ.

²⁶ Uléecaa metɛ ye pɛe keté yɛnɔasɛle. U kɔ nkpéni rinóɔ ntí ró yekeile uu re: Ai kɔ keté nmanɛ, amá ne keyómeɛaa pɔ kɔ yɛnɔasɛne.

²⁷ Anóɔ nnyé kuu nní m ma ye nyíse re lɛ ke Uléecaa uu n wa lin yɛnesi ye tenɛne liké pɛe lelee aí kúyɛnɔa n we riyá liké n we.

²⁸ Lɛ nnya, kai nní re keyópitɛ ké karí ha m máne áke kúyɛnɔa we, tóké Uléecaa yáasi yare kuu n la, ari kɔ upikei n wai tɔn ne u tálɛ tɔn kɔ u pakarelɛ.

²⁹ Liriyíkí re Uróléecaa ye kɔ nna le mee ye n tóre múkú-múkú.

13

Lɛ ke usoi uu ye ne Uléecaa rinsá

¹ Ani pimáreɔ nla ne n nmósópúlɛ.

² Ani kape ye písánɛyóɔ kecáá palei, li we re pinyine ye pikemɛe pilécaatumɛ pisiyɔ-i yásile ápi nyu.

³ Ani pikpaniikó kecáá n léiselē yare kesé kani akpanii kέmee we. Ani kɔ pē kapi íwe n wai kecáá n léiselē te nɔ́ nε kɔ pimεcɔ ipiηe mále nnya.

⁴ Mπά úye uké pisóonne ríyu n waise, mékperinkpewai áme kape kulee mepéne kέmee n we. Uléécaá ye nε píkperinkpekɔ́ nε piwásánkaí túhaanene.

⁵ Nwóónaapí rín kape nóínésɔi kέmee n we. Lē kani nní m má liké nɔ́ n tulu, li we rε Uléécaá ricuruu ye maa re: Am pó fómnine, ám kɔ kepire pó tɔne.

⁶ Lē nnya kari yé fe arí nε ikari maa re:

Upíima yee unécome, iwame íi né waine.

Yɔ ke kesoiipi ake yé né wa?

⁷ Ani ye nópínéwéese pree nléécaasimé nɔ́ rin-yóó kecáá léise. Ani lē ke piisoi íi nε kétɔ́ n tene m paílē ani pimεcɔ nfatene m má.

⁸ Yeesu Kirisi ye sé-me nε neni-me nε mπά píyei-pɔ use uyē le.

⁹ Ani kape tíye simúnjé sane mpehē mpehē síké ncée nɔ́ pɔise. Uléécaá nfanare mee yé nóínésɔi kemee-pɔ tíyese ani papisi, ái iluke kέmee ikóhó yee yé tíyese ani papisi.

¹⁰ Tɔ kenyóonsetunipi mále, pεpee kunyóonsecájí kέmee inyóonse n wai ápi ncée má piké ye kei piiluke li.

¹¹ Li we rε pi ye ísee iyē kápí nε n nyóonse kekále iyaa-pɔ toroísele. Imenyε ke Uléécaá usina uu ye nε kenyóonse riyíkí-i akópe pihεere kecáá inyóonse wa.

¹² Lē nnya ke Yeesu póó kɔ kuyu iyaa-pɔ íwe li uú nε umenyε cire písoi akópe hεere.

¹³ Lē nnya, tóké kekále-i léepɔ tóké ha u léepɔ, tɔn uisei topori.

¹⁴ Liriyíkí rε ári nté kuyu má kpee yé mesére n we, amá kpekpee masí kepire n weme kari wéési.

¹⁵ Tóké nε Yeesu ritiki arí nε mesére ipakare siyome nε Uléécaá inyóonse n wai, liasei rε lelee ntónó-i n léenti lin urinyiri taáselē kari yé nε inyóonse u wa.

¹⁶ Amá áni kape mewai sɔne nε nfanare ihεe palei, li we rε inyóonse iyē mpuri yee ye nε Uléécaá risá.

¹⁷ Ani nópínéwéese m pakarelē, ani nómenécíre cepise ani pimεtene n we. Li we rε pεpee nónnéfatenε kecáá paílē piké kɔ símisi lē kapi pipikei pē n wa. Ani tíyese piké mpóonare nε n keisi, ái kape nε inmɔpi. In inmɔpi kápí nε wai, ái yé pree nɔ́ tilaa.

¹⁸ Ani kerócaá keyóme yáasi. Tɔ yē te tɔ kefa kpáiiilenle tɔn kɔ la rε tóké mπά yei isoi sɔne n le.

¹⁹ Nε nɔ́ welu rε ani lē wa ké ncée yē ké mekee nókenémee pεepɔ.

Nsímé tɔrɔɔ nε iyáhaa

²⁰ Uléécaá yee nkíηniηe te. Uyee Urópíima Yeesu, usáηsé wéese yee umenyε n kɔonu uú nε nkómεine teneciré weri pikpɔkpɔ kέmee yukuse.

²¹ Uké tíyese nóké lē nnéi lee umela kέmee n nyamí wa. Uké nε Yeesu Kirisi ritiki uú nε kerómee lelee nε u n sá wai. Yeesu Kirisi yee mπά píyei-pɔ meýóopi te. Amí.

²² Pimárecɔ, nε nɔ́ welu rε ani nsímé kamí nε nní nɔ́ n ηmóópúselē yɔsí nε suúlu. Nsímé kekéripi ye ke kam nɔ́ wóipɔ.

²³ Ani n nyu rε pi urómárecɔ Timotee akpanii kέmee lésele. Un mekee n tuime, né nε u ripénerɔ amí nε nɔ́ lóólú.

²⁴ Ani nópínéwéese nnéi nε Uléécaá pikó nnéi yáasi. Italii pikó ye nɔ́ yáasi.

²⁵ Uléécaá uké nónnénéi ípaelée nyíse!

Títelē ke Yakupu uu n wói

Lēlē rítelē ntí kēmēē ní we

Títelē ntí uwāle kapi ye sée re Yakupu, Uléécaā ne Yeesu Kirisi ukéikó. Písoi meŷā ye músu re li yé Yeesu uwā (Matiyee 13:35). U pēē Yerusalem-pō Uléécaā pikó icápine kēmēē uwéēse unyine le. Uléécaā pikó mpuri mēē ketē kecáá n yekaalē kuú ne mánē.

Nsímé mēē rítelē ntí kēmēē ní we riyíkí yēē nfatēne. Ai kesoi pipi mēwai sōne. Ai re usoi uké kēfa ŋmanē ne Yeesu Nsímé Kēcire n tenelē, amá uké kō uisoi kēmēē n wai liké n nyáni re u n tikilenle n sōne. Likumúnjé re "nfatēne nnsá mēwai sōne m má, n kpuwaalenle" (2:26). Pipeikēē yēē nyísele re li nfatēne yikíyiki nēē ái mmē.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Lē ke pipeikēē api ye n wa (1:1-12).
2. Li píse re piké nfatēne pipeikēē kēmēē musí piké yé (1:13-18).
3. Lē kapi ye Nléécaasimé rintíki apí ne nfatēne kēmēē n sōne (1:19-27).
4. Api kapē ye nfatēne kēmēē úka lómiise (2:1-13).
5. Li píse re nfatēne nké mmēwai ne mmēcire nyíse (2:14-26).
6. Nké mmēcire pitíne fe (3:1-18).
7. Lē knn yé ketē kecáá likó ne n sōne (4:1-5:12).
8. Lē knn mmēcire piyómeyáhaa kēmēē m pālē (5:13-20).

Iyáhaa

¹ Nēē Yakupu. Ne Uléécaā ne Upíima Yeesu Kirisi ukéikó le. Nēē nō Uléécaā pikó isoipuri kēfi ne itē iyēē nní ketē nké nnéi kecáá n yekaalē rítelē ntí wólū. Ne nó yáasi!

Nfatēne ne mēwéēsēsōhō nkó

² Pinémárecō, ani n kpíilē te mpóonare píima ye mu, in te li ye fe ai ye méwee mpehē mpehē kēmēē nó peikēē.

³ Nō pinyuwe máalenle re lin nó m peikēē re liké nōnnéfatenē yē, nōn tinkáhá-káhá ne kēto-pō, li ye tíyesele aní n ŋmóópúlē.

⁴ Amá ani pēē tíyese nōnnéŋmóópú kani m má nké nōinésōi kēmēē meŷá wa ne nketo-pō, ani pēē meŷíkíyiki m pelaalē líka ái yé pēē kō nó m párilē.

⁵ Mēwéēsēsōhō men nōkenécōpe úye m párilē uké Uléécaā me we, uké u hē. Nfanare kuu ye ne nípá úye hē. Úu ye cési. Un me u n we, u ye hēle.

⁶ Amá li píse re uké nfatēne m má uú ne welu, úu kapē n tíru. Nkó yēē n tíru ye we yarē ániwalé ke kuyō aku n síkai lin tánjai.

⁷ Liute úu kapē musí re u yé fe uu Upíima kēmēē linyine yēnu.

⁸ Usoi unyine lo, ukemúnjé áke kelō kesē tū. Kéyu ne kēpire kuu uicee nnéi kēmēē sōne.

Iwe ne memá kecáá nsímé

⁹ Nōkenécōpe unyine un íwe m má, uké mpóonare-i n we ke Uléécaā uú ne u ní taásene nnya.

¹⁰ Amá Kirisi ukó nkó yēē m má, uké mpóonare-i n we ke Uléécaā uú ne u n cēpisenē nnya. Asei kecáá, umámá isoi ye tenene kekéripi nní yarē kuyúí mēfēle.

¹¹ Ntūŋe ye leemele nn ŋmákasi, nn meŷúí kólaase, mēfēle amē lólu, mēnsōne nn tenē. Limēcō ke umámá isoi ii ye mekáikai tenē, lē kuu ní we un wai aí ne kei pá.

Pipeikεε nkό

¹²Nkό kai ye m peikεε un kahari ye únarekomε le. Lin pipeikεε u m masί, kuu n feriyε nnya, Uléεcaa yé nfáa u pa re ihéé. Mmē kuu yekeilē te uké pepeε u ní la pa.

¹³Lin ye úye m peikεε re liké akópe kémεε u ritépo, úu kapε ye maa re: “Uléεcaa yeε né peikεε.” Mewai kópe áme yé fe meké Uléεcaa peikεε. Uricuruu úu ye kó úka peikεε re uké mewai kópe wa.

¹⁴Amá mpá úye likáipi-káipi cire lεε ye u pasai ai akópe kémεε u tépo.

¹⁵Likáipi-káipi lē lin m pi, lin meγā n wa, ai peε u pasai ai akópe kémεε tépo, akópe póo pelu aa peé ne nkpó weri.

¹⁶Ani kapε nómenécíre n kiraasente, pinémáreco lala kecire.

¹⁷Lē nnéi lεε ái kusa ní nyamí kai ye usoi n he ye Uléεcaa yeε keyómεcaa-pó ní we kémεε léerile. Uyεε keyómεcaa-pó metáí likó nnéi wa. Úu ye conse. Kuyhaha áku ukeméé we.

¹⁸Uricuruu yeε la uké ne unsímé ritiki uké ne nfáa ró he tóké ne lē nnéi kuu n wapisi kecópe lifói nnya. Unsímé mmeε aseí le.

Uléεcaa nsímé kutu píco ne mpitiki

¹⁹Pinémáreco lala kecire, ani kó te mpá úye uké ye n welu re uké uuco kutu rico, úu kapε ye ne nsímé n γóne, úu kapε ye kó kuwói n wélú.

²⁰Usoi kuwói áku ye lελε Uléεcaa inipeε-i aseí n tíkilē wa.

²¹Lē nnya, ani lē nnéi lεε ye usoi mékperinkpe n waise riyá, ani kó rikpákára píima yá, ani kó nómenécíre cepise aní ne nsímé mmē ke Uléεcaa uu nósínεfa-i n wa yósu. N yé fe nn nóanényu lolu.

²²Ani kapε nómenécíre n kiraasente ne Uléεcaa nsímé kutu píco ηmane. Amá ani ye kó lē knn mí ma ritiki.

²³Uye un ye nsímé kutu rincó, unsá ye kó peε lē knn mí ma rintiki, u we yare usoi nkό yeε ye kenípeenyáni kémεε lē ηmaa ke ukεyu akε ní we n yé.

²⁴Un umεcire pinyáni m masί, uu tómpó uu mεεε ne mεεε paleipo lē kuu ní we.

²⁵Uléεcaa isé ye nyamle ne ikεto-pó, ii ye kó usoi ilási kémεε lese. Nkό yeε i n kééni un mesére ikecáa ukemúhē wailē ye ne umpehē le. Úu ye kutu i rico uu mεεε ne mεεε i paleipo, amá lē kii mí ma kuu ye pitiki ne kényu m mahanlē. Uléεcaa ye liute uyē kpálenle un lē kuu n wai kémεε mpóonare-i we.

²⁶Uye un m músu re u uyómeyáhaa le kúu peε unnóo pitíne nyu, un umεcire kiraasente, upiyómeyáhaa ye méwoo le.

²⁷Piyómeyáhaa kecire peε ápi ncaai níka m póriilē ke Uléεcaa uu ye n ηmurei ye mpi: Usoi uké ye sikúmampipi ne pikúmānnosi ncóη kémεε picome ha, uu kó ketē nké kecáa mékperinkpe likó ne umεcire kaase.

2*Ai pise re piké písoi ne píco kecópe n tési*

¹Pinémáreco, nóo nní Urópiima Yeesu Kirisi yeε Uléεcaa meγóopi m má ne kefa n tenelē, ái ne sá re noké písoi ne píco kecópe n tési.

²Tóké kpísi re Uléεcaa icápine-i karí we, umámá unyine uu lompo, un wura kepale ne melape néikóó tanaalē, úwekóó unyine póo kó lompo, un ilū kópe tanaalē.

³Nón uyεε melape néikóó n tanaalē ríyu n waise, ani u maa re: Póké kam a kényukóstone nké-i tone, ani kó úwekóó maa re: Póké nyere née a kam a keteni-i aróna metene nté tone,

⁴áí piténé kemúhē keε lē nó wee? Ai nō lē wale yare pepeε ye písoi siyu-i rinípaí api kelene nsímé túhaanεε?

⁵ Pinémárecɔ lala kecire, ani kutu ricɔ ani kóm: Uléecaa úu pē ke písoi api ketē nté ní nyáni re píwekɔ́ wée uu pinfatene nnya pi pansese pimámáa? Pi Uléecaa iyɔɔpi kuú ne pepere u ní la m mē kémee lonine.

⁶ Amá nǎ́ áni ye ppe úwekɔ́ waise! Ai pimámá ppe íwe nó wai pin kɔ sitahai nó séleii?

⁷ Ai pepere rinyíri sɔne tē ke Uléecaa uu nó ní sélei caai?

⁸ Uléecaa Nsímé ritelé ye maa re: A upóɔ n la yare kaa ripócuruu ní la. Uléecaa iyɔɔpi isé ye iyē. Asei kecáá, nɔn i n tikilē, li nyamle.

⁹ Amá nɔn písoi siyu-i m paílē nǎké ne pi n tési, akópe kani lē wai. Li nyísele re áni lē ke isé ii ní ma ritiki.

¹⁰ Usoi un m músu re isé nnéi kuu tíkile kuu ppe ise rilóó, isé nnéi kuu lē tilóó.

¹¹ Uyee ní maa re: kape iwásá wa, uyē cire yee kɔ maa re: kape usoi kpu. Lē nnya pɔnsá iwásá n wa, kaa ppe usoi kpu, isé nnéi kaa lē tilóó.

¹² Ani n símisi nɔn kɔ wai yare písoi ppe n nyu re Uléecaa yé keyáa ne uisé pi túhaanene. Isé yee íi ye usoi akópe ní pa ye nyi.

¹³ Ketahai kē ketúhaane kémee, Uléecaa úu úka íwe ténine yee úu ye ucɔ́ íwe n tē. Lē nnya, nkó yee ye ucɔ́ íwe n tē yé nsímé kémee le.

Usoi nfatene ne uliwaiwai kecáá nsímé

¹⁴ Pinémárecɔ, usoi un n kpárálē te u nfatene mále, ke uliwaiwai áli kɔ ppe lē nyíselē, nfatene mmē mpuri yé fe nn usoi riyu loluu?

¹⁵ In te nǔunémárecɔ Kirisi ukó, utisi née unósi unyine ye we, úu ye mǔpá keyáa kéye yē uké tā née uké li,

¹⁶ nó unyine uu ppe u maa re: A ne ripópóo n nje a ha ilū tā aa kɔ le, kúu ppe lelee u m párilē u pa, likulaa ye ppe kúye?

¹⁷ Limecɔ kai nfatene kémee we. Usoi un n kpárálē te u nfatene mále ke uliwaiwai áli ppe kɔ lē nyíselē, unfatene ye kpuwaalenle.

¹⁸ Amá in n la, unyine pǎ́ né maa re: Pǎ́ ne nfatene mále, néen mewai sɔne má. Né u pesere re: Iye kaa yé nfatene m má, lipówaiwai ali kɔ ppe lē nyíselē! Né né linéwaiwai ne pó nyíse re ne nfatene mále.

¹⁹ Pɔ ne kefa tenelenle re Uléecaa ye ucíreníje le, née yo? Pɔ alari mále. Aníri pǎ́ ne kɔ lē nyule, aa ye n terii ne iwame mepéhē.

²⁰ Pǎ́ uníri nkó! Aa la pǎ́ké kǎ́ te usoi unsá ne uliwaiwai n nyíselē te u nfatene mále, unfatene nín kuláa kúka máa?

²¹ Ke urósáyaha Apiraham uu uliwaiwai ne n nyíse re u ne Uléecaa kefa tenelenle uu uképipi Isaaki kpísi re uké ne nyóonse nnya ke Uléecaa uu u sée re aseí ute.

²² Aa yē te unfatene ne uliwaiwai ye ppe pénelenle lin ne kesé keisi aí ne nyíse re u meyíkiyiki Uléecaa ne kefa tenelenle? Uliwaiwai ye tíyesele unfatene nn pelu.

²³ Lelē Uléecaa Nsímé ritelé kémee n wólaalē kai lē wa re: Apiraham ye Uléecaa ne kefa tenele, Uléecaa uu lē nnya u séi re aseí ute, uu kɔ uu séi re uusanē.

²⁴ Nǔ yē te usoi liwaiwai kémee ke Uléecaa uu ye ne yē te aseí ute lo, ái unfatene kémee nmanē.

²⁵ Uléecaa ye limecɔ unósi wásánkaí Rahapi pansesele aseí ute uliwaiwai nnya. U ppe Isirayeli pikó pitume yósi, uu wai uu pi léni api nwahacee tiki apí ne tómpɔ. Mewai mē kémee ke Uléecaa uu yé te u aseí ute le.

²⁶ Yare ke ipíne yee íi nfáa m má ii n kpuwaalenle mɛcɔ ke nfatene mee nín ye nliwaiwai ne n nyíse re n wele pǎ́ kɔ kpuwaalē.

3

Tilémpi pitine

¹ Pinémárecō, áni kape n la nōké nōnnénéí Nléécaasimé n céési. Nō nyule n̄sōne ŋmaa re Uléécaá yé kam uú ne tó mpí tóo nní n̄ céési túhaane ai picō tósu.

² Tō ye ntónéí mmú méwee kulúí kémee meyá púnnele. In te unyine ye fe úu ye mémaa púnne, liute ye pipele masile. U yé fe uu umecire tini.

³ Tō ye isā nnō-i ákpaláa wale íí ne kom ii ró m pakarelē in tó t̄kilē.

⁴ Ani kō áninōi ripáí nké: Mpá ne ampiye mmú, kuyō pape-pape kun a n kpráulē kun ne n tósu, ketikíí sínsápi kenyine ke autikíí uu ye n carii un ne ncéé a tikiselē.

⁵ Limecō ke rilémpi arí we. Isoipine kelō sínsápi kenyine ye ke, amá ke ye ppe mewai píima wale.

Ani ripáí lē ke kenakpéréé ake ye n fe ake kuhópe píima ŋmaasi!

⁶ Tilémpi p̄ō ne kō nna ncō le. Kei ye mewai kópe kelō kee irópine kémee n̄ we. Nna teneciré kémee-pō kake léeri ken irósoi nnéí kémee irópine silō t̄rōō mékperinkpe p̄orii ne ntókpo keyaa-pō.

⁷ Asei ye nye re iyúisee ne sinúipi ne liyúikó lee m múnui ne míni kémee ikpintomé nnéí ke kesoiipi ake feriyé aké tini.

⁸ Amá usoi úka úu rilémpi feriyé uké t̄í. Likópe linyine ye ni lee ái kútine n̄ we. Melō mee ye n̄ kpu mee rikemee yipaalē.

⁹ Tē kari ye ne Urósáa Upíima rinōō sōne ritikise, tē cire kari ye kō ne sisoiipi kuu n wa sin umecō we anōō wa.

¹⁰ Nnōō nse mme-i ke rinōō sōne ne anōō kópe aa ye leeme. Pinémárecō, áni kape ye lē wa.

¹¹ Míni lari-lari ne metule-tule yé fe ame ripiyé nh̄oi nse-i n léentii?

¹² Pinémárecō, kúfikiyee yé fe aku Olifiyee apipi maruu? Fiinyi kuléé yé fe aku afiiki maruu? Kenyásilō nnih̄oi n̄n yé kō fe nké míni lari lesemē.

Mewéesesōhō mee Uléécaá kémee n léeri

¹³ In te nōkenécōpe unyine ye nyáni re u mewéesesōhō ne menyuwe má, uké tíyese piké uisoi sōne ne umewai sōne kémee lē yē. Uliwawai liké n nyiselē te uisoi ye niñule un kō mewéesesōhō má.

¹⁴ Amá in te nōsinéfa ye túlúle, n̄n íkenene nōsinéfa-i wailē, áni kape nkpráni nōmenécíre n taáselē n̄n nōmenécíre kiraasente, n̄n nsímései yálē.

¹⁵ Mewéesesōhō mē áme keyómecaa-pō léeri. Ketē ntē mekó ye me. Kuníri kémee kame léeri.

¹⁶ Kei ke kufatoi ne íkenene ii n̄ we, méwoo méwoo mewai ne mewai kópe ncōpuri yèè kō kei n wele.

¹⁷ Mewéesesōhō mee Uléécaá kémee-pō n léeri mewee foí yee meké n nyaní ne meketō-pō. Lē memáá, áme kō pitele má. Me ye kō n̄pá yo n waille ne kemúné. Me ye kō tíyesele usoi ne ucō api kómene, ame kō ucō meyá íwe tēni ame kō mewai sōne wai. Ame pikóólentene ne kecáá kecáá mewai má.

¹⁸ Pēpē rinōō rise n wéési yèè nk̄iñine kémee ne picō nk̄iñine kale. Pikulaa yee re pi ye panselē aseí pite.

4

Usoi un ketē ntē likó usane, u Uléécaá ulaarō le

¹ Yei ke pitele ne pinákaankee apí ne nōkenémee leeri, insá nōlinékáipi-káipi lee nō n̄ lémaalē kémee?

² Nō ye linyine káipile, amá áni ye fe nōké li yē. Ani ye picō likó in̄pēe n tapaalē yare nōké pi kō, amá áni ye kō líka yē. Nō pitele waille n̄n kō nákaankee, amá káni ye Uléécaá m pise re uké nō he nnya, áni líka má.

³ Mpa nɔn kɔ Uléecaa m pise re uké nó he, káni pipise n nyu nnya, úu ye nó he. Lẽ kani ní la nɔké ne nólinékáipi-káipi n wa kani ye pise.

⁴ Nó mpí nɔɔ áni nní Uléecaa nmanɛ ne kefa n tenelẽ, áni nyu re usoi un ketẽ nté likó n la, u Uléecaa ulaarɔ lee? Nkó yee ketẽ nté likó ní la ye panselɛ Uléecaa ulaarɔ.

⁵ Nɔ nyu re nsímé mee Uléecaa Nsímé ritelé kémee ní we ye méwoo nkó lee? Mmee mmú re: Uléecaa ye nfáa kuu kerómee n wa lalɛ ne kefa kesɛ, hái un nkecáá iláarɔ wai.

⁶ U kɔ ípelée píima ró nyísɛ. N ye maa re: Uléecaa yèè píyuwéláa ncée tápisilɛ uu mpí pee ye pimɛcɪre rincépisɛ ípelée nyísɛ.

⁷ Lẽ nnya, ani nómenécíre ricépisɛ ani Uléecaa metene n we, ani tasi ani kuníri ncée tápisi, ku yé wuri ne ketaa-pɔ aku nó yá.

⁸ Ani ne Uléecaa rikɔ, uyẽ uké kɔ ne nɔ tikɔ. Nó pikópekɔɔ mpí, ani nóanénípe nale aké fũ, ani kɔ nósinéfa heere, nó inɔɔ ité ité pikó mpí!

⁹ Ani yẽ te íwe kémee kaní we, ani n téní nɔn nkɔ tũ. Ani nnyei riyá ani ikɔatu téní, nónnépɔnarɛ nké pansɛ mpɔɔcaai.

¹⁰ Ani nómenécíre Upiima keyu-i ricépisɛ, u yé pee nó ritaáse.

Ani kape ye picɔ akópe m palẽ

¹¹ Pimárecɔ, áni kape nómenécɔpecɪre kecáá nkópe n símaane. Nkó yee umárecɔ kecáá nkópe n símisi née nkó yee akópe u m pálẽ ye kɔ isé akópe palɛnlɛ. In te pɔ isé kecáá nkópe símisi áa kɔ pee i tikilẽ, pɔ pee lẽ iutúhaane lɛ.

¹² In kɔ ne Uléecaa mɛcɪre kóló yee isé wa. Uyee yé kɔ fe uu itúhaane i le. Umɛcɪre yee yé fe uu usoi riyu lɔlu née uu tíyese usoi uu pɔlu. Amá pɔɔ nní picɔ akópe m pálẽ, pɔ músu re pɔɔ úye?

Ani kape áyu n wéési

¹³ Nɔ mpí kamí ne máne, nɔɔ ye nní ní maa re: Tó neni née kóso kuyu nkú-i ha ari kei kuɔmẽ kuse tone ari kpéense ari kuláa yenu.

¹⁴ Nɔɔ ye áni n nyu ricuruu re íye kai kóso nó weesine. Nɔ we yarɛ meléné mee n léeme áme ye kɔ nánai amé ne tenɛpɔ api me paapɔ.

¹⁵ Li ne sá re nɔké ye maa re: Upiima un n la, tó nfáa m má ari nní née licɔ nní wai.

¹⁶ Pɛé ke nɔɔ we nɔn áyu wéési nɔn nómenécíre taáselẽ. Lipiyuwéláa pẽ mpuri ápi nyamí.

¹⁷ Usoi un lelɛɛ ne n sá re uké n wa n nyu, unsá li n wa, akópe kuu wa.

5

Pimámá piké pimɛcɪre tí

¹ Nɔ pimámá kam nkɔpɛni ne máne: Ani ntóosi mee nó n leɛrine nnya tẽ ani sipupɛila kóni.

² Nólinékó ye fɔnilɛ, nsepi nn nómenélape fulu.

³ Ncámé ye nóunéwura ne nónnéwóóweni lonlɛ. Ncámé mee mee nyísɛ re nólinéwaiwai ái nyamí, nké pee kɔ nó li yarɛ nna mee tore. Nɔ memá kóóilɛ ani curii, in kɔ ne siyáa tɔrɔɔ kémee karí we.

⁴ Nɔ pikeikó pee nósinécarɛ-i n keisi nísonɛ pihéle yele, liitu ii keyómecaa-pɔ tulu. Nópinékɛikó ye ténilɛ, piitu ii Upiima, rínanɛ nnéi ute atu-i lomɔ.

⁵ Nɔ nóinésoi kémee ketẽ nké kecáá rínarɛ konlɛ ani kɔ nómenéla wai, ani le ani mékpɔ wai yarɛ isɛɛ kapí ne keyáa pikópe n sí.

⁶ Nɔ ye aseí ute akópe palɛ ani kɔ u kopu úu ye ne nó náasi.

Isoi niɔe-niɔe piluke ne piyómeyáhaa kecáá nsímé

⁷ Lẽ nnya pimárecɔ, ani n kahari nɔn ne mé Upíima uké ha ne peeme. Ani yẽ lẽ ke ulame uu ye n kahari ikóne foí ne itórɔɔ íí ne cuuni, un mé te u yé kam uu ukεcεre-i iluke sɔne kpasi.

⁸ Nɔ́kéké kɔ limεcɔ n kahari nɔn taalẽ, Upíima mekame ye nnyáã wale.

⁹ Pimárecɔ, áni kape ne nómenécɔpecire n ténaaane, insá lẽ Uléécɔa yé ne nó túhaane uu akópe nó pa. Utúhaane ye rinɔnɔɔ-i pinyere masile.

¹⁰ Pinémárecɔ, ani antepuye pee ne Upíima rinyiri n símisi iwe ne pinniye m paílẽ, aní n ninú nɔn ne pimεcɔ íwe kéméé we.

¹¹ Ani yẽ te tɔ ye pepee pimεcire pimúlé ní fe maa re pi pinarekome le. Nɔ́ Yɔɔpu kecáá nsímé kónle re u pee ikari wale, ani kɔ yenu lẽ ke Upíima uu kétɔ-pɔ u n he. Upíima yèè písoi íwe píima ténle uú ne kefa pi fénne.

¹² Pinémárecɔ, ḿpá lin íye n we, áni kape ye ne keyómecɔa née keté née líka mpuri ritá nóké ne wéeri. Nɔn te “εεε”, líké “εεε” nɔn te “eehei”, líké “eehei”. Uléécɔa uu kape ne nó n túhaane uké akópe nó ḿ pa nnya.

Pitóikó kecáá piyomeyáhaa

¹³ Nó unyine ye íwe kémee we, née yo? Liute uké keyóme yáási. Nó unyine ye mpóɔnare kémee we, née yo? Liute uké ipakare siyome ne Upíima pakare.

¹⁴ Nó unyine ye pólú, née yo? Liute uké Uléécɔa icápine piwéése sée api Upíima rinyiri ne mékpɔ u n níyesi pin ukεcáá Uléécɔa yáási.

¹⁵ Nfatene piyomeyáhaa yé utóikó riyu lɔ, Upíima uu u paise. In te akópe anyine kuu wa, Upíima uu u sárei.

¹⁶ Lẽ nnya, ḿpá úye uké ye uakópe uuçɔ yámne, ḿpá úye uu ye kɔ uuçɔ kecáá Uléécɔa yáási nóké ne ḿ peí nnya. Nkó ye Uléécɔa keyu-i aseí n tíkílẽ piyomeyáhaa yèè pikéi píima wale.

¹⁷ Elii ye pee kesoiipi le merócɔ mmé. Uú ne Uléécɔa téní re ikóne íí kape cuã. Ikóne ii mesei picuũ yá aɔmẽ ataani ne iwáre ikpuulũ.

¹⁸ Uu kɔ limemáá yáási re iké cuã, Uléécɔa uu ikóne cuunse, iluke ii keté kecáá wai.

¹⁹ Pinémárecɔ, nó úye un aseí ncee n tíye un m pɔ, nó unyine un kei u m pesεpɔ,

²⁰ ani n nyu re nkó ye ukópekɔ́ ncée mmẽ kuu n tíye uu pɔlu kémee m pesεpɔ, ye usoi nkɔ-i léselé Uléécɔa uu kɔ lẽ nnya akópe meyã tinnε.

Títelé foi ke Piyee uu n wói

Lelée ritelé ntí kémee ní we

Yeesu Kirisi utumε kapi ye n sée re Piyee yee ritelé ntí wói. Kirisi pikó pεe pεe mεkεε Asii awélé anupū anyine kémee n yεkaalē ke Piyee uu ritelé ntí wólu. Piyee ye ró símisi re Silasi kuú ne ritiki uú ne ritelé ntí wólu (5:12). U ri wói re piké ne ti rikóónú. Papilóoni-i kuu ri wói, lelée re Róm-pó. Kirisi pikó fale pεe Asii ketē kecáá ní we kuu ri wóipó (2:2). Kapi Kirisi pikó nnya kapi kei we yare písáne. Pi ye ne isímé pi kparailε, pin kó piwéékuse ne pi lémaalē. Lē nnya ke Póoli uu pi ημόópúsélē te piké ikari ne kényu mahā pin Yeesu Kirisi inípee tapaalē. Pi ne uyē pεe nkpéni kesé íwe ise le.

Ifaaci iyē mεkériine ye mmé:

1. Piyee ye ipakare ne íwele wale uú ne pepεe uritelé ntí ní kēē léise lē ke Uléécaa uu piayu n ló uu kó ne Yeesu Kirisi nkpó ne umeyise tiki uú ne tíyese apí n tálē (1:3-12).
2. U pi ημόópúselenle re ápi kape lópilε, piké isoi yee n kpáiiilē Kirisi kupénεcó kéméé n le (1:13-2:10).
3. Piké ne Kirisi m páilē, apí pεe piisoi kapi yé pipeikεε kémee n le ne nyíse re pi unsímé ne aseí tikilenle. Uu kó icélaa pi pasii yee yé pipiyupipikεi kapi yé n wai kémee pi n yóriye. Uu kó pisihúú kémee metone ne piicápine kéméé ne pi ne pepεe apí Uléécaa n nyu metone kémee icélaa pi pasii (2:11-4:19).
4. Títelé ntí uwólε ye nté Kirisi pikó icélaa palenle re piké ye píweluke kémee ikari m má pin ne lē ke Uléécaa uu pi n yekeilē tálē (5).

Iyáhaa

¹ Née Piyee. Ne Yeesu Kirisi utumε le. Née nó ke Uléécaa uu n wée re ani panse upikó ritelé ntí wólu. Nó písáne le nòn Pónti ne Kalasii ne Kapatáosi ne Asii ne Pítinii sitē kecáá yεkaalē.

² Sáa Uléécaa ye nó wée yare kuu mεkεε-me ní ma. U Nfáasone ne ritikile uú ne nó wéle uu iyaa yekei re ani Yeesu Kirisi m pakarelē ani kó umenye wolε ani funi.

Uléécaa uké ípεelée ne nkínjine meyá nó he.

Tóké meyktyiki n tálē te Uléécaa lisone ye wemele

³ Tó Urópíima Yeesu Kirisi usaa Uléécaa pakare. U íwe meyá tó ténle uu Yeesu Kirisi meyise pikpókpó kémee ne tiki uú ne nfáa fale ró he. Lē nnya kari tálē te tó nfáa yē.

⁴ U kó nfáa fale ró hele re tóké lisone lē yē. Ai ye fóni, ái ye mékperinkpe wa, ái ye kó caai.

⁵ Nó kecáá ke Uléécaa uú ne unnaηε ní páilē, un nó múílē te nò ne kefa u tene uké ne nórinéyu ló nnya. Siyáa tórwó kémee kuu lē waine liké nyíse.

⁶ Mπά kai neni nní m pise re liké ncónη mpehē mpehē kémee nó m peikεε re nóanépó aké n caailē, ani ne mpóonare n cōpisi.

⁷ Li lē wale re liké yé te íye ke nónnéfatenε nsone nn sá. Wura yèè caaile. Mπά ne lē, pi ye uyē ticuruu nna kémee wale piké unsone yē. Nónnéfatenε ye wura ríyu fele. Limεcó ke Uléécaa uu ye nónnéfatenε musí uké nnsone yē. Lelée yé tíyese aní ha keyáa kē ke Yeesu Kirisi uu umεcire ní lesene uké nó n nyíse, písoi iyáhaa ne ipakare ne ríyu yenu.

⁸ Nò u lalε áni kahanε u n yē. Ne nkpéni-me áni kahanε u n yē, amá nò kó pεé ne kefa u tenelenle, nòn kó mpóonare ne cōpisi ái kumúnjé má, lin kó ríyu má.

⁹ Ke Uléécaá uu nóanényu n ló nnya kani lē ne mpóonare cōpisi. Kani Yeesu ne kefa n tene kulaa ye kpē kani n yē.

¹⁰ Antepuyē ye pēe mēkēe wéesile piké píyulale pē kumúnjé yē. Pi pēe mēkēe-me lihēehēe lē kani n yósune nsímé símisile.

¹¹ Kirisi Nfaasōne ye pēe pikemēe wele nn hái mēkēe-me pi símisi íwe iyē ke Kirisi uu meluke m má ne ríyu tē kuu n sǒnti uké ní yē. Lē nnya kapi wéesi api perei nsōne piké yē te kumúnjé kúye-i ne íye kai sǒnti liké lē wa.

¹² Ai pi nyíse api yenu re ái piricuruu ke nsímé mmē kapi n símisi nní ne máne, amá nǒ kní ne máne. Mmē ke pēpēe Nsímé Kēcire nó n yóólē api kō neni nní nó símisi. Nfáasōne mēe keyómēcaá n léeri nnaŋe kapí ne nó símisi. Pilécaatume ricuruu ye lalē piké nsímé mmē ceri.

Mefine mee ne Uléécaá n sá

¹³ Lē nnya, ani lē kani yē n wa kecáá nókenémúnjé n wailē. Ani nǐpá yo n wai ne kemúnjé, ani meyíkíyiki n tálē te Uléécaá yē ne kefa nó fénne uu Yeesu Kirisi mēkame kémēe ihēe nó pa.

¹⁴ Nō siwá le sēe ye m pakare. Lē nnya, áni kape nómenéla n tikilē yare kaní pēe ní we áni méka nyu.

¹⁵ Ani Uléécaá mēcō n we nōn likópe kaase. Uyēe nó sée. Ani nómenéwee nnéí kémēe n kpáiiilē yare ke Uléécaá yēe nó ní sée uu n kpáiiilē mēcō.

¹⁶ Li wōlaalē te: Ani n kpáiiilē yare ke nēe n kpáiiilē mēcō.

¹⁷ Nō ye nōn Uléécaá n yáási, nō ye u sēe re Sáa. Uu ye úka keyu ripaí uké kelenē umēwai kecáá u túhaane. Lē nnya, li ne sá re nǎké lē nnéí kani nǒinésōi kémēe n wai kémēe u n wuru.

¹⁸ Nō kō meyíkíyiki nyule re ái linyine lee ye n caai yare nní nwóóweni nēe wura kapi kpísi apí ne nǒanényu lǒlu apí ne nǒpinékpure mēwee mēe áme kuláa kúka m má kapi nó rintéŋse kémēe nó lese.

¹⁹ Amá Kirisi menye sōne mēe ríyu m má kapí ne ró lése. U we yare inyóonsesaŋ yēe íi ríka n caailē, íi kō ríka tēŋlē kapí ne ró nyóonse.

²⁰ Uyē ke Uléécaá uu hái mēkēe-me wée uu kelenē nǐpá yo wai re uké pisoí ayu ló. Uu kō nkpéni nǒ nnya siyáa tǒrǒ nsí-i u leseri re liké nó yóriye.

²¹ Uyē kani ritiki aní ne Uléécaá kefa tene. Uléécaá uyēe pikpǎkpǎ kémēe u yukuse uu ríyu u waise re nǎké ne Uléécaá kefa tene ani kō ne u n tálē nnya.

²² Nō nkpéni nsímései mēe ye usoi riyu n ló pakarelenle ani pēe ne fe ani meyíkíyiki n lakaane nsōne. Lē nnya, ani ne nǒsinéfa nnéí n lakaane, ái kape kecáá kecáá.

²³ Uléécaá Nsímé ye tíyesele ani nfáa fale yenu. Ani nfáa fale yē yare kapi ye kesoi pipi kee ye n kpu m mári. Uléécaá Nsímé nǐn we yare nlukepuri mēe ye n caai. Nǐn ye caai. Mésere kní we ne nnfaa.

²⁴ Kesoi pipi ye we yare meyúí.

Keriyu kake ye n yē yare meyúí mēfele.

Meyúí yēe kóósile mēfele ame súrii.

²⁵ Amá mésere ke Upíima Nsímé Kēcire pǒo ye n we.

Nsímé mmē kapi nní Nsímé Kēcire kémēe nó riyóó.

2

¹ Lē nnya, ani rikpákárá nnéí mpuri ne nnóome ne kecáá kecáá mēwai ne kufatoi ne iwóhó riyá.

² Ani Uléécaá nsímé n la yare ke siwá fēnfēí asi ye nní mēpe sōne ní la, liké tíyese nǎké nsōne papisi, liké kō nǒanényu ló nnya.

³ Nō Upíima isoí sōne pilélé masile.

Kirisi pikó ye Uléecaa mpuri pikó le

⁴ Ani ne u rikò, uyee ripare kecire tee ye nfáa n he ke pisoì api n kési, Uléecaa pòò ri wée re tetee uinipere-i rinéikòó.

⁵ Nò ticuruu, nòóké kò n we yare apare nyee nfáa m má. Nyē ke Uléecaa uu kpísi, uu tíyese Unfaasone nní ne ukeyò u mòm. Kei kaní yé piléekòó icápine n wai, piléekòó pree pinfaa n kpísi pin ne inyòonse kuu ní la u wai, uyē un kò Yeesu Kirisi nnya i pakarente. Uléecaa Nfaasone kémee ke liinyòonse iyē ii léeri.

⁶ Li Uléecaa Nsímé ritelé kémee wòlaalē te:
Ne ripare ke Uléecaa uu n wée tin nnéi má kpísile
ké Siyòò-pò kariì riké pansè kenui ripare.
Uye un ne ri n tálē, úu isei meluke má.

⁷ Tipare tee nó mpí nó nní ne kefa n tenelē kémee kuláa píima mále. Amá ri pepere ápi Uléecaa ne kefa n tenelē kémee wele yare lē kapi nní Uléecaa Nsímé ritelé-i n wóì re:

Tipare ke pimóme api n fómpe tee nkpéni pansè
tikecire tee kenui-i ní we. Li kò wòlaalē te:
Tipare rinyine ye ri ke pisoì api ye rinkpóu,
kuparecaṅaa kunyine ye ku kpee ye pisoì n lóise.

⁸ Ke pisoì pē api Uléecaa nsímé pipakare ní ye nnya kapi ti rikpòu. Lē kai kò háì mekee-me we re liké pi wa.

⁹ Amá nò ne mpuri mmē ke Uléecaa uu n wée le. Nò piléekòó icápine le pree uyòopi inyòonse n wa. Nò Uléecaa pikó le. U nóaneyu lóle uu metéí kémee nó yekei re ani umewai píima pisoì riyóó.

¹⁰ Ani pree mekee Uléecaa mpuri pikó, amá nó nkpéni umpuri pikó le. Uléecaa úu pree mekee íwe nó té, amá u nkpéni íwe nó ténle.

Isoi kai m pise re Uléecaa ukeikó uké li

¹¹ Pinésáne lala kecire, nó ketē nté písáne le pree pincee n tósu. Ne la ké nó rinmòópúse re ani nómenécire tí, áni kape likáipi-káipi lee ne nó n tòpu n tikilē.

¹² Nónínésói kani n le nòn ne pepere ápi Uléecaa n wuru kémee we iké n nyamí. Lin lē n wa, kei kapi yé pree nó ní wòhosi re nó mewai kópe wai, api kei nómenéwai sone yenu api Uléecaa ríyu waise keyáa kē kuu n sónti.

¹³ Ani Upiima nnya sisoipipi iyòopi nnéi yee ketē kecáá ní we m pakarelē. Ufoí yee uyòopi yee ketē nnéi kecáá rínanje n te.

¹⁴ Ani kò pepere umetene ní we m pakarelē. Pē kuu túmei re piké ye piwaikópékòó kutu ripasa, piké kò pepere lisone n wai ríyu waise.

¹⁵ Lē ke Uléecaa uu ní la lee re ani lisone n wai, piníri pree ne nó n kénene piké ne rinséé nnya.

¹⁶ Ani n we yare pisoì pree ápi úka kecáá n tú, amá áni kape pree re káni nní úka kecáá ní tú nnya, nó rikpákára mewai m má nòn mekecáá yárilē. Ani n we yare Uléecaa pikeikó.

¹⁷ Ani ye mpá úye m pakarelē. Ani nópinémárecò n la, ani Uléecaa n wuru, ani kò uyòopi ríyu n waiselē.

Kirisi íwe kari yé m pallē tòn ne irókó le

¹⁸ Nò pikéikó, li pise re nòké nómenécire ricepise ani nópinékeisaa n wuru. Ái pē isoi yee ní nyamí pin kefa láarú ḡmane, amá ne pē mekó mee m páápú kani yé m pakarelē.

¹⁹ Li nyamle re mpá pin usoi íwe n lukeise kái pée ne n sá re uké n le, li ríyu mále re uké Uléecaa kuú ne aseì n tíkilē nnya n kahari.

²⁰ Asei kecáá, tíyu ríye kai má re usoi uké uncaai nnya íwe n yenaalē. Amá in te usoi ye lisone wai un kò pée ne íwe kahari, li Uléecaa inipere-i lisone le.

21 Lẽ ke Uléécáa uú ne nó n sée re ani ye wa ye lẽ. Kirisi pó ne kó nókenécáá íwe lile uú ne nó nyíse re ani uncee n tikilẽ.

22 Uyẽ úu akópe áka wailẽ, nnóome nka nín ketume unnò-i léeme.

23 Pi u lámaankéle, amá úu úka alé ceei, api íwe u lukéise, amá úu úka sisiké, amá umécire kuu kpísi uu Uléécáa yee aseí ne n túhaane anipe-i wai.

24 Arókópe kuu kpísi uu ukécáá wai apí ne kunapéékó kécáá u karií re akópe aké keróccáa le, tóké pee lelee ní nyamí Uléécáa inipee-i n wai nnya. Uakpẽ nyee tíyese ke tóo ne peí.

25 Nò pee meké-me nyéire ye sipoipipi see m pò. Amá nò nkpeni useesé ne uyee nókenécáá ní paílẽ kémee pelee.

3

Pinósi ne pipila kecáá nsímé

1 Limécó kaí we ne nó pinósi kémee, ani nómenécíre ricepise, nípa nó úye uké uula m pakarelẽ. Lelee yé tíyese pẽ pila pee apí nókenécópe Uléécáa nsímé ne kefa n tenelẽ apí nóinésóí sone yenu. Mpa nansá nsímé mmẽ n símisi, pi yé pee ne Uléécáa kefa tene

2 re pi nóinésóí sone kani n le nyáni nnya.

3 Ani kape ne ipiye kecáá melape lekaa-lekaa kutu n còlẽ, yare nní pinyúpipahaa ne wura ikólé ne ilũ sone pitánti.

4 Amá lelee Uléécáa kémee ríyu m má lee nní melape lekaa-lekaa mee usoi kefa-i m pékaalẽ. Ame ye caai, áme ye kò foni. Lelee nónnéfanare ne nóinésóí niye-niye kani n le.

5 Limécó ke pee meké pinósi pee Uléécáa ne kefa n tenelẽ pin pipila pakarelẽ pin kò ne Uléécáa tálẽ api ye pee lapisí.

6 Piuse yee nní Sara yee pee ula Apiraham m pakarelẽ háí uu ye ne u séi re uusaa. Nòn lisone n wai, nansá líka n wuru, nò panséle ukepire pikó.

7 Limécó nó pitisi, ani ne nópinénósi n we nòn nsoné pi naresi re apí páápú nnya. Nfáa mmẽ ke Uléécáa uu nó n he faalaa, nó ne pẽ kuu kesé n he. Lẽ nnya, ani ríyu pi n waiselẽ. Lin lẽ n we, líka áí yé pee nópinéyómeyáhaa kémee nó púnéise.

Li pise re Kirisi pikó piké n lakaane

8 Ntórò kam nó n símisiye ye mmú re ani kemúnjé kese m má nòn kefa pénelẽ. Umárecó nla nké nókenéméé n we, ani ye kò ucó íwe téni ani kò nómenécíre n cepiselẽ.

9 Ani kape ye mewai kópe n ceikeene, áni kape ye kò alé n ceikeene, amá ani ye rinóo sone usoi ritikise. Lẽ nnya kuu nó sée re ani ye lẽ wa, rinóo sone riké kò ne nó n tikilẽ yare kuu ní ma.

10 Li Uléécáa Nsímé ritelé kémee wólaalẽ te: Usói un meýikíyiki n la uké isoi sone li liké kò siyáa nnéí u n láarú, li pise re uké urilempi ne nsímé kópe tí.

Uu kò unnò ne nnóomesimé kááse.

11 Uké umécire ne mewai kópe tó. Uu lisone n wai.

Uké nkíniniye piwélaa ne kényu m mahanlẽ.

12 Upíima ye pepere aseí n tikilẽ inípe tapaaenle.

Un kò pipiyómeyáhaa kutu còlẽ.

Amá u ye pepere mewai kópe n wai kepire ritole.

13 In te lisone piwai kaní ne kényu mahanlẽ, wóo yé pee íwe nó n wai?

14 Ticuruu in te lisone kani wai nnya kani íwe le, liké nó n láarú. Ani kape písoi n wuru, líka áí kape ye kò nfasimé nó tã.

¹⁵ Amá ani nósinefa-i n nyu re Kirisi yee Upíima, ani kə ríyu u n waise. Ani ye nómenécíre n cápinelē nən ne mé te pin nó m pise re yo nnya kani nní meýá ne u tálē

¹⁶ nəké rinóo rísone yosí ne ipakare. Ani kefa n kpáilē, pepee ne nó n náasi re piké nórinyu kpu pin nó lámisi re nə Kirisi tikilē nnya, piké isei li.

¹⁷ In Uléecaa mela, li kutəsi we nəké lisone n wai nən ne íwe le ne kani ye nómenéwai kópe kecáa nnya íwe n le.

¹⁸ Asei kecáa, nkpə cireníne kóló ke Kirisi uu písoi akópe kecáa kpu. Uricuruu úu akópe áka má, amá uu pikópekóo kecáa kpi re uké ne Uléecaa kémee pi ha nnya. Pi u kpule uu kpi yare ke kesoipipi ake ye n kpu meco, amá Uléecaa Nfaasone nn u yukuse,

¹⁹ hái uú ne pepee nkpə kuhore-i n kpaniilē Nléecaasimé yóo.

²⁰ Pē ápi pee Uléecaa pakare kumúnjé kpe-i kuú peé ne pi n kahari úu la uké ukuwəi yukuse. Peé uye-i ke Nowee uú pee ukutakai kari. Písoi nkáripí, pipaha ηmane pee kukemee lompo, aku míni kecáa n tasilē Uléecaa uú ne piayu ləlu.

²¹ Limeni mē ye míni kani ye neni nní n wóle ai nóaneyu ləlu kumíri le. Api míni nó wóle re liké nóinēpine kecáa mékperinkpe heere. Pi míni nó wóle re liké nyíse re nə ne Uléecaa ténile re uké ne Yeosu Kirisi meyise pikpəkpə kémee ritiki uké ne nókenémúnjé sənukuse.

²² Uyee keyómecaa ritaá uú ha Uléecaa kuluke-luke-i kényukótonē-i tone. Uanipe-i ke Uléecaa uu piléecaatumē ne lē nnéi lee kei ríyu ne rínanje m má wa un likecáa tú.

4

Lē kapi ye Kirisi kémee isoi fale n li

¹ Kirisi ye uipine kémee ntóosi konle. Lē nnya, ani ukemúnjé kē keco m múílē nən ne mé te nəké íwe li. Nkó yee uipine kémee ntóosi n kó yèè fele uu akópe piwai yá.

² Lē nnya, kaí ne neni n kpísi, ái pise re nəké Uléecaa mela n tikilē nən kə ne itunje tərəo nnyí kai nní ketē kecáa nó n tise nóinēsoi le. Ani kape lē ke nóinēpine ii n káipinkēe n tikilē.

³ Asei kecáa, nə pee mekee pepee ápi Uléecaa n wuru mela meýá wale, nən mékperinkpewai ne pikáipinkēe ne pítaniré ne iluke piccainkēe ne pítaniré ikenene wai nən piléé nyóonse.

⁴ Li nkpeni lipite pē nnóo yile re ani ye kə mewai kópe mē piwai rikpá pimeco. Lē nnya kapi nó lámisi.

⁵ Pi yé kam api pimewai Uléecaa kéenkee. Uyee umecire cápinelenle uké ne pinyánnyá ne pikpəkpə nnéi túhaane.

⁶ Lē nnya ke Kirisi uu Nsímé Kεcire riyóo uú ne pikpəkpə ricurruu péne. Pi pimewai kecáa ne pi túhaanele yare mpa kesoipipi kéye meco. Amá Nfaasone nnya, pi yé nkpeni fe api Uléecaa kémee nfáa m má.

Lē kapi ye Uléecaa liheehēe rimmúlu

⁷ Mpa yo keto ye nnyáa wale. Lē nnya, ani mesəhə m má nən mpa yo wai ne kemúnjé, nəké ne piyómeyáhaa n fe nnya.

⁸ Lē nnya, lē kani yé n wa lee re ani mesére rísone n lakaane. Nla yèè akópe meýá tinnēle.

⁹ Ani kusáne n wapaane. Ani kape ye kefa-i n ηməpu nən ne písane yósu.

¹⁰ Uléecaa ye mpa nó úye linyine hele ne limpehē. Lē nnya, mpa úye uké uliheehēe kpísi uú ne picə n léni. Nən lē n wai, nə pee lē písoi le pee Uléecaa liheehēe rísone m múílē.

11 Lin úye n he re uké ye nsímé riyóó, liute uké ye ne Uléécaá nnᵃó símisi. Lin úye n he re uké ye picᵃ lé, liute uké rínanᵃe mmē ke Uléécaá uu u n he ne picᵃ n léni Uléécaá uké ne mᵃpá yo kέmεε Yeosu Kirisi rinyiri nnya ríyu yē. Yeosu Kirisi uyεε mᵃpá píyei-pᵃ meyoᵃpi ne rínanᵃe te! Amí.

Kirisi iwe icᵃ piluke

12 Pinésáne lala kecire, nókenéwuú áke kapε tᵃ ne lē kai nní ne mᵃpape nó m peikeε yare nna mee nókenécáá kᵃonu. Ai kapε nó n we yare lisánᵃa linyine ye ni.

13 Amá liké meyá nó n láárú re Kirisi iwe icᵃ kani le nnya. Limεᵃ kai sónti liké nó n láárú, kumúnᵃé kpe-i kuú ha umeyᵃopi ní lesene uké pisoι nyíse.

14 Pisoι pin Kirisi nnya nó n lámisi, liké nó n láárú re Uléécaá Nfaasᵃne, Nfáayukᵃó ye nókenéméé wele.

15 Nó úka úu kapε íwe n le re u usoi kpu née u linyine yáai née u mewai kᵃpe menyine wa née u picᵃ nsímé nnyine kέmεε táhankεε nnya.

16 Amá in te unyine ye íwe le re u Kirisi ukᵃ nnya, ái kapε isei u n we. Amá uké menínᵃe rinyíri tē nnya Uléécaá ríyu waise.

17 Itunᵃe ye tulle re Uléécaá uké ne pisoι túhaane. Upikᵃ kuú ne koraanene. In te tᵃ kai ne koraanene, íye kai yé ha pεε kέtᵃ-pᵃ pεpεε ápi ní la piké Uléécaá Nsímé Kecire kutu riñᵃ wa?

18 Li Uléécaá Nsímé ritelé kέmεε wᵃlaalē te:

In te aseí ute ríyu pilale ye papisí,

íye kai yé ha pεε kέtᵃ-pᵃ pεpεε ápi Uléécaá m pakarelē ne pikᵃpεkᵃó wa?

19 Lē nnya, pεpεε Uléécaá mela kέmεε íwe n le piké ne lisᵃne piwai n nᵃjlē, api Uléécaá, aseí ute yeε pi n wa anipe-i pimεcire wai.

5

Lē ke Uléécaá icápine piwéése api yé Kirisi pikᵃ kecáá rimpáí

1 Lē nnya, Uléécaá icápine piwéése kam nkpeni ne símisi. Né ne kᵃ pimεᵃo Uléécaá icápine uwéése le. Ne Kirisi iwe kuu n li ne inénípeε yenle. Ne kᵃ meyoᵃpi mee nfáani n léerine kέmεε ketᵃne mále.

2 Lē nnya, ne la kέ nó riᵃmᵃópuε re ani piseεsē meᵃo pisoι ke Uléécaá uu nó rimmúise kecáá ríᵃne m paílē. Ai kapε tílasi, amá liké ne nórinépᵃó yare ke Uléécaá uu ní la. Ai kapε kᵃ re piluke tᵃᵃé-tᵃᵃé pinyine kani kέmεε wéési, amá ani pikecáá m paílē ne kefa keεε.

3 Ai re nᵃké pē ke Uléécaá uu nóanénípe-i n wa ne kέyu m páápu, amá ani ríᵃne n wai piké nó n nyáni pin nómenécᵃ wai.

4 Nᵃn lē n wa, uwéése yeε pisoι kecáá ní paílē yare useεsē un ha n ka, u yé riyᵃopikᵃn tee ári ye píkaí n caai nó rikipise ani pεε ríyu m má.

5 Limεᵃ, nó pikpére ne piᵃmáne, ani nómenécíre ricεpise ani piwéése metene n we. Nónnénéí, úka úu kapε ye u ne picᵃ kusencᵃ kέmεε umεcire n taáselē. Li Uléécaá Nsímé ritelé kέmεε wᵃlaalē te: Uléécaá yèè píyuwélaa ncée tápisile uu mpí pεε ye pimεcire rincépise ne kefa fénnε.

6 Lē nnya, ani nómenécíre ricεpise ani Uléécaá rínanᵃe nnéí ute metene n we uké itunᵃe iyē kuu n yekei kέmεε nó ritaáεε.

7 Ani nónnécᵃn nnéí ukεcáá topile. U nókenécáá paílεnle.

8 Ani mᵃpá yo n wai ne kemúnᵃé. Ani kapε lᵃpile! Nóunélaarᵃ Setani ye kᵃoniile yare kúkinaá kpeε n senkeε, un wéési uké unyine céériine.

9 Ani ncée u tápisi ani kᵃ nfatene kέmεε n taalē. Ani n nyu re íwe kani nní n le icᵃ ke nópinémáreᵃo api ketē nnéí kecáá le.

¹⁰Uléécaá ye riyále re nóké nkpéni íwe li áí kape náηai. Amá u Kirisi ne ritikile uú ne nó séi re ani mesére umeyóopi kéméé n we. U yé unfanare píima kέmee rínanηe nó he nónnéfatenε nn papisi líka ái yé pεε nó ritíηa-tíηa nóké loó.

¹¹Uyεε mίpá píyei rínanηe ute! Amí!

Iyáhaa tərə

¹²Silasi kam n nyu re u aseí tikilenle yeε né lé amí ne kételépi nké nó wólu ké ne nó ríηmóópúσε, ké kə ne nó nyíσε re Uléécaá ye meyíkíyiki íπεελέε nó nyíσεε. Nə íπεελέε kuu nó rí nyíσε kέmee rísonε wele.

¹³Kirisi pikó ke Uléécaá uu nómenécə n wée pin Papiləoni nté we ne unéηmánε Mariki ye nó yáhaapə.

¹⁴Ani ripirane ani yáhaane líké nyíσε re nó lakaanele.

Nó mπί nnéi nóə Kirisi pikó, Uléécaá uké nkíηniηe nó he!

Títelé lírū ke Piyee uu n wói

Lelɛɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní wɛ

Mpá Kirisi pikó piye kapi rítelɛ ntí wóipɔ. Timewee ye nkpráni yare rinóo ke usoi uu ye m ma uu kelenɛ ncée kpisi uu kelɔ tómpɔ. Uteléwɔle nkó ye ma rɛ unkpɔ itunje ye nyahaimɛle. U ri wɔile rɛ Kirisi pikó piké ye nɛ uicélaa léise (1:13).

Ifaaci iyɛ mɛkériine ye mmé:

1. Uteléwɔle nkó ye nsímé kecáá nyerele uu símisi rɛ piké méwee sɔne mɛɛ pinfatɛnɛ kɛmɛɛ ní wɛ m múlɛ, piké kɔ icélaa kapi ní yɔsí nɛ aseí n tikilɛ (1).
2. Uu kɔ lɛ memáá picélaa nɔwɛ pɛɛ nnɔwɛsimé n céési pin kɔ méwoo méwoo wapisi nɛ tɔpu (2).
3. Uu kɔ lɛ memáá Úpíima Yeesu kɛpɛɛmɛyaa nkó símisi. Títelɛ ntí ye ripérése rɛ Úpíima mɛpɛɛmɛ mɛn n nánaisɛ, Uléécáa nniɛ kuú nɛ ró n niɛjú kɛmɛɛ kai léeri. Písɔi mɛyá kuu kɔ la piké ncée piyéne rikpá piké piyulale ñmurei (3).

Iyáhaa

¹ Née Simɔɔ Piyee. Nɛ Yeesu Kirisi ukɛikó lɛ nɛn kɔ uutumɛ. Pɛ nnéi pɛɛ mɛrɔcɔ Uróléécáa nɛ Uróyulale Yeesu Kirisi nfanare nnya nfatɛnɛ kecirɛ m má kam títelɛ ntí wólú.

² Nɛ nó yáasi. Uléécáa uké lɛ kani nní mɛyíkíyiki u nɛ Urópiima n nyu nnya mɛyá ípɛelɛé nó nyíse uu kɔ nkíɛniɛ mɛyá nó hɛ.

Pɛpɛ Yeesu Kirisi nɛ kɛfa n tɛnɛ piké Uléécáa mɛla n wai

³ Uléécáa nnaɛ ke Yeesu Kirisi uu m má kuú nɛ nípa yo kai ró m píse ró hɛ tɔké nɛ nfáa m má tɔn nɛ Uléécáa mɛla wai. Uyɛɛ tíyɛse kari céri rɛ u nɛ umɛyɔpi nɛ unnaɛ ró séelɛ.

⁴ Lelɛɛ tíyɛse kɛ Uléécáa uu lisɔnɛ píima lɛ kuu n yekei rɛ uké ró hɛ ró pa, liké kei nɛ ritiki tɔké pɛɛ Uléécáa sipipi, tɔn ketɛ kecáá líkáipi-káipi lɛɛ ye nɛ ncaai ní ka kaasɛ.

⁵ Lɛ nnya, ani riɛmɔ́pú ani nónnéfɛtɛnɛ kecáá isoi sɔnɛ kpápɔ, ani isoi sɔnɛ kecáá mɛnyuwɛ kpápɔ,

⁶ ani mɛnyuwɛ kecáá nómmɛncírɛ pimúlɛ kpápɔ, ani nómmɛncírɛ pimúlɛ kecáá ñmɔ́pú kpápɔ, ani ñmɔ́pú kecáá Uléécáa líkó nla kpápɔ,

⁷ ani Uléécáa líkó nla kecáá kumáre piwai kpápɔ, ani kumáre piwai kecáá nla kpápɔ.

⁸ Asei kecáá, lɛ nnéi lin nókɛnɛmɛé n wɛ, lin kɔ mɛyá n wai, ái yé ñmurei nɔké méwoo n wɛ áni líka wai. Nópinékei ápi yé pɛɛ kuláa paa. Li yé kɔ tíyɛse ani Urópiima Yeesu Kirisi nísɔnɛ ceru.

⁹ Amá nkó yɛɛ úu lilika m má, úu nísɔnɛ nyáni, u wɛ yare unyíyɛ. U palɛilɛ rɛ pi akópe kuú pɛɛ mɛkɛɛ n wai u tinnɛle.

¹⁰ Lɛ nnya pimáreɔ, Yeesu Kirisi ye nó wéelɛ uu kɔ nɛ pikéi nó séi. Ani riɛmɔ́pú ani pikɛwai kɛmɛɛ nyíse rɛ nɔ nɛ sá rɛ nɔké pi wa. Ani yé pɛɛ lɛ kɛmɛɛ píkaí rikpá.

¹¹ Kei kani yé pɛɛ nísɔnɛ ncée yé aní nɛ nórinépɔ Urópiima nɛ Uróyulale Yeesu Kirisi iyɔɔpi tɛnciré kɛmɛɛ lomɔ́pɔ.

¹² Lɛ nnya kam la ké isímé iyɛ nó n léisɛntɛ, nípa kani nní nsímései n nyu nɔn kɔ nkɛmɛɛ iníjí kariilɛ.

¹³ Ne yē te li nyam te ké kumúnjé nkú-i kam nní nfáa m má kέmεε isímé iyē nó n léisente, áni kape ne m palei nnya.

¹⁴ Urópiima ye né símisile nen nyu re ám nkpeni ketē nké kecáá siyáa kulúí kpane. Kenétónjéyaa ye nnyáã wale.

¹⁵ Lē nnya kam ημόópúlē te nóké masí menétónjé-maá nsímé mmē n léiselē, nípá lin íye n we.

Pepee Kirisi meyoopi n yé nsímé

¹⁶ Ai siwómé ke písoi api m musí apí ne pimεsɔhɔ wai kari ritiki arí ne nó símisi re Urópiima ne Uróyulale Yeesu Kirisi ye rínanje ne wemεε. Amá irónjipee karí ne ummule yē.

¹⁷ U Sáa Uléécaá kέmεε ríyu ne rínanje yenle. Likumúnjé kpe-i ke Uléécaá, nímule ne rínanje píima ute uu símaame re: Nkó yee Kenépipi lala kee nnépónare nnéi n te.

¹⁸ Pée uyε-i karí pee kesé Uléécaá riyope kecáá n we ne Yeesu, tɔ pee metē mē konle men keyómεcaá-pɔ leeri.

¹⁹ Lē kari nní n yé ye tíyεsele ari meyíkíyiki n tálē te lē ke antepuyε api n símisi ye aseí le. Nɔ alari mále nóké n n waiselē. Pinsímé ye nó we yare kέfiráa kee kuηmaha kέmεε n torε liké ha ne weesi, Kirisi yee n we yare rimarewarepi uké pee léeme uké nó n kpáiiilē ne nósinéfa kέmεε-pɔ.

²⁰ Li pise re nóké rísonε kɔ te úka úu ye fe uké mmē ke antepuyε api Nléécaasímé kέmεε m ma ne ukemúnjé cirε fe uké kɔ.

²¹ Ai písoi pee piricuruu musí apí ne n símisi, amá Uléécaá Nfaasone mee ye pi lɔ, api péε ne Uléécaá rinyiri n símisi.

2

Picélaa nɔome

¹ Antepuyε nɔome ye pee mεkee Isirayeli pikó kecɔpe leemεε. Limεcɔ ke picélaa nɔome pɔɔ kɔ meyaa nókenécɔpe lontine. Inɔmεcélaa yee ye ne ncaai n ka kapi tantine api kɔ Ucélaa yee piriyu n lɔ fómni ai pee ásáláú kaikai anyine pi wai.

² Písoi meyá yé méwoo méwoo piwai kέmεε pi ritiki, pē nnya aseí ncee riyu ari kpi.

³ Pi yé nwóónaapí nnya nnóolari kέmεε nnóome wa apí ne nó fe api le. Amá hái mεkee-me ke Uléécaá uu ne pi túhaane api akópe yenu. Pikelólé áke neni ketaa wepɔ.

⁴ Uléécaá úu pilécaatumε pee ne u m púnne kanje. Amá kuηmaha kuhore-i kuu pi riláupɔ re piké kei m pahaalē liké ha ne ketúhaaneyaa tu.

⁵ Úu kɔ pee kekpuretē písoi kanje. Amá u pee tíyεsele míni ame yipu ame pikópekɔɔ nnéi kóóí. Písoi pipaha ηmanε kuú pee kanje. Nowee yee pee n yóólē te písoi piké aseí ritiki ye pikεcɔpe wele.

⁶ Uu kɔ Sotəm ne Komɔori ayu ne túhaane uu a tékéé aa panse nfúrɔ. Lē kuú ne pepee ápi u m pakarelē nyíse re limεcɔ kai kɔ pē waine.

⁷ Amá usoi use riyu kuu lɔ. Uyee nní Lɔti yee aseí m má. Unfaa kέmεε pikó ye pee méwoo méwoo wapisile lin meyíkíyiki mpócaai u tanaalē hái.

⁸ Uyee pee aseí tikilenle un ne pikεcɔpe we. Mpá keyáa kéye kuú pee pimewai kópe nyáni un kɔ kóméi, lin pee ukumíiri yóókuselē.

⁹ Li nyísele re Upíima ye nyule lē kuu yé pipeikεε kέmεε pepee u m pakarelē n lese ne lē kuu yé kɔ pipakareciré pɔ kɔ ketúhaaneyaa kutu rimpása.

¹⁰ Pepee mékperinkpewai ne piripɔɔ n wai ápi kɔ Upíima nnanje waiselē kuu meyá kutu pasanε.

Picélaa nōome pē ye akīn kōpe ne pīyuwélaa mále. Api ye pimécire tī ne keyómecaa-pō linánε-nanε piháikuse.

¹¹ Piléecaatumε ricurruu pεε rīnanε m má pin lē fe ápi ye Upīima keyu-i keyómecaa-pō linánε-nanε lē nkópe rīka símisi.

¹² Amá picélaa nōome pē ápi ye musí, pi we yarε isεε ke pisoι api n cópii piké keyáa kō. Lē kápi n nyu kapi ye lámaankεε. Iσεε μεεε και kō pi kónine.

¹³ Pi kō pē tikpákárá wainε liké ne pirikpákárá kapi picō n wai pi cεei. Pimela μεε re piké ye metuηεtεί ne mēwai kópe kapi n káipinkεε n wai. Mékperinkpe ne nseiεiré ye pi póriilenle. Nó ne pē nōn n tū nōn kesé n le, ai pi n láárú re pi ye nnōome nó wa.

¹⁴ Iwásánkaí ye piinipεε-i wele, ápi ye kō akópe piwai kecáa kō. Pεpεε ápi Uléecaa ncee kέmεε iníní m má kapi ye kέyu rikéraase. Memá nnáápi ye ne pi mainule. Uléecaa ye anōo pi wale.

¹⁵ Pi ncée sōne tīyεle api ncée kópe tiki api pōlu. Ncée mmē ke Pεyōo uηmáne Palam uú pεε rintíki kapi tíkile. U ye pεε mēwai kópe wale api u héele.

¹⁶ Amá Uléecaa ye pée ne umēwai kópe kecáa u césile. Iσεε íi ye símisi, amá keminaayaha ye pée ne mesoitē símisile ake tīyεse antepu Palam úu pεε pinírikei rikpá.

¹⁷ Pisoι pεε wele yarε rīnihōi μεε rīn mīni m má née ahope ke kuyō aku ye rinkpīise. Kesine pīima kuηmaha-i ke Uléecaa uu ketōne pi he.

¹⁸ Pi nsímé nyule hái, amá ápi pεε aseí má. Pisoι pinyine ye pεpεε nní ncée kópe n tíkile anipe-i ηméherεεle ái kahanε n nánai. Pinōome pē ne ye fele api méwoo méwoo isoι kapi n le ne lipite pē kέyu kéraase.

¹⁹ Pi ye pi maa re pi yé tīyεse api ilási kέmεé lelu, amá pē ηmaa ricurruu pin pεε kō mēwai μεε ye ne nkpō ní ka ilasi le. Lελεε re mpá úye ye leλεε u n feriyε ilasi tunle.

²⁰ Upīima Yeesu Kirisi yeε Uróyulale. Asei kecáa, in te pinyine ye u ceri api ketē nté mékperinkpe piwai ne pimécire tōlu, api kō limemáa mekemεε pεepō, lipite pē mēwee fale μεε caailenle amε mεfoí tōsu.

²¹ Li pεε kutōsi we re ápi kapε pikai nsímései n cεaalē ne kapi yé n n céri api pεε kō isé ke Uléecaa uú pεε pi m pa pitiki yá.

²² Lē kai nní pi n wa ye nyíse re meyu mmé kapi m ma ye aseí le re: Kεpōpi ye kúukeε ake pansε ake le née kúfōη ye mēwóle-máa apéré-i pījiri.

3

Upīima mεpεεmε nstmé

¹ Pinésáne kecire, títelé lírū ye ntí kam nní nó wólu. Ne aketé kέmεε lalε kέ lē kani pinyuwe m máálē nó léisente nōké ne kemúné sōne n wailē nnya.

² Ne la re ani nsímé ke antepuye pεε Uléecaa rinyiri ne n símisi apí pεε mekεε-me m ma ne isé ke Urópiima ne Uróyulale uu m pa, pitume api tó n térsε kecáa léise.

³ Ani kō te pisoι ye siyáa tōrōo kέmεε sóntile piké pilipōkō n wai pin nó sényi

⁴ api ye re: U maa re u sónti, yei kuu pée we? Háí ke pirósáa apí ne n kpí, mpá yo ye wele yarε kaí pεε ketē kekoraane-me ní we.

⁵ Amá pi nyule pin ne kesu re háí ái neni-me ke Uléecaa uu urinōo ne ketē ne keyómε wa. Míni kέmεε kuu ketē lesemε uu kō míni ne ke wai.

⁶ Limεε kuu kō pεε tīyεse míni amε yipu amε ketē fe uú ne kekecáa likó nnéi tékéé.

⁷ Uléecaa rinōo tē cire tεε kō nfáani ketē ne keyómecaa múlilē uké ha ne nna kέmεε si ritékée. Keyáa kē kuu pεpεε ápi ye Uléecaa m pakare ne túhaanene uké kesé pi ritékée.

⁸ Amá pinésáne kecire, nsímé nse ye we kái ne n sá re nóké palei. Mmēe mmú re: Keyáa kesē ye Uléécaā inipēē-i aḡmē kúkotokú kuse le. Aḡmē kúkotokú kuse pḡ ne kḡ keyáa kesē le.

⁹ Upíima úu nánḡaise uké kelene lē kuu ní ma wa yare ke pinyine api m músu. Nḡ kuu ne lē niḡú re úu la nó unyine nfaa nké pḡ nnya. Amá u la re ani nḡnnénéí fe ani isoi consē.

¹⁰ Upíima kekameyaa ye ha sóntile yare uyaa. Nnē píima nnyine nn wai keyómēcaā ake pḡlupḡ. Nna nn keyómēcaā-pḡ likḡ nnéí torē, ketē ne kelikḡ nnéí aí torē.

¹¹ Kai nní ní we re lē ke mḡpá yo ai sééne nnya, li pise re nḡnnésē ne nḡinésoi kani n le iké asei n tikilē in kḡ ne Uléécaā sá!

¹² Lē nnya, ani nḡmenécíre nyḡḡonse aní ne m mē te Uléécaā uké mekeē kam. Keyáa kē ke keyómēcaā ake nna yḡsune keké torē múkú-múkú, lē nnéí leē kekēmeē ní we ai nna kutoi kēmeē wḡlente.

¹³ Amá Uléécaā ye rḡ maa re u yé keyómēcaā fale ne ketē fale wa. Nsímései mee yé ha kei n we. Ketē kē kari mē.

¹⁴ Lē nnya pinésáne kecire, lē kani nní m mē nnya, ani riḡmḡpú ani uinipēē-i n we áni ncaai níka má, nkḡpe níka ní n kḡ nó teḡlē. Ani kḡ nkḡḡniḡe kēmeē n we.

¹⁵ Ani kḡ te Urḡpíima nnḡḡe ye tirḡyu lḡle, yare ke urḡsáne lala ne urḡmáreco Pḡli uu n wḡí. Uléécaā yeē likēmeē mewéesesḡhḡ u he.

¹⁶ Atelé nyē nnéí kēmeē kuu linsímé ní wḡlu kuu ye lē símisi. PISOI ápi ye nsímé mmē silḡ sinyine asei fe piké kḡ. Pēpēē ápi líka kumúnḡé ní nyu ápi kḡ pelaalē api ye pēē n kēḡéēse, asei aá ne pi pḡlu. Ticurru lē kapi kḡ Uléécaā Nsímé atelé tḡrḡḡ nnéí kēmeē wai. Pimecire kapí ne nkḡḡ wéési.

¹⁷ Lē nnya, nḡ pinésáne lala mḡpí, nḡḡ nní lē pinyuwe m máálē, ani nḡmenécíre tí. Insá lē, pēpēē ápi Uléécaā n wuru mewai kḡpe yé tíyese ani pi tiki ai nó lḡise.

¹⁸ Amá lí pise re nḡóké ncée mme-i ke Uléécaā uu ípēelēe nó n nyíse n tikilē nḡn ne kēyu sí, ani kḡ Urḡpíima ne Urḡyulale Yeesu Kirisi ceru. Uyēē neni ne mḡpá píyēi-pḡ meýḡpi te! Amí.

Títelé foí ke Yohani uu n wói

Lelɛɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní we

Kirisi pikó pɛ nfasimé kapí ne icélaa kópe n cókoi ke Yohani uu rítelɛ foí ntí wóipɔ. U icélaa kópe pikó pɛ tinyíri he re Kirisi pilaarɔ. Pi kesile re Kirisi úu kesoi pipi, ápi akópe ncaai kpíilɛ te linyine, ápi lɛ ke akópe aa ye tó ne Uléécaá kɛɔpe n caai kpíilɛ te linyine. Ai pɛɛ wai re ái cónlɛ te Kirisi ukó uké isoi sɔne n le. Piyómeyáhaa féé pinyine pɛɛ icélaa iyɛ céesi.

Lɛ nnya ke Yohani uu n wói ye nní: U lalɛ icélaa iké kɛcírɛ n we uké kɔ aseí ripéresɛ. Lɛ nnya kuu pi léise re piké icélaa iyɛ kapi kékoraane-mɛ n kó timúlu rísone (2:24).

Ifaaci iyɛ mekériine ye mmé:

1. Útelɛwɔle ye nyíselɛ re u Yeesu useérakó le (1:1-4).
2. Yohani ye re pisoí piké metéí kɛmɛɛ isoi n le. Likumúnɛ re Uléécaá ye metéí le. Lɛ kɛmɛɛ, li pise re Kirisi pikó piké ríla isé n tikilɛ (1:5-2:17).
3. Kirisi pilaarɔ píima mekame nkó ke útelɛwɔle uu nté símisi (2:18-29).
4. Uu kɔ Kirisi ukó mewee léise (3:1-24).
5. Iye kapi ye nnóomɛsimé ne nsímései ceri api kóolenɛ (4:1-6).
6. Nala ke usoi uu ye ne nyíselɛ re u Kirisi ukó le (4:7-21).
7. Tó fe ari nfatene kpísi arí ne akópe feriyɛ (5:1-21).

Nsímé mɛɛ ye nfáa n he

¹ Lelɛɛ pɛɛ nípa yo ke Uléécaá uu n wa kekoraane-mɛ ní we, ari linsímé kóm, ari kɔ ne irónípeɛ li yenu ari li nyáni, ari kɔ ne arónípe li ca, lɛ nní rinó tɛɛ ye nfáa n he.

² Sáa kɛmɛɛ kari pɛé wɛpɔ. Li nfáa mmɛ tó nyíselɛ ari n yenu. Lɛ nnya kari nfáa teneciré mmɛ nsímé símisi, tɔn kɔ nó n yóólɛ.

³ Lɛ kari n yé ari kɔ kom kari kɔ nɔ́ yóólɛ te tó ne nnó tóké ripéne tɔn ne kesé tó ne Sáa ne Ukepípi Yeesu Kirisi kupénɛɔ kɛmɛé we.

⁴ Tóké ne mpónare m má ne kɛtɔ-pɔ nnya kari tirócuruu lɛ wai.

Uléécaá ye metéí le

⁵ Nsímé ke Yeesu Kirisi uu ní ma ari n kóm tɔn kɔ n yóólɛ ye mmú re: Uléécaá ye metéí le, kuɲmaha kúka áku ukeméé we.

⁶ Tɔn m maa re tó ne Uléécaá ye pénelɛ, tɔn kɔ pɛɛ kuɲmaha pikɛi wai, tɔ pinóome le, ári nsímései tikilɛ.

⁷ Amá in te metéí kɛmɛɛ kari sone, yare ke Uléécaá uu nní metéí kɛmɛɛ ní we, li yé tíyese tó ne piróɔ arí m pénelɛ, Ukepípi Yeesu menye ame pɛɛ nípa arókópe áye ró heɛɛ.

⁸ Tɔn ye m maa re ári akópe má, merócírɛ kari fómni, nsímései rín keróméé we.

⁹ Tɔn ye arókópe n yámne, u yé ró a sári, uu kɔ ntócaai nnéí ró heɛɛ. Likumúnɛ re Uléécaá ye aseí ute le. U ye nípa yo wale lin kɛcírɛ we.

¹⁰ Tɔn ye n kesi re ári akópe áka wailɛ, tɔ Uléécaá kpísile yare unóome, ai pɛɛ nyíselɛ re unsímé rín keróméé we.

2

¹ Sinéwá! Ne rítelɛ ntí nó wólule re áni kape akópe n wai. Amá in te unyine ye akópe wa, uké n nyu re tɔ Sáa Uléécaá kɛmɛɛ-pɔ usíméyóó mále. Uyɛɛ aseí ute Yeesu Kirisi.

² Uyee uricuruu kpisi uu arókope kecáá he yare inyóonseese re Uléécaá uké arókope ró sárei uú ne ketē nnéi písoi akó péne uu sárei.

Isé fale

³ Tón Uléécaá isé rísone m múílē, li nyíse re tó u nyule.

⁴ Usoi nkó yee ye m maa re: “Ne u cerile” úu ye kó pree uisé rimúlú ye unóome le, nsímései rín ukeméé we.

⁵ Amá usoi nkó yee unsímé m múílē ye nyísele re u u lale ne kefa kесе. Lelée ye nyíse re tó ne Uléécaá ye pénelenle.

⁶ Li pise re usoi nkó yee ye m maa re tó ne Uléécaá ye pénelenle, unsē nké kó n nyaní yare ke Yeesu nsē ní pree ní nyaní meco.

⁷ Pinésáne lala kecire, ái isé fale kam nó wólu, amá isé kpure ye nyi kani kékoraane-me ní yási. Isé kpure iyee nní rinóo kani pikóme m masí.

⁸ Mpa ne lē, li kó pree isé fale le yee Kirisi kémee ne nókenémee n nyíselē te aseí ye nye. Lelée re kuḡmaha ye tómpole, metéi sei pó ne kó pilomme masile.

⁹ Nkó yee m músu re metéi kéméé kuú we, un kó pree uuco ipuri yulu ye kó kuḡmaha kéméé wele.

¹⁰ Nkó yee uuco ní la ye metéi kéméé wele, líka ái ye u lóise.

¹¹ Amá nkó yee uuco ipuri n yúlu ye kuḡmaha kéméé wele. Kuḡmaha kéméé kuu sóne aku u nyiinse úu pree nyu méye kuu sí.

¹² Nó sinéwá! Ne rítelé ntí nó wólule ké nó léise re Uléécaá ye Yeesu Kirisi rinyiri nnya nóanékope nó sáreile.

¹³ Nó pinésáa! Ne nó léisele re nó uyee hái kékoraane-me ní we nyule. Nó pikpére ne pinmáne, ne nó léisele re nó ukpááree Setani feriyele.

¹⁴ Nó sinépipi! Ne nó léisele re nó Sáa nyule. Nó pinésáa, ne nó léisele re nó uyee hái kékoraane-me ní we nyule. Nó pikpére ne pinmáne, ne nó léisele re nó páápúle. Uléécaá Nsímé ye nókenéméé wele, ani kó ukpááree Setani feriyele.

¹⁵ Ani kape ketē nké née kelikó n la. Uye un ke n la, úu yé kó fe uké pree Sáa n la.

¹⁶ Ketē kecáá likó ye nní: pikáipinkee ke usoi uu m má ne lē ke uinipere ii n nyáni kuu ní la uké m má, née lē kuu m má un ne rikókori wai. Lē nnéi ye ketē nté likó le, ái Sáa kémee kai léeri.

¹⁷ Ketē ye tósule, limeco ke kelikó ke písoi api n káipinkee póo kó tósu. Amá nkó yee Uléécaá mela n wai ye nmpá píyeyi nfáa mále.

Kirisi ulaaro

¹⁸ Nó sinépipi! Itunje tōroo ye tule. Nó kó te Kirisi ulaaro ye wemele. Kirisi pilaaro ye nkpéni kulúí leemele, non kó nyu re itunje tōroo ye tule.

¹⁹ Kerócōpe ke lipite pē api léeme, amá ápi pree pirókó. Pin pree pirókó, pi yé pree keróméé tone. Amá kapi nní ní tómpo nnya, li nyísele re pinnéi mmē kémee úka úu pree urókó.

²⁰ Amá Uléécaá ye nó Nfáasone hele yare kapi ye usoi riyu kecáá mékpō n kōonu *, ani pree nónnénéi nsímései n nyu.

²¹ Lē nnya, ái re nsímései káni nyu nnya kam nó wólu, amá ne meyíkíyiki nó wólu re nó nsímései nyu nnya. Nó kó nyule re nnóome ríka rín ye nsímései kémee léeme.

²² Wóo unóome, kái pree uyee n késu re ái Yeesu ke Uléécaá uu wée? Kirisi ulaaro lo. Sáa ne Ukepipi keté kuu yúlu.

²³ Asei kecáá, nkó yee Uléécaá Kepipi ní yè úu kó Sáa Uléécaá nyu. Nkó yee Uléécaá Kepipi n ḡmurei ye kó Sáa Uléécaá ḡmureile.

* 2:20 Luki 7:46

24 Lẽ nnya, ani tíye nsímé mmẽ kani háí kékoraane-me n kó nké nókenémee n we. In te nsímé mmẽ kani háí kékoraane-me n kó ye nókenéméé we, nó ne Ulééca Kεpipi ne Sáa Ulééca yé ripéne aní n we pise.

25 Lẽ ke Kirisi uu n yekei re u yé ró he lee nní nfáa teneciré.

26 Pεπεε n náási piké nó fóm kecáá nsímé kam nó wólu.

27 Nfáasone mmẽ ke Ulééca uu nó n he ye nókenémee wele. Lẽ nnya, ái nkpáni pise re piké kó nó picélaa rikpá. N yé mpá yo nó céési yare kai m pise, nnóome rín keméé we. Lẽ nnya, ani lẽ ke Nfáasone nn nó n céesi wa, lelee re ani Kirisi kupéneco kéméé n we.

28 Nó sinépipi! Ani Kirisi kupéneco kéméé n we. Un píyei n ka ari péé ne tirópó n we, isei íi yé ró wa.

29 Nón n nyu re Kirisi ye asei ute le, ani kó n nyu re nkó yee nsímései n tíkilẽ ye Ulééca kεpipi le.

3

Ulééca sipipi kecáá nsímé

1 Ani yé lẽ ke Sáa Ulééca uu meyíkíyiki ró ní la api ye ne ró séi re Ulééca sipipi! Tó kó mesei lẽ le. Ketẽ nté pikó ápi Ulééca céri. Lẽ nnya kápi kó t́ nyu.

2 Pinésáne lala kecire! Tó nkpéni Ulééca sipipi le. Ái kahanε isoi iyé karí masí kεpire ní wene n nyíse. Amá nse kari pεε nyu re Yeesu Kirisi un píyei m pεεme, tó ha ne menyíne u n we ari pεε u yenu yare kuu meyíkíyiki ní we.

3 Nkó yee lẽ ne kefa keεe n tálẽ yèè umεcire n cápinele uú wole cáká-cáká yare ke uyé Upíima uu ní we cáká-cáká meco.

4 Nkó yee akópe n wai úu Ulééca isé tíkilẽ. Lẽ nnya, akópe piwai ye isé pilóó le.

5 Nó kó pεε nyu re Yeesu Kirisi ye ka re uké pisei akópe-i lese, uricuruu úu akópe áka má.

6 Lẽ nnya, nkó ne Yeesu Kirisi pεε m pénelẽ úu ye akópe n wai. Nkó yee akópe n wai úu u yenaalẽ, úu kó u nyu.

7 Nó sinépipi, áni kape tíye unyine uké nó fóm. Nkó yee n wai yare kai m pise ye asei tikilenle yare ke Yeesu Kirisi póó kó asei n tíkilẽ meco.

8 Nkó yee akópe piwai ne kéyu m mahani ye kuníri ukó le. Kuníri kpeε háí kékoraane-me akópe wairi. Lẽ nnya ke Ulééca Kεpipi ake ketẽ kecáá ka re keké kuníri liwai-wai ritékéé.

9 Nkó yee m pansε Ulééca kεpipi yèè akópe piwai riyále re Ulééca Nfaa ye ukeméé we nnya. Kuu Ulééca kεpipi nnya, úu yé fe uké akópe piwai n nɔ́jlẽ.

10 Nkó yee úu asei n tíkilẽ née úu umáreco ní la úu Ulééca ukó. Kei kapi ye ne Ulééca kεpipi ne kuníri kεpipi ceri api kóólene.

Ulééca sipipi meεπεcire pilakaane nsímé

11 Tinóó tẽ kani háí kékoraane-me n kó ye ntí re: Tóké meróεπεcire n lakaane.

12 Ari kape Kayεε meco n we. U pεε ukpááree Setani ukó le, uu uumarεco pá. Yo nnya kuu u ripá? Kayεε ricuruu liwai-wai ái péé nyamí, amá uumarεco líkó pón n nyamí.

13 Pimáreco, ái kape píri nó wa re ketẽ nté pisei ye nóinépuri yulu nnya.

14 Tó nyule re tó pεε kpuwaalenle, ari nkpéni nfáa yenu. Kari pirómáreco ní la nnya kari lẽ nyu. Nkó yee úu umáreco ní la ye kpuwaalenle.

15 Usoi nkó yee umáreco ipuri n yúlu ye usoikó le. Nó kó pεε nyu re usoikó úka úu uisoi kémee ketóne má uké ne nfáa teneciré yé.

16 Yeesu Kirisi ye unfaa kpísile uu t́ nnya he arí ne ceru re lẽ kapi ye sée re ríla. Li pise re tóké kó ntófáa kpísi ari pirómáreco nnya he.

¹⁷ Usoi nkó yee m má, un nkpeni umárecɔ n yē úu líka má, uú ne ukefa u pésu, iye kuu yé peé maa re uyē ye Uléécaá lalé?

¹⁸ Nó sinéwá, ári kapere ye nnósimé nmane ne nla nyíse. Amá tóké ye meýíkíyiki mewai wa ne aseilike nyíse re tó nla mále.

Tóké ne nkíninje Uléécaá keyu-i n we

¹⁹ Kei kari yé ne n céri re tó nsímései pite le ye lē. Lelée yé kó tíyese arí ne tirópóo Uléécaá keyu-i n we.

²⁰ Asei kecáá, nípá lin ne sirófa kémee ró n túhaane re tó akópe wale, Uléécaá ye sirófa fele un kó nípá yo nyu.

²¹ Pinésáne, in te líka ái ne sirófa kémee ró túhaane re tó akópe wa, tirópóo karí ne Uléécaá keyu-i we.

²² Kari uisé mí múlē tɔn kó lelée ne u n sá wai nnya, tó ye tɔn yo mpuri u m pise, tó ye ukemee li yenle.

²³ Uisé iyee nnyí re tóké ne Ukepipi Yeesu Kirisi kefa tene ari kó n lakaane yare kuu isé ró mí pa.

²⁴ Nkó yee uisé iyē n tíkílē ne Uléécaá ye pénélenle un ne we, Uléécaá pón kó ukeméé we. Unfaasone kuu ró ní he mee ró nyíselē te tó pénélenle tɔn ne we.

4

Iye kapi ye ne Uléécaá Nfaasone ceri?

¹ Pinésáne lala kecire, áni kapere ye mese ne mese pē nnéi pere ye m pólólē te Uléécaá Nfaasone ye pikeméé wele nkó nmane. Amá ani ye pi peē kelene ani yenu re li nsímései nēe ái nsímései. Asei kecáá, antepuye nōme ye ketē kecáá kulúí leemele.

² Lē kani yéé ne n céri re Uléécaá Nfaasone ye unyine kéméé we ye nní: Uye un tinhaa re Yeesu Kirisi ye pansela kesoi pipi uú ne ketē nté weri, li nyíse re Nfaasone ye ukeméé wele.

³ Nkó yee úu ye lē tinhaa ye nyísele re Nfaasone nín ukeméé we, amá Kirisi ulaarɔ yee u te. Nɔ kó te u weme. Ticuruu u ketē kecáá pikáme masile.

⁴ Amá nó sinéwá, nó ne Uléécaá pikó le, nɔ kó antepuye nōme feriyele. Nfaasone mee nōkenémee ní we ye Kirisi ulaarɔ fele.

⁵ Pinóme pere ketē nté pikó le. Lē nnya kapi ketē nté pikó meɔ símisi, pē pin kó kutu pi cólē.

⁶ Amá tó ne Uléécaá pikó le. Nkó yee Uléécaá n nyu yee ye kutu tó ricɔ. Amá nkó yee úu Uléécaá ukó, úu ye kutu tó ricɔ. Lē kari ye ne ceri kei ke nsímései Nfaasone nn ní we ne kei ke nōme nn ní we.

Uléécaá ye nla le

⁷ Pinésáne lala kecire, Uléécaá kémee ke nla nn léeri. Lē nnya, li pise re tóké n lakaane. Usoi nkó yee uucɔ ní la ye Uléécaá ukó le un kó Uléécaá nyu.

⁸ Uléécaá ye nla le. Nkó yee úu uucɔ ní la úu Uléécaá céri.

⁹ Uléécaá ye Ukepipi cirenínje ketē kecáá tummele re keké nfáa fale ró he. Lē kuú ne nyíse re u ró lalé.

¹⁰ Nla mmē ne ne mmpehē le. Ai tóo Uléécaá la, amá uyee tó la uu pere Ukepipi tumti ake kemecire kpísi ake arókópe kecáá he yare inyóonsese aké ne arókópe ró sárei.

¹¹ Pinésáne lala kecire, in te lē ke Uléécaá uu ró la, li pise re tóké kó n lakaane.

¹² Uka úu Uléécaá yénaalē. Amá tɔn n lakaane, tó ne Uléécaá ye pénélenle un keróméé we, unla nn kó kerómee yipaalē.

¹³ Uléécaá ye Unfaasone ró hele. Lelée ye nyíse re tó ukeméé wele uyē un kó tó kéméé we.

14 Τὸ νε γενλε ari kɔ n simisi re Sáa ye Kepipi ketē kecáá tummele re keké písoi ayu lo.

15 Uye un n ceri un tinhaa re Yeesu ye Uléécaá Kepipi le, li nyísele re liute uyē ne Uléécaá ye pénélenle un ne Uléécaá kéméé we Uléécaá pónn kɔ ukeméé we.

16 Τὸ νε γενλε ari céru re Uléécaá ye ró lalē arí ne kefa tene.

Uléécaá ye ríla le. Nkó yee ríla m má ne Uléécaá ye pénélenle pin ne we, Uléécaá un ukeméé we, uyē un kɔ Uléécaá kéméé we.

17 Τὸν ríla m má ne nketɔ-pɔ, tɔ fe arí ha keyáa kē ke Uléécaá uú ne ró rí túhaanene ne tirópɔ n we, ke irósoi kari ketē nté rí le ii Kirisi ikó meɔ rí we nnya.

18 Nkó yee ríla m má úu ye iwame n wai. Nla mee rí we ne nketɔ-pɔ yèè iwame lakasele. Iwame yèè nyísele re usoi kewuu ye túúni re pi yé kutu u ripasa. Lē nnya, nkó ke iwame ii rí we nla rín nyamí ne nketɔ-pɔ.

19 Amá in tɔɔ, tɔ Uléécaá lalē re uyee mefoí ró la nnya.

20 Uye un m maa re: “Ne Uléécaá lalē”, un kɔ ppe uusoicɔ ipuri yulu, liute ye unóme le. Nkó yee úu usoiɔ kuu n nyáni rí la úu yé fe uké Uléécaá kúu n nyáni n la.

21 Kirisi ye kɔ ppe isé ró hele re nkó yee Uléécaá rí la uké kɔ uusoicɔ n la.

5

Nfatene mee rínanje kapi ye ne n feriyē

1 Nkó yee ne kefa n tene re Yeesu ke Uléécaá uu wée ye Uléécaá kepipi le. Nkó yee usáa rí la yèè kɔ usáa siwā n lalē.

2 Τὸν Uléécaá n la, τὸν kɔ uisé n tikilē kai yé nyíse re tɔ Uléécaá siwā lalē.

3 Uléécaá isé pimúlé kémee kai ye nyíse re usoi ye Uléécaá lalē. Uisé íi kɔ ppe páápú.

4 Mπά Uléécaá kepipi kéye ye ketē kecáá likó rínanje feriyēle. Ntófatenē nnya kake ye feriyē.

5 Wóo ye fe uu ketē kecáá likó feriyē, insá uyee ne kefa n tene re Yeesu yee Uléécaá Kepipi?

Yeesu kecáá aseéra pilese nstmé

6 Yeesu Kirisi yee ketē kecáá ka ne míni ne ménye. Ai míni ηmane kuú ne ka, amá míni ne ménye kuú ne ka. Nfáasone mee lē simisi. Nfáasone mee nsímései ute.

7 Lē nnya, píseérakɔ́ ye pitaani le:

8 Pεπεε nní Nfáasone ne míni ne ménye. Piketaani ye kɔ ηmureile re nsímései ye mu.

9 Písoi yèè aseéra lesele ari ηmurei. Uléécaá rinɔ kuu rinháa ye kɔ ppe lē fele. Uyee Ukepipi kecáá aseéra lese.

10 Nkó yee Uléécaá Kepipi ne kefa n tenelē ye aseéra nyē ukéfa-i yekeilenle. Nkó yee úu ne kefa n tene ye waise re Uléécaá ye unóme le, kúu rinɔ tē ke Uléécaá uu Ukepipi kecáá rinháa ne kefa n tene nnya.

11 Uléécaá ye nfáa teneciré ró hele. Ukepipi kémee ke nfáa mmē nrí we.

12 Nkó yee Uléécaá Kepipi kē n nyu ye nfáa teneciré mále. Nkó yee úu Kepipi kē m má úu kɔ nfáa teneciré má.

Nfáa teneciré kecáá nstmé

13 Nó mpí nó nní Uléécaá Kepipi ne kefa n tenelē, nó kam títelé tē wɔipɔ re ani ceri re nó nfáa teneciré mále.

14 Τὸν ne Uléécaá n tálē, τὸν yo umela kémee u m pise, u ye ne ró kónle.

15 Τὸν n nyu re mpá yo kari u pise u ye ne ró kónle, tɔ kɔ nyule re tɔ lē kari u m pise piyéne masile.

¹⁶ Usoi un umárecɔ n yɛ un akópe nyee áa ye ne nkɔ́ ní ka n wai, uké ukεcáá Uléécáa yáási uké nfáa u he. Pεpεe ye akópe nyee áa ye ne nkɔ́ ní ka n wa ηmane κεcáá kam te piké ye Uléécáa yáási. Akópe anyine yèè ne nkɔ́ kale. Ái pεpεe ye akópe nyee ye ne nkɔ́ ní ka n wa κεcáá kam te ani ye yáási.

¹⁷ Mπά μεwai kópe méye ye akópe le. Amá ái akópe nnéi nyee ye ne nkɔ́ ka.

¹⁸ Tɔ nyule re usoi nkó yee Uléécáa κεwǎ úu ye akópe n wai. Uléécáa Kepipi yèè kericuruu κεcáá m paílenle, ukpááree Setani úu ye ke rica.

¹⁹ Tɔ nyule re tó ne Uléécáa pikó le, ketē nnéi pikó pón ukpááree Setani nnaηε-i pansente.

²⁰ Tɔ kɔ nyule re Uléécáa Kepipi ye kale ake mesɔhɔ ró he tóké ye ne Uléécáa yíkíyiki céri. Ukepipi Yeesu Kírisi kee tó ne Uléécáa yíkíyiki uyɛ tipéne tɔn ne we. Yeesu Kírisi uyee Uléécáa yíkíyiki. Uyee nfáa teneciré.

²¹ Nǎ sinéwǎ, ani nómenécíre ne piléé tí.

Títelé lírũ ke Yohani uu n wói

Lélee rítelé ntí kémee ní we

Títelé lírũ ke Yohani uu n wói ye rítelé le ke Yohani uu "Unósi" ke Uléécaá uu n wée ne usipipi n wólu. Picó ye músu re li yé Uléécaá icápine ne ikemee pikó kuu ne mánε. Li rikemee nyísele lē kapi ye ne picélaa nōme n sōne.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Utéléwóle ye pepere rítelé ntí n kéeeni símisile re piké nsímései ne níla kémee isoi n le (1-6).
2. U re písoi piké ne pepere Uléécaá icélaa memíi n céesi pimécire tí (7-11).
3. Uléécaá icápine inyine pikó iyáhaa kuu pē kuu nté n wólu palē (12-13).

Iyáhaa

¹ Nē Yeesu Uléécaá icápine uwéése, née pó Kiriya ke Uléécaá uu n wée ne sipópipi kam ní la ne kefa kesε rítelé ntí wólu. Ai menécíre née nó la, amá mpí nnéi pεε nnésímései n nyu ye kó nó lalε.

² Tó nó lalε re nsímései ye keróméé we nnya. Mesére knn yé kó keróméé n we. Ne nó yáasi!

³ Sáa Uléécaá ne Ukepípi Yeesu Kirisi yé ípεelée ró nyíse, api nfanare ró nyíse api kó nkíninje ró he tóké ne aseí ne níla kémee m pénéle.

Nsímései ne níla kecáá nsímé

⁴ Kam n yé te sipówá kecεpe sinyine ye nsímései tikilenle yare ke Sáa Uléécaá uu rinóó ró n he mecó, li meyansei né larisile.

⁵ Ne nkpeni pó Kiriya pise re tóké n lakaane. Ai isé fale kam wólu nen pó pápólē. Isé iyē kari hái kékoraane-me ní yósi ye nyi.

⁶ Nla ye pise re tóké Uléécaá isé n tikilē tōn ne sōne. Kei ye isé iyē kari yé n tikilē tōn ne sōne yare kuu kékoraane-me ró n céesi.

⁷ Pinóome kulúí ye ketē kecáá lonaaenle pin kesu re Yeesu Kirisi úu panse kesoiipipi yíkíyiki uú ne ketē kecáá weri. Kei kapi ye ne ceri re uyεε lē n wai ye unóome le un kó Kirisi ulaaró.

⁸ Lē nnya, ani nómenécíre tí nōne, ani kape ne pirókai nnéi kari n wa kulaa m paa nnya. Amá ani liiheε nnéi yósi.

⁹ Nkó yεε úu Kirisi icélaa m múílē uké iketó ηmane ne m pálē, un pεε fáauselē, úu Uléécaá kupéneεó kéméé we. Nkó yεε Kirisi icélaa m múílē ye Sáa Uléécaá ne Ukepípi ηmureile.

¹⁰ Uye un nókenéméé n ka unsá icélaa iyē ne n hapó, ani kape nókenéyo-i u yósi, ani kape kó u yáasi ricuruu.

¹¹ Uye un u n yáasi, li wa yare u ne uyē pεε kesé umεwai kópe mē kéméé we.

Nsímé tōrō

¹² Ne nsímé meyá mále ké nó símisi, amá ám la ké neni rítelé ne kέwóle ne lē wa. Ne lalε ké nókenéméé hapó ari pεé n nyáneine nen ne nó símisi tóké ne mpóonare m má ne kέtō-pó nnya.

¹³ Upóyéinási ke Uléécaá uu n wée siwā pó ne kó pó yáhaapó.

Títelé táánũ ke Yohani uu n wói

Lɛlɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní wɛ

Utisi unyine kapi ye n sée re Kayusi ke Yohani uu rítelɛ ntí wói. Ari ukɛcáá nkó nka nyu, insá kuu Nléécaasimé ne aseɪ n tɪkilɛ nmanɛ. Umɛwɛɛ ye ne Tiyotirefu mekó kóólɛnɛ. Tiyotirefu ye icápinɛ kɛmɛɛ úyukóó unyine le ke Yohani uu n kési.

Ifaaci iyɛ mekériine ye mmé:

1. Útelɛwɛle ye Kayusi pakarentɛ, aseɪ kuu n tɪkilɛ ne pikei kuu Kirisi pikó n wapisi nnya (1-8).
2. Tiyotirefu nsɛ ye nfasimé u tanaalenɛ (9-10).
3. U Temetiriisi isoi sɔnɛ nkó símisilɛ (11-12).
4. U símaapɔ re u yé pi rilóólú uu kɔ iyáhaa pi papɔ (13-15).

Iyáhaa

- 1 Nɛ Uléécaá icápinɛ uwééɛɛ, nɛɛ pɔ Kayusi kam ní la ne kefa keɛɛ rítelɛ ntí wólu.
- 2 Unésáne lala kecirɛ, ne welu re pɔké nɛpá yo kɛmɛɛ kɛyu n sí pɔké kɔ isarɛ n láárú yarɛ kaa nní Uléécaá nceɛ kɛmɛɛ kɛyu n sí meɔ.
- 3 Pirómáreɔ pinyine ye nté kale api né símisi re nsímései ye kepóméé wele, pɔn kɔ nsɔnɛ n tɪkilɛ. Li rinékín nɪnjukusele meyíkíyiki.
- 4 Líka áí ye rinékín nɪnjukuse áí tósu kam yé ní kɔ te sinéwá ye aseɪ tɪkilɛ.

Kayusi ye aseɪ tɪkilɛnɛ

- 5 Unésáne lala kecirɛ, pɔ ye pɔn yo n yekei re pɔ wa, pɔ ye nyíɛle re pɔ aseɪ ute le áá ne Kirisi pikó li wai, nɛpá pin kucɔyu pikó.
- 6 Pi Uléécaá icápinɛ pikó kɛyu-i níla kaa pi n nyíɛ kecáá símisilɛ. Pɔn n fe pɔn pi n lé yarɛ kai Uléécaá kɛmɛɛ m pise piké ne pincee rinɔ́, li nyamle.
- 7 Upíima pikei nnya kapi nceɛ tɪkilɛ. Api pepɛɛ ápi Uléécaá n nyu anipe-i líka yɔsí.
- 8 Lɛ nnya kai pise re tɔké lipite pɛ lé, tó ne pɛ tɔké ne kesɛ nsímései n yóólɛ nnya.

Tiyotirefu ne Temetiriisi

- 9 Ne Uléécaá icápinɛ pikó kɛtelépi wóile. Amá Tiyotirefu yeɛ íyukóó picɔ keɔpɛ ní la úu ró yɔsí.
- 10 Lɛ nnya, nen ha píyɛi n hapɔ, ne mɛwai kuu n wapisi un kɔ keɔcáá nsímé kópe símaankɛɛ keɛnkeɛnɛ. Lɛ áí nkpáni u tu. Uu ye kusáne pimáreɔ pɛɛ n sónapɔ wa, úu ye kɔ nɪmurei re pepɛɛ piwai ní la piké wa, uu kɔ pɛɛ Uléécaá icápinɛ-i pi lese.
- 11 Unésáne lala kecirɛ, kape ye ne líkópe piwai yíraane, amá a ye ne líɔnɛ yíraane. Nkó yeɛ líɔnɛ n wai ye Uléécaá ukó le, nkó yeɛ akópe n wai úu Uléécaá nyu.
- 12 Mpá úye ye símisi re Temetiriisi ye isoi sɔnɛ lele, hái ricuruu nsímései meɛ ukeméé ní wɛ ye nyíɛle re u isoi sɔnɛ lele. Tó ne kɔ ukɛcáá lé símisilɛ. Pɔ kɔ nyu re lé kari ukɛcáá ní símisi ye aseɪ le.

Iyáhaa tɔrɔ

- 13 Ne nsímé meyá mále ké pɔ wóipɔ, amá ám la ké rítelɛ ne kéwɛle ne lé wa.
 - 14 Ne lalɛ ké nfáani pɔ yé, ari pɛé n nyáneine tɔn ne símisi.
 - 15 A ne nkínɪnɪnɛ n wɛ.
- Pipósáne re ké pɔ yáási. A pirósáne yáási, aa pinnéi nɛpá úye uiyáhaa u pa.

Títelé ke Yuuti uu n wói

Lelée ritelé ntí kémee ní we

Kirisi pikó nnéi ke Yuuti ritelé ntí arí ne mánε. Tinsímé ne Piyee ritelé lírū nkó ye lalε nké nse. Pεpee icélaa nōome n céési pin nsé kópe sόne kuú ne atōpi wai.

Ifaaci iyē mekériiine ye mmé:

1. Lelée ritelé ntí kémee ní we (1-2).
2. Pεpee icélaa nōome m pásii nkó (3-16).
3. U Kirisi pikó ikari kpáselenle re piké níla ne nfatene kémé n ημόσπύλ (17-23).
4. Ulééca ye ipakare te (24-25).

Iyáhaa

¹ Née Yeesu Kirisi ukeikó ne Yakupu uwā kapi ye n sée re Yuuti. Nó mpí ke Sáa Ulééca uu nní ní sée kam títelé wólu. U nó lalε uu Yeesu Kirisi anipe-i nó wai re uké nókenécáá m pállε.

² Ulééca uké nfanare nó nyíse uu kō nkíninje nó he uu kō meyá nó n la.

Pεpee nnóomesimé n céési kecáá nkó

³ Pinésáne lala kecire, ne peé lalε ké lē ke Ulééca uu kesé tó ne nnó ayu n lo kecáá ritelé nó wóipō. Ne nkpéni yé te li meyíkíyiki pise re ké nní nó wói ké ne nfatene atōpi kémee nó n ημόσπύselē. Ulééca ye mecíreníne nsímé mmē ke upikó apí ne kefa n tene pamele.

⁴ Ai líka nnya kam lē símisi, simúnjé kópe pisoι pinyine ye riséé ne nó cóhanelenle. Pi Ulééca ipeelée waisele yare ncée kuu pi he re piké mewai kópe ne piripō n wai. Urócélaa cireníne ne Urópiíma Yeesu Kirisi kapi lē yulu. Háí mekee-me kai wólaalē te akpanii nyee pilikó.

⁵ Mpá kani nní pinyuwe m máálē, ne la ké nó léise re Upíima ye pee mekee Isirayeli pikó riyu lolε Esipiti ketē kecáá, amá uu pee limemáá tíyese pεpee apí pikεcōpe ne kefa u n tenelē api kpíni.

⁶ Pilécaatumε pinyine ye peé ne Ulééca wóosile re ketóne ke-i kuu pi n tónse áke ne pi risá, api pee pimεcire ketóne conse. U kō pē kuηmaha kemεε-pō tonselenle pin mesépe pahaalē liké ha ne keyáa kē kuu pitúhaane pi n sónti tu.

⁷ Ani Sotōm kuyu ne Komōari kukó ne ayu nyee ne a n kólē nkó léise. Pilécaatumε mecō mmé ke kei pikó apí pee méwoo méwoo wai. Apí n la pitisi ne pitisicō piké n sói. Lē nnya ke Ulééca uu kutu pi ripasa uu nna teneciré kémee pi sápo. U lē wale re nípa úye uké kei yē uké ne umεcire tí.

⁸ Lē ke pεpee nní ne nó n cóhanelē pōo kō we. Simúnjé kópe sin pi n leeme, api pee piipinje lilala ne pimεcire mékperinkpe n wai, apí kō Upíima nnaηe waiselē, pin keyómεca-pō linaηe-naηe lámaankeε.

⁹ Moisi ye pee kpule, Ulécaatumε wéése Misεeli ne Setani api ukecáá cēηesi. Pi pee pásainele re wóo yé u kpísi. Mpá ne lē, Ulécaatumε wéése Misεeli ricuruu úu kaha uké Setani lámaankeε. Amá nse kuu u maa re: Upíima uké kutu pō ripasa.

¹⁰ Amá pisoι pē pōo, lē aseí kápi n nyu kapi ye lámaankeε. Lē kapi isee mecō méwoo n nyu lee pi kopaalē.

¹¹ Iwe kapi topori! Kayee ncee ncō kapi tíkilē. Siwóo nnya kapi pimεcire kpísi api mpōlecee tikise Palam mecō. Kapí ne Ulééca n kēηene yare ke Koree uu n wa mecō nnya kai pi ritékéé.

12 Kei kani ye n cápine re nǎké memárecɔ iluke li, pɛpɛe ye nórínéyu kpu. Kei ke pɛ api ye pimela anyá súkei, ápi ne úka kutu cɔlɛ. Pi we yare ahope ke kuyɔ aku n kpáúlɛ. Pi kɔ wele yare kuléé nkú kpɛɛ áku ye m mári, nǎpá lin kuimarɛtuɛ n tu. Pin ku n wehe, meté kaku pɛɛ lɛ kpu.

13 Mínimaa kémɛɛ ániwalé papɛ-papɛ kapí ne menyíne we. Pi ye pimɛwai kópe lesele api yánesi yare ke ániwalé aa ye míni kuwálé ní yánesi. Pi kɔ wele yare awáɛpi nyɛɛ méwoo n sónesi. Lɛ nnya ke Uléécaa uu kuɛmaha píima-i ketóne pi he re piké kei mesére n tū.

14 Pirókpure kémɛɛ, Enǎki ye Atam siyase kémɛɛ kunai séei-séei ukó le. U hái mekɛɛ-me písoi pɛ kecáa maa re: Upiima ye wemɛle ne upileecaatumɛ kulúí

15 piké ne písoi nnéi túhaane. U yé piwaikópekɔó akópe pa, mɛwai kópe nnéi kapi n wa nnya. U yé kɔ pikópekɔó pɛɛ áyu n wéési alɛ kapi u n lámaankeɛ kecáa akópe pi pa.

16 Písoi pinyine ye pi pɛɛ mesére n ηmúlaankeɛ. Ai pí kai pi láárú. Pilikáipi-káipi kapi ye wa. Pi ní-yuwélaasimé símaankeɛle pin ne písoi kahaankeɛ re piké linyine pikemɛɛ yé nnya.

Kirisi pikó nsé kecáa nstmé

17 Amá nǎ pinésáne lala kecire, nǎóké ye nsímé ke Urópíima Yeesu Kirisi pitumɛ api mekɛɛ-me nó rin-yóó léise.

18 Pi ye pɛɛ nó n yóólɛ te: Ituɛ tǎɔɔ kumúhɛ kun n tu, pinyine pɛɛ písoi n sɛnni yé kam, ápi yéé pilikáipi-káipi nnya Uléécaa wuri.

19 Pɛpɛɛ pikóólentene písoi kecɔpe tanaalɛ. Lɛ ke piricuruu api m músu ηmane kapi wai. Uléécaa Nfaa ín pikeméé we.

20 Amá nǎ pinésáne lala kecire, nǎóké nómenécíre n ηmóópúselɛ nǎn nfatene sǎne ke Nfáasǎne nn nó ní he nnaɛ ne keyóme yáási.

21 Ani Uléécaa nla kéméé n we nǎn mé te Urópíima Yeesu Kirisi yé unfanare nnya nfáa teneciré nó he.

22 Ani ye pɛpɛɛ ne ní we pin tíru íwe té.

23 Ani piayu lɔ ani nna teneciré-i pi lese. Ani ye kɔ picɔ íwe té. Amá ani nómenécíre tí, áni kape ye pilikó líka ne rikɔ, aí ne pimɛlapɛ ke pimɛwai kópe ame m póriinkeɛ péne.

Ipakare tǎɔɔ

24 Uléécaa ye rínaɛ mále uké ne nó n léraalɛ áni yé pí kai loó, uké kɔ ne kei káni yé ha akópe m má nó ha, aí kɔ nó n láárú aní ha ne umeyɔpi kémɛɛ u yenu.

25 Uyɛɛ Uléécaa Cireníne, uyɛɛ ne Urópíima Yeesu Kirisi ritiki uú ne aróyu lolu. Kai ne nǎpá píyɛi-me n kpíime ne neni-me ne nǎpá píyɛi-pɔ, uyɛɛ mímulɛ ne ríyu ne rínaɛ ne meyɔpi mesére te! Amí!

Yohani Meye

Lelɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní wɛ

Yohani yɛɛ rítelɛ ntí wɔ́i. Kumúnjé kpɛ-i kuu rítelɛ ntí ní wɔ́lu, míni kepáápáá ketĕ kĕ kapi yɛ n sée rɛ Patimasi-i kuú pɛé wɛ. Pɛɛ mɛkɛɛ Asii keteni-i, kuwélé kunyine-i kake ketunjeleemɛ-mĕ wɛ. Kumúnjé kpɛ-i kɛ Rɔm uyɔɔpi uu pɛɛ Kirisi pikó wéékusɛlĕ. Uléécáa icápine isɛɛi inyine kuu rítelɛ wɔ́lu. Méyɛnɛ kulúu kɛ Yohani uu n yénti tɛ Yeesu nɛ upikó yɛ mɛwai kópe linaɲɛ-naɲɛ feriyɛ nɛ kĕtɔ-pɔ nkó kɛ méyɛnɛ mĕ amɛ símisi.

Ifaaci iyĕ mɛkériine yɛ mmé:

1. Yohani yɛ umɛcírɛ lesɛ uu nyíɛ rɛ u Kirisi yɛɛ nkɔ kɛmɛɛ n yisi utumɛ lɛ (1:1-8).
2. Atelɛ asɛɛi kapi Uléécáa icápine yɛɛ pɛɛ mɛkɛɛ Asii keteni-i ní wɛ n wɔ́i (1-3).
3. Yeesu yɛ mɛwai kópe linaɲɛ-naɲɛ feriyɛ (4-20).
4. Ketĕ fale kɛ Uléécáa uu pilésemɛ ní la kai áyu tɔrɔ kɛmɛɛ nɛ mánɛ: lelɛ keyómɛcáa fale nɛ ketĕ fale nɛ Yerusalɛm fale (21-22).

Yeesu yɛ umɛcírɛ Yohani nyíɛ

¹ Méyɛnɛ kɛ Uléécáa uu Yeesu Kirisi n yéneise rɛ uké upikeikó lelɛ nfáani n sɔnti nyíɛ. Lĕ kuú nɛ uutumɛ n tummɛ rɛ uké uukeikó Yohani nyíɛ.

² Yohani yɛ lĕ nnéi kɛ Yeesu Kirisi uu u n nyíɛ yenlɛ uu kɔ yóó rɛ Uléécáa Nsímé yɛ mu.

³ Uyɛɛ nsímé mmú ní kéeɛni nɛ pɛpɛɛ anɔɔ nnyé nyɛɛ lelɛ masí kepírɛ-pɔ n wainɛ nkó kutu n cólĕ pin kɔ lelɛ nkemɛɛ n wɔ́laalĕ múílĕ yɛ pínarekomɛ lɛ! Li wɛ rɛ itunɛ yɛ tulɛ.

Pi Uléécáa icápine isɛɛi yáasi

⁴ Nĕ Yohani, nĕɛ Uléécáa icápine isɛɛi iyɛɛ Asii kuwélé-mĕ ní wɛ wɔ́lu nɛn i yáasi. Uyɛɛ ní wɛ, un kɔ pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ wɛ, un kɔ wɛmɛ, nɛ ifáa isɛɛi iyɛɛ uriyɔɔpitú keyu-i n tú piké ípɛelɛ nɛ nkíɲɲiɲɛ nó nyíɛ.

⁵ Yeesu Kirisi yɛ úsɛérakóó lɛ yɛɛ nsímései m má. Uyɛɛ pikɔkɔkɔ kɛcɔpɛ mɛfoi nfáa yĕ. Uyɛɛ ketĕ nté piyɔɔpi uwéésɛ.

Uyɛɛ ró la uu umɛnyɛ nɛ arókópe hɛɛɛ.

⁶ Uu tíyɛɛ ari panɛ mpuri mɛɛ Usáa Uléécáa inyóɔnɛ n wai. Uyɛɛ ríyɛ nɛ n-yóɔpinaɲɛ tɛ mɔ́pá píyɛi-pɔ. Amí.

⁷ Uyɛɛ nkó ahopɛ kɛmɛɛ wɛmɛ. Mɔ́pá úyɛ yɛ u yɛnunɛ, aí nɛ pɛpɛɛ uilúkɛ n luri péne. Ketĕ nnéi isoipuri yé uyĕ nnya nkɔ tonɛ. Ɛɛɛ, lɛɛ ní, amí!

⁸ Upíima, Uléécáa yɛ maa rɛ:

Nĕɛ Ufoi nɛ Utóɔɔ, uyɛɛ ní wɛ un kɔ pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ wɛ, un kɔ wɛmɛ, nínaɲɛ nnéi Ute.

Lĕ kɛ Kirisi uu Yohani n nyíɛ

⁹ Nĕ, nóunémáɛcɔ Yohani, tó nɛ nnó tóo kɛsĕ Uléécáa iyɔɔpi kɛmɛɛ ní wɛ, tó nɛ nnó yɛ íwɛ lelɛ tɔn nɛ Kirisi kupéneɛcɔ kɛmɛɛ ɲmóópúlĕ. Míni kepáápáá ketĕ kapi yɛ n sée rɛ Patimasi kɛmɛɛ kápí nɛ ɲnaɲɛ né ha rɛ nɛ Nléécáasímé yóólĕ nɛn kɔ Yeesu kɛcáá asɛéra lesɛ nnya.

¹⁰ Nfáasɔnɛ nn Upíima keyaa ketúnjé kenécáá súiri, am pɛɛ kenépirɛ-mĕ mɛtɛ mɛnyine kom mɛn cálĕ yarɛ rináatónj mɛtɛ,

¹¹ men tee re: A lē kaa nní ní nyáni rítelé rinyine kέmεε wói aa Uléécaa icápine iseei iyē papō. Iyee nní Efεesi ne Simirini ne Perikam ne Tiyatiiri ne Sariteesi ne Filatelifii ne Lawutisee ikó.

¹² Amí ημεελú kέ uyee ne né n símisi yē. Kam tiñημεελú, am sífiráa sitōsi siseei kapí ne wura n wa yenu.

¹³ Unyine yee kesoipipi ne menyíne ní we un sífiráa sitōsi sē kecōpe we. Kutúkanka caacaa kuú pee tanaalē un tikíη kecáá kútampálá kapi ne wura n wa tēlē.

¹⁴ Uriyu ne unnyúpi ye wariyeye yare nkume tomé, née yare mpáhamε. Uinipee ye we yare inalempi,

¹⁵ uana an we yare nweni ηmōhō mee n wa yare n nna kέmεε riwōñōle, umetē pōñ we yare míni píima menyine iwōō.

¹⁶ U pee ukunipe luke-luke ne awárepi aseei múilenle, titéhe ne kenōopi píñ-píñ ne meyele meté tin unnō-i léeri. Ukeyu ye péé wele yare ntunε mee torε.

¹⁷ Kam u n yē, am uana metene lolu yare ne kpule. Uu pee ukunipe luke-luke kenécáá láa uu re: Iwame íi kape pó wa! Née Ufoí ne Utórō,

¹⁸ nen kō nfáa má. Ne pee kpule, amá née nkó ne nnéfáa mpá píyei-pō. Ne nkpo ne pikpōkpō kelō kehánne múilenle.

¹⁹ Lē nnya, a lē kaa n yē wói, lelee ní we ne lelee masi kepire n sónti.

²⁰ Awárepi aseei nyē kaa kunénípe luke-luke kέmεε n yē ne sífiráa siseei sitōsi sē kapí ne wura n wa aseí nyee m pékaalē ye nnyé: Awárepi aseei nyee pilécaatumε le pee Uléécaa icápine iseei iyē kecáá m páilē. Sífiráa siseei sitōsi sē pō ne Uléécaa icápine iseei le.

2

Nstmé kapi Uléécaa icápine iyee Efεesi-pō ní we n wáipō

¹ A ulécaatumε yee Efεesi-pō Uléécaa icápine kecáá m páilē wáipō re uyee awárepi aseei ukunipe luke-luke kέmεε m múilē, uyee sífiráa sitōsi siseei sē kapí ne wura n wa kecōpe n sōne ye maa re:

² Ne mepówai ne pipókai ne pipónmóopú nyule. Ne nyule re áa ye pikpáaree kecáá rikpá. Pō pepee n tee re pi pitumε le ápi kō pee pitumε peenule aa yénu re pinóme ye pi.

³ Pō ηmóópúlenle. Pō rinényíri nnya íwe lile ái kō pee pó feriyε.

⁴ Amá mmē kamí ne pó n cési yee re áa nkpéni níla foí kaá pee m má kénécáa má.

⁵ A léise kei kaa n loó, aa apókōpe kepire tō, aa mepówai foí piwai pele. Insá lē, né kepóméε kam am kέpófíráa ketōsi keketonε-i yukuse, in te áa apókōpe kepire rito.

⁶ Amá lelee kepómee ní nyaní yee re pō Nikolayitiye mewai kesule yare ke née kō me n késu mecō.

⁷ Uye un ukómε, uké lē ke Nfáasone nn Uléécaa icápine n símisi kutu ricō. Nkó yee n feriyε kam kuléε kpee ye nfáa n he kun Uléécaa kέmεε-pō we apipi pane uké li.

Nstmé kapi Uléécaa icápine iyee Simirini-pō ní we n wáipō

⁸ A ulécaatumε yee Simirini-pō Uléécaa icápine kecáá m páilē wáipō re Ufoí ne Utórō, uyee pee n kpu uu nkpéni peeri un nfáa má ye maa re:

⁹ Ne mpótóosi píima-i kaa ní we ne ipówε kaa m má nyule, pōñ kō ne umámá. Ne kō nkōpe ke pepee n tee re pi Pisufi le api kepócáa n símaankεε nyule. Pi kō pee Setani icápine pikó le.

¹⁰ Kape íwe iyē kaa n lenε kewuu n túúni. A kō te kuníri yé nókenécōpe pinyine kukpaniilee tā kuké ne nó m peikεε nnya. Li yé kō siyáa kefi kέmεε nó wéékuse. A aseí ritiki, mπά lin nkρō ye mu, kέ peε nfáa pó he re pō feriyε nnya.

¹¹ Uye un ukόμε, uké lē ke Nfáasōne nn Uléεcaa icápine n símisi kutu ricō. Nkρō lírū rín uyeε n feriyε líka waine.

Nstmé kapi Uléεcaa icápine iyεε Perikam-pō ní we n wóipō

¹² A uléεcaatumε yeε Perikam-pō Uléεcaa icápine kecáá m páilē wōipō re uyeε ritéhe ne kenóopi píj-píj ne meyele meté m má ye maa re:

¹³ Ne nyule kei kaa ní we. Kei ke Setani riyōpitū pōō kō we. Aa rinényiri kesi, áa kō kefa kaá ne né n tenelē fóm, mπά siyáa se-i kapi unékeikó Antipaasi yeε aseí n tíkile nókenémεε kei ke Setani uu ní we ní kpu.

¹⁴ Amá mmē kamí ne pó n cési ye kō peε mmú re: Pisoí ye kei we, pin Palam icélaa múilē. U Palaki céesi re uké ripine wa Isirayēli sipipi síké inyóonsesare li síké kō iwásánkaí n wai líké ne kelólé-mē si ha.

¹⁵ Limεcō ke pōō kō pisoí má peε Nikolayitiye icélaa n tíkile.

¹⁶ Lē nnya, a apókōpe kepire ritō, insá lē né kepómεε hapō am titéhe kam nnōō-i n wailē ne atōpi pó wai.

¹⁷ Uye un ukόμε, uké lē ke Nfáasōne nn Uléεcaa icápine n símisi kutu ricō!

Nkó yeε n feriyε kam Uléεcaa iluke * yeε m pékaalē ne ripare tomé hene. Tinyíri fale rinyine tee ripare tē kecáá wólaalē. Uka úu ri nyu, insá uyē kapi ri n he.

Nstmé kapi Uléεcaa icápine iyεε Tiyatiiri-pō ní we n wóipō

¹⁸ A uléεcaatumε yeε Tiyatiiri-pō Uléεcaa icápine kecáá m páilē wōipō re Uléεcaa Kepipi inipeε yeε ní we yarε inalempi, keana an kō we yarε nweni ηmōho sōne ye maa re:

¹⁹ Ne mepōwai ne mpōla ne mpófatenε ne pipókēi ne pipóηmóópú ne mepōwai tōrō mεε mefoi kulúí n fe nyule.

²⁰ Amá mmē kamí ne pó n cési yeε re pō unósi Yesapeeli yeε n tee re u antepu le riyá un pinékeikó kίraasente re piké méwoo méwoo n wai pin kō inyóonsesare le.

²¹ Ne u yálenle kelenε re uké uakópe kepire ritō, amá úu la uké uiwásánkaí mēwai mē kepire ritō.

²² Aa yēε! Ne nní lē u ne pepeε kesé iwásá n wai kefine kecáá sáne piké íwe píima li, in te ápi pimēwai mē kepire ritō.

²³ Né tíyεse api usiwā kóni. Uléεcaa icápine nnéi yé peε céri re née ye usoi kemúnjé ne ulilala lee m pékaalē perei am céru. Ne kō mπά úye mēwai kecáá ulikó u pane.

²⁴ Amá nō Tiyatiiri pikó picō mpí, nōō ye áni nní icélaa iyē n tíkile, áni kō lē kapi n tee re Setani líkó lee m pékaalē ceri, ne maa re ám nō ncōni nka ncō cōnsene.

²⁵ Amá ani lē kani nní m má anípe keté m múilē kέ ha ne peεmε.

²⁶ Uyeε n feriyε, uyeε menéwai rimmúlú ne kétō-pō kam rínanε kam unésáa kέmεε m má pane. Uyē kam isoipuri kecáá rínanε pane.

²⁷ Uyeε keweninaapi ne isoipuri iyē sénine, uu kō i foresi yarε sipérétúhu.

²⁸ Né kō rimarewarepi u he.

²⁹ Uye un ukόμε, uké lē ke Nfáasōne nn Uléεcaa icápine n símisi kutu ricō!

3

Nstmé kapi Uléεcaa icápine iyεε Sariteesi-pō ní we n wóipō

* 2:17 Uléεcaa iluke: Iyē kapi ye peε sée re maani Méleepō ritelé kέmεε: Méleepō 16:32-34.

¹ A uléecaatumε yεε Sariteesi-pɔ Uléecaa icápine kecáá n̄ páilē wɔipɔ re uyεε Uléecaa yεε ifáa iseei ne awárepi aseei n te ye maa re: Ne mepówai nyule. Pɔ rinyiri yenle re pɔ nfáa má, némákane pɔ kpuwaalenle.

² A nnɔni kémεε yisi aa pepeε n̄ we pin kpi ikari waise ápi kape ne n kpi nnya. Am mepówai yē men Unéléecaa inipeε-i nyaní ne meketɔ-pɔ.

³ Lē nnya, a lē kaa nsímé n̄ yɔsí ne lē kaa n kɔ léise aa akópe kepire tɔ. Pɔnsá n nyáni, ne sóntile yare uyaa, áa yé pee céri itunε iye-i kam yé pɔ rínkáikai.

⁴ Mpá ne lē, pɔ kɔ pee Sariteesi kei pisoι mále pee ápi piilū mékperinkpe m pɔriinkεε. Pi yé ilū tomé tā, tó ne pē arí ne n sone re pi ne lē sá nnya.

⁵ Lē nnya, uyεε n feriyε yé ilū tomé tā, ám yé urinyiri nfáa ritelé * kémεε tinnε. Né Unésáa ne piléecaatumε keyu-i u ceri re u unékó le.

⁶ Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléecaa icápine n símisi kutu ricɔ!

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyεε Filatelifii-pɔ n̄ we n wáipɔ

⁷ A uléecaatumε yεε Filatelifii-pɔ Uléecaa icápine kecáá m páilē wɔipɔ re Uléecaa ukó ne Uyíkíyiki yεε Tafiti kehánne m múilē, Uyεε ye n hánne úka úu yé ha pee n hánesi, Uyεε ye n hánesi úka úu yé ha pee n hánne ye maa re:

⁸ Ne mepówai nyule. Aa yēε, ne kepóyu-i ihánaa hánnele ke úka úu yé n fe uké hánesi. Li we re mpónaεe n̄n piyε. Pɔ kɔ nnésímé rimúlúle áa kɔ rinényiri kesi.

⁹ Aa yēε, ne Setani icápine pikó apónipe-i wainε. Pi ye maa re pi Pisufi le, ái kɔ pee lē. Pi kiraasele. Aa yēε, né tíyεε apí weri api kepónyáε-i wúla api céru re ne pee pɔ lalε.

¹⁰ Kaa nní nnésímé mee ye rinηmóópúse rimmúlú nnya, né né kɔ ipeikeεtunε iyεε ketē nnéi kecáá n sónti iké ketē pikó peikeε kémεε pɔ rimúlú.

¹¹ Ne nfáani sóntile. A lē kaa m má anípe keté rimúlú úka úu kape ne lē kaa n feriyε api pɔ he pɔ n̄ yɔsí nnya.

¹² Né tíyεε Uyεε n feriyεε uu Unéléecaa Keyɔ kémεε pansε nléri cirε-cirε, úu yé pee pikai kei le. Né ukecáá Unéléecaa rinyiri ne Unéléecaa kuyu rinyiri, Yerusalem fale yεε keyómεca-pɔ Unéléecaa kémεε n léeri wɔi, am kɔ rinényiri fale wɔlu.

¹³ Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléecaa icápine n símisi kutu ricɔ!

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyεε Lawutisee-pɔ n̄ we n wáipɔ

¹⁴ A uléecaatumε yεε Lawutisee-pɔ Uléecaa icápine kecáá n̄ páilē wɔipɔ re Amí, úseérakɔ yεε aseε m má un kɔ uyíkíyiki, un kɔ lē nnéi ke Uléecaa uu n wa kekoraane ye maa re:

¹⁵ Ne mepówai nyule. Aa ninjú áa kɔ tolú. Amá pɔn péé n fe pɔké n ninjú née pɔké n tolú!

¹⁶ Lē nnya, kaa nní n̄ páipailē, áa kɔ ninjú áa kɔ tolú nnya, né kúúkeε am nnénɔ-i pɔ léseri.

¹⁷ Pɔ ye maa re: Ne umámá le, ne memá yénle, líka ái né párilē, áa kɔ pee nyu re ipóɔ ye íwe wele, pɔn wariye, pɔn íwe má pɔn nyiinlē pɔn kɔ meηmane we.

¹⁸ Lē nnya kam mesɔhɔ pɔ kpálē te a kenémεε wura kapi n sáasi apí lolε cáká-cáká lɔ aa pee pansε umámá, aa kɔ ilū tomé lolu aa pee n lapaalē, isei íi kape ne pɔ n̄ wa re pɔ meηmane sone nnya. Aa kɔ pite kapi ye inípeε rínkemí lolu aa ipónipeε kemí pɔké ne n nyáni nnya.

¹⁹ Né, ne ye ne pē nnéi kam n̄ la césile am kɔ kutu pi pasa. Lē nnya, kape siká wa, a apókópe kepire ritɔ.

²⁰ Aa yēε, ne rinɔnɔ-i nyenule nen ihánaa pepu. Uye un menétē n kɔ, un tinɔnɔ n hánne, né ukeyɔ-i lomɔ tó ne uyē arí kesē iluke le.

* 3:5 Filipu 4.3

²¹ Uyee n feriyee kam tíyeesene ari tinéyóopitū kecáá kesé tone yare ke née n feriyee tó ne Unésáa tən kesé uriyóopitū kecáá tū meco.

²² Uye un ukóme, uké lē ke Nfáasone nn Uléecaa icápine n símisi kutu rico!

4

Uléecaa meyoopi ke keyómecaa-pō pikó api yóm

¹ Lē memáá, am péé paí, am ihánaa inyine keyómecaa-pō yenu in hánnelē. Am metē foí memee péé ne né n símisi kom men tee re: A nté ritaáme ké lelee masí kepire n waine pō nyíse.

² Mese ne mese, Nfáasone nn kenécáá súiri am pēe riyóopitū tinyine keyómecaa-pō yenu, unyine un tikecáá tū.

³ Uyee n tū mewee ye nkpráni yare ripare ημέι-ημεί née ríwéé meco, kuwamenirí pōn riyóopitū tē kóónulē. Kumewee ye nkpráni yare mehóle ripare.

⁴ Ayóopitū afereé ne ana nyee pēe riyóopitū tē kóónulē, piwéése afereé ne pina pin akecáá tū, pin ilū tomé tántilē, pin ayóopikōη kapí ne wura n wa piayu kecáá kípiilē.

⁵ Sikónetéhe ne metē menyine ne ikóne pisenkee ye pēe riyóopitū tē kémee léentile. Sífiráa siseei ye pēe riyóopitū tē keyu-mē torēle nyaii. Si Uléecaa ifaa iseei le.

⁶ Linyine ye pēe riyóopitū tē metene wele yare sinípeenyáni-yelēpi see mínimaa meco tanēlē.

Lifáakó lina linyine lee keyu-mē ne kepire-mē inípeē nprá yei n tóraankelē ye pēe riyóopitū tē kecōpe ne rimekanēi wele.

⁷ Lifáakó foí ye wele yare kúkinaá. Lifáakó lírū ye kō wele yare rináapi, lifáakó táánū pō ne nkpráni yare li kesoiyu mále. Lifáakó náii pō ne metuke maamaa mee n yóosilē ne menyíne wele.

⁸ Lifáakó lē kena ye mále améj akpuulū akpuulū, inípeē in nprá yei tóraankelē. Api keyu má ne pimáikee ketúné ne kesine re:

Usone círicírí, círicírí, círicírí yee Upiima, Uléecaa, Nnanē nnéi Ute.

Uyee péé we, Uyee we, Uyee kō masí sōnti.

⁹ Mprá píyei ke lifáakó lē ai yé ha uyee riyóopitū kecáá ní tū un kō mprá píyei we ríyu n waise, api ye urinyiri taáse api kō u pōnēse

¹⁰ piwéése afereé ne pina pē pō né ye pēe uyee riyóopitū kecáá ní tū metene riwula api uyee mprá píyei ní we yáasi api pēe riyóopitū keyu-i piayóopikōη sá api re:

¹¹ Urópiima ne Uróléecaa, pō ne sá re pōké ríyu ne rinyíri ne nnanē m má. Liriyíkí re pōo mprá yo wa, pō lalē liké n we. Lē nnya kai kō we.

5

Kesánpipi ye rítelē wúkule

¹ Am péé uyee riyóopitū kecáá ní tū kunipe luke-luke kémee rítelē rinyine yenu tin kepire ne keyu-mē wólaalē, api kō atópi aseēi rikecáá wai apí ne wúkesi re úka úu kape rica.

² Am kō uléecaatumē nanē-nanē unyine yenu un yóólē lin cálē te: Wóo tu re uké rítelē tē wúkule uké kō tiatōpi nyē fori?

³ Amá úka úu we keyómecaa-pō née ketē nté kecáá née ketē metene yee yé n fe uu ri wúkule née uu ri nyáni.

⁴ Kei kam pēe meýā tē ηmaa re úka úu tulaalē te uké rítelē tē wúkule née uké ri nyáni nnya.

⁵ Uwéése use uu pēe né maa re: Kape n téni, a yē te Yuta pikó mpuri kémee kukinaá, Tafiti kepirē ye feriyēle. Ke yé fe ake rítelē tē wúkule ake kō atópi aseēi nyē foru.

⁶ Am kɔ riyóɔpitū tē kecɔpe ne lifáakó lina lē kecɔpe ne piwéése pē kecɔpe Risánɔpipi yenu tin nyenu yare pi ne ri nyóɔnsele. Akóle aseɛi ne inípeɛ iseei karí pɛɛ má. Lelɛɛ Uléécaɔ ifaa iseei iyē kuu ketē nnéi kecáá ní túmɛi.

⁷ Arí hapɔ ari uyee riyóɔpitū kecáá ní tú kunipe luke-luke kémɛɛ rítelɛ tē yósu.

⁸ Kuu rítelɛ tē piyóó mí masí, lifáakó lina lē ne piwéése afɛɛɛrɛ ne pina pē api sí apí ha Risánɔpipi keyu-i wúla, mǎpá úye un kekénɛ ne sinúnípi kapí ne wura n wa ne tulaali meyipɛ múílɛ. Uléécaɔ pikó keyomɛ kapi n yáási ye kē.

⁹ Api keyóme fale kenyine n yom tɛ:

Pɔ tule re pɔké rítelɛ tē yási pɔké atópi nyē fori, liriýíkí re pi ne pó nyóɔnsele aa mepónye ne mǎpá kumáre kúye ne mǎpá meyu méye ne mǎpá ayu áye pisoɛi ne mǎpá nsoipuri ní-ye ayu lolu aa Uléécaɔ pa.

¹⁰ Pɔ pi pansesele n-yóɔpipuri pikó ne inyóɔnse piwai pɛɛ Uléécaɔ pikɛi n wai. Pi sóntile piké ketē kecáá iyóɔpi n tú.

¹¹ Am pɛé weri am piléécaatumɛ kulúɛi pɛɛ riyóɔpitū ne lifáakó lē ne pikpɛɛ n kánɛilɛ metē kom. Pinnéi ye lele píle píle ne kuwóó kuwóó áí kúkɛɛntene we.

¹² Pi pɛɛ cááɛle rɛ:

Tisánɔpipi kapí ne n nyóɔnse tɛɛ tulaalɛ te tiké rínanɛ ne memá ne mewéésɛsɔhɔ ne rikɔhɔ ne ríyu ne akéhe ne ipakare yási!

¹³ Am pɛɛ lē nnéi kɛ Uléécaɔ uu n wa lin keyómeɛcaɔ-pɔ ne ketē kecáá ne ketē metene ne mínimaa kémɛé we kom lin tee rɛ:

Uyee riyóɔpitū kecáá ní tú ne Risánɔpipi pɛɛ akéhe ne ipakare ne ríyu ne n-yóɔpinanɛ te mǎpá píyei-pɔ!

¹⁴ Lifáakó lina lē ai ye pɛɛ rɛ: Amí! Piwéése pē api ye pɛɛ wúla api yáási.

6

Atɔpi akpuulū foí nyē mewúkule

¹ Amí paí, am yénu kɛ Risánɔpipi ari atópi aseɛi nyē kémɛɛ rise n wúkule, am pɛɛ lifáakó lina lē lise kom, lin metē ne símisi yare ikónɛ pisenkɛɛ rɛ: A kam.

² Amí paí am isā tomé yénu. Uyee i n tú ye pɛɛ pitepe múílɛnɛ. Api piferiye ihɛɛ u pa, uu yisi uú n tósu yare uyee n feriyɛ un kɔ tósu uké ha kɔ piferiye rikpá meɛɔ.

³ Kɛ Risánɔpipi ari ritópi lírū n wúkule, am lifáakó lírū kom ai semni rɛ: A kam!

⁴ Isā icɔ yeɛ n wɔnne yare nna ii pɛɛ léeri. Uyee i n tú uu rínanɛ yenu rɛ uké ketē kecáá nkínɛnɛ lese pisoɛi piké ne n kónaanɛ nnya. Api kɔ kutéhe caacaɔ kunyine u pa.

⁵ Kari ritópi táánū n wúkule, am lifáakó táánū kom ai semni rɛ: A kam! Amí paí, am isā nɔmɔhɔ yenu. Uyee i n tú ye pɛɛ kemúnɛ múílɛnɛ.

⁶ Am lifáakó lina lē kecɔpe metē menyine kom, men tee rɛ: Pi yé mesírɛpipi menyine kemúnɛcaripi kɛsɛ ne kekɛiyaa kɛsɛ ihéé lɔ, api kɔ memúɛpipi simúnɛcaripi sitaani ne kekɛiyaa kɛsɛ ihéé lolu. Amá áni kapɛ mékpɔ ne píta pó tica.

⁷ Kari ritópi náii n wúkule, am lifáakó náii metē kom tɛ: A kam!

⁸ Amí paí am isā inyine yenu ne mehóle ntɔne ipinɛ. Pi ye uyee i n tú sée rɛ nkɔ. Nkɔ kuhore ye pɛɛ u tikilɛnɛ. Api ketē awélé ana kémɛɛ kuse kecáá rínanɛ yenu apí ne atéhe ne nkú ne itóɛ ne licópii-cópii sisoipipi tékéé.

⁹ Kari ritópi núpū n wúkule, am kenyóɔnsetunipi metene pē kapi Nléécaasimé ne aseéra kapi n lése nnya m parii amíri yenu,

¹⁰ pin pupukɛɛ lin cálɛ tɛ: Sáa sɔne círicírí ne uyíkíyiki, hái ne keyo-pɔ kaa yé lē n nánɔise pɔké kelene túhaane pɔké nsímései yē pɔké pɛɛ ketē nké pisoɛi ntókɔ kecáá kutu ripasa?

¹¹ Api pinnéi mmē m̀pá úye ketúkanka tomé pa, api kò pi maa re piké p̄ee kò nkárip̄i n wéntelē, pipik̄eic̄o ne pipimar̄ec̄o kapi pim̄ec̄o n kónine piké ha pinnéi cáp̄in̄ep̄o.

¹² Kari ritópi kprúúlū n wúkule, aḿ paí ketē ak̄e yénesi ne rik̄oh̄o. Itun̄e ii pans̄e rin̄m̄oh̄o yar̄e kukp̄os̄an̄aá, iwáre ii innéi pans̄e yar̄e mén̄ye.

¹³ Kelééc̄aa awar̄ep̄i aa p̄ee keteni-i póroiri yar̄e ke kúfik̄iyee aku ye kuȳo píima k̄ém̄ee kuap̄ip̄i n tíye aa póroi m̄ec̄o.

¹⁴ Kelééc̄aa ak̄e wúkaap̄o yar̄e rítelē kapi riw̄épi, aȳop̄e nnéi ne míni k̄ep̄ááp̄á sitē nnéi asi siketon̄e-i yis̄ik̄ee.

¹⁵ Ketē nté piȳop̄i ne piw̄éése ne at̄opi piw̄éése ne pimámá ne pinán̄e-nan̄e ne pilási nnéi ne p̄ep̄ee pim̄ec̄ire n te api aȳop̄e k̄ec̄áa apar̄ep̄oo k̄ém̄ee ne apar̄ec̄an̄aa sip̄ááp̄á p̄ek̄esi.

¹⁶ Api ye p̄ee aȳop̄e ne apar̄ec̄an̄aa maa re: Ani k̄er̄c̄áa lóime ani ró yárii t̄ak̄e uȳe riȳóp̄itū k̄ec̄áa ní tū ne Risán̄pip̄i kuw̄oi ne ketaa wa.

¹⁷ Li we re pikuw̄oi keyaa píima ye tuim̄ele. Wóo yé fe uú lelu?

7

Uléec̄aa p̄isoi ye ritii k̄ec̄áa Uléec̄aa nw̄oi ȳos̄i

¹ Lē mem̄áa, am̄ p̄ee piléec̄aatum̄e pina pinyine yenu pin ketē aw̄élé k̄ena k̄ém̄ee nyenu. Ketē k̄ec̄áa aȳo ana kap̄i p̄ee múl̄ē te kuȳo kúka áku kap̄e ne ketē k̄ec̄áa n̄ee mínimaa-i n̄ee kuléé kunyine k̄ec̄áa m̄ pi nnya.

² Am̄ kò uléec̄aatum̄e uc̄o yenu un ketun̄eleem̄e-m̄ē taám̄elē un Uléec̄aa ȳee nf̄aa n te nw̄oi múl̄ē. Uu cáai ai cá, uu piléec̄aatum̄e pina p̄ep̄ee nc̄ee n ȳé te piké ketē ne mínimaa íwe wa maa re:

³ Ani kap̄e ketē n̄ee mínimaa n̄ee aléé rica hái ne kumún̄é k̄p̄e-i kari yé Uróléec̄aa pik̄eik̄o atii nw̄oi n wa.

⁴ Am̄ p̄ee p̄ē kapi nw̄oi n wa nnéi kóm. Pi lele p̄isoi ákotokú píle ne af̄eena ne ana (144.000) Isir̄aȳeli pik̄o amar̄e nnéi k̄ém̄ee.

⁵ Yuta kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000). Rup̄eni kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000). Kaati kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000).

⁶ Asee kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000). N̄efitalii kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000). Manasee kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000).

⁷ Simeȳo kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000) Lefi kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000). Isakaa kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000).

⁸ Sapil̄o kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000) Yosefi kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000) Penyam̄ee kumare k̄ém̄ee, p̄isoi ákotokú k̄efi ne até (12.000) kapi nw̄oi wa.

Tisoiwui p̄tima t̄ee Uléec̄aa keyúri n cáp̄in̄elē

⁹ Lē mem̄áa aḿ paí, am̄ t̄isoiwui píima rinyine yenu, tip̄isoi ápi kúkeentene we. M̀pá nsoipuri ní-ye ne m̀pá kum̄are kúye ne m̀pá ayu áye ne m̀pá meyu méye pik̄o ye pi. Tiȳóp̄itū ne Risán̄pip̄i keyu-i kap̄i p̄ee nyenu pin sitúkanka caac̄aa tomé tántilē pin at̄en̄ep̄ai mul̄eilē.

¹⁰ Pi p̄ee cááile lin cálē te: Uróléec̄aa ȳee riȳóp̄itū k̄ec̄áa ní tū ne Risán̄pip̄i p̄ee tir̄oyu lo.

¹¹ Piléec̄aatum̄e nnéi ye p̄ee riȳóp̄itū ne piw̄éése ne lif̄áak̄o lina keyu nyenule. Api wúla api ketē k̄eyu tuhu api Uléec̄aa yáasi

¹² pin tee re:

Aḿ, Uróléec̄aa ȳee ipakare ne ak̄éhe ne m̄ew̄éeses̄oh̄o ne ip̄ōn̄ese

ne ríyu ne rínanje ne rikəhə mǐpá píyei-pə te. Amí!

¹³ Kei ke piwéése pē use uu rinóo yósi uu né maa re: Píye ye mpí pēe nní sitúkanka tomé tántilē pin ne méye leeri?

¹⁴ Am u pese re: Unépiima, pód nyu. Uu pēe né maa re: Pēpēe íwe píima kémēe n léeri ye pi. Pi pisitukanka caacaa hēerele api risánjipi menyē kémēe si wárarase.

¹⁵ Lē nnya kapi Uléecaa riyóopitū keyu-i we pin ukeyo-i ketúnjé ne kesine u yáási. Uyēe riyóopitū kecáá n tū yé pikēcáá m pállē.

¹⁶ Nkú rín yé kə piwai pi rikpá, nnírē rín yé kə piwai pi rikpá, ntunje rín yé kə piñmákaa pi rikpá, kutóí áku yé kə piwai pi rikpá.

¹⁷ Li we re Risánjipi tēe riyóopitū kecəpe n we yé ne pilúkei pi ha ari pi kpísi arí ne míni mēe ye nfáa n he ihəi kémēe pi sí, Uléecaa uu pēe pimēnini nnéi tinnē.

8

Titópi sééi-sééi mēwúkule

¹ Ke Risánjipi ari ritópi sééi-sééi tē n wúkule, ai keyómecaa-pə séé léké-léké yare itunje nwəi mekóónú welé kumúnjé.

² Am piléecaatumēe pisēei pēe yenu pin Uléecaa keyu-i nyenu. Api anáatón aseei pi pa.

³ Uléecaatumēe use uu péé weri uu kenyóonsehúúpi kecáá nyere. U pēe wura kecaripi ke-i kapi ye tulaali n ηmaasi múílenle. Api tulaali kulúí ne Uléecaa pikó nnéi iyáhaa u pa re uké wura kenyóonsehúúpi kēe riyóopitū keyu-i n we kecáá he.

⁴ Tulaali anyə ne Uléecaa pikó iyáhaa ii uléecaatumēe anipe-i léeri ii Uléecaa keyu-i taá.

⁵ Uléecaatumēe uu pēe kecaripi ke-i kapi ye tulaali n ηmaasi kpísi uu kenyóonsehúúpi kémēe nna toru uu súúni meyípe uú ne keté kecáá sápo, ikónē ii senkéē, meté amē léenti, ikónē ii yékurentē, keté ake yénesi.

Anáatón foi ana nyēe n tē

⁶ Piléecaatumēe pisēei pēe anáatón aseei m múílē api pēe pimēcire cápine piké a tēnse.

⁷ Ufoi uu rináatón tēnse, akóneparepi ne nna aí ne ménye cóhəne aí ne keté kecáá lóiri. Ai keté həonene metaani, ai kuwélé kuse tore múkú-múkú, ai kə aléé hóonene metaani, ai kuwélé kuse tore múkú-múkú, ai kə meyúí ηmú nnéi tore múkú-múkú.

⁸ Uléecaatumēe lírū uu rináatón tēnse. Ai riyópe ntəne rinyine tēe nna n torē mínimaa kémēe sápo. Ai mínimaa həonene metaani, kuwélé kuse aku panse ménye.

⁹ Ai liwaiwai nnéi lēe mínimaa kémēe n we lin fafai həonene awélé ataani, ai kuwélé kuse nam. Ai kə áninəi həonene awélé ataani, ai kuwélé kuse nam.

¹⁰ Uléecaatumēe táánū uu rináatón tēnse. Tiwárepi maamaa tēe iyúipuke meco n torē ari keyómecaa-pə lóiri. Ikóí ne inihəi kai hóonene awélé ataani, ari kuwélé kuse kecáá lólu.

¹¹ Pi ye riwárepi tē sée re apisenti. Ai míni həonene awélé ataani, kuwélé kuse aku panse apisenti, písoi kulúí api míni mēe n tulesi nnya kpíni.

¹² Uléecaatumēe náii uu rináatón tēnse. Ai itunje ne iwáre ne awárepi həone awélé ataani ataani, ai mǐpá yo kuwélé kuse pepu re awélé ataani nyē kémēe kuse kuké kuñmaha-i n we nnya, keyáa keké kemetéí awélé ataani kémēe kuse paa, kesine keké kə kemetéí awélé ataani kémēe kuse paa nnya.

¹³ Amí weríí, am metuke maamaa menyine yenu men keléecaa-pə yóosilē, men símisi lin cālē tē: Iwe, íwe, íwe ke keté kecáá pikó api anáatón ke piléecaatumēe pitaani tərə mpí api n tēnsene nnya topori!

9

Anáatōn ataani tərōō meténse

¹ Uléécaatumε núpū uu rináatōn ténse. Am pεε riwárepi rinyine tεε pεε kelééca-pō n lóime keteni-i yénu. Api mehóre menyine kehánne u pa.

² Uu mehóre mē wúkule. Anyō anyine yare kehúú maamaa anyō aa mehóre mē kéméé léeri, itunje ne kuyō aku mehóre anyō nyē nnya kunmaha cōni.

³ Apáani aa anyō nyε-i léeri aa keteni-i n we, ai ketē kecáá inā nnaηe ncō a he.

⁴ Ai pεε a maa re áa kapε meyúú néε mepéi néε kuléé kunyine rica, amá pisoι pεε ápi atii kecáá Ulééca nwoi m má ηmane kaa yé rica.

⁵ Api ncée a he re aké pi kō. Amá pi re aké pi fikiise iwáre inupū. Pifikiise pē mpōle ye we yare ke inā ii ye nní usoi n tori mpōle ncō.

⁶ Pisoι yé lisiyaa se-i nkpō wéési, ápi yé pεε n yē. Pi yé n la piké kpí, amá nkpō nn wuru nn ne ketaa pi wai.

⁷ Apáani nyεε wele yare isā kapi n nyōnse piké ne atōpi ha. Linyine yare ayōōpikōη kapí ne wura n wa ye pεε aayu kecáá wele, asiyu pōon sisoipipi ne menyíne we.

⁸ Annyúpi ye pεε wele yare nnósinyúpi, aaní yare ákinaá akó.

⁹ Aakiη ye péé wele yare siwenitukanka kaa tanaalē, aaméη iwōō pōon we yare sinóipi ke isā kulúú ii n tōrōi in ne itóó ne atōpi sí.

¹⁰ Aasele ye pεε sinóopi mále yare anansele. Asele nyε-i ke annaηe nn péé we aké ne pisoι iwáre inupū kémεε n fikiise.

¹¹ Auyōōpi yeε akεkpeē ní we yeε mehóre mē utumε. Urinyiri yeε Mε-epiree kémεε Apatōō. Pi ye Mékireki kémεε u sée re Apolōō *

¹² Iwe meluke fōi mee lē tōmpō. Iwe meluke meté mee kō lē memáá pikáme kpáne.

¹³ Uléécaatumε kpúúlū uu rináatōn ténse. Am metē menyine kom men akóle ana nyεε kenýōnsehúúpi kapí ne wura n wa ken Ulééca keyu-i we kémεε-pō leeri.

¹⁴ Ame uléécaatumε kpúúlū uyεε rináatōn m má maa re: A piléécaatumε pina pepεε nkóι maa kapi ye n sée re Efiraati kecáá m pahaalē fénne.

¹⁵ Api pεε piléécaatumε pina pē fénne. Pi pεε itunje iye-i ne keyáa ke-i ne iwáre iye-i ne kunmē kpε-i pimεcire cápínelenle piké ketē hōonene metaani piké kuwélé kuse kpu.

¹⁶ Pisantonε kutōpilee ye péé lele pisoι afínáη píle píle meté (200.000.000). Ne linnéi mmē konle.

¹⁷ Ne pεε menéyene kémεε isā ne pepεe i n túntilē yenle. Pi pεε siwenitukanka tántilenle sin wōηne yare nna néε yare rihúúhúúpare néε yare metuhuta. Isā ayu ye péé wele yare akinaá ayu. Nna ne anyō ne linyine yare nfúrō toi ye pεε piinōō-i léentile.

¹⁸ Ai sisoipipi hōonene metaani, ásáláú ataani aa kuwélé kuse kóni. Asáláú ataani nyε nyεε nní nna ne anyō ne nfúrō toi mee pεε piinōō-i n léenti.

¹⁹ Isā iyē nnaηe ye iinōō-i ne iasele-i wele. Iasele ye iwáa mecō wele. A áyu mále aa ye ne nkópe wai.

²⁰ Pisoι tōrōō pē ke ásáláú nyē áa n kō ápi pimewai kópe kepire ritō. Api aníri ne piléé kapí ne wura ne nwóōweni ne nweni ηmōhō ne apare ne ana ní serí ái ye kō fe liké yé, ái ye kō kō ai ye kō sōne piyáhaa tíye.

²¹ Api pipisoikō ne pimεsepewai ne pimεsoikpáráwai ne pipiyaa kepire ritō.

* **9:11** Apatōō ne Apolōō aseí re ucókoi, néε ucaainkεε

10

Kételépi kapi Yohani ní pa

¹ Am pɛɛ uléécaatumɛ ucɔ yenu un rínanɛ má, un keyómɛcaa-pɔ cɛpimɛlɛ ahóo an u yariilɛ. Kuwamenirí yɛ pɛɛ uriyu kecáá wɛlɛ, ukeyu ken we yare itunɛ, uana pón we yare inalempi.

² U pɛɛ kételépi kenyine kunípe-i múilenlɛ ken wúkulelɛ. Uu kúna lukɛ-lukɛ mínimaa kecáá cɔpu uu kumíi ntaai kecáá cɔpu.

³ Uu pɛɛ meýá cáái ai cá yare kúkinaá kpɛɛ senkeɛ. Kuu rincáái, ikónɛ ii semni mɛsɛɛi, nné nn kóm.

⁴ Kɛ ikónɛ ii mɛsɛɛi mɛ tinóo ní ma, am n la ké wói, am keyómɛcaa-pɔ rinóo rinyine komti rɛ: A ikónɛ mɛsemni mɛsɛɛi mɛ tinóo kefa-i rinyiki tiké m pékaalɛ, kapɛ ri wói.

⁵ Uléécaatumɛ uyɛ kamí pɛɛ n yé un míni kecáá nɛ ketɛ kecáá nyenu uu keyómɛcaa-mɛ kunípe lukɛ-lukɛ síka.

⁶ Uu Uléécaa yɛɛ keyómɛcaa nɛ lelɛɛ kekemɛɛ ní we nɛ ketɛ nɛ lelɛɛ kekemɛɛ ní we nɛ mínimaa nɛ lelɛɛ mekemɛɛ ní we n wapisí rinyiri séi uú nɛ wéeri rɛ itunɛ íi kɔ nkɛpɛni we.

⁷ Keyáa kɛ kɛ uléécaatumɛ séi-séi uú ha urinaatón n tɛnsɛnɛ, Uléécaa kemúnɛ nnéi kɛɛ m pékaalɛ yɛ ha wainɛ yare kuú pɛɛ mekɛɛ-mɛ linsímé upikeikó antepuyɛ n símisi.

⁸ Metɛ mɛ kamí pɛɛ n kɔ mɛn keyómɛcaa-pɔ né símaari, amɛ kɔ pimáa né kpá rɛ: A n nɛmɛ a ha kételépi kɛɛ n wúkulelɛ uléécaatumɛ yɛɛ mínimaa kecáá nɛ ketɛ kecáá n nyenu anipe-i yósi.

⁹ Am pɛɛ uléécaatumɛ uyɛ kuwéé-mɛ n sí, nɛn u tee rɛ uké kételépi kɛ né pa. Uu né maa rɛ: A kɛ kpási aa muuni. Kɛ yé rítulɛ kefa súunu, amá kɛ yé mpónóo-i n láarú yare meté.

¹⁰ Am uléécaatumɛ kunipe-i kételépi kɛ yósu am muuni. Akɛ nnénóo-i larisi yare meté, amá kam pilukɛ kɛ ní masí, akɛ rítulɛ kenéfa súúni.

¹¹ Unyine uu pɛɛ né maa rɛ: Li pise rɛ póké ha kɔ nɛ Uléécaa rinyiri lɛ kuu ayu meýá nɛ isoipuri nɛ meýu nɛ piyóopi kecáá n símisi pi ritérɛ.

11

Piseérakó pité pɛ kecáá nstímé

¹ Api pɛɛ kekɛpápi kenyine né múise yare kemúnɛnaapi api né maa rɛ: A yisi a Uléécaa keyɔ nɛ kenyónsehúúpi musí, aa pepɛɛ kei n yási keeni.

² Amá a kéyaála kɛɛ Uléécaa keyɔ ketahai-mɛ ní we riyá, kapɛ kɛ musí. Pi kɛ nɛ pepɛɛ ápi yɛ Uléécaa m pakare riyáɛ rɛ piké Uléécaa kuyu telɛise iwáɛ afɛɛna nɛ ité.

³ Né pinéseérakó pité pɛ he api Uléécaa rinyiri nɛ pisoí símisi pin ikpólú tántilɛ siyáa kúkotokú nɛ píle píle meté nɛ kuwóo nɛ kefi (1.260).

⁴ Piseérakó pité pepɛɛ nní Olifiyee aléé até nyɛ nɛ sífiráa sitəsi sité sɛsɛɛ ketɛ Upiima keyu-i n nyenu.

⁵ Unyine un n la uké pi caai, nna nn piinóo-i léeri nn pipilaarɔ torɛ. Ɛɛɛ, unyine un n la uké pi caai, li pise rɛ piké lɛ u kpu.

⁶ Pi rínanɛ mále pin yé keyómɛcaa tápisi rɛ ikónɛ íi kapɛ kumúnɛ kpɛ nnéi kɛmɛɛ kapí nɛ Uléécaa rinyiri n símisi cuunu. Pi kɔ rínanɛ mále pin yé míni ripólóse ményɛ, pin yé kɔ tíyɛse itói ncɔpuri ii ketɛ kecáá léeri kumúnɛ kpɛ-i kapi ní la.

⁷ Pin píyɛi piaseéra pilése m masí, ináme iyɛɛ mehóɛ-i n léeri yé atɔpi pi wa íi pi feriyɛ íi pi kóni.

⁸ Sisoikópe asi pɛɛ kuyu maa kɛɔpɛ kɛyaála-i n laikɛɛlɛ. Pi múŋeisɛnɛlɛ apɪ yénu apɪ nɛ kuyu kpɛ séi rɛ Sotɔm nɛɛ Esipiti. Kei kapɪ pɛɛ Piupiima kunapɛékɔ́ kɛcáá kari.

⁹ Ayu nnéi kɛmɛɛ pɪsoi nɛ amáɛ nnéi kɛmɛɛ pɪsoi nɛ meyu nnéi kɛmɛɛ pɪsoi nɛ isoipuri nnéi kɛmɛɛ pɪsoi yé siyáa sitaani nɛ kuwélé kɛmɛɛ pi yɛ pin kpuwaalɛ, amá apɪ yé ncée hɛ piké nhóɛ nnyinɛ kɛmɛɛ pi wa.

¹⁰ Lɛ kai nní pi n wa nnya, li yé ketɛ kɛcáá pɪsoi n láárú pin mpóɔnɛ-i we, pin lihɛhɛɛ pasiinɛ rɛ antepuyɛ pɛ keté yɛ pɛɛ ketɛ kɛcáá pɪsoi fikiisɛlɛ nnya.

¹¹ Siyáa sitaani nɛ kɛwélé kɛ memáá, nfáa mɛɛ Uléécáa kɛmɛɛ n léeri nní weri nn pi loni, apɪ yisi apɪ piana kɛcáá nyɛɛ. Iwamɛ píima inyinɛ ii pɛɛ pɛpɛɛ pɛɛ pi n nyáni loni.

¹² Antepuyɛ pité pɛ apɪ pɛɛ rinóó caca rinyinɛ keyómɛcáa-pɔ komti tin pi tee rɛ: Ani nté ritaáme! Apɪ pɛɛ ahóó kɛmɛɛ keyómɛcáa n taálɛ, pipilaarɔ apɪ pi yenu.

¹³ Ketɛ akɛ liitunɛ iyɛ-i meyá yɛɛsi, ai kuyu hɔɔnɛnɛ awélé kɛfi, kuwélé kuse aku foru aku lolu, ai ketɛ piyɛɛna pɛ kɛmɛɛ pɪsoi ákotokú asɛi (7.000) kopu, ai picɔ kɛwuu tɔisɛ apɪ Uléécáa yɛɛ keyómɛcáa-pɔ n we ríyu waisɛ.

¹⁴ Iwɛ melukɛ lírú mɛɛ lɛ tómpɔ. Metáánú yɛ nfáani sóntilɛ.

Tináatɔŋ sééi-sééi

¹⁵ Uléécáatumɛ sééi-sééi uu rináatɔŋ tɛnsɛ. Metɛ caca menyinɛ kulúí amɛ keyómɛcáa-pɔ maari rɛ: Ketɛ kɛcáá iyóɔpi yɛ Urópíima nɛ uyɛ kuu n wɛɛ anipɛ-i ló. Mpá nɛ piyɛi-pɔ kuu yé iyóɔpi n tú!

¹⁶ Piwéésɛ afɛɛɛ nɛ pina pɛpɛɛ Uléécáa keyu-i piayóɔpitú kɛcáá n tú apɪ wúla apɪ kpará apɪ Uléécáa ríyu waisɛ,

¹⁷ Pin tee rɛ: Upíima Uléécáa, nɛnɛ nnéi ute yɛɛ nɛni n we un kɔ mɛkɛɛ-mɛ we, tɔ pɔ pɔɔnɛsɛ rɛ pɔ mpóɔnɛ píima nɛ ipóyóɔpi tonɛ nnya.

¹⁸ Isoipuri yɛ pɛɛ nɛ kuwóí yisilɛ ii nyɛɛ. Amá kupówóí yɛ nkpɛni yisilɛ. Itunɛ iyɛ-i kaa pikpɔkpɔ nnéi n túhaanɛnɛ yɛ nkpɛni tula. Pipókɛikó antepuyɛ, pɛ nnéi kaa n te, pɛ nnéi pɛɛ yɛ rinwúla apɪ ríyu pɔ waisɛ, piwéésɛ nɛɛ siwá yé nkpɛni piihɛɛ yósi. Li kɔ nkpɛni tula rɛ pókɛ pɛpɛɛ ketɛ n kópu pɔ kɔ kɔ.

¹⁹ Uléécáa keyɔ kɛɛ keyómɛcáa-pɔ n we akɛ hánne, nkómɛinɛ kuú nɛ pɪsoi n séɛ kutakai aku ukɛyɔ-i léeri. Sikónɛtɛhɛ nɛ metɛ nɛ pikónɛsɛnkɛɛ nɛ ketɛ piyɛɛna nɛ akónɛpɛrɛpi maamaa aa léeri.

12

Unósi unyinɛ nɛ kúconcɔ

¹ Ai limáamaa linyinɛ keyómɛcáa-pɔ lesɛ ai nyíse. Unósi unyinɛ lo yɛɛ ntunɛ n tanaalɛ un iwáɛ uana metɛnɛ wailɛ, un kɔ riyóɔpikɔŋ rinyinɛ ríyu kɛcáá kípilɛ, awáɛrɛpi kɛfi nɛ até an tikɛcáá wɛ.

² U pɛɛ kɛfa mále, un pɛɛ kɛmɛɛ-i memáɛnlɔ nɛ pupukɛɛ.

³ Ai kɔ linyinɛ licɔ keyómɛcáa-pɔ lesɛ ai nyíse. Lɛ nɛ kúconcɔ maamaa wɛɛ kunyinɛ lɛ yarɛ nna. Ayu asɛi nɛ akólɛ kɛfi kaku má. Ayóɔpikɔŋ asɛi nyɛɛ áyu nyɛ kɛcáá wɛ.

⁴ Kurisɛlɛ ari keyómɛcáa-pɔ awáɛrɛpi hɔɔnɛ metaaɛni, ari kuwélé kuse ketɛni-i láumɛ. Kúconcɔ aku unósi yɛɛ pimáɛ n la keyu-i nyɛɛ, kun la rɛ un kɛwá m mari, kuké kɛ muumpɔ.

⁵ Unósi uu kɛwántisi maru. Ketisi yɛ kɛ kɛɛ isoipuri nnéi nɛ n-yóɔpinaɛ yarɛ nweni m múinɛ. Ai ukɛwá kɛ Uléécáa nɛ uriyóɔpitú-mɛ kpíipɔ.

⁶ Unósi uyɛ uu pɛɛ wuru uu kucɛsi kóima-i kɛ Uléécáa uu ketónɛ n nyóɔnsɛ uu u yekɛi sí tɛ piké kei u n kpínii siyáa kúkotokú nɛ píle píle meté nɛ kuwóó nɛ kɛfi (1.260).

⁷ Atɔpi aa keyómecaa-pɔ wai, Miseli ne pilécaatumɛ picɔ api kúconcó atɔpi wai, kúconcó ne kupitumɛ pɔɔ kɔ atɔpi leeri.

⁸ Amá ái kpekpeɛ pɛɛ feriyɛ, api pɛɛ keyómecaa-pɔ piketonɛ paa.

⁹ Api ketê mmé ku láumɛ. Kúconcó píima kpekpeɛ iwáa kpure kapi ye n sée re kunírílá ne Setani. Kpekpeɛ ketê nnéi kecáá písoi kiraasente. Api ketê mmé ku láumɛ api kupitumɛ pɔ kɔ láuliri.

¹⁰ Am pɛɛ keyómecaa-pɔ metê cáca menyine komti, men tee re: Píyulale ne Uróléecaa nnaɲe ne Uiyɔɔpi itunɛ ye kɔ nkpréni tula. Uyê kuu n wée n-yɔɔpinaɲe itunɛ pɔ ne kɔ nkpréni tula. Li we re pi unóome yee ketúnjé ne kesine Uróléecaa keyu-i pirámárecɔ kecáá nnóome n wa piláumɛ masile.

¹¹ Tisáɲpípi menyɛ ne pinsímé kapi ne rikécáá aseéra ní lese mee tíyese kapi u feriyɛ. Ai kɔ kpá, ápi pɛɛ pinfaa ne kutu cɔlê liké ne wa re pi nkprɔ wuru.

¹² Lã nnya liké pɔ n láárú, keyómecaa. Liké kɔ nɔo nní kekemee ní we n láárú! Iwe ke pɔ ketê ne pɔ mínimaa ani topori! Li we re nókunéwée-mê ke kuníri aku kuwóí ne wehepɔlê, kun nyu re itunɛ kai ku n tise íi piyɛ.

¹³ Ke kúconcó aku n yé te pi keteni-i piláumɛ ku masile, aku pɛɛ unósi uyee kewántisi m mári n lakasente.

¹⁴ Kei kai pɛɛ metuke maamaa menyine amérj keté unósi uyê pa re uké ne yóosi uké kucesi kóima-i ha, kei kapi yé ha kumúnjé kuse ne amúnjé anyine ne kumúnjé welé * kémee u kpínii un iwáa ne ketaa we.

¹⁵ Iwáa ii innɔo-i míni leséri yare nkóí, ii unósi uyê kepire tikise re nkóí mmê nké u rikpáú nké ne tómpɔ.

¹⁶ Ketê ake unósi uyê come. Ake nnɔo haa ake nkóí ke kúconcó aku kunnɔo-i n léseme muumpɔ.

¹⁷ Kúconcó akú ne unósi uyê wóosi aku pɛɛ yisi akú ha upipirê nnéi ne pē nnéi pɛɛ Uléecaa isé mí múlê pin kɔ aseéra ke Yeesu uu n lese tikilê atɔpi wai.

¹⁸ Aku péé ha mínimaa ritime nnyene kecáá tasi.

13

Ináme ité inyine nkó

¹ Lã memáá, am pɛɛ ináme inyine yenu ne akóle kefi ne áyu aseɛi in mínimaa-i léeri in taámelê. Akóɔpípi kefi nyee akóle nyê kecáá we, Uléecaa alê pɔon pɛɛ áyu nyê kecáá wólalê te anyíri.

² Ináme iyê kam n yé ye péé ne kútoroó menyine wele, iipái yare keyúipɔpi ikó, innɔo yare kúkinaá nnɔo. Kúconcó aku pɛɛ kunnɔɲe ne kuriyɔɔpitú ne ɲnaɲe píima nɔo i pa.

³ Kei kam pɛɛ iriyu rise yê yare pi ti rifapile api kópu. Amá tiitoi iyê karí péé ne n kpine ii pélu. Lã nnya, ketê nnéi pikó api péé n káipi pin kahaankɛɛ apí ne ináme iyê tiki.

⁴ Api kúconcó yáasi api wúla re ku ináme iyê ɲnaɲe he nnya. Api kɔ ináme iyê yáasi api wúla, api re: Wóo ináme mecɔ we, wóo yé kɔ fe uú ne i tɔpu?

⁵ Ai nnɔo i he ii ye ne n tankɛɛ in kɔ Uléecaa lámaankɛɛ. Ai kɔ ɲnaɲe i he re iké ne iwáre afɛena ne ité kémee ipikei wa.

⁶ Ii nnɔo wúkule ii Uléecaa lámaankɛɛ. Ii kɔ Uléecaa rinyiri ne ukeyɔ ne pepɛɛ keyómecaa-pɔ ní we lámaankɛɛ.

⁷ Ai kɔ ncée i he ricuruu re iké Uléecaa písoi atɔpi wa iké pi feriyɛ. Ai kɔ ɲpá nsoipuri ní-ye ne ɲpá kuyu kúye ne ɲpá meyu méye ne ɲpá kumáre kúye kecáá ɲnaɲe i he.

* **12:14** Kumúnjé kuse ne amúnjé anyine ne kumúnjé welé: Li we yare nnéi mmê kapi nté nní lã n sée ye lele aɲmê ataani ne kuwélé.

⁸ Ketē nnéi písoi pē anyiri nyee áa hái ketē kekoraane-me Risánpipi kapí ne n nyóonse nfaa ritelé kémee n wólaalē yé i yáási api wúla.

⁹ Uye un ukóme, uké kō!

¹⁰ Lin úye n waine re uké akpanii kémee n we, akpanii kémee kuu yé ha. Lin úye n waine re piké ne ritéhe u kpu, ritéhe kapí ne u kopune. Lē nnya ke Ulééca píkó api yé pinmóópú ne nfatene kéyu m mahani.

¹¹ Lē memáá, am kó ináme icó yenu in ketē-mē leeri. Akóle até kíi pee má. Iyē akole ye wele yare isán akó in kó símisi yare kúconcó.

¹² Iyee pee ináme foí iyee mínimaa-i n léeme n-yóopinane mále. Ináme foí yé n wele, ilírū nnyí in kó ne innane keisi. Ii ye pee tíyese ketē ne kepisoí api ye ináme foí iyē yáási api wúla. Iyee pee itóí yósi in yé pēé ne i kpu, amá ii pélu.

¹³ I mewai píima wailé hái íí ne keyómecaa-pó ketē kecáá nna súiseri písoi nnéi inipee-i.

¹⁴ I mewai píima kai i n he re iké wa wale íí ne ináme foí iyē pikéi kémee fe ii ketē kecáá písoi nnéi kuyu-i tani. I ye pi maa re piké ináme iyee pee itóí n yósi in yé pēé ne kpu, amá in kó ne nfaa má keyu serí piké ne ríyu i wáise.

¹⁵ Ai kó rínanhe i he re iké ináme keyu kapi rí serí kémee nfaa wa keké ne n símisi, keké kó tíyese piké pepee piyáhaa ke n yúlu kō.

¹⁶ Iyee wa ke písoi nnéi, siwá ne piwéése ne pimámá ne píwekóó ne pepee pimécire n te ne pilási api kunípe nées ritii kecáá nwóí má.

¹⁷ Uka úu ye fe uké linyine ló nées uké yáá, unsá linwóí mmē ukécáá m má. Li yé fe ai ináme iyē tinyiri nées nnéi mmē kapi ye rinyiri tē n sée.

¹⁸ Nté kai mewéesesəhə pise. Uyee mesəhə m má uké kéē uu nnéi kapi ye ne ináme iyē n sée ceru. Li we re nnéi mmē ye usoi rinyiri le. Mme mee nní píle píle mekpūulū ne kuwóó ne kefi ne mekpūulū (666).

14

Pē ayu ke Uléécaá uu n ló keyome

¹ Am pēé paí, am Tisánpipi yenu tin Siyóo riyəpe kecáá nyenu, písoi ákotokú píle ne afena ne ana (144.000) nyē ne pē nnéi atii kecáá ke tirinyiri ne Tiusaa rinyiri ari n wólaalē pónn kó kei we.

² Am keyómecaa-pó metē menyine komti yare míni píima menyine mee wólu nées yare ikóne yee meyá semni. Nné mmē kam n kō ye we yare ke pikéjépepe api ye sikéjé m pépu nné nco.

³ Pi pee riyóópitū ne lifáakó lina lē ne piwéése pē keyu-i keyóme fale kenyine yomle. Uka úu ye pee fe uké keyóme kē peikee, insá písoi ákotokú píle ne afena ne pina (144.000) pē ayu ke Uléécaá uu ketē kecáá rí ló mecire pee ye fe.

⁴ Písoi pinyine ye pi pee ápi pinósiwélaa ne pimécire mékperinkpe m póriinkée. Api pinósi nyu. Tisánpipi kapi ye n tikilē nípá yei kari sí. Li písoi kecəpe piayu ləle re piké n we yare meluképipi foí kapi ye Uléécaá ne Risánpipi n laanse mecə.

⁵ Nnóomesimé nka rín kó piinə-i we. Nka rín we kapi yé ne pi n cési.

Pilécaatumé pitaani ye yóólē te Uléécaá ye ne písoi túhaanene

⁶ Am kó ulécaatumé ucó yenu un kelécaá-pó yóósilē. Nsímé Kécire teneciré kuú pee má uké ketē kecáá písoi ne nípá isoipuri íye ne nípá kumáre kúye ne nípá meyu méye ne nípá ayu áye riyóó.

⁷ U ye pēé male ai cá re: Ani Uléécaá n wuru ani ye kó ríyu u wáise re itunje ye tule uké ne písoi túhaane nnya. Lē nnya, ani ye uyee keyómecaa ne ketē ne mínimaa ne ínihoi n wa yáási ani wúla!

⁸ Uléécaatumε ucɔ uu melírū tiki, uu re: Ku loole, kuyu maa Papilɔni ye loole. Kpekpee ayu nnéi kupita nírise. Kupita piníré pee kuiwásánkaí píima kaku pisoí n tā.

⁹ Uléécaatumε ucɔ uu metáánū pi tiki, uú male ai cá re: Uye un ináme ne ikuyu kapi ní serí n yáasi uu wúla, api nwóí uritii kecáá nées kunípe kecáá u wai,

¹⁰ pi yé kɔ uyē Uléécaá kuwɔi pita pee ápi líka n cǎhɔnelē kepóripí-i u súunu uu níru aí ha pee nna kémee ne linyine yare nfúrɔ̄ toi kémee piléécaatumε pee n cáká-cákálē ne Risánpipi keyu-i u n wukéi.

¹¹ Nna mee pi n wúkei anyɔ aa pee níprá píyeyi meséere n likirelē, pepee ináme keyu-i ne ikuyu kapi ní serí n yáasi api wúla ne nkó yee ritii nées kunípe kecáá irinyiri nwóí m má, ápi pee ketúnjé ne kesine mewénte má.

¹² Lē nnya ke Uléécaá pikó pee Uléécaá isé ní múílē pin kɔ Yeesu ne kefa tenelē api yé n ηmóópúlē.

¹³ Am pee keyómecaa-pɔ metē menyine komti men né tee re: A wɔi re: Kaí ne neni n kpísi, pepee Upíima kupénecɔ kémee n kpíni ye pínarekomε le. Uléécaá Nfaasɔne ye re lee ni mesei, li we re piiwe nnéi kapi ne nkpéni wénte re piké pimewai ihéé yɔsí nnya.

Pikpáa ne picáa nsímé ketē kecáá

¹⁴ Amí paí, am ahóɔ tomé anyine yenu, unyine un ahóɔ nyē kecáá tū un ne Usoi kepipi menyine we. U pee ríyu kecáá wura riyɔɔpikɔn kípilenle un kɔ kényale yelekó kunípe-i múílē.

¹⁵ Uléécaatumε ucɔ uu Uléécaá keyɔ-i léeri uu uyee ahóɔ kecáá ní tū maapɔ ai cá re: A kepónyale fɔ aá kpasi. Ikpáatunε ye tule, li we re iluke ye ketē kecáá pipele masile.

¹⁶ Uyee pee ahóɔ kecáá ní tū uu pee kényale fom, ai ketē kecáá iluke kpasi.

¹⁷ Uléécaatumε ucɔ uu Uléécaá keyɔ kee keyómecaa-pɔ ní we kémee léeri. Uyē ne pee kɔ kényale lari-lari múílenle.

¹⁸ Uléécaatumε ucɔ yee nna kecáá rínanε m má pɔɔ kenyóɔnse-i léeri uu ne uyee kényale lari-lari m má símisi ai cá re: A kepónyale yelekó kē fɔ aa ketē kecáá reeseε sipúkípi túúni re reeseε ye pipele masí nnya.

¹⁹ Uléécaatumε uu ukényale ketē kecáá fóm, uu ketē kecáá reeseε kecare apipi túúni uu kupóri maamaa kpε-i ke Uléécaá kuwɔi aku ní we súúni.

²⁰ Ai kupóri kpē ne kuyu iyaa leepɔ ai ku pulu ai cérii, ménye amε kupóri kpε-i léeri amé taá hái ne isá akpaláa kecáá-pɔ, amε mecáa tóori yare kilomεtiri píle píle metaani (300).

15

Piléécaatumε ne ásáláú tɔrɔ

¹ Am pee limemáa keyómecaa-pɔ limáamaa linyine kai n lése ai nyíse yenu aí kusímé we. Lelee piléécaatumε píseεi pee ásáláú aseεi tɔrɔ m múílē. Liriyíkí re lelee másune Uléécaá kuwɔi aku pee nínesi.

² Am kɔ linyine yenu yare sikáláúwélépi, lin tánelē yare mínimaa, nna nn kɔ kémee cǎhɔnelē. Pepee ináme ne ikuyu kapi ní serí ne irinyiri nkeenwɔi n feriyε api pee sikáláúwélépi seε n tánelē yare mínimaa kecáá n nyenu, pin Uléécaá kekénjé múílē.

³ Uléécaá ukéikó Moisi keyome kuú ne Uléécaá ríyu n waise ne Risánpipi keyome kapi pee yóm te:

Upíima Uléécaá, rínanε nnéi ute,

Lē nnéi kaa n wa ye piyεe, aí kɔ kusímé we.

Isoipuri nnéi uyɔpi,

Keptomúnjé ye kecíre wele

Ken kə nsímései tikilē!

⁴Upíima, wóo yé fe uu yúlu re úu yé pó wuri,

Uu yé kə ripónyíri ritaáse? Li we re mepócíre póo cáká-cákálē.

Isoipuri nnéi písoi ye sóntile piké kepóyu-i riwula piké pó yáasi,

Li we re li sóntile liké nyíse re mepówai ye kecíre wele.

⁵Am pree lē memáa paí, am yénu Ulééca kəyó kémee ke kunyóonsecañíí aku ní we ken keyómecaa-pó hánnelē.

⁶Piléecaatumē pisēei pepēe ásáláú aseíi m múlē api kenyóonse-i léeri. Asáñáá tomé sone yíkíyiki nyee n tēlu kapí pēe lapaalē, pin kə rikín kecáá wura atampála teriilē.

⁷Lifáakó lina lē lise ali piléecaatumē pisēei pē wura siporipi sisēei pa, Ulééca yee mpa píyēi-pó ní we kuwəi píima kun sikemee yipaalē.

⁸Ulééca meyoopi ne unnañe nnya, ányó aa kenyóonse yarii, piléecaatumē pisēei pē ásáláú aseíi nyē aá ha ne piwai másu, úka úu fe uké kenyóonse-i lompo.

16

Ulééca kuwəi píima siporipi sisēei

¹Am pree metē caca menyine kom men kenyóonse-i léeri men piléecaatumē pisēei pē tee re: Ani n ñme ani ha Ulééca kuwəi píima siporipi sisēei sē ketē kecáá kəonu.

²Ufoí uu tómpo uú ha ukeporipi ketē kecáá kəoni. Kúcapaá kópe ne kupəle-pəle kunyine aku písoi pēe ináme nwəi pikecáá ní má pin kə ikēyu kapí ní serí yáasi wai.

³Ulírū uú ha ukeporipi mínimaa kémee kəoni, amē panse yare ukpəkpə menyē, lifáakó nnéi lee mínimaa kémee ní we ai kpíni.

⁴Utáánū uú ha ukeporipi ikóí kémee ne ínihəi kémee kəikee. Linnéí ai panse ménye.

⁵Kei kam pree kó uléecaatumē yee míni kecáá ñnañe m má un tee re: Pó aseíi tikilenle, póo nní ní we, pən kə pree mekke-me we, póo nní n cáká-cákálē, kaa nní n túhaane nnya, pó aseíi ute le.

⁶Kapí pipókó ne antepuyē menyē n kəikee nnya ke póo kə ménye pi pa re piké n ntí. Lē kaí ne sá re piké pi wa!

⁷Am pree kóm lin kenyóonse-i tee re: Pó Upíima, Ulééca ñnañe nnéi ute, pipótúhaane ye nyamlē pin kə aseíi tikilē!

⁸Uléecaatumē náii uu ukeporipi itunē kecáá kəoni, ai ncée i he re iké nna wa iké ne písoi torē.

⁹Kutóí píima kunyine aku písoi torē api Ulééca yee ásáláú nyē kecáá ñnañe m má lámaankēe, amá api yúlu re ápi yé ñmurei piké mefine conse piké ríyu u waise.

¹⁰Unúpū uu ukeporipi ináme iyē tiyópitū kecáá kəoni, ukeyóopitē ake kuñmaha cəni. Písoi api pree ntóosi ne aní n takai.

¹¹Api pree íwe kapí n le ne ácapaá kapí n yé nnya Ulééca yee keyómecaa-pó ní we n lámaankēe, amá ápi piməwai kópe riyá.

¹²Ukpúúlū uu ukeporipi nkóí maa kapí ye n sée re Efiraati kémee kəoni. Mməni amē hósu liké ne ketunjeleeme-mē piyoopi pree n weme ncée n tápile nnya.

¹³Am pree kúconcó nnə-i ne ináme nnə-i ne antepu nəome nnə-i yénu, aníri kperinkpekóo ataani anyine nyee ní we yare asahā an léenti.

¹⁴Aníri anyine nyee məwai píima n wapisi ye nyē ke Setani uu tumpo. Ketē nnéi kecáá piyoopi kémee kaa sñesi re aké pi cápine piké ha ne Ulééca, ñnañe nnéi ute keyaa maa ketúnjé atəpi wa.

¹⁵ Ani yē te nē Upiima ne sōnepale yare uyaa. Uyee n tū un nyáni un umelape ukecáá wailē te úu kape menmane sōne piké uisei yē ye únarekome le!

¹⁶ Aníri nyē aa piyóopi pē cápine kelō kē kapi ye Mé-epiree kēmee n sée re Harimaketō kēmee.

¹⁷ Usééi-sééi uu ukaporipi keléecaa yáá. Metē cáca menyine ame kenýōonse-i riyóopitū kēmee léeri, men tee re: Li piwai masile!

¹⁸ Íkōne ii yékurentē, metē menyine ame léenti ne pikónesenkēe. Ketē ake yēnesi. Háí ke pisoí apí ne ketē kecáá ní weme, ketē áke pikai limēcō meýā yejaalē.

¹⁹ Ai kuyu maa hōnēne metaani, ketē kecáá ayu nnéi pōó lólesi, Uléecaa uu pēe kuyu maa Papilōni kecáá léise uu ukuwōi píima pita keporipi ku pa.

²⁰ Míni kepáápáá sitē nnéi asi wúrunkēe, apí ayópe pō piyéne rikpá.

²¹ Akónēparepi kone-kone aa keyómecaa-pō leeri aa pisoí kecáá lólaari, an mulú yare aparecaḡaa. Pisoí api pēe ásáláú ke akónēparepi aa pi n wai nnya Uléecaa lámaankēe ke ntóosi nn meýíkíyiki ní tōsí nnya.

17

Ketahai kapi ne Papilōni n túhaanene nkó

¹ Lē memáá, pilécaatumē pisēi pēpēe sipóripi sisēi m múlīlē use uú weri uu ne né símisi, uu re: A kam ké ketahai kapi ne uwásánkaí píima n túhaanene pō nyíse. Kuyu píima kunyine ye ku kpēe míni píima ritime ní we.

² Uyē ke ketē kecáá piyóopi apí ne iwásánkaí wapisi, ketē kecáá pikó pōó kō umemare kpááree mē pita pomēsi.

³ Uléecaa nfaa nn né loni, ulécaatumē uu né kpísi uú ne kucēsi kóima-i sí. Kei kam pēe unósi unyine yē, un ináme wēé yee m péirente kecáá tū. Uléecaa alē nyee íkecáá pākōrelē te anyíri, in kō áyu aseēi ne akóle kefi má.

⁴ Unósi uyē ilū kuu n tanaalē ye íwēé nyaii le in kō peirente. U kō pēe wura ne apare sōne ne ikólé néíkóó wailēne. U pēe kō wura keporipi kunípe-i múlīlēne, ncaai riyíki ne mékperinkpe ncōpuri mēe umēwai kpááree kēmee n léeri men ke yipaalē.

⁵ Tinyíri rinyine aseī nyee m pékaalē ye pēe uritii kecáá wólaalenle re: Papilōni, kuyu maa píima, piwásánkaí ne ketē kecáá mēwai kpááree riyíki uni.

⁶ Am unósi uyē yenu kuu Uléecaa pikó menyē ne pēpēe Yeesu kecáá aseéra n lése menyē ní ntí un pomaalē. Kam u n yē, ai meýánsei nnóó né yipu.

⁷ Ulécaatumē uu pēe né maa re: Yo nnya kai yé nnóó pō yi? Né unósi uyē ne ináme iyē kecáá kuu nní ní tū in áyu aseēi ne akóle kefi má aseī nyee m pékaalē pō símisi.

⁸ Ináme iyē kaa nní ní yē ye péé wele, amá íi nkpéni we. I yé nfáani nkpō kuhore-i rikpáfúme íi ha ne méwoo séé. Ketē kecáá pisoí pē anyiri nyee áa háí ketē kekoraane-me nfáa ritelē kēmee n wólaalē api ináme iyē yenu, ai nnóó pi yipu re ináme iyēe péé we íi kō nkpéni we, in kō masí kpáfúmenē nnya.

⁹ Nté kai nkpéni píse re usoi uké mesōhō ne mewéesesōhō m pénelē un má: Ayu aseēi nyee ayópe aseēi kecáá ke unósi uyē uu n tū le. A kō piyóopi pisēi le.

¹⁰ Pi pinupū iyóopi pilapile masile. Use ye ne iyóopi tunle. Ucō úu kahane n ka. U sōntile úu tonēne liké náḡai.

¹¹ Ináme iyēe pēe ní we íi kō pēe nkpéni ní we pō ticurū ye kō uyóopi páha-paha le. Iyē ne kō pisēi pē kēmeé wele, in tōsu iké ha méwoo riséé.

¹² Akóle kefi nyē kaa n yē ye piyóopi kefi le, pēe apí kahane keyóopitē timmúlú. Amá itunje mekónú mēse kumúnjē ke akóle nyē áa ha ne ináme iyē kesē iyóopi tonēne.

¹³ Likei lise kapi pinnéi lákasεpɔ, pin pinnanɛ ne pin-yɔɔpinanɛ kpisi pin ináme palẽ.

¹⁴ Pi yé Risánpipi atɔpi wa, Tisánpipi ari pi feriyε re ti pipíima Upiima le, tin kɔ piyɔɔpi Uyɔɔpi nnya. Tisánpipi ne tipikó ke Uléécaá uu n sée uu kɔ pi wée pin ne ase ri tikilẽ pɔ́ né kɔ pi feriyε.

¹⁵ Uléécaatumε uu kɔ pimáa né kpá re: Míni mē kaa nní ní yé, uwásánkaí uyē un meritime tū ye ayu ne asoiwuí ne isoipuri ne meyu le.

¹⁶ Akóle kefi nyε kaa nní ní yé ne ináme iyē yé uwásánkaí uyē ipuri yè, ai ulikó nnéi u yóɔi ai mεnmanε u yá. Ai uisare takai ai kɔ nna u toroise múkú-múkú.

¹⁷ Li we re Uléécaá ye piakinɛ kémεε wa re piké umela wa piké kesé likei lise n lakasεpɔ piké kɔ pin-yɔɔpinanɛ ináme pa, Uléécaá anɔ kuu mí ma aá ha ne wai.

¹⁸ Unósi uyē kaa nní ní yé yεε kuyu maa kpekpreε ketē kecáá piyɔɔpi kecáá n-yɔɔpinanɛ m má.

18

Papilɔni melólé

¹ Lē memáá, am uléécaatumε ucɔ yεε nnanɛ píima m má yénu un keyómεcaá-pɔ súiri. Uriyu kuu m má metéi amε ketē kecáá kpáii.

² Uu meyá cáái ai cá re: Ku loole, kuyu maa Papilɔni ye loole! Ku pansεle aníri ketone ne nírá nfáa kperinkpekɔ́ ní-ye ne nírá kenúipi kperinkpekɔ́ kέye ke pisoí api ní la ríɔhɔ.

³ Li we re ketē kecáá isoipuri nnéi ye kumεmare kpááree mē pita n ntíle. Ku ne ketē kecáá piyɔɔpi ye kesé mεwai kpááree wapisile, pikpéense pɔ́ kɔ kulimámákɔ́ píima kémεε memá yénu.

⁴ Kei kam kɔ keyómεcaá-pɔ metē mεcɔ komme re: Pinésoi, ani kukεmεé le, áni kape ne kesé kuakópe kémεε n lonaalē naké ne ásáláú yé nnya.

⁵ Kuakópe ye ricúle aá ha ne keyómεcaá kám, Uléécaá uu pεε kumεwai nnéi mεε áme ase m má kecáá léise.

⁶ Ani ku wa yarε kaku ye picɔ n wa mεcɔ. Ani kɔ kumεwai kópe ku hééle meté. Ani kɔ píta pape-pape keporipi kaku ye picɔ n nírise api pom mpape mmē meté ku pa.

⁷ Yarε kaku ríyu n wéési aku kumεcire likókɔrikó kémεε pɔlɔ mεcɔ kani yé mpóɔcaai ne íwe kémεε ku ríɔlɔ. Ku yé kukεfa-i maa re: Inósiyɔɔpi kam nté le, ám ukúmannəsi. Káii, ám píkaí nkpɔ yεnune!

⁸ Lē nmaa nnya ke ásáláú ase ase aa yé keyáa kesε kukεcáá súime: Lελε itóí ne nkpɔ ne nkú, nna nn kɔ ku torε múkú-múkú. Li we re Upíima, Uléécaá yεε ne ku n túhaane ye unanɛ-nanɛ le.

⁹ Ku ne ketē kecáá piyɔɔpi nnéi pεε kesé kumεwai kpááree ne kulikɔkɔrikɔ́ kémεε n lonaalē yé kuitu té, pin ha n yē te kpekpreε torε ke ányɔ aa nní léeri.

¹⁰ Kumpɔɔcaai píima yé iwamε pi wa, api ketaa-pɔ nyere api ye pεε téní re: Iwe! Iwe! Kuyu maa Papilɔni, kuyu nanɛ-nanɛ, itunɛ mekóónú mεε kémεε kapi ne pɔ túhaane ai máápɔ.

¹¹ Ketē kecáá pikpéense pɔ́ ne kɔ ténile pin kɔ kpē nnya nkpɔ tū te úka úu kɔ we yεε yé piyaalū apehe n lɔ nnya.

¹² Iyáalū apehe nyε nyεε nní wura ne nwóóweni ne apare sone ne ikólé ne asánáá kecire ne asánáá wée nyaii ne asánáá nyεε n tēlu ne áwée nyεε m péirente ne alée nyεε kekpráhápi m má ne nírá yo kapi ne ásuní n wapisí ne nírá yo kapi ne ana kecire née ne nweni nmanhɔ née ne apare tomé n wapisí

¹³ ne likalei-kalei lee m mílú ne kekpháapi likó ne tulaali ne tulaali kapi ye n sée re miiri ne tulaali nmaa-nmaa ne píta ne mékpò ne ntò sone ne melukepipi ne ináa ne isán ne isā ne sisannōipi ne pilási ne sisoipipi sicò.

¹⁴ Lē kaa n káipinkēe ye ne ketaa pò wale. Likókòrikòó ne lē nnéi lee n tēlu ye ne pò pòle. Ai nkpéni kúyene we!

¹⁵ Pikpéense pee kpē nnya memá ní yē yé kuiwe píima iwame n wai api ye pee ketaa-pò nyere api téni, pin ne nkpò tū.

¹⁶ Pi yé maa re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpēe asánáá kecire ilū ne ilū wēé nyaii in kò peirente n lapaalē, kun kò wura ne apare sone ne ikólé wailē ye íwe we kpa!

¹⁷ Itunje mekóónú mese kémee ke memá píima mē nnéi ame riséé.

Aninōi pitíkí nnéi ne picéetōhé nnéi ne áninōi pikeikó nnéi ne pepēe míni kémee n keisi nnéi api pee ketaa-pò n nyenu

¹⁸ pin pupukēe, pin kumetore anyò nyáni, api ye pee re: Kuyu maa kúye kecire kpēe pee nkú tulaalē?

¹⁹ Api ye ntaai piayu kecáá kōni pin téni, pin nkpò tū pin cáai re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpē likókòrikòó píima kémee ke áninōi pite nnéi pee mínimaa kémee áninōi m má api memá ní yē ye itunje mekóónú mese kémee pansēle kucesi kóima!

²⁰ Lē nnya, liké keyómecaa pikó n láárú. Liké kò nḡ Uléécaaa pikó ne pitume ne antepuye n láárú re Uléécaaa ye ne ku túhaanele ani alari yenu nnya.

²¹ Kei ke ulécaatume nanje-nanje unyine uu ripare rinyine kpísi yare rináipare uu mínimaa kémee ri sápo, un tee re: Nní mēcò kai kuyu maa Papilōni mesóri láupone, ári yé kò piyéne ku rikpá.

²² Api yé kò ketume kepóyo-i pikéhépepe ne inyánlū ncōpuri pikó ne pisunsímaa ne pináatōnsímaa pikóme rikpá. Api yé kò kei unyine piyéne rikpá un pinípekei pinyine wai, ápi yé kò unyine pikóme rikpá un nam.

²³ Kéfíráa metéi áme kò kei pikpáii kpáne, ápi yé kò ula ne unósi úka metē kō. Lē nnya kápi yé níka kepóyo-i pikóme rinkpá yee re pipókó pee n kpéense pee pee ketē nnéi kecáá pinánje-nanje, aa kò ne mēpósepewai isoipuri nnéi kíraasente nnya.

²⁴ Ai kò yá, pi kò antepuye ne Uléécaaa pikó ne pē nnéi kapi ketē kecáá n kō menyē kepómee yénle.

19

Uléécaaa yee ipakare te

¹ Lē memáá, am pee linyine keyómecaa-pò komti lin cálē yare riwúí metē te: Alelúya! Urólécaaa yee piyulale ne ríyu ne nnanje Ute!

² Upitúhaane ye nyamle pin kò aseí tikilē. Lē kai m pise re piké túhaane kuu ye túhaane. U uwásánkaí píima yee pee mémare kpááree ne ketē n kópu túhaanele uú ne ukunipe upikeikó menyē mee n kōnu riwome hééle.

³ Api kò melírú pimáa kpá re: Alelúya! Kuyu maa kpēe ní torē anyò aa yisi áa n taálē ne nípá piyei-pò.

⁴ Piwéése aféré ne pina pē ne lifáakó lina lē ai yisi ai wúla ai Uléécaaa yee riyóopitū kecáá ní tū yáasi ai re: Amí! Alelúya!

⁵ Metē menyine ame riyóopitū kémee léeri re: Ani Urólécaaa pakare, nḡ upikeikó nnéi ne nḡ u n wuru, siwá ne piwéése!

⁶ Am pee linyine kom yare risoiwúí metē, yare nkói maa nnyine mee wólu nēe yare ikónē yee mesóri senkēe, lin tee re: Alelúya! Upíima Uléécaaa, nnanje nnéi ute ye uiyōopi tunle.

⁷ Liké ró n láárú tóké mpónare píima-i n we tóké ne ipakare píima u pa. Tísánpipi pinósikpiké anyá ye tuimele, tiunōsi uu umecire cápine.

⁸ Asánjáá sɔne melape mee n tɛlu áme líka còhɔnelɛ kapi u pa re uké tã. Asánjáá sɔne melape memee nní mewai sɔne ke Uléécaá pikó api n wapisí.

⁹ Uléécaatumɛ uu pɛɛ né maa re: A wɔi re pɛ kapi Risánpipi pinɔsikpiké anyá n sée ye pínarekomɛ le! Uu pɛɛ kɔ lɛ memáá né maa re: Uléécaá ricuruu anɔɔ ye nye!

¹⁰ Kei kam pɛɛ uana metene loó ké ne u yáási, amá uu né maa re: A mepócíre tí, kape lɛ wa! Ne upókɛicɔ le nen kɔ pipómáreɔ pɛɛ Yeesu iseérakɔ́ n le ukɛicɔ. A Uléécaá yáási aa wúla. Yeesu kecáá aseéra pilese yeɛ re antepuye ye aseí símisile.

Usantone yeɛ isã tomé kecáá ní tũ

¹¹ Kei kam pɛɛ keyómecaa yé ken wúkulelɛ, isã tomé inyine in nyenu. Pi ye Uyee i n tũ sée re Asei ne Uyíkíyiki. Upitúhaane ne atɔpi kuu n wai ye aseí tikilenle.

¹² Uinipɛɛ ye inalempi le. Ayóɔpikɔɔ kulúí nyee Uriyu kecáá we. U rinyíri mále tee n wólaalɛ, amá umemáá úka ucɔ úu ri nyu.

¹³ Kutúkanka caacaa kapi ménye riífɛ kuu tanaalɛ. Urinyiri tee Nléécaasimé.

¹⁴ Atɔpilee nyee keyómecaa-pɔ ní we ye pɛɛ isã tomé túntilenle an ne u tikilɛ an kɔ asánjáá sɔne tomé melape tántilɛ áme líka còhɔnelɛ.

¹⁵ Titéhe rinyine ne meyele píj-píj ye unno-i léemelenle uké ne keté kecáá pisoí kɔ. N-yóɔpinaɔe yare nweni kuú ne pi múine uu kupóri maamaa kémee Uléécaá, rinaɔe nnéi Ute kuwɔi píima pita pulu.

¹⁶ Tinyíri rinyine ye ukutukanka caacaa kecáá ne uritaa kecáá wólaalenle re: Piyóɔpi Uyóɔpi ne pipíima Upiima.

¹⁷ Am pɛɛ uléécaatumɛ unyine yenu un ntunɛ kémee nyenu. Uu cáái ai cá, uu sinúipi nnéi see keléecaa-pɔ n yóósinkɛɛ séi re: Ani kam ani Uléécaá anyá píima kémee cápine,

¹⁸ ani piyóɔpi isare ne pitɔpiwéese isare ne piyukɔ́ isare ne isansare ne pisantone isare le, ani kɔ nípa píye, piyupipi ne pilási ne siwá ne piwéese isare le.

¹⁹ Am pɛɛ ináme ne keté kecáá piyóɔpi ne piatɔpilee yenu pin cápinelɛ te piké ha uyee isã kecáá ní tũ ne ukutɔpilee atɔpi wa.

²⁰ Kei ke pɛ́ api pɛɛ ináme ne antepu nɔɔme tí. U ye pɛɛ ináme keyu-i mewai píima n wapisile apí ne pepɛɛ inwɔi pikécáá ní má pin kɔ ikeyu kapi ní serí yáási pin wulai kiraasente. Api piketé kpási ne pinfaa api nna kuhore kpe-i ke linyine ai ní we yare nfúrɔ́ toi kémee sápa.

²¹ Api pitóɔɔ ne ritéhe tee pɛɛ uyee isã n tũ nno-i n léemelɛ kóni. Sinúipi nnéi asi pɛɛ piisare le ai si toru.

20

Aɔmɛ kúkotokú kuse iyóɔpi metone

¹ Kei kam pɛɛ uléécaatumɛ unyine yé un keyómecaa-pɔ súiri un mehóre kehánne ne akpanii maamaa anyine kunípe-i muleilɛ.

² Uu kúconcó, iwáa kpure iyé kapi ye n sée re kuníri ne Setani tini uu paasi, aku lɛ m pahaalɛ aɔmɛ kúkotokú kuse kémee.

³ Uu mehóre kémee ku sápa uu kukécáá ká áku kape kɔ ne pisoí n kiraasente hái ne aɔmɛ kúkotokú kuse kpé kuké ha ne tene nnya. Lɛ memáá, li pise re uké pɛɛ nkáripí ku fénnɛ.

⁴ Am pɛɛ ayóɔpitũ yenu. Ai pepɛɛ akécáá ní tũ rinaɔe he re piké ye ne túhaane. Am kɔ pɛ́ kapi isɔ n corii re pi Yeesu ne nléécaasimé kecáá aseéra lese nnya amíri yenu. Am kɔ pepɛɛ ápi rinwúla piké ináme yáási, ápi kɔ inwɔi piatíi néɛ

pianipe-i má akó yénu. Api nfáa pɛeri, pi ne Kirisi api kesé iyóopi tone aɲmē kúkotokú kuse.

⁵ Píkɔpɔkɔ picɔ ápi nfáa pɛeme hái aɲmē kúkotokú kuse kpě akú ha ne tene. Píkɔpɔkɔ kémee meyise foí ye mē.

⁶ Pɛpɛe píkɔpɔkɔ meyise foí mē kémee n yisi ye nkínɲɲe-i wele, pin kɔ Uléecaa pikó! Nkpɔ lírú ńn pikécáá ńnaɲe ńka má. Amá pi pansene pɛpɛe ye Uléecaa ne Kirisi inyóonse n wa. U ne pē api aɲmē kúkotokú kuse kpě kémee kesé iyóopi tone.

Pi Setani feriyɛ

⁷ Aɲmē kúkotokú kuse kpě kun ha píyei n tómpɔ, api pɛe Setani ukukpaniilee-i léseri.

⁸ Uu pɛe léeri uu isoipuri nnyí nnéi yee nɲá ketě kuwélé kúye-i ń we cápɲe, lelee Kɔɔki ne Makɔɔki re iké ukecáá rikpá uké ne atɔpi wa. I kulúí wele yare mínimaa nnyene.

⁹ Ii ketě nnéi kecáá yipu ii Uléecaa pikó ketɔpikale ne ukuyu lala kekále wai. Amá nna nnyine nn keyómecaa-pɔ súiri nn i torɛ.

¹⁰ Ai Setani yee pɛe i n kíraasente nna ne linyine yare nfúrɔ toi kupɔre-i sáɔ. Kei ke ináme ne antepu nɔome apí we. Ai pɛe i n fikiise ketúnjé ne kesine hái ne nɲá píyei-pɔ.

Ketahai tɔrɔ pitúhaane

¹¹ Am pɛe riyóopitú ne uyee rikécáá ń tú yenu. Ketě ne keyóme asi ukuyu-i wuru asi pékesi ápi siana yē.

¹² Am pɛe píkɔpɔkɔ yenu, piwéese ne siwá, pin tiyóopitú keyu-i nyéirilē. Ai átelé perei ai kɔ ritelé ricɔ péré. Tereɛ nfáa ritelé. Píkɔpɔkɔ mɛwai ye átelé nyé kémee wólaalenle. Ai nɲá úye mɛwai kecáá ne u túhaane.

¹³ Mínimaa amɛ píkɔpɔkɔ pɛe mɛkemee ń we leseri. Nkpɔ ne píkɔpɔkɔ kelɔ pɔɔ kɔ píkɔpɔkɔ pɛe kei ń we leseri api nɲá úye mɛwai paí apí ne mɛkecáá u túhaane.

¹⁴ Ai nkpɔ ne píkɔpɔkɔ kelɔ kpísi ai nna kupɔre-i sáɔ. Nna kupɔre kpě, nkpɔ lírú ye mmē.

¹⁵ Ai nɲá úye rinyiri tee ári nfáa ritelé kémee ń we kpísi ai nna kupɔre-i sáɔ.

21

Keyómecaa fale ne ketě fale

¹ Am pɛe keyómecaa fale ne ketě fale yenu, keyómecaa foí ne ketě foí ye pitónjé masile lē, mínimaa amɛ kɔ we.

² Am kɔ Uléecaa kuyu, Yerusalem fale yenu kun Uléecaa kémee-pɔ leeri kun súiri, kun kumɛcɛre cápɲelē yare unósi fale yee ula m mē.

³ Am tiyóopitú kémee metě cáca menyine komti, men tee re: Uléecaa kunyóonseacání ye nkpéni nkú sisoipipi kémee. U yé pikeméé n we, api pansɛ upisoí, pi ne Uléecaa ricuruu api pɛe kesé n we.

⁴ U yé pimenini nnéi pi tinnente, nkpɔ ńn yé kɔ piwée rikpá, nkpɔ pitone ne itu ne ntóosi ńn yé kɔ n we, ke mɛkeɛ-me likó ai pitónjé m masí nnya.

⁵ Uyee pɛe riyóopitú kecáá ń tú uu pɛe né maa re: Pɔ yē, ne nɲá yo pansesele lifále. Uu kɔ kpá re: A wai! Anóo nyē ye nsímesei le, lē kai kɔ lenɛ.

⁶ Uu kɔ pimáa né kpá re: Li piwai masile! Néɛ Ufoí ne Utóɔ, Kékoraane ne Kétɔ. Né nkó ke nníré nn ń we míni mee ye nfáa n he nhɔi pa faalaa.

⁷ Uyee n feriyɛ likó ye nní kuu n yénune: Néɛ yé Uuleecaa, uyē uu kɔ kenépipi.

⁸ Amá piwamɛi ne pɛpɛe apí aseí n tíkɲlɛ ne pɛpɛe icírí n wai ne pisoikɔ ne pɛpɛe méwoo méwoo n wai ne menírihélaawai pikó ne pɛpɛe piléé n nyóonse ne

pinóome nnéi ncɔpuri pɔ́ ketone ye nna ne linyine yare nfúrɔ́ toi kupɔre kémeé wele. Nkpɔ́ lírú ye mmě.

Yerusalem fale

⁹ Lě memáá, pilécaatumé pisei pepé pée sipóripi sisei m múlě use uú weri uu né maa re: A kam ké unósi fale pɔ́ nyíse, uyee Risánpipi unosi.

¹⁰ Kei ke Nfáasone nn kenécáá súime, Ulécaatumé uyě uu né kpísi uú ne riyópe maamaa ne ricácá rinyine taá. Uu pée Ulécaaa kuyu, Yerusalem yenu kun keyómecaa-pɔ́ Ulécaaa kémeé léeri kun súiri.

¹¹ Ulécaaa mmule ye pée kukeméé wele, ku pée télule yare ripare sone kecire née yare ripare ημέι-ημει kémeé ke usoi uu ye umécire n nyáni yare kenípeenyáni yelépi kémeé.

¹² Mmeme maamaa ne ncácá nnyine ye pée ku kóónúlenle, sipoo kefi ne sité kapi n luri, pilécaatumé kefi ne pité pin si mě. Isirayeli pikó imarepuri kefi ne ité iyě anyiri ye sikecáá wólaalenle.

¹³ Sipoo sitaani see ketuñeleeme-mě nyáni, sitaani ituñe kuluke-luke-mě, sitaani ituñe kumii-mě, sitaani kecɔpe, sitaani ketuñelolé-mě.

¹⁴ Akúipare kefi ne até kecáá ke kuyu mmeme mmě ní pée tósilě, Tisánpipi pitume kefi ne pité pě anyiri kefi ne até an apare nyě kecáá wólaalě.

¹⁵ Uyee lě né n símisi ye wura kekápapi kapi ye ne ní musí múlilenle uké ne kuyu ne kusipoo ne kummele múñesi.

¹⁶ Kuyu awélé kena ye pée mecáa sále. Kumecaa ne kumepéré ye pée sále. Uu kekápapi ké ne kuyu músu aí lelu kilometiri ákotokú até. Kumecaa ne kumepéré ne kumecá ye pée sále.

¹⁷ Uu mmeme pɔ́ kɔ́ músu, aí lelu apáha kuwóó ne afeéré ne até kumúñé. Sisoipipi memúñé ne ulécaatumé memúñé ye me.

¹⁸ Apare ημέι-ημει kapi ne mmeme mɔ́ api kuyu pɔ́ ne wura yíkíyiki ηmane mɔm, lin péé we yare sinípeenyáni.

¹⁹ Apare sone nnéi ncɔpuri kapi mmeme akuipare kecáá kariké re liké pinyáni n nyaní. Tipare ημέι-ημει kapi rikúipare foí kecáá wa, api kusópe rikó rilírú kecáá wai, api míni kulúí rikó ritáánū kecáá wai api kɔ́ mehóle rikó rináii kecáá wai.

²⁰ Api ríwéé yare ménye rinúpū kecáá wai, api kɔ́ ríwéé rikpúúlū kecáá wai, api wura rikó risééi-sééi kecáá wai api risannye ntone ripáha-paha kecáá wai, api metuhuta rikó riléé-leé kecáá wai, api metuhuta ne mehóle còhane rikó rififi kecáá wai, api ríwéé ntone yare rihuúhúúpare kefi ne mese rikó kecáá wai, api mékálóta rikó kefi ne rilírú kecáá wai.

²¹ Sipoo kefi ne sité sě pɔ́ ne ikólé kefi ne ité le. Nkólé nse nse kapi ne nípá ihánaa íye wa. Kuyu ripɔ́hɔ́ pɔ́ ne wura ηmane le, lin peirente yare kenípeenyáni.

²² Am kei kunyóonseacání yě. Upíima, Ulécaaa, rínanje nnéi ute ricuruu ne Risánpipi pée kuyu kpě kunyóonseacání.

²³ Aí nkpáni pise re ituñe née iwáre iké kei metéi n wai. Li we re Ulécaaa meyoopi metéi ye ku kpáiiilenle, kuiyuipeke yee Risánpipi.

²⁴ Ayu pisoí yé kumetéi kémeé sone, ketě kecáá piyoopi api kei ne pimeyoopi hapɔ́.

²⁵ Ke kesine áke yéé kei pí kai n wa nnya ke kusipoo ási yéé kɔ́ pí kai n hánaalě.

²⁶ Lě nnéi lee isoipuri kémeé meyoopi ne ríyu m má kapi ne kei sonepɔ́.

²⁷ Líkperinkpekɔ́ líka née usoi nkó yee ncaai riyíkí n wai un kɔ́ nnóome má úu kei melone má. Pě anyiri nyee Risánpipi nfaa ritelé kémeé n wólaalě mecire pée yé kei lompo.

22

¹ Uléécaatumé uu kò nkói mmē-i ke nfáa nn ní we né nyíse, nn we cáicái yare kenípeenyáni yelépi, nn Uléécaa riyóopitū ne Risánpipi kémee-pò leeri.

² Kuyu kecòpe kní pree wólu nn ne ncée maa tikilē, kuléé kpee ye nfáa n he kun nsipéé kecòpe nyenu. Kefi ne meté kaku ye mari, aku ye mǐpá iwáre íye kémee apipi toresi. Kuapei yèè pìsoi itói pòisele.

³ Anóo áa kei líka kecáá we. Kuyu kémee ke Uléécaa riyóopitū ne Risánpipi riyóopitū ari yé n we upikeikó pin kei u yáási.

⁴ Pí yé ukeyu yē, Urinyiri ari kò piatii kecáá n wólaalē.

⁵ Kesine áke wene, áí yé kò kei kéfíráa metéí nées itunje metéí pise, ke Upíima Uléécaa uu pi n kpáailē nnya. Api pree iyóopi n tū ne mǐpá píyei-pò.

Yeesu mekame

⁶ Uléécaatumé uu pree né maa re: Inóosimé iyē ye nsímései le. Lē kai kò lenē. Upíima Uléécaa yee ye n tíyese antepuye api símisi ye uuleecaatumé tumméle re uké upikeikó lelee nfáani n waine nyíse.

⁷ Yeesu uu re: Nò yēe, ne nfáani sónepòle. Nkó yee kóso-pò nsímé mee rítelé ntí-i ní we m múlī ye únarekome le.

⁸ Nē Yohani, nées mewai mē kò am kò yenu. Kam n yē am kò kom, am uléécaatumé uyee mewai né n nyísente ana-i lólu re ké u yáási.

⁹ Amá uu pree né maa re: A mepócíre tí, kape lē wa! Ne upókèicò le nen kò pipómárecò antepuye ne pèpèe rítelé ntí nsímé m múlī ukèicò! A Uléécaa yáási aa wúla!

¹⁰ Uu kò pimáa né kpá re: Kape lelee kóso-pò n waine nsímé ritelé ntí m pékaalē! Itunje ye tule re tinsímé mmē nké wa.

¹¹ Nkó yee úu lisone n wai uké n nǎhlē úu kape lisone n wai. Nkó yee mékperinkpe m póriilē uké umecire mékperinkpe pipórii n kpáselē. Nkó yee lisone n wai uké lisone piwai ne kényu n sí, nkó yee ní nyamí cáká-cáká uké n nyamí cáká-cáká un ne kényu sí.

¹² Yeesu uu re: Pò yēe, ne nfáani sónepòle. Inéhéé kamí ne wepò ké mǐpá úye mewai kulaa u pa.

¹³ Nées Ufoí ne Utórò, Ukpéé ne Upírē, nées kò Kékoraane ne Kétò.

¹⁴ Mǐpá pree pìsitukanka caacaa n heere piké ne kuléé kpee ye nfáa n he apipi n yé piké kò ne sipoo-mē tintíki piké ne kuyu-i lompo nnya ye pínarekome le!

¹⁵ Amá pèpèe mepòpi ní we ne menírihélaawai pikó ne méwoo méwoo mewai pikó ne pìsoikò ne pèpèe piléé n nyóonse ne mǐpá úye yee nnóome ní la un kò n wai piké léepò!

¹⁶ Nē Yeesu, ne unéléécaatumé tumpòle re uké Uléécaa icápíne kémee nó símisi re aseí ye nye. Ne Tafiti kumare kémee kewā pírē le. Nées rimarewarepi tee n tēlu.

¹⁷ Nfáasone ne unósi fale ye maa re: A kam. Nkó yee lē n kò pòóké kò maa re: A kam. Nkó ke nnírē nn ní we uké kam. Nkó yee míni mee ye nfáa n he ní la uké me yósí faalaa.

Tínò tórò

¹⁸ Mǐpá úye yee kóso-pò nsímé mee rítelé ntí-i ní we n kò kam símisi re aseí ye nye. Uye un kei linyine rinkpápò, Uléécaa yé ásáláú nyē kecáá kapi rítelé ntí-i n símisi liute uyē isoi kémee rikpápò.

¹⁹ Uye un kò kóso-pò nsímé mee rítelé ntí-i ní we kémee inóosimé inyine n lese, Uléécaa yé liute uyē líkò lee kuléé kpee ye nfáa n he kémee ne kuyu kémee ní we lese. Pi linsímé rítelé ntí-i símisile.

²⁰ Uyee n símisi re likei lee aseí le ye maa re: Eee, ne nfáani sónepòle. Amí! A kam, Upíima Yeesu!

21 Upíima Yeesu uké nǎpá úye ípéelée nyíse!